cralem qui di...

et cladi · Ps D...

Presul hic ...

Bradenas ...

num habitat ...

dum deuenit ...

p[er] velutat ...

ferunt ...

caput a corona ...

nit egentis ...

hostias ...

Cap ...

ecclesie ...

te fulgens qui...

ad ...

preces ...

O uite sol...

...

Philolophorum scripsit
43. &c Hist. Graec Wow. Polym. p. 97.

Alex. p. 64:
Diocles. Voss. d H. G. p. 353.
Hermippus. Voss. HG. 103.
Satyrus, et
Heraclides ejus epitomator.
Antigonus Carystius i 164.
Clearchus. Voss. HG. p. 480
Eunapius.

Hyppoboty de sectis in certo posterit. Dioy. p. 16.

Quaecunque hic inscripta videntur, celeberrimi Thomasii, ap. Lips. dum viveret Eloqu. P.P. [illegible] manu addita sunt.

P. Nann. ap. Sigon. p. 516. Emendationum.
Quis enim non videt, quoties Philelphus, quoties Ambrosius Diogenis Laërtii interpres impingat! cf. p. 514. 515.

Th. Reines. III. Var. Lect. 5. p. 415.
Ambrosius Camaldulensium Ordinis Generalis sub Emanuele Chrysolora tantum profecerat, ut Dionysii Areopagitae, ut volunt, de coelesti hierarchia libros, itemq; Diogenis Laertij historiam Philosophorum transferre cogitarit; a Philelpho tamen traducitur, non esse eum, qui Graecae orationis significationem, proprietatem, differentiam & elegantiam teneat, ὡς λέγοντα τὴν φράσιν ἑλληνίζειν, λανθάνειν τὸ παράτολμον, l. 1. E. 7. & alia ad Lapum Florentinum. Quare utriq; operi limam sequentibus temporibus adhibuere; illi quidem Joach. Perionius, mon. Benedictinus; huic Benedictus Brugnolus Venetus proximiores & remotiores ab Ambrosio Adr. Iunius & J. Sambucus.

Paul. Leopard. XII. Emend. 12.
—cum tam sint multa apud Ambrosium Diogenis Laertij interpretem animadversa errata ab Erasmo, Robortello, & nobis.

Lips. lib. II. Physiol. Stoic. diss. 23. p. 112:
Idem in Laertio graeco, etsi aliter et contrario ab interprete versum.

Barth. lib. XLII. Adv. c. 19. p. 1905.
Apud Diogenem Laertium multa etiamnum corrupta sunt, tam historiam, titulos librorum, quam apophthegmata concernentia.

Id. ibid. fol. 1906.
Interpres Laërtij Ambrosius, ut pleraq; oscitanter vertit, ita er-
—Neq; animadverterant Ursinus & Sambucus Plantinianae Editionis correctores.

Diogenem Laertium

Thomas Aldobrandinus, pater Hippolyti, qui postea Clemens IIX. PP. Romæ conversum Latinè evulgavit. vid. Opmeer. p. 836. Chronogr. [illegible] et Mont[illegible] [illegible] schol. in H. Polit. [illegible] ad [illegible] Aldobrandinum, cui Thomas patruus fuit. Vid. et Pizzan. ad [illegible] p. 97.

Edidit H. Stephanus anno 1573. vel paulò ante, vid. eum de Parod. p. 84.

Ejus editionem posteà recudit Jac. Stoer A° 1615. 8°

Ægidius Menagius luculentis Observationib. auxit. Ed. Londin. 1664. fol. [è Biblioth. L. Menkenii] ubi et Thomæ Aldobrandini versionem habes. Idem Menagius sic ad Lectorem: Cogito – illos meos precipitatos Commentarios recognoscere & retractare, ac veluti refingere, utque jam paratam habeo Latinam Laertii interpretationem meam, quandoquidem multos cupere video, addere, ne toties de veterum interpretum erroribus legentes admonere necesse habeam.

Menagius praefat. f. 2. a. D. Primum Latine prodiit, interprete Ambrosio, monacho Camaldulense, viro non ineruditio, sed qui tanta licentia in his literis vertendis usus fuit, ut scriptorem potius historiae, quam historici interpretem dixeris. Is Cosmo Medicæo interpretationem suam inscripserat.

Editus est etiam Lugd. 1560.

Synopsis Locorum Communium ex Diogene Laertio, auctore G. Donaldsono, Francof. 1612. 8°

DIOGENIS LAERTII DE VITA ET MORIBUS PHILOSOPHORUM LIBRI X.

ad Arriam, vid. Reines. ll. L. 12. p. 224.

Interprete Ambrosio Camaldulensi, è quo cum Divum Ambrosium scribat Editio Epistolarum Laconicarum à Gilb. Cognato parata, quam vide in Catalogo Epistolarum et part. l. p. 179. factum est, ut Epistola illa in Ambrosii Parisiensi Editione A. 1579. quasi ab eo versa, reciperent. cf. Rivet. Crit. Sac. p. 314. Dolr. in Senec. p. 532

Cum Indice locupletißimo.

De Versione Ambrosii, Froben. sf. ad edit. suam graecam.

APVD SEB. GRYPHIVM
LVGDVNI,
1546.

Catalogus
Philosophorum, juxta ordinem alphabeticum.

Æschines. 86.
Alcmæon. 366.
Anacharsis. 53.
Anaxagoras. 65.
5. Anaxarchus. 393.
Anaximander. 63.
Anaximenes. 64.
Antisthenes. 222.
Arcesilaus. 169.
10 Archelaus. 69.
Archytas. 364.
Aristippus. 88.
Aristoteles. 186.
Bias. 44.
15. Bion. 178.
Carneades. 183.
Cebes. 111.
Chilon. 37.
Chrysippus. 325.
20 Cleanthes. 321.
Cleobulus. 47.
Clitomachus. 186.
Crantor. 167.
Crates Athen. 166.
25 Crates Theb. 252.
Criton. 110.
Demetrius Phal. 214.
Democritus. 384.
Diodorus. 106.
30. Diogenes Apolloniat. 392.
Diogenes Cynicus. 228.
Dionysius metath. 320.
Empedocles. 353.
Epicharmus. 364.
35. Epicurus. 416.
Epimenides. 56.
Euclides. 103.
Eudoxus. 367.
Glauco. 111.
40 Heraclides Pont. 218.
Heraclitus. 370.
Herillus. 320.
Hipparchia. 257.
Hippasus. 366.
Lacydes. 182.
45. Leucippus. 382.
Lycon. 210.
Melissus. 380.
Menedemus Eretr. 111.
Menedemus Lamps. 259.
50 Menippus. 258.
Metrocles. 256.
Monimus. 251.
Myson. 55.
Onesicritus. 252.
55. Parmenides. 378.
Periander. 49.
Phædon. 103.
Pherecydes. 59.
Philolaus. 367.
60. Pittacus. 40.
Plato. 120.
Polemon. 164.
Protagoras. 390.
Pyrrho. 394.
65. Pythagoras. 335.
Simmias. 111.
Simon. 110.
Socrates. 70.
Solon. 26.
70 Speusippus. 158.
Sphærus. 325.
Stilpo. 106.
Strato. 208.
Thales. 17.
75. Theodorei. 100.
Theophrastus. 280
Timon. 412.
Xenocrates. 159.
80. Xenophanes. 377.
Xenophon. 82.
Zeno Cittieus. 261.
Zeno Eleates. 380.

Summa 83.

FR. AMBROSII

IN DIOGENIS LAERTII opus, ad Cosmam Medicem epistola.

SOLVENTI mihi quædam Græca uolumina, uenit ad manus Laërtij Diogenis de philosophis prolixum opus. Id etsi autori plus in legendo studij quàm in scribendo diligentiæ fuisse ex ipsa lectione deprehenderem, quia tamen uaria erat historia, & plurima cognitu necessaria continere uidebatur, Latinum facere, amicis maximè id fieri orantibus, statui. Quanquā enim sacris transferendis iampridem studiū omne tēpusq; deuouerā, atq; id religionis instituto magis consentaneum, ab hoc tamen ueluti curriculo modicè deflectere, ut studiosis morem gererē, haudquaquā reprehensibile existimaui: imò hoc ipso labore meo fore, ut Christianæ pietatis & gratiæ dignitas magis patesceret, ac per id fides in deum promptior ac ardentior surgeret, ratio uerißima suadebat. Quando enim inter illos qui sapiētiæ secularis fuere principes tanta de deo, rebusq; & diuinis & humanis opinionū cōcertatio est, ut se inuicem destruant, neq; ubi consistas reperire poßis, maiore profectò alacritate animus diuinæ dignitatis amplectitur gratiam, atq; ad fontem ueritatis accurrens ueteris squalorem miseratur erroris. Etsi enim apud illos sparsim probabilia quædam & ueritati consona inuenire est, mens tamen tanta opinionum uarietate fatigata libentius & gratius intra cubicula ueritatis se recipit, & diuinis libris ac literis hauriendis maiori deinceps desiderio inhiat, & ipsa tamen quæ apud nobiliores quosque philosophos, de deo, de cœlo, corporibusq;

cœlestibus, de natura rerũ subtiliter ac uerè disputata sunt, ueritati Christianæ maximè astipulãtur. Merebatur enim profectò tam egregia indagandæ ueritatis intentio, opera illa tam acris, adeò celebre studium, sudoris sui fructu non usquequaque destitui, deo id permittente ut illorum quoq; testimonio fides uera firmamentum ac robur acciperet. Multa in his & dicta grauiter & facta constanter inuenias, ut non modo ex illorum libris fidem inuiolabilis ueritas capiat, uerum exemplis quoque religioni nostræ incitamentum uirtutis accedat. Quàm fœdum enim, quanquam plenum dedecoris est, si Christianum hominem, & de deo suo pendentem, & cui æternæ uitæ spes certa sit, uirtuti & continentiæ dare operam pigeat, cùm gentiles uiros, & à ueri cultu dei ac religione longe alienos probitati, modestiæ, frugalitati, cæterisq; id genus animi humani ornamẽtis impensius studuisse comperit: pleraq; exempla huiusce pene dixerim euangelicæ perfectioni proxima sunt, ut pudendum uehementer & erubescẽdum sit, si id minus exhibeat Christi quàm mundi philosophus, plusq; in gentili pectore poßit amor gloriæ inanis, quàm in animo Christiano religiosæ pietatis affectus. His atque huiusmodi rationibus facilè mihi persuasum est, ut hoc traducendi munus non modo ut inutile nõ aspernarer, seu ut noxium fugerem, sed contrà penitus, ut commodum ac necessariũ constanter aggrederer. Nempe si quem forte plus æquo eiusce hominum admiratio rapiat, earumq; gesta nostratis philosophiæ præferre seu conferre & exemplis uelit id quod solum ferme timemus, is leuiter admonendus erit, solidam potius uirtutem, quàm adumbratam uirtutis imaginem admiretur, & ei ipsi quos stupet quàm miserabili interdum lapsu corruerint ex ipsa lectione docebitur.

tur. Tibi itaq; Cosma uir humanißime, & Christianæ nobilitatis decus, hoc opus dedicatum fuit, qui & autoritate tua in primis nos ad illud impulisti, & gentilis ac nostræ philosophiæ peritißimus, quanta sit utriusq; differētia, & dignoscere facilè & diiudicare nouisti. Neque id modo, uerum & de labore nostro ipse iudicabis. Eo enim libentius de ingeniolo nostro ferendam tibi sententiam permitto, quo maturitati grauitatiq; iudicij coniuncta beneuolentia singularis errata nostra faciliore donabit uenia, uerecundiæq; consulet nostræ, quæ seueriorem censuram reformidans, eundem & censorem & patronum habere cupit. Sanè quoniam uersus plurimos & diuersos, tum alienos, tum suos autor interserit, quod abhorrere uidetur à grauitate historiæ, illos traducere cōsultò omisi, ita tamen ut nihil deesse ex sensu necessario sim passus. Simul & rauca uox prolixam concionem, ad quam nequaquam sufficisset, declinauit, ne risum moueret audientibus. Plura quidem inserta sunt parum pudicè, tum dicta, tum facta, & quæ pudorem exagitent, non omitti & lex interpretandi, & uerè suasit ratio. Sed satis ista superius. Tu si qua superflua existimaueris, iure tuo resecabis.

Vale.

CATALOGVS PHILOSOPHO-rum quorum uita à Laërtio describitur, eo quem ipse in scribendo seruauit ordine.

Deme

Summa 83.

HVNC ſequentem locũ, qui eſt in uita Platonis, pag. 123. uer. 28. poſt hæc uerba, Atqui Epicharmus de ſenſibilibus atq; intelligibilibus in hanc ſentẽtiam expreßè loquitur: omiſerat intactum interpres non ob aliud opinor, quàm quòd egregiè eſſet deprauatus, aut certè ita intricatus ut inde ſe explicare poſſe deſperaret. Nos quod habebat exemplar ad uerbum appendimus ne lectorem ſuſpenderet hiatus, & aliquid deeſſe meritò cauſaretur.

Ἀλλ' ἀεί τοι θεοὶ παρῆσαν καὶ ὑπέλιπον οὐπώποκα, τάδ' ἀεὶ πάρεσθ' ὅμοια; διὰ γὰρ τῶν αὐτῶν ἀεί. ἀλλὰ λέγεται πρᾶτον χάος γενέσθαι τῶν θεῶν, πῶς δέκ' ἀμήχανόν γε ἀπό τινος μηδὲν ὅτι πρᾶτον μέλλοι; οὐκ ἄρ' ἔμελλε πρᾶτον οὐδὲν, οὐδὲ μὰ Δία δεύτερον δ' ὧν μμες νῦν ὧδε λέγων μέλλει τάδ' εἶναι πότ' ἄασθμόνγε περιαγὸν αἰδὲ λῇς τὸν ἄρτιον. ποτὲ θέμειν. λῇς ψᾶφον ἢ τὰν ὑπάρχουσαν λαβεῖν, ἢ δοκεῖ κατοικαὶ ὁ αὐτὸς εἶμεν. οὐκ ἐμὶν τάχα, οὐδὲ μὰν, οὐδ' ἀπὸ τεῦ μέτρον παχὺ ἐὸν ποτεθέμειν. λῇτις ἕτερον στερρὸν μᾶκος, ἢ τοῦ πρόσθ' ἐόντος ἀποταμεῖν ἔτι δ' ὑπάρχοι ἐκεῖνο τὸ μέτρον. οὐ γὰρ ὧδε νῦν ὁρῇ, καὶ τὼς ἀνθρώπως. ὁ μὲν γὰρ αὔξεθ'. ὁ δὲ γαμὰν φθίνει, ἐμμεταλλαγᾷ γὰρ πάντες ἐντὶ πάντα τὸν χρόνον. ὁ δὲ μεταλλάσσει, κατὰ φύσιν καὶ οὔποκ' ἐν ταυτῷ μένει, ἀλλ' ἕτερον εἴη, κατὰ δὴ τοῦ παρεξεστακότος, καὶ τὺ δὴ κἀγὼ χθὲς ἄλλοι, καὶ νῦν ἄλλοι τελέθομες, καὖθις ἄλλοι, κοὔποχ' αὐτοὶ κατὰ τὸν λόγον.

DIOGENIS

LAERTII DE VITA & sententijs eorum, qui in Philosophia claruerunt,

LIB. I.

1.

PHILOSOPHIAM à Barbaris initia sumpsisse, plerique autumant. Nam Persis magos, Babylonijs et Aßyrijs Chaldæos, Indis Gymnosophistas, Celtis seu Gallis Druidas, & qui Semnothei appellabãtur, eius rei fuisse autores, ait Aristoteles in Magico, & Sotion in decimotertio successionis libro. Phœnicem præterea Ochum, & Samolxim Thracem, & Atlantem Lybicum, ad hæc Nili Aegyptij filium fuisse Vulcanum, qui Philosophiæ aperuit principia. Porro ipsius rei antistites sacerdotes ac prophetas appellari solitos. Ab hoc autem ad Alexandrum Macedonũ regẽ fluxisse annos quadragesies octies mille octingentos sexaginta tres. Quo toto tempore solis defectus apparuisse trecentos septuaginta tres, lunæ autem octingentos triginta duos. Enimuero à Magis, quorum principem fuisse Zoroastrem Persen memoriæ proditum est, Hermodorus Platonicus in libr. de Disciplinis, usq; ad excidium Troiæ annos quinquies mille computat. Xanthus uerò Lydius à Zoroastre usq; ad Xerxis transitum, sexcentos enumerat. Pòst autem magos plurimos sibi inuicem succeßisse, Hosthanas, Astrapsycos, Cobrias ac Pazatas, donec ab Alexandro euersum est Persarum regnum. Sed hi profecto per

σεμνόθεοι à deorum cultu, & religione uates illi appellati sunt.

Plinius nõ Hermodorum, sed Hermippũ citat autorem.

cto per imprudentiam Græcorum rectè facta inuentaq́; Barbaris applicant. Ab iis enim non solum philosophia, uerum ipsum quoq; hominum genus initio manauit. Nam Musæo Athenæ, Thebæ Lino inclytæ sunt. Horum alterum Eumolpi filium asserunt primum deorum generationē tradidisse, sphæramq́; inuenisse, & ex uno fieri atq; in idem resolui omnia, dixisse. Hunc Phaleris obiisse diē, ibiq́; sepultum esse, inscriptumq́; ipsius tumulo hoc epigramma:

φίληρον, & τὰ φυληρα, nauale Atheniensiū.

Εὐμόλπου φίλον υἱὸν ἔχει τὸ φαληρεινὸν οὖδας,
Μουσαίου φθίμενον σῶμ' ἐπὶ τῷ δὲ τάφῳ. hoc est,
Eumolpi exanimem Musæum terra Phalera
Claudit in hoc tumulo, pignora chara patris.

Porro Musæi pater, Eumolpidis apud Atheniēses cognomen dedit. Linum uerò Mercurio Musaq́; Vrania genitum affirmant, scripsisse autem mundi genarationem. Solis item & Lunæ cursus, animalium & fructuum generationes. Hoc autem operi suo fecit initium:

Ἦν ποτε τοι χρόνος οὗτος ἐν ᾧ ἅμα πάντ' ἐπεφύκει.
hoc est,
Tempus erat quo cuncta simul sunt condita quondam.

Quem secutus Anaxagoras, & ipse simul facta omnia asseruit, eaq; mente accedente composita. Linum autem in Eubœa occubuisse sagitta ab Apolline percussum, in quē hoc extat epitaphium:

Alii ab Hercule præceptore cæsum arbitrātur.

Ὧδε Λίνον θηβαῖον ἐδέξατο γαῖα θανάντα,
Μούσης οὐρανίης υἱὸν ἐϋστέφανον. hoc est,
Candida purpureis redimitum tempora sertis
Thebanum Vraniæ continet urna Linum.

Itaq; philosophia non à Barbaris, sed à Græcis initium habuit, cuius & ipsum nomen Barbaram omnino abhorret

ret appellationem. Qui autem illius inuentionem Barbaris aßignant, Orpheum quoque Thracem in medium adducunt philosophum fuisse, & quidem antiquißimum. Equidem is qui de dijs talia commentus est, an philosophus appellandus sit, nescio. Videant certè, qui ita uolunt, quo sit censendus nomine, qui dijs uitia quæ raro à turpibus quibusq;, & flagitiosis hominibus geruntur, adscribit. Hunc autem à mulieribus discerptũ perijsse fama est. Cæterum ex eo epigrãmate quod in Dio Macedoniæ insculptum est, fulmine interijsse cognoscitur, ubi & sepultus à Musis asseritur.

Θρήικα χρυσολύρην τῇδ' ὀρφέα μοῦσαι ἔθαψαν
Ὃν κτάνεν ὑψιμέδων ζεὺς ψολόεντι βέλει. hoc est,
Orphea candenti traiectum fulmine Thracem,
Cum aurata Aonides hic posuere lyra.

Exponunt etiam mores & instituta singulorum, qui Barbaros aiunt Philosophiæ principes fuisse. Gymnosophistas ac Druidas obscurè ac per sententias philosophari, colendos deos, nihil mali faciendum, & exercendam fortitudinem. Priores illos mortis quoque esse contemptores, Clitarchus asserit in duodecimo libro. Chaldæos circa Astronomiæ rationes prædictionesq́ue occupari. Magos deorum uacare cultui, & preces illis, ac uota, & sacrificia, quasi soli ab ijs exaudiantur, offerre, de deorum substantia & generatione disserere. quos item ignem, terram, & aquam esse arbitrentur. signa statuasq; reprehendere, & eorum in primis qui mares esse deos ac fœminas dicunt, errores improbare. De iustitia uerba facere, iniquum'que arbitrari, atque impium igni sepelire. Iustum matri ac filiæ misceri, ut in uigesimotertio libro ait Sotion. Diuinationem præterea prædiction

*aliàs, ἰδώλοις, ſimulacris ſeu imaginibus.

ctionemq; exercere, ſibi deos apparere aſſerẽtes, plenum eſſe * dæmonibus aëra, qui tenuiter, ac ueluti ex euaporatione cernentium oculis influant, exteriorem cultũ, & auri uſum interdicere. His autem ueſtis candida, lectus humus, eſca olus, caſeus panisq; cibarius eſt. Arundine pro baculo utuntur, cuius in ſummitate præfixum caſeum ori applicantes mandunt. Magicæ illos diuinationis ignaros 8
Ariſtoteles ait in libro quem inſcripſit, Magicum, & Dinon in quinto hiſtoriarum libro, qui Zoroaſtrem quoque ex interpretatione nominis ſui, aſtrorum aſſerit fuiſſe cultorem. Hoc ipſum & Hermodorus tradit. Aegyptijs uerò antiquiores eſſe magos Ariſtoteles autor eſt, in primo de philoſophia libro, duoq; iuxta illos eſſe principia, bonum dæmonem, & malum. Alterum ex his Iouem & Horomaſdem, alterũ Plutonem & Arimanium dici, quod Hermippus quoq; in primo de Magis ait, atque Eudoxus in periodo, & Theopompus octauo Philippicorũ libro. Qui 9
& reuicturos homines, iuxta Magorum ſententiam dicit, immortalesq; futuros, & uniuerſa illorum precationibus conſiſtere. Iſta Eudemus quoq; Rhodius tradit. Porrò Hecatæus deos quoque ex eorum ſententia eſſe genitos ait. Clearchus uerò Solenſis, in libro de diſciplina, Gymnoſophiſtas à Magis fluxiſſe aſſeuerat. plerique & Iudæos ab his duxiſſe originem tradunt. Herodotum præterea in ius uocant, mendacijq; arguũt, qui Magorum hiſtoriam ſcripſere. Neque enim iacula in ſolem torſiſſe Xerxem, ut ille ait, nec compedes mari immiſiſſe, quòd hi à Magis dij ſunt traditi. Signa tamen, & ſtatuas ex diſciplinæ inſtituto è medio ſuſtuliſſe. Aegyptiorum autem huiuſmodi philoſo- 10
phiam de dijs ac iuſtitia, dixere. Materiam principiũ fuiſſe rerũ. ex ea deinceps quatuor elementa diſcreta, perfectasq;

comp

Tilian. tab. de phil. p. 1. et [illegible] Wolf. p. 28.

cõplures animantes. Solem ac Lunam deos esse, alterumq́; Osirim, alteram Isim appellatos. Exprimere illos per scarabeum & draconem, accipitrem, aliaq́; animalia, Manethus autor est in naturalium epitome, & Hecatæus in primo de Aegyptiorum philosophia libro. Statuas præterea
11. & phana à se fabricari, quòd ignorent effigiem dei. Mundum genitum, mortalemq́;, & ad sphæræ similitudinẽ rotumdum. Stellas ignem esse, quarum temperata cõmixtione cuncta super terram nascantur. Lunã deficere cùm in terræ incidit umbram. Animã & perdurare, & subinde migrare. Pluuias ex aëris conuersionibus fieri. Ista & huiusmodi illos de rerum natura disserere Hecatæus & Aristagoras tradũt. De iustitia quoq; leges cõstituerunt, quas ad Mercurium referunt. Vtiles quasq; & usui hominũ accõmodatas animantes, diuino honore prosecuti sunt. Asserunt & ipsi Geometriam, Astrologiam, & Arithmeticã,
12. se primos inuenisse. De inuentione autem hactenus. Philosophiam uerò Pythagoras primus appellauit, seq; philosophũ, cum Sicyone conueniret Leontem Sicyoniorũ tyrannũ, siue Phliasiorũ, ut ait Heraclides Ponticus in libro quem inscripsit, περὶ τῆς ἄπνου. Nullum enim hominum, sed solum deũ esse sapiẽtem. Anteà enim σοφία, hoc est sapientia dicta, quæ nunc philosophia dicitur. & qui hanc profitebantur, σοφοὶ, hoc est, sapientes appellati. Quicunq; ad summam animi uirtutem excreuerunt, hos nunc honestiore uocabulo, autore Pythagora Philosophos, hoc est, sapiẽtiæ studiosos appellamus. Ipsi tamen sapientes sophistæ etiam sunt dicti. Neq; hi solum, uerum poëtæ quoq; sophistarum appellatione honorãtur. Nam Cratinus in Archi-
13. locho, Homerũ & Hesiodum admiratus, ita illos uocat. Sapientes autem habiti sunt, Thales, Solon, Periander, Cleobulus,

De Apno uide lib. 8. in uita Empedoclis.

bulus, Chilon, Bias, Pittacus. His annumerãt pleriq; Anacharsim Scytham, Mysonem Cheneum, Pherecydem Syrum, Epimenidẽq; Cretensem. Addunt alij Pisistratũ tyrannum. & hi quidem sapientes dicti. Enimuerò philosophiæ duo fuere principia, unũ quod ab Anaximandro, alterũ quod à Pythagora fluxit. Anaximãdri Thales præceptor fuit, Pythagoræ uerò Pherecydes. Appellatumq; est id philosophiæ genus Ionicum, quòd Thales ex Ionia fuerit. Milesius enim cùm esset, Anaximandrum instituit. Hoc autem Italicum, quòd illius autor Pythagoras in Italia ut plurimum philosophatus sit. Desinit autẽ Ionica in 14.
Clitomachum, Chrysippum, & Theophrastum, Italica in Epicurum. Quippe Thaleti successit Anaximander, Anaximãdro Anaximenes, Anaximeni Anaxagoras, Anaxagoræ Archelaus, ei uerò Socrates, qui primus ethicen inuenit. Huic uerò cum Socratici reliqui, tum in primis Plato qui ueterem Academiam instituit, Platoni Speusippus & Xenocrates, ei Polemon, Polemoni Crantor & Crates, cui Arcesilaus, qui mediam inuexit Academiam. Ei Lacydes, qui nouam Academiã inuenit, Lacydi Carneades, eiq; Clitomachus, atq; in hunc modum in Clitomachũ desijt. Sic autem in Chrysippum: Socrati successit Anti- 15.
sthenes, Antistheni Diogenes Cynicus, ei uerò Crates Thebanus, Crati Zeno Cittieus, Zenoni Cleanthes, cui Chrysippus. In Theophrastum uerò sic desijt: Platoni succedit Aristoteles, Aristoteli uerò Theophrastus. & hunc quidem in modum Ionica philosophia desijt. Porrò Italicæ hæc series fuit: Pherecydi Pythagoras, Pythagoræ Telauges filius successit, ei Xenophanes, cui Parmenides, huic Zeno Eleates, Leucippus Zenoni, Democritus Leucippo. Democrito complures, sed inter reliquos Nausiphanes,

phanes, Naucidesq; celebrantur. Eis uerò suo ordine suc-
16 cesſit Epicurus. Philoſophi autem generaliter in duo ge-
nera distribuuntur. Quidam ex his dogmatici ſunt dicti,
qui de rebus ueluti comprehendi poſsint diſſerunt. Alij
ἐφεκτικοὶ, qui nihil definiunt, & de rebus ita diſputant, ut
comprehendi non poſsint. Ex his pleriq; ingenij ſui mo-
numenta reliquerunt, alij nihil penitus ſcripſere. His, ut
quidam uolunt, Socrates annumeratur, Stilpon, item Phi-
lippus, Menedemus, Pyrrho, Theodorus, Carneades, Bry-
ſo, Pythagoras, etiã ſecundũ quoſdam, Ariſto Chius, præ-
ter paucas epiſtolas. Alij ſunt qui ſingula tantum opuſcu-
la ſcripſerũt, Meliſſus, Parmenides & Anaxagoras. Mul-
ta ſcripſit Zeno, plura Xenophanes, plura Democritus,
plura Ariſtoteles, plura Epicurus, ſed Chryſippus pluri-
17. ma. Philoſophorũ alij à ciuitatibus ſunt appellati, ut Eliẽ-
ſes, Megarẽſes, Eretici, & Cyrenaici. Quidam à locis, ut
Academici, Stoici. Ab euentu nõnulli, ut Peripatetici. non
nulli ab ignominia, ut Cynici. Alij ab effectu, ut Eudæ-
monici. Quidam à faſtu, ut qui ſe φιλαλήθεις, hoc eſt, ueri-
tatis ſtudioſos, et ἐλεγκτικοὺς, et ἀναλογητικοὺς uocãt. Sunt
itẽ qui à præceptoribus ſunt dicti, ut Socratici & Epicu-
rei. Atq; alij, quòd de natura rerũ ſcripſere, Phyſici. Alij,
quia circa mores potius ſe occuparunt, Ethici. Cæteri à
diſſerendo διαλεκτικοὶ uocati ſunt, hi nimirũ qui uerbo-
18 rum ac rationum acumine pugnant. Diuiditur autem phi-
loſophia in partes tres, Phyſicam, Ethicam, & Dialecti- 276.
cam. Phyſicæ propriũ eſt de mũdo, & de his quæ ſunt in
eo, diſſerere. Ethicæ uerò, de uita moribusq; tractare. Por-
ro dialecticæ ambarum partiũ afferre rationes. Sola uſq;
ad Archelaũ phyſica uiguit. à Socrate uerò, ut predictum
eſt, Ethica initiũ ſumpſit, & à Zenone Eleate Dialecti- 355. 380.
ca.

ca. Ethicæ uerò pars in sectas decẽ scinditur, Academiã, Cyrenaicã, Eliacam, Megaricã, Cynicam, Eretricã, Dialecticam, Peripateticam, Stoicam, & Epicuream. Veteris 19
Academiæ princeps fuit Plato, mediæ Arcesilaus, nouæ Lacydes, Cyrenaicæ Aristippus Cyrenæus, Eliacæ Phædon Eliensis, Megaricæ Euclides Megarensis, Cynicæ Antisthenes Athenienſis, Eretricæ Menedemus Eretriẽsis, Dialecticæ Clitomachus Chalcedonius, Peripateticæ Aristoteles Stagyrites, Stoicæ Zeno Citticus. Porro Epicurea ab autore ipso appellata est. Cæterum Hippobotus in lib. de sectis, nouẽ ait fuisse sectas atq; instituta. Ex his Megaricam primo loco cõstituit, secundo Eretricam, tertio Cyrenaicam, quarto Epicuream, quinto Anniceriam, sexto Theodoriam, septimo Zenoniam, eãdemq; Stoicam, octauo Academicam ueterẽ, nono Peripateticam. Cynicæ 20
autem, et Eliacæ atq; Dialecticæ nullam mentionem facit. Ea uerò quæ Pyrrhonia dicitur, propter obscuritatem à plurimis repudiatur. Hãc ipsam tamẽ pleriq; ex parte sectã esse dicũt, ex parte negãt. Eam deniq; sectã dici aiũt, quæ rationẽ aliquã iuxta id quod apparet, & in prõptu est sequitur, aut sequi uidetur. Iuxta quod & σκεπτικὴν nõ incõgruè sectã appellabimus. Verum si sectã intelligimus appellationẽ ex his dogmatibus constantem, quæ sibi ipsis consentiãt, non iam appellabitur secta, neq; enim dogmata, siue decreta habet. Ista de philosophiæ initijs, auctibus, partibus, ac sectis, paucis diximus. Quãquam haud 21
ita pridẽ ἐλεκτικὴ quædam secta à Potamone Alexandrino inuẽta est, qui de singulis sectis quæ sibi placuere selegit. Visum autẽ illi est, ut in institutione sua fatetur, multiplex esse ueritatis examẽ. Vnũ à quo iudiciũ fiat, hoc est principale, alterũ per quod, id est, solertißimã intimamq;

imag

imaginem. Initiaq; rerum omnium materiam & qualitatem, effectionem, ac locum ex quo, & à quo, & ubi, & in quo. Finem uerò ad quem cuncta referantur. Vitam ait esse omni uirtute perfectam non absq; corporis naturalibus, externisq; bonis. Sed iam de uiris ipsis cuiusmodi fuerint dicendum, ac primùm de Thalete.

THALES MILESIVS.

Thales itaque, ut Herodotus, Duris, ac Democritus aiunt, patre Examio, matre Cleobulina, ex Thelidarum familia, qui Phœnicum nobilißimi, à Cadmo et Agenore originem ducunt, Platone quoque teste, natus, primusq; sapiens uocatus est, quo tempore Damasius Athenis princeps erat, sub quo septem quoque sapientes appellati sunt, ut scribit Demetrius Phalereus in descriptione principum. Mileti autē ciuis adscriptus est, profectus cum Neleo ex Phœnice, cùm patrio solo excidisset, seu ut alijs uisum est, indigena Milesius, & claro genere natus. Post reipub. negocia sese ad contemplandā rerum naturam transtulit. Sanè iuxta quosdam nullum ingenij sui monumentum reliquit. Nam quæ in eum refertur nautica astrologia, Phoci Samij esse perhibetur. Callimachus inuentorem fuisse minoris ursæ, ac notasse illius stellas tradit, qua Phœnices nauigant, cuius uersus sunt hi:

Καὶ τῆς ἁμάξης ἐλέγετο σταθμήσασθαι
Τοὺς ἀστερίσκους ᾗ πλέουσι Φοίνικες. hoc est,
Plaustri notasse dictus est minusculas
Stellas, periti quis nauigant Phœnices.

Secundùm quosdam duo sola conscripsit, de conuersione & æquinoctio, cætera facilia esse ad percipiendum arbitratus. Putant plerique primum astrologiæ secreta rimatum, solis defectus conuersionesq; prædixisse, ut ait

Eudemus in ea quā de Aſtrologia ſcripſit hiſtoria. Quocirca Xenophanem, & Herodotum illum maximè fuiſſe miratos. Idipſum autem Heraclitus Democritusq; teſtantur. Sunt qui illum immortales animos primum dixiſſe aſſeuerēt, ex quibus eſt Chœrilus poëta. Primus & ſolis curſum à cōuerſione in conuerſionem reperit. Soliſq; magnitudini lunarem orbem comparatum, ſeptingenteſimam & uiceſimam illius partem eſſe, primus, ut quibuſdā placet, dixit. Primus etiā menſis ultimā τριακάδα, hoc eſt, trigeſimā uocauit. De natura quoq; primus ipſe diſſeruit. Inanimatis etiā illum animas ineſſe putaſſe Ariſtoteles et Hippias autores ſunt, conijcientem id ex magnete lapide & ſuccino. Ab Aegyptijs uerò præcepta geometriæ eruditum, primum deſcripſiſſe circuli triangulum rectis lateribus, & immolaſſe bouem, refert Pāphila. Alij Pythagoram dicunt, ut Apollodorus ſupputator. Porro quæ Callimachus ait, Euphorbum Phrygē inueniſſe σκαλινὰ, & trigona, quæq; ad lineæ ſpeculationem pertinent, ea iſte auxit atq; propagauit. Conſtat illū & reipub. commodis optimè conſuluiſſe. Nam cùm ſocios Mileſios Crœſus habere oraret, obſtitit ille, eaq; res poſtea Cyro uictoria potito, ſalus ciuitatis fuit. Solitariam eum ac priuatam uitam adamaſſe tradit Heraclides. Quidam uxorem duxiſſe, filiumq; Cibiſtum procreaſſe, alij cælibem perſeueraſſe, ſororiſq; filium ſibi adoptaſſe ferunt. Et cùm rogaretur, cur liberis non daret operam, quòd filiorum amore non teneretur, reſpondiſſe. Vrgenti matri, ut ſe matrimonij uinculis aſtringeret, adhuc intempeſtiuum eſſe dixit. Ingraueſcente iam ætate cùm ſibi acrius inſiſteret, iam, inquit, intempeſtiuum eſt. Scribit autem Hieronymus Rhodius in ſecundo commentariorum, cùm uellet oſtendere quàm

ſit

ſit facile ditari, præcognita futura hubertate, conduxiſſe olearia, pecuniasq; innumeras ſibi comparaſſe. Principiũ omnium aquam eſſe dixit, & animatum mundum ac dæmonibus plenum. Anni tempora, illorumq; uiciſſitudines primum inueniſſe ferunt, eum'que in trecentos ſexaginta quinq; dies diuiſiſſe. Nullo præceptore uſus eſt, niſi quòd Aegyptijs ſacerdotibus, eò profectus, familiariter adhæſit. Porrò Hieronymus menſum eſſe pyramides, umbram obſeruando, memoriæ tradidit, quando nobis æqua magnitudine ſunt. Traſybulo quoque Mileſiorum tyranno, ut ait Mynies, conuixit. Quæ uerò de tripode à piſcatoribus inuento, ſapientibusq; à plebe Mileſiorum dedicato, memorantur, manifeſta ſunt. Aiunt enim Ionicos adoleſcentes quoſdam à piſcatoribus Mileſijs iactũ retis emiſſe, capto deinde & educto tripode, orta contentio, non antè ſedata eſt, quàm Delphos à Mileſijs miſſum, reſponſumq; à deo eſt:

Ἔγκονε Μιλίτου τρίποδος περὶ Φοῖβον ἐρωτᾷς
Τίς σοφίῃ πάντων πρῶτος, τούτου τρίποδ᾽ αὐδῶ.

hoc eſt,

De tripode ex Phœbo quæris Mileſia proles,
Huic tripodem addico cui ſit ſapientia prima.

Datur ergo Thaleti, Thales'que illum alij dat, & rurſus alius alij, donec ad Solonem uentum eſt. Qui deum primum eſſe ſapientiam aſſerens, illum Delphos miſit. Iſta Callimachus in iambis aliter tradit accepta à Leandro Mileſio. Bathyclem enim quempiam Arcadem phialam reliquiſſe, atque iuſſiſſe dari ſapientiſſimo, datam'que Thaleti, ac per orbem rurſum Thaleti, quam ille Apollini Didymæo miſit, ſic dicens ſecundum Callimachum:

Θαλῆς μὲ τῷ μεδεῦντι Νειλέω δήμου.
Δίδωσι τοῦτο δὶς λαβὼν ἀριστεῖον. hoc est,
Plebem regenti me Thales Nileo dat,
Clarum bis hoc qui iam assecutus est donum.

Pedestris autem oratio sic se habet. Thales Examij filius Milesius, Apollini Delphinio, Græcorum præmium bis nactus. Qui autē circuntulerat phialam Bathyclis filius, Thyrion uocabatur, ut Eleusis ait in libro de Achille, & Alexo Mindus in nono fabulosorum. Eudoxus autē Cnidius Euantesq; Milesius aiunt Crœsi amicum quendam aureum poculum à rege accepisse, ut illud sapientißimo Græcorum daret, ipsumq; Thaleti dedisse, peruenisseq; ad Chilonem. Ei uerò cùm à Pythio quæreret, quis'nam esset se sapientior, responsum esse Mysonem, de quo suo loco dicemus. Hunc Eudoxus pro Cleobulo, Plato pro Periandro ponit. De ipso hæc respondit Apollo:

Οἰταῖόν τινα φημὶ Μύσων' ἐν Χηνὶ γενέσθαι,
Σοῦ μᾶλλον πραπίδεσσιν ἀρηρότα πευκαλίμῃσιν.
hoc est,
Oetæum quendam prognatum Chene Mysonem,
Te magis esse aio rebus sublimibus aptum.

Chena urbs Laconiæ, unde oriundus erat Mysos.

Qui autem rogauerat, Anacharsis fuit. Dædacus Platonicus, & Clearchus phialam à Crœso ad Pittacum missam, atque ita in orbem circumlatam ferunt. Andro uerò in tripode, Argiuos ait uirtutis præmium sapientißimo Græcorum tripoda cōstituisse, eumq; Aristodemum Spartanum fuisse iudicatum, qui item concesserit Chiloni. Meminit Aristodemi Alcæus quoque, illi ascribens dictum illud apud Spartiatas celebre:

Χρήματ' ἀνὴρ, πενιχρὸς δ' οὐδεὶς πέλετ' ἐσθλός. hoc est,
Pauper nemo probus, quantiuis diues habetur.

Pleriq;

Pleriq; à Periandro ad Thrasybulum Milesiorum tyrannum onustam nauem missam referunt. Ea uerò cùm circa Coum mare naufragium fecisset, inuentum pòst à piscatoribus tripodem, qui ea uehebatur. Phanodicus uerò circa mare Atticum repertum, atque in urbem delatum scribit, factaq; contentione, ex decreto publico Bianti missum. Causam suo loco dicemus, cùm de Biante dicendum erit. Alij à Vulcano fabrefactum tradunt, ac pro munere Pelopi à deo datum, cùm ille uxorē duceret, demum ad Menelaum peruenisse, raptumq; cum Helena ab Alexandro in Coum mare fuisse coniectum, Lacæna rixarum causam fore asserēte. Postea cùm quidam illic Lebedij retis iactum mercati essent, tripoda quoque fuisse comprehensum, & cùm exorto cum piscatoribus iurgio Coum ascendissent, nihilq; proficerent, Miletum, quæ erat metropolis, eam rem detulerunt. Mißi à Miletijs legati qui eam rem componerent, infecto negocio, reuersi sunt. Milesij ut se contemptos uiderunt, aduersus Coos armis decernere parant, plurimisq; hinc inde cadentibus, diuino oraculo responsum est, sapientißimo dandum tripoda. Mox in Thaletem utræq; partes consensere. Hunc ille postea Didymæo deuouit Apollini. Cois itaque responsum,

Miletus Ioniæ metropolis.

Μὴ πρότερον λύξειν νεῖκος μερόπων καὶ Ἰώνων
Πρὶν τρίποδα χρύσειον, ὃν Ἥφαιστος βάλε πόντῳ
Ἐκ πόλιος πέμψητε καὶ ἐς δόμον ἀνδρὸς ἵκηται
Ος δε δάη τάτ' ὄντα τάτ' ἐσσόμενα πρότ' ἐόντα. hoc est,
Nō prius Ionij Meropesq; à Marte recedēt
Quàm tripodem auratū, pelagus quem misit in altum
Vulcanus: uos rursum ipsi mittatis in ædes.
Mox hominis, cui sit sapientia noscere prompta
Quæ sunt, quæ fuerint, quæ mox uentura trahantur.

Meropes Coi, à Merope Tripodæ filio, & Meropis insula, quæ postea Cos appellata est.

Milesiis, ut suprà iam diximus, responsum, uiro illi dandum, qui sapientia primus esset omnium. sed de his hactenus. Hermippus autem in uitis, in hunc refert, quod à quibusdam de Socrate dicitur. Aiebat enim, inquit, trium maximè rerum causa gratias se fortunæ agere. Primò quòd homo, non bellua: deinde, quòd uir, nō mulier: tertiò, quòd Græcus natus esset, non barbarus. Fertur cùm domo exiret contemplandorum siderum causa, in subiectam fossam incidisse, petulantiq; probro dictum ab anu domestica: Qua ratione, ò Thales, quæ in cœlis sunt comprehensurum te arbitraris, qui ea quæ sunt ante oculos uidere non uales? Astronomiæ sanè fuisse studiosissimum, & Timon uidit, qui illum in Sillis laudat, cùm ait:

θάλητα à θάλης nam θαλῆς circumflexū θαλοῦ facit genitiuū.

Οἷον ἕπτα Θάλητα σοφὸν, σοφὸν ἀστρονόμημα. hoc est,
Qualis erat sophiæq; Thales, cœliq; peritus.

Porrò quæ ab eo scripta sunt, ad ducentos uersus pertingere Lobon Argiuus autor est, inscriptosq; imagini ipsius uersus hos,

Τόνδε Θαλῆν Μίλητος ἰὰς θρέψας ἀνέδειξεν
Ἀστρολόγον πάντων πρεσβύτατον σοφίᾳ. hoc est,
Hunc, quæ nutriuit Milesia terra Thaletem,
Astrologum primi nominis ipsa tulit.

Quæ autem eius nomine circunferuntur, hæc sunt: Non multa uerba prudentis animi indicium sunt. Vnum aliquid sapiens diuina, unum quippiam præclarum elige, obstrues enim os loquacium hominum non paucorum. Feruntur eius & istæ sententiæ: Antiquissimum eorum omnium quæ sunt, deus: ingenitus enim. pulcherrimum mundus, à deo enim factus est. maximum locus, capit enim omnia. uelocissimum mens, nam per uniuersa discurrit. fortissimum necessitas, cuncta enim superat. sapientissimum

temp

tempus, inuenit nanque omnia. Nihil ait mortem à uita differre. Tu uerò, aiebat quispiam, quare non moreris? Quia nihil, inquit, differt. Sciscitanti cuidam, utrum prius factum esset, nox an dies: nox, dit, una prius die. Interrogatus, *lateret'ne deos homo malè agens, ne cogitans quidem, inquit. Percontanti adultero, an iuraret non commisisse se adulterium, non est, ait, periurium adulterio deterius. Interrogatus quid nam esset difficile, se, inquit, ipsum noscere: quid contrà facile, ab alio moneri. quid suauißimum, frui. quid deus, quod initio & fine caret. quid difficilè, uidisse tyrannum, inquit, senem. Quo pacto aduersæ fortunæ impetus quispiam ferat facilimè, si inimicos, ait, uideat deterius affectos. quo modo optimè ac iustißimè uiuemus, si quæ in alijs reprehendimus, ait, ipsi non faciamus. quisnam felix sit, qui corpore, inquit, sanus, fortuna locuples, animo non ignauus neque imperitus est. Amicorum præsentium & absentium æque memores debere esse. Non componere faciem, sed bonarum artium studijs animum excolere præclarum esse. Noli, inquit, ditari nequiter, neque in ius te uocet sermo contra coniunctos tibi, ac socios dictus. Quæcunque ait, stipendia parentibus intuleris, eadem ipse à filijs expecta. Nilum ait excrescere quando etesiæ qui contrarij sunt, undas repellunt. Ortum primo anno tricesimæ quintæ olympiadis Thalem, Apollodorus in chronicis tradit, mortuum'que ætatis anno septuagesimo, siue, ut Sosicrates ait, nonagesimo. Quinquagesima quippe & octaua olympiade esse defunctum. Crœsi uerò fuisse temporibus, cui & pollicitus sit Halyn fluuium sine ponte traijcere, translato cursu. Fuisse & alios quinque huius nominis Demetrius Magnesius in æquiuocis

Valerius lib. 7. de sapienter dictis.

fatetur. Primum rhetorem Calantinianum. secundum, pictorem Sicyonium. tertium, Megalophyem, eumq; antiquißimum, ferme Hesiodi, Homeri, Lycurgiq; tēporibus. quartū, cuius meminit Duris in libro de pictura. quintū, iuniorem & obscurū, cuius & Dionysius in Criticis mentionē facit. Sapiens igitur Thales obijt, cū certamē gymnicon spectaret, æstu scilicet, ac siti & infirmitate fatigatus iā uetulus, in cuius rei testimoniū hæc extāt epigrāmata: 39.

Γυμνικὸν αὖ ποτ᾽ ἀγῶνα θεώμενον ἠέλιε Ζεῦ
Τὸν σοφὸν ἄνδρα Θαλῆν ἥρπασας ἐκ σταδίων.
Αἰνέω ὅττι μιν ἐγγὺς ἀπήγαγες. ἦ γὰρ ὁ πρέσβυς
Οὐκ ἔθ᾽ ὁρᾶν ἀπὸ γῆς ἀστέρας ἠδύνατο. hoc est,
Gymnicon aspiceret cùm rursus agona, Thaletem
Traxisti è stadijs Iuppiter Eelie.
Hunc laudo, cœlo propius quòd duxeris, ultrà
Non poterat terris astra uidere senex.

In eundem:

Ἦ ὀλίγον τόδε σῆμα. τὸ δὲ κλέος οὐρανόμηκες
Τοῦ πολυφροντίστου τοῦτο δὲ Θάλητος ὅρη. hoc est,
Nempe hic exiguus tumulus, sed sidera scandit
Gloria, sunt cuius hæc monumenta Thalæ.

Huius illud est, Nosce teipsum. quod Antisthenes in successionibus ait fuisse Phemonoës, idq; sibi usurpasse Chilonem. 40.

de 7. Sapientib. Hoc in loco generatim ipsorū facienda mentio est, quænam fuerit de illis inter ueteres, & quanta discordia. Damon Cyrenæus cùm de philosophis scriberet, omnes insimulat & septem in primis. Anaximenes autem omnes ait poëticæ magis fuisse studiosos. Dicæarchus, neq; sapiētes, neq; philosophos fuisse eos aßerit, sed cordatos planè uiros, legumq; latores. Archetimus Syracusanus illorū cum

Cyp

Cypselo congressum scripsit, cui se quoq; interfuisse ait. Euphorus apud Crœsum præter unum Thalem cōuenisse tradit. Aiunt autem quidam & in Panionio, & Corintho, & Delphis eos cōuenisse, illorumq; sententias ponũt quænam cuius sit exponẽtes, ut illud, Lacedæmonius fuit Chilo sapiẽs, qui hæc ait, Nihil nimis. Tempori cuncta insunt bona. Magna & de illorũ numero discordia est. Leandrius enim pro Cleobulo, et Mysone, Leophantũ, Gorsiada, Lebediũ siue Ephesium inserit, Epimenidemq; Cretensem. Plato autẽ in Protagora, Mysonẽ pro Periandro. Euphorus pro Mysone ponit Anacharsim. alij Pythagoram adijciunt. Porro Dicæarchus quatuor nobis consensu omniũ sapientes tradit, Thalem, Biantem, Pittacũ, atq; Solonẽ. tum sex alios nominat, quorũ ex numero tres elegit, Aristodemũ scilicet, Pamphilum, Chilonẽ Lacedæmonium, Cleobulum, Anacharsim, & Periandrum. Addunt quidam Acesilaum, Cabam, siue Scabram Argiuum. Hermippus autẽ in libro de sapiẽtibus, decem & septem fuisse tradit, quorum ex numero septem alij aliter eligant. Sic autẽ illos computat. Primo loco ponit Solonem, tum Thalem, Pittacum, Biantẽ, Cleobulum, Chilonem, Periandrũ, Anacharsim, Acesilaum, Epimenidẽ, Leophantum, Pherecydẽ, Aristodemũ, Pythagorã, Lasum, Charmãtidæ seu Sisimbrini, siue ut Aristoxenus tradit, Chabrini filiũ, Hermioneũ, Anaxagoram. Enimuero Hippobotus in descriptione philosophorum, hanc illorum seriem exponit: primo Orpheum, deinde Linum, tum Solonem, Periandrum, Anacharsim, Cleobulum, Mysonem, Thalem, Biantem, Pittacum, Epicharmum, & extremo loco Pythagorã. Feruntur & istæ Thaletis epistolæ.

THALES PHERECYDI.

Epist. Laert. p.179. Ep. 26.

GAVDIO te primū Ionū de diuinis rebus apud Græcos palàm disserere parare. Verū iustiore fortasse sentētia inter amicos ea quæ scripseris leges, quàm paßim quibuscūq; permittes, nullo illis emolumento futura. Equidē si tibi gratum cognouero, uolo conscius eorū quæ scribis esse, ac si quidem iubes, ad te maturè proficiscar. Neq; enim adeò amentes ac stolidi sumus, ego et Solon Atheniēsis, ut cū nauigio Cretam petierimus uisendi gratia, Aegyptūq; itidē penetrauerimus, ut istic sacerdotibus & astronomis cōgrederemur, ad te nō pari studio nauigaturi simus. Veniet enim & Solon ipse, si annuas. Namq; tu loci illius amore detentus, rarò in Ioniam transis, neq; peregrinorū hominum desiderio tangeris. Verùm uni tantum, ut spero, scribendi negocio incumbis. At nos qui nihil scribimus, Græciam, Asiamq; peragramus. Vale.

THALES SOLONI.

Epist. Laert. p.180.

ATHENIS si excedas, Mileti, ut equidē reor, commodißimè habitare poteris. Est enim uestra colonia, patierisq; graue nihil. quòd si & apud Milesios execraris tyrānidem, æque enim ubiq; tyrannos infestos habes, at cū amicis nobiscum uiuere erit iucundißimum. Scripsit ad te Bias ut Prienam proficiscaris. Eam tu urbem si libentius inhabitaueris, & ipsi eò ad te aduolabimus. Vale.

SOLON SALAMINIVS.

SOlon Execestidæ filius, Salaminius, primus ipsam σεισάχθειαν inuexit Atheniēsibus. Sic autē appellabatur corporū possessionumq; redēptio. Plurimi enim per summam inopiam fœneratoribus corpora sua exponebant, ac super his fœnerabantur. Cùm igitur septem sibi talenta ex patrimonij sui iure deberentur, ea primo remisit, ac

σεισάχθεια lex dicta, ἀπὸ τοῦ ἀποσείσασθαι τὰ βάρη τῶν δανείων, ab eo quòd subleuarentur, ac excuterent æris alieni intolerabilē sarcinam.

A. p. 28.

reliq

reliquos idem facere exemplo suo prouocauit. eaq́; lex Sisachthea appellata est) Hoc illi, id quod minimè obscurum est, felix initium, faustumq́; fuit ad cæteras cõdendas leges, quas enumerare longißimum esset, minimeq́; necessarium, cùm illæ tabulis æreis incisæ sunt. Est autem id ipsius factũ uel celeberrimum. Cùm de Salamine ipsius patria inter Athenienses & Megarenses ferme usque ad internecionem armis dimicatum esset, multisq́; cladibus acceptis, capitale apud Atheniẽses esse cœpisset, si quis legem de uindicanda insula ferret, solicitus Solon ne uel tacendo parum Reipub. consuleret, uel consulendo sibi noceret, subitam sibi dementiam simulat, cuius prætextu non dicturus modo prohibita, sed & facturus erat. Deformis habitu more uecordium in publicum euolat, factoq́; concursu hominum, quo magis consilium dißimulet, insolitis sibi uersibus, per præconem suadere populo cœpit quod uetabatur, omniumq́; ita animos cepit, ut aduersus Megarenses bellum extemplò decernerent, insulaq́; deuictis hostibus Atheniensium fieret. Versus autem quibus potißimũ illos induxit, sunt hi:

Εἴην δή τοτ᾽ ἐγὼ Φολεγάνδριος ἢ Σικινίτις
Αντίγ᾽ ἀθηναίου πατρίδ᾽ ἀμειψάμενος.
Αἶψα γὰρ ἂν φάτις ἥδε μετ᾽ ἀνθρώποισι γένοιτο
Ατ]ικὸς οὗτος ἀνὴρ τῶμ Σαλαμῖμ᾽ ἀφένωμ.
Ιομεμ εἰς Σαλαμῖνα μαχησόμενοι περὶ νήσου
Ιμερτῆς, χαλεπόντ᾽ αἶσχος ἀπωσάμενοι.

hoc est,

Olim utinam fuerim Pholegandrius aut Sicinites,
Ac mutata foret Attica terra mihi.
Nam subito fama hæc hominum uolitabit ad aures,
Atticus unus adest qui Salamina fugit.

Quin Salamina igitur ſarturi dedecus imus,
Subdita quod nobis inſula reſtituet?

Perſuaſit Athenienſibus in Thracia quoq; ſibi uendicarent Cherſoneſum. Ac ne magis ui quàm iure Salaminam 48. poßidere uiderentur, effoßis quibuſdam tumulis, cadauera ad orientem ſolem conuerſa, qui Athenienſibus ſepeliendi mos erat, oſtendit, ſepulcra item ipſa ad orientem poſita, inſculptaq; ipſis familiarum nomina. quod quidem proprium Athenienſium fuit. Aiunt pleriq; illum exinde Homeri ſcripſiſſe catalogũ ab eo loco, ubi Aiacem ex Salamina duodecim duxiſſe naues ait:

Αἴας δ' ἐκ Σαλαμῖνος ἄγεν δυοκαίδεκα νῆας
Στῆσε δ' ἄγων ὅθ' Ἀθηναίων ἵσταντο φάλαγγες. hoc eſt.
Dux Salamine aderat bißenis nauibus Aiax
Caſtra ubi Cecropiæ quondam poſuere cohortes.

Ex eo iam tempore plebis in ſe animos ita conuerterat, ut ſibi illum omnes uno animo imperare cuperent. Is uerò 49. ille intantum abfuit, ut acquieſceret, ut autore Soſicrate, Piſiſtratũ quoq; propinquum ſuum, cùm ſibi tyrannidem parare intelligeret, quantum in ſe fuit, prohibuerit. Nam euocata concione profectus in publicum, lorica armatus & clypeo, Piſiſtrati inſidias & improbos conatus aperuit. Neq; id ſolum, uerum & iuuare paratum, ac pro libertate ſeſe pugnaturum aſſeuerauit. Viri, inquiens, Athenienſes, alijs quidam ſapientior, alijs uerò fortior ſum. Sapientior enim illis ſum, qui Piſiſtrati conatus nõ animaduertunt: fortior autẽ his qui ſciunt illum quidem, ſed metu ſilent. Senatus uerò, quòd ſtuderet Piſiſtrato, inſanire illum proclamabat. At ille, meam, inquit, inſaniam ciuibus breui tempus oſtendet, cùm ueritas in lucem uenerit. Elegi 50 autem ipſius de tyrannide Piſiſtrati ſunt hi:

Ἐμ

Ἐν νεφέλης φέρεται χιόνος βία ἠδὲ χαλάζης
  Βροντὴ τ' ἐκ λαμπρῆς γίνεται ἀστεροπῆς.
Ἀνδρῶν τ' ἐκ μεγάλων πόλις ὄλλυται, ἐς δὲ μονάρχου
  Δῆμος ἀϊδρείῃ δουλοσύνην ἔπεσεν. hoc est,
Vis niuis & nebuloso agitatur in æthere grando,
  Horrendum excutiunt fulgura clara sonum.
Et cecidere uiris persæpe potentibus urbes,
  Detrusa inq; ferum plebs stolida imperium est.

Iam uerè Pisistrato rerum potito, minimè obtemperans, ante curiã arma deposuit, dicens illud: O' patria, tibi equidem uerbo & opere auxiliatus sum. In Aegyptum nauigauit, atq; inde Cyprum profectus, postremo ad Crœsum peruenit, à quo interrogatus, quis nam sibi felix uideretur, Telus, inquit, Atheniensis, & Cleobis, & Bito, & cætera quæ sunt in ore omniũ. Aiunt quidam, Crœsum cùm se exquisitißimè omnium ornamentorum genere composuisset, sublimiq; in solio sederet, interrogasse eum an pulchrius unquam spectaculum uiderit, illumq; dixisse gallos gallinaceos, fasianos, atq; pauones. Naturali enim eos nitore, & incredibili speciositate uestiri. A' Crœso deinde in Ciliciem profectus, urbem cõdidit: atq; ex suo nomine Solos appellauit, in qua Atheniensium aliquot statuit, qui tractu temporis cùm patriam uocem corrupissent, σολοιζειν dicti sunt. Et appellabantur hi quidem Solenses: qui Cyprij uero, Solij. Cùm uerò Pisistratum in tyrannide perseuerare didicisset, ita Atheniensibus scripsit:

Hæc prolixius Herodotus.

Soli, quæ postea Pompeiopolis dicta est, à Pōpeio restituta, autor Stephanus.

Εἰ δὲ πεπόνθατε δεινὰ δι' ὑμετέραν κακότητα
  Μή τι θεοῖς τούτων μοῖραν ἐπεμφέρετε.
Αὐτοὶ γὰρ τούτους ηὐξήσατε ῥύσια δόντες
  Καὶ διὰ ταῦτα κακὴν ἔσχετε δουλοσύνην.
Ὑμέων δ' εἷς μὲν ἕκαστος ἀλώπεκος ἴχνεσι βαίνει

Σύμ

Σύμπασι δ' ὑμῖν κοῦφος ἔνεστι νόος.
Εἰς γὰρ γλῶσσαν ὁρᾶτε, καὶ εἰς ἔπος αἰόλον ἀνδρὸς
Εἰς ἔργον δ' οὐδὲν γιγνόμενον βλέπετε. hoc est,

Si uestro meritas pendetis crimine pœnas,
Non culpa in iustos reijcienda deos:
Hos nam ipsi immunes uestra fouistis in urbe,
Qui miseris uobis subdita colla premunt.
Quiuis enim uestrum uulpis uestigia calcat,
Verum mens stolida est omnibus, atq; leuis.
Suspicitis nam linguam hominis, uersutaq; uerba,
Quod tentet, nemo cernere curat, opus.

Inter alias hæ clariores sunt eius sententiæ. Quæ non posuisti, ne tollas. Ne mentiaris. Probitatem iureiurando certiorem habe. Principem agere noli, nisi edoctus subeas. Principi consule non dulciora, sed optima. Intellectum fac ducem. Ne malè loquaris. Deos honora, & parentes reuerere. Nihil equidem homini metuendum est, nisi ne felicitatem excludat. Nemo stultus tacere potest. Populi rector prius se, quàm populum rectè instituere debet. Praui hominis lingua acutior est gladio. Si principes & maiores secundum leges uixerint, unaquæque ciuitas optimè regi poterit. Hæc ille. Pisistratus autem cùm illius fugam didicisset, sic ad eum scripsit.

PISISTRATVS SOLONI S.

NEQVE solus Græcorũ tyrannidem arripui, neq; mihi rẽ alienã usurpaui. Quippe genus à Cecrope duco. Id enim mihi meo iure uẽdico, quod Atheniẽses olim cum iureiurando firmassent Codro illiusq; genti præbituros, postmodum abstulerãt. Cæterũ in deos, uel in homines nihil aliâs pecco. Leges quas ipse Atheniẽsibus dedisti, seruari atq; secundum eas uiuere iubeo. Et quidẽ melius ser-

uantur quàm poßent, si multitudinis imperio res agere-
tur. Permitto enim nemini iniuriam fieri: ac tyrannus ego
præter dignitatē & honorē nihil à plebe differo, solis eis
stipēdijs contentus, quæ ijs quoq; qui ante me regnarunt,
debebātur. Deniq; Atheniensium singuli decimas frugum
suarū separant, nō in usus nostros cōsumendas, uerum sa-
crificijs publicis, cōmodisq; cōmunibus, & si quādo bel-
lū cōtra nos ingruerit, in sumptus deputandas. Tibi equi-
dem nihil succenseo, quòd mētem meam, consiliumq; dete-
xeris, quippe qui id potius reip. studio ciuitatis, quàm mei
odio detexeris, ac præterea quòd ignorares cuiusmodi
ego rex futurus essem. Id enim si didicisses, æquo animo
& conatus meos fortè tolerasses, & te fugæ haudqua-
quam cōmisißes. Redi igitur domū bona fide, mihi & in-
iurato credēs, nihil esse periculi à Pisistrato Soloni. No-
sti enim neminem etiā ex inimicorū numero mali quippiā
à me perpessum. Deniq; si placuerit frui nostra amicitia,
inter primos eris. Nihil enim in te fraudis, perfidiæ'ue cō-
spicio. Quòd si alioqui habitare Athenis nolueris, pro ar-
bitrio tuo id facies: tantum ne nostri causa patria excide-
ris. Vale. Hæc Pisistratus.

Solon autē humanæ uitæ terminū septuaginta annos es-
se ait. Videtur autē id præclarè statuisse, Si quis parentes
non enutrierit, is ignobilis & obscurus esto. Similiter &
qui patrimonij uersurā fecerit. Is itē qui sectatur ociū, o-
mnibus accusare uolētibus obnoxius esto. Porrò Lysias in
oratione quam cōtra Niciam scripsit, Draconē asserit eā
scripsisse legē, Solonēq; tulisse. Eum item qui nequitia ac
flagitijs insignis esset, tribunali publicisq; suggestis ar-
cendum statuit. Athletarum quoque præmia castigata
moderatione correxit. Ei quidem qui olympia uicisset,
quinq

St. 41. quingētas drachmas, qui uerò Isthmia, dari cētum constituit, eademq́; ratione in certaminibus cæteris. Esse enim absurdū huiusmodi honores modū desiderare, solum uerò eos, qui in prælijs occubuissent, præmijs esse illustrādos, quorum filios publico nutriendos erudiendosq́; præcepit. Quo sane animati uniuersi, fortiter ac strenuè in bellis dimicabāt. 56. Sic Polyzelus, sic Cynægirus, sic Callimachus, sic omnes qui in Marathonis expeditione pugnauerunt. Sic præterea, Armodius, Aristogiton, Miltiades, innumerabilesq́; alij. Hi uerò, dum exercentur nimium preciosi sumptuosiq́;, athletæ, & dum uincunt, reip. detrimento sunt, & contra patriam magis, quàm aduersus hostes coronantur, ac iuxta Euripidem, cum senuerint,

Τρίβωνες ἐκλιπόντες οἴχονται κρόκας. hoc est,
Tramis relicta deteruntur pallia.

Id præuidēs Solon eos parcius accepit. Præclarè & illud
St. 42 statuit, ut curator cū pupillorū matre non cohabitet. Cauitq́; ne is fieret curator, ad quē post pupillorū obitū substantia spectaret. Illud itē, nō licere anulario eius qui anu- 57.
ib. lū uēdidisset seruare sigillū. Et qui alteri unū oculū eruerit,
ib. ei ambos erui debere: & quæ non posuisti, ne tollas: si
ib. quis secus facit, capitale esto. Principē si ebrius deprehēsus esset, morte mulctādū. Homeri poëmata, *ut ordine resarcirētur scripsit, ut esset uersuum sensuumq́; consequentia. Magis ergo Solon, q̄ Pisistratus Homerū illustrauit, ut in quinto Megaricorū Dieuchidas ait: Primus autē trigesimam diem mēsis ἕνην καὶ νέαν appellauit, nouemq́; princi- 58
pū numerū ad sentētias dicēdas primus instituit, ut Apollodorus in secūdo, de legislatoribus refert. Seditione autē inter urbanos, agrestes, ac maritimos exorta, neutrarum se partium fecit. Aiebat sermonem esse imaginem quidem

* ἐξ ὑποβολῆς ῥαψῳδεῖσθαι.

ἕνην, quæ uox Atticis antiquā sonat, Demosthenes enim ἕνας ἀρχὰς dixit.

oper

operis, regem uerò qui esset fortißimus uiribus. Leges aranearum telis esse simillimas. Illis quippe si quid leue & imbecillũ inciderit, inuolui ab eis atq; contegi, si quid maius aut grauius, perrumpi ac perire. Sermonem quidem silentio, silentium uerò tempore signari dicebat, Qui apud tyrannos autoritate ualerent, eos calculis quibus in componendis rationibus utimur, comparare consueuerat. Vt enim illi interdum maiorem numerum, interdum minorẽ significant, ita & tyrannos horum quemq; prout libitum fuerit, aliquando illustrem & inclytum, aliquando obscurum habere & ignobilem. Interrogatus, quamobrem contra parricidam legẽ nõ tulisset, quòd desperaßet, ait, hoc scelus. Quo pacto item homines minimè humana iura uiolarent, si sic doleant & afficiantur, qui iniurijs non laceßuntur, ut qui lacessuntur. Satietatem ex diuitijs nasci, & ex satietate contumeliam gigni. Athenienses uerò ut dies secundum Lunæ cursum agerent, monuit. Thespim tragœdias agere, ac docere prohibuit, inutilem eas falsiloquentiam uocans. Vbi ergo seipsum Pisistratus consternaßet ac uulneraßet, hinc, ait, ista pullularunt. Sunt autem eius monita quibus consulere solebat hominibus, ut ait Apollodorus in libro de philosophorum sectis, huiusmodi, Virtutem atq; probitatem iuramẽto fideliorem cense. Mentiri noli. Præclara studiosè meditare. Amicos cito noli parare, quos autem paraueris, ne reijcias.* Tunc rege, cũ primum didiceris regi. Consule nõ quæ suauißima, sed quæ sunt optima. Animum ac rationẽ ducẽ sequere. Noli malis cõgredi. Deos honora. Parẽtes reuerere. Fertur & Minermũ increpasse cũ scripserit sexagesimum annũ fatalem esse, monuisseq; ut octogesimum scriberet. Sunt item quæ metro celebrantur eius

*ἀρχ πρῶτον μαθὼν ἄρχεσθαι Impera, sed cũ imperiũ ferre didiceris.

præcepta in hunc sensum:

Πεφυλαγμένος ἄνδρα ἕκαστον,
* αἷς, ἔγχος. Ὅρα μὴ κρυπτὸν * ἔχθος ἔχων
Κραδίῃ, φαιδρῷ προσενέπῃ προσώπῳ
St. 50. Γλῶσσα δέ οἱ διχόμυθος
Ἐκ μελαίνας φρενὸς γεγωνῇ. *hoc est,*
Tu si sapis, fac singulos probè obserues,
Ne fortè quisquam tegat quod habet intus
Odium, & interim uultu loquatur blando,
Ac lingua duplex ex atra sonet mente.

Constat eum scripsisse leges, conciones quoq;, & ad sese quædã exhortatoria. Elegia de Salamina, Atheniẽsiumq; repub. ad quinq; millia uersuũ. Iambos etiãnũ & Epodos. 62
Porrò ipsius imagini in hũc sensum epigrãma scriptũ est:

St. 56.
Ἡ Μήδων ἄδικον παύσασ' ὕβριν, ἥδε Σόλωνα
Τόνδε τεκνοῖ Σαλαμὶς θεσμοθέτην ἱερόν. *hoc est,*
Quæ dudum insanas Medorum propulit iras,
Legiferum Salamis pulchra Solona parit.

Floruit autẽ maximè circa quadragesimã sextã olympiadem, cuius tertio anno princeps Atheniensium fuit, ut ait Sosicrates, quo etiã tempore leges eis dedit. Obijt autem in Cypro ætatis suæ anno octuagesimo, hoc suis mandans, ut Salaminã eius ossa transferrent, atq; in cinerẽ solũ per prouinciam disseminarent. Quocirca & Cratinus in Chirone ipsum ita loquentem facit: Ego hanc, ut aiunt homines, insulam colo, Sparsus per omnem Aiacis urbem strenui. Extat de illo & nostrum epigramma, ex eo cuius iam 63 *suprà meminimus epigrammatum libro, ubi & de sapientibus omnibus & doctrina præstantibus uiris, omni genere metrorum lusimus:*

Laërtij liber, q πάμμετρος inscribitur, cuius sæpe alibi meminit.

Σῶμα μὲν ἦρε Σόλωνος ἐν ἀλλοδαπῇ Κύπριον πῦρ

Ὀστᾶ

Ὀστᾶ δ' ἔχει Σαλαμὶς, ὧν κόνις ἀστάχυες.
Ψυχὴν δ' ἄξονες εὐθὺς ἐς οὐρανὸν ἤγαγον. εὖ γὰρ
Θῆκε νόμους αὐτοῖς ἄχθεα κουφότατα. hoc est,
Cypria defunctum subtraxit flamma Solonem.
Ossa sed in cineres uersa tenet Salamis.
Mox animus nitido sublatus ad æthera curru,
Quippe sacras leges pondera grata tulit.

Aiunt & hanc ipsius fuisse sentētiā: Nihil nimis. Ipsumq; refert Dioscorides in commentarijs, cùm lacrimaretur ac lugeret defunctum filium, diceretur q; à quodam, At nihil proficis, respōdisse, at propter hoc ipsum illacrymor, quia nihil proficio. Feruntur & istæ eius epistolæ.

SOLON PERIANDRO. Epist. Lacon. p.182. St. 57.

62 SCRIBIS tibi plurimos insidiari. At tu si quidem omnes è medio tuleris, ne sic quidē proficies. Insidiabitur enim tibi quispiam ex his quos nunimè suspectos habes, partim sibi quidem metuēs, partim te reprehendens, quòd omnia formides, nihilq; nō metuas, partim itē ciuitati gratificari cupiens. Esset ergo optimum abstinere tyrannide, ut causas omnis metus euaderes. Quòd si tyrānidi omnino insistēdum censes, cōpares tibi necesse est externas uires, & peregrina auxilia urbanis uiribus maiora, ut iam tibi nullus infestus sit, & tu neminem extorrem agas. Vale.

SOLON EPIMENIDI. Epist. Lacon. p.183. St. 58.

NEQVE leges meæ profectò Athenienſibus profuturæ multum erant, neque tu eis antiquatis ciuitati fuisti emolumento. Deus enim ac latores legum non soli 63 iuuare ciuitates possunt, sed qui multitudinem agunt in quamcunque sententiam uolunt. His enim si rectè rem administrent, deus ac leges utiles sunt: sin autem ma-
65 lè, nihil prosunt. Neque sanè meæ leges ac iura,

quæ scripsi, quicquam profuerunt: sed qui illas transgressi sunt, magna Reipub. inuexere detrimenta. Qui Pisistratone tyrannidem inuaderet, nón obstiterunt: neque uerò futura prædicenti mihi fides habebatur. Ille fidelior existimabatur Atheniensibus blandiens, quàm ego uera proloquens. Positis igitur armis pro curia, his quidem qui Pisistratum gestire tyrannidem non animaduertunt, sapiētiorem: eis uerò qui libertatem Reip. asserere metuerent, fortiorem esse me dixi. At illi Solonis interpretabantur insaniam, tandem ita patriam contestatus excessi: O patria, hic quidem Solon ille tibi opem ferre & facto & dicto promptus & paratus est, cæterū hisce & insanire uideor. Itaq; te deserta proficiscor, solus ex omnibus Pisistrati inimicus. Isti uerò & fauere & obsequi parati sunt. Nosti enim hominem amice, quanto ille astu, quo ingenio, qua arte tyrannidem inuaserit. Nam cœpit blande plebē illicere, deinde sibi etiam uulnera inflixit, ac progressus in publicū, easq; se ab hostibus accepisse uociferans, orabat quadringentos robustissimos iuuenes sibi custodes darent. At illi, me quidem reluctante & reclamante acquieuerunt. Erant autem hi armati ualidis fustibus. His itaq; stipatus statum Reip. euertit. Dumq; illi spe inani pauperes suos, ne mercede seruirent, liberare student, omnes unà sub iugum missi sunt, uniq; seruiunt Pisistrato.

Pisistrati uersutia de qua Iustinus lib. 2.

66

SOLON PISISTRATO.

Epist. Lacor. p. 184. cA. 53.

CREDO equidem nihil me abs te passurū mali. Nam ante tyrannidem tibi amicus eram, ne nunc quidem magis infensus quàm alius quiuis Atheniensium qui tyrannidem nō ament. Siue autem unius imperio regi, siue publicè rem administrari illis utilius sit, ex sua quisq; sententia statuat. Certè tyrannorum te omnium esse præstantissimū fateor. 67

Athen

Athenas autē redire mihi utile non esse cognosco, ne quis me iustè reprehendat, qui Atheniensibus dudum Rempub. ex æquo administrandam tradideram, præsensq; oblatam mihi tyrannidem sponte declinaueram, modò rediens factum tuum subita pœnitentia probare uidear.

SOLON CROESO.

AMPLECTOR *mirificè tuam in nos beneuolentiam, & per deos immortales, nisi apud me iampridem statuissem ibi sedem habere, ubi Resp. sit libera, mallem apud te in tuo regno uitam quàm Athenis agere, uiolēter tyrānidem exercente Pisistrato. Verum ibi suauius ex instituto nostro uiuimus, ubi sunt omnibus æqua & cōmunia iura. Veniam tamen ad te, ut tuo uel hospitio tantisper fruar.*

CHILO LACEDAEMONIVS.

CHilo Lacedæmonius patre Damageto fuit. Hic scripsit elegiam aduersus ferè ducentos. Dicebat autem futurorum prouidentiam ratione comprehendi posse, pro uirtute uiri. Indignanti fratri quòd Ephorus ipse non fieret, cùm ille fuisset, Ego, inquit, pati iniurias scio, non tu. Fuit autem Ephorus circa quinquagesimam, & quintam olympiadem. Porrò Pamphila circa sextam ait, primumq; Ephorū fuisse sub Euthydemo autore Sosicrate. Primūq; instituisse, ut Ephori regibus adiungerentur, Satyrus Lycurgum dixit. Hic, ut Herodotus in 1. historiarū libro refert, Hippocrati in Olympia sacrificanti cum feruere absq; ignis adminiculo lebetes cœpissent, consuluit, aut persisteret cœlebs, aut si duxisset uxorem dimitteret, filiosq; necaret. Ferunt eum & Aesopum interrogasse, quid'nam faceret Iupiter, illumq; respondisse, Excelsa humiliat, & humilia extollit. Rogatus quo differunt periti ab imperitis, Bona inquit spe. Quid difficile, Arcana inquit

Ἔφοροι magistratus apud Lacedæmonios. sic dicti ab eo quòd res ciuitatis inspicerent, erant autē numero 5.

reticere, & ociũ rectè dispensare, iniuriasq; tolerare pos-
A. 64. se. Præcipiebat & hæc, Lingua semper quidem, sed in cõ-
uiuio præsertim continenda. Proximò non malè dicẽdum,
alioquin audituros quæ nobis dolebunt. Nemini intentan-
das minas: esse enim muliebre. Promptius ad amicorũ ad- 70.
uersos casus, quàm ad secundos successus accurrendum.
Vxorem humilem, apparatu modico ducẽdam. Mortuo nõ
maledicendum. Honorandam senectutem. Cauendum sibi-
ipsi. Damnum potius, quàm turpe lucrũ eligendum: nam id
semel tantũ dolori esse, hoc semper. Elato secundis rebus
non arridendum. Fortem mansuetũ eße oportere, ut pro-
ximi nõ tam metuant quàm reuereãtur. Discendum domui
suæ rite præeße. Linguã præire animo non permittendã.
Superandam iracundiam. Diuinationẽ non execrandam.
Impoßibilia nõ appetenda. In uia non festinandum. Inter
loquendum non agitandam manum: esse enim uecordium.
ib. Obtemperandum legibus. Quietem adamandam. Inter cæ- 71.
teras eius sententias hæc maximè placuit, qua dixerat, la-
pideis cotibus aurum examinari, & dare apertum sui do-
cumentum, auro autem bonorum malorum'que hominum
mentẽ cuiusmodi sit, cõprobari. Aiunt illum cùm iam esset
uetulus, dixisse sibi non esse conscium in tota uita ingrati-
A. 63. tudinis: una tamẽ re se modicè moueri, quòd cùm semel in-
ter amicos illi iudicandum eßet, neq; contra ius agere ali-
quid uellet, persuaserit amico iudicium à se prouocaret, ut
A. 62. sic nimirum utrunq;, legem & amicum seruaret. Maxima
gloria præcipuè apud Græcos fuit, quod de Cytheris in-
sula Laconiæ prædixerit. Nam cùm illius naturã, situmq;
didicißet, Vtinam, inquit, hæc nunquam fuisset, aut certẽ
simul ac nata est, submersa eßet. Præclarè siquidẽ ac per-
spicaciter præuiderat. Demaratus enim Lacedæmonæ fu- 72
giens

Cythera insula & eiusdem nominis urbs, antè Porphyris dicta, autor Plinius.

giens, Xerxi consuluerat in ea insula naues contineret. & profecto in ditionem hostiũ uenisset Græcia, si id regi persuasisset. Postea uerò Nicias bello Pelopõnesiaco euersa insula, præsidium illic Atheniensiũ statuit, Lacedæmoniosq; multis cladibus afflixit. Erat in loquendo breuis, atq; ob eã rẽ Aristagoras Milesius, hunc loquendi morẽ Chiloniũ appellat. Senuerat iam circa quinquagesimã secundam olympiadem, quo tempore florebat Aesopus orator. Obijt autem, ut Hermippus ait, Pisæ, amplexus atq; osculatus filiũ, quòd in Olympia fuisset coronatus. Defunctũ asserũt immodica lætitia, & senij imbecillitate. Omnes autẽ qui ad celebritatem conuenerant, honorificentissimè iusta persoluerunt. Est & in hunc nostrum epigramma:

Φωσφόρε σοὶ πολύδευκευς ἔχω χάριν, οὕνεκα υἱὸς
Χείλωνος πυγμῇ χλωρὸν ἔλεν κότινον.
Εἰ δ' ὁ πατὴρ στεφανοῦχον ἰδὼν τέκνον ἤμυσεν ἡσθεὶς
Οὐ νεμεσητόν, ἐμοὶ τοῖος ἴτω θάνατος. hoc est,

Phosphore reddatur Pollux tibi gratia, quòd fert
Chilonis natus tempora cincta pugil.
Serta uidens nati genitor, si lætus obiuit
Mortem, non mirum, mors mihi talis eat.

Ipsius item imagini inscriptum,

Τόνδε δορυστέφανος Σπάρτα Χείλων' ἐφύτευσεν
Ὃς τῶν ἑπτὰ σοφῶν πρῶτος ἔφυ σοφίῃ. hoc est

Hic sapiens forti natus Lacedæmone Chilon,
Qui è numero septem maximus unus erat.

Eius est ea sententiola, sponsioni non deesse iacturã. Breuis quoq; epistola ipsius fertur huiusmodi.

CHILO PERIANDRO S.

IVBES uti militia uacem, extorrisq; agam, quasi tu in tuto futurus sis. Atqui ego monarchæ nec sua tuta

esse puto, felicemq; eum tyrannum censeo, cui in sua domo absq; sanguine contigerit mori.)

PITTACVS MITYLENAEVS.

Pittacus Mitylenæus Hyrradio patre, quem Thracã fuisse, Duris autor est. Hic unà cùm Alcæi fratribus Melanchrum Lesbi tyrannum profligauit. Et cùm de agri Achillitidis possessione inter Athenienses & Mitylenæos armis decerneretur, imperator ipse exercitus cum Phrynone Atheniensium duce, qui & pancratiastes & olympionices fuerat, singulari certamine pugnare instituit. Reste igitur clypeo tegens Phrynonen eo, dum non cauet, inuoluit, ipsoq; perempto agrum seruauit. Postea uerò Athenienses disceptasse cum Mitylenæis de possessione agri, ipsumq; à Periandro cõtrouersiæ iudice Atheniensibus adiudicatum, tradit Apollodorus in chronicis. Hinc igitur Pittacum in summo honore Mitylenæi habuere, eiq; principatum tradiderunt, quẽ ille cũ decem annis tenuisset, ac remp. præclaris ordinibus constituisset, seipsum sponte magistratu abdicauit. Decem inde alios superuixit annos, agrumq; sibi à Mitylenæis traditũ sacrauit, qui nunc Pittacius dicitur. Porrò Sosicrates partem ipsius abscidisse, dimidiumq; plus toto dixisse testatur. Sed & Crœso pecunias ad se mittente, suscipere noluit, duplo plura quàm uellet se habere contestatus. Defuncto enim fratre sine liberis hæreditatẽ ad se pertinere. Pamphila autem in secundo cõmentariorũ, Tyrrhæum refert ipsius filium, cũ sederet in tonstrina Cumis, iniecta securi ab ærario fuisse necatũ: à Cumanis uerò uinctum homicidam ad Pittacũ missum, atq; ab eo pœna fuisse absolutũ, dicẽte, cũ rem cognouisset, indulgẽtiã pœnitentiæ esse præferendã. Heraclitus autẽ Alcæũ asserit habuisse captiuũ, liberũq; dimisi

dimisiße, ueniamq; supplicio meliorem dixiße. Ebrios cū peccarēt, duplici incōmodo afficiendos per leges statuit, ut cauerent temulentiā: abundat quippe uino insula. Feruntur eius istæ sententiæ, Perdifficile est bonū esse, cuius & Simonides meminit, Plato itē in Protagora. Neceßitati ne deos quidem reluctari.* Principatū uirū declarare. Interrogatus aliquando quid eßet optimū, quod in præsentia, inquit, occurrit, bene agere. A Crœso itē rogatus qd' nā esset maximum imperiū, ligni inquit uarij, legē nimirū innuens. Dicebat autem uictorias sine sanguine acquiri. Phocaico itē dicēti, quærendū eße studiosum, ac frugi uirum, etiā si ualde, inquit, quæsieris, nō inuenies. Percontātibus quid nā eßet maxime gratū, tempus ait: quid obscurū, futurorum euentus, inquit: quid fidele, terra: quid contrà infidum, mare inquit. Dicebat, prudentium uirorum eße prius quàm aduersa cōtingāt, præuidere ne ueniant: fortiū uerò, cū illa contigerint, æquo animo ferre. Quod, inquit, facere instituis, noli prædicare: nā si facere nequiueris, rideberis. Infelicitatē nemini improperaueris: ne iustæ querimoniæ pateas. Depositum cùm acceperis, redde. Amico noli maledicere, ac ne inimico quidē. Pietatem colas: frugi esto: pudicitiā ama: ueritati stude: fidē, peritiam, dexteritatem, amicitiam, diligentiamq; custodi. Quæ uerò cecinit ac maximè probantur, hæc sunt. Sūpto arcu & iaculis sagittiferaq; pharetra, impetendū hominē improbū. Nam fidū nihil lingua loqui ualet, dum cordi duplex alte insedit sensus. Fecit item ad sexcentos elegos uersus, & carptim de legibus ad ciues. Floruit maximè circa XLII. olympiadem. Mortuus est autem sub Aristomene, tertio anno LII. olympiadis, cū uixisset supra annos septuaginta, iam totus senio cōfectus, sepultumq; in Lesbo monumēto

* ἀρχὴ magistratus. quod dictū Sophocles Soloni, Aristoteles uero Bianti tribuit, ethicon libro 5.

to ipsius inscriptum epigramma testatur:

Ἰδίοις δακρύοις ἀγειναμένα καταθάπτει
Ἐνθάδε Πιττακὸν ἥδ' ἱερὰ Λέσβος. *hoc est,*
Condidit hoc tumulo lacrymis te Pittace Lesbos
Sacra suis, obitu languida facta tuo.

Λ.68. Λ.69. *Est illa eius sententia: Tempus nosce. Fuit & alter Pittacus legislator, cuius & Phauorinus in primo commētariorum, & Demetrius in æquiuocis meminit, qui & minor* Λ.64. *appellatus est. Fertur autem sapiens ille cùm ab Atarnete adolescente compelleretur, ut moneret utra sibi ducenda esset uxor, duas quippe se expetere, alteram quidem opibus sibi & genere parem, alteram utraq; in re excellentem: bacillo senum adminiculo sublato admonuisse, pergeret ad triuium ciuitatis, quò ludendi causa pueri conueniunt, eosq; consuleret quid facto opus eßet, sequereturq; illorum monita. Sicq; factum esse, adolescentemq; illū puerorum uocibus monitum, æqualem sibi duxiße. Id factum Callimachus in epigrammatis uenustißimè scribit:*

Atarna ciuitas media inter Mysiā & Lydiā, non procul à Lesbo.

Ξεῖνος Ἀταρνείτης τὶς ἀνήρετο Πιττακὸν οὕτως. 80.
Τὸν Μιτυληναῖον, παῖδα τὸν Ὑῤῥαδίου.
Ἄττα γέρον δοιός με καλεῖ γάμος, ἡ μία μὲν δὴ
Νήμφη, καὶ πλούτῳ καὶ γενεῇ κατ' ἐμέ.
Ἡ δ' ἑτέρη προβέβηκε. τί λώϊον, εἰ δ' ἄγε σύν μοι
Βούλευσον ποτέρην εἰς ὑμέναιον ἄγω.
Εἶπεν. ὁ ἢ σκίπωνα γεροντικὸν ὅπλον ἀείρας
Ἠνίδε, κεῖνοί σοι πᾶν ἐρέουσιν ἔπος.
Οἱ δ' ἄρ' ὑπὸ πληγῇσι θοὰς βέμβικας ἔχοντες
Ἔστρεφον εὐρείῃ παῖδες ἐνὶ τριόδῳ.
Κείνων, ἔρχεο, φησὶ, μετ' ἴχνια. χ' ὡ μὲν ἐπέστη
Πλησίον, οἱ δ' ἔλεγον, τὴν κατὰ σαυτὸν ἔλα.
Ταῦτ' ἀΐων ὁ ξεῖνος ἐφείσατο μείζονος οἴκου

Δράξαθαι παίδων κληδόνη συνθέμενος
Τὴν δ᾽ ὀλίγην. ὡς κεῖνος εἰς οἰκίον ἤγαγε νύμφην
Οὕτω καὶ σὺ Δίων τὴν κατὰ σαυτὸν ἔλα. hoc est,

Nuper Atarnæus rogitabat Pittacon hospes
Hyrradij natum, quem Mitylena tulit.
Chare senex, gemina inuitat me teda, puella
Vna mihi par est gente, simulq; opibus:
Altera sed præstat. tu fare quod expedit oro,
Ducenda in thalamos utra mihi uxor erit?
Dixerat. ille breui elato, senis arma, bacillo.
Ecce, ait, hi totam rem, mihi crede, docent.
Illi autem celeres scuticis leuioribus orbes
Gyrabant latis in triuijs pueri.
I, sequere illorum uestigia, dicit. & ille
Accedit, recinunt, tu tibi sume parem.
Hæc ubi deprendit, iuuenum æquis lusibus hospes
Commonitus, magnis ædibus abstinuit,
Ac tenuem modicas uxorem duxit in ædes.
Ergo Dion posthac tu tibi sume parem.)

Dionemq; itidem admonet facere, parem ut eligat: Videtur autem ex affectu ita dixisse. Nam nobiliorem ipse duxerat Draconis filij Penthili sororē, quæ illi immodice superba erat. Hunc Alcæus σαράποδα, & σάραπον uocat, quòd latos pedes traheret. χειροπόδην autē, quòd uulnera in pedibus haberet, quæ χειράδες appellātur. γαύρηκα, quòd frustra intumesceret. Physonem uerò & gastronem, quòd pingui esset aqualiculo. ζοφοροδορπίδαν quoq;, quòd obtusam haberet oculorum aciem. Agasyrtum uerò, quòd obtrectatoribus pateret, & sordidus esset. Huic exercitiū fuit molendi tritici, ut Clearchus philosophus testatur. Est autem eius breuis epistola huiusmodi.

ζοφοροδορπίδαν Plutarchus dictū putat q sordidis cōpotatiunculis gauderet.

PITTACVS CROESO

(IVBES me in Lydiam uenire spectatum opes tuas. Ego, etsi illas minimè aspexi, nihil ambigo, Alyattis filium regum omnium esse opulentissimum, auroq; refertissimum. Neque uerò amplius quicquam habituri sumus, si Sardis ad te accesserimus. Auro enim ipsi non indigemus, contenti modico uitæ stipendio, quantum satis sit mihi, & amicis. Veniam tamen, ut tibi perhumano & hospitali uiro familiaris efficiar. Vale.)

BIAS PRIENAEVS.

Bianti Prienæo pater fuit Teutamus. Hunc Satyrus 82
septem reliquis prætulit. fuisse opulentū plerią; autumant. Duris aduenam fuisse testatur. Phanodicus uerò, captiuas eum puellas redemisse Messenias, sibiq; in filias nutrisse, ac postea adiectis dotibus, Messanam parentibus illas remisisse. Breui pòst inuento Athenis, ut diximus, à piscatoribus aureo tripode, cui erat inscriptū, Sapienti, Satyrus quidem puellas, alij uerò ex quibus Phanodicus est, illarum patrem in concione uenisse ait, Biantemq;, expositis quæ in se egisset, appellasse sapientē, sicq; tripoda ad eum missum, eo cōspecto dixisse Biantem, Apollinem esse sapiētem, neque illum admisisse. Alij Thebis Herculi sacrasse fe- 83
runt, quòd illinc esset oriūdus, Prieneq; Thebanorū colonia, Phanodico idipsum asserente. Fertur cùm ab Alyatte Priene ipsius patria obsideretur, Biantē ex industria duos saginasse mulos, eosq; in castra impulisse, eis cōspectis obstupuisse regē, quòd bruta quoq; animalia tam nitidè haberent, ac de soluenda obsidione cogitantē, explorādi gratia nunciū in urbem misisse. Biantem cōsilio regis explorato, magnos arenæ aceruos tritico operuisse, hominiq; ostendisse. eo agnito regem cum Prienēsibus pacem percussisse moxq;

moxq; regem Bianti, ut ad ſe ueniret mandaſſe, illumq; dixiſſe, Equidē Alyattē * cepas edere ac flere iubeo. Fertur & in cauſis orandis ſummus, atq; uehementiſſimus fuiſſe, bonam tamen in partem dicendi uim exercere ſolitū. Idq; Demodicū Aleriū ſignificaſſe cùm diceret, Oratori Prienæam cauſam eſſe imitandā. Hipponactemq; ſimilter, qui dum laudare quempiā ſummæ integritatis uellet, eum Biante Prienenſi ait cauſas egiſſe præſtantius. Mortuus eſt & ipſe in hunc modū: Cauſam pro amico dixerat iam uetulus, & cùm à dicēdi labore quieuiſſet, caput in ſinu nepotis ex filia feſſus reclinauit. Cùm uerò aduerſarius itidē peroraſſet, iudicesq; ſentētiam pro eo tuliſſent, qui cauſæ ſuæ Biantem habuerat patronū, ſoluto iudicio, nepotis in gremio efflauiſſe animam cōpertus eſt, ipſumq; magnifice ſepeliuit ciuitas, atq; eius laudes tumulo inſcripſit:

*κρόμμυα κλαί-ειν proverbiali figura, pro extremo contēptu.

Κλεινῆς ἐν δαπέδοισι Πριήνης φύντα καλύπτει
  Ἥδε Βίαντα πέτρη κόσμον Ἴωσι μέγαν. hoc eſt,
Petra Prienæum tegit hæc bene culta Biantem,
  Ornamentum ingens qui fuit Ionijs.

Eſt & noſtrum in eundem:

Τῇδε Βίαντα κέκευθα, τὸν ἀτρέμας ἤγαγεν Ἑρμῆς
  Εἰς ἀΐδην πολιῷ γήραϊ νιφόμενον.
Εἶπε γὰρ εἶπε δίκην ἑτάρου τινός, εἶτ' ἀποκλινθεὶς
  Παιδὸς εἰς ἀγκαλίδας μακρὸν ἔτεινεν ὕπνον. hoc eſt,
Hic ſitus eſt Bias, Hermes quem duxit ad Orcum
  Albentem niueis tempora cana pilis.
Vt cauſam dixit ſocij, inclinatus in ulnas
  Mox pueri, ſomnum ſoluitur in tenuem.

Scripſit autem de Ionia ad duo millia uerſuum, qua nam ratione quis felix eſſe poſſet. Placuerunt eius iſtæ in primis ſententiæ, Ciuibus placere omnibus ſtude: habet enim

id

id multum gratiæ. Contrà uerò factus, ac superbia semper nocuit. Et illud: Corpore quidē esse ualidum, naturæ munus est. Porrò quæ utilia sint patriæ dicere, animi & prudentiæ propriū. pecuniarū autem copia etiā plurimis fortè obuenisse. Infelicē dicebat, qui ferre nequiret infelicitatē: morbūq; animæ impoßibilia amare, & appetere, alieni uerò incōmodi nō meminisse. Interrogatus quid'nam eßet difficile, ferre, inquit, fortiter mutationē rerum in deterius. Nauigabat cum impijs aliquādo, & cùm tota tēpestate nauis quateretur fluctibus, illiq; deos inuocarent, Silete, inquit, ne uos hic illi nauigare sentiāt. Percōtanti impio homini quid eßet pietas, nihil respōdit: cumq; ille silētij causam sciscitaretur: quia, inquit, de rebus nihil ad te pertinētibus quæris. Rogatus qd esset dulce hominibus, spes ait. Malle se inter inimicos, quàm inter amicos iudicare dicebat. Quippe ex amicis alterum prorsus futurū inimicū, ex inimicis autē alterum amicū. Fortè interrogatus quid'nam faciens homo delectaretur, Lucrans, inquit. Dicebat uitæ tēpus ita metiendū, quasi & diu, & parū uicturi simus. ita amandum quasi odio simus habituri, malos enim esse plurimos. Sic autē consulebat, Si quid agere instituis, lentè id aggredere: cæterum in eo quod elegeris, firmiter persiste. Noli citò loqui, est enim insaniæ indiciū. Prudentiā dilige. De dijs ita ut sunt loquere. Indignum hominem diuitiarū gratia laudare noli. Persuadens accipe, non cogens. Quicquid boni egeris, in deos refer. Viaticum tibi ab adolescētia ad senectutē sapientiā compara, ea quippe sola est certa ueraq; poßeßio. Meminit Biantis, ut diximus, etiā Hipponax, & insuauis Heraclitus ipsum præcipuè commendat his uerbis: Priene oppidum Biantem tulit, Teutami filium, cuius est opinio illustrior quàm cæterorū. Et Prienæ

Cicero in Lælio hanc sententiā Briātis esse negat, quòd sapiēte uiro sit planè indigna.

sacell

ſacellum ipſi dedicarunt, quod Teutamiũ dicitur. Eius eſt ſententia: Plures mali ſunt. Huius etiã feruntur eſſe ſentẽtiæ, Quicquid propoſueris, firmiter ſeruans perſeuera. Duo maximè contraria ſunt conſilio, ira ſcilicet & feſtinatio. Diu deliberatos amicos elige, eosq; uno affectu, nõ uno habeas merito. Amicos ſequere quos non pudeat elegiſſe. Amici uitam tuam puta gloriam.

Hæc uidẽtur aſſuta, nã in Græco codice non habebantur.

CLEOBVLVS.

CLeobulus Euagoræ filius, ex Lindo, ſiue ut Duris autor eſt, ex Caria fuit. Eius genus pleriq; ad Herculẽ referũt. Corporis uiribus, ac forma fuiſſe inſignem, Aegyptumq; percipiendæ philoſophiæ gratia petiiſſe tradunt. Natamq; illi filiam Cleobulinam hexametrorum ænigmatum uatem, cuius & Cratinus meminit in eiuſdem nominis poëmate, plurali inſcribens numero. Sed & Mineruæ phanum à Danato conſtructum, illum inſtauraſſe aiunt. Scripſit autẽ carmina, obſcurasq; ſententias ad tria millia uerſuum. Midæ quoq; Mauſoleo inſcriptum epigramma ab eo factum, non deſunt qui ſentiant.

In collectaneis Græcorũ epigrammatũ circunfertur hoc carmen Homeri titulo.

Χαλκῆ παρθένος εἰμὶ, μίδου δ' ἐπὶ σήματι κεῖμαι.
Ἔστ' ἂν ὕδωρ τε νάῃ, καὶ δένδρεα μακρὰ τεθήλῃ
Ἠέλιός τ' ἀνιὼν λάμποι, λαμπρά τε σελήνη
Καὶ ποταμοὶ ῥέωσιν, ἀνακλύζῃ τε θάλασσα.
Αὐτοῦ τῇδε μένουσα πολυκλαύτῳ ἐπὶ τύμβῳ
Ἀγγελέω παριοῦσι, Μίδας ὅτι τῇδε τέθαπται. hoc eſt,
Aenea ſum uirgo, Midæ quæ incumbo ſepulcro.
Dum fluit unda leuis, ſublimis naſcitur arbor,
Dum ſol exoriens, & ſplendida luna relucet,
Dum fluuij labuntur, inundant littora fluctus,
Hic conſtanter ago, lacrymisq; in marmore tincto
Fixa, Midam moneo hic tumulatum chare uiator.

Innituntur autem Simonidis teſtimonio, qui uituperare uidentur, quòd tantas laudes in eius ſtatuam tanto uerborum ſtrepitu congeßerit, ut eam indeficientibus omnibus uernis floribus, ſolisq; flammis, & aureæ Lunæ, & æquoreis undis cōparauerit, ipſumq; Cleobulum apertè fatuum appellat. Vnde conſtat Homeri illud non eſſe, qui multis annis Midam præceßit, ut aiunt. Fertur in commentarijs Pamphilæ ipſius huiuſmodi ænigma:

Εἷς ὁ πατὴρ, παῖδες δὲ δυώδεκα. τῶνδε ἑκάστῳ
Παῖδες τριήκοντα διάνδιχα εἶδος ἔχουσαι.
Αἳ μὲν λευκαὶ ἔασιν, αἳ δ᾽ αὖτε μέλαιναι
Ἀθάνατοί δέ, τε οὖσαι ἀποφθινύθουσιν ἅπασαι. *hoc eſt,*

Eſt genitor proles cui ſit biſſena, ſed horum
Cuius triginta natæ, ſed diſpare forma.
Hæ niueis totæ, fuſcis ſed uultibus illæ,
Atq; immortales cùm ſint moriuntur ad unam.

Eſt autē annus. Sunt & iſtæ ex ſententijs illius celebres, Imperitia in omnibus maiori ex parte dominatur, et multitudo uerborum. Sed tempus ſufficiet. Sentire atq; ſapere illuſtre aliquid & inclytum ſtude. Inanis, & ingratus ne ſis. Filias nuptui locari oportere ætate uirgines, ſed prudētia & ſenſu mulieres, docens per id uirgines quoq; erudiendas eſſe. Dicebat amicos beneficijs fouendos ut amicitiores ſint, inimicos autem amicos faciēdos. Cauendam enim calumniā amicorū, inſidiasq; inimicorū fugiendas. Illud itē: antequam domo quis exeat quid acturus ſit, apud ſe pertractet. Rurſus cùm redierit quid egerit recogitet. Conſulebat'que corpus rite exercendum. Audiendi magis quàm loquendi ſtudioſum eſſe oportere. Intentum ſtudijs potius, quàm indoctum. Linguam non maledicam eſſe debere. Proprium uirtutis, eſſe alienum à uitio.

uitio, iniustitiam fugere. Ciuitati ea consulenda quæ sunt optima. Voluptatem frænandam. Vi nihil agendum, erudiendos liberos, inimicitias soluendas. Cum muliere neque blanditijs agendum, neque præsentibus extraneis iurgandum. Illud quippe uecordiam, istud uesaniam significare. Famulum uino hilarem non puniendum, uideri enim id dementius esse. Vxorem sibi parem eligendam. Nam si clariorem te duxeris, inquit, affines dominos habebis. Iis qui conuicijs perstringuntur non insultandum, inimicos quippe ex ea irrisione fieri. Dum secunda fortuna arridet, superbire noli. aduersa perstrepente noli frangi. Fortunæ mutationes fortiter perferre disce. Obijt senex annorum LXX. eiusq; laudes tumulo inscriptum epigramma continet.

Idem Pittaco tribuitur, ut in eius uita abunde dictum est.

Ἄνδρα σοφὸν Κλεόβουλον ἀποφθίμενον καταπενθεῖ
Ἥδε πάτρη Λίνδος πόντῳ ἀγαλλομένη. *hoc est,*

Extinctum luget Cleobulum patria Lindus,
Patria quæ medio est undiq; cincta mari.

Scripsit & ipse breuem epistolam Soloni sic:

CLEOBVLVS SOLONI.

AMICI *quidem tibi sunt permulti, singulisq; domus est. uerum ego Soloni commodißimam fore ad inhabitandum Lindum censeo ciuitatem liberam. Estq; insula maritima, ubi si morari uolueris, nihil à Pisistrato mali formidabis, atq; ad te amici undiq; confluent. Vale.*

PERIANDER CORINTHIVS.

P*eriandro Corinthio Cypselus pater fuit ex Heraclidarum gente. Vxorem autem Lysiden duxit, quam ipse Melissam appellabat, Proclei Epidaurensium tyranni, & Eristeneæ Aristocratis filiæ, sororisq; Aristodemi filiam, qui, ut ait Heraclides Ponticus in libro de Princi-*

patu, totius ferme Arcadiæ dominabantur. Duos ex ea filios genuit, Cypselum & Lycophronem: alterum ex his iuniorem prudentem, maiorem natu stolidum. Post aliquantum temporis accensus ira, missam sub gradus prægnantem coniugem, calcibus percußit, ac necauit, pellicum persuasus calumnijs, quas tamen postea igne cremauit, puerumq; Lycophrona matri fletu iusta soluentem abdicauit, atq; in Corcyram agi præcepit: iam uerò uicinus senio illum ut ei tyrannidem per manus daret, ad se accersiri iußit. Eius deprehenso consilio Corcyrenses inuicem interemerumt. Hoc ille comperto, furijs succensus, eorum liberos ad Alyatten præsecandos misit. Cùm autem nauis appropinquasset Samo, Iunoni uota facientes, à Samijs seruati sunt. Quod ille ubi didicit, mœrore confectus excessit è uita, annos natus ferme octoginta. Sosicrates eum ante Crœsum obijsse diem asserit, L X. & uno annis, ante quadragesimam nonam Olympiadem. Hunc Herodotus in primo Histor. Trasybuli Milesiorum tyranni hospitem fuisse ait. Aristippus autem in primo de Antiq. delic. libro, hæc de illo refert: matrem eius Crateam illius amore feruentem, clàm congredi solitam, illo non inuito tantoq; flagitio acquiescente. Quod ubi cognitum est, dolens se fuisse deprehensum, grauius iam ciuibus instabat. Porrò Ephorus in historia, uouisse illum tradit, si Olympia quadriga uicisset, auream statuam deo sacraturum, uictoria uerò potitum & auro egentem, quadam celebritate populari, mulieribus procedentibus ornatis, mundum ademisse muliebrem, atq; ita donarium misisse asserunt. Illum cùm sepulchrum suum ignorari uellet, tale quippiam molitum, duobus iuuenibus uiam quandam ostendisse, ac iußisse noctu per illam incederent, cũq; qui primus occurrisset, interimerent ac se-

pelirent: postq; illos quatuor alios misisse, qui eos necarent ac sepulturæ traderent. Rursus contra eos misisse plures, itidemq; ut facerent imperasse, atq; ita ipsum primis obuium, occisum esse. Enimuero Corinthij cenotaphium illius uersibus illustrarunt.

Πλούτου καὶ σοφίης πρύτανιν πατρὶς ἥδε Κόρινθος
Κόλποις ἀγχιάλοις γῆ Περίανδρον ἔχει. hoc est,
97 Et sophia & nummis Periandrum terra Corinthus
Clarum, littoreo continet alma sinu.

Extat & nostrum in eundem,

Μή ποτε λυπήσῃ σε τὸ μὴ σε τυχεῖν τινὸς, ἀλλὰ
Τέρπεο πᾶσιν ὁμῶς οἷσι δίδωσι θεός.
Καὶ γὰρ ἀθυμήσας ὁ σοφὸς Περίανδρος ἀπέσβη
Οὕνεκεν οὐκ ἔτυχεν πρήξιος ἧς ἔθελεν. hoc est,
Ne tibi iam doleat si non optata sequaris,
Sed iuuet id superi quod tribuere Dei.
Nam sapiens stygias Periander cessit ad umbras
Extinctus, quòd non quæ uoluit ualuit.

Huius illud est, Nihil pecuniarum gratia agendum. Oportere enim aliàs modo qui honestus non sit, lucrari. Scripsit & ὑποθήκας ad duo milia uersuũ. Dicebat his qui tutò regnare uellent, summa ope nitendum, ut beneuolentia, non armis stiparentur. Rogatus aliquando, cur in tyrannide persisteret, quia, inquit, & sponte & inuitum cedere æquè periculosum est. Dixit & hæc, Bona res est quies, ac periculosa temeritas. Turpe lucrum. Populi administratio tyranide præstantior est. Voluptates corruptibiles sunt, honores immortales. Inter secundas res esto moderatus, in-
98 ter aduersas prudens. Amicis & felicibus & infelicibus eundem te præbe. Quodcunq; pollicitus fueris, serua. Inter loquendum caue ne secreta pronunties. Non peccantes

modo, ureum & peccare gestientes punito. Primus hic armatis circunseptus inceßit, magistratumq; ad tyrannidem transtulit, neq; in urbe uiuere quosuis permittebat, ut Ephorus & Aristoteles tradunt. Claruit autem circa trigesimã octauam olympiadem, exercuitq; tyrannidem annos XL. Porrò Sotion atq; Heraclides & Pamphila in V. Comment. duos aiunt fuisse Periandros, tyrannum alterum, alterum uerò sapientem, eumq; Ambrociotem. Quin eos Neanthes quoq; Cyzicenus ait patrueles sibi inuicem fuisse. Porrò Aristoteles Corinthium asserit fuisse sapientem, Plato negat. Ipsius & hoc est: *Exercitatio potest omnia, nam & Isthmum quoq; potuit perfodere. Ipsius aliquot feruntur epistolæ, cuiusmodi hæc est.

*μελέτη cura, &, labor, qui ut ait Maro, omnia uincit.

Epist. Lacon. p. 187.

PERIANDER SAPIENTIBVS.

GRATIAS immortales ago Pythio Apollini, quòd in unum coactos epistolæ meæ repererunt, ipsæq; Corinthum, ut confido, perducent. Expecto itaq; uos. Certè ipsi uidebitis quã ciuiliter uos excipiã. Sicut igitur anno præterito Sardis in Lydiã uenistis, ita nunc oro ne pigeat ad me quoq; proficisci Corinthi tyrannũ. Videbunt enim uos non sine gratulatione Corinthij Periandri domum adeuntes.

Epist. Lac. d. l.

PERIANDER PROCLEO.

NOBIS quidem non ex sententia fuit uxoris scelus. Tu autem sponte filio ingrato si quid egeris, peccas. Aut igitur immanitatem in filium compesce, aut ego illi opem feram. Nam & ipse satis diu pœnas dedit.

Epist. Lac. p. 188.

TRASYBVLVS PERIANDRO.

PRAECONI quidem tuo nihil dißimulaui, sed ipsum in segetem inducens, eminentiores spicas bacillo feriens decutiebam, subsequente illo, tibiq;, si interrogares, referret quicquid uel uiderit uel audierit à me. Tu ergo

sic

ſic facito, ſi quidem tyrannidem tutò tenere cupis, atq; in ea conſtabiliri, ciuitatis principes tolle, ſiue illi amici, ſiue inimici uideantur. Quippe tyranno amici quoque ſæpe ſuſpecti ſunt.

ANACHARSIS SCYTHA.

ANacharſis Scytha Gnuri quidem filius, Caduidæ uerò Scytharum regis frater, matre Græca fuit, quamobrem & utriuſq; linguæ peritus erat. Scripſit autem & de Scytharum legibus, & de his quæ apud Græcos legitima & ſolennia ſunt, ad frugaliorem ac uiliorē uictum, itemq; de re bellica ad nongentos uerſus. Præſtitit prouerbij occaſionem, eò quòd eſſet audax & conſtans in dicendo, ut qui eius conſtantiam imitaretur, *Scythicū dicendi genus diceretur imitatus. Eum Soſicrates Athenas conceßiſſe XL. & VII. olympiade, ſub Euerate principe tradidit. Porrò Hermippus Solonis iuiſſe domum, & cuidā ex familia iußiſſe nuntiaret ei Anacharſim adeſſe pro foribus, ut
102 illius conſpectu & hoſpitio, ſi fieri poſſet, frueretur, puerū intus hæc nuntiaſſe Soloni, eiuſq; iuſſu hæc illi renuntiaſſe, in proprijs regionibus hoſpites fieri. Ad hæc introgreſſum dixiſſe Anacharſim, modo ſe eſſe in patria, atq; ad ſe pertinere hoſpites facere. Eam uiri dexteritatem admiratū Solonem, continuò illum admiſiſſe, & arctißimis amicitiæ uinculis ſibi deuinxiſſe. Poſt aliquantulū temporis regreſſum in Scythiam, cùm patrias leges immutare uellet, Græcasq; toto conatu niteretur inducere, in uenatu à fratre ſagitta percuſſum interiſſe, dicentem, Sermonis & diſciplinæ gratia ſe ex Græcia ſeruatum, per inuidiam in domo & patria periſſe. Quidam Græco ritu ſacrificantem occiſum tradunt. Eſt autem noſtrum in illum epigramma,

*τὴν ἀπο σκυθῶν ῥῆσιν, hoc eſt, Scytharum orationem, eo autem prouerbij uice utitur Lucianus & Aelianus in epiſtolis.

Ες Σκυθίλω Ανάχαρσις ὅτ᾽ ἤλυθε πολλὰ μογήσας

Πάντας ἔπειθε βιοῦν ἤθεσιν Ἑλλαδικοῖς.
Τόνδ' ἔτι μῦθον ἄκραντον ἐνὶ στομάτεσσιν ἔχοντα
Πτηνὸς ἐς ἀθανάτους ἥρπασεν ὦκα δόναξ. hoc est,
In Scythiam patrias rediens Anacharsis ad oras
Orabat Græco uiuere more suos.
Vix ea cum summo infelix uersaret in ore
Verba, senem superis dira sagitta dedit.

Huius illud dictum memoratur: Vitem uuas tres ferre, primam uoluptatis, secundam ebrietatis, tertiã mœroris. Mirari se dixit, quomodo apud Græcos artifices certarent, iudicarentq; qui artifices non essent. Rogatus quo pacto quis abstemius fieret, si turpes, inquit, ebriosorum motus sibi ante oculos ponat. Mirari item se dicebat, quinã fieret, ut Græci aduersus eos qui iniurijs lacessunt legem ferentes, athletas, cùm se inuicẽ feriunt, honorant. Cùm didicisset quatuor digitos nauis esse craßitudinem, tantũ, inquit, à morte absunt qui nauigant. Oleum uesaniæ pharmacum dixit, quòd eo uncti athletæ, contra se mutuo magis insanirent. Quî fit, inquit, ut qui mentiri uetant, in cauponum tabernis apertè mentiãtur? Mirari se dixit, cur Græci initio conuiuij paruis poculis uterentur, ubi uerò saturati essent, maioribus. Inscribitur autem ipsius imaginibus, lingua, uẽtre, pudẽdis continendũ est. Rogatus an in Scythia sint tibiæ, ne uites quidẽ inquit. Percontanti quæ nam esset securißima nauis, ea, inquit, quæ in portum uenerit. Istud quoq; se apud Græcos mirabile uidisse referebat, quòd fumum in montibus relinquerent, ligna in urbẽ conueherent. Interroganti, utrũ plures sint uiui quàm mortui, nauigantes, inquit, utra in parte constituis? Exprobranti sibi Attico, quòd Scytha esset, at mihi, ait, dedecori est patria, sed patriæ tu. Rogatus, quid nam esset hominibus bonum ac malum, lingua, inquit. Melius aiebat, est amicũ unũ egregium,

quàm gregarios multos poßidere. Forū ad fallendum inuicem, atq; ad dandas auaritiæ manus destinatum locum dicebat. Ab adolescente in conuiuio paßus cōtumeliam, adolescens, inquit, si modo cùm iuuenis es uinum non fers, quando senueris aquam feres. Inuenit, ut quidam uolunt, ad uitæ usum ancoram & figuli rotam. Scripsit & hanc epistolam. Epist. Lac. p. 188.

ANACHARSIS CROESO.

EGO, Lydorum rex, in Græciam adueni, Græcorum mores & studia & instituta percepturus. Auro autem nihil egeo, satisq; mihi est, ut ad Scythas redeam melior atq; doctior. Veniam tamen ad te Sardis, plurimi faciens tibi familiarem & amicum fieri.

MYSON.

106 MYson Strymonis filius, ut ait Sosicrates, Cheneus genere, Hermippo autore traditur, à uico Oetæo siue Laconico sic dictus, numeraturq; inter septem sapientes. Aiunt eius patrem tyrannū fuisse. Fertur à quodā Pythiam, cùm ab Anacharside quæreretur, quis nam se esset sapientior, respondisse, ut de Chilone prædiximus in Thaletis uita, Oetæum quendam Mysonem Cheneum se sapientiorem esse. hoc illum oraculo solicitatum, ad uicum peruenisse, eumq; reperisse æstate, stiuam aratro aptantem, ac dixisse, Atqui ò Myson, non aratro uacandi nunc tempus est, illumq; respondisse, Imo satis tempestiuum ad illud parandum. Alij oraculum illud non Oetæum, sed Eteon dixisse autumant, inquiruntq; quid sit Eteus. Parmenides quidem pagum esse Laconiæ unde fuerit Myson, Sosicrates uerò in successionibus patre Eteum, matre Cheneum fuisse tradit. Euthyphron Heraclidis Pontici filius Cretem asserit, esse enim in Creta oppidum Etean. Anaxilaus Arcadem tradit. Meminit ipsius & Hipponax dicens, Et Myso

107 (margin, beside "randum. Alij oraculum…")

Eteon Atticæ oppidum. Plinius, et ἐτῆς Laconicæ Stephanus per ε psilon scribunt, non æ diphthongum.

quem uirorum omnium sapientißimum Apollo prædicauit. Aristoxenus in uaria historia, hunc ab Apemanti & Timonis moribus non multùm abfuisse testis est, quippe qui hominũ osor fuerit, quiq; deprehensus Lacedæmone solus in solitudine riserit. Cùm ab eo rogaretur qui eum de improuiso deprehenderat, cur nemine præsente rideret. At ob hoc ipsum rideo, dixisse. Ex hoc habitũ ignobilẽ, q; non ex urbe, sed ex uico, eoq; obscuro natus esset, obq; eam ignobilitatẽ, quæ ipsius sunt à plerisq; Pisistrato tyranno attribui, idẽ Aristox. autor est, præter Plat. philosophum. Nam meminit illius in Protagora, illũ pro Periandro constituẽs. Dicebat autem, Non ex uerbis res, sed ex rebus uerba esse inquirenda, neq; propter uerba res perfici, sed rerũ gratia uerba consummari. Defunctus est autẽ ætatis anno XCVII.

EPIMENIDES.

℞ p. 708.

καθέσθ τῆς κόμης. legit interpres κώμης.

EPimenides, ut ait Theopompus, alijq; complures, patrem habuit Phæstium, alij Dosiadem, alij Agesarcum tradunt. Cretensis genere, Gnoso oriundus, ubi ex uici natura effigiem mutasse perhibetur. Missus enim aliquando à patre ouem rure deferret, meridiano tempore diuertit ex itinere, atq; in spelunca, LVII. annos perpetuos obdormiuit. Dehinc somno excitatus quærebat ouem, putabat enim se parum obdormiße. Quam cùm non inuenisset, in agrum reuertitur. Cùm uerò rerum omnium faciem immutatam cerneret, agrumq; in alterius ius conceßisse, stupore attonitus, & dubius redijt in oppidum. Ibi cùm domũ suam uellet ingredi, quisnam esset interrogatus, uixq; agnitus à iuniore fratre iam uetulo omnẽ ex illo didicit rei ueritatẽ. Porrò illius fama per Græciã uolãte, Deo esse charißimus existimatus est. Vnde & Athenienses cùm aliquando peste laborarent, responso à Pythia accepto, urbem expiari

oportere, Niciam Nicerati filium naui misere, Epimenidemq; ex Creta aduocarunt. Profectus autem olympiade XXVII. lustrauit urbem, pestemq; compescuit, hoc modo. Sumpsit oues nigro & candido uellere, duxitq; in Arium pagum, atq; inde quò uellent abire permisit, his qui illas sequebantur mandans, ubicunq; illæ accubuissent, singulas mactarent peculiari cuipiam Deo, atq; in hunc modum quieuit lues. Ex eo iam hodieq; per Atheniensium pagos, aras sine nomine inueniri certum est, in eius quæ tunc facta est expiationis memoriam. Alij causam dixisse pestis Cylonium* scelus, liberationemq; significasse, atq; ideo mortuos duos adolescentes Cratinum & Ctesibium, atq; ita cladem quieuisse. Athenienses ea pernicie liberi, homini talentum decernunt, & nauim quæ illum in Cretam reueheret. Verùm ille pecunia repudiata, amicitiam & societatem Atheniensium & Gnosiorum impetrauit, reuersusq; domum, paruo pòst tempore migrauit è uita, ætatis suæ anno centesimo quinquagesimo septimo, ut ait Phasgo in libro de longæuis: sicut autem Cretenses tradunt, ducentesimo nonagesimo nono. Xenophanes uerò Colophonius audisse se dixit, centesimo quinquagesimoquarto. Scripsit autem Curetum & Corybantum generationem, & theogoniam ad quinq; millia uersuum. Argus quoq; nauis apparatum & structuram, & Iasonis in Colchon nauigationem, ad sex millia & quingentos uersus. Scripsit & prosa oratione de sacrificijs, & Repub. Cretensium, ac præterea de Minoë & Radamantho, ad quatuor millia uersuum. Construxit & apud Athenienses phanum* uerendorum Deorum, ut ait Lobon Argiuus in libro de Poëtis. Fertur etiam primus domus atq; agros expiasse, delubraq; erexisse. Sunt qui illum non ob-

*ἄγος piaculum à Cylone, quem extractum ex σεμνῶν dearum asylo Pericles interfecit.

* σεμνῶν θεῶν, castarum et uenerandarũ dearum. Sic enim appellantur apud Athenienses furiæ.

dormiſſe, ſed ad tempus expatiatum aſſeuerent, intentum uidelicet radicibus ſecandis. Extat ipſius ad Solonem conditorem legum epiſtola de ea Rep. quam Minos Cretenſibus tradidit. Sed Demetrius Magneſius in libro de Poëtis, ac ſcriptoribus æquiuocis, epiſtolam ut recentem neq; Cretenſi, ſed Attica locutione, ipſaq́; nõ ſatis antiqua ſcriptam, arguere nititur. ſit illa ſanè recens, ut uult ipſe. Ego & aliam ipſius epiſtolam reperi in hunc modum.

Epiſt. Laecon. p. 188.

EPIMENIDES SOLONI.

CONFIDE ò amice. Si enim uel ſeruire aſſuetis, uel 113
non bene inſtitutis Athenienſibus Piſiſtratus immineret, imperium profectò diuturnum habuiſſet: cæterùm uiros haud ſanè malos, aut ignauos ſeruire compulit, ſed qui monitorum Solonis memores præ pudore ingemiſcant, ſeruire tyrannidi diutius haudquaquam ferent. Verùm etſi Piſiſtratus ciuitatem occuparit, non tamen ad illius liberos imperium ſpero deducendum. Eſt enim perdifficile hominibus liberis præclarisq; inſtitutis legibus ſub ſeruitute durare. Tu autem noli quæſo uagus agi, ſed in Cretam uenire ad nos matura, ubi tyrannus nullus cuiquam moleſtus eſt. Si uerò illius amici fortè, ut fit, in itinere inciderint, metuo ne quid ſiniſtri tibi eueniat. Hæc ille.

Quidam Demetrio autore tradunt accipere ſolitum à 114
nymphis cibum, eumq́; intra bouis ungulã conditũ ſeruare, paulatimq́; inde ſumere, nullaq́; exinde egeſtione indigere, neq; uiſum unquam edere. Meminit huius & Timæus in ſecunda. Sunt item qui dicant, Cretẽſes illi ſacrificia offerre, ut Deo. Aiunt et diuinationis fuiſſe peritiſſimum. Siquidem cùm apud Athenienſes μουνυχίαν uidiſſet, ignorare eos dixiſſe quantarũ cladiũ cauſa locus ille futurus eſſet, quod ſi ſcirẽt, dentibus illũ diſcerpturos. Hæc autẽ prædixit multis

Munychia portus Atticæ, & templũ Dianæ quæ inde μουνυχία appellatur.

Plut. Solone p. 75.

antẽ

ante temporibus. Fertur et primus se Aeacum dixisse, Lacedæmonijsq; prædixisse captiuitatem, quam passuri erant ab Arcadibus, ac seipsum reuiuiscere sæpe simulasse. Theopompus autem in mirabilibus refert, cùm nympharum templum exædificaret, uocem è cœlo lapsam, Epimenides, non nymphis, sed Ioui dedicato. Cretēsibus itē pronūtiasse belli exitum, quod inter Arcades & Lacedæmonios agebatur, eum quem prædiximus. Quo in bello deserti ab Orchomenijs in ius hostium concessere. Senuisse illum intra tot dies, quot obdormisset annos, non desunt qui asseuerāt. hoc enim Theopōpus ait: Hūc à Cretēsibus Curetē appellari solitū, Myronianus in similibus autor est. Corpus eius apud se Lacedæmonij seruāt responso quodā admoniti, ut refert Sosib. Lacedæmon. Fuerunt alij duo Epimenides, genealogiæ scriptores, & tertius qui Doricè Rhodi historiam scripsit.

PHERECYDES.

PHerecydes Badis filius, Syrius, ut in successionibus Alexander tradit, Pittaci auditor fuit. Eum Theopompus asserit primum omniū de natura, & de Dijs scripsisse. Plurima de illo & stupenda memorantur. Deambulantem enim secus littus* Psamium, cùm intuitus fuisset nauem plenis uelis currentem, pòst paulùm mergendā prædixisse, atq; ut dixerat se inspectante contigisse. Haustam rursus aquā ex puteo cùm biberet, post diem tertium terræ motum futurum prædicasse, atq; ita factum esse. Cùm denuo Messanam ascendisset in Olympiam, Perilao hospiti consuluisse, cum tota familia inde migrare maturaret, neglexisse illum, Messamq; paulò pòst captam ab hostibus fuisse. Lacedæmonijs solitum dicere, Neq; aurum, neq; argentum honorandum, ut Theopompus in mirabilibus scribit. Præcepisse hoc sibi in somnis Herculem, quem & eadem nocte Regibus

* τῆς ψάμμου scriptum erat in Græco codice, haud scio an mendosè.

non ex Regno d. ex Insula Syro maris Egei. v. Memoires secrets de la Republ. des Lettres. Lett. 5. p. 200.

bus, Pherecydi ut obtemperarent, iußisse. Sunt qui Pythagoræ ista ascribant. Tradit Hermippus illum, cùm inter Ephesios atq; Magnesios uigeret bellum, cuperetq́; Ephesios uincere, quendam ex prætereuntibus interrogasse unde esset, & cùm se ille Ephesium dixisset, adiecisse, Trahe me per crura, & in agro Magnesio pone, ciuibusq́; tuis annuntia, ut parta uictoria me in eo loco sepeliant, addiecitq́; se esse Pherecydem. Hæc ubi ille ciuibus renuntiauit, magna eos uictoriæ inceßit spes. Postridie uerò commisso prælio, Magnesios fundunt, uictoresq́; Pherecydem ex uita migrasse comperiunt, quem etiam sepelientes magnificè honorauerunt. Quidam profectum Delphos è monte Corycio seipsum deiecisse aiunt, deniq; sepultum esse. Alij à pediculis consumptum, obijsse diem tradunt. Aristoxenus uerò cùm de Pythagora eiusq́; familiaribus scriberet, refert illum cùm à Pythagora qui uisitandi gratia aduenerat, ut sese haberet interrogatus esset, digitum immisisse per ianuam ac dixisse, * Apertè inspice: unde ea uox postea à Philosophis in malam partem accipi solita. Qui autem ea in meliorem partem utuntur, peccant. Dicebatq́; Deos mensam θυωρὸν uocare. Porrò Andron Ephesius duos tradit fuisse Pherecydes Syros. Astrologum alterum, alterum theologum, Badis filium, cuius Pythagoras studiosus fuerit. Eratosthenes unum tantum Syrium, alterum Atheniensem genealogum fuisse asserit. Seruatur adhuc Pherecydis Syri, quem scripsit, libellus de rerum principio, cuius initium est: Iupiter quidem atq; tempus idem, & Tellus erant semper. Terrenæ autem nomen fuit Telluri, postquam ipsi Iupiter præmium dedit. Seruatur & heliotropium in Syra insula. Refert autem Duris in secundo sacrorum, inscriptum eius tumulo hoc epigramma.

*χροὶ δῆλα, uel, ut alij legũt, χρωτοδῆλα, ex cute apparet.

θυωρὶς sacra mensa.

τῆς

τῆς σοφίης πάσης ἐν ἐμὶ τέλος, ἢν δ' ἔτι πλεῖον.
Πυθαγόρῃ τῷ μῷ, λέγε τοῦθ' ὅτι πρῶτος ἁπάντων.
Ἐστὶν ἂν Ἑλλάδα γῆν. οὐ ψεύδομαι ὧδ' ἀγορεύων.

Hoc est,

Desinit in me omnis sapientia. prima quòd autem
Pythagoræ nostro tribuatur palma, fatebor
Id, sed ob hoc quia primus erat in gente Pelasga.

Ion autem Chius de ipso sic scribit,

Ὣς ὁ μὲν ἠνορέῃ τε κεκασμένος, ἠδὲ καὶ αἰδοῖ
Καὶ φθίμενος ψυχῇ τερπνὸν ἔχει βίοτον,
Ὥσπερ Πυθαγόρης ἐτύμως ὁ σοφὸς περὶ πάντων
Ἀνθρώπων γνώμας εἶδε καὶ ἐξέμαθεν. hoc est,

Virtutum ornatus insignibus atq; pudore
Hic animo uiuit suauiter exanimis.
Atq;, ut Pythagoræ sapientia summa, uirorum
Multorum mores uidit & edidicit.

Est & nostrum sic se habens, carmine Pherecratio.

Τὸν κλεινὸν Φερεκύδην
Ὃν τίκτει ποτὲ Σύρος
Ἐς φθεῖρας λόγος ἐστὶν,
Ἀλλάξαι τὸ πρὶν εἶδος,
Θεῖναί τ' εὐθὺ κελεύειν
Μαγνήτων, ἵνα νίκην
Δοίη τοῖς Ἐφέσοιο
Γενναίοις πολιήταις
Ἦν γὰρ χρησμὸς ὃν ᾔδει
Μοῦνος τοῦτο κελεύων,
Καὶ θνήσκει παρ' ἐκείνοις
Ἀρ' οὖν τοῦτ' ἄρ' ἀληθὲς
Ἦν, εἴ τις σοφὸς ὄντως,
Καὶ ζῶν ἐστὶν ὄνησις

Χ' ὤταν

Χ' ὥταν μηδὲν ὑπάρχῃ. hoc est,

Insignis Pherecydes
Syros quem parit olim,
Turpes in pedicillos
Permutasse priorem
Formam dicitur, atq;
Magnetum in regionem
Se iußisse trahi, quo
Donaret generosis
Palmam illustrem Ephesinis.
Oraclum fuerat, quod
Solus nouerat ipse
Hoc mandans, moriturq;
Lætus sic apud illos.
Verùm est hoc igitur, quòd
Si uerè est sapiens quis
Viuus utilis usq;
Extinctusq; iuuabit.

Aliorum etiam in eum feruntur epigrammata. Fuit autem circa sexagesimam nonam olympiadem. Est eius quoq; ad Thaletem huiusmodi epistola.

Epist. Lacon. p. 184.

PHERECYDES THALETI.

BENE moriaris, cùm tibi fatalis dies superuenerit. Morbus me inuaserat cùm tuas accepi literas, pediculis ope riebar, & febri quatiebar totus. Mandaui itaq; quibusdam ex familiaribus, ut cùm me sepelierint, ad te perferant quæ scripsi. Tu autem siquidem ea probaueris cum sapientibus reliquis, ita legenda demum trades: sin autem improbaueris, nolito edere. Mihi certè necdum satis placebāt. Est ibi quidem nō certa rerum fides. Neq; enim id recepi, neq; quid sit uerum me scire professus sum. fortè quædam de Theologia

reser

reſeruaui, cætera intelligere oportet. Omnia quippe indico potius, quàm aperio. Morbo autem diebus ſingulis inualeſcente, neq; medicorum quempiam, neq; amicorum penitus amitto. Cæterùm aßiſtentibus pro foribus, et interrogantibus quo in ſtatu ſim, digito per oſtij clauſtra dimiſſo, quàm peſtilenti malo tenear, oſtendi: admonuiq; ut poſtridie conueniant ad ſolennes Phærecydis inferias. Vale.

Atq; hi ſunt qui appellati ſunt ſapientes, quibus pleriq; Piſiſtratum etiam tyrannum aſcribunt. Veniendum uerò iam ad Philoſophos, ac primò inchoandum ab Ionica Philoſophia, cuius principem Thaletem fuiſſe memorauimus, Anaximandri præceptorem.

DIOGENIS LAERTII DE PHILOSOPHORUM uita Liber ſecundus.

ANAXIMANDER.

ANAXIMANDRO Mileſio Praxiades pater fuit. Huius eſt illud, Principiũ elementum immenſum hoc, & infinitum eſſe, non tamen definiens aëra, & aquam, aut aliud quippiã. Partes quidem eius immutari, totum uerò immutabile. Durere medio loco terram centri inſtar conſtitutam globoſamq; eſſe, et rotundam. Lunã* falſò lucere lumine, ſplendoremq; à Sole mutuari. Solem terræ æquare magnitudinẽ, et eſſe puriſſimũ ignem. Primus autẽ gnomonẽ inuenit, ipſumq; Lacedæmone in loco captandæ umbræ idoneo ſtatuit, quò, ut ait Phauorinus in omnimoda hiſtoria, conuerſiones Solis, et æquinoctia notaret. ὡροσκόπια quoq; fabricatus eſt, ac primus terræ, mariſq;* circuitus deſcr

*ψευδοφαῆ.

*περίμετρον.

descripsit, et sphæram insuper construxit. Quæ uerò accommoda sibi uisa sunt, summatim, prout memoriæ occurrebāt, exposuit. Apollodorus Atheniensis illum in Chronicis ait secundo anno LVIII. olympiadis, annū egisse ætatis sexagesimum quartum, ac paulò pòst obijsse diem. Floruisse autem maximè sub Polycrate Samiorum tyranno. Aiunt eum canentem à pueris irrisum, eoq; comperto dixisse, canendum ergo puerorum causa modulatius. Fuit & alius Anaximander historicus, & ipse Milesius Ionicus scriptor.

ANAXIMENES.

ANaximenes Eurystrati filius, Milesius Anaximandri auditor fuit. Quidam et Parmenidem audisse asserunt. Hic initium dixit aëra, & infinitum. Moueri sydera non supra terram, sed circa terram. Vsus est autem Ionica locutione simplici & minimè fucata. Sexagesima tertia olympiade natum esse, atq; eo anno quo Sardis capta sit, obijsse diem, Apollodorus tradit. Fuerunt & alij duo Lampsaceni eius nominis, orator unus, alter historicus, qui oratoris nepos Alexandri gesta conscripsit. Extat Philosophi Anaximenis epistola huiusmodi.

Voss. d. H. g. p. 57.

ANAXIMENES PYTHAGORAE.

Epist. Lae. p. 190.

THALES ab ætatis flore ad senectutē per studia uirtutis humanitatisq; peruectus, inclyta morte defungitur. Is cùm, ut consueuerat, unà cum ancillula sydera inspecturus, atrio domus matutinus exisset, immemor ut sese loci situs haberet, dum æthera securus explorat, in subiectam foueam cecidit. Milesij syderum obseruatoris hunc finem tradunt. Cæterùm nos qui literarum amore tenemur tanti uiri iugiter meminimus, atq; in illius maximè doctrina acquiescimus, initiumq; sermonis nostri Thaletem semper instituimus. Rursum alia ad eundem.

Anax

ANAXIMENES PYTHAGORAE.

CONSVLTIVS nobis egisti ut quietus uiueres, qui ex Samo Crotonem commigrasti. Nam Aeacidæ cùm alijs infesti sunt, tum Milesijs* tyranni dominantur. Medorum itē rex nobis acriter imminet, nisi uelimus esse tributarij, quanquàm uidentur Iones pro libertate omnium cum Medis dimicare. Ita enim illi nos undiq; urgent, ut nulla nobis spes salutis sit. Quonam igitur animo poßit Anaximenes cœli secreta rimari, cuius iugis aut mortis aut seruitutis incumbit metus? Atqui tu Crotoniatis atq; Italis cæteris gratus atq; in pretio es, quem accedunt & ex Sicilia studiosi quiq;.

* λεσχηνῶται. Ionum lingua uiolenti & cōtumeliosi.

ANAXAGORAS.

ANaxagoras Hegesibulo siue Eubulo patre, Clazomenius, Anaximenis fuit in primis studiosus. Primus hic materiæ, quam ὕλην appellant, mentē adiecit, in principio operis sui sic scribens: Omnia simul erāt, deinde acceßit mens, eaq; composuit, quamobrem & * mens siue animus dicitur. Timon hoc ipsum de Anaxagora fatetur, in Sillis, dixisse scilicet mentem, confusis primo rebus acceßisse, omniaq́; compegisse simul, atq; ordinasse. Timonis carmen ita habet,

* νοῦς cognominatus est Anaxagoras.

Καὶ πȣ Ἀναξαγόρην φασ᾽ ἔμμεναι ἄλκιμον ἥρω
Νοῦν, ὅτι δὴ νόος αὐτῷ, ὃς ἐξαπίνης ἐπαγείρας
Γάντα συνεσφήκωσεν ὁμȣ τεταραγμένα πρόσθεν. hoc est,
Nunc ubi Anaxagoras Mens est fortißimus heros,
Qui mentem subito, nam mens non defuit illi,
Composuisse putat, fuerant quæ incondita quondam.

Hic non modo generis gloria & opibus, uerū animi quoque magnitudine clarißimus fuit. Quippe qui uniuersum patrimonium suis sponte conceßit quo cum ab eis insimu-

laretur negligētiæ, quid ergo, inquit, non'ne uos ista curatis? Demū ab eis profectus, ad speculandam rerū naturā se cōtulit, rei publicæ & priuatæ omnino negligens: adeo ut cuidam se ita cōpellanti, Nulla'ne tibi patriæ cura est? dixerit, Mihi uerò patriæ cura & quidem summa est, digitū in cœlum intendens. Fertur in Xerxis transitu annū ætatis uicesimū egisse, uixisseq́; annos LXII. Apollodorus in chronicis floruisse eū LXX. olympiade, septuagesimæq́; octauæ primo anno defecisse refert. Philosophari Athenis cœperat sub Callia, uicesimo ætatis anno, ut Demetrius Phalereus in descriptione * principum refert. ubi & triginta annos commoratum tradunt. Dicebat Solem candens ferrum esse, ac penitus ignitum, & Peloponneso maiorem. Alij hoc ad Tantalum referunt. Lunam habitacula in se habere & colles & ualles. Initia rerum similitudines habere partium. Vt enim ex minutißimis, quæ uocantur, ramentis, aurum constat, ita & ex paruis similium partium corporibus, hoc totum esse cōpositum, mentemq́; initiumq́; motus. Et grauia corpora inferiorem locum, ut terrā, leuia superiorem obtinuisse, ut ignem, medium aëri atq; humori distributum. Ita enim super terræ latitudinem mare subsistere, humoribus à sole in uaporem conuersis. Sydera principio quidem turbato & confuso motu ferri solita, ita secundū terræ uerticem, eum qui semper apparet polum uersari, postea uerò inclinationē accepisse. Lacteum orbem reflexum esse solaris luminis nō intermicantibus astris. Cometas errantium stellarū esse concursum flammas ex se emittentium, eosq́; ueluti scintillas ab aëre uibrari. Ventos fieri, cū aër à sole tenuatur. Tonitrus nubium esse collisionē, coruscationes confricationem itidem nubium, terræmotus * succeßionem aëris in terram.

* ἀρχόντων. hi erant magistratus apud Athenienses.

* ὑπονόστησιν.

Anim

Animantes primò ex humore & calore, terraq; manasse, postea ex inuicem natas esse, mares à dextris, fœminasq; à sinistris. Aiunt illũ prædixisse eum qui circa Aegos fluuiũ contigit lapidis lapsum, quem ex sole casurũ dixerit, eaq; ratione inductum Euripidem ipsius discipulum, solem in Phaëtonte fabula auream glebam appellaße. Profectum quoq; in Olympiam sereno & lucente cœlo sedisse pelliceа indutum ueste, quasi breui eruptura pluuia, sicq; contigisse. Percontanti, an Lampsaceni montes mare essent aliquando futuri, dixisse ferunt, Ita sanè, nisi tempus defecerit. Rogatus cuius rei causa natus esset, Inspiciendi, inquit, cœli, & solis & lunæ. Dicenti cuidam, Atheniẽsibus priuatus es, Nõ ego illis, ait, sed illi me. Cùm uidisset Mausoli sepulcrum, Monumentum, inquit, pretiosum, & lapidibus ornatum, diuitiarũ imago. Indignãti cuidam ac molestè ferenti, quòd in alieno solo moreretur, Bono, inquit, esto animo. Idem enim undique in infernum descensus est. Videtur autem, ut Phauorinus in omnimoda historia testatur, primus Homeri poëma de uirtute & iustitia compositum esse dixisse, multumq; Metrodorũ Lapsacenum familiarem suum ad eam opinionem cõtulisse. Quem in his etiam quæ ad naturæ historiam attinent, constat poëtæ fuisse in primis studiosum. Primus autem Anaxagoras librum à se scriptũ edidit. Enimuero sub principe Dimylo cecidiße de cœlo lapidem, Anaxagoramq; tum dixiße, cœlum omne ex lapidibus esse cõpositum, ac uehementi circuitu constare, aliàs continuò summa ui impetus lapsurũ, Silenus in primo historiarum autor est. Varia de huius damnatione referuntur. Nam in successione philosophorũ tradit Socion à Cleone impietatis accusatum, quòd solem * candentem dixerit laminam, ac penitus ignitã defensum

 autem

autem à Pericle discipulo, quinq; talentis mulctatum, exilioq́; damnatũ fuisse. Porrò Satyrus in uitis à Thucydide accusatum, quòd contraria Pericli in Reip. administratione sentiret, neq; impietatis modò, uerùm & proditionis, absentemq́; morti addictũ. Et cùm illi renunciata esset, & damnatio sua & filiorum mors, ad alterum dixisse, Iampridem aduersum illos atq; se ex æquo naturã tulisse sententiam, ad alterũ, Sciebam me genuisse mortales. Alij hoc ad Solonem referunt, alij ad Xenophõtem. Hunc autẽ manibus etiã proprijs sepelisse liberos Demetrius Phalereus in libro de senectute testatur. Hermippus in uitis, carcere inclusum, addictũq́; morti tradidit. Periclem uerò percõtatum, an alius uitam in aliquo criminaretur, cùm nullum ei crimen impingi cõperisset, dixisse, Atqui ego discipulus istius sum. Nolite igitur iniquis calumnijs inducti illum perdere, uerùm mihi potius obtemperare, liberumq́; abire permittite, sicq́; factũ esse. Hanc tamen illum iniuriã ægrè tulisse, ac spõte inde discessisse. Verùm Hieronymus in secundo cõmentariorum Periclem asserit illum adduxisse in iudiciũ, incertis gressibus nutantem, & præ nimia ægritudine confectũ macie, misericordiaq́; iudicum potius, quàm quòd innocens fuerit inuentus, dimissum esse. Tam uaria, de ipsius damnatione inter autores minimè obscuros habetur opinio. Nec defuere qui existimarent illum Democrito infestũ fuisse, quòd ab illo non fuerit admissus in colloquium. Lampsacũ posteà profectus illic diem suum obijt. ubi rogãtibus eum principibus ciuitatis, nunquid fieri mãdaret, iussisse ferunt, ut pueri quotannis quo mense defecisset, ludere permitterẽtur, seruariq́; & hodie consuetudinem. Defuncto igitur Lampsaceni honorificè iusta persoluerunt, eiusq́; tumulum epigrammate illustrauerunt.

Ενθάδε

Ἐνθάδε πλεῖστον ἀληθείας ἐπὶ τέρμα περήσας,
Οὐρανίου κόσμου κεῖται Ἀναξαγόρας. id est,
Hic situs ille, cui rerum patuere recessus,
Atq; arcana poli magnus Anaxagoras.
Est & nostrum in eundem:
Ηέλεον Πυρόεντα μύδρον ποτὲ φάσκεν ὑπάρχειν
Καὶ διὰ τοῦτο θανεῖν μέλλεν Ἀναξαγόρας.
Ἀλλ᾽ ὁ φίλος Περικλῆς μὲν ἐρρύσατο τοῦτον, ὁ δ᾽ αὐτὸν
Ἐξάγαγεν βιότου μαλτακίῃ σοφίης. id est,
Candentem ferri massam Phaëthonta putauit
Quondam, & ob id morti addictus Anaxagoras.
Hunc tamen incolumem Pericles seruauit, at ille
Rursus ob inuisam perdidit inscitiam.

Fuere tres & alij eodem nomine, in quorum nullo fuere omnia. primus orator ex Socratis discipulis. statuarius alter, cuius meminit Antigonus. tertius grammaticus Zenodoti discipulus.

ARCHELAVS.

Archelaus Atheniensis, siue Milesius, patrem habuit Apollodorum, siue ut quidam scripsere, Mydonem, Anaxagoræq; discipulus, & Socratis magister fuit. Primus hic ex Ionia physicam philosophiã Athenas inuexit, & appellatus est physicus, quòd in eum philosophia desierit naturalis, Socrate ethicen introducente. Quanquam ne hic quidem ethicæ rudis fuisse uideatur, namq; de legibus philosophatus est, & de honesto & æquo. Porrò Socrates, quòd hæc ab illo sumpta propagauerit, inuenisse putatus est. Duas esse generationis causas asserebat, calidum & frigidum. Animalia de limo nata. Iustumq; & turpe nõ natura constare, sed lege. Hac autem ratione nitebatur. Liquentem calore aquam, ubi ignis inflammatur ardore,

terram efficere, ubi uerò circunfluit, aërem gignere, atq; ideo illam quidem ab aëre, hunc autē ab ignis leui faciliq; motu cōtineri. Gigni uerò animalia ex terræ calore, quæ limum lacti similimum ad escam eliquauerit, sic & homines natos. Primus uocem aëris percussum diffiniuit. Mare in concauis per humum ueluti colatum consistere dixit, maximumq; syderum solem, & omne hoc infinitū appellauit. Fuerūt & tres alij eiusdem nominis. Primus Chorographus, qui omnem ab Alexādro peragratam terram descripsit. Alius qui quæ * naturæ sunt propria, uersu prodidit. Tertius orator, qui & artem oratoriam scripsit.

SOCRATES.

Socrates Sophronisco patre lapidario, matre Phænareta obstetrice natus, quemadmodum Plato in Theæteto meminit, Atheniensis patria, * pago Alopecensis fuit. Non defuerunt qui illum iuuasse Euripidem existimauerint. Vnde Mnesilochus ait: Phrygibus nouo Euripidis poëmati & Socratem sarmenta ministrasse. Ac rursus Euripides Socratis, ut socij & adiutoris meminit. Aristophanes quoq; hoc ipsum in Nubibus tradit, hunc asserēs Euripidem fuisse, qui tragœdias scripserit eloquentiæ sapientiæq; plenissimas. Cùm igitur Anaxagoræ, secundū quosdam auditor fuisset, & Damonis, ut Alexander in successionibus ait, post eius damnationē, ad Archelaū se physicū contulit, cui in delicijs fuisse scribit Aristoxenus. Porrò Duris, seruisse illum ait, & sculpsisse lapides. Opus illius esse gratias, quæ sunt in arce uestitas pleriq; aſserūt. Vnde illum & Timon in Sillis, ita depingit his uersibus:

Ἐκ δ' ἄρα τῶν ἀπέκλινε λιθοξόος ἐννομολέσχης
Ἑλλήνων ἐπαοιδὸς, ἀκριβολόγους ἀποφήνας
Μυκτὴρ, ῥητορόμικτος, ὑπαττικὸς εἰρωνευτής. hoc est,
Fluxit ab his legumq; loquax, lapidumq; politor

Græcorum uates, imposturæq; magister,
Derisor, rhetorq; subatticus, & simulator.

Erat quippe in oratoria, sicut etiam Idomeneus refert, promptus atq; acer, sed cum tyranni triginta dicendi artem, ut ait Xenophon docere uetuerunt.* Agitatur & ab Aristophane, ut qui deteriorem rationem meliorē faceret. Primus quippe, ut Phauorinus in omnimoda scribit historia, cùm Aeschine discipulo oratoriæ campos aperuit. Idomeneo idipsum in libris quos de Socraticis scripsit asserente, primusq; de uitæ ratione disseruit, ac primus philosophorū damnatus moritur. Ait autē Aristoxenus Spintari filius, pecunias illū ex ministerio suo ad necessarium uictum congregare solitum, cæterum Critonē eū ab emēdicanda quotidiana stipe atq; ab officinæ subduxisse ministerio, gratiam animi ipsius admiratū, eiq; se in disciplinam dedisse Demetrius Bizantius autor est. Adnimaduertens autem naturalis speculationis fructum nullum esse, eamq; ad officia uitæ nihil esse necessariā, inuexit primus ethicen, deq; illa & in officinis, & in publico quotidie philosophans, ea potius inquirenda hortabatur, quæ mores instruerent, & quorum usus nobis domi esset necessarius. Illic enim, Homeri testimonio, nobis

-Κακόντ᾽ ἀγαθόντε τέτυκται. hoc est,
-Agitur prauumq; probumq;.

Sæpe uerò inter loquendum, agente id orationis uehemētia,* iactare digitos solebat, & crines uellere, ita ut à plerisq; rideretur, habereturq; despectui, quæ tamē omnia ferebat æquo animo. Vnde & cū fuisset à quodā calce percussus, admirātibus illius tolerātiā dixit: Quid enim si me asinus calce impetisset, num illi diē dixissem? Hæc Demetrius. Peregrinatione uerò illi opus non fuit, quēadmodum

* κωμῳδεῖται, quod uarie uertit interpres. Est autem locus ex comœdia quæ Nebulæ inscribitur, in qua amarissimè proscindit Socratē Aristophanes.

* κονδυλίζεσθαι, ferire talitro, & digitorum iunctura. Id enim est κόνδυλος.

plurimis, nisi inquantũ militauit, sed semper eodẽ in loco manens, cõtentus cũ familiaribus, ac studiosis disputabat. Nitebaturq; summo ingenij acumine, nõ tã illos ex sentẽtia refellere, quàm ipse quid uerũ esset, inuenire. Fertur cũ Euripides ei legendũ Heracliti opusculum dedisset, rogaretq; quid sibi uideretur, dixisse, ea quidem quæ intellexi, *fortia sunt puto, itẽ & quæ non intellexi, uerum Delio quopiã natatore indigent. Cura illi uehemens fuit corporis exercitationis, eratq; præclari habitus. Deniq; in Amphipolim armatus militiã secutus est, atq; prælio cõmisso circa Deliũ, lapsum equo Xenophontẽ apprehendit, atq; seruauit. Confugientibus Atheniẽsibus cæteris ipse lento passu abibat, sæpe clàm retrospiciẽs, & ulcisci cupiens si quis ense incautos inuadere tentaßet. Militauit & in Potidæã per mare. Nã pedibus minimè licebat, obsistẽte bello, quo tẽpore nocte tota in uno habitu permãsisse tradũt. Et cùm in ea expeditione fortißimè pugnasset ac uicißet, uictoriã Alcibiadi, sponte cõceßisse, quẽ à Socrate amatũ, Aristippus in quarto de antiquis delitijs testatur. Ion autẽ Chius iuuenẽ cũ Archelao in Samum peregrinatũ uenisse tradit. Aristoteles & *Pythonẽ profectũ ait. Isthmũ quoq; Phauorinus in primo cõmentariorũ adijsse refert. Erat aũt cõstantis animi, inuictæq; sentẽtiæ, & in primis popularis rei studiosus, quod cũ ex alijs cõstat, tũ ex eo maximè quod iubẽtibus qui cũ Critia erant nobilibus, Leontem Salaminiũ illustrẽ & opulentũ uirum ad se deduci perimendum, haudquaquã ceßit, solusq; aduersus decẽ potẽtißimos duces sentẽtias ferre ausus est, & cùm liberè que uellet abire carcere liceret, noluit, & plorãtes seuerè increpauit, pulcherrimosq; sermones illos uinctus prosecutus est. Frugi itẽ erat & cõtinẽs. Refert Pãphila in VII. cõment. cũ Al-

cib

γεννα̂ια, generosa & præclara.

cf. Gell. II.1.

* πυθῶδε, ad πυθὼ Apollinis ciuitatem, quæ est in Phocide, cuius incolæ Delphi appellantur.

cibiades grandē illā areā ad cōstruendā domū largiretur, dixisse, An uerò si calciamētis mihi opus esset, coriū dares ut calceos mihi ipse cōficerē? atqui ridiculus essem si acciperē. Sæpe cū eorū quæ publicè uendebātur multitudinē intueretur, secū ista uoluebat, quā multis ipse nō egeo. Ac semper habebat in ore iābos illos, quibus argentū et purpura, & cætera id genus tragœdijs potius quā usui uitæ necessaria docētur. Archelaum præterea Macedonem & Scopam Crannoniū, Eurylochumq; Larissæū aspernatus est magno animo, cùm neq; ab eis missas pecunias accepit, neq; ad eos ipse proficisci uoluit. Adeò autē parcè ac tēperatè uixit, ut cū Athenas pestis sæpenumero uastaret, solus ipse nunquā ægrotauerit. Duas illum uxores duxisse, priorē Xanthippē, ex qua Lāproclem genuerat: alteram Myrtonē Aristidis illius iusti filiā, quam & sine dote acceperit, quæq; sibi Sophroniscū, Menexenumq; peperit, Aristoteles autor est. Alij Myrtonē prius duxisse, pleriq; utrasq; simul habuisse tradūt, ex quibus & Satyrus est et Hieronymus Rhodius. Nam Athenienses cùm bellis ac lue ciuibus exhaustā ciuitatem reparare, sobolemq; propagare uellent, decreuisse referūt, uti urbanā quidē unā uxorē ciues ducerēt, liceret autē & ex altera procreare liberos. Idq; tum & Socratem fecisse. Magna uerò animi sublimitate carpentes se atq; obiurgantes contēnebat. In facilitate uictus maximè gloriabatur, mercedemq; à nullo exigebat. Dicebat autem qui suauissimè comederet, eum minimè obsonio egere: & qui cū uoluptate biberet, eū quòd præsens nō sit, poculū nō quærere, nec expectare. Eumq; dijs maximè propinquū, qui minimis egeat. Hoc si quis uelit, à Comicis doceri poterit. Qui profectò, illū dū uituperare conātur, laudāt. Aristophanes enim sic illū comœdijs agit:

Ὦ τῆς μεγάλης σοφίας ἐπιθυμήσας ἄνθρωπε
Ὡς εὐδαίμων ἐν Ἀθηναίοις καὶ τοῖς Ἕλλησι γενήσει
Εἶ μνήμων εἶ καὶ φροντιστὴς, καὶ τὸ ταλαίπωρον ἔνεστιν
Ἐν τῇ ψυχῇ, καὶ μὴ κάμνεις, μήθ' ἑστὼς, μήτε βαδίζων
Μήτε ῥιγῶν ἄχθει λίαν, μήτε γ' ἀριστᾶν ἐπιθυμεῖς
Οἴνου τ' ἀπέχει καὶ γυμνασίων, καὶ τῶν ἄλλων ἀνοήτων.

Hoc est,

O praeclarae sapientiae amator homo
Quàm felix Athenis, & inter Graecos eris,
Si memor es, & curis plenus, & aerumna inest
Animo, neq; fatigaris aut stans, aut sedẽs, aut ambulans:
Sed ne algens quidẽ multũ doles, neq; prandere cupis,
Et uino abstines, & exercitamẽtis, & id genus stolidis.

Porrò Amipsias palliatũ illum inducens, sic ait: Socrates paucorũ optimè uirorũ, multorumq́; uanissimè, & ipse ad nos tandẽ uenis, patiensq́; es? Vnde tibi palliũ hybernũ? Hoc incõmodum per coriarij cõtigit malignitatẽ. Hic tametsi esuriens assentari nunquam sustinuit. Caeterũ eius rei quàm semper inimicus fuerit, quanquàm magno & alto animo foedam istam adulationem contempserit, Aristophanes idem testatur in hanc sententiam:

Βρενθύει τ' ἐν ταῖσιν ὁδοῖς, καὶ τὼ ὀφθαλμὼ παραβάλλει
Κἀνυπόδητος κακὰ πολλ' ἀνέχει, κἀφ' ἡμῖν σεμνοπροσωπεῖ.

id est,

Elatus fastu uias terit, oculisq́; innuit,
Et discalciatus mala multa tolerat, & inter nos uultu grauitatem prae se fert.

Cumq́; hoc uitae instituto degeret, interdum tamen tempori seruiens, uenustiore habitu amiciebatur, ut in Platonis Symposio ad Agathonẽ profectus. Aequa illi & hortandi & dehortandi facultas fuit. Deniq; Theaetetum cùm

de disciplina dißereret, ut ait Plato, mirificè immutatum diuinumq; fermè remisit. Eutyphrona qui patri diem dixerat, quædam de iustitia & pietate loquens, ab instituto reuocauit. Lysidem autē hortando maximè moralem fecerat. Erat enim illi ingenium ad eliciēdos ex rebus sermones accōmodatum. Lamproclem filiū in matrem immitem ac ferū, ut ait Xenophon, suadēdo ad reuerentiā reduxit, Glauconem præterea Platonis fratrē ad Remp. accedere uolentē, proposito retraxit, quòd is rudis esset, ignarusq; rerum. Item ut refert Xenophon, Charmidem cōtrà, quia esset maximè idoneus, ad capeßendam incitauit. Iphicrati quoq; duci animos adiecit, cùm ostendißet ei gallos gallinaceos tonsoris Midæ, aduersus eos qui erant Calliæ, pennis ac rostro dimicātes. Ipsum Glauconides ciuitati applicare optabat, nō secus ac fasianū auem, aut pauonē. Dicebat autem facilè cuiuis esse quæ habet aliquis mira proloqui, amicos autē quos poßideat nominare difficillimū, tantam in eis obseruādis ineße negligentiā. Euclidem uerò cū uideret forensiū causarum in primis studiosum: O`, inquit, Euclide, sophistis quidem uti poteris, hominibus nō poteris. Inutile enim arbitrabatur ac turpe, hisce dare operā. sicut & Plato in Euthydemo testatur. Dederat illi Charmides domesticos pueros, ut ab eis domū deduceretur, sed noluit ipse suscipere. Sunt qui dicāt illū Alcibiadis eximiā formā aspernatū. Ociū, ut poßeßionū omniū pulcherrimā laudabat, ut in Symposio testatur Xenophon. Dicebat & unicū esse bonū, scientiā: malū contrà unicū, inscitiā. Opes ac nobilitates nō solū nihil in se habere honestatis, uerùm & omne malū ex eis oboriri. Deniq; cū dixißet ei quidā, Antisthenē matre esse Threicia, Tu ne, inquit, arbitrabaris ex duobus Atheniēsibus adeò insignē uirū natū? Phædonem

donem quoq; captiuitatis neceßitate quæstui turpi exposi-
tũ, Critoni redimẽdum præcepit, ſpectatumq; philoſophũ
fecit. Sed & fidibus canere didicit cùm uacaret, minimè im 32
probũ, ſeu pudendũ dicẽs, quod quiſq; neſciat diſcere. Sæ-
pius item ſaltabat, eam exercitationẽ plurimũ ad tuendam
bonã ualetudinẽ cõducere exiſtimãs, ſicut & Xenophon
in ſympoſio teſtatur. Aſſerebat & dæmonium ſibi futura
prædicere: ac bene incipere paruum nõ eſſe, ſed maximũ:
& ſcire ſe nihil præter hoc ipſum quòd nihil ſciret. Eos
item qui præconia magno emerent, deſperare aiebat ſe ad
maturitatis tempus peruenturos. Rogatus aliquando, quæ
nã ſit iuuenũ uirtus, Nihil nimis inquit. Geometriæ eouſq;
dandam operã monebat, quoad quiſq; poßit terrã mẽſura
accipere & dare. Euripide uerò de uirtute ita diſſerente, 33
ut diceret præclarum eſſe temere hanc dimittere, ſurgens
egreßus eſt ridiculum eſſe dicens, mancipiũ ſi nõ inuenia-
tur, dignũ inquiſitione iudicare, uirtutẽ uerò peſſum peri-
re permittere. Interrogatus utrũ melius eſſet, uxorẽ du-
cere, nec'ne: utrũuis horũ, inquit, egeris, pœnitentia duce-
ris. Mirari ſe dicebat cur hi, qui lapidea ſigna ſculperent,
ſumma ope niterẽtur, ut lapis homini quàm ſimilimus eua
dat, ſeipſos curare negligerẽt, ne ſimiles lapidibus & ui-
deantur & ſint. Hortabatur & iuuenes, ut ſe iugiter in
ſpeculo intuerẽtur, ut ſi quidẽ formoſi eßent, digni ea ſpe-
cie fierent, ſin autẽ deformes, eam deformitatẽ eruditione
tegerent. Cùm uocaſſet ad cœnã diuites, & Xanthippen 34
modici puderet apparatus, Bono, inquit, eſto animo. Nam
ſi quidẽ modeſti erunt, frugiq;, menſam haudquaquã aſper
nabuntur: ſin autẽ intemperãtes, nulla nobis de hiſce cura
fuerit. Aiebat alios homines uiuere ut ederẽt, ſe ideo ede-
re ut uiueret. Ad hæc uulgus ignobile & imperitã multi-
tudin

Cum Socrates quendam immoderate obsonio utentem vidisset: o spectantes, ait, quis est vestrum, qui pane obsonio, & obsonio pane utatur. athenaei. V.1.

tudinem idem ferme facere dicebat, ac si quis * singulos nummos reprobaret, congestum ex hisce cumulum ut probabilem susciperet. Cùm illi dixißet Aeschines, pauper sum, & aliud habeo nihil, me ipsum autē tibi do: An uerò tu, inquit, non animaduertis quàm mihi maxima tradas? Indignanti cuidam quòd despiceretur, cùm summa rerum triginta tyranni sibi uendicassent, Ergó ne, inquit, pœnitet te? Referenti quòd illum Atheniēses mori decreuissent, Et natura illos, inquit. Hoc alij ad Anaxagoram referunt. Dicente ei uxore, iniustè morieris, An tu, inquit, iustè malles? Cùm in somnis quendam sibi ista dicentem audisset:

Ηματί κεν τριτάτῳ Φθίην ἐρίβωλον ἵκοιο. hoc est,

At te frugiferæ sistet lux tertia Phthiæ:

Ait ad Aeschinem: post diem tertium se moriturū. Die qua cicutam bibiturus erat, Apollodorus ei pallium preciosum obtulit, ut in illo moreretur: & ille, Quid, inquit, num pallium meum uiuenti conuenit, uita functo non conueniet? Nuncianti quendam se maledictis inceßere, Bene, inquit, loqui non didicit. Cùm disruptam pallij sui partem uertißet Antisthenes, & inspectandam omnibus dedisset, Aspicio, inquit, per scißuram pallij tuā uanitatem. Dicenti cuidam, non'ne tibi ille maledicit? Non, inquit, Mihi enim ista non adsunt. Dicebat expedire, ut sese ex industria comicis exponeret. Nam si quidē ea dixerint, quæ in nobis corrigenda sint, emendabunt: sin alias, nihil ad nos. Xanthippe cùm in eum prius cōuicia & maledicta ingeßisset, pòst uerò & sordidis aquis perfudißet, Non'ne, inquit, dicebam Xantippem tonantem quandoq; pluiturā? Dicenti Alcibiadi non esse tolerabilem Xanthippen adeo morosam, Atqui, ait, ego ita hisce iampridem assuetus sum, ac si iugiter sonum * troclearū audiam. An uerò tu non toleras

clam

* τετράδραχμων.

* τροχηλιᾶς. est autē τροχαλία Polluci, rota genus, qua aqua ex puteis educitur.

clamore perstrepentes anseres? illo dicente, At mihi oua 37
pullosq; pariũt. & mihi ait Xanthippe filios gignit. Cùm
palliũ illa sibi in platea sustulißet, monerentq; familiares,
iniuriã manu ulcisceretur, Præclare, inquit, ut nobis cor-
rixantibus quisq; uestrũ acclamet. Eia Socrates, eia Xan-
thippe. Asperioris ingenij uxori ita congrediendum mo-
nebat, ut equis animosis equites. Nam sicut illi cùm eos se-
mel subegerint, reliquis facilè utuntur, ita & mihi post
Xanthippes usum, reliquorũ mortalium facilis toleratio
obueniet. Ista & huiusmodi gerens quotidie & dicens,
Pythiæ testimonio laudatus est, quæ Chærephonti id ora-
Plat. apol. Socr. f. 16. culum edidit, quod in omnium ore est, nimirum hoc:

Ἀνδρῶν ἁπάντων Σωκράτης σοφώτατος. hoc est,
Mortalium unus Socrates uerè sapit.

Ex quo magna in illũ inuidia cõflata est, prætereaq; quòd 38
eos qui seipsos magni facerent & æstimarent, ut stolidos
& insensatos arguißet. Eorũ ex numero Anitus est, sicut
in Memnone Plato ait: Is enim à Socrate rideri se non fe-
rens, primũ quidẽ Aristophanem aduersus illum inuexit,
atq; in eum maledicta pronunciauit. Pòst uerò Melitum
etiã induxit, ut illi crimen impietatis adolescentiumq; cor-
ruptiones obijceret. Et Melitus quidem apud iudices illũ
accusauit, sententiam uerò Polyeuctus dixit, ut ait Phauo-
rinus in omnimoda historia: orationẽ Polycratis sophista
scripsit, ut Hermippus refert, siue ut quidã uolunt Anitus.
præparauit autẽ omnia Lycon orator. Porrò Antisthenes 39
in philosophorum succeßionibus, & in Apologia Plato
tres illũ accusaße tradũt, Anitũ, Lyconẽ ac Melitũ. Ani-
tum quidẽ opificũ ciuiliumq; partes tuentẽ. Liconem ora-
torum, Melitum uerò poëtarum, quòd eos omnes carperet
Socrates. Phauorinus in 1. cõmentar. ueram non esse Poly-

cratis

cratis in Socratem orationem tradit, quòd in ea facta sit mentio murorũ à Conone instauratorũ. Id uerò factũ constat VI. anno post mortẽ Socratis, atq; ita se habet. Enimuerò causæ ipsius coniuratio hoc modo gesta est. Seruatur enim hactenus, inquit Phauorinus in Metroo: Accusauit Melitus Meliti filius Pitheensis Socratẽ Sophronisci filium Alopecẽsem de hisce criminibus. Iura uiolat Socrates, quos ex maiorũ instituto suscepit ciuitas, deos esse negans, alia uerò noua dæmonia inducẽs. Contra ius & fas iuuenes corrũpit. Pœna illi mors. Philosophus uerò cũ illi Lysias quã pro eo scripserat, apologiã recitasset: Bona, inquit, & præclara est oratio Lysia, mihi tamen minus congruit. Erat enim illa iudiciali instituto uicinior, quàm ut philosopho cõuenire uideretur. Percontanti Lysiæ, cur si bona esset, nõ sibi cõgrueret oratio: Non'ne, inquit, & indumenta & calciamẽta speciosa esse possent, neq; tamẽ mihi conuenire? Cũ uerò iudiciũ ageretur, ascẽdisse Platonẽ in suggestũ refert Iustus Tyberiẽsis in stẽmate, ac dixisse: Minimus natu cùm sim, uiri Athenienses, his omnibus qui tribunal ascenderunt, interpellatumq; à iudicibus reclamãtibus, descende. Damnatus igitur est iudicũ ducentis octoginta & una sententijs, supra eas quibus absoluebatur. Tractantibusq; inter se iudicibus, quid illũ potius cõueniret pati, an pẽdere XXV. drachmas soluturũ se dixit. Quanquã Eubulides centum esse pollicitũ dixerit. Verũ tumultuantibus iudicibus, Eorum, inquit, gratia, quæ à me gesta sunt, censeo me in Prytaneo publicè ali debere. Tũ illi adiectis alijs LXXX. sentẽtijs mox illũ damnant, & continuo coniectus in uincula, post paucos dies cicutam bibit, multa prius de immortalitate animorũ, ac præclara differens, quæ in Phædone Plato digeßit. Pæana quoq; illum

[Marginal manuscript notes: "Xp. p. 57." — "Val. Max. VI. 4. p. 328. Erasm. Apophth. p. 249. Petr. Mosell. ad Quintil. p. 154."]

illum scripsisse pleriq; autumant, cuius est initium, Delie Apollo salue, & Diana pueri gloriosi. Porrò Dionysodorus pæana illius non esse memorat. fecit & Aesopiam fabulam non multum compositè, cuius initium est, Conf. Plat. Phæd. f. 46.

Αἴσωπός ποτ᾽ ἔλεξε Κορίνθιον ἄστυ νέμουσι
Μὴ κρίνειν ἀρετὴν λαοδίκῳ σοφίῃ. hoc est,
Ciuibus Aesopus dixit quis culta Corinthus
Ne uirtutem in ius iudice plebe uocent.

Atq; in hunc modũ Socrates excessit è uita. Atheniensibus 44
Tertull. Apolog. c. 14. p. 21.
eius facti tantum pœnitentiæ incessit, mox ut palæstras & gymnasia clauderent, & alios quidem exilio, Melitũ uerò morte damnarẽt. Socratẽ ærea imagine publicè honorauere, quam à Lysippo perfectam in urbis * celeberrimo loco statuerunt. Anitum ipsa die dum peregre esset, Heracleotæ exterminarunt. Huiusmodi designarũt Athenienses nõ modo in Socrate, uerũ & in alijs uiris illustribus permultis. Namq;, ut ait Heraclides, Homerum ueluti insanientẽ drachmis quinquaginta multarũt. Tyrtæumq; mentis impotẽ dixerũt, & Astidamantẽ primum ex ludo Aeschyli sapientissimum ærea imagine honorauerũt. Eis 45
Euripides quoq; id exprobrat in Palamede, doctam Philomelam innocuamq; musam insectatos clamans. Quanquã Philochorus Euripidem ante Socratẽ obijsse tradat. Nascitur Socrates, ut ait Apollodorus in chronicis, sub Apsephione, septuagesimæ & septimæ olympiadis anno quarto, Thargelionis mensis sextæ, quo die lustrãt Athenienses ciuitatem, Dianamq; natam Delij tradunt. Moritur primo anno nonagesimæquintæ olympiadis, septuagesimo ætatis anno. Eadẽ ferme Demetrius Phalereus ait. Sunt qui sexagenariũ obijsse referãt. Vterq; uerò Socra- 46
tes & Euripides Anaxagoræ auditores fuere. Porro Euripi

* πομπείῳ.

θαργηλιὼν mẽsis dictus ab eo quod terrã calfaciat, Græcis auspicatissimus.

ripides primo anno septuagesimæ olympiadis sub Calliade ortus est. Videtur autem mihi Socrates & de naturalibus disseruisse, quandoquidem & de prouidentia plerunq; disputat, ut Xenophon ait, tametsi de rebus quæ ad bonos mores faciunt, tantum uerba eum fecisse asseueret. Sed & Plato, in apologia mentionem Anaxagoræ faciens, aliorumq; physicorum, quæ Socrates negat, de his dicere ipse comprobatur, & quidem cùm sua omnia Socrati semper attribuat. Refert Aristoteles magnum quendam ex Syria profectum Athenas, Socratem pluribus in rebus reprehendisse, uiolentamq; illi mortem futuram prædixisse. Est nostrum in illum adscriptum epigramma.

Πῖνε νῦν ἐν Διὸς ὤν, ὦ Σώκρατες, ἦ σε γὰρ ὄντως
  Καὶ σοφὸν εἶπε θεὸς, καὶ θεὸς ἡ σοφίη.
Πρὸς γὰρ Ἀθηναίων κώνειον ἁπλῶς μὲν ἐδέξω,
  Αὐτοὶ δ' ἐξέπιον τοῦτο τεῷ στόματι. *hoc est,*

Nunc bibe apud superos bone Socrates. ipse enim Apollo
* Te sapere haud leuiter dixit, & is sapiens,*
Ciuibus ingratis tibi erat porrecta cicuta.
* Ast ijdem hauserunt protinus ore tuo.*

Fuit ei, ut refert Aristoteles tertio de poëtica, cum Antiocho Lemnio, & Antiphone prodigiorum interprete contentio, quemadmodum & Pythagoræ cum Cydone & Onata, uiuentiq; Homero cum Sagari, uita functo cum Xenophane Colophonio. Hesiodo item cum Cercope, quo defuncto cum Xenophane, cuius iam suprà meminimus. Pindaro cum Amphimene Coo, Thaleti cum Pherecyde, Biantiq; cum Salaro Prienæo, Pittaco cum Antimenide, & Alcæo, Anaxagoræ cum Sosibio, Simonideq; cum Timocreonte. Verum ex his qui successere Socrati, appellantur Socratici, nobilissimi sunt, Plato, Xenophon, & Antisthenes.

Ex his uerò qui decem dicuntur, clarißimi fuerũt quatuor, Aeſchines, Phædon, Euclides, & Ariſtippus. Primò igitur dicendũ de Xenophonte, deinceps de Antiſthenæ inter Cynicos, tum de Socraticis, atq; ita demum de Platone, qui & decem ſectarũ princeps eſt, primãq; Academiã ipſe conſtituit. Hic ergo ſucceßionis eſto modus. Fuit & alius Socrates hiſtoricus qui Argos diligẽter deſcripſit. alius itẽ peripateticus Bithynus. atq; alius poëta epigrammatũ. & alius Cous qui deorum precationes inuocationesq; conſcripſit.

XENOPHON.

XEnophon Grylli filius Athenienſis, pago Archieus fuit, uerecundus admodum, & ultra quàm dici poßit ſpecioſus. Aiunt eum cùm Socratem in angiporto quadam habuiſſet obuium, porrecto baculo tranſire prohibitũ. percontanti uerò, ubi nam uenirent quæ humanis uſibus ſunt neceſſaria, cùm ille reſpondiſſet. rurſus, ubi nam boni ac probi homines fierent, hærente illo dixiſſe Socratẽ ſequere igitur & diſce. ex eo tempore Socratis auditor factus. Primus omnium quæ dicebantur notis excepta in publicũ edidit, *commentaria inſcribens, primusq; philoſophorũ ſcripſit hiſtoriam. Hũc adamaſſe Cliniã Ariſtippus in quarto de Antiq. delit. meminit, atq; ad eum hæc dixiſſe, At nunc ego Cliniã libentius intueor, quàm cætera omnia quæ ſunt inter homines ſpecioſa, cæcusq; mallẽ ad cætera fieri, dum unici Cliniæ conſpectu fruerer. Angor noctu & in ſomnis, quòd illum nõ uideo, diei ac ſoli gratias ago, quòd Cliniæ mihi faciẽ reuelant. In Cyri amicitiã hoc modo uenit. Erat illi familiaris quidam Proxenus nomine, Bœotius genere diſcipulus Gorgiæ Leontini, Cyro notus & charus. Is apud Cyrum Sardis morabatur. Scripſit autẽ Xenophonti epiſtolã Athenas, accerſens illũ, & Cyro amicum fieri ſuadẽs.

*ἀπομνημονεύματα, quæ & hodie extant ad tres libros.

50. Hanc ille Socrati ostendit, consiliumq; petebat. Eum ille
Delphos misit, in ea re Dei consilio usurum. Paruit Xeno-
phon, profectusq; ad Deũ, rogat nũ proficisci ad Cyrum
debeat nec'ne. Sed quanquã ea in re Socrates illum etsi mo
dicè simulabat, proficisci tamen monuit. Vbi autem ad Cy-
rum uenerat, ita se illi insinuauit, ut non minus illi amicus
charusq; fuerit, quã Proxenus. Omnia igitur quæ in ascẽsu
Cyri, ac descensu cõtingere, nobis ipse diligentißimè tradi
dit. Inimicitias autẽ aduersus Menonem Pharsaliũ grauißi
mas exercuit, qui fuerat accensus tẽpore peregrini militis
ductor, cui inter cætera maledicta & illud obiecit, maiori
bus illo se usum amasijs. Apollonidi item cuidam exprobra
51. uit, quòd perforatis esset auribus. Post ascensum uerò &
Ponticas clades fœderaq; à Seutho Odrysorũ rege uiola-
ta, se in Asiam contulit ad Agesilaum Lacedæmoniorum
regem, Cyriq; milites illi sub mercede præstitit, ac se illi
totum deuouit, amicißimusq; fuit. Quo tempore quòd
Laconicas partes tueri uideretur, exilio dãnatus ab Athe-
niensibus est. profectus deinde Ephesum, dimidiũ auri quod
secũ tulerat, Megabyzo Dianæ sacerdoti seruandũ tradit
quoad reuerteretur. Sin secus, statuam ex eo confectam deæ
consecrare iubet. Ex dimidio reliquo donaria in Delphos
misit. Inde cum Agesilao in Græciam ad bellũ contra The
banos profectus est, Lacedæmonijs commeatũ illi suppedi-
52. tantibus. Hinc iam omisso Agesilao in agrum Heleæ, Cillũ
tem uenit ab urbe haud procul distantem. Sequebatur autẽ
illum & muliercula Philesia nomine, ut refert Demetrius
Magnesius, & duo liberi, Gryllus ac Diodorus, ut ait *μάγνης.
Dinarchus in libro de Repudio aduersus Xenophontem, *υἱεῖς.
qui etiã *gemini uocati sunt. Adueniente uerò Megabyzo *διοσκουροι
sub occasione publicæ festiuitatis receptis pecunijs præ-

dium emit, & deæ consecrauit, quod amnis interfluit Selinus, eiusdem nominis cum Ephesino. Hinc uerò uenationibus uacabat, amicis cõuiuia faciens, historiasq; conscribẽs. Refert Dinarchus Lacedæmonios illi domum agrumq; dedisse. Philopidam præterea Spartiatam aiunt ad eum illuc dono misisse mãcipia ex Dardania captiua abducta, ipsũq; arbitrio suo illa disposuisse, quo tempore Helienses in Scillunta cum exercitu profectos Lacedæmonijs * remorantibus agrum cepisse. Tum uerò Xenophontis filij cum paucis seruis clam se subducentes in Lepreum concessere. Xenophon quoq; ipse in Helim primò, postea in Lepreum ad filios uenit, atq; inde cum illis Corinthum profectus, saluus euasit, ubi etiam postea habitauit. Interea cùm decreuissent Athenienses afflictis Lacedæmoniorum rebus opitulari, filios Athenas militatũ Lacedæmonijs mittit. apud Spartanos quippe instituti fuerant, ut refert Diocles in uitis philosophorum. Ex ea pugna Diodorus nullo præclaro facinore illustris seruatus est, eiq; filius ex fratris nomine fuit. Porrò Gryllus inter equites fortißimè dimicans (erat autem ea pugna circa Mantineã) honesta morte defungitur, magistro equitum Cephisodoro, & imperatore exercitus Agesilao, ut ait Ephorus in v. & x x. historiarum lib. In ea pugna & ipse Epaminundas Thebanorum dux cecidit. Fertur Xenophon tunc coronatus sacrificasse, & cùm filium corruisse didicisset, coronam deposuisse: ubi uerò acriter pugnantem oppetisse comperit, eam rursus capiti imposuisse. Sunt qui illum ne lacrymatum quidem dicãt, 55
solumq; dixisse: Sciebam me genuisse mortalem. Refert Aristoteles Grylli laudes & epitaphia tunc innumeros scripsisse, partim ut eius uirtus celebris fieret, partim item ut patri gratificarentur. Socratem item Grylli laudes conscripsisse.

* δμωόντων,

Eadẽ ferè Valerius Max. in fine libri sexti.

pßisse,

psisse, Hermippus testis est in libro, de uita Theophrasti. Timon eum, ut solet, insectatur. Hæc uita Xenophontis fuit. Floruit maximè quarto anno, XC. & IIII. olympiadis, ascenditq; cum Cyro sub principe Xenæneto, anno
56 uno ante Socratis mortem. Obijt autem, ut ait Stesiclides Atheniensis in descriptione principum & olympionicum, anno primo, CV. olympiadis, sub principe Callidemede, sub quo & Philippus Amyntæ filius Macedonibus imperabat. Obijt Corinthi, ut ait Demetrius* Magnesius, ad maturam iam prouectus senectutem, uir profecto cùm in cæteris præstans ac bonus, tum equorum uenationisq;, ac disciplinæ militaris in primis studiosus, ut ex libris eius intelligi potest. Religiosus præterea & sacrificijs intentus, qui res sacras non mediocriter teneret, & Socratem ad unguem imitatus. Scripsit autem quadraginta libros alijs ali-
57 ter eos diuidentibus. Ascensum Cyri, cuius per singulos libros, non autē totius operis procemium fecit. Cyri* institutionem. Græcorum res gestas, & commentaria, symposiumq;, & œconomicum. De re equestri, & de uenatione. ἱππαρχικὸν præterea, & Socratis apologiam, & de seminibus. Hieronem siue tyrannicum, Agesilaum, & Atheniensiū ac Lacedæmoniorū remp. quā non esse Xenophōtis Demetrius Magnesius testatur. Fertur & Thucydidis libros eatenus latentes cùm subducere posset, ipse primus in eius uiri gloriam in lucē dedisse. Appellabatur autē musa Attica præ dulcedine eloquentiæ, & incredibili facilitate. Vnde illi cum Platone non omnino conueniebat, ut
58 suo loco cùm ad Platonem uenerimus, dicemus. Sunt autem & in hunc nostra epigrammata sic se habentia,

*μάγνης

*παιδείαν

Οὐ μόνος ἐς Πέρσας ἀνέβη Ξενοφῶν διὰ Κῦρον

Ἀλλ' ἄνοδον ζητῶν ἐς Διὸς, ἥτι ἄγοι.

Παιδείης γὰρ ἐῆς Ἑλληνικὰ πράγματα δείξας
 Ὡς καλὸν ἡ σοφίη μνήσατο Σωκράτεος. hoc est,
Non tantum ad Persas Cyrus Xenophonta uocauit
 Quàm uirtus, qua itur limina ad alta Iouis.
Ipse suum ostendit, Græcorum gesta recensens
 Nobile & egregij Socratis ingenium.

Item aliud de eius morte.

Εἰ καὶ σὲ Ξενοφῶν κραναοῦ κέκροπός γε πολῖται,
 Φεύγειν κατέγνων τοῦ φίλου χάριν Κύρου,
Ἀλλὰ Κόρινθος ἔδεκτο φιλόξενος ᾗ σὺ φιληδῶν
 Οὕτως ἀρέσκει, κεῖθι καὶ μένειν ἔγνως. hoc est,
Sis quanquàm ingratis Xenophon eiectus Athenis
 In te ob fauorem Cyri amici regium,
Te tamen excepit fugitiuum grata Corinthus,
 In qua hospes urbe nosti lætus uiuere.

Inueni alibi claruisse illum circa octogesimam & nonam olympiadem unà cum Socratis cæteris. Istrus autem asserit illum ex decreto Eubuli exulasse, eiusdemq; postea sententia redisse. Septem uerò fuere Xenophontes. Primus hic ipse. secundus Atheniensis Pythostrati illius frater, qui* Theseidos poëma composuit, qui inter cætera Epaminundæ quoq; uitam conscripsit, ac Pelopidæ. tertius Cous medicus. quartus qui Hannibalis historiam scripsit. quintus qui prodigia fabulosa commentus est. sextus Parius sculptor egregius. septimus antiquæ comœdiæ poëta.

*θησηΐδα.

AESCHINES.

AEschines Charini* lucanicas uendentis, siue ut uolunt, Lysaniæ filius Atheniensis à puero miræ indolis, laborumq; patientissimus fuit. Quocirca & à Socrate nunquã discessit, atque ideo Socrates de illo dicere solebat, Solus nos colere nouit Aeschines. Hunc Idomeneus tradit, in

*ἀλλαντοποιοῦ. interpres legisse uidetur ἀλλυντοπώλου.

carc

carcere fugam Socrati suadere tentasse, non Critonem, uerũ Platonem, cùm magis faueret Aristippo, Critoni uerba illa accommodasse. Vocatur in ius Aeschines, & in primis à Menedemo Eretriense, quòd Socratis nomine dialogos complures inuexerit, quos à Xanthippe se accepisse memorabat. ex q̃bus illi sunt, qui uocantur ἀκέφαλοι nimiũ remissi. nec Socraticam constantiam aut copiam præferentes. eos tamen Aeschinis non esse Pisistratus Ephesius asse-
61 rit, sed bonam partem septẽ illis ascribi. Perseus refert Pasipontis Eretrici esse, atq; ab eo Aeschinis insertos libris. Antisthenes quoq; paruum Cyrum, & minorem Herculẽ, & Alcibiadẽ, cæterorumq́; libros ab eo fuisse conscriptos. Sunt autem Aeschinis dialogi, qui Socraticum exprimunt morem septem isti. Primus Milciades. Ion quodammodo imbecilior est, deinde Callias, tum Axiochus, Aspasia, Alcibiades, Telauges, & Rhinon. Aiunt ipsum inopia adactũ, uenisse in Siciliam ad Dionysium, atq; à Platone despectum, ab Aristippo fuisse illi commendatum, ibiq; prolatis
62 dialogis quibusdam accepisse munera, demum Athenas reuersum, ibiq; minimè docere philosophiã suã ausum, quod illic Platonis & Aristippi esset clarissimũ nomen. auditores sibi mercede quæsiuisse, deinde in defensionem innocentium se ad scribendas orationes iudiciales conuertisse. atq; ideo Timonẽ de illo dixisse ferunt, quòd in persuadẽdo potens fuerit. Aiunt illi dixisse Socratẽ cũ premeretur inopia, ut à seipso usuras exigeret sibi subducendo cibaria. Huius dialogos Aristippus etiam suspectos habuit. Nam dum eos Megaris legeret, subsannatum ferunt, ac dixisse, Vn-
63 de tibi ista furcifer? Refert Polycritus Mendesius in primo, de Dionysio, uixisse illum cum tyranno quoad tyrannide exciderit, & usq; ad Dionis in Syracusas reditũ,

cum illo asserens & Carcinum comicum fuisse. Fertur & eius ad Dionysium epistola. Erat autē in arte oratoria maximè exercitatus, ut ex ea oratione quam pro defensione patris Phæacis magistri militum scripsit, & ex eo quòd Gorgiam Leontinum imitatus est maximè constat. Scripsit autem & Lysias orationem contra illum, quam inscripsit, de calumnia, ex quibus profectò liquet oratorem præcipuum fuisse. Erat ei & familiaris quidam Aristoteles nomine, cognomento Mythus. Panætius omnium Socraticorum ueros esse dialogos censet, Platonis, Xenophontis, Antisthenis, Aeschinis. de Phædonis tantum & Euclidis ambigit, cæteros damnat. Octo autem fuerunt hoc nomine. Primus hic de quo loquimur. Secundus qui artem oratoriam conscripsit. Tertius orator Demosthenis æmulus. Quartus Arcadia profectus, Socratisq; discipulus. Quintus Mitylenæus, quem & * flagellum oratorum uocabant. Sextus Neapolitanus Academicus philosophus, Melantij Rhodij discipulus, idemq; in delitijs habitus. Septimus Milesius ciuilis scriptor. Octauus statuarius.

*ῥητορομάστιγα

ARISTIPPVS.

ARistippus genere Cyrenaicus fuit. profectum uerò Athenas Socratis fama percitum Aeschines tradidit. Is, ut ait Phanias peripateticus Eresius, primus Socraticorum mercedem exegit, & quæstu philosophatus est, præceptoriq; pecunias mittebat. Cui cùm aliquando uiginti minas misisset, ille eas cōtinno remisit, asserens Deū Socratis id sibi non permittere. Displicebat id nimirum Socrati. Xenophon quoq; aduersus eum infesto fuit animo. Quocirca & librum contra uoluptatem, in Aristippum scripsit assertorem uoluptatis, eamq; Socrati disputationem assignauit. Theodorus quoq; in libro de sectis, illum conuitijs agit, & Plato in libro de anima, sicut in alijs memoraui-

Xenophontis liber aduersus uoluptatem.

mus. Erat autem ei ingenium facile, ut se accommodaret loco tempori, personæ. Nouerat omnem conuenientiæ simulare rationem. Quamobrem et Dionysio plus cæteris probabatur, quia ad omne quod emergeret bene affectus instructusq; uideretur. Nam ut libenter percipiebat præsentium uoluptatem, ita ut absentibus frueretur, non laborabat. Vnde et Diogenes ipsum regium appellabat canem, eumq; Timon ut nimis delicatum acriter mordet, cùm ait:

Οἷά τ' Ἀριστίππου τρυφερὴ φύσις ἀμφαφόωντος
ψεύδη. hoc est,
Qualis Aristippi mollis natura sophistæ,
Quæ potuit tactu à falso discernere uerum.

Aiunt illum aliquando iußisse perdicem quinquaginta drachmis emi. Tantū luxuriæ grauiter ferenti cuidam respondisse, tu istam obolo non emeres? & cùm annuisset ille, mihi uerò, inquit, quinquaginta drachmæ tantùm ualent. Tres formosas meretrices ei in conspectum dari aliquando Dionysius iußit, eumq; quā ex illis uellet eligere. Tum ille tres simul abduxit, dicens, neq; Paridi tutum fuisse quòd unam prætulerit cæteris. Eas igitur ad uestibulum usq; deduxit, ac dimisit. adeò erat & in eligendo, & in contemnendo facilis. Ideoq; Stratonem, siue, ut alij uolunt, Platonem, ad eum dixisse tradunt, Tibi soli & chlamydem & *pannum ferre datum est. Consputus à Dionysio æquo animo tulit. Eam iniuriam cùm quidam ægre ferret, piscatores, inquit, ut gobium uenentur, mari patiuntur se aspergi, & ego ut balenam accipiam, non patiar excreatione aspergi? Prætereuntem quandoq; Diogenes olera abluens obiurgauit et dixit, Ista tu si parare tibi didicisses tyrannorum aulas non ambires. Tu uerò, ait ille, si quidem conuersari cum hominibus scires, olera profectò non lauisses. Interrogatus quid

*ῥάκος.

nam sibi ex Philosophiæ studijs quæsisset, posse, inquit, omnibus fidenter loqui. Cùm probro sibi daretur quòd pretiosè & exquisitißimè uiueret, si uituperandum, ait, hoc esset, in celebritatibus Deorum profectò non fieret. Rogatus aliquando quid habent eximium Philosophi, si omnes, inquit, leges intereant, æquabiliter uiuemus. Percontanti Dionysio cuius rei gratia Philosophi diuitum limina terunt, Philosophorum uerò diuites non ita, quòd illi, inquit, sciunt quibus indigent, at hi nesciunt. Cùm illi uitio uertisset Plato, quòd tam lautè uiueret, num, inquit, tibi uidetur bonus uir esse Dionysius? illo annuente: Atqui ille, ait, multò me lautius uiuit. unde nihil prohibet quempiam lautè & bene uiuere. Interrogatus quo differant docti ab indoctis, quo, inquit, domiti equi ab indomitis. Ingressus aliquando meretricis cubiculum, cùm erubesceret quidam ex his qui cum eo erant adulescentibus, non, inquit, ingredi turpe est, sed egredi non posse turpe est. Cùm à quodam sibi propositum esset ænigma, & ut solueret importunè ab eo ipso qui proposuerat urgeretur, quid, inquit, ô stolide uis ut soluam, quod etiam ligatum nobis exhibet negotium? Melius esse dicebat in *mendicum euadere, quàm indoctum. Illic enim pecunijs, hic humanitate indigetur. Cùm aliquando conuitijs ageretur, abibat. insectatore uerò prosequente ac dicente, cur fugis? quoniam, inquit, maledicendi tu potestatem habes, audiendi ego non item. Indignanti cuidam ac dicenti, Philosophos cerneret obsidere diuitum fores, & medici, inquit, unguentium ianuas frequentant, non tamen ideo quispiam ægrotare mallet, quàm mederi. Corinthum nauigabat aliquando, & cùm tempestate iactaretur, turbari cœperat. in ea perturbatione cuidam insultanti ac dicenti: Nos imperiti non metuimus, uos Philosophi cur trepidatis? Non, inquit,

*ἐπαίτην, ἢ ἀπαίδευτον. Græcè iucundius, quasi dicas rogatorem quàm arrogantem.

quit, de eadem anima utriſq; noſtrum cura & metus incum bit. Glorianti cuidam, quòd multa didiciſſet, ait, ſicuti non hi plurima comedunt & exercentur, melius ualent, quàm qui ſumunt neceſſaria, ita non qui plurima, ſed qui utilia le gerunt ſtudioſi habendi ſunt, et eruditi. Oratori qui cauſam pro ſe dixerat et uicerat, ſciſcitanti, quid tibi profuit Socra tes? hoc, inquit, ut oratio quam pro me habuiſti uera ſit. Are tam filiam præclaris monitis inſtituebat, exercens eam ut id quod nimium eſſet, contemneret. Rogatus à quodam, in quo melior euaſurus eſſet filius, ſi erudiretur, etſi nulla, inquit, alia in re, certè uel in theatro non ſedebit lapis ſuper lapidem. Cùm ſibi quidam commendaſſet filium, quingentas poſtulauit drachmas, cui ille cùm diceret, tanti emere mancipium poſſum, eme, inquit, & habebis duo. Pecuniam ſe ab amicis accipere dicebat, non ut ipſe uteretur, ſed ut ſcirent illi quas ad res pecunijs uti conueniat. Probro illi ſemel obijcientibus, quòd in cauſa propria conduxerit Rhetorem: Atqui, inquit, & cocum dum cœnam facio conduco. Cogente aliquando Dionyſio, ut aliquid ex Philoſophia loqueretur: Ridiculum, ait, eſt, ſi quidem me ut loquar interrogas, & quando loqui oporteat ipſe me doces. Ad hæc uerò indignatus Dionyſius extremum omnium iuſsit accumbere. Sed ille, illuſtrem, inquit, hunc locum uoluiſti. Gloriabatur quidam, ac ſibi applaudebat de natandi peritia, ad quem ille: Non erubeſcis, inquit, in his, quæ delphinis propria ſunt gloriari? Interrogatus quid differat ſapiens ab inſipiente, Mitte, ait, ambos nudos ad ignotos, & diſces. Exultanti cuidam quòd multum bibens non inebriaretur: hoc, inquit, etiam mulus facit. Ad eum qui illi quòd meretrici cohabitaret, exprobrabat: Dic age, inquit, num quid differat eam domum accipere quam multi aliquando inhabitauerint, aut quam nemo? Negante illo, quid, inquit: Nam differre pu

tas ea naui ferri in qua innumeri saepe nauigauerint, an in qua nullus? Minimè, inquit ille. Num ergo, inquit, differt, uti mulieri congrediare, ei quae neq; multis fuerit exposita, an ei quae nullis? Culpatus, cur ex Socratis disciplina ueniens pecuniam acciperet, & meritò, inquit. nam Socrates cùm sibi pleriq; mitterent triticum & uinum, paucis in suos usus reseruatis, remittebat reliqua. Habuit enim ille penuarios Atheniensium principes, ego autem Euthychidem emptitium seruum. Vtebatur & Laide meretrice, ut refert Sotion in II. Successionum libro. Qua ex re cùm sugillaretur à plurimis, habere se Laidem respondit, non à Laide se haberi. Nam continere se à uoluptatibus, neq; eis manus dare praeclarum esse, non earum sibi usum interdicere. Exprobrantem sibi lautiores & delicatiores cibos, hac ratione compescuit: Tu, inquit, ista tribus obolis non emeres? Fatente illo, non tam igitur, inquit, ego uoluptati studeo, quàm tu auaritiae. Ostendebat ei Simus Dionysij quaestor magnificè instructas aedes, et pauimenta pretiosa. Erat autem Phryx. tum ille sputa quàm maximè potuit ei in faciē coniecit. Indignante illo, non habui, inquit, oportuniorem locum. Charondae, siue, ut quidam uolunt, Phaedoni interroganti, quisnam esset unguentis delibutus, ego, inquit, infelix, & me infelicior Persarum Rex. Caeterùm uide, ne ut caeterae animantes propterea nihil sui amittunt, sic ne homo quidem. Mali uerò malè pereant cynaedi, qui unguenta pretiosa nobis exprobrant. Interrogatus quomodo Socrates obijsset diem, utinam, inquit, sic ego. Intrauit ad illum aliquando sophista Polyxenus, intuitusq; mulieres compositas, & magnificè instructum conuiuium, accusare luxum eiusmodi coepit. Continuit se ille modicè ac demum, Potes'ne, inquit, hodie nobiscum esse? Et cùm ille annuisset, cur ergo, inquit, quereris?*

*ταμίας dispensatores. Erant ταμίαι magistratus apud Athenienses, quod fere Romanis quaestores aerarij.

reris? Videris enim non delicatiorem mensam accusare, sed sumptum. Gestabat eius famulus in itinere pecuniam, & cùm premeretur onere, effunde, ait, quod nimis est, et fer ea quæ potes. testatur id Bion. Cùm aliquando nauigaret, didicissetq; nauem esse piraticam, acceptum aurum numerabat, deinde uelut imprudenti & inuito lapsum è manibus, iactauit in mare, ingemuitq; grauiter. Sunt qui illũ et hæc dixisse memorẽt, melius est, ut hæc ab Aristippo, quàm Aristippus propter ista pereat. Interroganti Dionysio ad quid uenisset, ut, inquit, quæ habeo impartiar, quæ non habeo accipiam. Alij sic eum respondisse referunt, quando sapientia egebam adij Socratem, nunc pecuniarum egens ad te ueni. Arguebat maximè homines, quòd in auctionibus quidem uasa inspicerent, uitam uerò non inspicerẽt. Hoc alij Diogenis fuisse uolunt. Iusserat aliquando Dionysius in conuiuio, ut singuli in ueste purpurea saltarent, id Plato renuit dicens:

Οὐκ ἂν δυναίμην θῆλυν ἐνδῦναι στολὴν
Ἄῤῥην πεφυκὼς, καὶ γένους ἐξ ἄῤῥενος. hoc est,
Effœminata ueste non possum tegi,
Cùm sim uir, & uirili natus stemmate.

Senarij ex Euripidis tragœdia quapiam.

Sumptam uerò Aristippus se induit, & cùm saltare inciperet, propriè prompteq; dixit:

-Καὶ γὰρ ἐν βακχεύμασιν
Ὁ νοῦς ὁ σώφρων οὐ διαφθαρήσεται. hoc est,
-Neq; in sacris Liberi
Patris, pudica mens unquam corrumpitur.

Orabat aliquando pro amico Dionysium, & cùm repelleretur, ad pedes eius corruit. Id factum cùm argueret quispiam, non ego, inquit, in culpa sum, sed Dionysius, qui aures habet in pedibus. Morabatur in Asia, & cùm ab Artapherne satrapa fuisset comprehensus, interrogatus à quodam,

dam, an ibi confideret, quasi uerò, inquit, ô stulte magis un quam fidens fuerim quàm modò sum, allocuturus Artaphernem? Eos qui liberalibus imbuti disciplinis Philosophiam neglexissent, Penelopes aiebat procis esse simillimos. Illos enim & Melanthò & Polydoram ancillas cunctaq; potius habere quàm dominæ ipsius nuptias sperare potuisse. Simile quiddam & Aristo dixisse fertur. Vlyssem quippe cùm descendisset ad inferos, mortuos ferè uidisse omnes, allocutumq; esse, reginam uerò ipsam ne uidere quidem potuisse. Aristippus uerò rogatus quæ nam iuuenes oporteat discere, ea, inquit, quæ uiris usui futura sunt. Exprobranti cuidam quòd à Socrate ad Dionysium se contulisset, atqui, inquit, ad Socratem disciplinæ indigens profectus sum, ad Dionysium autem pecuniæ egenus ueni. Multas iam pecunias consecuto cùm diceret Socrates, unde tibi tam multa? Ille, inquit, unde & tibi pauca? Dicente scorto, ex te gero uterum: Non, inquit, hoc magis nosti, quàm si per spinas densißimas ambulans dicere posses, ista me pupugit. Causante quodam quòd filium quasi non ex se natum proijceret, An uerò, inquit, ignoramus & pituitam & pediculos ex nobis gigni, quæ tamen uelut inutilia quàm longißimè proijcimus? Cùm à Dionysio pecuniam ipse, Plato librum accepisset, insimulante se quodam, ego, inquit, pecunijs indigeo, Plato libris. Percontanti cuius rei gratia se Dionysius argueret, eius, ait, cuius arguunt cæteri. Postulabat pecuniam à Dionysio, & ille dixisti, inquit, non egere sapientem. Da, inquit, ille, & postea de his quæramus, & cùm dedisset, uides'ne ait, me nõ indigere? Dicente ad eum Dionysio: Qui ad tyrannum proficiscitur, illius est seruus, quamuis liber fuerit: Non est, inquit, seruus si liber uenit. Hoc Diocles refert libro de uita Philosophorum. Alij Platonem id dixisse-

trad

tradunt. Iratus Aeschini, Non'ne mox redibimus ait in gratiam, neq; delirare desistemus? Num expectabis quoad quippiam de nobis scurra loquatur ad pocula? Et ille grato, inquit, animo. Memento ergo, ait Aristippus, quòd ad te cùm maior essem natu prior accessi. Et Aeschines: Rectè, inquit, per Iunonem dixisti, nam me multò profectò melior es. Ego enim inimicitiarum, tu amicitiæ princeps fuisti. Et ista quidem de illo referuntur. Fuerunt autē Aristippi quatuor. Primus iste de quo nobis sermo est. Secundus qui Arcadiæ historiam scripsit. Tertius qui quòd à matre doctus esset, μητροδίδακτος dictus est, prioris nepos ex filia. Quartus ex noua Academia profectus. Huius autem Cyrenaici Philosophi libri isti memorantur, tres historiæ Libycæ libri ad Dionysium missi. Dialogi uiginti quinq;. Alij quidem Attica, alij uerò Dorica* locutione scripti. Sunt autē hi, Artabazus, ad naufragos, ad fugitiuos, ad mendicū, ad Laidem, ad Porū, ad Laidē de speculo, Hermias, somniū, ad eum qui præerat poculo, Philomelus, ad domesticos, ad increpantes quòd uetus uinum scortaq; possideret. Ad uituperātes quòd magnificè instrueret mensam. Epistola ad Aretē filiā, ad eum qui seipsum exercebat in Olympia, interrogatio, alia interrogatio, χρεία, Necessitas ad Dionysiū, alia de imagine, alia de Dionysij filia, ad eum qui arbitrabatur se contemptui et ignominiæ haberi, ad eum qui cōsulere moliebatur. Pleriq; illum et διατριβῶν sex libros explicuisse asserunt, alij prorsus scripsisse negant, ex quibus est Sosicrates Rhodius. Porrò & Sotion in secundo, & Panætius hæc illum scripsisse referunt, uidelicet, De disciplina, de uirtute exhortatorius, Artabazus naufragij, fugitiui, diatribarū libri sex, *necessitatū libri tres, ad Laidē, ad Porū, ad Socratē de fortuna. Finem uerò definiuit lenem motum ad sensum emanantem.

*διαλέκτῳ.
*χρειῶν.

Age uerò quoniam ipsius uitam descripsimus, nunc eos

qui ab illo fluxere, Cyrenaicos suo ordine prosequamur. Ex his alij quidem ἡγησιακοὺς, ἀννικερείους alij, alij Theodorios seipsos appellauere. Sed & illos etiamnum qui à Phædone manarunt, ex quibus Eretricos nobilißimos dixere. Sic autem illorum seriem recenseamus. Aristippum audiuit Arete filia & Aethiops Ptolemæus, & Cyrenæus Antipater. Aretæ uerò auditor fuit Aristippus Metrodidactos cognominatus, eius uerò Theodorus qui primo ἄθεος, deinde Theos appellatus est. Antipatrū Epitimedes Cyrenæus audiuit, eius Paræbates auditor fuit. Paræbatis Hegesias qui πεισιθάνατος est dictus, & Anniceris, à quo Plato redemptus est. At enim qui Aristippi instituta amplexi sunt, & ab illo Cyrenaici sunt appellati, hisce opinionibus utuntur. Duas perturbationes ponunt, dolorem & uoluptatem: uoluptatem lenem motum, dolorem uerò asperum motum appellātes. Nihil differre à uoluptate uoluptatem, neq; plus altera commune habere alteram, atq; illam quidem cunctas animantes appetere, hunc autem aspernari. Voluptatem autem corporis intelligunt, quam & finem esse dicunt, ut etiam Panætius in libro de Sectis tradit, non eam quæ in statu sit, & doloris priuatione consistit, & ueluti à turbatione omni quietem agit, quam suscepit Epicurus, finemq; constituit. Videtur autem eis finis à beata uita differre: finem quippe esse particularem uoluptatem, beatam autem uitam siue felicitatem, uoluptatum particularium constare conuentu, quibus & præteritæ connumerantur & futuræ, Particularem quoq; uoluptatem propter se eligendam, felicitatem uerò non propter seipsam, sed propter particulares uoluptates expetendam. Testimonio nobis esse finem habendam uoluptatem, quòd à pueris hanc nobis natura conciliauerit etiam absq; iudicio rationis: & cum illa fruimur,

mur,nihil amplius inquirimus,quodq; nihil æquè ac dolorem naturaliter fugimus, uoluptatē præterea bonum esse, etiā si à turpißimis proueniat rebus,ut ait Hippobotus in lib. de sectis. Si enim fœda sit actio, uoluptatē tamē per seipsam eligēdā esse,bonūq; existimandam. Porrò illa doloris amotio quam tuetur Epicurus, eis non uidetur uoluptas esse,neq; priuatio uoluptatis dolor. utraq; enim esse in motu cōstituta, cùm non sit motus doloris uoluptatisq; priuatio. Quippe doloris illa uacatio ueluti dormientis status est. Posse quosdā aiunt uoluptatē minimè appetere per animi peruersionē,non tamen omnes animi uoluptates ac dolores in corporeis uoluptatibus & doloribus fieri, quippe qualibet simplici ex patriæ prosperitate, siue priuata felicitate gaudiū gigni. Imo ne ex memoria quidē seu expectatione bonorū uoluptatē perfici dicūt,quod placet Epicuro,nā tēpore motū animi effluere, quin ne solo quidem uisu uel auditu uoluptates constare posse, quando & eos qui lamētationes imitantur,libēter audimus,ueras autē illibēter atq; iniucūdè. Porro priuationem huiusmodi aut uoluptatis,aut doloris medios status appellabāt. Longè tamē esse præstātiores corporū q̃ animorū uoluptates, deterioresq; corporis quàm animi affectiōes, quocirca & his peccātes magis cruciari. Durius quippe dolere, lætari uerò familiarius & gratius arbitrabātur. Quocirca & maior illis erat corporis cura quàm animi. Vnde cū inde quoque cōstet eligendam uoluptatē, pleraq; tamen quæ sunt efficiētia quarūdā uoluptatū,cū sint molesta, sæpe aduersari,ut difficilima eis uideatur uoluptatū congeries, quæ beatā uitam efficere nō poßit. Placet aūt eis neq; sapientē semper in uoluptate uiuere, neq; rursus insipientem semper in dolore,uerum maiore ex parte sic utrumq; affici.

Satis autem esse, si quis uel per unã incidentē uoluptatem suauiter afficiatur. Prudentiam quidē bonum esse asserũt: nõ autē propter seipsam appetēdam, sed eorũ gratia, quæ nobis ex illa proueniũt. Amicũ necessitatis causa amplectēdum. Nam & corporis partes quàm diu adsunt, adamari. Virtutes quasdam imprudētibus & cõmunes esse. Corporis exercitationē cõferre ad uirtutē capessendã. Sapientem nunquã inuidia tentãdum, neq; cupiditati, neq; superstitioni unquã cessurũ. Ista enim ex inani opinione cõtingere, metu tamen et dolore pulsandum. Id quippe naturaliter fieri. Diuitias præterea uoluptates efficere, neq; per se appetendas. Perturbationes item cõprehendi posse dicebant, non autem etiam ex quibus fiunt. Naturalium rerum inquisitionem omittebãt, quòd cõprehendi non posse manifestè colligerent. Logicen propter summũ eius usum attingebant. tamen Meleagri sententia est in secundo de opinionibus, & Clitomachi in primo de sectis, eos & physicã & dialecticã æquè aspernari. Posse enim & aptē dicere, ac extra superstitionē esse, mortisq; metum effugere, qui rationem bonorum malorumq; didicerit. Nihilq; natura iustum esse, aut honestum uel turpe, sed consuetudine ac lege. Vir tamen bonus nihil agit perperam ob imminentia damna, opinionesq; sinistras euitandas. Esse autē sapientem profectum quendam in ijs quæ uel in philosophia, uel in cæteris bonis & honestatis artibus non satis prouenerunt. Aiunt & dolore affici alium alio magis, sensusq; nõ semper uera nũciare. Verũ enimuero hi qui dicũtur Hegesiaci, eandem sanè de uoluptate ac dolore habuere sententiam, præterea neq; gratam esse aliquid, neq; beneficentiã, neq; amicitiã, quòd ista nõ per se ipsa appetamus, sed usus ac necessitatis gratia, ac propter eos qui si

HEGESIACI.

absint

absint, illa nec subsistere quidē, esse autē impoßibile cumulatè cōtingere beatam uitā. Corpus quippe morbis multis paßionibusq; affligi, animā uerò simul cum corpore pati, & unà turbari, cōplura item quæ speremus, à fortuna impediri, propter ista igitur atq; huiusmodi beatam uitā non posse obtineri. Vitā præterea ac mortē eligendam. Natura item suauè atq; insuauè nihil opinabātur, cæterū propter rerum uel raritatem, uel nouitatē, uel satietate lætari alios, alios angi. Diuitias uel paupertatē nihil ad uoluptatis ualere rationem, neq; enim aliter ea uoluptate diuites quàm pauperes affici. Seruitutē æquè atq; libertatē, nobilitatem atq; ignobilitatem, gloriā uel ignominiā nihil differre ad uoluptatis modū, atq; insipienti quidē expedire si uiuat, id uerò sapienti indifferens esse. Sapientem suiipsius gratia cuncta facturū. Aliū quippe neminē æquè ac se dignū arbitrari. Quamlibet enim ingentia uideatur ab eo cōsecutus, nō tamen eorum quæ ipse præstiterit merita æquare. Tollebant & sensus, quòd certam non inferunt notionē, quiq; sine delectu agere cuncta uiderētur. Eorū peccata ueniam dicebant promereri, neq; enim sponte peccare, sed aliqua perturbatione coactos. Non odio quenquam habiturū, sed potius erudíturū. Sapientem num adeò in bonorū electione inhæsurum, ut in malorum fuga, finem constituendo, ut neq; in labore, neq; in dolore uiuatur. Idq; eos assequi qui circa uoluptatum materiā neutrā in partem inclinatiores sunt. Porrò Anicerij in cæteris ab istis nō dissentiunt. Relinquunt autē amicitiā in uita, & gratiam, honoremq; aduersus parentes, & pro patria præclarū aliquod facinus. Quocirca quamuis molestias sapiens, ac negocia subeat, nihilominus beatè uicturū, etsi minimū uoluptatis illi suppetierit. Amici felicitatem non per se appetendam, neq; ei

ANICERII.

proximi patere sensui, neq; satis esse in ratione momenti, ut confidere possimus, & multorum opinione celsiores euadere, oportere uerò in optimis quibusq; assuefieri, propter inolitam & insitam nobis affectionem uitiosam. Amicum non propter usum, ac necessitatem solum suscipiendum, quæ profectò si deserit, non erit ille auersandus, uerumetiam propter insitam beneuolentiã, cuius gratia dolores quoque esse subeundos. Quanuis enim finem in uoluptate cõstituant, doleantq; si illa priuari cõtingat, sponte tamen sustinendos labores uolunt pro summo in amicũ studio, affectuq; singulari.

THEODOREI. *Qui autem Theodorij sunt appellati, à Theodoro quem prædiximus traxere cognomen, eiusq; decretis usi sunt. Porrò Theodorus ipse omnes de dijs opiniones sustulit. Deniq; librum ipsius de dijs inscriptum offendimus nõ cõtemnendum, ex quo & Epicurum cõplura sumpsisse asserunt. Audiuit autẽ Anniceridem, Dionysiumq; dialecticũ, ut ait Antisthenes in philosophorum successionbus. Finem opinatus est gaudium & mœrorẽ. Alterũ cõstare prudentia, alterum uerò imprudentia. Bona esse prudentiam atq; iustitiam, mala uerò contrarios habitus, media uoluptatem & dolorem. Sustulit & amicitiã, quòd ea neq; insipientibus adsit, neq; sapientibus. In illis enim sublato usu amicitiam quoq; euanescere. Sapientes uerò cum sibiipsis sufficiant, amicis non indigere. Probabile dicebat prudentem uirum non seipsum pro patria periculis exponere, neque enim pro insipientium cõmodis amittendam esse prudentiam, esseq; patriã mundum. Furto quoq; & adulterio, & sacrilegio cùm tempestiuum erit daturum operam sapientem. Nihil quippe horum turpe natura esse: sed auferatur de hisce uulgaris opinio, quæ è stultorum imperitorumq;*

pleb

plebecula conflata est. Sapiētem publicè absq; ullo pudore ac suspicione scortis cōgressurum. Aiebatq; istiusmodi argutijs, Nonne mulier literis instructa utilis erit, quia literata est? & puer itidem & adolescens utilis erit, quia literaturam callet? Ita sanè. & mulier igitur utilis est, quia pulchra erit. Et puer & adolescēs utilis erit, quia formosus est? Ita sanè. Puer igitur & adolescens pulcher, & ad hoc erit profectò utilis ad quod formosus natus est. Assentiebatur. Est autem utilis ut ei congrediatur. Quibus concessis inferebat, Si quis ita utatur eiusmodi congressione quando id utile est, nō peccabit. Neq; igitur si utatur pulchritudine dum id utile est, peccat. His igitur atq; huiusmodi interrogatiunculis auditores capiebat. Videtur autem idcirco appellatus deus, quòd cùm illum Stilpo percōtatus esset, Putas ne Theodore te id esse quod diceris? atq; ille fateretur, Deus, ergo, inquit, es. Id cùm ille gratè accepisset, subridēs ait, atqui infelix, inquit, ea ratione & cornicem te esse fatereris, & alia huiusmodi innumera. Cùm aßideret aliquando Theodorus Euryclidi Hierophantæ, Dic mihi, ait Euriclides, qui nam sunt qui circa mysteria impij sunt? cùm respondisset ille, eos eius criminis reos teneri, qui ea necdum initiatis aperirent. Et tu ergo, inquit, impius es, qui ista nondum initiatis enarres. Parum autem abfuit, quin periclitaretur ne traheretur in Arium pagū, nisi eum Demetrius Phalereus eruisset. Amphicrates uerò, in libro de uiris illustribus, ait illum damnatū, uenenumq; bibisse. Cùm uerò apud Ptolemæum Lagi filium moraretur, legatus aliquando ad Lysimachum ab illo missus est. magna uerò fiducia utēti, ait Lysimachus, Dic mihi Theodore, non ne tu Athenis excidisti? Et ille, rectè iudicas, inquit, Nam me Atheniensiū ciuitas ferre nō ualens, nō secus

ac Semele Dionysium expulit. Rursus diceti Lysimacho, Caue ne ulterius ad nos proficiscare, Non, inquit, reuertar, nisi me mittat Ptolemæus. Aderat Mythrus Lysimachi dispensator. Is cùm diceret, uideris non solum deos, uerum & reges ignorare: quo pacto, inquit, illos ignoro, quandoquidem te dijs inimicũ puto? Fertur cùm aliquãdo Corinthũ uenisset, magna discipulorũ turba comitatus, & Metrocles Cynicus σκάνδικας (id enim est syluestre olus) abluens ei diceret, At tu sophista nequaquã multis discipulis egeres, si olera dilueres. dixiße, Et tu si cum hominibus conuersari didicißes, profectò istis oleribus non utereris. Simile quiddam, ut suo loco diximus de Diogene & Aristippo memoratur. Huiusmodi Theodori fuiße uitã ac doctrinam comperimus. Demum uerò Cyrenem profectus apud Marium in pretio diu uixit, ubi cùm primũ eijceretur, nõ illepidum quiddã dixisse fertur. Malè, inquit, facitis uiri Cyrenaici, qui me ex Lybia in Græciã exulẽ agitis. Fuerũt autẽ Theodori uiginti. Primus Samius Rhœmi filius, qui consuluit carbones fundamentis Ephesini templi subijci. Nam cùm humidus esset locus, carbones ait reiecta ligni natura soliditatẽ accipere humori inuiolabilem. Secũdus Cyrenaicus geometra, cuius & Plato auditor fuit. Tertius hic ipse philosophus. Quartus, cuius fertur * libellus de uocis exercitatione. Quintus qui de legislatoribus scripsit à Terpandro initium sumens. Sextus Stoicus. Septimus qui Romanas res cõscripsit. Octauus Syracusanus, qui de re militari scripsit. Nonus Byzantius in causis ciuilibus clarus. Decimus similiter, cuius & Aristoteles in oratorum epitome mentionẽ facit. Vndecimus Thebanus sculptor. Duodecimus pictor, cuius & Polemon meminit. Decimustertius Atheniẽsis pictor, de quo Menodotus scribit.

* φωνασκικόν.

bit. Decimusquartus Ephesius pictor, cuius Theophanes in libro de pictura meminit. Decimusquintus epigrammatum poëta. Decimussextus qui de poëtis scripsit. Decimusseptimus medicus Athenæi discipulus. Decimusoctauus Chius philosophus Stoicus. Decimusnonus Milesius, & ipse philosophus Stoicus. Vicesimus tragœdiarũ scriptor.

PHAEDON.

PHædon Eliensis nobili familia, unà cũm patria captus coactus est intra cellulam infamẽ se quæstui addicere. Adiecto tamen ostiolo Socratis contubernio præceptoreq; fruebatur, quoad ipsum Alcibiades seu Crito, Socrate monente redimeret. ex quo liberaliter philosophiæ operam dedit. Hunc Hieronymus in libro* de assensu retinẽdo seruum fuisse asseuerat. Scripsit autẽ dialogos, de quibus nihil dubitatur, Zopyrum & Simonẽ. De Nicia controuersia est. Medum quẽ Aeschinis esse pleriq; tradunt, alij uerò Polymeni. Antimachum siue Senes. & de hoc ambigitur. Scythicos sermones etiam quidã Aeschinis esse asseuerant. Successor autem eius fuit Plistanus Eliensis, & ab eo tertius Menedemus Eretrieus, Asclepiadesq; Phliasius à Stilpone profecti, atq; usq; ad eos Eliaci sunt appellati: à Menedemo autem Eretrici, de quo postea dicemus, idcirco quòd ipse sectæ princeps atq; autor fuerit.

*περὶ ἐποχῆς

EVCLIDES.

EVclides Megaris oppido, quod Isthmo adiacet, siue iuxta quosdã Gelous, ut in successionibus tradit Alexander, Parmenidis librorum in primis studiosus fuit. Ab eo Megarici denominati sunt, qui postea ἐριστικοί, postremò dialectici sunt. Quos ita primus Dionysius

Carthaginiensis idcirco appellauit quòd interrogãdo a respondendo sermones librosq́; cõponerent. Ad hunc ai Hermodorus, post Socratis mortẽ, uenisse Platonẽ, ac philosophos reliquos metu atrocitatis tyrannorum cõpulsos Hic bonũ esse unum definiuit multis nominibus celebre Aliquãdo enim hoc dici prudentiã, quandoq; deum, aliàs mentẽ appellari, & huiusmodi cætera. Quæ bono aduersa uiderentur sustulit, ea ne esse quidem dicens. Vtebatur probationibus, nõ his quæ per aßumptiones, sed quæ per conclusiones fiũt. Disputationẽ itẽ quæ fit per similitudinem sustulit, dicens illam sanè aut ex similibus consistere, aut ex dißimilibus. & si ex similibus consistit, circa ipsa potius quàm quibus sunt similia uersari rationem debere. Sin autẽ ex dißimilibus, superuacaneã esse cõparationem. Idcirco & Timon illum unà cũ cæteris Socraticis mordet, nullius sibi horum curã esse dicens, nõ Phædonis, non alterius cuiuspiam, neq; Euclidis qui Megarensibus contentionis rabiẽ inuexit. Dialogos autẽ cõscripsit sex, Lãpriam, Aeschinem, Phœnicem, Critonẽ, Alcibiadem, Amatoriũ. Porrò ex Euclidis succeßione est et Eubulides Milesius, qui & plurimos in dialectica modos, rationesq́;

i 329.

interrogandi tradidit, mẽtientem & fallentem, electram, conuelatam, *acerualem, corneam, & item caluã. Et istum non defuit ex Comicis qui carperet.

Ὁ ὑβριστικὸς Εὐβουλίδης κερατίνας ἐρωτῶν
Καὶ ψευδέσ' ἀλαζόσι λόγοις τοὺς ῥήτορας κυλίων
Ἀπῆλθ' ἔχων Δημοσθένους τὴν ῥωβωστομυλήθραν. id est
Contumeliosus Eubulides ceratinas interrogans
Et mendacibus fastuosisq́; uerbis rhetores uersans
Abijt Demosthenis habens uolubilitatem.

Videtur Demosthenes hunc audiuisse, & cum ρ literam pron

* σωρείτην. Sic enim uertit Politianus totum hunc locum. Polit. an. c. 53. miscell. p. 65:

pronunciare uix poßet, emendasse iugi exercitio. Neque item obscurũ est Eubulidem aduersus Aristotelem inimico animo fuiße, eumq; in plurimis reprehẽdisse. Inter cæteros uerò qui ex Eubulidis ludo manauerant Alexinus Eliensis fuit, uir acer, & cõtentionis uiribus ac neruis clarus, unde & Alexinus cognominatus est. Maximè autem Zenoni infestus erat. Hunc ait Hermippus ex Elide in Olympiam profectum, ibiq; philosophatum. Discipulis autem rogantibus, cur illic moraretur, dixisse, uelle se sectam instituere, quam Olympiacam uocaret. Illos uerò cùm rerum omnium penuria, & præterea insalubri loco affligerentur, ab eo receßisse, iamq; Alexinum solum ac desertũ uno tantũ famulo comite ibi remoratũ. Postea dum nataret in Alpheo flumine arundinis acumine læsum, uita exceßisse. Et est in ipsum nostrũ epigrãma sic se habens,

Οὐκ ἄρα μῦθος ἦν ἐκεῖνος εἰκαῖος·
Ὡς ἀτυχής τις ὢν πόδα κολυμβῶν περιπείρετο
Ἥλῳ, καὶ γὰρ ὁ σεμνὸς ἀνὴρ πρὶν Ἀλφεὸν
Ποτ᾽ ἐκπερᾶν Ἀλεξῖνος ἔθανεν νυχθεὶς καλάμῳ. id est
At non inanis hercle erat illa fama,
Cuidam natanti misero tranfixum pedem
Clauo. nam Alexinus prius flumen Alpheum
Quàm transfretaßet, canna fixus occidit.

Scripsit non solum ad Zenonem, uerum & alios cõplures libros, et ad Ephorũ historicũ. Ex Eubulidis disciplina et Euphãtus fuit Olynthius, qui tẽporis sui cõscripsit historiã. Scripsit et tragœdias plurimas, qbus in certaminibus maximè probatur. Fuit & præceptor Antigoni regis, ad quẽ etiã librum de regno scripsit perutilẽ atq; laudatißimum. Vitã uerò senectute finiuit. Fuerũt & alij cõplures auditores Eubulidis, inter quos & Apollonius Cronus.

DIODORVS.

Diodorus Amenij filius Iaseus, & ipse cognominatus Cronus, quem & Callimachus in epigrãmatis mordacißimè insectatur, ac parietibus inscribit illud, Cronus est sapiens. Erat & iste dialecticus, primusq; inuenisse à quibusdam existimatus est inuolutum & cornutum disserendi genus. Hic apud Ptolemæum Soterem commorans, cùm à Stilpone sermones quosdam dialecticos interrogatus extemplò nequiuisset soluere, à rege increpitus, Cronusq; in iurgio uocatus conuiuium deseruit, egressusq; librum de ea propositione conscripsit, uitamq; mœrore finiuit. Est in ipsum nostrum epigramma in hunc modum,

Κρόνε Διόδωρε τίς σε δαιμόνων κακῇ
Ἀθυμίᾳ ξυνείρυσεν
Ἵν' αὐτὸς αὑτὸν ἐμβάλῃς εἰς τάρταρον
Στίλπωνος οὐ λύσας αἰνιγματώδει ἔπη;
Τοὶ γὰρ εὑρέθης Κρόνος ἔξωθεν τοῦ ῥῶ κάππα τε. hoc est,
Crone Diodore quis te dæmonum mala
Affectione compulit,
Vt tu te in atrum mitteres in tartarum,
Quod non solitis Stilponis ænigmatis
Victus fuisti: iure ergo deprehenderis
Cronus remotis r, & cappa literis.

κρόνος extra ρ et κ, hoc est, ὄνος.

Fluxit ab Euclide Ichthyas Metalli filius, uir illustris, ad quẽ Diogenes Cynicus dialogum scripsit. Clinomachus item Thurius, qui primus de proloquijs & prædicamẽtis & cæteris huiusmodi scripsit. Et Stilpo Megarensis clarißimus philosophus, de quo nunc dicendum est.

STILPO MEGARENSIS.

Stilpo Megarensis eius oppidi quod in Græcia est, audiuit quosdã ex Euclidis familia. Alij ex ipsius Euclidis

dis auditorem tradunt. Thrasymachi etiã Corinthij illius qui Ichthyæ familiaris erat, ut ait Heraclides. Intantũ uerò & inuentione & eloquentia præceßit alios, ut parum abfuerit quin omnis Græcia in illum intenta * in Megara transiße diceretur. *Μεγαρίσαι. De eo Philippus Megaricus ita ferme retulit. A Theophrasto quidẽ Metrodorus illum speculationis studiosum, & Timagorã Geloũ auulsit, ab Aristotele uerò Cyrenaico Clitarchũ & Simmiã. Porrò à dialecticis Pæonium quidẽ ab Aristide, Diphilum uerò Bosporianũ Euphãti, & Myrmecem Exæneti filiũ, qui ad se arguendũ uenerant, utrosq; sui studiosos habuit. Præter hos autẽ Phrasidemũ peripateticum physicumq; peritißimum ad se attraxit, Alcimũq; oratorẽ omniũ qui in Græcia tum florebant eminentißimũ. Cratẽ insuper, & cõplures alios in sua retia induxit, Phœnicẽq; Zenonẽ unà cum illis abstulit. Erat præterea maximè ciuilis, ac præter uxorẽ quã duxerat, Micarete etiã pellice utebatur, ut Honetor ait, filiamq; parũ pudicã genuit, quã duxit Simmias Syracusanus eius necessarius. Hæc dum lasciuius uiueret, Stilponiq; à quodã renũciatum esset eam sibi probro esse, nõ, inquit, ista maiori mihi probro est, quàm ego illi ornamẽto. Suscepit hunc honorificè, ut aiunt, & Ptolemæus Soter, cũ Megara ipsius urbem uictor obtinuisset, ac tradita sibi pecunia oraret, ut in Aegyptũ secum nauigaret. Tum ille pecuniæ modicũ admisit, eam profectionẽ renuẽs, in Aeginã contendit, quoad ille remearet. Demetrius quoq; Antigoni filius cùm cepißet Megara, domum illi reseruari, cunctãq; direptam substantiã restitui curauit. Vbi cum ea quæ amiserat, ut scriptis sibi traderet moneret, nihil ille suum se perdidiße respondit. quippe doctrinam & eruditionẽ sibi ademisse neminem, reliquamq; sibi esse & eloquentiam & Senec. Epist. 9. Plutarch. περὶ [illegible] p. 74.

discip

disciplinam, atque illum mortales beneficentiæ admonuit tanta orationis ui, ut rex illius iam studiosus, prorsus auditor fieret. Aiunt illum ita quendam de Phidiæ Minerua compellasse, Num, inquit, Minerua Iouis filia * deus est? Cùm uerò annuisset ille, dixisse, At ista non Iouis, sed Phidiæ est: concedebat. Non ergo, inquit, ipsa deus. Qua ex re cùm in Arium pagum pertractus fuisset, nihil inficiatum ferunt, imò rectè se locutũ asseruisse. Non enim deum esse, sed deam: deos quippe mares esse. Areopagitas tamen nihilo placatiores factos, iussisse continuò ipsum urbe excedere, quo etiam tempore Theodorum cognomento deum iurgio dixisse, Vnde hoc nouerat Stilpo? Num amota palla ipsam inspexerat? Erat iste profectò audacissimus, uerum Stilpo uir cõpositissimus, & maximè facetus. Deniq; cùm rogasset illum Crates an dij precationibus ac diuinis honoribus gaudeant, Noli me, inquit, fatue in uia de hisce rogare, sed solum ac seorsum. Hoc ipsum & Bionem interrogatum, an sint dij, dixisse tradunt.

* θεὸς, Græcis ut nõnunquam etiam Latinis, deus de utroque sexu.

Οὐκ ἀπ᾽ ἐμοῦ σκεδάσεις ὄχλον ταλαπείριε πρέσβυ; hoc est,
Tu'ne senex turbam à nobis propellere curas?

Fuit & Stilponi ingenium simplex, neq; ulla simulatione fucatum, ita ut imperitæ quoq; concioni se accommodare nullo negotio posset. Cratere denique Cinico semel ad id quod fuerat interrogatus non respondente, sed crepitum uentris emittente, Sciebam, inquit, te omnia potius quàm quæ deceret locuturum. Caricam illi aliquãdo interrogatiunculamq; proposuerat. Eam uerò ille statim comedit, & cùm diceret illi Stilpo, Hercle * caricam perdidi, non solum, inquit, caricã, sed & interrogatiũculam, cuius arra hæc fuit carica. Rursus cùm uidisset hyeme Cratem adustum, O Crates, inquit, uideris mihi * nouo indigere pallio,

* ἰσχάδα.

* ἱματίου καινοῦ.

lio, quasi diceret ueste & mente: ad hanc eius uocem rubore suffusum, ita in illum lusiße Cratem:

Καὶ μὴν καὶ Στίλπων᾽ ἐσεῖδον χαλεπ᾽ ἄλγε᾽ ἔχοντα
Ἐν Μεγάροις. ὅθι φασὶ Τυφωέος ἔμμεναι εὐνάς.
Ἔνθάδ᾽ ἐρίζεσκεν, πολλοὶ δ᾽ ἀμφ᾽ αὐτὸν ἑταῖροι
Τὴν δ᾽ ἀρετὴν παρὰ γράμμα διώκοντες κατέτριβον.

Alludit ad locum. Iliad. 8.

Atqui ego Stilponem Megaris mala multa ferentem
Vidi ubi monstrosi esse ferunt habitacla Typhoëi.
Hic contendebat iuuenum comitante caterua,
Nil sani misera quàm de uirtute docebat.

Fertur Athenis hominũ ita in se studia uertiße, ut ex officinis ad eum confluerent uisendum. Vbi cùm quidam diceret, admirantur te, ô Stilpo, ueluti belluam, minimè, inquit ille, sed uelut hominem uerum. Cæterum cùm esset disputator acerrimus, species quoq; tollebat, dicebatq́; qui hominem diceret neminẽ esse, neq; hunc aut hunc dicere. Quid enim hunc magis quàm hunc? nõ igitur hunc. Rursusq́; olus quod ostenditur non est. olus enim ante mille annos fuit, nõ est igitur hoc olus. Fertur cùm Crati colloqueretur, inter loquendum festinaße ut pisces emeret. cùm eum ille retinere uellet, ac diceret, sermonem relinquis? minimè, inquit, sed sermonem habeo, & te derelinquo. Sermo quippe manet, cibus autem uænum dabitur nisi festinauero. Ferũtur ipsius dialogi nouem non satis gratiæ habentes. Moschus, Aristippus siue Callias, Ptolemæus, Chærecrates, Metrocles, Anaximenes, Epigenes, Ad filiam suam, Aristoteles. Huius auditorem fuiße Zenonem Stoicorũ principem Heraclides refert. Senem uerò defeciße Hermippus testis est, hausto prius mero ut citius moreretur. Reprehensus est à Sophilo comico in comœdia quæ inscribitur γάμος. Est autem in hunc Stilponem nostrum epigramma.

Τὸν

Τὸν Μεγαρέα τὸν Στίλπωνα γινώσκεις δ' ἴσως
Γῆρας ἔπειτα νόσος καθεῖλε δύσμαχον ζύγον
Ἀλλ' οἶνον εὗρε τῆς κακῆς συνωρίδος
Φέρτερον ἡνίοχον. hoc est,
Stilpona nosti Megarensem illum forsitan,
Quem cùm senectus cepit morbus improbus,
Iugumq; triste, uinum bigæ peßimæ
Inuenit aurigam illico longè optimum.

CRITO ATHENIENSIS.

CRito Atheniẽsis, unus omnium maximè eximio quodam amore Socrati affectus est, atque eius ita curam egit, ut nunquam aliquid ex his quæ sunt ad usum necessaria illi deesse pateretur. Ipsius liberi Socratis auditores fuere, Critobulus, Hermogenes, Ctesippus, Epigenes. Crito igitur dialogos decem & septem scripsit, qui uno continentur codice, ita inscriptos, Non ex disciplinis costare probitatem. Quid sit abundare. Quid idoneum siue ciuile. de honesto, de deo, quid sit malefacere, de * fertilitate, de lege, de artibus, de congressu, de sapiẽtia, Protagoras, siue ciuilis, de literis, de poëtica, de honesto, de disciplina, de scientia, quid sit scire.

* ευθηνοσυνης

SIMON ATHENIENSIS.

SImon Athenienſis coriarius. Quoties ad eius officinã perrexiſſet Socrates, atq; diſſereret omnia quæ meminiſſe poterat, notabat. Vnde & ipſius dialogos σκυτικοὺς appellant, quòd inter huiuſmodi opifices ſint habiti. Sunt autem numero XXXIII. qui uno itidem codice cõprehenduntur. De dijs, de bono, de honeſto, quid ſit pulchrum & honeſtum, de iuſto duo, de uirtute quòd doceri non poßit, de fortitudine ſiue uirilitate tres, de lege, de popularitate, de honore, de poëſi, de bona ualetudine, de amore, de philosoph

losophia, de scientia, de musica, quid sit pulchrum, de disciplina, de disserendo, de iudicio, de eo quod est, de numero, de diligentia, de operãdo, de auaro, de iactantia, de honesto. Alij autem, de consulendo, de ratione siue aptitudine, de maleficentia. Fertur hic primus omnium Socraticos sermones disseruisse. Cùm autem Pericles polliceretur si ad se ueniret, cuncta illi necessaria exhibiturum, libertatem, inquit, uendere consilij non fuerit. Fuit & alius Simon, qui scripsit artem rhetoricam. alius item medicus Seleuci & Nicanoris necessarius, atque alius quidam sculptor.

GLAVCON ATHENIENSIS.

GLaucon Atheniensis, nouẽ itidem in codice uno scripsit dialogos. Phædylum, Euripidem, Amyntichũ, Euthiam, Lysitedem, Aristophanem, Cephalum, Anaxiphemum, Menexenum. Feruntur eius & alij triginta duo, sed suspecti & supposititij.

SIMMIAS THEBANVS.

SImmias Thebanus fuit. Et huius feruntur dialogi triginta tres uno uolumine, de sapientia, de ueritate, de musica, de uersibus, de fortitudine, de philosophia, de ratiocinatione, de literis, de doctrina, de arte, de regimine, de decoro, quid eligendum, quid'ue fugiendum sit, de amico, de scientia, de anima, de bene uiuendo, de possibili, de pecunijs, de uita, quid sit honestum, de diligentia, de amore.

CEBES THEBANVS.

CEbes & ipse Thebanus, scripsit dialogos tres, qui inscribuntur* Tabula, Septima, Phrynichus.

*πίναξ quæ & hodie extat.

MENEDEMVS.

MEnedemus Phædonis Clisthenis filij, ex familia

Theop

Theopropidarum filius fuit, uiri ſanè nobilis, ſed opificis ac pauperis. *σκηνορράφον. Alij *tabernaculorum ſutorem fuiſſe tradunt & utrunq; didiciſſe Menedemũ. Quocirca, cùm decreti quoddã tuliſſet, reprehẽſum ab Alexinio quodã, quòd ſcilicet nõ cõueniret ſapienti, neq; tabernaculũ, neq; decreti ſcribere. Miſſus autẽ ab Eretrienſibus in Megarã præſidio futurus, cõtendit ad Platonẽ in Academiam, inq; illius retia nõ inuitus incidit, deſeruitq; militiã. Cæterũ Aſclepiade Phliaſio ad ſe illũ pertrahente, Megaris apud Stilponem egit, eiusq; ambo auditores fuere. inde nauigantes Eliden Anchipylo & Moſcho Phædonis diſcipulis congreſsi ſunt, atq; tum adhuc, ut ſuprà cùm de Phædone loqueremur dictum eſt, ἠλιακοὶ appellabantur. Poſtea uerò ab eius patria, de quo nũc ſermo eſt, Eretrici uocati ſunt. Conſtat Menedemum honeſtate ac grauitate fuiſſe celebrem, qua ex re Cratem quoq; ſic in illum iocatum:

Φλιάσιόν τ᾽ Ἀσκληπιάδην, καὶ ταῦρον Ἐρέτριην. hoc eſt,
Phliaſiumq; Aſclepiadem, taurumq; Eretrenſem.

Timon item elato ſupercilio cùm dicturus aſſurgeret, fuiſſe illum notat, his uerbis:

Λόγον ἀναστήσας ὀφρυώμενος ἀφροσιβόμβαξ. hoc eſt,
Dicturus faſtoſus erat, rudibusq; cachinnus.

Adeò autem ea grauitate inſignis fuit, ut cũ Eurylochus Caſſandræus ab Antigono accerſiretur unà cũ Cleippide Cyziceno adoleſcente abnuerit, metuere enim ne id Menedemus perſentiat. Erat enim ſummæ in obiurgãdo grauitatis atq; præcipuæ autoritatis. Deniq; cùm adoleſcens in illo motu temerario ferretur, dixit quidem nihil, *παραινομένου. cæterum ſumpta feſtuca pingebat in pauimento traiecti figuram, dũ interim ſpectantibus omnibus adoleſcens inſigni cõtumelia notari ſe intelligẽs abſceſsit. Hierocles in Pireo de

de Amphiarao illum obtundebat, & cùm plurima de Eretriæ loqueretur excidio, nihil aliud locutus est, tantùm rogauit quid in eum Antigonus traijcit. Audacter exultanti adultero, ignoras, inquit, non modo braßicæ ſuccum ineſſe iucundum, ſed & raphano? Clamanti adoleſcentulo & uociferanti, Vide, inquit, ne quid retro dum neſcis, habeas. Conſultanti Antigono an * luxurioſum adiret conuiuium, hoc illi ſolum renuntiari iußit, Memento regis te eſſe filiũ. Stupidum quendam, neſcio quid nihil ad rem dicentem, interrogauit an uillam haberet, & cùm ille multa ſe habere prædia dixiſſet, perge, inquit, & illorum curam gere, ne & illa negligenter curando perdere contingat, & amitte re ſimplicem urbanitatem. Sciſcitanti cuidam an uxor eſſet ducenda ſapienti, non ego, inquit, tibi ſapiens uideor? Et cũ annuiſſet ille, at ego ait, duxi. Dicente quodam complura eſſe bona, rogat quot numero, & an putet plura eſſe quàm centum. Sæpius dolebat quòd luxurioſa conuiuia, magnificumq; apparatum nequiret ferre. Vocatus uerò ſemel ad cœnam, intuensq; lautißimis cibis diuitem menſam, nihil locutus eſt, ſed tacitus eam luxuriã coarguit, dum ſolas oleas in cibum ſumpſit. Huius deniq; libertatis cauſa parum abfuit quin in Cypro apud Nicocreontem periclitaretur cum Aſclepiade amico. Nam cùm eos rex ad menſtruam celebritatem euocaſſet, ſicut & philoſophos cæteros, Menedemũ dixiſſe ferunt, Si quidem honeſta eſt huiuſmodi uirorum congregatio, quotidie ſunt feſta celebrãda: ſin aliàs, ſuperfluè quoq; modo celebrat. Ad hæc tyrannus cùm ita occurriſſet, hanc diem habere ſe celebrem, ut negotijs omißis philoſophis congredi liceret, ille ſeuerius adhuc in ſententia perſtitit, oſtendens ex ſacrificio oportere nunquam non philoſophos audiendos. Quid plura? niſi à tibicine admoniti fuiſſent,

*κώμων.

issent, forsitam perijssent. Vnde cùm in naui iactarentur flu ctibus, Asclepiadem dixisse ferunt, Tibicinis peritam modulationem sese seruasse, Menedemi uerò confidentiam perdidisse. Erat autem, ut fertur, & simplici in docendo apparatu, neq; in schola ullum circa illum, ut fieri solet, ordinē uidisses. Non subsellia erant per gyrum disposita, non aliud quippiam, sed ut singulis aut sedere, aut stare, aut ambulare contingit, ita illum audiebant. Aliàs tamen gloriæ auidum, ignominiæq; metuentem fuisse tradunt. Adeo ut cùm prius opifici suam ipse atq; Asclepiades nauaret operam, & Asclepiades super tecta lutum ferre cerneretur nudus, is si quem aspiceret prætereuntem occultaretur. Postea uerò quàm ad remp. accessit, ita erat anxius atq; solicitus, ut cùm aliquando tura poneret, extra turribulum miserit. Circunsteterat illum Crates aliquando, & quòd ciuilia negotia subisset probro dabat. Tum ille quibusdam præcepit ut illum carceri includerent. Ille nihilominus prætereuntem obseruabat, respiciensq; Agamemnonium & ἡγησίπολιν uocabat. Erat autem nescio quid in eo religionis, & in superstitionem pronior. Deniq; manducauerat aliquādo per ignorantiam in taberna meritoria proiectas carnes cum Asclepiade. Id cùm animaduertisset, nausea palloreq; turbabatur, donec illum Asclepiades seuerius obiurgans, non carnes diceret eiusce mutationis causam esse, sed præsumtam de illis fatuam opinionem. aliàs magnanimus fuit uir, & planè liberalis. Corporis in eo iam senis habitus, & status durabat qui erat in iuuene, athletæ instar firmus, ualidus atq; adusta facie, obesus item & attritus fuit, mediocrisq; proceritatis, ut ex ea constat imagine quæ Eretriæ in ueteri stadio cernitur. Est enim ueluti ex industria ita sculpta, ut cunctam ferè nuditatem corporis præferat. Erat

præ

præterea in * ſuſcipiendis amicis omni officio deditus, & quia parum ſalubris erat, Eretria conuiuia ſæpe inter poëtas muſicosq; celebrabat. Amabat Aratum & Lycophronem Tragicum poëtam, Antagoramq; Rhodium, ſed maximè omnium ſtudebat Homero. Deinde etiam Lyricis, deinceps Sophocli, atq; Achæo inter Satyros ueluti ſecundas partes Aeſchilo autem primas ſemper dabat. Vnde & aduerſus eos qui contrà in repub. ſentirent, ita ſerebatur: *φιλυποδόχει

Ἥλίσκετ' ἄρα καὶ πρὸς ἀσθενῶν ταχὺς
Καὶ πρὸς χελώνης ἀετὸς βραχεῖ χρόνῳ. hoc eſt,
Deprenſus olim eſt ab impotenti celer,
Et tarda cepit teſtudo regem alitum.

4 Hæc autem Achæi ſunt ex Omphale ſotyrica. Falluntur igitur qui illum nihil præter Euripidis Medeam legiſſe dicunt, quàm inter Sicyonij Neophronis poëmata legunt. Magiſtros Platonem & Xenocratem, prætereaq; Paræbatem Cyrenaicum aſpernabatur. Stilponem ſolum admirabatur. De quo dum aliquando interrogaretur, nihil aliud dixit, niſi, liberalis eſt. Erat illi ingenium uarium & callidum, atq; in componendo ita orationem accommodabat, ut neq; quum uellet emergere proſpiceretur, atq; ideo illi difficilè occurreretur. Verſabat omnia, infinitamq; orationis copiam fundebat. Acerrimus item in concionibus erat, ut in ſucceſsionibus tradit Antiſthenes, atq; huiuſmodi rogatiũculis cõpellare ſolebat, Num aliud ab alio differt? ita ſanè. Aliud eſt autem prodeſſe, quàm bonum. concedebatur. Non 5 igitur prodeſſe bonum eſt. Tollebat & proloquia negatiua, affirmatiua uerò ponebat. Simplicia, ex his maximè probans, quæ ſimplicia non ſunt, auferebat, ea & cõiuncta & complexa dicens. Scribit Heraclides, decretis quidem eum fuiſſe Platonicum, dialecticem autem eum fuiſſe aſpernatũ.

Deniq; sciscitanti Alexino an adhuc patrem cædere desisset, dixisse neq; cecidi, neq; desij. Addente illo oportere ambiguitatem solui, ita uel non dicendo, Ridiculum, inquit, est uestras leges sequi, cùm liceat in portis reluctari, & cõtra niti. Cùm Bion diuinos studiosè ac diligenter insectaretur, mortuos illum iugulare dixit. Alio rursus dicente, maximum esse bonum omnibus quæ quisq; cupiat frui, multò, inquit, maius est ea solùm quæ deceat cupere. Refert Antigonus Carystius, eum nihil scripsisse neq; composuisse, ita ne dogma quidem ullum asseruisse. Porrò in quæstionibus, inquit, ita pugnax erat, ut non prius discederet, quàm in eius oculis* ardentis spiritus indicia deprehenderentur. Verùm enim cùm in uerbis esset talis, factis tamen erat placidissimus. Deniq; cùm Alexino plurimum illuderet & obiurgaret grauiter, fouit tamen illum beneficijs. Nam ipsius coniugem ex Delphis Chalcidem usq; deduxit, itineris furta, latrociniaq; metuentem. Amicitias piè sanctéq; tuebatur, ut ex ea quæ illi cum Asclepiade fuit coniunctione constat, quæ profectò adeò insignis erat, ut nihil à Pyladis distaret beneuolentia. Verùm maior natu erat Asclipiades, ita ut poëta ipse, Menedemus uerò histrio diceretur. Fertur Archepolis tria millia illis designasse, & cùm orta esset amica contentio uter secundo loco acciperet, neutrum accepisse. Vxores quoq; ambos duxisse fama est, Menedemum matrem, Asclepiadem filiam: & cùm defuncta esset uxor Asclepiadis, Menedemi cepisse coniugem, illumq; quòd reip. præesset, aliam duxisse nobilem & locupletem, nihilominus quoniam communis eis erat domus, rei familiaris administrationẽ priori uxori permisisse. Igitur Asclepiades antè illum uita excessit Eretriæ iam longæuus, cùm unà diu memorabili beneuolentiæ suauitate uixissent. Fertur post ali-

*ὑπώπια.

quantum

quantum temporis cùm Asclepiadis amasius ad conuiuium uenißet, arcerentq; illum ianuis adolescentes, Menedemum iußisse introduci, ac dixisse, Asclepiades etiam sepultus ei ianuas aperit. Erant autem qui ambos fouerent Hipponicus Macedo et Agetor Lamieus. Ex his alter utriq; xxx. mnas largitus. Hipponicus uerò Menedemo duo millia dragmatum in filiorum dotem. Duxerat autem, ut ait Heraclides ex Oropia uxores treis. Porrò conuiuia in hunc modum faciebat. Prius ipse cum duobus aut tribus prandebat, dum dies in uesperam uergeret. Tum uerò uocabat quispiam eos qui aduenerant & ipsos iam cœnatos. Itaq; si qui citius uenissent percontabantur exeuntes, quid esset appositum, ac recens id esset nec'ne, & si quidem uel olusculum uel * satiusculum quippiam audissent, recedebant, *ταρίχων.
sin uerò carnes, ingrediebantur. Lectulis æstate ψιάθους, hyeme ueruecum * pelles superponebant. Porrò puluinar sibi *κῳδιων.
afferri oportebat. Poculum quod circumagebatur * cotula maius non erat. Bellaria illis fabæ ac lupini. Interdum uerò *κοτύλη, poculi genus, quod
& pyra uel mala punica & huiusmodi, cùm matura, tum quidam hemi-
præcocia, sæpe & caricæ. Ea omnia memorat Lycophron nã esse putant.
in satyra quam inscripsit Menedemum, philosophi cõscribens laudes, quorum quædam huiusmodi quoq; sunt,

Ὡς ἐκ βραχείας δαιτὸς ἡ βαιὰ κύλιξ
Αὐτοῖς κυκλεῖται πρὸς μέτρον, τράγημα δ'
Ὁ σω φρονιστὴς τοῖς φιλικόοις λογός. hoc est,
Vt ex pusillo poculum conuiuio
Versatur illis ad mensuram, sed mera
Sermò eruditus studiosis sunt bellaria.

Primo igitur contemptui haberi cœpit, canisq; ab Eretriensibus ac delirus appellari. Postea uerò in summa admiratione omnium fuit, adeò ut ciuitatis quoq; gubernacu-

la sibi traderentur, legationibusq; crebris ad Ptolemæum & Lysimachum, præterea ad Demetrium functus, ubiq; honoratus est. Cumq; illi ciuitas ducenta quotannis talenta persolueret, quinquaginta remisit. Apud quem accusatus quòd traderet Ptolemæo ciuitatem, se per epistolam purgauit, cuius hoc initium est:

MENEDEMVS DEMETRIO REGI S.

AVDIO tibi de nobis plurima fuisse narrata, &c. Per eam illum admonet caueret unum ex his qui sibi essent infensi Aeschylum nomine. Constat illum ad Demetrium pro Oropo grauißimè legatione functum, ut Euphantus quoq; in historijs meminit. Erat eius in primis studiosus Antigonus, seq; ipsius discipulum esse prædicabat, & cùm Barbaros fudisset, circa Lysimachiam, decretum ei scripsit simplex atq; ab assentatione alienum, cuius initium est: Duces & * consilij primores dixerunt, quoniam Antigonus rex prælio domitis Barbaris aduenit in Eliam, eiq; prosperè cuncta succedunt, uisum est senatui ac plebi. Horum igitur gratia, & præterea propter summam cum illo amicitiam, quòd illi ciuitatem proderet, suspectus habitus, insimulante Aristodemo, clàm exijt, atq; Oropi moratus est in Amphiarai fano. Ibi cùm perissent aurei calices, ut Hermippus ait, communi Bœotiorum decreto loco migrare iussus est. Inde profectus mœrens & patriam clanculum ingressus uxorem ac filias sumens, se ad Antigonum contulit, ibiq; uitam mœrore terminauit. Refert Heraclides his omnino contraria. Nam illum senatus principem Eretriam à tyrannis sæpe liberasse Demetrij uiribus fretum. Non igitur Antigono prodidisse ciuitatem, sed falsam subisse calumniam, profectumq; ad Antigonum, cùm ut patriam è seruitute eriperet, illum inducere non posset, septem dies totos cibo abstin

*πρόβουλοι quod mox senatus principem uertet.

ſtinuiſſe, atq; ex animi dolore uita exceßiſſe. His ſimilia & Antigonus Caryſtius refert. Soli autem Perſæo inexorabile indixit bellum. Haud enim obſcurum erat Antigonum cum Menedemi gratia, Eretrienſibus remp. uoluiſſet reſtituere, ab eo fuiſſe prohibitū. Quocirca in conuiuio Menedemus in illum acriter inuectus, inter cætera ſic ait, At qui iſte quidem philoſophus eſt, ſed uir omnium qui ſunt aut fuerunt uel futuri ſunt, profectò nequißimus. Moritur autē, ut ait Heraclides, ſeptuageſimum tertium agens ætatis annum. In eius autem laudem nos quoq; ita ſcripſimus:

Ἔκλυον μενέδημε τεὸν μόρον, ὡς
Ἑκὼν ἀπέσβης ἐν ἡμέρῃσιν ἑπτὰ
Μηδὲν ἐσθίων κατ᾽ ἔργον ἔρξας ἐρετρικὸν
Ἀλλ᾽ ὅμως ἄνανδρον. ἀψυχίη γὰρ ἡγεμὼν
Ἔπειγε. hoc eſt,
Audita nobis Menedeme mors eſt tua,
Qui ſponte ad ſeptem dies nihil ſumpſeris
Ciborum, opus quidem aggreſſus Eretricum,
Sed non uirile, ſuaſit nam impotentia
Hoc animi.

Et hi quidem Socratici & qui ab eis profecti ſunt. Tranſeundum autem eſt ad Platonem, qui inſtituit Academiam, & ad eos qui ab ipſo quotquot fuerunt, eloquentes.

DIOGENIS LAERTII DE PHILOSOPHORUM *uita Liber Tertius.*

PLATO.

PLATO *Aristone patre & matre Perictiona, siue Potona Athenis natus est. Mater à Solone genus duxit. Solonis quippe frater Dropides, Critiam genuit, cuius filius Calescrus Critiæ filius, qui unus fuit ex triginta, Glauconisq; pater ab eo Charmides & Perictione geniti sunt, atq; ex ea & Aristone Plato sextus à Solone nascitur. Porrò Solon ad Neleum & Neptunum genus refert. Aristonem quoq; patrem à Codro Melanthi filio origenem ducere tradunt, qui à Neptuno itidem sanguinem trahere Thrasyllo teste memorantur. Enimuero Pseusippus in lib. qui Platonis de*cœna inscribitur, et Clearchus in laudatione Platonis, & Anaxillides in II. de philosop. lib. asserūt Athenis famam esse Aristonē Perictionæ cùm esset speciosissima, uim inferre conatum esse, uerùm fuisse illius conatus irritos, uidisseq;*in somnis Apollinem, atq; ab eo mundā à iugali copula quoad pareret, uxorem seruasse. Nascitur autem Plato, ut Apollodorus testatur in Chronicis,* LXXXVIII.*olymp. Thargilionis septima, qua die natū Apollinē Delij autumant. Moritur autē, ut Hermipppus tradit, primo anno centesimæ octauæ olymp. in nuptijs discumbens, octogesimū & primū ætatis agens annum. Neanthes octoginta quatuor annos natum decessisse scribit. Est igitur Isocrate minor natu annis sex. Ille quippe sub Lysimacho, Plato sub Aminia natus est, sub quo & Pericles diem obijt. Erat autē*familia Collyteus, ut refert*

*ἀπόλλωνος ὄψιν, *Apollinis uultum.*

*τὸν δῆμον κολλυτεύς, *quod fere pagum uertit interpres.*

Ant

Antileo in secundo de tẽporibus. Natus est secundum quosdam in Aegina in Phidiade domo, eius qui Thaletis filius fuit, ut Phauorinus ait in Omnimoda historia, patre ipsius cum cæteris misso, in agrum sortiretur, Athenasq́; reuerso, cùm à Lacedæmonijs qui Aeginensibus opem tulerant, expulsi sunt. Ludos quoq; magnificos Athenis exhibuit, Dione sumptus suppeditãte, ut ait Athenodorus in octauo περιπατῶν libro. Fratres habuit Adimanthum et Glauconẽ, sororemq́; Potonam, de qua Speusippus nascitur, literasq́; apud Dionysium didicit, cuius & in Anterastis meminit. Exercitatusq́; est apud Aristonem Argium palæstritam, à quo & Plato propter egregium corporis habitum cognominatus est, cùm prius Aristocles ex aui nomine uocatus esset, ut in successionibus tradit Alexander. Sunt qui ob orationis ubertatem & miram latitudinem sic appellatum putent, siue quòd ampla fuerit fronte, ut Neanthes scribit. Nec desunt qui in* Isthmo palæstra, se exercuisse uelint, sicut & Dicæarchus in primo de Vitis. Picturæ quoq; fuisse studiosum ac poëmata scripsisse, primò quidem dithyrambos, deinde melos ac tragœdias. Vox illi gracilis fuit, ut ait Timotheus Atheniẽsis in libro de Vitis. Fertur et Socrates uidisse per somnium oloris pullum sibi in gremio plumescere, qui continuò exortis alis in altum aduolans suauissimos cantus ediderit. *Postridie cùm Plato sibi à patre cõmendatus esset, hunc cygnum quem uiderat dixisse. Philosophari cœpit primùm in Academia, inde se in hortum qui iuxta colonum est contulit, ut Alexander in Successionibus scripsit, Heraclitum adducens testem. Demum cùm tragicum certamen esset initurus, ante Dionysiacum theatrum audito Socrate igni poëmata exussit, dicens:

*ἰσθμοῖ.

*μετ' ἡμέρας.

Ἥφαιστε πρόμολ' ὧδε, Πλάτων νύ τι σεῖο χατίζει. hoc est,

Huc ades ô Vulcane, Plato nam te eget in hac re.

Hinc annum uicesimum ætatis agens Socratem audiuit. Illo decedente Cratylo Heracliti discipulo & Hermogeni Parmenidis Philosophiam tuenti operam dedit. Deinde cùm esset annorum duodetriginta, ut ait Hermodorus, Megara se ad Euclidem cum alijs aliquot Socraticis contulit. Hic Cyrenem profectus Theodorũ mathematicũ audiuit, atq; inde in Italiam ad Pythagoricos Philolaum atq; Eurytum cõcessit. Ab his se in Aegyptum ad prophetas sacerdotesq; recepit, quò et Euripidem aiunt unà secum profectum esse, atq; ibi morbo comprehensum, à sacerdotibus marina curatione fuisse absolutum, qua ex re postea dixerit:

Θάλασσα κλύζει πάντα τἀνθρώπων κακά. hoc est,

Mare uniuersa proluit hominum mala.

Quin & dixisse iuxta Homerum Aegyptios omnes medicos esse. Decreuerat Plato magis etiam congredi, uerùm propter Asiæ bella proposito destitit. Regressus uerò Athenas in Academia commorabatur. Est autem locus in suburbano nemorosus, à quodam heroë Academio nomine appellatus, sicut & Eupolis in Astrateutis memorat dicens:

*Magis [Persas]

Ἐν εὐσκίοις δρόμοισιν Ἀκαδήμου θεοῦ. hoc est,

In ambulacris Academi umbrosis Dei.

Sed & Timon in Platonem loquens, inquit:

Τῶν πάντων δ' ἡγεῖτο πλατύστατος, ἀλλ' ἀγορητὴς
Ἡδυεπὴς τέττιξιν ἰσογράφος, οἵθ' Ἑκαδήμου
Δένδρει ἐφεζόμενοι ὄπα λειριόεσσαν ἱεῖσι. hoc est,

Hos inter dux ille Plato celsissimus ibat.
Cuius ab ore melos manabat, quale Hecademi
Arbustis lepida modulantur uoce cicadæ.

Antea enim per ε tenue scribebatur Ecademia. Hic igitur Philosophus, Isocrate amico utebatur. Enimuero Praxiphan 8

phan

phanes quandam conſcripſit inter eos habitam de Poëtis ſcholam, cùm in rure Platonis hoſpitio frueretur Iſocrates. Ter illum militaſſe Ariſtoxenus autor eſt. primò in Tanagram, ſecundò in Corinthum, tertiò in* Delum, ubi & uictoria potitus ſit. Miſcuit Heracliteorū Pythagoreorumq; ac Socraticorum rationes, atq; in his quidem quæ ſenſibus ſubiacent, Heracliti partes tuebatur. Porrò in his quæ ad intelligentiā pertinent, Pythagoræ acquieſcebat. In rebus autem ciuilibus Socratem ſuum maximè amplectebatur. [atque ita in unum corpus triplicem Philoſophiæ compegit rationem.] Aiunt quidam, ex quibus Satyrus eſt, Dioni illum ſcripſiſſe in Siciliam, uti tres libros Pythagoricos ſibi emeret, à Philolao centum minis. Erat enim ſatis opulentus, acceptis à Dionyſio pluſquam octoginta talentis. Sicut enim Honetor ſcribit in libro cuius eſt titulus: An pecunioſum oporteat eſſe ſapientem. Multum illi Epicharmus contulit comicus, cuius & plurima tranſcripſit, ut Alcimus in eis libris quos ad Amyntam ſcripſit, quatuor numero, meminit. Eorum in primo ita loquitur: Conſtat autem & Platonem complura ſibi de Epicharmi libris aſſumere. Id ita inſpiciendum eſt. Senſibile aſſerit Plato, quod aut in qualitate aut in quantitate nunquam perſiſtat, ſed diffluat ſemper, atq; immutetur. Veluti ſi numerū ex ijs tuleris, quæ neq; æqualia, neq; aliqua, neq; quanta, neq; qualia ſunt. Porrò iſta ſunt quorum ſemper generatio eſt, nunquam uerò ſubſtantia. Intelligibile uerò cui nihil uel accidit, uel decedit. Hoc autem ſempiternorum natura eſt, quam ſimilem atq; eadem ſemper eſſe cōtingit. Atqui Epicharmus de ſenſibilibus atq; intelligibilibus in hanc ſententiā expreſſe loquitur.* addidit præterea Alcimus. Aiunt autem ſapientes animam, alia quidem ſentire per corpus, puta uidendo atq; audiendo, alia uerò

ipſam

*ἐπὶ Δηλίῳ. Nā Delium Tanagræorum eſt municipiū, et Apollinis templum.

Gellius decem millibus denariūm mercatū ſcribit.

*ἀλλὰ μὴν τοὶ θεοὶ παρῆσαν.

ipsam per seipsam animaduertere, nullo corporis officio utẽ
Illustr. p. 48. tem. Quocirca eorum quæ sunt, alia sensibus percipi, alia intelligentiæ ratione cõprehendi. Quare Plato quoq; oporterc dicebat eos qui cuperent rerũ initia colligere, ipsas primũ species, quas Ideas uocat, secundũ se ipsas distribuere, puta similitudinẽ et monadem, multitudinẽ atq; magnitudinẽ,
*στάσιν. *statumq; et motum. Secundò ipsum per seipsum, honestum ac bonum, iustum, atq; huiusmodi cætera subijcere. Tertiò conspice quæ sibi mutuò cohærent Ideæ, puta scientiam aut magnitudinem siue dominationem, simul & illud cogitare, ea quæ sunt apud nos ex illorum participatione eis æquiuoca fieri. Exempli causa, dico iusta esse quæ iusto communicant, honesta quæ honesto. Est autẽ unaquæq; species æter-
al's, ἐμπαθὴς. na, ac præterea intelligentia omni perturbatione uacua. Quocirca & Ideas in natura uelut exemplaria dixit subsistere. Alia his esse similia quæ maximè ad istarum similitudinem consistant. Epicharmus igitur de bono atq; ideis ita ferè disserit. Num tibiarum cantus res aliqua est? ita sané. homo igitur ipse cantus est. nihil minus. Age uideamus, Tibicen aliquis homo'ne tibi uidetur nec'ne? homo profectò. Non'ne igitur idem tibi uidetur de bono, aliud esse bonum, aliud uerò rem? si quidem secundum seipsum quisquis illud didicerit, iam bonus efficietur. quemadmodum qui tibiarum
πλοκὰς cantum didicerit, tibicen, qui saltare, saltator, qui cõplecti, complexor meritò dicitur. atq; in hunc modum de cæteris, quòd qui ea didicerit, non ars ipsa, sed artifex uocatur. Plato in opinione de ideis ait: Si quidem est memoria, ideas in his quæ sunt, existere, quòd memoria quietæ cuiusq; rei ac manentis sit. Manere autem præter ideas nihil. Quo enim, inquit, modò seruarentur animantes, nisi & ideam attigissent, & præterea naturalem mentem accepissent? Meminit

autem

autem similitudinis & pabuli cuiusmodi illis esse soleat, o-
stendēs quòd sit animalibus omnibus insita similitudinis in-
telligentia. Quocirca et quæ sunt eiusdem generis sentiunt.
Porrò Epicarmus ita ferme ait. Sapientia non in uno tantū
consistit, sed quæ uiuunt omnia, *notionē quoq; habēt. Nam *γνώμαν sen-
gallina si aduertere uolueris, non parit uiuentes pullos, sed sum.
oua prius incubat, & calore animat. Hæc autem sapientia,
ut sese habeat, natura nouit sola. Ab ea quippe eruditur. Ac
rursum, Nihil profectò mirum si ita loquar, & placere eas
sibi et uideri præclarè natas. Nam et canis cani uidetur esse
pulcherrimus, & boui bos, et asinus asino, sus item sui uide-
tur uenustate præstare. Ista & huiusmodi quatuor libris
prosequitur Alcimus, admonens quantum emolumenti Pla-
to ex Epicharmo sibi cōparauerit. Quòd autem neq; Epi-
charmus ipse hoc ignorauerit, ex ijs conijcere licet, quæ
præsagiens ac ueluti diuinans fore imitatorem sui, sic ferè
ait: Vt autem ego puto, imò pro comperto habeo, mearum
adhuc erit memoria rerū, meorumq; sermonū, eisq; quispiā
acceptis, metro soluto, quo nunc constat, coloreq; adiecto
purpuram uenustate uerborum componet, *inuictusq; ipse *δυσπάλαιστοι.
alios facilè superabit. Videtur Plato Sophronis quoq; mi-
mographi libros antea neglectos primus Athenas inuexis-
se, gestumq; ex eis duxisse, qui et sub eius capite fuerint re-
perti. Ter autē nauigauit in Siciliam, primò quidem ut insu
lam cráteresq; uideret, quo tempore Dionysius Hermocra
tis filius tyrannus impulit, ut secum loqueretur. ubi cùm ille
de tyrannide dissereret, dicēs nō id præstare quod sibi soli
esset utile, nisi et uirtute excelleret, offensum tyrannum &
iratum dixisse aiunt, Verba tua *ociosorū senum sunt. et il-
le, et tua, inquit, tyrannidē sapiunt. Ad hæc indignatum ty-
rannū primò quidē necare illū uoluisse. deinde uerò à Dio-
ne

ne & Aristomene exoratum, id quidem non fecisse, uerùm Polidi Lacedæmonio qui per id temporis legatus ad se uenerat, eum tradidisse, ut uenundaretur. Eum ille in Aeginā adductum uendidit. Quo tempore Charmander Charmandridis filius eum mortis reum esse accusauit. Iuxta promulgatam enim apud eos legem capitale erat, si quis Ateniensium eam insulā adijsset, atq; ipse eam legē tulerat, ut Phauorinus memorat in omnimoda historia. Cæterū cùm à quodam fuisset dictum, *disciplinæ gratia Philosophum eò ascendisse, absolutum dimiserunt. Asserunt pleriq; illum et in concionem adductum, ubi cùm obseruaretur, nihil penitus locutum fuisse, prompto animo quicquid contingeret, accipere paratum. Illos eum minimè quidem occidendum, sed solum uendendum captiuorum more decreuisse. Aderat
96. fortè Aniceris Cyrenaicus: is eum uiginti minis, siue ut alij uolunt, triginta redemit, remisitq; Athenas ad amicos. Illi extemplò pecuniam Aniceridi remiserunt. Sed hanc ille omnino accipere noluit, asserens non eos solos dignos esse quibus Plato curæ esset. Alij Dionem eam misisse pecuniam dicunt, illumq; eam nulla ratione admisisse. Sed hortulum quoq; in Academia sibi comparasse. Polidem uerò à Chabria superatum, & postea in Helice fuisse submersum, fama est, dæmonio illi indicante ista illum Philosophi gratia perpeti ut Phauorinus in primo commentariorū meminit. Atqui non quieuit Dionysius ipse, uerùm cùm didicisset quæ illi contigissent, scripsit Platoni, orans ne in se maledicta ingereret. Ad quem ille scripsit, non sibi tantum superesse otij, ut Dionysij meminisset. Secundò profectus est ad iuniorem Dionysium, postulans terram atq; homines qui iuxta constitutam ab eo Remp. uiuerent. Id ille quanquàm pollicitus, non præstitit. Nec abfuit secundum quosdam suspitio illum

*κατὰ παιδιὰν per iocum, Interpres legisse uidetur παιδείαν.

mag

magno sui periculo Dioni & Theotæ persuadere tentasse, illorumq; erexisse animos ad liberandam insulam. Quo tempore Archytas Pythagoricus scripta ad Dionysium epistola purgauit illum à suspitione, atq; ereptum Athenas remisit. Est autem epistola huiusmodi.

ARCHYTAS DIONYSIO S.

MISIMVS omnes Platonis necessarij Lamiscum & Photidam, uirum illum abs te recepturi iure antiquæ nostræ amicitiæ. Rectè igitur feceris, si memineris quantò à nobis studio efflagitasti Platonis ad te aduentum, ut nos illum uenire hortaremur, facturum te spondens omnia: illumq; liberè accedere et abire permissurũ. Memor esto igitur quanti illius aduentum feceris, quodq; eo tempore plus cæteris amaueris. Quòd si qua orta simultas est, humanius te agere conuenit, illumq; nobis restituere illæsum. Hæc enim si facis, iustitiã coles, ac nobis gratificaberis. Tertiò accessit. Dionem reconciliaturus Dionysio: sed cùm id obtinere nequisset, infecto negotio ad patriam rediit. Vbi ad Remp. accedere quidem noluit, quamuis maximè ciuilis esset, ut ex his constat quæ scripsit. Ratio autem cur abstinuerit à publicis negotijs, illa in primis fuit, quòd plebs alijs institutis & moribus assueuerat. Refert Pamphila in uigesimo quinto commentariorũ, Arcadas ac Thebanos condita ciuitate ingentis magnitudinis rogasse illũ ut eam Remp.* instrueret. quos cùm ille didicisset æqualitatem sectari nolle, profectũ non esse. *νομοθέτην. Fertur et Chabriã ducẽ reũ mortis secutus, cùm id ciuiũ nemo tentare uoluisset, quãdo et arcem cum Chabria ascendenti Crobylus sycophanta conuiciatus dixit, alteri opem laturus accedis, quasi uerò nescias et te manere Socratis* uenenum? Ad quem ille, quando pro patria militabam, *κώνειον. pericula pertuli, et modò amici gratia ne desim officio, per-

lib

libenter me periculis expono. Primus hic, ut Phauorinus a[it] in octauo omnimodæ historiæ, dialogos introduxit, pri[-] musq; inquisitionis modum per resolutionem Leodamant[i] Thasio induxit, & primus in Philosophia nominauit* An[-]
Wow. Polym. p. 185. tipodas & elementum et Dialecticam et Poëmata et præ[-]
*ἀντίποδα. longum in numero. Extremorumq; *planam superficiem, a[c]
*ἐπίπεδον. Dei prouidentiam. Primusq; Philosophorum orationi Ly[-]
ἐπιφάνειαν. siæ Cephali filij contradixit, ipsam ad uerbum exponens i[n] Phædro, primusq; Grammaticæ uim speculatus est. Cumq[ue] primus omnibus ferè qui ante se fuerant, contradixerit, quæ[-]
1386. ri solet, cur Democriti mentionem non fecerit. Refert Ne[-] anthes Cyzicenus hunc cùm in Olympia aliquando de[-] scendisset Græcorum in se omnium ora conuertisse, ac eodem tempore Dioni congressum, aduersus Dionysium bellare instituenti. Porrò in primo commentariorum Phauorini fertur, Mithridatem Persam Platonis statuam in Academia locasse, ita inscriptam, Mithridates Rhodobati filius Perses, Musis imaginem Platonis dicauit, Silanionis opus. Tradit Heraclides iuuenem Platonem adeò fuisse uerecundum, adeò compositum, ut nunquam risisse nisi modicè, deprehensus sit. Cùm tamen esset eiusmodi, ne sic quidem comicorum conuicia effugit. Theopemptus enim in Autochare sic ait:

Ἓν γὰρ ἐστὶν οὐδὲ ἕν.
Τὰ δὲ δύο μόλις ἓν ἐστὶν ὥς φησί Πλάτων. hoc est,
Vnum enim ne unum quidem est,
Sed uix duo sunt unum, narrat ut Plato.

Sed & Anaxandrides in Theseo,

Ὅτε τὰς μορίας ἔτρωγεν ὥσπερ Πλάτων. hoc est,
Quando uorabat oleas noster ut Plato.

*παραγραμματίζων. Timon quoq; ita illum *agit,

Ὡς

Ὡς ἀνέπλασε Πλάτων πεπλασμένα θαύματα εἰδώς. i.
Vt conficta Plato astutus miracula finxit.

Et *Alexis in Meropide,*

Εἰς καιρὸν ἥκεις. ὡς ἔγωγ᾽ ἀπορουμένη
Ἄνω κάτω τε περιπατοῦσ᾽ ὥσπερ Πλάτων
Σοφὸν οὐδὲν εὕρηκ᾽, ἀλλὰ κοπιῶ τὰ σκέλη. *hoc est,*
In tempore ipso tu uenisti, uerum ego
Sursum ac deorsum tristis, ut Plato, feror
Misera, labore frustra laßis cruribus.

E*t rursum in Acylione,*

Λέγεις περὶ ὧν οὐκ οἶσθα, συγγενῶς τρέχων
Πλάτωνι, καὶ γνώσῃ λίτρον καὶ κρόμμυον. *hoc est,*
Ignota nobis narras, planè cursitans
Platonis instar, ac nosce cepe & litron.

Amphis in Amphicrate

Τὸ δ᾽ ἀγαθὸν ὅτι ποτ᾽ ἐστίν, οὗ σὺ τυγχάνειν
Μέλλεις διὰ ταύτην, ἧττον οἶδα τοῦτ᾽ ἐγὼ
Ὦ δέσποτ᾽ ἢ τὸ τοῦ Πλάτωνος ἀγαθόν. *hoc est,*
Atqui bonum illud quod nancisci cogitas
Te posse, propter hanc, certè id minus scio
Platonis illud quàm bellum bonum ò here.

In Dexidemide uerò ait, ὦ Πλάτων
Ὡς οὐδὲν οἶσθα πλὴν σκυθρωπάζειν μόνον
Ὥσπερ κοχλίας, σεμνὸς, ἐπηρκὼς τὰς ὀφρῦς. *hoc est,*
Aliud nil potes quàm mœrere mi Plato,
Et fronte semper corrugata, ut coclea.

Cratinus in subdititio,

Ἄνθρωπος εἶ δηλονότι, καὶ ψυχὴν ἔχεις.
Κατὰ μὲν Πλάτων᾽ οὐκ οἶδα, ὑπονοῶ δ᾽ ἔχειν. *hoc est,*
Homo es profectò, mentemq; & sensus habes
Iuxta Platonem, uix scio, uerum arbitror.

Alexis Olympiodoro,

Σῶμα μὲν ἐμοῦ τὸ θνητὸν ἄνθρωπος ἐγένετο
Τὸ δ' ἀθάνατον ἐξῆρε πρὸς τὸν ἀέρα.
Ταῦτ' οὐ σχολὴ Πλάτωνος. hoc est,
Homo fuit quidem mortale, in me quod fuit
Mortale quod non fuit, in auram euanuit.
Num hæc ex Platonis schola?

Et in Parasito,

Ἐι μετὰ Πλάτωνος ἀδολεσχεῖν καταμόνας. hoc est,
Aut cum Platone solitarium loqui.

* κέρκω. Subsannat & hominẽ Anaxilas in Botrylione & * Cerco, & πλουσίαις. Aristippus in quarto de antiquis delicijs ait illũ adolescentis cuiusdam Stellæ nomine qui cum eo Astrologiæ dabat operam, amore captum, Dionis etiam cuius meminimus. Nonnulli & Phædrum amasse putant. Indicium autem amoris fuisse epigrammata ab eo in illos conscripta.

Ἀστέρας εἰσαθρεῖς ἀστὴρ ἐμός, εἴθε γενοίμην
Οὐρανός, ὡς πολλοῖς ὄμμασιν εἰς σε βλέπω.
Ἀστὴρ πρὶν μὲν ἔλαμπες ἐνὶ ζωοῖσιν ἑῷος
Νῦν δὲ φθανὼν λάμπεις ἕσπερος ἐν φθιμένοις. hoc est,
O utinam cœlum fierem cùm sydera cernis
Mi Stella, ut multis in te oculis tuerer.
Iamdudum uiuis lucebas lucifer, at nunc
Extinctus luces Hesperus Elysijs.

In Dionem uerò in hunc modum,

Δάκρυα μὲν Ἑκάβῃ τε καὶ Ἰλιάδεσι γυναιξὶ
Μοῖραι ἐπέκλωσαν δή ποτε γεινομέναις.
Σοὶ δὲ Δίων ῥέξαντι καλὸν ἐπινίκιον ἔργον
Δαίμονες εὐρείας ἐλπίδας ἐξέχεαν.
Κεῖσαι δ' εὐρυχόρῳ ἐνὶ πατρίδι τίμιος ἀστοῖς

Ὦ ἐμὸν

Ὦ ἐμὸν ἐκμήνας θυμὸν ἔρωτι Δίων. *hoc est,*

Et lacrymas Hecubæ, & Troianis fata puellis
Decreuere recens ex genitrice satis.
At tibi post partos præclaro Marte triumphos
Spes reliqua est nullis clare Dion superis.
Te patria ampla fouet, cumulat te ciuis honore,
Quo mihi nunc mentem perdis amore Dion?

Hoc enim illius sepulcro inscriptum Syracusis tradunt. Quin & Alexim amasse fertur, & Phædrum, quemadmodum diximus, in quos scripsit in hunc modum,

Νῦν ὅτε μηδὲν Ἄλεξις ὅσον μόνον εἶφ' ὅτι καλός,
Ὦπται, καὶ πάντη * πᾶσι περιβλέπεται.
Θυμὲ, τί μηνύεις κυσὶν ὀστέον; εἶτ' ἀνιήσεις
Ὕστερον, οὐχ οὕτω Φαῖδρον ἀπωλέσαμεν; *hoc est,*

**aliàs, πᾶς τις ἐπιστρέφεται.*

Nunc quoniam nihil est quoquò se uerterit omnis
Solum quòd pulcher uisus Alexis ait:
Quid mi anime os canibus prodis, mox inde molestus
Detrectas, Phædrum siccine perdidimus?

Archeanassa quoque Colophonia usum esse, in quam sic scripsit,

Ἀρχεάνασσαν ἔχω τὴν ἐκ Κολοφῶνος ἑταίραν
Ἧς καὶ ἐπὶ ῥυτίδων ἕζετι δριμὺς ἔρως
Ἆ δειλοὶ, νεότητος ἀπαντήσαντες ἐκείνης
Πρωτοπλόου, δι' ὅσης ἤλθετε πυρκαϊῆς. *hoc est,*

Archeanassa mihi est meretrix Colophonia, seris
Cuius & in rugis sedit acerbus amor.
Quas miseri flammas, per quanta incendia abistis
Libata illa quibus prima iuuenta fuit.

In Agathonem item,

Τὴν ψυχὴν Ἀγάθωνα φιλῶν ἐπὶ χείλεσιν ἔσχον.
Ἦλθε γὰρ ἡ θλήμων ὡς διαβησομένη. *hoc est,*

Hoc distichon à Platone adhuc adolescẽte scriptũ putat Gellius.

Suauida dans Agathoni, animã ipse in labra tenebam:
Aegra etenim properans tanquam abitura fuit.
Item aliud,
Τῷ μήλῳ βάλλω σε, σὺ δ' εἰ μὲν ἑκοῦσα φιλεῖς με
Δεξαμένη τῆς σῆς παρθενίης μετάδος.
Εἰ δ' ἄρ', ὃ μὴ γένοιτο νοεῖς, τοῦτ' αὐτὸ λαβοῦσα
Σκέψαι τὴν ὥραν ὡς ὀλιγοχρόνιος. *hoc est,*
Malo ego te ferio. tu me si diligis, illud
Suscipe, me imparti & uirginitate tua.
Hoc fieri si posse negas, hoc suscipe malum, &
Quàm pereat paruo tempore forma uide.
Μῆλον ἐγὼ, βάλλει με φιλῶν σέ τις. ἀλλ' ἐπίνευσον
Ξανθίππη, κἀγὼ καὶ σὺ μαραινόμεθα. *hoc est,*
Malum ego, me iaculatur, amat qui te. annue quæso
Xanthippe. tibi mox nam & mihi forma perit.
Aiunt & illud in Eretrienses insidijs exceptos ipsius esse,
Εὐβοίης γένος ἦ μὲν Ἐρετρικὸν, ἄγχι δὲ Σούσων
Κείμεθα, φεῦ γαίης τόσσον ἀφ' ἡμετέρης. *hoc est,*
Euboeæ fuimus Eretrum genus. at prope Susas
Condimur, heu nostra tam procul à patria.
Et illud,
Ἁ Κύπρις μούσαισι. κοράσια τὰν Ἀφροδίταν
Τιμᾶτ', ἢ τὸν Ἔρον ὔμμιν ἐφοπλίσομαι.
Χ' αἱ Μοῦσαι, ποτὶ Κύπριν. ἄρει τὰ στωμύλα ταῦτα
Ἁ μῖν δ' οὐ πέταται τοῦτο τὸ παιδάριον. *hoc est,*
Hæc Venus ad musas, Venerem exhorrescite nymphæ,
In uos armatus aut Amor insiliet.
Cui contrà Musæ, lepida hæc ioca tolle precamur.
Aliger huc ad nos non uolat ille puer.
Item aliud,
Χρυσὸν ἀνὴρ εὑρὼν ἔλιπεν βρόχον. αὐτὰρ ὁ χρυσὸν

Ὃν λίπεν οὐχ εὑρὼν ἧψεν ὃν εὗρε βρόχον. hoc est,

Aurum qui reperit, laqueum abijcit: alter amisso
Auro, collo aptat quem reperit laqueum.

At uerò Molon hostili aduersus illũ animo, non id ait esse mirandũ, si Dionysius Corinthi, sed si Plato esset in Sicilia. Videtur & Xenophon haudquaquam amico in illum fuisse animo. Nam ueluti cõtentionis studio similia scripsere, Symposiũ, Socratis defensionẽ, cõmentaria moralia. Ad hæc ille de Rep. hic Cyri scripsit infantiã, quam in suis legibus Plato fictam dixit: neq; enim eiusmodi fuisse Cyrũ. Tum ambo cum Socratem semper habeant in ore, nusquã reperies sui inuicem fecisse mentionẽ. Semel tantũ Xenophon Platonis meminit in tertio commentariorum. Fertur & Antisthenes cùm eorũ quæ scripserat quippiã recitare uellet, orasse illum ut adesset recitanti. Et cùm roganti cuiusmodi id esset, libri eius titulũ explicuisset, de eo inquit, quod nõ sit cõtradicere. Tu ergo, ait ille, de hoc ipso quomodo scribis? & cùm doceret * contra suã uenire sententiam, scripsit aduersus Platonẽ dialogum, Sathonem illum inscribens. Ex eo iam alienis animis in se inuicem fuere. Aiunt Socratem cùm Platonis Lysidem audisset recitari, proh dij immortales dixisse, quàm multa de me mentitur adolescens. Scripsit quippe nõ pauca uir ille, quæ Socrates nõ dixit. Fuit illi & aduersus Aristippũ haud obscura simultas. Nam in libro de anima illũ insimulat, quòd abfuerit moriẽti Socrati, cùm in Aegina uicino Atticæ loco per id tẽporis moratus sit. Erat illi cum Aeschine quoq;, ut fertur, Socratis auditore contentio, quippe cùm à Dionysio magnificeret, egensq; rerũ omniũ ad eum profectus esset, à Platone despectum, atq; ab Aristippo fuisse cõmendatum. Porrò sermones quos Critonẽ fecit in carcere loquentem,

[Margin notes, handwritten: Gell. XIV. 3. Crinit. III. 1. Muret. V. Var. 14. — * ὅτι περιτρέπεται.]

cùm Socrati cõsuleret fugã, Aeschinis fuisse tradit Idomenæus, illi uerò à Platone huius odio fuisse attributos. Eius uerò nusquã in libris suis Plato mentionẽ fecisse deprehẽditur, præterquàm in libro de immortalitate animæ, & in Socratis defensione, idq; tenuiter. Enimuero styli ipsius genus, inter poëma & prosam orationẽ mediũ ait Aristoteles fluere. Hunc solum Platoni assedisse quodam loco Phauorinus ait, cùm librũ de anima recitaret, reliquos omnes surrexisse. Pleriq; autumant Philippũ Opuntiũ ipsius leges quæ erant in cera, transcripsisse, huius & Epinomida esse aiunt. Euphorion ac Panætius initiũ librorũ de Rep. sæpius inuentũ inuersum atq; immutatũ dixere. Eã ipsius Remp. Aristoxenus totã fermè in Protagoræ cõtradictionibus asserit scriptã. Phædrũ primo illũ scripsiße fama est. 3
Habet enĩ quæstio illa nõnihil iuuenile. Porrò Dicæarchus totũ id scribẽdi genus, ut graue ac molestũ carpit. Platonẽ tradũt cùm uidisset quendã aleis ludentẽ increpasse, & cũ ille, quàm me in paruis reprehendis diceret, respõdisse: At est cõsuetudo nõ parua res. Rogatus an ipsius monumenta sicuti superiorũ futura essent, primũ, inqt, cõparare oportet nomen, tum multũ promotũ fuerit. Ingresso aliquando Xenocrati, cæde, inquit, hunc puerũ. Nã ipse quòd iratus sim, nequeo. Cuidam item seruorũ, iam, inquit, uapulasses, 39
*nisi iratus essem. Cùm equo insedißet, cõtinuò descẽdit, dicens uereri se ne equi * ferocitate raperetur. Ebrijs cõsulere solitus erat, ut in speculo se studiosè intuerẽtur, quoad eiusmodi fœditate deterrerentur. Potare usq; ad ebrietatẽ nusquam decere monebat, præterquam in diebus festis dei largitoris uini. Somnus item immodicus illi displicebat. In legibus siquidẽ ait, Dormiens autẽ nemo ullius precij est. Veritatem suauiorem auditu omnibus quæ dicerẽtur. Alij, uera*

*ἱπποτυφίας.

uera loqui iucũdius oĩbus dixiſſe putãt. Sic aũt et de ueritate dixit in legib. Præclarũ quiddã eſt ueritas, ò hoſpes, atq; durabile. Verũ id pſuadere nõ facilè uidetur. Optabat inſup memoriã ſui, uel in amicis uel ĩ libris relinqui. *Locis et ipſe utebatur plurimũ. Moritur eo quo diximus modo, XIII. Philippi regis anno, ut Phauorinus in III. commẽt. refert, à quo et obiurgatũ fuiſſe illũ Theopompus autor eſt. Myronianus in ſimilib. ait Philonẽ meminiſſe prouerbij de Platonis pediculis, quaſi ſic ille defecerit. Sepultus eſt autẽ in Academia, ubi plurimũ tẽporis philoſophatus fuerat. Vnde & quæ ab eo fluxit ſecta Academica eſt appellata. Corpus ei elatũ honorificè, et ab his qui eò cõuenerãt cõditũ. Eiuſmodi fuit ipſius teſtamẽtũ. Hæc legauit Plato atq; reliquit. Hephæſtiadeũ fundũ, cui ab aquilone uicina uia eſt, quæ ducit à tẽplo Cephiſiadũ, ab auſtro Heracleũ Hephæſtiadũ, ab ortu ſolis Archeſtratus Prearius, ab occaſu Philippus Cholidẽſis. Hũc autẽ nemini licitum ſit aut uẽdere, aut alienare, ſed ſit Adimãti filij quãtũ fieri poteſt. *Enereſiadũq; fundũ quẽ emi à Callimacho, cui ab aquilone uicinus eſt Eurymedõ Myrrhinuſius, ab auſtro Demoſtratus Xypeteron, ab ortu Eurymedon Myrrhinuſius, ab occaſu Cephiſſus. Argenti minas tres, argenteã phialam pendẽtem drachmas CLXV. Cymbiũ ponderis drachmarũ quadraginta quinq;. Anulum aureũ, & inaurem aureã, ambo drachmas quatuor & treis obolos pendentia. Euclides lapicida mihi debet minas tres. Dianã dimitto liberã, famulos relinquo Tychonẽ, Bictam, Apolloniadem, & Dionyſium. Supellectilẽ & uaſa ſcripta, quorũ habet exẽplar Demetrius. Nulli autem quicquã debeo. Curatores erunt Soſthenes, Speuſippus, Demetrius, Hegias, Eurymedõ, Callimachus atq; Thraſippus. Hoc teſta-

*ἐξετόπιζε.

*ἐν ὀρεσιάδων.

menti ipsius exemplar. Sepulcrum eius his illustratū est epigrammatibus, quorum illud primum est,

Σωφροσύνῃ προφέρων θνητῶν ἤθει τε δικαίῳ
  Ἐνθάδε δὴ κεῖται δῖος Ἀριστοκλέης,
Εἰ δέ τις ἐκ πάντων σοφίης μέγαν ἔσχεν ἔπαινον
  Οὗτος ἔχει πλεῖστον, καὶ φθόνος οὐχ ἕπεται. hoc est,
Iustitia cunctis præstans, uitaq; modesta,
  Hoc situs in tumulo diuus Aristocles.
Si quenquam ad magnos sapientia uexit honores,
  Hunc citra inuidiam uexit & ipsa uirum.

Item alterum,

Hoc epigrāma Speusippo adscriptū reperi, haud scio an falsò.

Γαῖα μὲν ἐν κόλπῳ κρύπτει, τόδε σῶμα Πλάτωνος
  Ψυχὴ δ' ἀθανάτων τάξιν ἔχει μακάρων.
Υἱοῦ Ἀρίστωνος, τὸν τὶς καὶ τηλόθι ναίων
  Τιμᾷ ἀνὴρ ἀγαθὸς θεῖον ἰδόντα βίον. hoc est,
Corpus habet gremio contectum terra Platonis,
  Mens sed habet superûm tecta beata deûm.
Diuinum quem iam ueneratur quisquis honestus,
  Et probus est, cuius uel procul est regio.

Et aliud recentius,

Αἰετὲ τίπτε βέβηκας ὑπὲρ τάφου, ἢ τίνος, εἰπὲ,
  Ἀστερόεντα θεῶν οἶκον ἀποσκοπέεις;
Ψυχῆς εἰμὶ Πλάτωνος ἀποπταμένης ἐς ὄλυμπον
  Εἰκὼν, σῶμα δὲ τοῦ γηγενὲς ἀτθὶς ἔχει. hoc est,
Quid monumenta super uolucrum regina uolasti?
  Tu mihi dic superûm quam tueare domum?
Diua ego sublati in cœlum feror umbra Platonis,
  Terrenum at corpus Attica seruat humus.

Est & nostrum in hanc sententiam,

Καὶ πῶς εἰ μὴ Φοῖβος ἀν' Ἑλλάδα φῦσε Πλάτωνα
  Ψυχὰς ἀνθρώπων γράμμασιν ἠκέσατο.

Καὶ γὰρ ὁ τοῦδε γεγὼς Ἀσκληπιός ἐστιν ἰητὴρ
Σώματος, ὡς ψυχῆς ἀθανάτοιο Πλάτων. hoc est,
Ni doctum Græcis genuisses Phœbe Platonem,
Prorſus nemo animis qui medeatur erat.
Corporis eſt medicus ſatus ex te Aſclepius ægri,
Aeternæ ut ſapiens eſt animæ ipſe Plato.

Et aliud de eius morte,

Φοῖβος ἔφυσε βροτοῖς Ἀσκληπιὸν, ἠδὲ Πλάτωνα
Τὸν μὲν ἵνα ψυχὴν τὸν δ' ἵνα σῶμα σάοι.
Δαισόμενος δὲ γάμον, πόλιν ἤλυθεν, ἥν ποτε αὐτὸς
Ἔκτισε, καὶ δαπέδῳ ζηνὸς ἐνιδρύσατο. hoc est,
Produxit nobis Aſclepion atq; Platonem
Phœbus, ut hic corpus curet, & ille animum.
Coniugium celebrare uolens, quam condidit olim
Vrbem adit ipſe, Iouis quamq; ſolo poſuit.

Atq; ita ſe habent epigrammata. Diſcipuli uerò fuere Speuſippus Athenienſis, Xenocrates Chalcedonius, Ariſtoteles Stagirites, Philippus Opuntius, Heſtiæus Perinthius, Dion Syracuſanus, Amyclus Heracleotes, Eraſtus & Cariſcus Scepſij, Timolaus Cyzicenus, Euæon Lampſacenus, Pithon & Heraclides Aenij, Hippothales & Calippus Athenienſis, Demetrius Amphipolites, Heraclides Ponticus, & cōplures alij. Cum his & mulieres duæ, Laſthenia Mantinea, & Axiothea Phliaſia, quæ, ut Dicæarchus autor eſt, uirili utebatur ueſte. Theophraſtū itē illius fuiſſe auditorē quidā referunt, & Hyperidē oratorem, Chamæleon & Lycurgū ait, Polemo & Demoſthenē ſcribit ipſius fuiſſe ſtudioſum. Sabinus itē ait & Mneſiſtratū Thaſium in quarto de meditatione libro, & eſt id quidē ueriſimilè. Verumenimuerò cùm Platonis in primis ſtudioſa ſis, idq; haud ſanè iniuria. Philoſophi ſummi

Arrian alloqh Laertij, ut judicio Reinesii K.p.224.

dogmata peculiari quodã amore ac studio præ cæteris indagare soleas, operæpretiũ existimaui & sermonũ illius naturã, & dialogorum ordinẽ, & persuasionis aut inductiõis uim, pro uiribus, ueluti per elemẽta capitaq́; digerere, uti neq; de illius uita quã collegimus, dogmata quoq; & decreta desiderẽtur, aliàs quippe iuxta prouerbiũ, noctuã Athenas, si ea quæ per species distribuũtur enarrare tibi oportebit. Dialogos itaq; primũ Zenonẽ Eleatẽ scripsisse ferunt. Aristoteles in 1. de poëtis, Alexamenũ Styreum siue Teiũ, sicut & Phauorinus in cõmentarijs tradit. Cæterùm Plato, meo quidẽ iudicio id genus expoliuit, adhuc alioqui rude, atq; perfecit. Ita nõ solũ ornatæ & expolitæ orationis, uerũ et ipsius inuẽtionis dignißimè sibi primatũ uẽdicat. Est autẽ Dialogus ex interrogatione et respõsione cõpositus, de ea re quæ uel philosophiã uel reip. partes attingat, cum decenti & cõgrua expreßione personarum, quæ assumũtur, accurataq́; cõpositione uerborum. Dialectica est disputãdi ars per quã aliquid aut probamus aut improbamus, ex interrogatione itidẽ, & responsione disserẽtiũ. Enimuerò Platonicæ orationis geminus stylus est, uterq; summus. Alter ex his qui instituit atq; imbuit, appellatur ὑφηγητικὸς. alter in inquirẽdo uersatur, diciturq́; ζητητικὸς. Prior ille in duo distinguitur genera, alterũ in speculatiõe cõsistit, alterũ in actiõe. Primũ in naturale ac rationale, secũdũ in morale ac ciuile diuiditur. Porrò secũdus ille itidẽ ĩ duas species scinditur, prĩa q̃ exercetur, uocaturq́; gymnastica, secãda ĩ certaminibus est, et agonistica dicitur. Quin et gymnasticæ bipartita diuisio est, altera uelut incunabula exercitationis fouet, uocaturq́; Mæeutica: altera iam suis uiribus nititur, tẽtatq́; q̃d poßit, et Pirastica dicitur. Agonisticæ item est bipertita distinctio, alia demon

*monstrationi inseruit, & Endictica uocatur. alia exhortatur, & Anatreptica dicitur. Neq; sanè nos fugit plerosq; Platonis dialogos aliter ac nos distinguere. Dicunt enim ex his alios dramaticos, quòd quasi poëma uideãtur imitari, alios quòd narrationi inseruiãt, diegematicos, mixtos alios appellant. Sed ea sanè distinctio dialogorum scenæ quæ philosophorũ scholæ uidetur accõmodatior. Sunt ex his quidã qui ad physicã pertinẽt, ut Timæus, Logicen ut politicus, Cratylus, Parmenides & Sophista. Sunt qui ad moralẽ, ut Apologia, Critõ, Phædon, Phædrus, Symposiũ, Menexenus, Clitophon, epistolæ, Philebus, Hipparchus & Anterastæ. Ciuilẽ uerò Respub. leges, Minos, Epinomis, & Atlãticus. Mæeuticã astruũt Alcibiades duo, Theages, Lysis, Laches. Pirasticã, Eutiphron, Menõ, Ion, Charmides, Thæetetus. Endicticam, Protagoras. Anatrepticam Eutydemus, Hippiæ duo, Gorgias. De dialogo quid nam sit, & quæ nam sint eius differentiæ, hactenus. Quoniam uerò infinita contentio est, alijs dicentibus ipsum dogmata inferre, alijs negantibus, age de his quoque uideamus. Dogmatistæ propriũ est dogma afferre, sicut & legislatoris, leges instituere. Porrò dogmata siue decreta * indifferẽter uocãtur, & quæ opinamur, & opinio ipsa. Ex his autẽ quod opinamur propositio est. Opinio autẽ persuasio ipsa siue opinatio. Plato igitur * quæ perceperat, ea exponit, quæ uerò sunt falsa, coarguit. De rebus incertis non definit. Atq; de his quidem quæ ipse opinatur, quatuor inducit personas, Socratem, Timæum, Atheniensem hospitem, peregrinum Eleatem. Sunt autem * peregrini non ut quidam opinantur, Plato & Parmenides, sed figmenta sine nomine sunt. Quando & Socratis atque Timæi uerba dum loquitur, pro decretis infert Plato. Qui mendacij*

* ἑκατέρως.

* περὶ ὧν κατειλήφει.

* ξένοι

dacij

dacij coarguãtur inducit Trasymachũ, Calliclem, Polum, Georgiam, Prothagoram, Hippiam, atq; Eutydemum, & huiusmodi cæteros. At uerò cùm probationibus & argumenti conclusionibus locus est, plurimũ utitur inductione, eaq; nõ unica sed bipertita. Est enim *inductio oratio ex ueris quibusdam simile sibi uerum propriè colligens atq; inferens. Eius sunt species duæ, ea quæ ex cõtrario fit, & quæ ex consequenti. Quæ igitur ex contrario fit eiusmodi est, ut interrogãti circa omnem responsionẽ contrariũ inferatur. Vt exempli causa, Pater meus aut alius est quàm pater tuus, aut idem. Si igitur alius est pater meus quàm pater tuus, cùm sit alius quàm pater, nõ erit pater. Si idem est qui pater meus, idem existẽs qui pater meus, meus erit pater. Et rursus: Si animal homo est, lapis aut lignum erit. Non est autẽ lapis aut lignum, animatus quippe est, & ex seipso mouetur, animal igitur est. Si autẽ anima est, animal uerò & canis & bos, erit & homo animal & canis & bos. Hac igitur inductionis specie quæ per contrarium fit, ubi rixæ locus est utitur Plato, nõ ad asserendum dogma, sed ad refellendum quod falsum fuisset obiectũ. Est & alia ipsius species, quæ per cõsequẽs: & ea duplex, altera quidem id quod in parte quæritur per id quod est in parte demonstrat: altera quod uniuersaliter per id quod in parte est probat. Prior illa oratorũ, sequẽs dialecticorũ est. Quæritur in prima an iste occiderit. Argumentũ est eo tẽpore repertũ esse cæde cruentũ. Est autẽ, ut diximus, oratorum ea inductionis species. Quippe rhetoricæ uis & officiũ est circa particularia, non circa uniuersalia uersari. Quærit enim nõ de iure ipso, uerũ de particularibus iustis. Altera uerò dialecticorum, probatur quippe uniuersum per partes. quẽadmodũ quæritur an sit immortalis anima, & an

*ἐπαγωγή.

Inductio per contrarium.

Inductio per ἀκολουθίαν.

ex

ex mortuis sint qui uiuūt, quod in lib. de Anima probatur per uniuersale quoddā, quòd cōtraria ex contrarijs fiant. Idq; ipsum uniuersale ex quibusdam particularibus cōsitur, ut somnus ex uigilia, & cōtrà, itēq; maius ex minore, & cōtrà. Hac autem specie utebatur ad asserēda * quæ percepisset. Nam ut olim tragœdiā prius quidē chorus solus agebat, postmodū uerò Thespis unū inuenit histrionē, ut chorus interdū requiesceret, secundū postea Aeschylus adiecit, & tertiū Sophocles, atq; in hunc modū tragœdia cōsummata est: ita & philosophiæ ratio dudū circa unam tantū physicæ speciē iuxta uertebatur. Accessit Socrates, & adiecit ethicen. Tertiam Plato dialecticen addidit, & cōsummato philosophiæ operi extremā manum apposuit: Thrasyllus autē asserit illū iuxta tragicū quadriloquium dialogos suos edidisse. Tragœdi enim quatuor * poëmatibus certabant, Dionysijs, Lenæis, Panathenæis, Chytris. Erat autē quartū poëma Satyricum. Porrò quatuor poëmata quadriloquia appellabantur. Sunt igitur omnes eius dialogi, de quibus nihil ambigitur, quinquaginta sex, republica in decē diuisa libros, quā & apud Protagorā totam fermè inueniri in contradictionibus, tradit Phauorinus in secundo omnimodæ historiæ. Leges in duodecim diuiduntur. Sunt autē huiusmodi quadriloquia nouē numero, legibus uno uolumine, & Reip. libris, in uno itidē inclusis. Primū igitur quadriloquiū ponit, quod cōmunem hypothesim habere uideatur, ostēdere uolēs cuiusmodi esse debeat uita philosophi, duplici q; in libris singulis inscriptione utitur, altera ex nomine, ex re altera imposita. Huius quadriloqij quod primū est in capite ponitur Eutyphrō, siue de sanctitate. Est autē ipse dialogus tentatiuus. Hunc sequitur Socratis defensio, moralis. Tertio loco Criton,

* ἑαυτῷ δοκούντων.

* δράμασιν.

τετραλογία πρῶτα.

siue

* περὶ πρακτοῦ., ſiue de eo quod * agendũ eſt, moralis. Quartò Phædon, ſiue de anima, moralis. In ſecũdo uerò quadriloquio præponitur Cratylus, ſiue de rectitudine nominũ. Logicæ partes agẽs Theætetus, ſiue de diſciplina, tẽtatiuus. Sophiſta, ſiue de eo quod eſt, logicus. Politicus, ſiue de regno, logicus. In diſtributione tertia ponitur primo loco Parmenides, ſiue de ideis, logicus. Secũdo Philebus, ſiue de uoluptate, moralis. Tum ſympoſiũ, ſiue de amore, moralis. Poſtremò Phædrus ſiue de bono, moralis. In quarto præponitur Alcibia- 59
des prior, ſiue de hominis natura, μαιευτικὸς. Alcibiades ſecundus, ſiue de precatione, obſtetricius. Hipparchus, ſiue de lucri ſtudio, moralis. Anteraſtæ, aut philoſophia, moralis. Quintæ præfertur in capite Theages, ſiue de ſapiẽtia, obſtetricius, ac deinceps Charmides ſiue de frugalitate, tẽtatiuus. Laches, ſiue de fortitudine, obſtetricius. Lyſia, ſiue de amicitia, obſtetricius. Sextæ princeps eſt Euthydemus, ſiue cõtentioſus, anatrepticus. Tum Protagoras ſeu ſophiſtæ, endicticus. Gorgias ſiue de rhetorica, anatrepticus. Menon ſiue de uirtute, tentatiuus. Septimæ præponuntur 60
Hippiæ duo, de honeſto prior, poſterior de mẽdacio, ambo exhortatiui. Ion ſiue de Iliade, πειραστικός. Menexenus ſiue epitaphius, moralis. Octauæ primũ ſibi locũ uẽdicat Clitopheo ſiue exhortatiuus, moralis. Reſp. ſeu de iuſtitia, ciuilis. Timæus ſiue de natura, phyſicus. Critias ſeu Atlãticus, moralis. Nonæ præſidet Minos ſiue de lege, ciuilis. Leges ſiue de ferẽda lege, ciuilis. Epinomis ſiue philoſophus, ciuilis. Epiſtolæ tredecim morales, quibus præponebat εὖ 61
πράττειν. Epicurus aũt εὖ διάγειν. Cleon uerò χαίρειν. Ex his una eſt ad Ariſtodemũ, ad Archytã duæ, ad Dionyſiũ quatuor, ad Hermiã & Eraſtũ & Coriſcũ una, ad Leodamãtem una, ad Dionẽ una, ad perdicã una, ad Dionis * ne- * οἰκείους.
ceſſa-

cessarios duæ. Est autē huiusmodi iuxta Thrasylū librorū illius distinctio, cui pleriq; accedūt. Alij autē ex quibus & Aristophanes grammaticus est, in triloquia eius dialogos ita distribuunt. primam ponūt cui præsit, respublica, Timæus, Critias. Secundā, cui Sophista, Politicus, Cratylus. In tertia leges statuunt, Minoēn, & Epinomida. In quarto Theætetū, Eutyphrona, defensionē. In qnta, Phædronem, Critonem, epistolas. Cætera singula & sine ordine ponūt. Incipiunt quidā, ut prædiximus, à republica, alij à maiore Alcibiade, pleriq; autem à Theage, alij ab Eutyphrone, nōnulli à Clitophōte, quidā à Timæo, alij à Phædro, Sunt itē qui à Theæteto incipiāt, sunt qui à defensione. Ex his autē dialogis qui Platoni inscribuntur, hi sine ulla cōtrouersia adulterini sunt Midon siue Hippostrophus, Eryxias siue Erasistratus, Alcyon, Acephalus siue Sisyphus, Axiochus, Phæaces, Demodocus, Chelidō, Septima, Epimenides. Ex his Alcyō Leōtis cuiusdā esse fertur, ut Phauorinus in quinto cōmentariorum refert. Enimuero nominibus utitur uarijs, uti ne illius opera imperitis & rudibus cōspicua sint: propriè tamē sapientiā esse arbitratur earū rerū quæ intelligētia cōprehēdūtur: & quæ uere sunt, scientiā, quā de deo ait animāq; à corpore disiunctam. Propriè uerò sapiētiā & philosophiā uocat appetitionē quandā ac desiderium diuinæ sapiētiæ. Communiter apud ipsum sapiētia dicitur etiā omnis peritia. Vt cū, uerbi gratia, sapientem uocat artificem. Vtitur & ijsdem sæpe nominibus in significandis uarijs rebus. φαῦλος siquidem apud illum, etiam pro simplici ponitur, sicut & apud Euripidem in Licymnio de Hercule in hunc modum:

Φαῦλον, inquit, ἄκομψον τὰ μέγιστ' ἀγαθόν
Πᾶσαν ἐν ἔργῳ περιτεμνόμενον σοφίαν
Λέσχης ἀτρίβωνα. hoc est,

Neglectum, inornatum, atq; ut plurimum probum
Re metientem, non uerbis sapientiam.
Sermone nunquam palliato, at simplici.

Vtitur eo Plato quandoq; & pro pulchro & honesto, aliquādo pro* paruo. Sæpe uerò & uarijs nominibus utitur in eadem significatione. Namq; ideā & speciem nominat & genus & exēplar & initiū & causam. Vtitur & cōtrarijs uocibus ut idē significent. Nā sensibile & quod est, & quod non est dicit. Esse quidē propter generationē, nō esse autē propter aßiduā mutationē. Ideā itidē appellat quod neq; mouetur neq; manet, & idem, & unum, & multa. Idē uerò & in plurimis facere solitus est. Est autem librorū eius triplex * expositio. Primo enim docere oportet eorū quæ dicūtur unūquodq; quid sit, deinde cuius rei gratia dictū sit. Vtrū ex principali intētione, an in similitudinis parte, & ad dogmatū assertionē uel ad refellendū contra disserentē. Tertio uerò an rectè dictū sit. Verùm quoniā ipsius libris et notæ quædā apponūtur, age de his quoq; pauca loquamur. X enim litera ad dictiones ac figuras aßumitur, prorsus ad Platonicam cōsuetudinē. XX duplex ad dogmata opinionesq; eius peculiares. περιεστιγμένον ad eiectiores quasq; sententias ornatusq; uerborū apponitur. Duplici periestigmeno ad quorundam emendationes adhibetur. Obelus periestigmenus ad superflua quæq; iugulāda præponitur. Antisigma ad usus duplices scripturæq; translationes adhibetur. Ceranniū ad philosophiæ institutionē aßumitur. Asteriscus ad cōuenietiā dogmatū. Obelus ad* improbationē. Sūt igitur huiusmodi notæ, & hic librorum numerus, ut Antigonus Carystius in libro quem nuper de Zenone edidit, refert. Ea si quis dignoscere uoluißet, mercedem his qui docerent pendebāt.

*μετρίῳ.

*ἐξήγησις.

Notæ in libris Platonis.

*ἀθέτησιν

Platonicorum dogmata.

Quæ

Quæ uerò illi placuerunt, huiuſmodi fuerunt: Immortalem eſſe animam, & de corporibus ad corpora perpetuis uicibus migrare, eiusq; initium conſtare numeris. Corporis principium, Geometriæ item conſtare ratione. Diffiniebat eam ideam eſſe penitus * remoti ſpiritus, ſeipſam mouentem & motum præſtantem corpori, & eſſe tripartitam. Rationalem ipſius partem ſitam in capite, iraſcibilem in corde, concupiſcibilem in umbilico & iecore conſiſtere. * Continere item ex medio ſemper corpus per gyrum atq; ex elementis conſtare, diuiſamq; ſecundum harmoniæ interualla, duos orbes efficere coniunctos. Ex his interiorem circulum in ſex alios ſciſſum, ſeptem reliquos circulos facere. Eūq; iuxta diametrum ad læuam intrinſecus habere ſedem. Alterum uerò ſecundum latus ad dexteram, ideoq; ipſum * obtinere quod ſit unicus. Alterum quippe interius in plures eſſe diuiſum, atq; hunc ipſius, illos alterius eſſe dicens. hanc quidem animi, illam uerò uniuerſi eſſe motionem, errantiumq; ſyderum motus, ita ſe habentes ut ex medio ſit ſciſsio ſibi ad extrema congruens atq; coniuncta, noſſe quæ ſunt, atq; aptare, eo quòd in ſeipſa per harmoniam elementa habeat, & opinionem quidem fieri ſecundum alterius circulum ſe * ſubrigentem, ſcientiam uerò ſecundum alium qui ſit idem. Duo omnino eſſe rerum principia. Deum atq; materiam. Illum & mentem & cauſam appellat. Eſſe autem materiā informem & infinitam, ex ea concretiones fieri. Ea cūm aliquando temere & inordinatè moueretur, à deo ait in locum unum coactam, quòd ordinē temeritati præſtare cēſuerit. Porrò huiuſmodi eſſentiam in quatuor elementa conuerſam, ignem, aquam, aërē, terram. Ex his mundum ipſum & quæ in eo ſunt naſci. ſolā terram ait immutabilē, cauſam eſſe putans figurarum ipſius, ex quibus conſtet, differentiam.

*δικτώτος.

*περιέχειν.

*κρατεῖν.

*ὀρθουμένου.

Aliorum quippe figuras eiuſdem generis dicit, cōpoſitas ni mirum omnes ex uno oblongo triangulo, terræ uerò propriam eſſe figuram. Ignis enim elementū eſſe pyramidē, aëris quod ὀκτάεδρον uocat, aquæ εἰκοσάεδρον, terræ autē cubum. Quocirca neq; terram in iſta mutari, neq; in terram iſta conuerti. Non autē ſuis locis diſcreta eſſe ſingula quòd circunferētia cōſtringens, & ad mediū cogens, parua hæc componit, eaq; quæ ſunt maiora diſcernit. Atq; ideò cùm ſpecies mutant, & loca mutare. Mundū unum eſſe genitū, nam & ſenſibilis eſt, à deo conditū, animatumq; eſſe, quòd præſtantius ſit quod animatū eſt, quàm quòd caret anima. Huiuſmodiq; opificium ſupremæ cauſæ ſubiectum, unumq; conditum fuiſſe, non infinitū, quòd etiā *exemplar ad quod creatus fuerit, unicū ſit. Eſſe autē ad ſphæræ ſimilitudinem rotundum, quòd conditoris ea quoq; figura ſit. Illū quippe cæteras continere animantes, hunc autem omnium figuras. Leuem itidem & abſq; ullo per gyrum inſtrumento, quòd huiuſmodi nullus ſibi uſus ſit. Immortalem præterea durare mundum, eò quòd non diſſoluatur in id quod non eſt. Ac totius generationis cauſam eſſe cœlum, quòd boni ſit benefacere. Porrò cœli generationis autorem ſummè bonum, atque excellentißimum. Eius quippe quòd ſit in rebus conditis pulcherrimum, eum eſſe conditorē, quem intelligibilium omnium conſtet eſſe præſtantißimū. Itaq; quoniam huiuſmodi Deus eſt, cœlum uerò præſtantißimo illi ſimile eſt, quoniam pulcherrimū cernitur, nulli creaturæ erit ſimilius quā Deo ſoli. Conſtare uerò mundū ex igne, aqua, aëre, & terra. Ex igne quidem, ut uiſibilis ſit: ex terra, ut ſolidus: ex aqua & aëre, ut proportione non uacet. Nanq; ſolidorum uis duobus maximè medijs proportionem ſumit, ut unū fiat hoc totum. Ex omnibus uerò, ut perfectū atq; immortale ſit.

Temp

Tempusq́; sempiterni imaginem fuisse, idq́; semper mane-
re. Cœli autem motus tempus esse. Noctem enim ac diem ac
mensem & huiusmodi cætera esse temporis partes. Idcir-
co absq; mundi natura non constare tempus. Simul enim
4. atq; conditus fuerit, & tempus illi affuisse. Porrò post tem-
poris generationem, & solem, & lunã, & errantia genita.
Vt autem horarum manifestus & certus esset numerus, ani
mantesq́; numeri non essent expertes, accendisse solis ra-
dios Deum. Lunã quidem supra eminentẽ terræ circulum,
solem propius huic orbi, in superioribus uerò uaga syde-
ra ferri. Esse prorsus animatum, quia sit animato motui de-
uinctus & alligatus. Vt autem perficeretur hic mundus, es-
setq́; similis intelligibili animãti, aliorum quoq; animalium
conditam esse naturã. Quoniam igitur ille habebat: cœlum
quoq; ut haberet operæprecium fuisse. Deos ergo esse ut
plurimum igneos. Esse autẽ & reliqua genera animantium
5. tria, uolatile, aquatile, terrestre. Terram esse antiquißimã
omnium qui essent in cœlo deorum. Fuisse autẽ conditam, ut
diei noctisq; tempora & uices uariaret. Eam cùm media
sit, circa medium moueri. Quoniam uerò causæ, inquit, duæ
sunt, alia quidem constantiã ac firmitatem esse, alia uerò ne
cessaria ex causa creata dicendum. Sunt autẽ ista: aër, ignis,
terra, aqua, quæ quidem non exactè erant elementa, sed ad
percipiendũ apta. Hæc autẽ ex triangulis constare cõposi-
tis, atq; in ipsos dissolui. Esse autem ipsorum elementa por-
6. rectum triangulum, & æquilaterũ. Initia igitur & causas
rerum esse duo quæ prædiximus, quorum exẽplar sit Deus
ac materia. Id uerò informe esse necesse est, sicut & alia
*perceptioni accommodata. Horum autẽ causam ex neceßi- *δεκτικὰ, sicut
tate esse, quippe quæ receptis ideis essentias gignat, ac per paulò antè.
potentiæ dißimilitudinem moueatur, motuq; suo quæ mo-

uentur ex ea in diuersum moueri. Porrò ista quidem primo
145. tumultuario et inordinato motu agitari. at ubi ornatus ad-
hiberi cœptus, debitum ordinem, & modum ex Deo acce-
pisse. Causas enim & ante cœli creationem duas fuisse, & 77
tertiã generationẽ, eas tamen perobscuras, uestigiaq; dunta
xat, & incompositas, & eis demum profecto mundo acce-
pisse ordinem. Ex omnibus uerò quæ subsisterẽt corporibus
factum esse cœlum opinatur, & Deum sicut & materiam
incorporalem esse. Sic enim corruptione & perturbatione
nulla omnino affici. Ideas sicut prædiximus, causas quas-
dam atq; principia ponit, ut huiusmodi sint quæ natura
consistunt, qualia & ipsa sunt. Enimuero de bonis ac ma- 78
lis ita disserebat: Finem esse, Deo similem fieri. Virtutẽ suffi
cere quidẽ ad bene, beateq; uiuendum. Cæterũ instrumẽtis
indigere corporis bonis, robore, sanitate, integritate sen-
suum, & cæteris id genus. Exterioribus idem, puta opibus,
generis claritate, gloria, & huiusmodi cæteris. Ea etsi non
affuerint, nihilominus tamen beatum fore sapientem. Acces-
surum item ad remp. uxorem ducturum, legesq; positas non
præuaricaturum. Laturum insuper, patriæ suæ quantũ fieri
poterit commodas leges. Idq; nisi per summã plebis seditio
nem operã suam reip. iudicarit inutilẽ fore. Arbitratur & 79
deos humana cernere atq; curare, & dæmones esse, *no-
tionemq; honesti primus definiuit, eam, quæ à laudabili
& rationabili utiliq; & decoro & congruo non discer-
neretur, quæ simul omnia, id quod per naturã fit cõsequẽs,
ac pro confesso habeatur, attingant. Disseruit de ratione
& rectitudine nominũ, atq; adeo rectè respondẽdi, & in-
terrogandi scientiã primus ipse cõstituit, affatim usus. Por-
rò in dialogis iustitiã diuinam legẽ arbitratus est, ut ad iu-
stè agendum potentius persuaderet, ne post mortem pœnas

improbi luerent. Quocirca eum pleriq; fabulosum putaue-re, quòd eiusmodi narrationes interdũ suis scriptis interse rat, ut quòd incertum sit ista post mortẽ sic se habere, admo niti mortales iura uiolare pertimescant. Atq; in hunc modũ ille sensit. Distribuebat autem, ut ait Arist. res in hunc mo-dum. Ex bonis, inquit, quædã sunt animi, quædã corporis, alia extrinsecus. Iustitiã, prudentiam, fortitudinẽ, frugalita tem, & cætera id genus in animo ponebat. Pulchritudinem & habitũ præclarum, sanitatẽ, & fortitudinẽ in corpore. Amicos autem & patriæ felicitatẽ, atq; diuitias, inter exte riora numerabat. Bonorum igitur tria esse genera, alia in anima, alia in corpore, alia extrinsecus. Tres item esse ami-citiæ species, naturalem, socialẽ, atq; hospitalem. Naturalẽ qua parentes liberis afficiũtur, cognatiq; se mutuò alteru-trũ diligunt. Eã uerò in cæteras quoq; animantes esse dif-fusam. Socialẽ quã sine ullo consanguinitatis uinculo sola consuetudo conciliat, cuiusmodi Pyladis & Orestis fuisse memoratur. Hospitalem qua ex cõmendatione uel literis ho spitibus cõiungimur. Addunt pleriq; quarto loco & ama-toriã. Ciuilitatem itidẽ in species quinq; distinxit. Aliã po-pularem, aliã quam optimates exerceant, tertiã quæ diffun datur in paucos, regiã quartã, quintam tyrannicã. Popula rem remp. in eis esse ciuitatibus in quibus ad imperiũ mul-titudinis agitur res, eiusq; nutu magistratus eliguntur, & pro illius arbitrio feruntur leges. Aristocraticam, ubi neq; diuites, neq; pauperes, neq; nobilitate uel gloria illustres dominantur, uerũ soli ij, qui sunt in ciuitate optimi rem ad-ministrant. Oligarchicam, quando à *censibus magistratus eliguntur. sunt enim pauciores pauperibus. Regnũ bifariã scindi: aliud enim secundum legẽ: aliud secundũ genus esse. Secundum legẽ constare Carthaginiensiũ regnum. Ciuile

*τιμημάτων.

quippe esse, Lacedæmoniorū uerò & Macædonū secundū 83
genus. Habent enim regni succeßionem quandā per genus.
Tyrannidem dici, cùm impulsi & ui adacti ciues ab aliquo
reguntur. Iustitiæ tria esse genera: aliud circa deos alterū
circa homines: tertiū circa defunctos uersari. Nam & qui
sacra secundū leges faciūt, sacrarumq; rerū curā habēt, re
ligiosi in deos ac pij sunt. Qui uerò mutua, depositaq; resti
tuunt, iusti erga homines sunt. Qui autem uita functis iusta
persoluunt, tertiam illam iustitiæ partē exequuntur. Disci- 84
plinæ similiter treis esse species. Aliam quidem in actione
consistere, & practicē dici. Aliam ex operis effectu consta
re, & appellari poëticen. Tertiam speculationi studere, &
rhetoricen uocari. Nam ædium nauiumq; structuram cer-
tum est ad effectricē illam pertinere. Nam ex illis opus ali-
quod factum uidemus. Politiam uerò & tibiarū cantus, pul
susq; citharæ, & huiusmodi cætera, practicæ subesse. Neq;
enim consummato actu quippiā remanet quod oculis subie
ctum sit, cæterū in ipso actu uis omnis est, Itaq; alius tibijs
alius fidibus canit, alius remp. gerit. Porrò geometria, &
harmonia, & astrologia sub intelligentiam cadunt, & spe
culationi tantummodo inseruiunt. Neq; enim uel agunt uel
efficiunt quicquā, sed geometra quidē contemplatur ut sese
habent ad inuicem lineæ, harmoniacus sonos ratione dijudi
cat, astrologus sydera atq; cœlum. Medicinæ item quinq; 85
species esse: aliam quippe dici pharmaceuticen, quæ morbis
medicata potione subueniat: aliam chirurgicā, quæ sectione
& ustione curet: tertiā quæ sola uictus ratione & ordine
arceat ægritudines, appellariq; diæteticē: quartam quæ ex
celeri discretione morborū succurrat ægris, uocariq; νοσο-
γνωμικὴν: quintā adiutricem dici, quòd strenuo auxilio do
loribus continuo liberet. Legis item geminam esse distribu- 86
tionem,

tionem, alteram scriptam, alterā uerò non scriptam priorē illam esse ciuilem, qua administramus remp. quæ uerò citra scripturam cōstat, eam à natura & usu proficisci, quale est nudum in forū ambulare non debere. aut muliebri ueste uti, quod nulla scripta lege prohibetur. Nam ab eiusmodi sola citra scripturam, naturalisq; lex uetat. Sermonē seu orationem in quinq; diuidit. Esse enim eius genus quoddā quo utuntur in concionibus hi qui administrant remp. idq; ciuile appellari. Aliud quo utuntur oratores in demonstratione, dum uel laudent, uel uituperent, uel accusant quempiam: esse uerò id genus oratoriū. Tertiò quo priuati inter se mutuò colloquuntur, diciq; priuatū. Quartum quo compendio ij qui rogant & respondēt, ad interrogata disserūt uocariq; id genus dialecticū. Quintò quo artifices dum de sua arte disserunt loquuntur, appellariq; id artificiosum. Musicam in tria secari. Quandam enim uoce sola cōstare, ut cantum: aliā uoce simul & manu, ut citharæ cantus: tertiam solis manibus perfici, ut cùm silente oris organo citharam percutimus. Nobilitatē quatuor in species diuidi. Nam qui claris, bonis iustisq; maioribus fuerint nati, eos nobiles uocari, quorū itē parentes potētes ac principes fuere. item uocari nobiles, quorum sint maiores fama & opinione celebres, quam uel ex bellicis rebus præclarè gestis, uel ex certaminum coronis reportauerint. Alterum esse nobilitatis genus idq; præstantissimū, cùm quis per se animi magnitudine excellit. Pulchritudinē item in tria distinguit: aliam quippe esse laudabilē. ut formosam faciē: aliam quoq; usui deseruire, ut instrumentū & domū, quæ præterquā quòd speciosa sunt, usibus nostris cōmoda etiam sunt. Tertiā legibus studijsq; constare, eamq; humanæ uitæ cōmodis maximè consulere. Animæ tres itidem partes esse, rationalem, concupi-

 scibilem,

ſcibilem, & iraſcibilem. Ex his autem rationalem ſedem eſſe conſilij, cogitationis, conſultationis, & huiuſmodi reliquorum. Concupiſcibilem eſſe appetendi cibi, uel coitus, & ſimilium cauſam. Iraſcibilem uerò confidentiæ, uoluptatis, doloris, & iracūdiæ autorem eſſe. Perfectæ, conſum
149. matæq; uirtutis eſſe ſpecies quatuor, primam prudentiam, ſecundam iuſtitiam, fortitudinem tertiam, quartam temperantiam. Ex his prudentiam ut rectè agantur omnia 91
cauſam eſſe. Iuſtitiam uerò inter conſortia, & humanæ uitæ commercia, non uiolandi iuris autorem: fortitudinem autem ne inter pericula & terrores à fortiter cœptis deficiamus: porrò temperantiam ad frænandas cupiditates, ut à nulla uoluptate ſubigamur, honeſteq; uiuamus, ſua no-
ἀρχή. bis lege præſcribere. Magiſtratus in quinq; partitur: In legitimum, naturalem, æquum ac rectum, in eum qui fit per generis ſucceßionem, & deniq; in uiolentum & tyrannicum. Nam magiſtratus ciuitatum ſi eligantur à ci- 92
uibus, ſecundum legem imperant. Per naturam uerò mares ubiq; non modò inter homines, uerùm inter alia animalia quoq; fœminis præſunt. Ex conſuetudine uerò & pædagogi pueris, & magiſtri diſcipulis imperant. Per genus autem quemadmodum Lacedæmoniorum reges dominantur. Nam ex genere regnum ſortiuntur. Eodem modo & apud Macedones reges imperant. quippe & illic regnum ex genere inſtitutum eſt. Porrò qui coactis per uim à ciuibus inuitis regnant, ij uiolenti ac tyranni uocantur.
ῥητορεία. Oratoriæ ſex ſpecies tradit. Nam quoties iuſſerit orator 93
bellum ſuſcipere: & auxilium contra aliquem ferre, id genus uocatur adhortatio. Cùm uerò quietem agere, neque bellare, neque opem ferre monuerit, appellatur ea ſpecies dehortatio. Tertia, cùm quiſe à quopiam iniuria affe-

ctum

ctum, & complura incommoda perpessum docuerit. Eiusmodi uerò uocatur accusatio. Quarta species Defensio dicitur, cùm is qui accusatur, se neq; uiolasse ius, neq; aliud quicquam temere & perperam egisse probarit. Quinta deinceps species cùm quis bene et commodè dixerit, honestumq; ac bonum prædicauerit, eaq; laus siue ἐγκώμιον dicitur. Sexta deinde, cùm turpem, ac malum probauerit, & hæc uituperatio potest appellari. Rectè dicere in quatuor scindit. primùm enim quid dicere oportet obseruandum. secundò quàm multa dicere. tertiò ad quos. quartò quando sit dicendum. Ea igitur oportet dicere, quæ utilia futura sint & dicenti & auditori. Quæ dicere conueniat, ea sunt ut neq; nimis multa, neq; pauciora quàm satis est, dicantur. Quibus autem dici oporteat, ut si quidem ad peccantes seniores dicendum sit, uerba illi ætati congrua loquamur. Sin uerò ad iuniores uerba facienda sint, maiore autoritate utamur in dicendo. Quando uerò dicendum, ut neq; prius, neq; posterius quàm ratio exigit, dicatur. Alioqui profectò uitium non effugiet, qui secus faxit. *Beneficentia quadrifariam diuiditur. Aut enim pecunijs, aut corporibus, aut disciplinis, aut uerbis beneficium præstari. Pecunijs quidem beneficium constat, cùm quis egenos, ut inopia liberentur, pecunijs iuuat. Corporibus uerò, cùm se mutuò fouent homines, & ab iniuria, cædentiumq; petulantia uindicant. Porrò qui disciplinis erudiunt, uel medicinæ arte subueniunt, boni aliquid docent, tertio illo beneficentiæ genere utuntur. At cùm in iudicium quispiam ingressus pro amico dixerit, eumq; ui orationis adiuuerit, hic beneficentiæ munus uerbis expleuit. Finem itidem rerum quadripartitum facit. Nam res aut secundum leges finem accipiunt, ut cùm decretum aliquod lege firmatur, & impletur. Aut secundum naturam finis re-

*εὐεργεσία.

bus accedit. Nanq; & dies & annus, & anni tempora naturali lege decedunt. Aut secundum artem finis rei imponitur. Architectus enim arte consummat ædificium, et nauium fabricator itidem perficit nauem. Aut fortuitò finis contingit, ut cùm secus ac putabamus, et præter opinionem aliquid accidit. Aut igitur legitimus est rerum finis, aut naturalis, aut arte constat, aut fortuitu. Potentiam identidem quatuor

δύναμις. in species diuidit. Vnam quippe esse qua cogitare animo et opinari possumus. Alteram qua corpore ualemus, et proficisci & accipere, & dare, & cætera id genus. Tertiam qua uel pecuniarum copia, uel multitudine militum potentes dicimur. Vnde & multum posse dicitur Rex. Quartam potentiæ distributionem, qua & facere ac pati bene & malè possumus. Nam & infirmari, et erudiri, conualescere ualemus, & huiusmodi omnia. Primam itaq; Potentiæ speciem constare animo, secundam corpore, tertiam exercitu atq; pecunijs, quartam in faciendo & patiendo. Humanitatem triplicem inducit. Quandam enim compellatione fieri, ut cùm forte obuium quenq; humaniter quis salutat, et dextram porrigens, comiter excipit. Aliam esse eius speciẽ, cùm quis afflictis opem clementer impendit. Tertium eius genus quo conuiuia inter se homines celebrant. Aut igitur salutationis officio, aut ope & auxilio, aut conuiuio, frequentiq; congressu constare humanitatem. Felicitatem quinq; partitam diffinit. Primam eius partem bene consulere, secundam sensibus & bona ualetudine corporis uigere, tertiam in rebus gerendis fortunatum esse, quartam gloria & autoritate apud homines excellere, quintam pecunijs rebusq; cæteris ad omnes

εὐβουλία. usus uitæ affluere. Sanam consultationem ex eruditione multarumq; rerum peritia et experimento contingere. Sensuum integritatem ex corporis membris accidere, ut si quis cernit

nit oculis, audit auribus, narium præterea & oris sensu ua-
let ubi opus est. Tertium esse, cùm quis quod agere intendit εὐψυχία.
ita egerit, ut decet sapientem & strenuum uirum. Quartum
illud, scilicet gloriæ celebritatem ex opinione bonitatis ema
nare. Postremum rerum affluentia est, cùm cui ad uitæ usus εὐπορία.
ita suppetit pecuniarũ copia, ut et amicos fouere beneficio,
& largè ac liberaliter cuncta necessaria subministrare ua-
leat. Porrò cui hæc suppetant omnia eum perfectè felicẽ ac
beatum esse. Artes trifariam diuidit. Prima in tractatione
ferri & metallorum, materieq; cædenda constat, quòd ista
quasi præparet. Secunda, quæ ex his cõficiat aliquid. Nam
ex ferro ærarius arma fabricat, ex lignis faber tibias et ly-
ras facit. Tertia* in usu earum rerum est, siquidem equestris *χρηστική.
frænis utitur, armis bellica, musica tibijs & lyra. Bonum in
quatuor genera diuiditur. Primò bonum dicimus eum, qui
habeat uirtutem. Secundò uirtutem ipsam & iustitiam di-
cimus bonum. Tertiò cibos & commodam exercitationem
ac* medicamenta. Quartò demum loco bonum dicimus ti- *φαρμακεία.
biarum cantum, histrionicam, atq; huiusmodi cætera. Eorũ
quæ sunt quædam dicimus mala, quædam bona, alia neutra.
Ex his mala esse quæ semper nocere possunt, ut est intempe
rantia, dementia, iniquitas, & huiusmodi. Bona, quæ his con
traria sunt. Media, quæ neutram partem tuentur, cuiusmodi
sunt hæc: deambulatio, cessio, cibiq; perceptio, quæ omnino
neq; prodesse possunt, neq; obesse, ea igitur neq; bona esse
neq; mala. Optima legum moderatio in tria diuiditur. Pri- εὐνομία.
mò si sint leges præclaræ & graues. II. si ciues eas leges
quæ ita latæ fuerũt, omni studio obseruent. III. si iuxta* con *ἔθη.
suetudines ac studia quorũlibet positis legibus bene Resp.
administretur. Est igitur prima pars eiusce moderationis,
ut sint leges optimæ. Secunda, ut intra illos maneatur. Ter-
tia,

tia, ut præclaris consuetudinibus studijsq; uiuatur. Contra-
ἀνομία. ria huic laudabili legum moderationi iniquitas in tria itidē scinditur. Primùm ex his est, si sint leges latæ peregrinis et ciuibus noxiæ. Alterum si his quæ sunt, minimè obtempere- 10
tur. Tertiò, si bona nulla omnino sit lex. Contraria trifariã ita diuiduntur, quemadmodum bona malis contraria dicimus, ut iustitiam iniustitiæ, sapientiam insipientiæ, et huiusmodi cætera. Mala autem malis contraria, ut prodigalitas illiberalitati, & iniusta pœna, iniustæ impunitati, et cætera id genus mala malis contraria sunt. Porrò neutris neutra contraria sunt, pauperem esse et diuitem, neutrum enim per se neq; bonum, neq; malum, contraria tamen. Verùm leuia grauioribus, tardis uelocia, et nigra candidis, ut neutris neu
tra contraria sunt. Contrariorum igitur partim ut bona ma 10
lis contraria sunt, partim ut mala malis, partim ut neutra neutris contraria dicuntur. Bonorum tria sunt genera, alia enim ex his haberi, alia participari, alia subsistere. Prima illa sunt quæ esse possunt, ut est iustitia & sanitas. Secunda quæ haberi quidem nequeunt, eorum tamen esse participes possumus, ut bonum ipsum habere poßibile non est, neq; tamen est impoßibile illius participatione frui. Subsistentia uerò quæ neq; participationem admittunt, neq; habere posibile est, sed esse oportet, ut probum esse, & iustum esse &
bonum. Ea uerò neq; habere neq; participare licet, sed suffi 106
συμβουλία. cere, ut probum esse, et iustum esse. Consilium itidem tripartitum est, aliud quippe à præterito, aliud à futuro, aliud à præsenti tempore sumitur. Præteritum tempus exempla suppeditat, dum attenditur quid, cur quæq; gens passa sit, ut caueamus, aut quid prudēter egerit, ut imitemur, utpote quid paßi sint Lacedæmonij dum confidunt. Præsens autem rem ipsam quæ in manibus est, cõsiderare monet, puta imbecilles

muros,

muros, homines timidos, annonæ caritatem, et cætera huiuſ-
modi. Futurũ proſpicere ſuadet, uti neq; fiat temerè, haben-
dam bonæ opinionis rationẽ, ut non eſſe uiolandas ſuſpicio-
ne legationes, ne Græcia gloriã honeſtatis amittat. Vox in
duo diuiditur, eſt enim animata alia, alia inanimata. Anima-
ta quidem animantiũ, inanimata uerò ſonorũ atq; crepituũ.
Porrò animata bifariam diuiditur, eſt enim altera literata,
altera illiterata. Literata ut hominum, illiterata ut animaliũ.
Eorum quæ ſunt, alia* diuidua, alia indiuidua dicimus. Di- *μεριστά.
uiduorum uerò alia ſunt ſimilium partium, alia diſsimilium.
Atq; indiuidua quidem ſunt quæ diuiſionem non admittunt,
& ſimplicia ſunt neq; ex aliquo compoſita, ut monadem,
punctũ, ac ſonum indiuidua dicimus. Diuidua uerò quæ ſunt
ex aliquo compoſita, ut ſyllabæ, et* conſonantiæ, animantes *συμφωνίαι.
& aqua, et aurum. Similium partium ſunt quæ ex ſimilibus
componuntur, neq; totum à parte niſi multitudine differt,
puta aqua, atq; aurum, & cætera huiuſmodi. Diſsimilium
partium dicimus quæ ex diſsimilibus conſtant, ut eſt domus
& huiuſmodi cætera. Eorum quæ ſunt, alia per ſe, alia uerò
ad aliquid dicuntur. Ea quidem per ſe dicimus, quæ nulla in-
terpretatione, ut intelligantur, indigent. Eiuſmodi ſunt ho-
mo, equi, & animalia reliqua. Nihil horum interpretatione
indiget. Ea uerò ad aliquid dicuntur, quæ interpretatione
quadam egent, ut eſt maius aliquo, et aliquo celerius, et me-
lius, & huiuſmodi reliqua. Nanq; maius minore maius eſt,
& celerius aliquo eſt celerius, & in hunc modum cætera.
Ita et* priora diuidebat ſecundum Ariſtotelem. Fuit et alius *πρῶτα.
Plato Philoſophus Rhodius Panætij diſcipulus, ut ait Seleu
cus Grammaticus in 1. de Philoſoph. libro. & alius Peripa-
teticus, Ariſt. diſcipulus, & alius Praxiphanis, alius item
Poëta priſcæ comœdiæ.

DIOGENIS LAERTII DE PHILOSOPHORUM uita Liber quartus.

SPEVSIPPVS ATHENIENSIS.

VAE de Platone dicenda erant, pro uiribus diximus, quid de eo uiro singuli sensissent studiosè in unum corpus colligẽtes. Succeßit autẽ ei Speusippus Eurymedontis filius Atheniẽsis, pago Myrrhinusius, Potones Platonis sororis filius. Octo autem annos scholæ Platonicæ præfuit, à centesima octaua Olympiade initium sumens. Gratiarũ signa in schola collocauit, quæ fuit à Platone in Academia extructa. Perstitit autem intra Platonis dogmata, etsi moribus eiusmodi non fuit. Nanq; & iracundus erat, et uoluptatibus deditus. Deniq; aiunt illum ira concitatum, catulum in puteum iecisse, uoluptateq; delinitum in Macedoniam ad Cassandri nuptias profectum esse. Fertur & Platonis discipulas Lastheniam uatem, & Axiotheam Phliasiam ipsum quoq; audiuisse. Quo etiam tempore Dionysius ita ad illum mordaciter scribens ait: Et ex Arcade discipula tua Philosophiã discere possumus. Et, Plato quidem gratis sua limina terentes docebat, tu uerò* tributa exigis, & à uolentibus & nolentibus accipis. Primus hic, ut ait Diodorus in primo commentariorum, in disciplinis quid esset commune, uestigauit, easq; quantum fieri poterat, sibi inuicẽ iunxit atq; fœderauit. Primus item quæ ab Isocrate dicebantur arcana edidit, ut Cæneus refert, ac primus quo pacto ex gracilioribus lignis* capacia, & in uentrem tumẽtia uascula fierent inuenit. Cùm uerò iam paralysi corpus illi

*δασμολογεῖς.

*ὠταφορμία.

illi omne resolutũ esset, accersito Xenocrate, orauit ut sibi in docendo succederet. Aiunt illum cùm uehiculo ferretur in Academiam, obuium habuisse Diogenẽ, et cùm illi salue dixisset, hoc ab eo responsum accepisse, At tu nequaquã salue, qui eiusmodi cùm sis uiuere sustines. Demum uerò mœrore impulsum, cùm iam senio cõfectus esset, mortẽ sibi spõte consciuisse. Porrò Plutarchus in uita Syllæ ac Lysandri pediculis effervescentibus illũ interijsse ait. Erat enim corpore fragili, quod testatur Timotheus in lib. de uitis. Hic ad diuitem qui amaret deformem mulierem, ait: Quid tibi isthac opus est? ego tibi decẽ talentis formosiorẽ inueniam. Reliquit autem complura cõmentaria, et dialogos plurimos, inter quos et Aristippus Cyrenæus est, de diuitijs unum, de uoluptate unum, de iustitia unũ, de Philosophia unũ, de amicitia unũ, de Dijs unum, Philosophus unum, ad Cephalum unum, Cephalus unum, Clinomachus siue Lysias ciuis unũ, de anima unum. Commentariorũ ad Gryllum unum. Aristippus unũ, ἔλεγχος artium unũ, ὑπομνηματικοὶ διάλογοι, artificiale unũ. Dialogi earũ rerũ quæ sunt in quaq; re similes decem. Diuisiones et argumenta ad similia. De generibus et speciebus exemplorum, ad Amartyrum Platonis laudes. Epistolæ ad Dionẽ, Dionysiũ, Philippũ, de legis sanctione. Mathematicus, Mandrobulus, Lysias, *diffinitiones. Commẽtariorum ordines, uersus propè infiniti. Ad hunc Simonides scribit historias, in quibus Dionis ac Bionis gesta signauerat. eius libros Aristotelem tribus talentis emisse, Phauorinus in secundo commentariorum autor est. Fuit & alter Speusippus medicus Erophileus Alexandrinus.

XENOCRATES CHALCEDONIVS.

Xenocrates Agathenoris filius Chalcedonius à primis ferme annis Platonis auditor fuit, eiq; in Siciliam proficiscenti comes itineris adhæsit. Erat autem hebes

*ὅροι. Hæ sunt opinor definitiones quæ falsò Platoni ascribuntur. Gell. III. 17.

ingenio ac tardus, adeò ut cùm illum Plato Aristoteli conferret, alterum fræno, alterũ diceret egere calcaribus. illudq́;, Cui equo quẽ asinũ iungo? alioquin seuero semper ac serio habitu et ore perdurabat, ita ut sæpe ad illum Plato diceret, Xenocrates gratijs sacra facito. Vixit autem ut plurimum in Academia. Siquando uerò ad urbem profecturus esset, turbas omnes tumultuosorum ac impudicorum eius obseruare transitum solitas tradunt, eius inquietandi gratia. Phrynem deniq; nobile scortum illum aliquando tentasse, cùm uidelicet à quibusdam dedita opera insectaretur, ab eo intra ædiculam admissam humanitatis causa, cumq́; solus illic et unicus lectulus esset, orãti lectuli ipsius partem concessisse: demum cùm multa nequicquam orasset, infecto opere, profectam esse, ac dixisse percõtantibus, se non à uiro, sed à statua exire. Quidam uerò discipulos Laidem illi iniecisse in lectulum tradunt, illumq́; adeò fuisse continentem, ut cùm se ad libidinem incitari præsensisset, & secare & urere ueren da sæpe pateretur. Tãta uerò illius uerbis fides habebatur, ut cùm iniurati nullius testimonium admitteretur, huic soli remiserint Atheniẽses iusiurandum. Erat prætera maximè frugi, ita ut cùm illi Alexander magnam pecuniæ summam misisset, sublatis solùm tribus minis Atticis reliquum remiserit, dicens illi opus esse pluribus, qui plures enutriret. Ab Antipatro quoq; sibi missam pecuniam non suscepisse Myronianus in similibus testatur. Corona quoq; aurea donatum in præmium largioris compotationis, ab his qui se continebant apud Dionysium, cùm inde esset profectus, eam ante Mercurij statuam deposuisse, ubi floreas etiam coronas ponere solitus erat. Missum illum cum cæteris legatum ad Philippum fama est, ac reliquos quidem donis emolitos, & conuiuia celebrasse, & cum illo sæpe in col-

Val. Max. p. 118.

loq

loquium uenisse, eum uerò horũ neutrũ fecisse. Neq; enim illum adeò Philippus admiserat. Quocirca et Athenas reuersos legatos dixisse, Frustra Xenocratem secum iuisse: & cùm illi parata iam esset mulcta, cõperto ex illo ut sese res haberet, monẽte tunc maximè reipub. curã habẽdam. Quippe Philippum cæteros donis corrupisse, se uerò nulla ratione inclinari ad suum consensum posse peruidisse. Ea ex re duplici honore honestatum asserunt. Philippum quoq; tandem dixisse solum Xenocratem ex omnibus qui ad se uenerant, legatis, munera spreuisse. Ad Antipatrum quoq; legatione functus, ut qui ex Atheniensibus in bello Lamiaco capti fuerant, redderet, ab eo inuitatus ad cœnã, hisce ad illum metro uerbis usus est,

Ὦ κίρκη τὶς γὰρ κὲν ἀνὴρ ὃς ἐναίσιμος εἴη * Odyßeæ κ.
Πρὶν τλαίη πάσσασθαι ἐδητύος ἠδὲ ποτῆτος
Πρὶν λύσασθ' ἑτάρους, καὶ ἐν ὀφθαλμοῖσιν ἰδέσθαι; i.
Quis cupiat Circe prudens, uel sanior unquam
Sustineat bibere, atq; cibum gustare, priusquam
Soluantur socij, mihi uel reddantur ad unum?

Quibus docet non se prius cibũ gustaturum, quàm quod petebat impetraßet, amicosq; ac ciues absolutos uideret. Eius hanc dexteritatem ille perlibenter amplexus, omnes continuò absoluit ac remisit. Cùm aliquãdo passer accipitri futurus præda se in eius sinũ recepisset, operuit ac fouit dicens, non oportere supplicẽ prodere. Cùm à Bione obiurgaretur, non tibi, inquit, respondebo equidem. Nam neq; tragœdia comœdiã, cùm ab ea laceßitur, responsione dignatur. Ad eum qui neq; musica, neq; geometria, neq; astronomia instructus, ludũ suum frequentare cupiebat, Abi, inquit, ansis enim & adminiculis philosophiæ cares. Alij sic dixisse ferũt, Apud me enim uellus non* mollitur. * κνάπτεται.

Cũm Platoni Dionysius diceret, caput tibi quispiam tollet, aderat hic & suum ostendens, nullus, inquit, id prius quàm istud abscindet. Aiũt Antipatro Athenas profecto, & se salutanti non antea respondisse, quàm cœptam finiret orationem. Porrò gloriæ & fastus in primis contemptor fuit, ac sæpe interdiu meditationi inseruiebat, atq; unam silentio distribuebat horã. Scripsit autem plurima, cõmẽtarios nimirũ, parænes es, & uersus. Ea ferè ista sunt, de natura libros sex, de philosophia sex, de diuitijs unum. Arcadẽ unũ, de infinito unũ, de puero unũ, * de continentia unũ, de utili unũ, de libero unũ, de morte unũ, de uolũtario unũ, de amicitia duos, de scribendo unũ, de memoria unũ, de modestia unum, de cõtrario duo, de felicitate duo, de mẽdacio unũ. Calliclem unũ, de prudẽtia duo, Oeconomicũ unũ, de frugalitate unum, de potestate legis unum, de repub. unum, de sanctitate unum, quòd uirtus tradi posit, unũ, de eo quod est, unũ, de fato unũ, de perturbationibus unũ, de uitis unũ, de concordia unũ, de discipulis duo, de iustitia unũ, de uirtute duo, de speciebus unũ, de uoluptate duo, de anima duo, de sciẽtia unum, politicũ unũ, de uita unũ, de fortitudine unũ, de uno unũ, de ideis unum, de arte unũ, de dijs unũ, de dijs duo, de anima duo, de sciẽtia unũ, ciuilem unũ, de * sciẽtificis unum, de philosophia unum, de Parmenide unũ, Archedemus siue de iustitia unũ, de bono unũ, de his quæ circa mentẽ sunt octo. Solutio eorum quæ accidũt orationi unum, de his quæ de physicæ ratione audiuntur sex, caput unũ, de generibus & speciebus unum, Pythagoria unũ, solutiones duo, diuisiones octo, positionũ libros XXXIII. de ratione disserẽdi libros XIIII. post hæc libros XV. & alios XVI. de disciplinis eorum quæ circa distinctionem uersari possunt libros IX. eorum quæ circa mentem sunt alios libros IIII. eorum quæ circa

* περὶ θανάτου. Extat hic, ni fallor, uersus à Marsilio Ficino.

* ἐπιστημοσύνης.

disciplinas uersantur libros sex, de his quæ circa mentem libros duos alios, de geometris lib. quinq;. cõmentariorum unum, contrariorum unum, de numeris unum, numerorum speculatio unum, de interuallis unum, de his quæ in astrologia uersantur libros sex, elemẽta ad Alexandrum, de regno lib. IIII. ad Arybam, ad Hephæstionẽ, de geometria duo, uersus CCCXLV. Eum tamẽ cùm tantus ac talis esset, Athenienses aliquando uendiderunt, ut eo modo in exilio positus frangeretur. Eum Demetrius Phalereus emit, & utriq; succurrit. Xenocrati enim libertatẽ restituit, Atheniensibus uerò imposito illi uiro ab urbe exilio satisfecit. Hoc ait Myronianus Amastrianus in primo historicorum similiũ capitulorũ. Suscepit autem Speusippus scholam, ac præfuit annos XXV. Docere autem cœperat sub Lysimacho centesimæ decimæ olympiadis, anno secũdo. Moritur noctu, cùm * in Sartaginem fortè offendisset ætatis agens annum octogesimumsecundum. Nos de eo sic diximus, * λεκάνην.

Χαλκῇ προσπταίσας λεκάνῃ ποτὲ, καὶ τὸ μέτωπον
    Πλήξας, ἴαχεν ὦ σύντομον, εἶτ' ἔθανεν
Ὁ πάντα πάντῃ Ξενοκράτης ἀνὴρ γεγονώς. hoc est, leg. γεγώς.
In peluim quondam lapsus malè cautus ahenam
    Frontem læsit & ὦ uociferatus obit
Xenocrates uir ille, qui unus omnibus fuit omnia.

Fuerunt & alij quinq; eiusdem nominis. Primus antiquissimus huius philosophi ciuis ac propinquus. Fertur eius oratio quæ inscribitur Arsinoëtica, de Arsinoë defuncta. Alter philosophus Elegiæ scriptor non satis probatus. Ita enim se habet res, ut poetæ quidem, si prosa oratione scribere uelint, præstent. Qui uerò pedestri oratione scribere consueuerunt, si poëticæ sibi partes uendicare uelint, non assequantur. Id ex eo liquet, quòd alterum naturæ, artis HR. p. 138.

alterum opus est. Alius statuarius fuit. Postremus Aristoxeno teste odas conscripsit.

POLEMO ATHENIENSIS.

Polemo Philostrati filius Atheniensis, pago Oeetensis oriundus, cùm esset adolescens, adeò impudicus ac lubricus fuit, ut pecunias circumferret, quò paratior esset & instructior ad uoluptates implendas, eas itidem in uijs & angiportis occuleret. In Academia quoq; iuxta columnam quandam reperta est pecunia ab eo illic in usus similes recondita. Aliquãdo uerò ex cõposito cum sodalibus ebrius, & coronatus Xenocratis irrupit scholam. Quo ille nihil deterritus, eam quam cœperat orationem, ardentius quoq; prouexit. Erat autem sermo de temperantia. Ea illius oratione sensim impurus adolescens seipsum collegit, atque ita, ut industria & studio cæteros uinceret, eiq; in schola regenda succederet, incipiens à centesima decima sexta olympiade. Refert Antigonus Caristius in uitis, patrẽ eius fuisse primarium ciuitatis, equosq; iugales nutrire solitũ. Fugisseq; iudiciũ Polemonem ab uxore nequitiæ insimulatum, quòd adolescentibus congrederetur. Tantam uerò inter ipsa philosophandi principia oris atque habitus assumpsisse constantiã, ut idem semper permaneret, uocemq; nunquã immutaret. Quibus ex rebus Crantorem quoq; sui in primis studiosum fecit. Quin à cane rabioso impeditus dum suram morsu discerperet, ne expalluit quidem, tumultuq; in ciuitate excitato, percontatus quid nam contigisset, immobilis perstitit. In theatris quoque nulla miseratione mouebatur. Nicostrato enim, qui cognominabatur Clytemnestra, poëta quiddam sibi Cratiq; recitante, illoq; in affectum cõmiserationis translato, hic ita perseuerauit, ac si nõ audiuisset. Eiusmodi autem profectò fuit, qualem describit

Valer. Max. ʒ. 353.

anno trigesimo coepit aquam bibere usq ad finem vitae. Athenag Dipnos. l. 2. p. m. 58.

ſcribit Melantius pictor in libris de pictura. Ait enim
oportere contumaciã quandam atq; duritiã operibus &
moribus ex æquo moderari. Polemo autẽ dicebat oporte-
re, in rebus exerceri, non in dialecticis ſpeculationibus, ne
breuẽ quandã artem ſorbentes atq; meditantes, dum in ro-
gationibus admirationi habentur, affectu ſibiipſis repu-
gnarent. Erat igitur urbanus adiuncta ſeuera conſtantia.
Idq; fugiebat quod de Euripide ſcribit Ariſtophanes, aci-
dum eum atq; aſperũ uocans. Neq; uerò ſedens dicebat cũ
rogaretur, ſed ambulans. Itaq; propter ſummũ probitatis
ſtudiũ in ciuitate honorabatur. Maximè autem poſt deam-
bulationem quieſcebat in hortulo, iuxta quẽ diſcipuli cõ-
ſtructis breuibus tuguriolis prope ſcholam exedramq; ha
bitabãt. Videtur autẽ Polemo Xenocratẽ in cunctis æmu-
latus, eumq; amaſſe Ariſtippus in quarto de antiquis deli-
cijs refert. Semper enim illius innocentiã & ſiccitatẽ Pole-
mo in ore habebat: induerat illius quoq; grauitatem, ueluti
*Doricus quidã in muſica modus. Erat autem & Sopho- * Δώριος οἰκονομία.
clis in primis ſtudioſus, atq; in illis maximè locis, ubi iuxta
comicos canis quidam Moloßicus ſecum unà poëmata fe-
ciſſe uidebatur: & ubi iuxta Phrynicum non elatus, aut
turbidus, ſed *mitis incedit atq; placidus. Dicebat enim Ho * πράμνιος.
merũ quidem epicũ eſſe Sophoclem, Sophoclem uerò Ho-
merũ tragicũ. Obijt iam uetulus ex ptiſi, reliquitq; opuſcu
la non ſanè pauca. Noſtrum eſt tale de eo carmen,

Οὐκ ἀΐεις, Πολέμωνα κεκεύθαμεν, ὃν θέτο τῇδε
Ἀῤῥωστία τὸ δεινὸν ἀνθρώπων πάθος.
Οὐ μᾶλλον Πολέμωνα τὸ σῶμα ἢ τοῦτο γὰρ αὐτὸς
Μέλλων ἐς ἄστρα διαβαίνειν θῆκεν χαμαί. hoc eſt,

Heus bone, ſi neſcis, tegimus Polemona uiator,
Quem morbus hic iam collocauit peßimus.

Imò non Polemona, sed hoc quod ad astra profectus
Humi reliquit corpus semiputridum.

CRATES ATHENIENSIS.

CRates Atheniẽsis patre Antigene ortus, pago Thri- 2
asius fuit, auditor simul amatorq; Polemonis, illiusq; successor scholæ. Ita uerò sibi profuere inuicem, ut nõ modò uiuentes eadem studia sint secuti, uerùm ad ultimã ferè respirationem alterutrum similes fuerint, & mortui eodem sepulcro sint conditi. Vnde & Antagoras ambos uersu laudauit in hanc sententiam,

Μνήματι τῷδε Κράτητα θεουδέα, καὶ Πολέμωνα
Ἔννεπε κρύπτεσθαι ξεῖνε παρερχόμενος.
Ἄνδρας ὁμοφροσύνῃ μεγαλήτορας, ὧν ἄπο μῦθος
Ἱερὸς ἤισεν δαιμονίου στόματος.
Καὶ βίοτος καθαρὸς σοφίας ἐπὶ θεῖον ἐκόσμει
Αἰῶν' ἀστρέπτοις δόγμασι πειθόμενος. hoc est,

Hoc Polemonà situm tumulo sanctumq; Cratetem
Qui facis hàc, narra quisquis es hospes, iter.
Mutua quos pariter iunxit concordia, quorum
Ambrosius sacro fluxit ab ore lepos.
Et sua, quæ monitis fuerat contracta seueris
Vitæ illustrauit secula mundicies.

Hinc & Arcesilaũ cùm ad eos à Theophrasto diuerteret, 2
dixisse ferunt, illos deos esse quospiã, aut aurei seculi reliquias. Erant enim ingenio minimè uulgari, aut multitudinis fauoribus dedito, sed quod de Dionysodoro tibicine fertur, illis conuenientißimè aptari potest, quem aliquando dixisse tradunt exultantem atq; gloriantem, quòd nihil ex suis pulsibus, neq; in trieris, neq; ad fontẽ unquã audiuisset, sicuti Ismenij. Cœnare apud Crantorem solitum refert Antigonus concorditer ambobus Arcesilao etiam adiecto

uiuentibus. Habitaſſe item Arceſilaum unà & Crãtorem, Polemonemq́; unà cum Cratete, & Lyſiclide quodam ex ciuibus. Erat aũt, inquit, amator, ut prædictũ eſt, Polemonis quidem Crates, Crantoris autem Arceſilaus. Moriens autem Crates, ut Apollodorus in tertio chronicorũ ait, libros reliquit, alios quidẽ philoſophicos, alios de comœdia. Orationes item populares alias, & alias de legationibus. Habuit & diſcipulos ſanè memorabiles. Horũ ex numero fuit Arceſilaus auditor eius, de quo in conſequentibus dicemus, & Biõ itẽ Boryſthenites, ac poſtremò Theodorus, à quo ſecta Theodorica denominata eſt: de quo itẽ dicemus mox poſt Arceſilaum. Decem uerò fuerũt Cratetes. Primus antiquæ comœdiæ poëta. Secũdus orator Trallianus de Iſocratis familia. Tertius uallorum effoſſor, qui cum Alexandro militauit. Quartus Cynicus, de quo poſtea dicemus. Quintus philoſophus Peripateticus. Sextus Academicus quẽ prædiximus. Septimus Malotes grãmaticus. Octauus qui geometrica ſcripſit. Nonus poëta epigrãmatum. Decimus Tarſenſis Academicus philoſophus.*

* ταφριώρυχος.

CRANTOR.

21. *CRantor Solenſis cùm apud ſuos haberetur in honore conceſſit Athenas, ibiq́; Xenocratis auditor. Polemonisq́; ſocius in dicendo fuit. Reliquit autẽ commentaria ad XXX. uerſuum milia. Ex eis quædam Arceſilao nõ deſunt qui applicent. Fertur cũ interrogatus eſſet quãobrem ita ſe Polemoni addixiſſet, reſpondiſſe, quia illo nunquã neq; acutius neq; grauius audiſſet loquẽtem. Is cũ incidiſſet in morbũ, in Aſclepianũ ſeceſſit, ibiq́; deambulabat. Cõtinuo ad eũ illuc undiq; confluxere diſcipuli, exiſtimantes illum non morbi cauſa, ſed quòd ibi ſcholam uellet inſtituere. Aderat tum illic & Arceſilaus uolẽs ab illo ſe ad Polemo-*

nem commendari, quanquã amatore suo, sicuti cũ ad Arcesilaum uenerimus, dicemus. Quæ ex re non solum nihil succensuit, sed ipse quoq; cum sanus factus esset, se ad audiendum Polemonem contulit, atq; inde multum illi & gloriæ & laudis accessit. Fertur & substantiã Arcesilao reliquisse talentorum duodecim. Et cùm ab eo rogaretur, ubi nam sepeliri uellet, dixisse:

Ἐν γῆς φίλοις μυχοῖσι κρυφθῆναι καλόν. hoc est,
Terræ in latebris condi amicis expedit.

Poëmata quoq; scripsisse dicitur, eaq́; signata in Mineruæ fano in patrio solo condidisse. Theætetus quoq; poëta illũ laudans & uiris & musis fuisse in primis gratum canit, atq; sub ipsam senectutẽ cum defecisset, humo conditum, illic tranquillo æuo frui. Ipsius autem carmen sic habet,

Ἥνδανεν ἀνθρώποις, ὃ δ᾽ ἐπίπλεον ἥνδανε μούσαις
Κράντωρ, καὶ γήρως ἤλυθεν οὔτι πρόσω.
Γῆ σὺ γὰρ τεθνειῶτα τὸν ἱερὸν ἄνδρ᾽ ὑποδέξῃ
Ἦρ᾽ ὅγε καὶ ζώει κεῖθι ἐν εὐθυμίᾳ. hoc est,
Gratus erat superis, musis sed gratior ipsis
Crantor, & huic nondum cana senecta aderat,
Exanimem sed terra uirum tu suscipe sacrum,
Vitam ut mollem istic ipse quietus agat,

Admirabatur Crantor præ cæteris Homerum & Euripidem dicens, operosum esse & industriæ plenum proprietate seruata tragice simul cum affectu misericordiæ scribere, proferebatq́; uersiculum ex Bellerophonte:

Οἴμοι, τί δ᾽ οἴμοι, θνητά τοι πεπόνθαμεν. hoc est,
Humana quantum dij boni passi sumus.

Antagoram quoq; pëtam fertur ut Crantoris uersibus in amorem ferri huiusmodi,

Ἐνδοίῃ μοι θυμὸς ὅτοι γένος ἀμφιβόητον

Ηοε

Ἦ σε θεῶν, τὸν πρῶτον ἀειγενέων ἔρος εἴπω.
Τῶν ὅσσους ἔρεβός τε πάλαι, βασίλειά τε παῖδας
Γείνατο νὺξ πελάγεσσιν ὑπ' εὐρέος ὠκεανοῖο
Ἢ σέ γε κύπριδος υἷα περίφρονος, ἠὲ σὲ γαίης
Ἢ ἀνέμων τοὶ αἶσα κακὰ φρονέων ἀλάλησαι
Ἀνθρώπων ἤδ' ἐσθλά, τὸ καὶ σέο σῶμα διφυόν. hoc est,
Mens foret illa mihi, cecini qua feruidus olim
Progeniem diuûm æternam, celebrare Cupido
Te primum inciperem, & quot natos edidit atra
Nox, Erebusq́; senex, alto sub gurgite lati
Oceani, Terraq́; satos, Venerisq́; puellum,
Ventorumq́; uagos cursus, humanaq́; uota,
Naturamq́; tuam canerem, corpusq́; gemellum.

Erat autem & in nominibus fingendis acer. Nam Tragœdum dixit * infractam habere uocem, & cortice plenam: & poëtæ cuiusdam uersus σκίφθης plenos esse ait, et Theophrasti * quæstiones ostreis conscriptas esse. Laudatur eius maximè liber quem de luctu edidit. Obijt ante Polemonem & Cratem aquæ intercutis morbo. Est nostrum epigramma in eum huiusmodi,

* ἀπελέκυτον.
* θέσεις.

Ἐπέκλυσε καὶ σὲ κράντορ ἡ νόσων κακίστη
Χ' οὕτως κατῆλθες εἰς μέλαιναν πλουτέως ἄβυσσον
Καὶ σὺ μὲν ἐκεῖθι νῦν χαίρεις, σῶν λόγων δὲ
Χήρη ἕστηκεν ἀκαδημία καὶ σόλοι πατρὶς σεῦ. hoc est,
Inundauit & te Crantor pessimus morbus,
Atq; ita in atram descendisti Plutonis abyssum:
Tu quidem illic nunc gaudes, at sermonum
Tuorum uidua est Academia & Soli patria.

ARCESILAVS.

ARcesilaus Seuthi siue Scythi filius, sicut Apollodorus in III. chronicorũ ait, Pritanæus ex Aeolide. Primus

hic mediam inuexit Academiã, negationes continens propter sermonũ cõtrarietates: primusq; in utranq; disserere partẽ aggressus est. Idq; orationis genus quod Plato tradiderat, per interrogationẽ, ac responsionẽ, ex umbra in certamen ac puluerẽ primus eduxit. Crãtori uerò in hunc modũ cõgressus est. Quartus erat ex fratribus, qui illi duo erãt ex eodẽ patre, duoq; eadem ex matre nati. Ex his alter, qui eodẽ ex patre maior natu erat, Pylades: qui uerò ex matre, Mœreas dicebatur, quiq; eius curator erat. Audiuit itaq; principio quidem Autolycum mathematicum ciuem suum, antequam proficisceretur Athenas, quicum Sardis quoq; perrexit. Deinde Xanthum Atheniensem musicũ, post quem Theophrasti auditor fuit. Tum demum in Academiam se ad Crantorem contulit. Mœreas enim frater, quem prædiximus, ad oratoriam ediscendam hortabatur, sed illum philosophiæ iam amor ceperat. Eo amore flagrantem Crantor in eum affectus, Euripidis ex Andromeda uersiculo producto rogat,

Ὦ παρθένʼ εἰ σώσαιμί σʼ εἴσῃ μοὶ χάριν; hoc est,
O` uirgo si te seruem habebis gratias?

Cui ille quod mox sequitur respondit,

Ἄγου με ὦ ξένε εἴτε δμωὴν θέλεις εἴθʼ ἄλοχον. hoc est,
Duc hospes ancillam me, aut si uis coniugem.

Ex hoc iam pariter ambo morabãtur. Aegrè tulisse Theophrastum aiunt illius recessum, ac dixisse, quàm ingeniosus promptusq; adolescens è schola discessit. Nanq; cùm esset in dicendo grauissimus, atq; in scribendo satis exercitatus, poëticæ quoq; operam dedit. Feruntur eius epigrammata in Attalum in hanc sententiam,

Πέργαμος οὐχ ὅπλοις κλεινὴν μόνον, ἀλλὰ καὶ ἵπποις
Πολλάκις ἀνδᾶται πίσαν ἀνὰ ζαθέην.

Εἰ δὲ

Εἰ δὲ τὸν ἐκδιόθεν θεμιτὸν θνητῷ νόον εἰπεῖν
 Ἔσσεται εἰσαῦθις πολλὸν ἀοιδοτέρη. hoc est,
Sæpe per egregiam memoratur Pergamus armis
 Vrbem & equis Pisam, & religione sacram.
At si mortali phas præsagire futurum,
 Rursus erit multo commemorata magis.

Atque in Menodorum Eudami filium, unum ex condiscipulis amantem,

Τηλοῦ μὲν Φρυγίη, τηλοῦ δ' ἱερὴ θυάτειρα
Ὦ μηνόδωρε σὴ πατρὶς Καδανάδη.
Ἀλλὰ γὰρ εἰς ἀχέροντα τὸν οὐ φατὸν ἶσα κέλευθα
Ὡς λεινὸς ἀνδρῶν πάντοθεν μετρεύμενα.
Σῆμα δέ τοι τόδ' ἔρεξεν ἀριφραδὲς εὔδαμος, ᾧ σὺ
Πολλῶν πενέστερος ἦσθα προσφιλέστερος. hoc est,
Sacra quidẽ procul est Phrygia, & procul est Thyatira
Tua Menedore patria & Cadanade.
Verùm aditus tetrum patet undiq; liber ad Orcum,
Quem perspicaci mensus es præsentia.
Eudamus insigni tibi sed dedit arte sepulcrum
Pauperrimo quidem, uerùm charißimo.

Amplectabatur Homerũ maximè ex omnibus, cuius adeò studiosus erat, ut semper ante somnũ eius aliquid legeret. Mane quoq; cùm surgeret, dicens se ad amasiũ ire, cùm se uelle legere innueret. Pindarum quoq; dicebat esse in primis idoneũ implere uocem, uerborumq; ac nominũ copiam præbere. Stylum etiã Ionicum expreßit, cùm esset iunior. Hipponici item geometræ auditor fuit, in quẽ iocatus ille plerunq; est, quòd cùm esset hebes & obtusus & oscitans, artis tamen intelligentiam assequutus uideretur, hianti sibi geometriam in os aduolauisse aiebat: eum etiam * dementem aliquando effectum domi secum habuit, atque tam diu *παραπλήξαντα
illius

illius curam egit quoad redderetur sensui. Crate autē uita functo scholā tenuit, cedente sibi Socratide quodā. Nullum uerò librū scripsisse ferūt, quòd æquè de omnibus suspēderet sententiā. Alij deprehēsum dū quædā emēdaret, tradūt. Ea tamē ipsa alij nō edidisse, alij flāmis tradidisse aiūt. In honore summo Platonē habuit, librosq; illius studiosè lectitabat. Sunt qui Pyrrhonē quoq; imitatū asseuerēt. Dialecticæ quoq; fuit nō imperitus, Eretricorūq; sermones ac rationes calluit. Vnde & de illo ab Aristone dicebatur,

Πρόσθε Πλάτων, ὄπισθε ἢ Πύῤῥων, μέσος Διόδωρος. i.
Antè Plato, retrò Pyrrho, medius Diodorus.

Timon etiam sic de illo locutus est,

Τῆ γὰρ ἔχων Μενέδημος ὑπὸ στέρνοισι μόλυβδον
Θήσεται, ἢ Πύῤῥωνα τὸ πᾶν κρέας, ἢ Διόδωρον. hoc est,
Hinc sequitur Menedemus habēs sub pectore plumbū,
Certè aut Pyrrhonem carnosum, uel Diodorum.

Erat autem proloquijs abundè utens, & constrictus, atq; in locutione ambiguus. Ac prætereà obiurgator cōfidens multùm, atq; audax, quòd Timon quoque signauit, qui illius uehementiam uno uersiculo expreßit.

Καὶ νέον ὢ λήσῃς ἐπιπλήξεσιν ἐγκαταμιγνύς. hoc est,
Et te, cùm obiurgas, iuuenem uixisse memento.

Vnde & adolescente quodam audacius quàm par erat loquente, Nullus'ne, inquit, hunc * talo excipiet? Cùm retulisset ad eum quidam uitiosè concludens, non uideri altero alterū maius: nec decem, inquit, digitorū longitudo senorum longitudine. Emone quodā Chio cùm esset deformis, formosum se arbitrante, ac iugiter * chlamydem preciosam induente ac rogante, num illi sapiens amaturus uideretur. Maximè, ait, nisi ita quispiam fuerit pulcher ut tu, & ita speciosè induatur. Cùm uerò ab impudico agitaretur, cui

* ἀστραγάλῳ.

* χλανίδα.

forte

Arcesilaum aiunt ad Synposium vocatum aliquando, qui cum beteq, cenā comederet, cum ipse nihil gustare posset, dixisse: Bonū tibi sit, Telephe, ego devorans devorabor. Fuit Telephus obsonior commedo atq vorago dictus. Athenog. V.1.

forte infensa erat eius grauitas, sic ait,

Ἔξεστιν ἐρωτᾶν πότνι᾽ ἢ σιγὴν ἔχειν; hoc est,
Licet rogem te casta, aut obmutescere?

Respondit,

Γύναι τί μοι τραχεῖα καὶ οὐκ εἰθισμένως λαλεῖς. hoc est,
Quid dura nobis & noua affers fœmina?

Verboso item cuidam ignauo ac molesto,

Ἀκόλαστ᾽, inquit, ὁμιλεῖν γίνεται δούλων τέκνα.. hoc est,
Obscœna nati seruorum loqui solent.

Loquaci itidem obtondenti nimio uerborum strepitu, Næ malam quidem, inquit, nutricē nactus est. Quibusdam uerò nihil respondebat. Fœneratore quodam, ac discendi studioso, quiddam se ignorare dicente,

Ἀνθοῦσι γάρ τοι, inquit, καὶ ἀνέμων διέξοδοι
Θήλειαν ὄρνιν πλὴν ὅταν τόκος παρῇ. hoc est, *τόκος utrunq; fœtum & usuram signat.*
Nescit latentes transitus uentorum auis
Fœmella, fœtus adsit ni in præsentia.

Sumpta sunt autē ista ex Oenomao Sophoclis. Alexinum quendā dialecticū, Alexini quædā cōmodè ac pro merito enarrare nō ualentē, quid Philoxenus aduersus latericios operarios egisset, admonuit. Ille enim cū hoc carmē ipsius malè cantantes offendisset, lateres illorū cōculcare cœpit ac dicere, Vos mea corrūpitis, ego uestra dißipabo. Ferebat grauiter, si quis intēpestiuè disciplinas liberales arripuisset. Naturaliter autē nescio quomodo in disserēdo utebatur hoc uerbo, *arbitror equidē, &, nō assentietur istis ille, eum ex nomine appellans: idq; discipulorū quoq; plurimi imitabantur, neq; id solùm, uerùm & rhetoricen eius, omnemq; dicendi modum ac figurā in se nitebātur exprimere. Erat autem illi inuentionis præcipua felicitas. Rite item ac facilè occurrere obiectis, orationisq; ambitū ad id

*φήμ᾽ ἐγὼ καὶ, οὐ συγκαταθήσεται τούτοις ὁ δεῖνα.

quod

quod erat propositum referre, atque omni se tempori accommodare mirificè callebat. Magna illi præterea ultra omnes cæteros erat persuadendi quæ uellet acrimonia. Quibus ex rebus factū est, ut ad eū audiendū cōfluerēt plurimi, & quidē cùm illius immodico acumine offenderentur. Quod tamen illi ipsi æquo animo, ac libenter tolerabant. Erat enim uir egregiè bonus, suosq; auditores bona spe plenos emittebat. Erat illi summa facilitas in communicandis rebus suis, atq; ad ferēda beneficia promptus occurrebat: latere quoq; gratiā omni studio quærebat, fastū eiusmodi maximè exhorrens. Deniq; ingressus aliquando ad Ctesibiū ægrotū, uidēsq; eū inopia rerū angustari, plenū nummis sacculum clàm eius puluino subiecit. Quo ille inuento, Arcesilai, inquit, hic ludus est. Sed & aliàs mille ad eum solidos misit. Archiam uerò Arcadem Eumeni cō- 38.
mendans, ut magna dignitate fungeretur effecit. Liberalis quoq; admodum fuit, ipsamq; liberalitatē suam argēteis in primis uasis præferebat. atq; cū Archecratis & Callicratis apparatu cōtendens, aurea quoq; uasa in studio habuit, plurimisq; ea subministrabat, quibus & conuiuia, & cœnas faciebant. Acceperat ab eo quidā ad suscipiēdos amicos argētea uasa, cū uerò is egenus esset, nō repetijt. Aiūt alij de industria hæc illum utenda dedisse, & cū ea ille redderet quia pauper erat, illi largitū fuisse. Erat quidem illi & in Pitane substātia, ex qua sibi Pylades frater suppeditabat ad uitæ usus. Sed & Eumenes Philetæri filius ipsum largissimis frequentibusq; illustrabat donis. Quocirca & huic soli præter cæteros studebat reges. Cū autē Antigo- 39.
no pleriq; obsequerentur, illiusq; domum salutandi gratia confrequentarent, ipse abstinebat, nolens in illius notitiam incidere. Hieroclis item amicitijs in primis fruebatur, qui

Munychiam poßidebat, et Pireum. Itaq; diebus ferijs semper descēdere ad eum consueuerat, & cùm ab eo quoq; ut Antigonum salutatū iret, induceretur, non acquieuit, sed adusq; illius ianuas profectus, retrò redijt. Post naualē uerò Antigoni pugnā plurimis eum adeuntibus, epistolasq́; pro consolatione scribētibus, tacuit ipse. Attamen pro patria legatione ad Antigonū in Demetriadē functus absq; effectu redijt. Omne igitur tēpus uixit in Academia, reip. negotia fugiens. Interdū & Athenis in Pireo morabatur ex tēpore dicens. Hierocle enim, ut diximus, utebatur familiariter, unde & à plerisq; carpebatur, magnificentia præterea excellens. Quid enim rectius dici potest, quàm alter Aristippus? Cœnas cū sui similibus sæpe celebrabat, ipseq́; ad illos proficiscebatur. Theodotæ item ac Philetæ Eliensibus scortis palàm congrediebatur, Detrahentibus autē, Aristippi χρείας recensebat. Adolescētibus item maximè studebat, eratq; in amorē pronus. Vnde illū Aristo Chius Stoicus corruptorem iuuenum* disertumq́; impudicum & temerarium appellabat. Nanq; & Demetrium, cùm is Cyrenen nauigaßet, amasse plurimum dicitur, & Myrleanum Leocharem, de quo & ad comessantes dixisse, se quidem aperire uelle, illum autem prohibere. Hunc amabant & Dæmochares Lachetis, & Pytocles Bugeli filius. Quos ille cùm deprehendisset, cedere se pro sua patientia dixit. Præterea carpebant eum, & obiurgabant ij quos diximus, ut uulgò addictum gloriæq́ue studiosum. Maximè autem illum apud Hieronymum peripateticum uexabant, cùm amicos cogeret ad natalem diē Alcyonei Antigoni filij, qua die pecunias plurimas in sumptus quotannis mittebat Antigonus. Vbi cū deuitaret inter pocula disserere, Aridelo proponenti sibi quiddam

quod

quod ſpeculatione indigeret, orantiq́; ut ſuper illo diſſereret, dixiſſe ferunt, At hoc ipſum in primis philoſophiæ propriũ eſt, cuiuſq; rei tẽpus ſcire. In id autẽ quòd turbæ addictus culpabatur, & Timon itidẽ ſuo more iocatur.

ὣς εἰπὼν, ὄχλοιο περίστασιν εἰσκατέδυνεν.
Οἱ δέ μιν ἠΰτε γλαῦκα περὶ σπιζεῦ τερατοῦντο
Ἠλέματον δεικνύντες. ὅθ' οὕνεκεν ὀχλοαρέσκης
Οὐ μέγα πρῆγμα τάλας, τὶ πλατύνεαι ἠλίθιος ὥς. i.
Hæc ait, & turbam dextra læuaq́; frequentem
Ingreditur, uolucres ululam ut mirantur ineptæ:
Illa ſtupet ſtolidum. ſed tu uaniſsimè plebis
Captator, quid ob hæc tam non præclara ſuperbis?

Cùm tamẽ alioqui ita moderatus & faſtus fugiens erat, ut diſcipulos moneret et alios audire. Et cũ adoleſcẽs quidã Chius ex ludo ſuo, Hieronymi quem prædiximus ſcholam plus ſibi placere ſignificaſſet, ipſe manu apprehenſum ad illũ duxit, philoſophoq́; commẽdauit, admonens ſeruaret ordinis ac diſciplinæ grauitatẽ. Perlepidũ & hoc illius dictum memoratur. Percontanti enim cur ex diſcipulis alijs pleriq; ad ſectam Epicuream tranſirẽt, ex Epicureis uerò nullus ſe ad cæteras cõferret, ait: quia ex uiris quidẽ galli fiunt, ex gallis uiri nunquã. Cũ uerò iam eſſet morti proximus, ſua omnia Pyladi fratri legauit, quòd is illũ Chiũ clam Mœrea, atq; inde Athenas deduxerat. Nunquã uerò uxorẽ duxit, aut filios genuit. Tria teſtamenta conſcripſit. Ex his unum Eretriæ penes Amphicritum depoſuit. Secundum Athenis apud quendã ex amicis. Tertium domum ad Thaumaſiam quendã neceſſariũ ſuum miſit, orãs ut illud ſeruaret. Ad quem ita etiam ſcripſit.

γάλλοι, Cybeles ſacerdotes execti.

ARCESILAVS THAVMASIAE S.

TESTAMENTA mea Diogeni tradidi ad te perferenda

ferenda. Quia enim sæpius ægroto, & corpore non rectè ualeo, testamentum conficere placuit, ut si quid contingat inopinatũ, sine tua iniuria proficiscar ex uita, qui unus ex omnibus maximè me affectu prosecutus es: fidissimus autem omnium qui hic sunt, cùm mihi semper fueris, diligenter ea seruare stude, tum propter ætatem, tum propter necessitudinem. Cura igitur, memor quantum tuæ fidei committam, ut quod apud totum deponetur quantum in te est & negotia mea honestè disposita sint. Posita sunt autẽ ista Athenis apud quendam ex amicis, & Eretriæ penes Amphicratum. Obijt, ut Hermippus ait, cùm merum immodicè hausisset ac offendisset, septuagesimo, & quinto ætatis anno, susceptusq; est ab Atheniensibus ut nemo alius.

Ἀρκεσίλαε τί μοι, τί τοσοῦτον ἄκρητον ἀφειδῶς
  Ἔσπασας ὥστε φρενῶν ἐκτὸς ὄλισθες ἑῶν
Οἰκτείρω σ᾽ οὐ τόσσον ἐπεὶ θάνες, ἀλλ᾽ ὅτι μούσας
  Ὕβρισας, οὐ μετρίῃ χρησάμενος κύλικι. hoc est,

Arcesilaê meri quid tantum prodigus hauris,
  Extra sis mentem lapsus ut ipse tuam?
Nec tua me tantùm mors afficit, at mihi musas
  Immodica læsas sorbitione dolet.

Fuerunt & tres alij Arcesilai. Primus poëta priscæ comœdiæ. Scundus elegiæ. Tertius sculptor, in quem & Simonides hoc scripsit epigramma.

Ἀρτέμιδος τόδ᾽ ἄγαλμα, διηκόσιαι γὰρ ὁ μισθὸς
  Δραχμαὶ ταὶ πάριαι, τῶν ἐπίσημ᾽ ἄρατος.
Ἀσκητὸς δ᾽ ἐποίησεν ἀθηναίης παλάμῃσιν
  Ἄξιος Ἀρκεσίλαος υἱὸς Ἀριστοδίκου. hoc est,

Tercentum Parijs simulacrum insigne Dianæ
  Hoc drachmis constat, signum Aratus quibus est.
Doctus at absoluit cœlo manibusq; Mineruæ

Arcesilas sculptor,natus Aristodici.

Prædictus autem philosophus,ut ait Apollodorus in chronicis,floruit circa centesimam & uigesimam olympiadem.

BION BORYSTHENITES.

Bion genere quidem Boristhenites fuit. Quibus uerò sit ortus parentibus, & quibus ex rebus ad philosophiã se contulerit,ipse Antigon aperuit. Cùm enim ille sciscitaretur,

Τίς,πόθεν εἷς ἀνδρῶν,πόθι τοι πόλις,ἠδὲ τοκῆες. hoc est,

Aede tuum nomen,patriam,genus,atq; parentes.

Sentiens se uituperatum esse apud regem, atq; ideo sic locutum, ad illum ait, Pater quidem meus libertus fuit, cubito se tergens (Significabat autem illum *succidam & lardum uendere) Borysthenites genere, non habens faciem, sed in facie scripturam acerbißimi domini,mater autem ex lupanari, nimirum quam huiusmodi ducere potuit. Deinde pater nescio quid in rem publicanorum committens, cum tota domo uenundatus est: Me adolescentulum haud ingratum orator quidam emit. Is moriens,mihi omnia reliquit. Ego tabulas ipsius exurens, cunctasq; conscindens, Athenas conceßi,ibiq; philosophatus sum.

*ταριχέμπορου.

Ταύτης τῆς γενεῆς,τούτου πατρὸς εὔχομαι εἶναι.hoc est,

Huius me esse patris,generis me glorior huius.

Ista habui quæ de me dicerem. Desinant igitur Persæus ac Philonides ea historiæ tradere, me autem ex me ipso intuere, Et erat sanè Bion aliàs uersatili ingenio, & sophista callidus,puerq; circa philosophiam se exercere uolentibus occasionem præbuerat. In quibusdam uerò ciuilis, & suauis, fastuq; perfrui ualens. Complura item reliquit commentaria, sed & sententias utiles & graues, ut illud: Cùm sibi probro daretur, quòd adolescentem non sibi uend

uendicasset, non enim, inquit, poßibile est mollem caseum hamo attrahere. Interrogatus aliquando, quisnam anxietate maiore detinetur, ille, inquit, qui se maximè cupit esse filicem & quietum. Rogatus an ducenda esset uxor, refertur enim & ad hunc istud, Si quidem, ait, turpem duxeris, pœnam habebis: sin autem formosam, communis erit. Senectutem malorum omnium portum asserebat, siquidem ad ipsam cuncta confugere. Gloriã annorum esse matrem, pulchritudinem alienum bonum, diuitias neruos rerum. Ad eum qui agros suos uorauerat, Terra, inquit, Amphiaraum absorbuit, sed terram tu. Magnum aiebat malum esse, ferre non posse malum. Arguebat eos qui homines, quasi sine sensu essent, exurerent. Dicebat autem iugiter, optabilius esse speciem alteri largiri suam, quàm alienam petulanter ambire. Corpore quippe atq; animo lædi qui id fecisset. Sed & Socratem in ius uocabat dicens: Nam si quidem Alcibiade uti potuit, & abstinuit, inanis fuit: sin uerò non ualuit, nihil magnum fecit. Facilem esse dicebat ad infernum uiam, clausis enim oculis illuc iri. Alcibiadem culpans, dicebat illum dum esset adolescens, uiros ab uxoribus, iuuenem uerò uxores à uiris abduxisse. Rhodi Atheniensibus ad oratoriam se exercentibus, philosophiam ipse docebat. Causante quodam cur ita faceret, Frumenta, inquit, attuli, & ordeum uendo. Dicebat eos, qui essent apud inferos, magis profectò cruciandos, si integris, quàm si perforatis uasis aquam ferrent. Orante illum uerboso quodam, ut sibi opem ferret, Satis, inquit, tibi faciam, si internuncios ad me miseris, ipse uerò non ueneris. Nauigans cum perditis hominibus, in latrones incidit. Dicentibus illis, peribimus si agnoscamur, At ego, inquit, nisi agnoscamur. Elationem esse asserebat profectus

impedimentum. Ad diuitem auarũ, Non, inquit, hic substantiam poßidet, sed ab ea ipse poßidetur. Tenaces aiebat opum ut suarum habere curam, uerùm ex eis ut ex alienis nihil capere utilitatis. Fortitudine, inquit, cùm sumus iuuenes, utimur, at cùm senescere incipimus, prudẽtia ualemus. Tantùm uerò prudentiam à uirtutibus cæteris differre asserebat, quantùm uisum ab alijs sensibus. Dicebat non esse exprobrandam senectutem, ad quam omnes peruenire cupimus. Inuido cuidam subtristi, Nescio, inquit, utrum tibi malum, an alteri bonum contigerit. Impietatem peßimum esse dicebat contubernalem fiduciæ. 51.

Erasm. Apophth. p. 821.

Δουλοῖ γὰρ ἄνδρα κἂν θρασύστομος τὶς ᾖ. hoc est,
Virum domabit quamlibet ferox sit is.

Amicos qualescunq; sint oportere seruari, ne uideamur uel malis uti, uel deuitare bonos. Is in principio Academiæ instituta aspernabatur, quo tempore Cratis auditor erat, deinde Cynicum elegit institutum, sumpto pallio, & pera. Nam quid illum aliud ad eam animi constantiam traduxit? 52 Demum uerò se ad Theodoria transtulit, Theodori impij auditorium frequentans, qui omni orationis genere uti solebat in dicẽdo. Post hunc uerò Theophrastũ peripateticũ audiuit. Erat autem & spectatorum studiosus, risumq; mouere auditoribus maximè peritus, grauibus nominibus aduersum res utens. Quia uerò orationem suam omni dicendi genere temperauerat, aiunt Eratosthenem dixisse de illo, Primus omnium Bion philosophiam uario orationis flore uestiuit. Erat illi item & faciendis uersibus ingenium præcipuè accommodatum. Eius sunt illa,

Ὦ πέπον Ἀρχύτα ψαλληγενὲς, ὀλβιότυφε
Τῆς ὑπάτης ἔριδος πάντων ἐμπειρότατ' ἀνδρῶν. hoc est,
Ò tener Archyta, nitidoq; beatule fastu

Litibus & cantu ſuperas dicacibus omnes.

Sed omnino & muſicam & geometriam pro ludo habuit. Apparatus quoq; magnifici ac pretioſi erat ſtudioſus, atq; ideo ex urbe in urbem ſæpe migrabat. Interdum & præſtigium aliquod arte moliebatur. Nam Rhodi nautis perſuaſit, ut ſumpta ſcholari ueſte ſe ſequerētur, cumq; his ingreſſus gymnaſium conſpicuus fuit. Conſueuit & adoleſcentes ſibi adoptare, ut eis et ad uoluptatē abuteretur, & ab eorū beneuolentia protegeretur. Sed & ſui uehementer amans fuit, ſemperq; illi in ore erat, amicorum cuncta communia. Idcirco & nemo illius diſcipulus inſcribitur, cùm tot habuerit ſui auditores. Quoſdam uerò ad impudentiam prouexit. Vnde & Butio quidam ex familiaribus ſuis aliquando ad Menedemum dixiſſe fertur, Equidē ò Menedeme noctu Bioni coniūgor, nihilq; indignum mihi paſſus uideor. Multa etiam ſceleſtius congredientibus colloquebatur. Hæc autem ex impij Theodori diſciplina hauſerat. Poſtremò incidens in malā ualetudinem, ut dixerunt qui erant in Chalcide, illic enim & uitam finiuit, * ligaturas ſuſcipere inductus eſt, & pœnitentiam agere ſuper his quæ peccarat in deum. Eorum uerò inopia quibus infirmorū cura erat, dirè cruciatus eſt, quoad Antigonus duos illi famulos miſit, ſecutusq; eſt eum in * ſella, ut Phauorinus tradit in omnimoda hiſtoria. Sed hic quoq; uita exceſſit. Illum nos ita perſtrinximus: Biona Boryſthenitem Scythica tellus produxit, quē dixiſſe audimus deos, quòd reuera ſint nihil. Ac ſi quidem id dogma tueri perſtitiſſet, meritò dicēdus eſſet ſenſiſſe ut uiſum fuiſſet, etſi malè uiſum eſſet. At nunc tamen longo morbo tabeſcens, ac mori pertimeſcēs, qui deos non eſſe dixerat, fanū non uiderat, mortalibus qui illudebat ueris dum dijs immolarent, non popinæ quidem ad aras ac menſe ni-

dori, deorum hostijs admonuit nares. Nec peccaui dixi delictis parcite, sed & anui collum facilè porrexit excitandũ, brachiaq; loris persuasus deuinxit, rhamnũq; & lauri- 57
ramum ianuæ imposuit, cuncta perpeti magis quàm mori paratus. Stultus qui mercede uoluerit deos esse, quasi tunc dij essent, cùm illos Bion demũ esse arbitraretur. Ergo nequicquam sapiens cùm lembus erat carbo totus, tendensq; manum, Salue, inquit, Pluto salue. Decem uerò Biones fue- 58
re. Primus qui Pherecydi Syro contemporaneus fuit, cuius duo feruntur libri. Est autem Proconesius. Secundus Syracusanus, qui artes rhetoricas conscripsit. Tertius hic ipse. Quartus ex Democriti familia, & mathematicus Abderites, qui Atticè scripsit, & Ionicè. Hic primus esse dixit regiones quasdam, ubi esset sex mensium nox, & totidem dies. Quintus Solensis, qui conscripsit Aethiopica. Sextus rhetoricus, cuius feruntur libri nouem, musarum inscripti. Septimus lyricus poëta. Octauus Milesius sculptor, cuius & Polemo meminit. Nonus poëta tragicus ex his qui Tarsici dicuntur. Decimus itidẽ sculptor Clazomenius, siue Chius, cuius & Hipponax meminit.

LACYDES CYRENAEVS.

LAcydes Alexandri filius Cyrenæus, nouæ Academiæ 59
princeps, Arcesilaiq; successor fuit, uir eximiæ seueritatis, qui instituti sui non paucos habuerit æmulos. Fuit ab adolescentia summè studiosus, & pauper quidẽ, sed gratus admodum atq; in sermone iucũdus. Aiunt eum & circa rem familiarẽ felicissimè se habuisse. Cùm ex penu promere quicquã uoluisset obsignato aditu, rursus anulum per foramen intrò iaculabatur, ut nihil inde ex reconditis rebus tolleretur. Id cùm animaduertissent famuli, resignabant quæ signata erant, & quæ uoluissent. inde tollebant, ac deinde

Cant. VI. N. 10. Eufeb. XIV. 8. PP. Evang. p. 335.

Hunc anser adamavit ut [illegible] ei omnes adhaeserit. Plinij in H. Natur. l. X. c. 22. vid. Weber in [illegible] p. 253.

anulum in porticũ per rimã immittebant. Idq́; cùm ſæpe facerent, nunquã deprehẽdi potuerũt. Lacydes igitur Academiæ ſcholam habebat in horto, quem Attalus rex fieri curauerat, Lacydiumq́; ab ipſo appellatus eſt, ſolusq́; ex omni memoria iuuenis Phocenſibus Telecli & Euando ſcholam tradidit. Porrò Euandro ſucceßit Hegeſinus Pergamenus, à quo Carneades. Lepidum uerò illud ad Lacydẽ refertur: Attalo enim illum ad ſe accerſente, dixiſſe fertur, imagines procul eſſe intuendas. Serò autẽ geometriæ danti operã ait quiſpiam: Num uerò nunc tempus? An'ne nunc quidẽ? Obijt autem cùm ſcholam adminiſtrare cœpiſſet, quarto anno CXXXIIII. olympiadis, XX. & VI. annis in ſchola conſumptis. Mortuus eſt autem ex paralyſi, quam ex immodica potatione contraxerat. Et nos ita de illo cecinimus,

Καὶ σέο Λακύδη φάτιν ἔκλυον, ὡς ἄρα καὶ εἰς
Βάκχον ἑλὼν ἀΐδαο ποσὶν ἔσυρες ἄκροις
Ἦ σαφὲς ἦν Διόνυσος ὅταν πολὺς ἐς δέμας ἔλθοι
Λῦσε μέλη. διὸ δὴ μή τι Λυαῖος ἔφυ, hoc eſt,
Fama eſt Lacyde pedibus quòd traxeris atras
Exceptum Bacchum Ditis aduſq́; fores.
Scilicet hoc uerum eſt, penetrat cùm corpora, Bacchum
Soluere membra, ideo non ſatus ille fuit.

CARNEADES.

CArneades Epicomi, ſiue, ut Alexander in ſucceßionibus tradit, Philocomi filius Cyrenæus. Hic Stoicorum & Chryſippi libris diligentißimè perlectis, eis modicè reluctabatur, adeoq́; id uerecundè faciebat, ut ſæpius diceret, niſi Chryſippus eſſet, non eſſem ego. Fuit autẽ uehementer ſtudioſus. Porrò phyſicæ minus curam habuit, ethicæ ſe magis deuouit. Quocirca & cæſariem & ungues nutriebat, tanta erat in literas intentione. Adeò autem in

m 4 phil

philoſophia ualuit. tantumq́; ſibi in ea neruorum compara uit, ut oratores quoq; in ipſius ſcholis ad eum audiendum conuenirent. Erat autem illi & uox maxima, & præcipuè 63 ſonora, adeo ut gymnaſij princeps ad illum mitteret, ac ne ita clamaret, admoneret, ad quem ille, Da uocis modum, inquit. Et ille ſapientißimè ſanè, congrueq́; reſpondit. Nam modum habes, ait, auditores. Acriter autem inuehebatur, atq; in quæſtionibus erat inſuperabilis. Cœnas autem ob cauſas prædictas declinabat. Hic aliquando cùm Mentor Bithynus diſcipulus atq; auditor pellicem ſuam adamaret, ut Phauorinus refert in omnimoda hiſtoria, inter dicēdum ita in illum iocatus eſt,

Πωλεῖται τὶς δεῦρο γέρων, ἅλιος, νημερτὴς
Μέντορι εἰδόμενος, ἠ μὲν δέμας, ἠδὲ καὶ αὐδὴν
Τοῦτον σχολῆς τῆς δ' ἐκκεκυρῆχθαι λέγω. hoc eſt,
Tetricus hic quidam uerſatur homuncio, & idem 64
Vanus inersq́; ſenex, par Mentori membraq́; uocemq́;
Exterminari quem ſchola ex noſtra uolo.

At ille continuo exurgens, intulit,

Οἱ μὲν ἐκήρυσσον, τοὶ δ' ἠγείροντο μάλ' ὦκα. hoc eſt,
Hi dixere quidem, ſurgunt ſed protinus illi.

Durius autem uidetur circa finem uerſatus eſſe, cùm ſæpius diceret, quæ conſtituit natura & compegit, ea & diſſoluet. Cùm autem didiciſſet Antipatrum ueneno hauſto, defunctum, & ipſe incitatus eſt ad audendum contra mortem: aitq́; ſuis, date igitur & mihi. Qui cùm dicerent, quid? ait, mulſum. Defuncto autem illo defectionem lunæ factam aiunt, ut compati ſibi uideri poßit pulcherrimum poſt ſolem ſydus, refert Apollodorus in chronicis humanis cùm 65 exceßiſſet rebus, olympiadis centeſimæ ſexageſimæ ſecundæ, anno quarto, cùm uixiſſet annos octoginta quinq;.

Ferun

Feruntur eius epistolæ ad Ariathem Cappadociæ Regem. Reliqua ipsius conscripsere discipuli, ipse enim nihil reliquit. Est autem & in hunc nostrum epigramma logadico, & archabudæo metro.

Τί με Καρνεάδην,τί με μοῦσα θέλεις ἐλέγχειν
Ἀμαθὴς ὃς οὔτι κάτοιδεν ὅπως δεδοίκει
Τὸ θανεῖν,ὅτε καὶ φθισικὴν ποτ' ἔχων κακίστην
Νόσον,οὐκ ἔθελε λύσιν ἰσχέμεν,ἀλλ' ἀκούσας
Ὅτι φάρμακον ἀντίπατρος πιὼν ἀπέσβη
Δότε τοίνυν ἔφησε κἀμοὶ,πιεῖν μέν τοι,τί;
Δότ' οἰνόμελι,σφόδρατ' εἶχε πρόχειρα ταῦτε
Φύσις ἡ συνέχουσά με,καὶ διαλύσεταί δή.
Καὶ ὁ μὲν οὐδὲν ἔλασσον ἔδυ κατὰ γῆς,ἐνῆν δὲ
Τὰ πλεῖα κακὰ κέρδε' ἔχοντα μολεῖν ἐς ᾅδην. hoc est,

Quid Carneadem uis musa ut arguam
Qui rudis adhuc,non uidebat cur metueret
Mortem,unde cùm phthisi olim laboraret,peßimo
Morbo,curam noluit admittere,sed audiens
Antipatrum hausto extinctum pharmaco,
Date igitur,inquit,et mihi quod bibam. quid nam,quid?
Date mulsum mihi,nam grauiter habet hæc facilis
Natura,quæ me continet,dissolueturq; ilico.
At ille nihilo minus sub terram ceßit,licebatq;
Plura mala lucra habentem,migrare ad Orcum.

Fertur ei lumina caligine offendi solita,ipso nihil aduertente, iubereq; solitum puero lucernam accendere, quam ille cùm intulisset, ac diceret, attuli, respondere consueſſe,lege igitur. Huiusce alij complures fuere discipuli, sed excelluit omnes Clitomachus, de quo etiam subsequenter dicendum. Fuit & alius Carneades elegiæ Poëta, sed frigidus & obscurus.

CLITOMACHVS.

CLitomachus Carthaginiensis, patria lingua Asdrubal appellabatur, in qua etiã apud suos philosophari consueuerat. Athenas autem contendit quadraginta annos natus, audiuitq; Carneadem. Eius ille industriam animaduertens literas doceri fecit, ac studiosè imbuit uirum. Ad tantũ autẽ *peritiæ peruectus est, ut ultra quadraginta uolumina scripserit, successeritq; Carneadi, cuius etiam dicta maximè illustrauit literis. Versatus est autẽ in tribus maximè sectis, Academicorum scilicet, Peripateticorum, atq; Stoicorum. Porrò Academicos ita ferè insectatur Timon:

*ἐπιμελείας·

Οὐδ᾽ Ἀκαδημαϊκῶν πλατυρημοσύνης ἀναλίςου. hoc est,
Sed neq; garrulitas Academi incondita ludi.

Hactenus de Academicis qui à Platone fluxere diximus, ueniendum iam ad Peripateticos, et à Platone uenientes, quorum fuit princeps Aristoteles, de quo primùm dicendum.

DIOGENIS LAERTII DE PHILOSOPHORUM UITA, LIBER QUINTUS.

ARISTOTELES.

ARISTOTELES Nicomachi Phæstiadisq; filius Stagyrites fuit. Porrò Nicomachus à Nicomacho Machaonis filio Aesculapijq; nepote originem duxit, ut Hermippus in eo libro quem de Aristotele scripsit, tradit. Conuixit autem Amyntæ Macedonum Regi medicinæ & amicitiæ gratia. Hic inter omnes Platonis discipulos maximè excelluit, uoceq; gracili, ut Timotheus Athenien

nienſis in libro de uitis refert, et* exilibus cruribus paruiſq; oculis fuit, ueſte inſigni & anulis, ac tonſura utens. Natus eſt autem illi & filius Nicomachus ex Herpylide concubi-
2 na, ut Timotheus ait. Receſsit à Platone dum adhuc ſuperuiueret. Vnde dixiſſe illum tradunt, Ariſtoteles in nos recalcitrauit, non ſecus atq; in matrē pulli geniti. Refert Hermippus in uitis, cùm Atenienſium legatus ad Philippū profectus eſſet Ariſtoteles, Academicæ ſcholæ præfectum fuiſſe Xenocratem. Cùm uerò reuerſus eſſet, ſcholamq; ſub alio uidiſſet, elegiſſe in Lyceo περίπατον, illicq; uſq; ad unctionem deambulando cum diſcipulis philoſophari ſolitum, atq; inde peripateticum appellatum eſſe. Alij idcirco ſic uocatū aſſerunt, quòd ægritudine conualeſcenti, ac deambulanti
3 Alexandro aſiſtēs quædam diſſerere ſoleret. Vbi uerò iam plures eſſe cœperant, ſedens docebat, dicens:

Αἰσχρὸν σιωπᾶν, Ξενοκράτη δ᾽ ἐᾶν λέγειν. hoc eſt,
Silere turpe me, & Xenocratem loqui.

Ad propoſitam quæſtionem diſcipulos unà exercebat ſimul & oratoriam docens. Deinde ad Hermiam eunuchum profectus eſt, Atarnenſium tyrannū. quem alij quidem delicias ac luſus ipſius fuiſſe tradunt. alij uerò ſibi affinitate iunctū tradita ei filia ſiue nepte, ut refert Demetrius Magneſius in libris de Poëtis ac ſcriptoribus æquiuocis, qui et Eubuli ſeruum Hermiam fuiſſe ait, Bithynium genere, quem et dominum ſuum enecaſſe. Porrò Ariſtippus in primo de antiquis delitijs libro, Ariſtotelem ait Hermiæ concubinā adamaſſe,
4 quam ille cùm ſibi permiſiſſet, duxiſſe eam, & gaudio elatū immolaſſe mulieri, ut Athenienſes Eleuſinæ Cereri, Hermiæq; pæana ſcripſiſſe, qui ἔνδον, hoc eſt, intus ſcriptus eſt. Hinc in Macedonia apud Philippum uixiſſe, atq; ab eo Alexandrum filium erudiendum accepiſſe, petiſſeq; inſtaurari ſolum patrium à Philippo euerſum. Id ubi impetraſſet, de-

disse illis leges. In schola quoq; leges tulit imitando Xenocratem, ut decendialem principem facerent. Vbi uerò Alexandro instituendo satis uisus est nauasse operã, eumq; sibi deuinxisse, commendato illi cognato Callisthene Olynthio Athenas concessit. Eum audacius quàm par erat alloquentẽ, Regem, et minimè illi obsequẽtem, ab ipso increpitum asserunt uersu, admonente, ni talia loqui desisteret, maturè periturum, quod & factum est: uersus autem sic habet:

Ὠκύμορος δή μοι τέκος ἔσσεαι. οἷ' ἀγορεύεις. *hoc est,*

Qualia mi loqueris, uereor sis nate superstes.

Nanq; Hermolao in Alexandrum insidiarum socius fuisse deprehensus, cauea ferrea circũduci, pædore atq; squalore oblitus, leoni postremò obiectus est, sicq; excessit e uita. Enimuero Aristoteles Athenas profectus, cùm illic tredecim annis docuisset, clàm in Chalcidem concessit, quòd ab Eurymedõte hierophãta impietatis accusatus esset, siue, ut Phauorinus ait in omnimoda historia, à Demophilo, quòd hymnũ in eum quem prædiximus Hermia scripserit, quodq; hoc epigramma statuæ quæ in Delphis est, incidi curauerit:

Τὸν δὲ ποτ' οὐχ ὁσίως παραβὰς μακάρων θέμιν ἁγνὴν
Ἔκτεινεν περσῶν τοξοφόρων βασιλεὺς
Οὐ φανερῶς λόγχῃ φονίοις ἐν ἀγῶσι κρατήσας
Ἀλλ' ἀνδρὸς πίστει χρησάμενος δολίως. *hoc est,*

Impius hunc quondam Persarum morte tyrannus
Mulctauit uiolans iusq; nefasq; uirum.
Nam neq; collato oppressit certamine, uerum
Insidiosè hominis usus amicitia.

**Alias Hermippus.*

*Hic uerò, ut ait*Eumolus in quinto historiarum, aconitum bibens, mortuus est septuagesimo ætatis anno. In quem est nostrum hoc epigramma:*

Εὐρυμέδων ποτὲ μέλλεν Ἀριστοτέλην ἀσεβείας

Γράψασθαι δηοῦς μυστίδος ὢν πρόπολος

Ἀλλὰ πιὼν ἀκόνιτον ὑπεκφυγε. τοῦτ' ἀκονιτὶ

Ἦν ἄρα νικῆσαι σοκοφάντας ἀδίκους. hoc est,

Nuper Aristotelem, læsa ut pietate nocentem

5 Detulit Eurimedon sacrificus Cereris.

Ille aconita bibens subterfugit. certè aconiti

Hoc erat iniustum uincere sacrificum.

Idem uerò refert ipsum Platoni trigenarũ se in disciplinã dedisse, sed profectò fallitur. Nãq; septimo decimo ætatis anno Platonẽ audire cœpit. Est autẽ hymnus huiusmodi:

Ἀρετὰ πολύμοχθε γένει βροτείῳ, θήραμα κάλλιστον βίῳ. σᾶς πέρι παρθένε μορφᾶς, καὶ θανεῖν ζηλωτὸς ἐν ἑλλάδι πότμος, καὶ πόνους τλῆναι μαλεροὺς καὶ ἀκάμαντας. τοῖον ἐπὶ φρένα βάλλεις καρπὸν ἐς ἀθάνατον χρυσοῦ τε κρεῖσσον, καὶ γονέων, μαλακαυγήτοιο δ' ὕπνου. σοῦ δ' ἕνεκ' ἐκ διὸς ἡρακλέης, λήδας τε κοῦροι πόλλ' ἀνέτλασαν, ἔργοις ἀναγορεύοντες δύναμιν, σοῖς τε πόθοις ἀχιλεὺς αἴας τε ἀΐδαο δόμους ἦλθον.
6 σᾶς δ' ἕνεκεν φιλίου μορφᾶς, ἀταρνέως ἔντροφον ἀελίου χήρωσεν αὐγάς. τοιγὰρ ἀοίδιμος ἔργοις; ἀθάνατοί τε μιν αὐξήσουσι μοῦσαι μναμοσύνας θύγατρες διὸς ξενίου σέβας αὔξουσαι. hoc est,

7. Virtus laboriosa generi mortalium, honestißimum uitæ humanæ incitamẽtum. Pro tua siquidem forma ô uirgo, expetenda est in Græcia mortis conditio, et grauium aßiduorumq; laborum tolorantia. Talem nimirum inseris hominum animis fructum planè immortalem, & auro præstantiorem, parentibusq; ipsis, somnoq; dulcißimo. Nam in gratiam tuam Iouis Hercules, et Ledæ filij multa perpeßi sunt, qui quid possent, opere declararunt. Quin & tui desiderio
8. Achilles, & Aiax ad inferos penetrarunt, tuæq; formæ luculentißimæ gratia Atarneæ ciuem Solis priuauit lumine.

Quò

Quò enim clarus spectatusq; rebus gestis? Hunc immortales meæ auctiorem reddent musæ, quæ Iouis hospitalis decus augere solent:

Primam hunc orationem iudicialem pro seipso scripsisse, cùm huius criminis argueretur, Phauorinus in omnimoda historia autor est, ac dixisse Athenis: 9

Odissea n. Ὄγχνη ἐπ᾽ ὄγχνῃ γηράσκει, σῦκον δ᾽ ἐπὶ σύκῳ. hoc est,

Et pyra nata pyris, ficusq; in ficubus extant.

Ait autem Apollodorus in chronicis natum illum anno primo, nonagesimæ nonæ olympiadis, perrexisseq; ad Platonem decimo septimo ætatis anno, annosq; uiginti apud eum fuisse commoratum. Tum uerò uenisse Mitylenem principe Eubulo, quarto anno centesimæ octauæ olympiadis. Verùm Platone primo anno functo uita, sub Theophilo profectum esse ad Hermiam, mansisseq; annos tres. sub Pythodoto au- 10 tem se contulisse ad Philippũ secundo anno cẽtesimæ nonæ olympiadis, Alexandro quintumdecimum iam annum ætatis agente. Athenas uerò concessisse secundo anno centesimæ undecimæ olympiadis, atq; in Lyceo tredecim annos docuisse, ac demum perrexisse Chalcidem, tertio anno centisimæ quartædecimæ olympiadis, morboq; perisse, cùm esset annorum fermè sexaginta trium. Quo etiam tempore Demosthenes in Calabris defunctus sit sub Philocle. Fertur autem ob Calisthenis insidias in Alexandrum, infensum fuisse Anaxim. Lampsacen. Regi, illumq; ad eum contristandum Anaximenem extulisse, ac misisse Xenocrati dona. Lusit in eum epigrammate 11 Theocritus Chius, ut ait Ambrion in libro de Theocriti uita, in hunc sensum:

Ἑρμίου εὐνούχου, ἠδ᾽ Εὐβούλου ἅμα δούλου

Σῆμα κενὸν κενόφρων τεῦξεν Ἀριστοτέλης. hoc est,

Hermiæ eunuchi simul Eubuliq; sepulcrum

Ment

Mente uacans uacuum struxit Aristoteles.

Timon quoq; sic illum agit:

Οὐδ᾽ ἄρ Ἀριστοτέλους εἰκαιοσύνης ἀλεγεινῆς. hoc est,

Sed neq; Aristotelis leuitas miseranda loquacis.

Hæc uita Philosophi fuit. Cæterùm nos ipsius quoq; testamenta legimus in hunc fermè modum. Bene quidem ac ritè erit, Quod si quid contigerit ita legauit Aristoteles. Curatorem quidem omnium et per omnia iußit esse Antipatrum. Quoad uerò Nicanor adolescat, curatores ac tutores instituit Aristomenem, Timarchum, Hipparchum, Cliotelem, et Theophrastum si uoluerit, ac si curam suscipere uelit filiorum & Herpylidis, rerumq; omnium. Cumq; puella fuerit matura uiro tradi illam Nicanori. Sin uerò puellæ quippiã contigerit, quod absit, uitaq; prius quàm cõnubio iungatur, siue etiam postquam nupserit antequam filios procreet, excesserit, Nicanor dominus est, ut & de puero & de cæteris dignè nobis ac sese disponat. Curet autem Nicanor & de puella & de puero Nicomacho, nihil ut illis desit, patris ac fratris unà implens munus. Quòd si Nicanori quidpiam contigerit, quod absit, siue priusquam puellam duxerit, siue postquam duxerit, nondum filijs natis, quæ quidem ille instituerit, ea rata sunto. Sin autem uoluerit, et Theophrastus puellæ curam habeat. Sin aliàs, curatores habito cum Antipatro consilio & de puella & de puero disponant, ut eis uidebitur optimum. Curam habeant tutores & Nicanoris mei, & Herpylidis memores. Nanq; erga me studiosa plurimum fuit, cæterorumq; omnium: & si uirum accipere uoluerit, curent, ne indignè nobis locetur. Dentq; illi præterea quæ antea acceperat, de nostra substantia, talentum argenti, tresq;, si uoluerit, famulas, & ancillam quam habet & Pyrrhæum puerum. At si quidem in Chalcide habitare

bitare uoluerit, hospitium quod ad ortum est: sin autem in Stagyris, paternam domum. Vtrum uerò horum maluerit, studeant procuratores domum ita necessaria supellectile instruere, ut et sibi honestè, et Herpylidi sufficienter instructa uideatur. Curæ sit autem Nicanori & Myrmecem puerum non indignè nobis ad suos referri, cùm eius, quas cepimus, facultatibus. Si autem & Ambracis libera, cumq́; puella uiro tradetur, quingentas illi drachmas, ancillamq́; quam habeat, dari iubeo. Sed & Thaleti præter ancillam quam habet emptam, drachmas mille, & ancillulam. Simo quoq; 15
absq; priore pecunia, in puerum alium, siue puerum emi, siue pecuniã dari. Tychonem esse liberum cùm puella nupserit, Philonemq́; et Olympiũ eiusq́; filiolum. Porrò eorũ qui mihi famulantur puerorũ nullũ uendi uolo, sed hæredes eis uti. Cùm uerò adulti erunt, pro merito dimitti liberos uolo. Curent item ut consummentur quæ Grillyoni sunt traditæ exculpendæ imagines. Vbi uerò perfectè erunt, suis imponãtur locis. Nicanoris quoq; ac Proxeni quam sculpendam cogitabam, matrisq́; Nicanoris. Arimnestri uerò quæ perfecta est, suo statuatur loco, ut sit ipsius monumentum, quia sine liberis defunctus est. Matris quoq; nostræ Cererem in Nemea 16
locet, aut ubicunq; uidebitur. Vbi uerò tumultum fecerit, ibi & Pytiadis sublata ossa condat, sicut ipsa præcepit, sistat, & seruari Nicanoris uotum quod pro illo nouimus. Animalia lapidea cubitorum quatuor Ioui seruatori, ac Mineruæ seruatrici in Stagyris. Hæc testamentorum ipsius series fuit. Fertur autẽ ollas plurimas repertas esse, Lyconẽq; dicere, illum in*pelui calentis olei lauari solitum, oleumq́; uenundare. Quidã utrẽ calẽtis olei stomacho illũ imponere consueuisse tradunt, & cùm se ad quiescendum componeret, æream sphæram tenere in manu pelui subiecta, eo consilio,

*πυέλῳ.

lio, ut cùm dormientis manu excussa sphæra in subditum æreū uas incidißet, sono illius excitus exurgeret. Eius esse præclaras istas sentētias legimus. Interrogatus quidnam mendaces lucrarentur, ut cū uera, inquit, dixerint, nō illis credatur. Cùm sibi probro daretur, quòd flagitioso homini misericorditer tulißet opē, non, inquit, mores miseratus sum, sed hominem. Amicis ac discipulis ista consueuerat dicere, ubicunq; moraretur, Aspectus quidē à circūfuso aëre lumen accipit, animus autē a disciplinis liberalibus. Sæpe numero cùm in Athenienses inueheretur, aiebat illos frumenta & leges inuenisse, uerū frumētis quidē uti, nō autē legibus. *Studiorū liberaliū amaras radices, fructus autē dulces esse asserebat. Rogatus quidnam cito cōsenesceret, gratia, inquit. Quid sit spes, uigilātis, ait, insomniū. Diogene caricā porrigēte, cogitās nisi acciperet, *usum esse, meditatus sumēs, Diogenē ait caricā simul cū usu perdidiße. Rursus ab eo porrectā accipiens, atq; puerili more in sublime eleuans cùm dixißet, magnus Diogenes, eam illi reddidit. Tria dicebat pueris eße necessaria, ingeniū, exercitationē, disciplinam. Audierat aliquādo se à quodā maledictis eße laceßitum. Tum ille, absentem, inquit, etiā uerberet. Dicebat pulchritudinē plus, quàm epistolas omnes ualere ad commēdationem. Pleriq; Diogenē ita statuiße asserūt, ipsum autē donū formæ dixisse: Socratē uerò modici temporis tyrānidē, Platonē naturæ priuilegiū, Theophrastum tacitā deceptionē, Theocritū uerò eburneum detrimētum, Carneadē regnum *solitarium. Rogatus quo differrent docti ab indoctis, quo, inquit, uiuentes à mortuis. Eruditionem dicebat inter prospera eße ornamētum, inter aduersa refugium. Parentes qui liberos erudiendos curaßent, longè honorabiliores esse his qui solum

* παιδείας.

χρείαν.

* ἀδορυφόρητον.

n genuis

genuissent. Eos enim uiuendi tantum, illos etiam bene beateq; uiuendi autores esse. Glorianti cuidam quòd magnæ esset urbis ciuis, noli, inquit, hoc attendere, sed an dignus sis magna & illustri patria. Rogatus quid sit amicus, 20
una, inquit, anima in duobus corporibus habitans. Homines plerosq; dicebat ita esse parcos, ac si semper uicturi essent: alios tam prodigos, ac si continuò morituri. Percõtanti cur honesta forma præstãtibus diutius congredimur, cæci, inquit, huiusce interrogatio est. Rogatus quid ex philosophia lucratus fuisset, hoc, inquit, ut iniussus ea faciã, quæ pleriq; per legũ metũ faciãt. Interrogatus quo pacto discipuli egregiè proficerẽt: Si excellentiores, ait, prosequentes tardiores non morentur. Loquaci homini cũ illum improbè probris multis obtudisset, dicẽti, num te satis obtudi? Hercle, inquit, non tibi animũ aduerti. Causan- 21
* ἐράνου. ti cur *stipẽ non bono homini dedisset, nã & ita contigisse ferunt: Non, inquit, homini dedi, sed humanitati. Rogatus erga amicos quales esse debeamus, quales, inquit, eos erga nos esse optamus. Iustitiã dicebat uirtutẽ animi unicuiq; secundum dignitatẽ distribuentẽ. Disciplinam optimum esse dicebat uiaticũ ad senectutem. Refert Phauorinus in secundo commentariorũ illum crebro dicere solitũ: O amici, amicus nemo. Et ista quidem ad illum referuntur. Conscripsit autem & complura uolumina, quæ ut summa ingenij illius uis, ac præcipua circa omne orationis genus exercitatio clarius eluceat, subnectenda necessariò existimaui. De iusticia libros quatuor, de poëtis tres, de philo- 22
sophia tres, de republica duo, de rhetorica Gryllus unum, Nerinthus unũ, Sophista unum, Menexenus unum, Amatorius unũ, Cõuiuiũ unũ, de diuitijs unũ, Exhortationũ unũ, de anima unũ, de precatione unum, de nobilitate unum, de

uolup

uoluptate unũ, Alexander ſeu de colonis unum, de regno unum,de doctrina unum,de bono tres,de Platonis legibus tres,de eiuſdem Reſp.duos,Oeconomicus unũ,de amicitia unũ,Quid ſit tolerare ſiue tolerantia unum,de diſciplinis unum, de his quæ in contentionẽ cadunt duos, Solutiones eorũ quæ in contentionẽ ueniunt,quatuor, Diuiſiones ſophiſticæ quatuor,de cõtrarijs unũ, de ſpeciebus & generibus unũ,de proprijs unũ.Commentaria,ἐπιχειρηματικὰ tres,Propoſitiones de uirtute tres,Obiectiones unum, de his quæ quot modis dicuntur,ſiue ſecundum propoſitum unum,de elementis tres,de ſcientia unum,de perturbationibus iræ unũ,Moraliũ quatuor,de principio unũ, Diuiſiones XVII.Diuiſibiliũ unũ,de interrogatione & reſpõſione duo,de motu unũ,Propoſitiones unũ, Propoſitiones contentioſæ quatuor,Syllogiſmi unũ,Priorum analyticorum nouem, Poſteriorũ analyticorũ maiorũ duo, de quæſtionibus ad diſciplinã pertinẽtibus octo, de meliore unũ, de idea unum,Termini topicorum ſeptem,Syllogiſmorum duo,συλλογιστικὸν & diffinitiones unũ, de eligibili & accidenti unum, de ijs quæ ante locos ſunt unum, Topicorũ ad diffinitiones duo,Perturbationum unum,Diuiſibilium unum, Mathematicus unum,Diffinitiones XIII. Epichrematum duo,de uoluptate unũ, Propoſitionum unum, de uoluntario unum,de pulchro unum,Quæſtiones epicherematicæ XXV. Quæſtiones de amicitia duo, Quæſtiones de anima unum,Politicorũ duo, Politicæ auditionis,ſicut Theophraſti,octo, de iuſtis duo, Artium introductio duo, Artis rhetoricæ duo,ars unum,alia ars duo, Methodicum unum,Artis Theodecti introductionis unũ,Artis poëticæ libros duos, Enthymemata rhetorica, de magnitudine unum, Enthymematũ diuiſiones unum,de dictione duo,de

*συμβουλίας. *cōſilio unum, Collectionis duo, de natura tres, Phyſicon unum, de Archytæ philoſophia tres, de Speuſippi Xenocratiſq; philoſophia unū, ex Timæi Archytæq; diſciplinis ſumpta, unum, aduerſus Meliſſi dicta unum, Aduerſus Alcimæonis dicta unum, aduerſus Pythagoricos unū, Aduerſus Gorgiam unum, Aduerſus Xenocratem unum, Aduerſus Zenonis ſcita unum, de Pythagoricis unum, de animalibus nouem, Anatomorum octo, Electio anatomorum unum, de compoſitis animalibus unum, de fabuloſis animalibus unum, de non gignendo unum, de plantis duo, Phyſiognomicon unum, Medicinalia duos, de monade unum, Signa tempeſtatū unum, aſtronomicon ſpeculatiuus unum, de motu unum, de muſica unum, Memoriale unum, Homericarum ambiguitatum ſex, Poëtica unum, Naturalium ſecundum elementa, triginta octo, Inſpectorū problematum duos, Liberalium diſciplinarum duos, Mechanicus unum, Problematū ex Democrito ſex, de lapide unum, Parabolæ unum, Inordinata XII. Expoſita generatim XIIII. Iura unum, Olympionice unum, Pythionicæ muſices unū, Pythicus unum, Pythionicorum *ἔλεγχοι. * argumenta unum, Dionyſiacæ uictoriæ unum, de tragœdijs unum, Doctrinæ unū, Prouerbia unum. Lex commendatitia unum, Legum quatuor, Prædicamentorū unū, de interpretatione unū, Reſpublicæ urbium, CLVIII. Seorſumq; ad Philippum de populari, paucorumq; & optimatū & tyrannorū Rep. epiſtolæ. Selymbriorum epiſtolæ, ad Alexandrum quatuor, ad Antipatrū nouem, ad Mentorem unam, ad Ariſtonem unam, ad Olympiadem unam, ad Hephæſtionem unam, ad Themiſtagoram unam, ad Philoxenum unam, ad Democritum uerſus, quorū initiū eſt ſanctæ deum, Elegiæ, quarum eſt initiū, Formoſæ matris filia. Sunt in ſumma uerſus

omnes

Omnes plus minus quadragesies quinquies mille, trecenti & triginta. Hæc librorũ illius series, hic numerus, in quibus quid agat summatim exponendum est. Duplicem esse philosophiæ rationem, alteram uersari circa actus, appellariq; πρακτικήν, alteram in intelligentia & speculatione consistere, & θεωρητικήν dici, Ad actionẽ pertinere ethicen & politicen, qua in parte tum de publica, tum de familiari re agi. Ad intelligentiã Physicen logicenq; referri. Porrò logicen instrumẽtum esse exactissimũ. Eius cùm geminam destinationẽ ac scopum subiecisset, uerisimile ac uerum, ad utranq; duarum maximè rerum uiribus nititur. Namq; ad uerisimile seu probabile, oratoria & dialectica, ad uerum autẽ analytica & philosophia usus est, nihil omnino omittẽs eorum quæ uel ad inuentionem, uel ad iudicium, uel etiã ad usum pertinerent. Enimuero ad inuentionis adminicula, atq; ad eas res quæ speculationi & arti inseruiunt, propositionũ multitudinem tradidit, ex quibus quæstiones probabilium epicherematũ elicere affatim licet. Porrò ad iudicandum analytica priora & posteriora conscripsisse, prioribus assumptionum iudicia permittens, posterioribus collectionis examen tradens. Cæterùm ad iudicãdum ea quæ sub certamen cadunt, quæq; in interrogatione uersantur & contentione sophisticorum argumẽtorum, atq; syllogismis atq; his similibus. Veritatis uerò iudicium earum quidem quæ secundum imaginationẽ sunt actionum sensum definiuit. Moralium uerò, ubi de re publica, ac domestica, ubi de legibus agitur mentem. Finem autem unum exposuit, uirtutis usum in uita perfecta. Felicitatem ait plenitudinem ex tribus maximè bonis constantem, ijs nimirum quæ in animo sunt, quæ & * priora uiribus appellat, ijs quæ ad corpus attinent, ut sunt bona uale-

*πρῶτα τῇ δυνάμει.

*tudo, fortitudo, pulchritudo, cæteraq; his similia, atq; ijs
quæ extrinsecus ueniũt, diuitijs, nobilitate, & claritudine,
atq; in hunc modum cæteris, quibus tertiũ locũ aßignauit.
Virtutẽ ad beatã uitam sibi minimè sufficere dixit, quippe
corporis bonis exterioribusq; indigere. Miserũ atq; infe-
licem fore sapientem, siue doloribus afficiatur, siue inopia,
& cæteris huiusmodi incõmodis prematur. Vitiũ autẽ ad
miseriã atq; infelicem uitã sufficere, quantũlibet corporis
affluat bonis. Virtutes ait nõ se inuicem sequi. Fieri enim* 31.
*posse, ut prudẽs quispiã ac iustus, idemq; intemperãs atq;
incõtinẽs sit. Sapientẽ quidẽ nõ omnino perturbationibus
uacare, uerùm perturbari modicè dixit. Amicitiã æquitatẽ
esse definiuit reciprocæ beneuolẽtiæ. Eius tres species esse
tradidit, Esse quippe aliã cognationis, aliã amatoriã, ter-
tiam hospitalem. Amorẽ non modò cõgreßionis, uerùm &
philosophiæ esse. Amaturũ quoq; sapientem, neq; accessu-
rum ad Rempublicã, ducturumq; uxorẽ, & cum rege unà
uicturum. Tribus autem generibus uitæ constitutis, primò
quod in speculatione, sequẽti quod in actu, & tertio quod
in uoluptate consistit. Speculatiuum genus semper prætu-
lit. Liberales disciplinas ad apprehensionẽ uirtutis multũ
conferre sensit. In descriptione rerũ naturaliũ præter cæ-* 32.
*teros rationẽ maximè secutus est, adeò ut minimarũ qua-
rumq; rerum reddiderit causas. Vnde & naturalium com-
mentariorũ cõplura scripsit uolumina. Deum sicut & Pla
to incorporalem diffiniuit, eiusq; prouidentiã ad cœlestia
usq; pertingere, ipsum uerò immobilẽ esse. Porrò terrena
omnia ad cœlestiũ cõgruentiã ordinemq; disponit. Præter
elementa ista quatuor esse & quintũ aliud, ex quo cœlestia
cõsistant, eiusq; motum orbicularẽ esse uariũ. Animã item
incorpoream, primamq; esse ἐντελέχειαν, corporis nempe*

natu

33 naturalis & organici potẽtia uitã habẽtis. Est autẽ ea iuxta illum duplex. Entelechiam uerò appellat, cuius sit species quædã incorporea. Altera ex his quidẽ secundum potentiam, ut est Mercurius in cera, informis quidẽ, sed idoneus ad percipiẽda lineamẽta, sicut itẽ in ære statua. Secundum uerò habitum Entelechia dicitur, ea quæ est consummatæ ac perfectæ Mercurij statuæ. Naturalis autẽ corporis dixit, nam sunt corpora alia quidẽ manu & arte elaborata, ut sunt quæ ab artificibus fiũt, puta turris atq; nauis. Alia uerò sic à natura prodeunt ut arbores, et animaliũ corpora. Porrò organici dixit, hoc est, ad aliqd parati & cõditi, ut est ad uidẽdum oculus, aurisq; ad audiẽdum.
34 Virtute autẽ uitã habẽtis, utputa in seipso. Virtute autem uel potẽtia minus est secundũ efficaciã. Secundũ actionem autẽ, ut uigilãs habere animã dicitur. Secundũ habitũ autẽ, ut dormiẽs. Vt igitur & hic intelligatur, adiecit potentia. Multa igitur eiusmodi & alia, & de alijs multis in hunc modũ philosophatũs est, quæ perlongũ esset numerare. Cunctis enim in rebus summo studio atq; industria fuit, inuentionisq; incredibili copia uiguit, ut ex his quæ suprà annotauimus uoluminibus constat, quæ ad quadringentorum numerũ ferè perueniunt, de quibus nihil ambigitur. Nam sunt & alia complura quæ ipsi ascribuntur uolumina atq; sententiæ. Verumenimuerò octo fuere Ari-
35 stoteles. Primus hic ipse. Secũdus qui Athenis rempub. administrauit, cuius etiã iudiciales leguntur orationes sanè quàm elegantes. Tertius qui Iliadem Homeri scripsit. Quartus Siculus orator, qui ad Panegyricum Isocratis rescripsit. Quintus qui cognominatus est Mythus, Aeschinis Socratici necessarius. Sextus Cyrenaicus, qui de poëtica scripsit. Septimus pædotriba cuius meminit Aristo-

xenus in Platonis uita. Octauus grammaticus obscurus & ignobilis, cuius de pleonasmo ars legitur. Huius autem Stagyritæ philosophi complures quidem fuere discipuli, sed omnibus maximè præcelluit Theophrastus, de quo modo dicendum est.

THEOPHRASTVS ERESIVS.

THeophrastus Eresius Melanti, ut Athenodorus in 36
octauo deambulationum libro ait, fullonis filius, primo quidem in patria Leucippi ciuis sui auditor fuit, inde cũ Platonem audißet, se ad Aristotelem contulit. Eo item in Chalcidem profecto illi in scholæ regimine succeßit, olympiade CXIIII. Fertur ipsius quoq; seruus Pompylus nomine philosophus fuisse, ut refert Myronianus Amastrianus in primo similium historicorũ capitum. Fuit autem Theophrastus uir summæ prudẽtiæ, studijq; singularis, atq; ut scribit Pamphila trigesimo commentariorum
libro, Menandrũ ipsum comicũ instituit. Erat item bene- 37
ficus in primis, & maximè affabilis. Eũ Cassander suscepit, Ptolemæusq; ad illũ misit. Adeò autẽ Atheniẽsibus acceptus fuit, ut cũ illũ Agnonides impietatis accusare ausus eßet parũ abfuerit, quin ipse ob eã rem crimẽ ipsum in se retorqueret. Accurrebãt ad illũ audiẽdũ discipuli ad duo millia. Hic in epistola ad Phaniam peripateticũ inter cætera, de iudicio quoq; ita locutus est. Tantũ abest, inquit, ut populi frequentiã cõuocẽ, ut ne cõfessum quidẽ eiusmodi admittã, qualẽ abiectißimus quisq;. Porrò recitationes emẽdationis autores sunt. Protelare autẽ omnia, atq; negligere nõ iam ferũt ætates. In ea epistola scholasticũ* nominat. Cũ tamẽ esset huiusmodi, seceßit ad tempus & ipse 38
et philosophi reliqui. Quippe Sophocles Amphiclidæ filius legẽ tulerat, uti ne quis philosophorũ præesset scho-

lae,

Pompilius Gellio Lib. II. c. 18. p. 100.

* καταλαζονεύεται.

læ, niſi id ſenatus ac plebs decreuiſſet: qui ſecus faceret, capitale eßet. Verũ ſequẽti anno denuo reuerſi ſunt, cũ à Philone Sophocli dies dictus eſſet. Quo tẽpore Athenienſes ea lege abrogata Sophoclẽ talentis quinq; multarunt, decreueruntq́; philoſophis reditum, ut & Theophraſtus remaneret, ſcholamq́; ut antea regeret. Eũ, cũ antea Tyrtamo illi nomen eſſet, ob diuinam elocutionem, Ariſtoteles Theophraſtum appellauit. Cuius & filiũ Nicomachum tametſi is præceptor eſſet, amauit, ut Ariſtippus in IIII. de antiquis delitijs meminit. Fertur Ariſtoteles de Theophraſto & Calliſthene idẽ quod de ſe & Xenocrate Plato, ut prædiximus, dixerat. Dixiſſe enim quòd hic pro excellẽti acumine ingenij cũcta facilimè aßequeretur & exponeret, ille tardus et obtuſus eßet ingenio, hũc fræno, illũ egere calcaribus. Dicitur et priuatim hortũ poſt Ariſtotelis diſceßum poſſediſſe, Demetrio Phalereo familiari ſuo in hoc ſibi cooperãte. Nobiles ſunt et huius illæ ſentẽtiæ: Citius credendũ dicebat infræni equo, quã uerbo incõpoſito. Ad illũ qui in cõuiuio penitus tacebat, ſi quidẽ, ait, imperitus es, prudenter facis: ſin uerò peritus, imprudenter. Habebat & illud ſemper in ore, Sumptus precioſißimus tempus eſt. Obijt ſenex ætatis anno LXXXV. cũ modicè à labore quieuiſſet. In quem etiam eſt noſtrũ epigramma:

Οὐκ ἄρα τοῦτο μάταιον ἔπος μερόπων τινὶ λέχθη
  Ῥήγνυσθαι σοφίης τόξον ἀνιέμενον.
Δὴ γὰρ καὶ Θεόφραστος ἕως ἐπόνει μὲν, ἄπηρος
  Ἦν δέμας, εἶτ᾽ ἀνεθεὶς κάτθανε πηρομελής. hoc eſt.

Haud uanè quidam, ſtudij, ſi fortè relaxes,
  Rumpi arcum dixit, quiſquis homo ille fuit.
Nam uegetus Theophraſtus erat firmusq́; labore.
  Laxauit poſtquam membra labore, obijt.

Aiunt illum, cùm rogaretur à discipulis, num quippiam
illis mandare uellet, dixiße, nihil quidem quod imperaret
se habere, nisi quòd multa dulcia gloriæ obtētu uita men-
titur. Nos uerò cū uiuere incipimus, tunc morimur. Nihil 41.
enim est inanius amore gloriæ. Sed este felices, uerbumq́;
istud aut omittite, grandis enim labor est: aut illi intēdite,
magna enim illi gloria prouenit. Porrò uitæ uanitas am-
plior quàm utilitas est. Verum mihi quidem non iam quid
agendum sit consulere suppetit, uos autē quid faciendum
erit, deliberabitis. Ista dicentē exhalasse animam tradunt.
Eum uerò, ut fama est, Athenienses pedibus omnes prose-
cuti, publicè honorauerunt. Refert Phauorinus illum iam
uetulum lectica circunferri solitum, idq́; dicere Hermip-
pum, eumq́; id ex Arcesilai Pitanæi historia sumpsisse in-
ter ea uerba, quæ ad Lacydem Cyrenensem habuit. Reli- 42.
quit autem & ipse ingenij sui complura monumenta, &
ipsa dignißima sum arbitratus quæ adnotarē. Sunt autem
ista, Priorum analyticorū tres, posteriorū analyticorum
septē, de solutione syllogismorū unum, analyticorum epi-
tome unum, Deductorum locorū duo, Speculationes eorū
quæ circa contentiosam orationem uersantur, de sensibus
unum, ad Anaxagorā unū, de Anaxagora unum, de Ana-
ximene unum, de Archelao unum, de sale nitro aluminis
unum, de his quæ durantur in lapides duo, de indiuisibili-
bus lineis unum, auditionis duo, de uentis unum, uirtutum
differentiæ unum, de regno unum, de regis instituto unū,
de uitis tres, de senectute unum, de Democriti astrologia 43.
unum, de his * quæ in sublimi fiunt unum, de imaginibus
unum, de succis, cute, & carnibus unum, διακόσμου unum,
de hominibus unum, dictorum Diogenis collectio unum,
diffinitionum tres, Amatorius unum, alius de amore unū,
de

de felicitate unum, de speciebus duo, de caducis unum, de
* afflatione dei unum, de Empedocle unum, de epichere- *ἐνθουσιασμοῦ.
matis XVIII. Controuersiarum tres, de uoluntario unum,
Abbreuiatio Reip. Platonis duo, de diuersitate uocis ani-
malium eiusdem generis unum, de his quæ subitò apparēt
unum, de his quæ morsui & uulneri patent unum, de ani-
malibus quæ sapere dicuntur unū, de his quæ in sicco mo-
rantur duo, de his quæ colores immutant unum, de his quæ
latibula & fossas faciunt unum, de animalibus septem, de
uoluptate, sicut Aristoteles, unum, alius de uoluptate unū.
Quæstiones XXIIII. de calido & frigido unum, de uer-
tigine & obtenebratione unum, de sudore unum, de affir-
matione & negatione unum, Callisthenes, siue de luctu
unum, de laboribus unum, de motu tres, de lapidibus unū,
de pestilentijs unum, de * exanimatione unum, Megaricus *λειποψυχίας.
unum, de atra bile unū, de metallis duo, de melle unum, de
Metrodori collectis unum, de æreis duo, de ebrietate unū,
Legum secundum elementa XXIIII. Legū epitome decem,
ad diffinitiones unum, de odoribus unum, de uino & oleo
primarum propositionum XVIII. Legiferorum tres. Po-
liticorum tres, Politicon ad tempora quatuor, Ciuilium
consuetudinū quatuor, de optima Republica unum, Pro-
blematum collectionis quinque, de prouerbijs unum, de cō-
cretionibus & liquefactionibus unum, de igne duo, de spi-
ritibus unum, de paralysi unum, de suffocatione unum, de
* amentia unum, de paßionibus unum, de signis unum, So- *παραφροσύνης.
phismatum duo, de syllogismorum solutione unum, Topi-
corum duo, de * cruciatu duo, de pilis unum, de tyrannide *τιμωρίας.
unum, de aqua tres, de somno & insomnijs unū, de amici-
tia tres, de *liberalitate duo, de natura tres, de naturalibus *φιλοτιμίας.
XVIII. de naturaliū abbreuiatione duo, Naturaliū octo,

aduer

aduersus Physicos unum, de naturalibus historijs decem. Naturalium causarum octo, de * humoribus quinque, de mendacio uoluptatis unum, de anima quæstio una, de indubitata fide unum, de simplicibus dubitationibus unũ, Harmoniacon unum, de uirtute unum, Occasiones, siue cõtradictiones unum, de negatione unum, de sententia unum, de ridiculo unum. * Meridianorũ duo, diuisiones duæ, de differentijs unum, de iniurijs unum, de laude unum, de experientia unũ, Epistolarũ tres, de * fortuitis animalibus unũ, de selectione unũ, Laudes deorum unum, de solennitatibus unum, de felicitate unum, de enthymematis unum, de inuẽtis duo, Scholarum moralium unum, Morales figuræ unũ, de tumultu unũ, de historia unum, de iudicio syllogismorũ unum, de mari unũ, de assentatione unum, ad Cassandrum de regno unum, de comœdia unũ, de meteoris unum, de dictione unum, Verborũ collectio unum, Solutiones unũ, de musica tres, Naturalium opinionũ XVII. Naturaliũ epitome unum, de gratia unum, Morales figuræ unũ, de falso & uero unum. Historia eorũ quæ de deo dicuntur, sex, de dijs tres, de mensuris unum, Megacles unum, de legibus unum, de iniquis legibus unum, Xenocraticorum collectanea unum, Confabulationes unum, de iuramẽto unũ, Oratoria præcepta unũ, de diuitijs unum, de poëtica unũ, Problemata ciuilia, naturalia, amatoria, moralia unum, Prouerbiorum unum, Problematũ collectio unum, de problematibus naturalibus unum, de exemplari unum, de propositione & narratione unum, de poëtica alius, unum, de sapientibus unum, de concilio unum, de solœcismis unum, de arte oratoria unum, de artibus oratorijs species septem, de simulatione unum, Commentariorum Aristotelicorum siue Theophrasticorum septem, Historicorum geometricorum

*χυλῶν.
*Δειλινῶν.
*αὐτομάτων.

corum quatuor, Epitome Aristotelis de animalibus sex, de dijs epicherematũ duo, Quæstiones tres, de regno duo, de causis unum, de Democrito unum, de calumnia unum, de generatione unum, de animalium prudentia & moribus unum, de motu duo, de uisu quatuor, ad terminos duo, de eo quod est dari unum, de maiore & minore unum, de musicis unum, de diuina felicitate unum, ad eos qui erant ex academia unum, Exhortatorius unum. Quo pacto ciuitates optimè inhabitentur unum, Commentaria unum, de * riuo qui erat in Sicilia unum, de concessis unum. Qui sint modi sciendi unum, de falso tres, Ante topica unum, Astrologicæ historiæ sex, Arithmeticarum historiarum argumentum unum, Acicharus unum, de iudicialibus orationibus unum, Epistolæ ad Asticreontem Phaniam, & Nicanorem de pietate unum, Euiadis unum, de * temporibus unum, de proprijs orationibus unum, de liberis educandis unum, alius differens de eadem re unum, de disciplina, seu de uirtutibus, siue de frugalitate unum, Exhortatorius unum, de numeris unum, Diffinitiones de dictione syllogismorum unum, de cœlo unum, Politici duo, de natura unum, de fructibus & animalibus, quæ in summa complexa sunt uersibus mille supra centum octoginta duobus. Tot ab eo uolumina elaborata sunt. Legi autem & ipsius testamentũ in hæc uerba: Bene quidem, ut spero erit. Cæterùm & si quid secus contigerit, ista statuo. Domesticam omnem suppellectilem Melanti & Pancreonti Leontis filijs trado. Porrò ex his quæ ab Hipparcho suppedita ta sunt, ista mihi fieri uolo: quæ circa scholam sunt, atque spectacula perfici, uel si quid circa ea in melius possit ornari. Dehinc Aristotelis imaginem eo in templo collocari, ac donaria reliqua, quæq; antea in tẽplo erant. Deinde

* ῥύακος.

* καιρῶν.

*port

*στωΐδιον. * porticum, quæ secundum scholam erat, ex ædificari priore non deteriorem, tabulasq; in quibus orbis situs sunt, in inferiore porticu reponi, aram quoq; construi, ita ut neque 52 profectio neq; honestas desideretur. Volo autem & Nicomachi imaginem absolutè perfici. Opus quidem Praxiteli iniunctum est. Reliqua uerò impensæ ab eo fieri. Statui autem illam iubeo ubicunque illis uisum fuerit, quibus cura erit rerum cæterarum, quiq; testamento inscripti sunt. Ac de templo quidem ac donariis in hunc modum statuo. Fundum uerò quidem Stagyris habemus, Callino lego, librosq; omnes Neleo. Hortum autem & deambulationem, ædesq; omnes horto adiacentes amicis inscriptis lego, quiq; uoluerit in eo unà uacare literis, atque simul philosophari, quandoquidem fieri non potest, ut quiuis semper peregri- 53 netur, ea tamen lege, ut neque illum alienent, neq; ut proprium quisquam possideat, sed ueluti sacrum quiddam cõmuniter ab hominibus possideatur, quique se inuicẽ amicè ac familiariter utantur, sicuti congruum ac iustum est. Sint autem qui illo communiter utentur, Hipparchus, Neleus, Strato, Callinus, Demoticus, Demaratus, Callisthenes, Melantis, Pancreon, & Nicippus. Licere autem si philosophari uelit, & Aristoteli Midiæ Pythiadisq; filio, horum esse participem. Ipsiusq; curam diligentissimè habere maiores natu, ut quammaximè ad philosophiam instituantur, nosq; sepelire in horti parte, quæ eis maximè commoda uidebitur, nihil superfluũ circa funus tumulum'ue faciendo. Vt autem dictũ est, postea quàm nobis re- 54 ctè curata sunt omnia, cùm fanum & monumẽtum & hortus & ambulatorium reparata & refecta erunt, unà & Pompylum hunc, qui inhabitat, ea curare uolo, aliarumq; rerum quemadmodum prius, curã habere, illiusq; cõmodis prospi

alii Metrodori filium faci[unt]. vid. Menag. ad vit. Arist. p. 53.

prospicere qui ista habēt. Pompylo autē & Threpte dudum liberis, qui magno nobis usui fuerunt, si quid antea à nobis præstitū est, & quæ illi acquisierunt, & quæ nunc illis ac Hipparcho dari constitui, drachmas bis mille, tutò ac firmiter hæc illis possidenda censeo, sicut & ipsis Melanti & Pancreonti sæpius dixi, cunctaq́; mihi annuerūt.
55. Do autē illis & Somatalem, & ancillam. Ex pueris autem Molonem quidē & Cimonem, & Parmentem iam nunc liberos dimitto. Manem uerò & Calliam cùm annos quatuor in horto perseuerauerint, in cultu & labore se ita gerentes, ut culpari iustè non possint, liberos dimitti iubeo. Domesticæ uerò supellectilis cum Pōpylo quantū usum fuerit curatoribus sufficere datū fuerit, quod reliquū erit, conflare. Demotimo Cariona do, Donacemq́; Neleo. Eubium uenum dari placet. Dabit autem Hipparchus Callino drachmas ter mille. Melanti uerò & Pancreonti, nisi Hipparchū intueremur & antea nobis fuisse perutilem, & nunc in suis rebus magnum pertulisse naufragium, mandaremus profectò ea cum Melanto, & Pancreonte
56. educere. Quoniam uerò non illis facilè fore animaduerti, cùm illo unà dispensare ac exequi, commodiusq́; illis arbitratus sum, si quid ab Hipparcho constitutum acceperint. Dabit autē Hipparchus Melāto & Pancreonti utriq; talentū, daturus & curatoribus ad ea quæ in testamēto scripta sunt perficienda sumptus necessarios, suo quæq; tēpore. Quæ cū impleuerit omnia, absolutus erit, ac liber à debito omni, & omnibus quæ cōtraxerat mecū* instrumentis. Quòd si qd meo nomine Hipparcho in Chalcide prouenit emolumenti, hoc totū eius erit. Curatores autē earū rerū quæ testamēto inscriptæ sunt, hi erunt, Hipparchus, Neleus, Strato, Callinus, Demotimus, Callisthenes, Ctesarchus.

* συμβολαίων.

chus. Porrò testamenti exemplaria Theophrasti anulo signata apud Hegesiã condita sunt. Hipparchi testes Calippus, Pellaneus Philomelus, Euonymeus, Lysander, Hybees, Philon Alopecensis. Testamentum alterum accepit Olympiodorus. Testes ijdem fuere. alterum accepit Adimanthus. Tulit autem Androsthenes filius. Testes Aimnestus Cleobuli filius Lysistratus, Phidonus Thasius, Strato Arcesilai filius Lampsacenus, Thesippus, Thesippi filius è figulis, Dioscorides Dionysij Epicephisius. Hæc series testamentorum illius fuit. Sunt qui dicant Erasistratum medicum huius fuisse auditorem, & fieri potest. Succeßit autem illius scholæ Strato.

STRATO LAMPSACENVS.

STrato Arcesilai filius Lampsacenus, cuius in testamẽto mentionem fecit Theophrastus, uir eloquentißimus fuit. Physicus autẽ iccirco appellatus est, quòd in ea speculatione præ cæteris diligẽtißimè uersatus est. Fuit autẽ & præceptor Pptolemæi Philadelphi, à quo talentis LXXX. donatũ aiunt. Enimuerò scholæ præfici cœpit, ut Apollodorus in Chronicis refert, Olymp. CXXIII. eamq; annos XVIII. tenuit. Ferũtur eius de regno libri tres, de iustitia tres, de bono tres, de dijs tres, de magistratibus tres, seu duos, de uitis, de felicitate, de regia philosophia, de fortitudine, de inani, de cœlo, de spiritu, de natura humana, de generatione animaliũ, de cõcubitu, de somno, de insomnijs, de uisu, de sensu, de uoluptate, de coloribus, de morbis, de iudicijs, de uiribus, de metallicis machinis, de fame, de obtenebrationibus, de leui et graui, de afflatione, de tẽpore, de cibo & incremẽto, de animalibus, de quibus dubitatur, de fabulosis animalibus, de causis, ambiguorum solutio, locorum principia, de accidenti, de diffinitione, quid sit magis & minus, de iniusto, de priore & poste-

riore. Inuentorum elenchi duo, de commentarijs ambigitur. Epistolæ quarum est initium, Strabo Arsinoë salutem, quadringentæ quinquaginta. Hunc aiunt adeo fuisse tenuem, ut sine censu moreretur. In quem hoc scripsimus epigramma,

Λεπτὸς ἀνὴρ δὲ προσεχρήσατο χρησμοῖς
Στράτωνα τοῦτον φημὶ τὸν Λαμψακηνόν
Λάμψακος ὅν ποτ' ἔφυσεν, ἀεὶ δὲ νόσοισι παλαίων
Θνήσκει λαθὼν, οὐδ' ᾔσθετο θανάτου. hoc est,
Corpus erat tenuis si non oracula fuissent,
Stratona dico, si nescis, Lampsacenum.
Qui morbis semper fuerat luctatus acerbis
Tandem sine ullo sensu mortis occidit.

61. Fuerunt autem Stratones octo. Primus Isocratis auditor. Secundus hic ipse. Tertius medicus, Erasistrati discipulus, siue, ut quidam aiunt, alumnus. Quartus historicus, Philippi & Persei qui aduersus Romanos pugnauerunt, gestorum scriptor. Sextus poëta epigrammatum. Septimus antiquus medicus, ut ait Aristocles. Octauus peripateticus, qui uixit Alexandriæ. Porrò Physici istius feruntur testamenta in hunc modum. Ista si quid sinistre accidat dispono. Ea quidem quæ domi sunt Lāpyrioni, & Arcesilao relinquo omnia. Porrò ex pecunia quam Athenis habeo, primum quidem curatores iusta, & quæ post funus fieri solenne est, diligenter curabūt, nihil neq; superfluè, neq; illi-
62. beraliter agentes. Erunt autē testamenti curatores, Olympicus, Aristides, Mnesigenes, Hippocrates, Epicrates, Gorgylus, Diocles, Lycon, Athanes. * Scholam quidem Lyconi relinquo. Namq; alij sunt uel seniores uel occupati. Rectè autem facient reliqui, si hoc ipsum suo iudicio firmauerint. Libros illi omnes, præterquam quos ipsi scri- *διατριβήν.

psimus, relinquo, uasa etiam omnia conuiuij stramentaq́;, & pocula. Dent autem Epicrati curatores drachmas quingentas, & unum ex pueris quemcunq; Arcesilaus iudicabit. Primùm quidem Lampyrion & Arcesilaus pacta tollant quæ pro Hyræo Daippus statuit, nihilq́; debeat, neq; Lampyrioni neq; Lampyrionis hæredibus, sed liber sit ab omni *chirographo. Dent illi curatores drachmas quingentas, & ex pueris unum quencunq; probarit Arcesilaus, ut is qui nobiscum multum laborauit, magnoq́; nobis usui fuit, habeat unde uiuere honestè poßit. Diophantum præterea dimitto liberum, & Dioclem, & Album. Simmiam autem Arcesilao reddo. Sed & Dromonē liberum relinquo. Vbi uerò Arcesilaus aduenerit, computet Hyræus cum Olympico & Epicrate cæterisq; curatoribus funeris, aliorumq́; solennium sumptus. Quod autem pecuniæ reliquum erit, accipiat Arcesilaus ab Olympico, nihil ei molestiæ exhibens per tempora & annos. Tollat autem & pacta Arcesilaus quæ composuit Strato cum Olympico, & Amenia, condita penes Philocratem Tisameni filium. Monumentū uerò faciant, ut uidebitur Arcesilao & Olympico & Lyconi. Atq; hic quidem, ut fertur, testamēti illius summa fuit, sicut ipsum collegit Aristo eius necessarius. Cæterùm Strato ipse, sicut & supra declaratum est, uir insignis, & summa admiratione dignus fuit, in omni orationis genere uersatus, sed physicæ maximè studijs excellens, quod genus & antiquius est, & multorum præclara ingenia exercuit. Succeßit in eius locum Lycon.

*συμβόλαια.

LYCON TROADENSIS.

Lycon Astyanactis filius Troadensis, uir eloquens, educandis, instituendisq́; pueris maximè idoneus fuit. Aiebat enim adiungi necessariò pueris pudorem, & laudis

ſtudium, uelut equæ*calcar atq; frænum. Porrò ipſius locutio & interpretationis copia hinc apparet. Ait enim in uirginem pauperem hoc modo, Graue onus eſt patri puella, præ dotis inopia, excurrens in flore ætatis. Vnde & Antigonum de illo hoc dixiſſe ferūt, poßibile non eſſe ſuaueolentiam mali atq; gratiam aliorſum transferri, ſed in ipſo homine ueluti in arbore ſingula quæ dicerentur oportere inſpici. Cæterùm quia in dicendo erat ſuauißimus, idcirco quidam etiam ipſius nomini g, literam adijciebant, ut eſſet Glycon, quod dulcedinem ſonat. Porrò in deſcribendo ſui dißimilis erat. In hos uerò qui quoniam dum tempus eſſet non didicerant, pœnitentia ducereātur, idq; reuocare cupiebant, in hunc modum iocabatur. Dicebat enim eos qui ignauiæ ſuæ ſeram pœnitentiam uoto ſarcire quærerent, impoßibili ſeipſos arguere. Qui autem uellent, planè eos aiebat excidiſſe ratione, ueluti distorta regula naturā recti explorantes, ſeu faciem perturbata aqua uel ſpeculo peruerſo. Quin & ad forenſem quidem coronam com plures proficiſci, uerùm ad olympiacam, aut paucos aut neminem. Sæpe Athenienſibus conſulens magno illis emolumēto fuit. Erat uerò mundißimus cultu, adeò ut ueſtium incredibili mollicie ac nitore uteretur, ut Hermippus refert, ſed exercitatißimus ac ualido ſanoq; corpore effectus eſt, omnemq; athletarum habitum præferebat, cùm, autore Antigonò Caryſtio, antea*fractiori, & graciliori eſſet corpore. Quocirca & in patria luctatus fertur, more patrio, atq; pilæ ludo exercuiſſe. Erat autem Attalo & Eumeni in primis charus atq; inter paucos amicißimus, qui & illum ſæpenumero regia magnificentia donabāt. Tentauit & Antiochus illum habere apud ſe, ſed ſpe ſua fruſtratus eſt. Adeò autem inimicus erat Hieronymo peripate-

*μύωπα.

*ὠτοθλαδίας καὶ ἐμϖοινὴς.

ἐιτήσων tico, ut ſolus * aniuer ſario die ad illum non proficiſceretur, de quo in Arceſilai uita diximus. Porrò ſcholæ principatum tenuit annos duos ſupra quadraginta, cùm illum ſibi ſucceſſorem in teſtamento Strato reliquiſſet, olymp. CXXVII. Quin & Panthœdi quoq; dialectici auditor fuit. Obijt autem annos natus ſeptuaginta quatuor, afflictus podagræ morbo. In quem noſtrum eſt epigramma,

Οὐ μὰ τὸν, οὐδὲ λύκωνα παρήσομεν. ὅττι ποδαλγὴς
Κάτθανε θαυμάζω τοῦτο μάλιστα δ' ἐγὼ
Τὴν οὕτως ἀΐδαο μακρὴν ὁδὸν, ἂν πρὶν ὁ ποσσὶν
Ἀλλοτρίοις βαδίσας ἔδραμε νυκτὶ μιῇ. hoc eſt,

Prætereunda mihi non ſunt & fata Lyconis,
Fecerat infirmum quem ualetudo pedis.
Nanq; pede alterius ſemper cùm nixus adiret,
Tam longam miror nocte uolaſſe uiam.

Fuerunt & alij Lycones, Primus Pythagoricus, Secundus 69
hic ipſe, Tertius uerſificator, Quartus epigrammatum poëta. Huius quoq; philoſophi teſtamentum huiuſce reperimus. Iſta equidem ſtatuo de rebus meis, ſi quidem hunc morbum ferre nequiuero. Ea quidem quæ domi ſunt, omnia Aſtyanacti & Lyconi fratribus do, atq; ex his reddendum cenſeo, quæ Athenis poſſedi à quouis ſumpta, ſiue exacta,
quæq; in funus cæteriſq; ſolennibus impenſa fuerint. Quæ 70
uerò in urbe & Aegina habeo, Lyconi præcipuè do, quòd is nomen ferat noſtrum, mecumq; diutiſsimè, atq; cum ſummo amore ſit commoratus, ſicut dignum erat, quippe qui filij tenebat locum. Porrò Peripatum amicis ac neceſſarijs relinquo, Bulloni, Callino, Ariſtoni, Amphioni, Lyconi, Pythoni, Ariſtomacho, Heraclio, Lycomedi, Lyconi fratrueli. Præficiant autem ipſi quemcumq; permanſurum in ſchola, maximeq; utilem futurum, exiſtimauerint. Eis uerò

ro consentiant & reliqui familiares, & mei & loci gratia. Cæterùm funus & crematio curæ erit Buloni & Callino & amicis cæteris, uti ne illiberalis, neu superflua sit.
71 Eas uerò quæ mihi erant in Aegina partes, post discessum meum diuidat Lycon adulescentibus, in usum olei, ut ex eo mei & eius qui me honorauerit utilitate paretur iusta memoria, statuamq; nostram locet eo loco ubi conuenienter stare eam perspexerit. Cooperetur autem unà & Diophantus & Heraclides Demetrij filius. Ex his autem quæ in urbe sunt, reddat Lycon omnibus quæ prædixi præsens post ipsius discessum, sequanturq; Bulon & Callinus, & quæcunq; in funere ac solennibus cæteris impensa fuerint. Tollat autem ea ex his rebus domesticis, quæ ambo-
72 bus communiter à me relicta sunt. Honoret item & medicos Pasithemin & Midam dignos profectò magno & honore & pretio, ob summam in me diligentiam, & artem. Lego & Callino filio* paternas duas, uxoriq; illius gēmas duas, tapetasq; alterum uillosum, alterum purum, & sagum & duo puluinaria ex omnibus quæ reliqua sunt optima, ut quantum ad honoris rationem attinet, ne istorum obliti uideamur. De his autem qui mihi seruierunt, sic statuo. Demetrio quidem iam diu libero redemptionis pretium remitto, & quinq; minas do, & pallium & tunicam, ut qui mecum diu & multum laborauit, honestè uitam exigat. Critoni autem Chalcedonensi similiter redemptionis pretia relaxo. & minas quatuor itidem dari iubeo. Micrum liberum dimitto, ac eum Lyco nutriat, & annos sex
73 ab hoc tempore deinceps erudiat. Charetem itidem dimitto liberum, nutriatq; illum Lyco, duasq; illi minas do, & libros meos relictos. Eos uerò qui necdum editi sunt, Callino, ut illos edat diligenter. Sed & Syro libero minas

*ῥοιάκων, et gēmas, θηρικλέων.

quatuor lego, & Menodoram do, & si quid mihi debet,
*ἀμφίταπον. relaxo. Hylaræ item quinq; minas & * tapetem uillosum,
& duos puluinos, & peristroma, & lectum quencunq; uo
luerit. Liberam item dimitto Micri matrem, & Noëmonẽ,
& Dionẽ, & Theonem, & Euphranorem, & Hermiam,
& Agathonem, ubi biennij tempus impleuerit, dimitti li-
berum iubeo, & lecticarios. Ophelionem quoq; & Posi-
donium cùm annos quatuor peregerit, itidem liberari uo-
lo. Demetrio præterea & Critoni, & Syro singulis lectũ 74.
& stragulam uestem ex residuis relinquo, ut Lyconi con-
uenire uidebitur. Ista illis donabuntur, qui profectò osten-
derunt quàm solicitè sibi commissa peregerint. De sepul-
tura uerò uidebit Lycon, siue me hic, siue domi sepelire
maluerit. Certo enim mihi persuasum est, illum quod con-
ueniat, honestumq; sit, nil segnius cernere quàm nos. Cùm
uerò pro dignitate præstiterit hæc omnia, rata sit illi eo-
rum quæ hic sunt omniũ largitio. Testes Callinus, Hermio-
neus, Ariston Chius, Euphronius Pæaniensis. Adeò autem
sapienter ille gessit omnia quæ pertinent ad eruditionem
& studia humanitatis, ut ad testamenta quoq; sua nihilo-
minus diligentiam prudentiamq; pertenderit, ita ut in ea
quoq; parte sit studiosè imitandus.

DEMETRIVS PHALEREVS.

DEmetrius Phanostrati filius Phalereus, auditor qui- 75.
dem fuit Theophrasti, cæterùm cùm apud Athenien-
ses concionaretur, urbi præfuit annos decem, æreisq; sta-
tuis honoratus est trecentis sexaginta, quarum plures eque
stres erant, & in curribus ac bigis stabant, summoq; stu-
dio intra trecentos dies consummatæ erant. Cœpisse au-
tem rempub. administrare eo tempore quo Harpalus Ale-
xandrum fugiens Athenas uenit, Demetrius Magnesius
in

in æquiuocis testatur. Diu autem atq; præclarè rem administrauit. Namq; & reditibus, & ædificijs ciuitatem auxit,
76 & quidem cùm adhuc satis illustris non esset. Erat enim, ut Phauorinus in primo commentariorum ait, ex Cononis familia, uerùm urbana ac nobili Lamia amica, ut idem ait in primo, utebatur. Sed & à Cleone sese perpessum esse in secundo tradit. Porrò Didymus in sympośiacis ipsum, & χαριτοβλέφαρον, & λαμπετώ à meretrice quadam appellatũ ait. Fertur cũ Alexandriæ amisisset oculos, à Serapide illos rursus accepisse. Quocirca & pæanas qui nunc etiam canuntur, fecisse. Verùm cùm apud Athenienses clarissimus esset, & ipse tamen ab ea quæ cuncta consumit inui-
77 dia tentatus est. Quippe insidias passus à quibusdam mortis sententiam absens excepit. Non tamen eius corpore potiti sunt, uerùm ipsius deijcientes imagines, æruginæ ex industria fœdatas, alias quidem uendiderunt, alias summerserunt, aliasq; in*frusta conciderunt. Quippe & hoc fertur. Vna autem sola in arce seruata est. Fecisse autem hoc Athenienses Demetrio iubente rege, Phauorinus autor est in Omnimoda historia. Sed & imperij ipsius administrationem, ut Phauorinus idem ait, impietatis accusarunt.
78 Enimuero Hermippus eum tradit post Cassandri necẽ Antigoni metu se ad Ptolemæum Soterẽ contulisse, multumq; illic temporis moratũ inter cætera consuluisse regi, ut filijs quos ex Eurydice susceperat, impartiretur regnum. Illo non obtemperante, sed ei quẽ ex Boronice genuerat diadema tradente, ab hoc ipso post patris mortẽ fuisse asseruatũ in prouincia, quoad aliquid de illo statuisset. Hic ille mœstior uixit, ac ueluti dormitans ab aspide manum morsus ex uita migrauit, sepultusq; est in Bursirite regione prope
79 Diospolin. Ei quoq; nos fecimus epigrãma in hunc modũ:

*ἀμίδας, matulas.

Πὰρ ἡμῶν ἀνεῖλεν ἀσπίς. τὸν σοφὸν Δημήτριον
Ἰὸν ἔχουσα πολὺν ἄσμηκτον
Οὐ στίλβουσα φῶς ἀπ' ὀμμάτων, ἀλλ' ἀΐδην μέλανα. i.
Occidit aſpis ſapientem noſtrum Demetrium
Virus habens tetri plurimum.
Non flammam ex oculis coruſcans, ſed atros inferos.

Porrò Heraclides in epitome ſucceſsionum Sotionis, Ptolemæum ait Philadelpho concedere uoluiſſe regnum, illumq; prohibuiſſe dicendo, ſi alteri dederis, ipſe non habebis. Cùm uerò accuſaretur Athenis Menander comicus, nam & hoc audio, parum abfuit quin capitis exciperet ſententiam, ob aliud nihil niſi quòd amicus huius eſſet. Purgauit autem eum Teleſphorus Demetrij gener. Verùm 80
& librorum multitudine, ac uerſuum numero omnes fermè ſui temporis paripateticos ſuperauit, doctiſsimus atq; peritiſsimus omnium. Sunt autem ipſius monumenta, partim hiſtorica, partim politica, poëtica alia, alia rhethorica, concionum ac legationum, ſed & orationum Aeſopiarum collectiones, & complura alia. Sunt autem de legibus Athenienſium libri quinq;, de ciuibus Athenienſibus duo, de ratione ducendi populum duo, de rep. duo, de legibus unum, de rhetorica duo, de re militari duo, de Iliade duo, de Odyſſea quatuor, Ptolemæus unum, Ama 81
torius unũ, Phædondas unum, Mædon unum, Cleon unum, Socrates unum, Ariſtomachus unum, Artaxerxes unum, Homericus unum, Ariſtides unum, Ariſtomachus, Exhortatorius unum, Pro repu. unum, de decennio unum, de Ionibus unũ, de legatione unũ, de fide unum. de gratia unum, de fortuna unũ, de magnificentia unum, de legibus unum, de nuptijs unũ, de trabe unum, de pace unũ, de ſtudijs unũ, de* tempore unum. Dionyſius unũ, Chalcidicus unũ, Athenienſium

*καιροῦ.

Scripta Demetrij.

Apophthegmata septem sapientum edidit Leon. Lycius Lips. 1562. 8°

ſtum incurſio unum, de Antiphane unum, procemium hiſto-
ricum unum. Epiſtolæ unũ, Concio iurata unum, de ſenectu-
82 te unum, Iura unum, Aeſopiarum unum, de* uſu unum. Por- *χρειῶν.
rò ſtylus ipſe Philoſophicus, oratorio robore uiribuſq; per-
mixtus. Hic ubi comperit Athenienſes imagines ſuas euer-
tiſſe: At, inquit, uirtutem illi non euerterunt, cuius gratia il-
las erexerant. Aiebat non eſſe paruum ut negligendum
membrum ſupercilia, poſſe enim uitam omnem obſcurare.
Non modò diuitias cæcas aſſerebat, uerùm & illarum au-
torem fortunam. Quantum in bello poſſet ferrum tantum in
Repub. eloquentiam ualere. Cùm uidiſſet aliquando iuue-
nem luxurioſum, ecce, inquit,* quadrata ſtatua, habens ſyr- *τετράγωνος
ma, uentrem, pudenda, barbam. Hominum faſtu turgidorum ἑρμῆς.
aiebat circumcidi oportere altitudinem, ſenſumq; relinque-
re. Iuuenes aſſerebat oportere domi quidem parentes, in iti
neribus autem obuios, in ſolitudine uerò ſeipſos reuereri.
83. Amicos dicebat ſecundis in rebus adeſſe aduocatos, in cala-
mitatibus autem ſua ſponte atq; inuocatos. Fuerunt autem
Demetrij memorabiles uiginti Primus Chalcedonius ora-
tor Thraſymacho antiquior. Secundus hic ipſe. Tertius By
zantius peripateticus. Quartus qui cognominatus eſt γρα-
φικὸς, apertus atq; ad diſſerendũ facilis, idemq; ipſe pictor.
Quintus Aſpendius, Apollonij Solenſis diſcipulus. Sextus
Calãtianus qui de Aſia et Europa ſcripſit libros uiginti. Se
ptimus Byzantius qui tredecim libris Gallorum ex Europa
in Aſiam tranſitũ, et octo alijs Antiochi et Ptolemæi geſta,
84 Libyæq; ſub ipſis adminiſtrationem conſcripſit. Octauus ſo
phiſta qui moratus Alexandriæ artes oratorias ſcripſit. No
nus Adramytinus grammaticus, Ixion appellatus, quòd Iu-
nonem in aliquo iniurijs affeciſſe uideretur. Decimus Cyre-
næus grammaticus cognomento Stannus uir ſanè memora-

 bilis.

bilis. Vndecimus Sceptius uir diues ac nobilis, & in primis studiosus. Hic etiam Metrodorum ciuem promouit. Duodecimus grammaticus Erythræus, ciuis adscriptus in Mno. Decimus tertius Bithynius Diphyli Stoici filius, discipulusq; Panætij Rhodij. Decimus quartus orator Smyrnæus. Atq; isti quidem prosa oratione scripserũt, poëtæ autem hi. 85
Primus qui comœdiam scripsit. Secundus Epicus poëta, cuius illa sola habentur, quæ aduersus inuidos scripsit:

Ζωὸν ἀτιμήσαντες, ἀποφθίμενον ποθέουσι.
Καί ποθ᾽ ὑπὲρ τύμβοιο, καὶ ἀπνόου εἰδώλοιο
Ἄστεα νεῖκος ἐπῆλθεν ἔριν δ᾽ ἐστήσαντο λαός. hoc est,
Oderunt uinum quem mox post funera quærent.
Et super exanimi nonnunquam umbra, atq; sepulcro
Contendere urbes amplæ, populiq; potentes.

Tertius ex Tarso Satyricus. Quartus Iambicus, uir amarulentus. Quintus sculptor, cuius Polemo meminit. Sextus Erythræus, uarius scriptor, qui historicos et oratorios conscripsit libros.

HERACLIDES PONTICVS.

Heraclides Eutyphronis filius, Heracleotes è Ponto, 8
uir diues Athenas concessit. Vbi primũ quidẽ Speusippo se in disciplinam dedit, Pythagoreorumq; auditor fuit, Platonemq; imitari nitebatur. Postremò, ut Sotion in successionibus ait: Aristotelem audiuit. Hic mollicula ueste utebatur, tumentiq; fuit corpore, adeò ut illũ Attici non iam Ponticum, sed pompicum uocarent. Porrò incessu mitis erat, & uerendus. Feruntur ingenij illius monumenta præclara atq; optima. Dialogi, quorum quæ ad mores instituendos faciũt, sunt hæc, de iustitia tres, unum de temperantia, de pietate, de fortitudine, cõmuniterq; de uirtute unum, de felicitate unũ, 8
de principio unum, de legibus unum, deq; his affinibus, de

nomin

nominibus unum,pacta unum,Inuitus amatorius,et Clinias unum.Naturales uerò,de mente,de anima,seorsumq; de anima,& de natura,& imaginibus,seu simulachris. Aduersus Democritum,de cœlis unum, de his quæ sunt apud inferos,de uitis duo,de causis morborum unum,de bono unum, aduersus Zenonem unum,aduersus Metronem unum.Grammatici uerò, de Homeri & Hesiodi ætate duo, de Archilocho et Homero duo.Musici uerò de his qui apud Euripidem*
88 *& Sophoclem reperiuntur,duo,de musica duo. Solutionũ Homericarum duo. Theorematicus unum,de tribus tragicis unum,figuræ unum,de poëtica,et poëticis unum,de coniectura unum,de præscientia unum , Heracliti ennarrationes quatuor, in Democritum enarrationes unum, Solutionum quæ in contentionem ueniunt duo, proloquium unum, de speciebus unum,Solutiones unum,monita ad Dionysium unum. Rhetorici duo, de oratoris officio, siue Protagoras. Historici,de Pythagoreis,& de inuentis.Ex his alia quidẽ comicè finxit,sicuti de uoluptate,et pudicitia. Alia tragicè, sicut de his quæ sunt apud inferos, & de pietate,& de po-*
89 *testate. Obseruat autem sæpenumero & mediocritatem in dicendo quandam ueluti philosophis, & ducibus ciuibusq; uiris adinuicem loquentibus.Extant illius scripta et de geometria,& de dialectica. Est autem in omni genere orationis uarius,et dictione distinctus,maximamq; habet capiendi animos,atq; oblectandi uim.Sunt qui asserant illum & patriam à tyranno liberasse,eo necato,ut ait Demetrius Magnesius in* ὁμωνύμοις,*qui de illo tale aliquid tradit.Nutrisse eum à puero draconẽ,et cùm iam moriturus esset,iußisse cuidam ex necessarijs,ut eius corpus occuleret,draconemq; su pponeret lectulo,ut putaretur ad deos migrasse,factumq;*
90 *est, ut ille mandauerat. Interea cùm Heraclidem efferrent ciues,*

*ἀ δώλων.

ciues, atq; laudibus prosequerentur, audito clàm ore draco ex uestibus prodijt, perturbauitq; plurimos. Tandem uerò aperta sunt omnia, uisusq; est Heraclides, non qualis putari uoluit, sed qualis erat. Est & in hunc nostrum epigramma:

Ἤθελες ἀνθρώποισι λιπεῖν φάτιν ἡρακλείδη
ὥς ῥα θανὼν ἐγένου ζωὸς ἅπασι δράκων.
Ἀλλὰ διεψεύσθης σεσοφισμένε. δὴ γὰρ ὁ μὲν θὴρ
Ἦε δράκων, σὺ δὲ θήρ, οὐ σοφὸς ὢν ἑάλως. hoc est,

Mirum Heraclides quid tantum optaueris amens
Post mortem nobis ut uiderere draco.
Falsus at es, mihi crede, fuit nam bellua uerè
Ille draco, sed eras bellua non sapiens.

Hæc Hippobotus quoq; ait. Cæterùm Hermippus Heracleotas tradit, cùm fames uastaret prouinciam, incommodi absolutionem ex Pythia quæsisse. Porrò Heraclidem Theoros, & quam memorauimus Pythiã quoq; corrupisse pecunijs, ut dicerent tunc demum eos lauandos incommodis, si & uiuum Heraclidem Eutyphronis filium, aurea corona honorarent, et uita functum, ut heroëm uenerarentur. At ubi oraculum delatum est, nihil eos qui hanc scenam finxerant, inde esse lucratos. Cõtinuò enim coronatum in theatro Heraclidem stupidum atq; tactum sydere esse, Theoros uerò* deuolutos interisse, Pythiamq; ipsa hora cùm ascendisset, in adytum draconis morsu continuò efflasse animam, atq; ista quidem de ipsius morte. Tradit autem Aristoxenus musicus illum tragœdias etiam scripsisse, Thespidisq; illas prænotasse titulo. Climacleon quoq; ait illa sua furatum de Homero & Hesiodo scripsisse. Autodorus quoq; Epicureus illum arguit, contradicens ijs, quæ ille de iustitia scripsit. Insuper & dionysius Metathemenus, seu ut alij uolunt Spintharus Parthenopæum scribens, Sophocli inscripsit. Ille ita credẽs, in

*καταλιαθέντες

a) Χαμαιλέων

in quibusdam commentarijs suis eius testimonijs ueluti Sophoclis utitur. Id sentiens Dionysius, illo negante & diffitente misit ex *exemplari uidendos uersus, et ita per omnia habebat. Amabat autem iste Dionysium, uerùm ille neq; ita fidē accōmodans, fortè aiebat et fieri posse, ut ita se haberet, rursus ad illum scripsit Dionysius, Hæc profectò cōperies:

Γέρων πίθηκος οὐχ ἁλίσκεται πάγῃ,
Ἁλίσκεται μὲν, μετὰ χρόνον δ' ἁλίσκεται. hoc est,
Laqueo uetustam non prehendes simiam.
Prendes quidem illam, quamuis ægrè id deniq;.

Et hæc, Heraclides literas ignorat, nec erubescit. Fuerunt autem XIIII. Heraclides. Primus hic ipse. Secundus conterraneus huius qui pyrrhichas, nugasq; composuit. Tertius Cumanus qui Persica quinq; libris absoluit. Quartus Cumanus orator qui artes rhetoricas scripsit. Quintus Callicianus siue Alexandrinus, qui sex libris succeßionem explicuit, orationemq; Lembeuticā, unde & Lembus uocabatur. Sextus Alexandrinus Persicarum proprietatum scriptor. Septimus dialecticus Bargyleites qui contra Epicurū scribit. Octauus medicus Hicesius. Nonus medicus Tarētinus empericus. Decimus poëticus qui *præcepta cōscripsit. Vndecimus sculptor Phocensis. Duodecimus argutus epigrammatū poëta. Decimustertius Magnesius, qui scripsit Mithridatica. Decimusquartus qui conscripsit de astrologia.

*παραστιχίδα

*παραινέσεις

DIOGENIS LAERTII DE PHILOSOPHORUM uita, Liber sextus.

ANTISTHENES ATHENIENSIS.

NTISTHENES Antisthenis filius, Atheniensis fuit. Dicebatur autem non esse indigena. Quod cùm sibi probro daretur, dixisse fertur, et Deûm mater Phrygia est. uidebatur enim illius mater ex Thracia. Vnde cùm in Tanagrensi pugna fortiter se gessisset, autor fuit Socrati, ut dicerent: Ex duobus Atheniensibus ita fortem nunquam natum esse. Ipse quoq; Atheniensibus quòd indigenæ essent gloriantibus exprobrans dicebat, illos* brucis & cocleis nihilo nobiliores. Hic initio quidem Gorgiã audiuit oratorem. Vnde & in dialogis oratorium dicendi genus exprimit, maximeq; in ueritate, & exhortatione. Hermippus autem ait illum in celebritate Isthmia uituperare, ac laudibus efferre solitum Athenienses, Thebanos, & Lacedæmonios, deinde id uitasse intuentem plurimos ex urbe confluere. postremò Socrati sese addixit, tantumq; cum illo profecit, ut moneret discipulos, ut sui sub Socrate essent condiscipuli. Commoransq; in Pireo quotidie, quadraginta stadijs emensis audiebat Socratem, à quo & tolerantiam addiscens trãquillitatis illius imitator effectus, cynicã primus sectã instituit, princepsq; in ea fuit. Quodq; labor bonũ esset, magni Herculis, ac Cyri exẽplo persuadebat, id à Græcis, hoc à Barbaris mutuatus, primusq; definiuit sermonem, dicens: Sermo est qui quicquid sit aut fuerit, exprimit. Dicebat autem identidem, Insania potius, quàm uoluptate afficiar.

ciar. & illud: Cum eiusmodi mulieribus consuetudinem habendam, quæ beneficio beneficium retalient. Pontico adolescenti cùm se illi in disciplinam dare uellet, rogaretq;, quanam re sibi opus esset: Libro, inquit, nouo, & stylo nouo, nouaq; tabella, animum significans. Interroganti cuiusmodi uxorem duceret: Si, inquit, formosam duxeris, *communem habiturus es, si deformem, pœnam. Cùm audisset Platonem aliquando sibi maledicere: Regium, inquit, est malè audire, cùm bene feceris. Cumq; aliquando Orphicis mysterijs initiaretur, diceretq; sacerdos, eiusmodi initiatos bonis plurimis apud inferos perfrui. Cur igitur, ait, ipse non moreris? Probro ei dabatur aliquando, quòd non esset ex duobus liberis genitus: Neq;, inquit, ex duobus luctatoribus, et tamen luctator sum. Interrogatus cur paucos haberet discipulos, quòd, inquit, argentea illos uirga eijcio. Rogatus item cur in discipulos acriter inueheretur, & medici, inquit, in languidos. Cùm uidisset aliquando fugientem mœchum, O' inquit, infelix quantum periculi uno obolo uitare potuisti. Præstare dicebat, ut Hecaton ait, necessitate urgente *in coruos, quàm assentatores incidere: illos quippe mortuos, istos uiuentes deuorare. Rogatus quid nam apud homines esset beatissimum: Felicem, inquit, mori. Familiari quodam apud se deplorante, quòd perdidisset commentaria, oportebat, inquit, ista animo potius, quàm chartis inscribere. Sicuti rubigo ferrum, ita inuidiam inuidos consumere aiebat. Eos qui cuperent immortales esse, oportere dicebat piè uiuere ac iustè. Ciuitates tunc interire aiebat, cùm bonos discernere nequeunt à malis. Cùm aliquando à malis laudaretur: Miserè, inquit, metuo, ne fortè mali quippiam fecerim. Fratrum qui essent concordes conuictum omni muro dixit esse fortiorem. Ea dicebat

*Græcè iucundior. προσονομία in κοινὴν et ποινήν.

*κόρακας ἢ κόλακας.

bat paranda uiatica, quæ cum naufragio simul enatarent. Probro illi dabatur aliquando quòd congrederetur malis: At medici, inquit, inter ægrotos uersantur, neq; tamen febricitant. Absurdum esse dicebat triticum purgare*lolio, bellumq́; inutili milite, Rem uerò publicam inuidis non exhaurire. Rogatus quidnam ex Philosophia lucratus esset, mecum, ait, colloqui posse. Cuidam sibi in conuiuio dicenti, cane, tu mihi, inquit, *tibias infla. Diogeni tunicam petenti, pallium explicari iussit. Interrogatus quænam esset disciplina magis necessaria, mala, inquit, dediscere. Eos hortabatur qui maledictis incesserentur tolerare, magis quàm si lapidibus se quispiam ageret. Platonem insimulabat, ut fastu turgidum. Cùm ergo fieret pompa, inspiciens hinnientem frementemq́; equum, ad Platonem conuersus: Tu, inquit, iudicio meo præclarus fuisses equus, Venerat ali quando ad eum mala ualetudine affectum, & cùm*uas cerneret ubi Plato uomuerat: Bilem, inquit, uideo, fastum, uerò non uideo. Athenienſibus consulebat, asinos ut equos deligerent. Quod cùm illi ab aratione alienum dicerent, at, inquit, apud uos duces erunt qui nihil didicerunt, solumq́; designati sunt. Dicenti sibi cuidam, multi te laudant, quid enim, ait, mali feci? Cùm pallij discissam partem conuersam in conspectum dedisset, intuitus Socrates, uideo, inquit, per pallium tuam uanitatem. Interrogatus à quodam, ut ait Phanias in libro de Socraticis, quid nam faciendo bonus, & honestus euaderet: Si mala, inquit, quæ habes, ab ijs qui nouerunt didiceris esse fugienda. Cuidam delicias laudanti, *inimici, ait, delicatè uiuant. Adolescenti qui se fictori suo conformabat, dic ait, si uocem æs acciperet, quanam in re gloriaretur, illo dicente, in pulchritudine: Non igitur, inquit, erubescis qui cum inanimi gloriaris?

Pont

Pontico adolescente pollicente illum sibi fore curæ, si nauis applicaret qua salsamenta uehebantur, sumpto illo & uase nouo, abijt ad eã quæ farinam uenumdabat, & oneratus abibat. Illa uerò pretium petente, hic, inquit, adolescens dabit, si salsamẽtorum ipsius nauis applicuerit. Ipse Anyto exilij & Melito mortis autor fuisse uidetur. Nãq; Ponticis iuuenibus ob Socratis gloriam solicitatis cũ incidißet, eos ad Anytum abduxit, dicens illum moribus sapientiorem esse quàm Socratem, qua ex re indignatos circunstantes effugasse illum. Sicubi uerò ornatam offendisset mulierem, ad domum illius proficiscebatur, iubebatq; uirum eius equũ proferre & arma, ut si quidẽ hæc illi essent, delitijs uacare sineret, his enim iniurias propelleret: sin aliàs, cultũ amoueret. Quæ autẽ illi placuere, ista sunt: Docibilẽ esse uirtutem. Eosdem esse nobiles ac studiosos. Sufficere uirtutem ad beatam uitam nullo indigentem, nisi Socratis uiribus. Virtutem quoq; operum esse, neq; uerbis multis, neq; disciplinis indigentem, sapientemq; sibi ipsi sufficere. Ipsius enim esse quæ aliorũ sunt omnia.* Gloriæ priuationem bonũ esse labori simile. Sapientẽ non secundum constitutas leges uicturũ, sed iuxta uirtutis normam, ducturumq; uxorẽ procreandorum liberorum causa, formosißimis quibusq; congressurum mulieribus, atq; amaturum. Solum quippe scire sapientem quænam sit amanda. Inscribit illi Diocles & ista, Sapienti peregrinum aut nouum nihil, neq; indignus est qui ametur uir bonus. Studiosi amici propugnatores faciunt, qui animosi & iusti sunt. Virtutem arma esse quæ tolli non poßint. Præstat cũ paucis bonis aduersus malos omnes, quàm cum multis malis aduersus paucos pugnare. Solicitè obseruandos inimicos, primi enim peccata sentiunt. Iustum uirum pluris

faciendum quàm propinquum. Viri ac mulieris uirtus eadem. Bona pulchra, mala esse turpia. Iniqua omnia aliena puta atq; peregrina. Murum tutißimum prudentiam esse, 13
neq; enim decidere, neq; prodi. Mœnia strueda in nostris animis quæ capi nō poßunt. Disserebat autem in gymnasio quod κυνόσαργες appellatur, nō longe à portis ciuitatis. Vnde quidā cynicam sectam appellatam uoluit, ipseq; cognominabatur ἁπλοκύων, ac primus palliū, ut ait Diocles, duplicauit, ipsoq; solo utebatur, baculumq; sumpsit ac peram. Primus autē, ut Neāthes tradit, simplicis quoq; pallij usum habuit. Porrò Sosicrates in successionum tertio, Diodorū Aspēdium & barbam demisisse, & baculo, & pera usum esse ait. Hunc solum ex omnibus Socraticis 14
Theopompus laudat, dicēs fuisse acutißimum, & ex suauitate colloquij quemlibet capere ac ducere quò uellet. Liquet id autē ex libris suis, atq; ex illo Xenophōtis symposio: uideturq; & grauioris sectæ Stoicæ princeps fuisse. Quocirca & Athenæus poëta epigrāmatū sic de illis ait,

Ὦ Στωϊκῶν μυθῶν εἰδήμονες, ὦ πανάριστα
  Δόγματα ταῖς ἱεραῖς ἐνθέμενοι σελίσι
Τὰν ἀρετὰν ψυχᾶς ἀγαθὸν μόνον, ἅδε γὰρ ἀνδρῶν
  Μούνα καὶ βιοτὰν ῥύσατο καὶ πόλιας.
Σαρκὸς δ' ἡδυπάθημα φίλον, τέλος ἀνδράσιν ἄλλοις
  Ἡ μία τῶν μνήμης ἤνυσε θυγατέρων. hoc est,

Stoicidæ spectata cohors, qui insignia sacris
  Mandatis melius dogmata uestra libris.
Vnam animi summum uirtutem culmen habere
  Vrbes quod seruet sola quod ipsa homines.
Carnis at illecebras alijs, sibi finis ut esset
  Vnica perfecit filia Mnemosynes.

Hic & Diogeni tranquillitatis, & Crati continentiæ, & 15

Zenoni

Zenoni tolerantiæ dux & autor fuit. Ipſe qui ciuitati fundamenta ſubiecit. Enimuero Xenophon ſuauiſsimũ in colloquio fuiſſe ait, atq; in rebus alijs continentiſsimum. Feruntur & ipſius ſcripta tomi x. Primus in quo de dictione ſiue de figuris. Aiax ſiue aiacis oratio. Vlyſſes ſiue de Vlyſſe. Oreſtis defenſio, de cauſidicis. Iſographe ſiue Deſias ſiue Iſocrates, aduerſus Iſocratis ἀμάρτυρον. In ſecundo tomo de animaliũ natura, de procreatione filiorũ, ſiue de nuptijs amatorius, de Sophiſtis φυσιογνωμικός. Exhortatorius primus, ſecũdus, tertius, de Teognide quinto. Tomus tertius, in quo de bono, de iuſtitia, de fortitudine, de lege ſiue de Republica, de lege ſiue honeſto & iuſto, de libertate & ſeruitute, de fide & curatore, de interrogatione, de uictoria. Oeconomicus. In quarto tomo Cyrus, Hercules maior ſiue de fortitudine. In quinto tomo Cyrus ſiue de regno. Aſpaſia. In ſexto tomo in quo ueritas, de diſſerendo ἀντιλογικός. Sathon de contradictione tres. de locutione. In ſeptimo tomo, de diſciplina ſiue de nominibus quinq;, de moriẽdo, de uita & morte, de his quæ ſunt apud inferos, de uſu nominum ſiue contentioſus, de interrogatione & reſponſione, de opinione & ſcientia quatuor, de natura duo. Interrogatio de natura duo, Opiniones ſiue contentioſus, de addiſcendo problemata. In octauo tomo de muſica, de expoſitoribus, de Homero, de * iniuſtitia, & impietate, de Calchante, de exploratore, de uoluptate. In nono tomo de Odyſſea, de uirga Mineruæ, ſiue de Telemacho, Helena, & Penelope, de Protheo, Cyclops, ſiue de Vlyſſe, de uini uſu, ſiue de ebrietate, ſiue de Cyclope, de Circe, de Amphiarao, de Vlyſſe, & Penelope, de cane. In x. tomo Hercules, ſiue Midas, Hercules, ſiue de prudentia, ſiue de fortitudine. Dominus, ſiue amans.

*ἀδικίας

Dominus, siue exploratores. Menexenus, siue de imperio. Alcibiades, Archelaus, siue de regno. Atq; ita quidē scripsit. Timon autē ob multitudinem eorum quæ scripsit increpans illum, * ingeniosum nugatorem eum dixit. Obijt morbo, quo tēpore Diogenes ingressus ad illū dixit, Num amico opus est? aliquādo item intrauerat sicam habēs, ad quē ille cùm diceret, quis me doloribus absoluet? ille ostensa sica, hæc ait: & ille, doloribus dixi, non uita. Videbatur enim ferme mollius præferri morbum præ amore uitæ. Est autem nostrum epigramma in Antisthenem ita se habens:

* παντοφυῆ φλήδονα.

Τὸν βίον οἶσθα κύων Ἀντίσθενες, ὧδε πεφυκὼς
ὥστε δακεῖν κραδίην, ῥήμασιν οὐ στόμασιν.
Ἀλλ᾽ ἔθανες φθισικός, τάχ᾽ ἐρεῖ τις ἴσως. τί τοῦτο;
Πάντως εἰς ἀΐδην δεῖ τιν᾽ ὁδηγὸν ἔχειν; hoc est,

In uita canis acer erat Antisthenes, ut tu
Morderes uerbis, haud tamen ore homines.
Mortuus es phthisicus. uerùm quis fortè rogabit,
Non'ne ducem ad manes prorsus habere opus est?

Fuerunt autē & alij Antisthenes tres. Vnus è schola Heracliti. Alius Ephesius. Tertius Rhodius quidā historicus. Quoniam uerò eos qui ab Aristippo fluxere, ac Phædone transegimus, age nunc illos qui ab Antisthene uenerunt Cynicos, ac Stoicos hoc ordine adijciamus.

DIOGENES.

Diogenes Icesij mensarij filius, Synopeus fuit. Fugisse illum, cùm pater eius publicè mensam haberet, ac pecuniā adulteraret, Diocles autor est. Porrò Eubulides in libro de Diogene, Diogenem ipsum hoc fecisse ait, & cum patre unà pulsum fuisse. Ipse quoque in Podalo de seipso ait, falso signare monetā. Quidam uerò eum cùm curator effectus esset, persuasum ab opificibus aiunt uenisse Delphos,

phos, atq; Delum, in patriã Apollinis, percontatumq́; esse an id ageret quod ei suaderetur, quod cùm sibi permissum esset, euentũ rei nõ intelligens, de ciuili moneta æs adulterasse, deprehẽsumq́;, ut quidã uolunt, exilio damnatũ esse, ut autẽ alij putant, metu perterritũ sponte patriã liquisse. Sunt qui dicant illum à patre acceptam pecuniã * adulterasse, neq; illum quidem in carcere diem obisse, hunc autẽ effugisse, profectumq́; Delphos sciscitatum esse, utrum pecuniam falsò signaret, & quid faciens clarissimus futurus esset, atq; ita hoc oraculum cepisse. Cùm uerò Athenas cõcessisset, conuenit Antisthenem. Eum ille cùm * repelleret, quippe ex constituto suo neminem recipiebat, uicit perseuerantia sua, illo siquidem aliquãdo intentante baculum, subiecto capite, cæde, inquit, non enim ita durum baculum reperies, qui me abs te, quandiu aliquid dixeris, arcere possit. Hic iam auditor illius factus est, ac ueluti profugus ex patria se ad uictum simplicem contulit. Conspecto, ut Theophrastus ait, in Megarico mure discurrẽte, qui neq; cubiculum inquireret, neq; tenebras uereretur, neq; aliquid eorũ, quæ ad uescendum idonea uiderẽtur, appetere, & ipse casus suos consolatus est. Pallium, ut quidam uolunt, primus duplicatũ in usu habuit, ob necessariũ usum, utq; illo se dormiens obuolueret, peramq́; tulit, in qua & cibos ferebat, omniq; ad omnia utebatur loco, & prandẽs & dormiens & loquens. Quocirca & Athenienses aiebat Iouis porticum ostendens, sibi condidisse * palatium ubi uesceretur. At baculo quidem primũ innitebatur cùm infirmus esset, deinceps autẽ eum semper ferebat, non quidem in urbe, sed iter agens, unà cum pera, ut refert Athenodorus Atheniensiũ princeps, & Polyeuctus rhetor, & Lysinias Aeschrionis filius. Cùm autem ad quendam scri-

* παραχαράξαι quod uariè uertit interpres.

aliàs, τῇ προαιρέσει ἐξεβιάζετο.

* πομπεῖον.

ὀλυμπιόδωρος, Olympiodorus & princeps. προστάτης, ἄρχων.

pſiſſet ut ſibi pararet cellulam, & ille tardius id exeque-
Senec. Epist. 91. p. 243. retur, dolium, quod in Metroo erat, pro domo habuit, ſicut
& ipſe in epiſtolis teſtatur. Atq; æſtate quidē ſeſe in fer-
uida harena uolutabat, hyeme uerò ſtatuas niue perfuſas
complectebatur, omni ex parte ſeipſum ad laborum tole-
rantiam exercēs. Acer item erat in deſpiciēdis alijs. Vnde 24
& Euclidis ſcholam, alludens ad nomē χολὴν, id eſt, bilem
appellabat, & Platonis * auditoriū, conſumptionē. Diony
ſiaca certamina, magna miracula ſtultorū dicebat. Orato-
res, turbæ miniſtros. Dicebat autē cùm intueretur, in uita
gubernatores, medicos, atq; philoſophos, animaliū omniū
ſapientiſsimum hominem eſſe. Cùm autē contrà inſpiceret
ſomniorū interpretes, cōiectores, uates, uel huiuſmodi cæ-
teros, uel qui gloriæ aut diuitijs addicti eſſent, tunc demū
nihil ſe ſtultius exiſtimare homine. Aiebat arbitrari ſe, in
uita ſæpius parandum * uerbū quàm laqueū. Intuitus ali- 25
quando Platonem in conuiuio magnifico guſtantem oleas,
quid, inquit, ſapiens uir in Siciliam huiuſmodi menſarum
gratia profectus, appoſitis modo nō frueris? Et ille, at Her
cle, inquit, Diogenes, & illic oleis & reliquis eiuſmodi ut
plurimum ueſcebar. Et ille, quid, inquit, Syracuſas naui-
gare oportebat, an tunc Attica oleas non ferebat? Phauo-
rinus in omnimoda hiſtoria Ariſtippum hoc dixiſſe tra-
dit. Et præterea aliquādo caricas comedens obuiauit illi,
dixitq;, licet tibi deguſtare, qui cùm acceptas ediſſet, degu
ſtare dixi, non deuorare. Calcans ipſius aliquando ſtratū, 2
præſentibus Dionyſij amicis quos ille inuitarat, dixit, Cal
co Platonis inane ſtudium: ad quem Plato, quāto, inquit, ò
Diogenes faſtu tumes dum ſuperbiam te calcare putas.
Alij Diogenē hoc dixiſſe ferunt, calco Platonis faſtum, il-
lumq; reſpondiſſe, at faſtu alio Diogenes. Porrò Sotion

* διατριβὴν, κατατριβήν.

* λόγου, ἢ βρόχου.

in

in quarto refert hoc illi dixisse Platonẽ cynicum. Vinum aliquando postularat ab eo Diogenes atq; caricas, at ille lagenã integram misit: ad quem Diogenes inquit, si quidem rogatus fueris, duo & duo quot sunt, respondes uiginti, ita neq; secundum ea quæ posceris das, neq; ad quæ
27. rogaris respondes: notabat autẽ illum ut *uerbosum. Interrogatus ubinam Græciæ uiros uidisset bonos: uiros quidem, ait, nusquã, sed Lacedæmone pueros uidi. Cùm serio quãdoq; loqueretur, nemoq; sibi intenderet, *sese ad sonũ musicum cõtulit. Congregatis autẽ ad se plurimis exprobrauit quòd ad inepta studiosè concurrerent, ad ea uerò quæ grauia essent & utilia negligẽter *cõuenirent. Dicebatq; de fodiendo & calcitrãdo certare homines, ut autẽ boni & probi fierẽt, curare neminẽ. Grãmaticos admirabatur, quòd cũ Vlyssis mala requirerent, sua ignorarent. Musicos itidẽ in ius uocabat, quòd cũ lyræ chordas con-
28. gruè aptarẽt, animi mores incõcinnos haberẽt. Sed & mathematicos carpebat, quòd solẽ & lunã & sydera intuentes, quæ ante pedes essent negligerent. Oratores itẽ, quòd studerẽt iusta dicere, non autem & facere. Auaros quoq;, quòd pecuniã uituperarẽt, ac summè diligerẽt. Reprehendebat eos, qui iustos quidẽ, quòd pecunias contemnerent, laudabãt, pecuniosos uerò imitari satagebãt. Stomachabatur eis qui pro bona ualetudine sacra facerẽt, inter sacrificia cõtra sanitatẽ cœnarẽt. Seruos mirabatur, qui cũ eda-
29. ces dominos cernerẽt, nihil diriperẽt ciborum. Laudabat eos, q uxores ducturi fuissent et nõ ducerẽt, et qui nauigaturi nõ nauigarẽt, quiq; accessuri ad rẽp. minimè accederent, & qui pueros habituri in delitijs se continerent, & qui se cõponerẽt ad cõuiuendũ regibus, neq; tamẽ accederẽt. Dicebat manus ad amicos nõ cõplicatis digitis extẽ-

* Alias, Menippus.

di oportere. Refert*Hermippus in auctione Diogenis, qđ captus ac uenditus, cùm rogaretur quid sciret agere, respond erit. scire se uiris imperare, atq; ad præconē, prædica, inquit, quisnam dominū sibi emere uult. Sedere prohibitus, nihil, inquit, refert, nam & pisces quomodolibet iaceant emi. Mirari dicebat, cùm*ollā quidem ac operculum non sine tactu ac tinnitu emamus, solo in homine emendo aspectu contenti sumus. Dicebat Xeniadæ emptori suo, ipsum sibi, quāuis esset seruus, obtēperare oportere, nam & medicus & gubernator, si seruus, utiq; sibi paretur. Eubulus uerò in libro qui inscribitur Diogenis auctio, ita filios Xeniadæ instituisse ait, post disciplinas reliquas equitare, arcus intēdere, fundas rotare, atq; iaculari. Deinde in palæstra non permittebat pædotribæ eos in morem athletarum exercere, sed id roboris tantum, & bonæ ualetudinis gratia. Tenebāt uerò pueri, poëtarū, ac scriptorum aliorū ipsiusq; Diogenis plura memoriter, omnemq; illis doctrinæ rationē ut facilè memoria teneretur, breuiter collectam insinuabat. Domi quoq; ministrare docebat cibo leui, ac uili contentos & aqua. Tonderi ad* cutem iubebat, incōpositosq; deducebat, ac sine tunicis, & calceis tacitos, ac se tantum in uia induentes, Educabatq; eos & ad uenationes. Contrà illi Diogenis curam habebant, parentibusq; commendabant. Senuisse ipsum apud Xeniadem, idem ipse autor est, ac uita functū à filijs eius fuisse sepultum. Vbi percontante Xeniade quomodo se sepeliri mallet, in faciem inquit. Illo causam interrogante, quoniam, inquit, post paulū inferiora cōuertenda sunt. Dixit autem hoc quia Macedones iam obtinerēt, atq; ex humilibus sublimes fierent. Cùm se quispiam in domum magnifico instructam apparatu induxisset, & spuere uetaret,

* λοπάδα.

* ἐν χρῷ, & incompositos.. ἀκαλλωπίστος.

po

posteaquā excreauit in illius faciē sputa cōiecit, deteriorē
locū ubi spueret se non inuenisse dicens. Alij Aristippo id
applicant. Cùm clamasset aliquando, heus homines, con-
uenissentq́; plurimi, baculo illos agebat dicens, homines
non purgamenta uocaui. Ait hoc Hecato in primo de usu.
Alexandrū dixisse ferunt, quòd nisi Alexāder esset, Dio-
genē se esse uoluisset. *Debiles dicebat nō surdos aut cæ- * ἀναπήρους.
cos, sed qui peram non haberent. Ingressus aliquando se-
mitonso capite cōuiuium iuuenum, quemadmodum scribit
Metrocles in usibus, plagas retulit. Postea nomina illorū
qui se ceciderant inscribens circuibat in Leucone, ea præ-
se ferens. Ita illis uicē cōtumeliæ reddidit, dum reprehen-
dendos & obiurgādos omnibus exposuit. Dicebat se ca-
nem esse laudatorū, uerùm laudantium neminem secum ad
uenandum exire audere. Dicente quodā *uiros se in Py- *πύθια νικῶ ἄνδρας.
thia uincere uiros, equidē, inquit, mancipia. Cùm dicere-
tur sibi, senex es, iam quiesce à labore, quid enim, ait, si in
stadio currerem, ad finem oporteret cursum remittere, &
nō magis intendere? Vocatus ad cœnā, affuturū se nega-
uit, neq; enim sibi priore die gratiam habitam. Nudis pe-
dibus calcabat niuem, & alia quæ prædicta sunt, crudas
itē carnes edere conatus est, sed in eo non perstitit. Offen-
dit aliquādo Domesthenē oratorē in diuersorio pranden-
tem. Illo autē cedente, tāto, inquit, magis in diuersorio fu-
turus es. Peregrinis aliquando Demosthenē uidere cupiē-
tibus, medium intendēs digitū, hic, ait, uobis est ille Athe-
niensium orator. Panem eijciente quodam & resumere
erubescente, castigare illum uolens, urcei collum per figu
li trahebat officinam. Imitari se dicebat chori magistros.
Illos enim tonum excedere, ut reliqui congruum tonum
arriperent. Plurimos aiebat insanire præter digitum. Si

quis igitur medium digitum prætendens pergat, insanire
* λιχανόν. uidebitur, sin aut* indicē, nō ita. Quæ sunt pretiosissima,
ea minimo uenire, & contrà. Nam statuam tribus milibus emi, farinæ uerò choenicē duobus æreis. Ei qui se emerat Xeniadæ dixit, uide, ut quod præcipitur facias, dicente illo,

Ἄνω ποταμῶν ἱερῶν χωροῦσι παγαί. hoc est,
Sursum sacrorum fluminum fluunt fontes.

At si medicum, ait, æger emisses, non illi obtemperasses, sed diceres ἄνω ποταμῶν; uolebat quispiā apud eum philosophari, cui ille* pernam dedit, ac sequi se iussit. Vt autē
* σαπέρδην.
ille præ uerecūdia abiecto quod ferebat abscessit, post aliquantulum occurrens illi ridens ait, Tuam & meam amicitiam perna dissoluit. Enimuerò Diocles eam rem ita describit. Dixerat illi quidam, impera nobis Diogenes. At ille abducto casei frustum ferendum dedit. Illo renuente, meam, inquit, ac tuam amicitiam modicum casei dissoluit.
Intuitus aliquando puerum concaua bibentem manu, cotylā pera productam abiecit dicēs, puer me uilitate superauit. Proiecit & catinum eodem studio, cū uidisset puerum uasculo fracto,* concauo pane lenticulam suscipientem. Ratiocinabatur autem in hunc modum: Omnia deorum sunt. Dijs autem amici sapientes sunt. Sunt autē amicorum cuncta communia, omnia igitur sapientum sunt. Inspexerat mulierem inhonestius dijs procidentem, eius superstitionem auferre uolens, ut Zoilus Pergæus ait, accurrit dicens, Non uereris mulier ne fortè stante post tergum deo, cuncta enim plena ipso sunt, inhoneste te habeas? Asclepio percussorem sacrauit, qui procumbentes in faciem accurrens contereret. Solebat enim dicere imprecationes tragicas sibi occurrisse, esse enim sine domo,

* κοῖλῳ τοῦ ψωμίου.

sine

sine ciuitate, priuatum patria, pauperem, palantem, uitam in dies habentem. Aiebat se obijcere fortunæ quidem confidentiam, naturam legi, perturbationi rationem. Ad solem sedenti in Craneo sibi aßistens Alexander ait, pete à me quod uis: at ille inquit, noli * mihi umbram facere. Legerat quidem diutißimè, cumq; ad finem libri nihil ultrà scriptum esse ostenderet, bono, inquit, este animo uiri, terram intueor. Ratiocinanti cuidam & concludenti illum habere cornua, manu frontem palpans, equidem, inquit, illa non uideo. Itidem & dicente sibi quodam non esse motum, exurgens ambulabat. Ad eum qui de cœlestibus disserebat, quando, inquit, de cœlo uenisti? Spadone quodam scelerato domui suæ inscribente, nihil ingrediatur mali: dominus, ait, domus quonam ingredietur? Vnguento inungens pedes dixit, à capite quidem in aërem ascendere unguentum, sed à pedibus in olfactum. Rogantibus Atheniensibus, ut initiaretur, atq; dicentibus, quòd apud inferos hi qui initiati sunt præsident, Perridiculum est, inquit, si quidem Agesilaus & Epaminundas in cœno degent, uiles autem quiq; initiati in beatorum insulis erunt. Muribus ad ipsius mensam subrepentibus, ecce, inquit, & Diogenes parasitos nutrit. Platone canem ipsum appellante, sanè, inquit, nam equidem ad uenditores remeaui. E' balneis exiens percontanti an multi homines lauarent, negauit. At roganti num turba multa, confessus est. Platone item diffiniente, Homo est animal bipes sine pennis, cùm placeret ista eius diffinitio, nudatum pennis ac pluma gallum gallinaceum, in eius inuexit scholam dicēs, Hic Platonis homo est, unde adiectum est diffinitioni, * latis unguibus. Interroganti quanam hora prandere oportet, si diues, inquit, est, quando uult, si pauper, cùm potest.

Apud

Apud Megarenses intuitus oues pellibus tectas, illorũ au- 41
tem filios nudos, ait, præstat Megarensis arietẽ esse quàm
filium. Ad eum qui se trabe cõcusserat, ac posteà dicebat,
caue: num, inquit, iterum me ferire uis? Aiebat oratores
*ἐξανθήματα. quidem plebis ministros, coronas autem gloriæ * bullas.
Lucernam interdiu accendens, hominẽ aiebat quæro. Stabat aliquãdo manantibus perfusus undis, his uerò qui circunstabant illum miserantibus, Plato, nam & is aderat, si uultis, inquit, illum miserari, abite, gloriæ illius cupiditatẽ significans. Colaphũ à quopiam accipiens, Hercle, ait, nesciebam me galea armato capite ambulare. Midia quoque 42
ipsum colaphis cædente ac dicente, tria milia tibi in mensa posita sunt, postridie sumpto pugilum cestu, cæsoq; sese illi dixit, tria milia tibi in mensa sunt posita. Lysia pharmacopola sciscitante, an deos esse crederet, Quomodo, inquit, non credo qui te dijs inimicum puto? Alij Theodorũ hoc dixisse ferũt. Quendam intuitus se undis spargentem, ait: O infelix an ignoras quoniam ut in grammatica erratis aspersus non absolueris, ita nec uitæ criminibus euades liber? Culpabat maximè si qui fortunam causarentur, dicens homines quæ sibi bona uiderentur, non quæ re uera bona essent postulare. Eis uerò qui terrerentur ad somnia 43
dicebat, ea quidem quæ uigilantes agitis, non moramini, quæ uerò dormientes imaginamini, ea curiosè disquiritis. In Olympia pronunciante præcone, Dioxippus uiros uicit, Hic, ait, mancipia, sed ego uiros. Amabatur autem & ab Atheniensibus. Nam adulescenti, cùm dolium illius contriuisset, plagas intulerunt, illiq; aliud dederunt. Refert Dionysius Stoicus, illum post Cheroniã deprehensum abductum esse ad Philippum, à quo, quid esset, interrogatus, explorator, inquit, insatiabilis auiditatis tuæ. Ex quo ad-

mira

44 mirationi habitus, liber dimissus est. Miserat aliquando Alexander epistolam Athenas ad Antipatrũ per Athliam quendã cùm adesset Diogenes, Athlias, inquit, per Athliũ ad Athlium. Perdica comminante nisi ad se ueniret, illum se occisurum, nihil, inquit, magni facies. Nam & cantharus & phalangium id facerent. Illud autem non dubitabat contrà minari ac dicere, quòd si & absq; se uiueret, feliciter uicturus esset. Clamabat autem sæpius hominum uitam facilè à dijs dari, uerùm occultari illam quærẽtibus * mulsum, unguẽta, & his similia. Vnde & ei qui à famulo calciabatur, nondum, ait, beatus es, nisi te etiam abstergat: hoc
45 autem erit, si mancus fueris. Cùm uidisset aliquando magistratus qui ἱερομνήμονες dicebantur, quædam ex ærario phialam furatum adducentes, magni, inquit, fures paruum ducunt. Intuens aliquando adolescentem lapides in crucem iacientem, euge, inquit, scopo potieris. Circunstantibus se adolescentibus, atq; dicentibus, cauebimus, ne mordeas nos, bono, inquit, estote animo filioli, canis betis non uescitur. Glorianti cuidam quòd leonis pelle tegeretur, desine, inquit, uirtutis stramenta pudefacere. Beatus dicebatur Callisthenes, quòd magnificis ab Alexandro apparatibus exciperetur: at ille, infelix, inquit, est, quòd pran-
46 deat ac cœnat cùm Alexãdro uidetur. Cùm pecunijs egeret, eas se ab amicis repetere non petere dicebat. Quandoque in foro manibus operans, utinam aiebat, liceret sic perfricato uentre non esurire. Adolescentem intuitus cum satrapis ad cœnam abeuntem, abductum ad suos reuocauit, obseruariq; iussit. Composito adolescẽti quippiam roganti non prius se affirmauit responsurum, quàm apertè exploraret, uir'ne esset an mulier. * Plaudenti lasciuius in balneo adolescenti, quanto, inquit, melius, tanto deterius

rius. Inter cœnandum ossa illi quidam ut cani iactabant,
at ille propius accedens permingebat ut canis. Oratores 47
atque omnes in dicendo gloriam quærentes, ter homines,
pro eo quod est ter infelices appellabat. Diuitem indoctũ
*χρυσόμαλλον. ouem * aureo uellere dicebat. Cùm uidisset prodigi cuius-
dam domui inscriptum, uenalis, sciebam, inquit, quòd præ
nimia crapula facilè dominum euomeres. Causanti ado-
lescenti perturbantium se multitudinem, desiste, inquit,
& tu perturbationis indicia proferre. Ingressus sordi-
dum balneum, qui hic se lauant, ait, ubi lauantur? Cùm
rudem pinguemq; citharœdum omnes causarentur, solus
ipse laudabat. Rogatus quãobrem, ait, quòd talis cùm sit,
cithara se, nõ latrocinijs exerceret. Citharœdum qui sem- 48
per ab auditoribus deserebatur, ita salutabat. Salue galle.
Illo autem dicente, cur ita, quia, inquit, canens omnes ex-
*περικόλπιον. citas. Cùm adolescentem plurimi inspicerent, ille * sinum
lupinis complens se incuruabat. Multitudine in eum con-
uersa, mirari se dixit quomodo illo dimisso se intuerentur.
Dicente quodam uehementer supercilioso, uno ictu caput
tibi perfringam, at ego, inquit, à sinistris adstans te treme-
re faciam. Hegesia se deprecante, ut sibi librorum aliquid
exponeret, stultus, inquit, es Hegesia, qui caricas quidem
nõ scriptas eligis, sed ueras: uera autem exercitatione ne-
glecta te ad scriptam confers. Ei qui sibi exilium expro- 49
brabat, at huius, inquit, miser causa, philosophatus sum.
Alio rursus dicente, Sinopei te exilij condemnant, & ego
illos, inquit, mansione. Intuitus aliquando Olympionicem
oues pascentem, quàm citò, inquit, ò præclare, ab Olym-
*ἐπὶ τὰ νόμεσι. pijs ad * Nemea te contulisti. Rogatus cuius rei gratia
athletæ nihil sentiunt, quia, inquit, suillis ac bubulis carni-
bus extructi sunt. Petebat aliquando statuam, rogatus cur
hoc

hoc faceret, ut me, inquit, nō potiri assuefaciā. Cùm postularet quēpiam, quippe & hoc primum propter inopiam, dicebat, si quidē & alij dedisti, mihi da, si uerò nemini, à me incipe. Interrogatus aliquando à tyranno cuiusmodi ære præstaret statuā sculpere, quo, inquit, Harmodius & Aristogiton fusi sunt. Rogatus quomodo Dionysius amicis uteretur, ut* uasculis, ait, dum plena sunt suspendit & abijcit uacua. Inscripserat quidā domui suæ, uxore nuper ducta, Iouis filius Callinicus Hercules hic habitat, nihil ingrediatur mali, inscripsit ipse, post bellū auxiliū. Cupiditatē arcem omnium malorum dixit. Prodigum quendam intuitus oleas in diuersorio edentem, si sic prandisses, ait, non ita cœnares. Bonos uiros imagines deorum esse. Amorem uacantium ocupationem. Rogatus quid nam esset in uita miserū, senex ait, egenus. Quæ nā pernicissimè morderet bellua, ex feris, inquit, obtrectator, ex cicuribus autem adulator. Intuitus aliquando Centauros duos pessimè pictos, ait, uter horum* deterior est? Sermonem ad gratiā instructum melleū esse laqueum dixit. Ventrem uitæ Charybdim appellabat. Audiēs Didymonē mœchum fuisse cōprehēsum, dignus est, inquit, ex ipso nomine suspendi. Rogatus cur pallens esset aurum, quia, inquit, multos habet insidiatores. Mulierē in lectica intuens non secundū ferā ait esse caueam. Fugitiuum seruum ad puteum sedentem cum uidisset, caue, inquit, adolescens, ne excidas. Cernens uestimentorum furem in balneis, num, inquit,* ad unguentulum, an uerò ad aliud uestimētum? Cū uidisset aliquando mulieres ex oliuæ arbore pendere suffocatas, utinam, inquit, arbores cæteræ fructum huiusmodi tulissent. Intuitus* sepulcrorum uiolatorem, ait,

Τί πλε σὺ ὧδε φέριστε,

Ἡ τινὰ

Ἢ τινὰ συλήσων νεκύων κατατεθνειώτων; hoc est,
-Sed hic quid uir bone quæris?
An aliquam è uita functis spoliare laboras?

Rogatus num seruulum aut ancillam haberet, negauit, dicenti si ergo mortem obieris, quis nam te ad sepulcrum efferet? qui domo, inquit, indiget. Cùm animaduerteret for- 53
mosum adolescentem incustodite ob dormientem, manu pungens, surge, inquit,

Μήτις σοι εὕδοντι μεταφρένῳ ἐν δόρυ πήξῃ. hoc est,
Ne quis te à tergo stertentem cuspide figat.

Ad eum qui preciosa parabat obsonia,

Ὠκύμορος δή μοι τέκος ἔσσεαι.
Nate mihi haud longæuus eris.

Platone de ideis differente & nominãte mensalitatem & cyathitatẽ, Equidẽ, inquit, ò Plato mensam & cyathũ uideo, *mensalitatem uerò, & cyathitatẽ non uideo. Et ille, rectè, inquit, quibus enim cyathus mensaq; cõspicitur oculos habes, quo autẽ mensalitas & cyathitas intelligitur,

*τραπεζότητα κυαθότητα.

animum nõ habes. Interrogãti cuidam qualis sibi uidere- 54
tur Socrates, furẽs respondit. Rogatus à quodã quo tẽpore ducẽda sit uxor, iuuenibus, inquit, nondũ, senibus uerò nũquàm. Interrogatus quid nam uellet, ut colaphum acciperet, galeã, inquit. Adolescentẽ intuens se cõponentem, si quidẽ, inquit, ad uiros, * frustra, sin autem ad mulieres, nequiter. Videns adolescentulum rubore perfusum, confide, ait, fili, huiusmodi est uirtutis colos. Cũ duos aliquãdo audisset legisperitos, ambos damnauit, dicens alterũ quidem furatum esse, alterum uerò non perisse. Rogatus cuiusmodi uinum libentius biberet, alienũ inquit. Dicente sibi quodam, plures te irrident, at ego, inquit, non irrideor.

*ἀτυχεῖς ἀδικεῖς.

Dicenti malum esse uiuere, nõ, inquit, uiuere malũ est, sed 55
malè

malè uiuere. Consulentibus ut fugitiuum quæreret seruum, ridiculum, inquit, est, si Manes absq; Diogene uiuat, Diogenes absq; Mane non poßit. Prandebat oleas, inuectam uerò inter prandendum placentam proiecit dicens:

Ὦ ξεῖνε τυράννοις ἐκποδὼν κοθιςασο. *&,*
–Ἄλλοτε μάςιξεν δ' ἐλάαν, *hoc est,*
Longè à tyrannis temet hospes auferas. &,
–Nunc celeres agitabat equos.

*Rogatus qualis esset canis, esuriens, inquit, Melitæus, satiatus uerò Moloßicus. Quosdam permulti laudant, neq; tamen ob laborem audent cum eis unà ad uenationem egredi, ita ne mihi quidem ob dolorum metum congredi atque unà uiuere potestis. Rogatus an sapientes placentis uescerentur, omnibus, inquit, sicut & homines cæteri. Interrogatus cur mendicis largirentur homines, non autem philosophis, quia claudi, inquit, ac cæci fieri potius quàm philosophos euadere sperant. Poscebat quiddam ab auaro, atq; illo tergiuersante, *ad cibum, inquit, homo te postulo, non ad sepulcrum.* *εἰς τροφὴν οὐκ εἰς ταφήν. *Exprobranti quòd aliquando falsò pecuniam signasset, tempus, inquit, fuit cùm talis eram, qualis tu modò, qualis autem ego modò sum, nuquam tu eris. Alteri sibi idem exprobranti, atqui, inquit, emingebam tum celerius, modo nõ ita. Myndum profectus cùm uideret magnificas portas, & urbem modicam, uiri, inquit, Myndij portas claudite, ne urbs uestra egrediatur. Cùm uidisset aliquando hominem in purpuræ furto deprehensum,*

Ἔλλαβε *inqt te* πορφύρεος θάνατος καὶ μοῖρα κραταιή. *i.*
Purpureum cepit fatum, uiolentaq; parca.

Cratero precante ut ad se ille proficisceretur, at malo, inquit. sal Athenis lingere, quàm apud Craterum frui magnificè instructa mensa. Anaximenem conueniens pingui

*ταρίχων.

aqualiculo rhetorem, impartire, inquit, & nobis pauperibus uentrem, quippe & ipse ab onere leuaberis, & nobis emolumento eris. Disserente illo aliquando* pernam prætendens auditores in se conuertit. Indignante illo, disputationem, inquit, Anaximenis oboli pretium dissoluit. Cùm illi probro daretur, quòd in foro manducaret, in foro enim, ait, esurio. Quidam & illud huius esse aiunt, quòd intuitus illum Plato lauantem olera, accedens tacitè illi dixerit, Si Dionysio obsecutus esses, olera profectò non lauisses: illumq; ad aurem item respondisse, Et si lauares olera, Dionysio non esses obsequutus. Dicenti cuidam, multi te irrident, & illos, inquit, fortè asini. Sed non illi asinos curant, neq; ego illos, respondit. Conspecto adolescentulo philosophante, eia, inquit, amatores corporis ad animæ pulchritudinem traducis. Admirante quodam ea quæ in Samothracia sunt donaria, longè, ait, plura essent, si & qui seruati non sunt, ea dedicassent. Alij Diagoræ Medo hoc aßignant. Formoso adolescenti ad conuiuium eunti, deterior, inquit, remeabis. Illo redeunte & postridie sibi dicente, & abij, & deterior effectus non sum, deterior inquit. Postulabat ab Eurytio difficile quiddam, illo dicẽte, si mihi persuaseris, equidem, inquit, si persuadere poßim, suasissem uti te suffocares. Reuertebatur ex Lacedæmone Athenas, interrogabatur quò & unde ueniret, À uiris, inquit, ad mulieres. Rediens ab Olympijs cùm rogaretur, an multa ibi turba fuerit, turba, inquit, multa, sed homines pauci. Luxuriosos dicebat similes ficubus quæ per præcipitia nascuntur, quarũ fructus homo non gustat, corui autem & uultures comedunt. Phryne scortum Venerẽ aureã Delphis obtulit, quam ille ita inscripsit: Ex Græcorum intemperantia. Alexandro quoq; illi aßistente & dicente, Ego sum Alexand

xander magnus ille rex, at ego, inquit, Diogenes canis. Rogatus quidnam faciẽs canis uocaretur, quòd eis, inquit, blandior qui dant, in eos uerò qui non dant oblatro, malos autem mordeo. Ex ficu quadam poma legebat, *custode dicente, huic ante paucos dies homo suspensus est, ego, inquit, illam purgabo. Olympionicen intuens in scortum frequenter intendentem, Ecce, inquit, ut aries Martius à puella uulgari per collum captus abducitur. Formosa scorta letali mulso non dißimilia dicebat. Prandenti in platea qui circunstabant identidẽ acclamabant, canis. At ille uos, ait, canes estis, qui prandentem circunstatis. Cùm duo molles se ab eo subducerent, nolite, inquit, uereri, canis betas non comedit. De puero stuprato cuias esset rogatus, Tegeates inquit. Cùm uidisset ignauũ luctatorẽ medicinã profitentem, quid hoc, inquit, num & eos qui te aliquando uicerunt, nũc ipse deijcies? Cùm scorti filium in turbas iactantem lapides cerneret, caue, ait, ne patrem ferias. Puero ostentanti sibi gladium quem ab amatore acceperat, gladius, inquit, pulcher est, sed capulus foedus. Laudantibus quibusdam eum qui illi erogauerat, me autem, inquit, non laudatis qui accipere merui? Cùm à quodã pallium exigeretur, si quid ait, donasti habeo, sin autem eguisti, utor. Supposititio quodam dicente, aurum habet in pallio, ita sanè, inquit, idcirco illo supposito obdormio. Rogatus quid ex philosophia lucratus fuisset: etsi nihil aliud, inquit, uel hoc ipsum quòd ad omnem fortunam paratus sum. Interrogatus unde esset, *mundanus ait. Sacrificantibus quibusdam ut filium à dijs impetrarent, ut, inquit, bonum impetretis non immolatis. Cùm stipem aliquando posceret *ægrotanti, ait:

Τοὺς ἄλλους ἐνάριζ', ἀπὸ δ' Ἕκτορος ἴσχεο χεῖρας. i.
Tu reliquos spolia sed ab Hectore contine dextras.

*ὠπωρίζει.
*κοσμοπολίτης.
*πρὸς τὸν χειράρχην.

Scorta dicebat regum esse reginas, petere enim quodcunq; eis uideretur. Athenienſibus Alexandrum Liberum patrē decernentibus, & me, inquit, Seraphin facite. Exprobranti quòd loca immunda introiret, & sol, inquit, in secessus abit, neq; inquinatur. In fano cœnans inter panes sordidos appositos, sublatos abiecit dicens, in sacrū nihil oportere sordidum ingredi. Dicente quodā, cur nihil sciens philosopharetur, & si, inquit, philosophiam simulo, hoc ipsum philosophari est. Laudabatur puer ad illum adductus, quòd ingenio excelleret, essetq; optimis moribus, quid ergo, inquit, me indiget? Qui recta dicerent nec facerent, eos cytharæ similes aiebat, hanc enim nihil audire, neq; sentire. Theatrum ingrediebatur ex aduerso exeuntium. Rogatus cur ita faceret, hoc, ait, in omni uita facere studeo. Videns aliquando adolescentulum effœminari, non pudet, ait, deterius, quàm naturam ipsam, de teipso statuere? Illa enim te uirum fecit, tu te cogis mulierem fieri. Intuens quendam parum cordatum aptare psalterium, non erubescis, inquit, qui sonos ligno aptes, animū ad uitam non componas? Dicenti cuidam, idoneus ad philosophiā non sum, quid ergo, inquit, uiuis, si ut bene uiuas nulla tibi cura est? Contemnente quodam patrem, non pudet, ait, eum contemnere, qui tibi ut magnum sapias est autor? Videns decorum adolescentem indecore loquentem, non erubescis, ait, ex eburnea uagina plumbeum educens gladium? Cùm illi probro daretur, quòd in caupona biberet, & in tonstrina tondeor, inquit. Vitio uertebatur illi quòd ab Antipatro accepisset palliolum, tum ille inquit:

Iliad. γ. Οὔτοι ἀπόβλητα ἐστὶ θεῶν ἐρικυδέα δῶρα. hoc est,
Reijcienda deûm non sunt insignia dona.

Cùm illi quidam trabem impegisset, ac diceret, caue, uirga

illum

illum cædens ait, caue. Supplicante quodā meretrici, quid, ait, uis miser, ab illa cùm præstet frustraris. Vnguentis delibuto uide, ait, ne* fragrantia capitis fœtorem uitæ præstet. Seruos quidem dominis, malos autem cupiditatibus seruire dicebat. Rogatus cur mancipia ἀνδράποδα sint appellata, quia pedes, inquit, habent uirorum, animum autem quem tu tunc habes qui hoc interrogas. À prodigo petebat minam, à quo cùm rogaretur cur ab alijs obolum, ab se peteret minam, quia, inquit, ab alijs omnibus denuo me accepturū spero, abs te uerò an rursus accepturus sim, θεῶν ἐν γούνασι κεῖται, hoc est, In genibus diuûm positum est. Cùm probro daretur, quòd Platone non petente ipse peteret, & ille, inquit, petit.

*κνωδία δυσωδίαν.

Ἄγχι σχὼν κεφαλὴν ἵνα μὴ πευθοίαθ' οἱ ἄλλοι. hoc est,
Sed caput admouens, reliqui ne forte resciscant.

Sagittarium intuitus imperitum iuxta scopum consedit dicens, ne fortè me feriat. Eos qui ad uoluptatem aspicerent falli ac frustrari dixit. Interrogatus an mala esset mors, quonam, inquit, modo mala, quam præsentē non sentimus? Alexandro stante atq; interrogante num me times? Quid enim, inquit, es, bonum, an malum? dicente bonū, quis ergo, ait, bonū timet? Disciplinam iuuenibus quidem sobrietatē, senioribus solatium, pauperibus diuitias, diuitibus ornatum esse dixit. Didymoni mœcho curanti aliquando puellæ oculum, uide, inquit, ne uirginis oculum curans, puellam corrumpas. Dicente quodam amicos illi insidiari, & quid, ait, agere oportet, si amicis & inimicis æque utendum erit? Rogatus quid esset inter homines optimum, libertas, inquit. Ingressus aliquando scholam cùm uideret musas multas, paucosq; discipulos, cum dijs, inquit, præceptor multos habes discipulos. Solebat autem omnia palàm facere,

& quæ ad Cererem & quæ ad Venerē pertinent, atq; huiusmodi conclusiunculis utebatur: Si prandere nihil mali est, neq; in foro prandere malum est. Non est autem malum prandere, nec in foro quidē prandere malum est. Cumq; ante ora omnium obnixè operaretur, utinam liceret, aiebat, perfricato uentre à fame conquiescere. Referuntur in eum & alia, quæ cùm sint multa, prolixum esset & omnia prosequi. Dicebat autem duplicem esse exercitationem, alterā 70
esse animi, alterā corporis. hanc secundum quam in exercitio perpetuæ quæ fiunt imaginationes præstant ad uirtutis opera quædam adminicula. Porrò alterā sine altera esse imperfectam, nihilominus bona habitudine & robore inter ea quæ competunt adnumerato, quippe quæ ueluti circa corpus, ita & circa animam sint. Adijciebatq; argumenta, quòd ad uirtutē facilè exercitio proficiatur. Cernere enim se in artibus mechanicis & alijs opifices ex consuetudine operis non minimā *operandi celeritatem fuisse consecutos. Athletas item & tibicines inter sese eminere tanto interuallo, quanto maiore studio & labore uersati fuerunt. Atq; si quidē ita isti exercitationē ad animum transtulissent, nequaquam inutiliter aut imperfectè laborarent. Nihil dicebat in uita omnino absq; exercitatione perfici, eam uerò 71
omnia exuperare posse. Cùm igitur repudiatis inutilibus laboribus naturales insequi, ac uiuere beatè debeamus, per summam dementiā infelices sumus. Namq; ipsius quoq; contemptus uoluptatis si nos assuefecerimus iucundissimus fit. Et sicut hi qui consueuerunt uoluptuosè uiuere, molestè inde se auelli patiuntur, ita qui aliter exercitati sunt, facilimè ipsas contēnunt uoluptates. Talia docebat atq; etiamnum re ipsa præstabat, monetas reuera adulterans, quòd nihil minus naturalibus, quàm legitimis deferret, eandem

*εὐχειρίαν.

uitæ

uitæ formam, quam Hercules, se uiuere affirmans nihil li-
2 bertati præferens, omniaq; sapientum esse dicens, eiusmodi
rationibus, quas supra allegauimus usus, Omnia, inquiens,
deorum sunt. Amici autem sunt sapientibus dij. Sunt autem
amicorum omnia communia, omnia igitur sapientum sunt.
Ac de lege, quòd sine ipsa geri resp. non posit. Nam sine
ciuitate nihil conferre quod urbanum est, urbs uerò ciuitas
est, lex uerò absq; ciuitate ad nihilum utilis, est igitur ur-
bana lex. Nobilitatem uerò & gloriam, & huiusmodi cæ-
tera ridebat, dicens maliciæ esse uelamenta. Solam rectam
esse rempub. quæ esset habenda in honore. Dicebat & mu-
lieres communes esse oportere, nuptias nihil esse arbitra-
tus, sed ut quisq; cuiq; persuasisset, ita illi coiret, commu-
3. nesq; idcirco filios fieri. Nihil esse iniquũ duxit ex templò
quippiam accipere, aut quoduis gustare animal, ne iniu-
stum quidem esse humanis uesci carnibus, idq; ex aliorum
gentiũ consuetudine liquere, atq; hac recta ratione omnia
in omnibus & per omnia esse dicens. Nanq; & in pane
carnes esse, & in olere panem, cùm panis & corpora reli
qua, in omnibus per occultos quosdam meatus ac tumores
ingerantur, atq; unà euaporent, sicut & in Thyeste ma-
nifestum est, siquidẽ ipsius sunt tragœdiæ, & non Philisci
Aeginitæ ipsius familiaris, siue Pasiphontis Luciani, quem
scribit Phauorinus in omnimoda historia post obitum eius
scripsisse. Musicæ uerò, & geometriæ, & astrologiæ, cæ-
terorumq; similiũ fuisse negligentẽ, ueluti inutiliũ & quæ
4. minimè essent necessaria. Fuit autẽ prõptissimus ad obuiam
dum ijs, quæ dicerentur, ut ex superioribus liquet. Quin &
sui auctionẽ fortissimè pertulit. Nã cùm in Aeginã nauiga
ret, atq; à piratis fuisset cõprehensus quorũ princeps erat
Scirpalus, in Cretã deductus, uenditus esset, præcone inter-

rogãte, quid sciret facere, respõdit, scire se hominibus dominari. Unde quũ indicasset digito Corinthiũ quendã, habitu ingenuo prætereuntem Xeniadem quem prædiximus, huic, inquit, me uende, hic enim domino indiget. Emit igitur illum Xeniades, Corinthumq; secum adducens filijs præceptorem dedit, & toti domui præfecit. Is uerò ita se gessit in omnibus, ut sursum ac deorsum cursitans ille diceret, bonus genius domum meã ingressus est. Refert Cleomenes 75
in libro qui pædagogus inscribitur, necessarios suos illum redimere uoluisse, illum uerò eos fatuos dixisse. Neq; enim leones seruos esse nutrientium, sed econuerso illos seruire leonibus. Nam serui timere est, feras uerò hominibus terrori esse. Erat autem uiro mirabilis persuadendi uis, adeo ut quemlibet oratione facilè caperet. Fertur deniq; Onesicratus quidam Aeginensis Athenas misisse, alterum ex duobus liberis suis, Androsthenem nomine, eumq; cum audisset Diogenem, illic perstitisse, misisse itidem quem prædiximus Philiscum, qui erat maior natu, ipsumq; itidem detentum fuisse. Postremò uerò ipsum aduenisse, atq; unà 76
cùm filijs philosophatum esse, tanta Diogenis sermonibus suauitas inerat. Audiuit ipsum & Phocion, qui cognominatus est Bonus, & Stilpo Megarensis, & complures alij ciuiles uiri. Fertur nonaginta ferme annorum obisse diem. Porrò de ipsius morte uaria habetur opinio. Sunt enim qui dicant illum cùm bouis pedem crudum comedisset, bilem sibi consciuisse, atq; ita perisse, ex quibus est Cercidas Megalopolita siue Cretensis in Meliambis sic:

Οὐ μὰν ὁ πάρος γ' ἐὼν Σινωπεὺς τῆνος
Ὁ βακτοφόρος διπλοείματος, αἰθεριβόσκος
Ἀλλ' ἀνέβα, χειλός ποτ' ὀδόντας ἐρείσας
Καὶ τὸ πνεῦμα συνδακὼν, ἦν γὰρ ἀλαθέως

Διογ

Διογένης ζανὸς γόνος οὐράνιός τε κύων. hoc eſt,
Non enim patitur priſcus ille Sinopeus
Baculifer ille, & duplicatus, ſub diuo paſtus.
77. Tandem qui ſublatus eſt, cùm labris dentes offirmaſſet,
Et ſpiritum continuiſſet, erat enim uerè
Diogenes Iouis filius, & cœleſtis canis.

Alij dicunt cùm polypum canibus partiri uoluiſſet, morſum in cruris* neruo, ac ex eo defunctum eſſe. Ipſius tamē neceſſarij, ut in ſucceſsionibus ait Antiſthenes, id potius approbant, quòd ſpiritum continendo animam exhalauerit. Degebat enim in Cranio, id erat gymnaſium ante Corinthum. Cùm uerò ex more familiares adijſſent, pallioq; obuolutum deprehenderent, non illum dormire arbitrati, erat quippe minimè ſomnolentus, reuelato pallio animam efflaſſe inuenerunt, ſuſpicatiq; ſunt illum hoc feciſſe deſiderio migrandi
78. ex uita. Hinc inter eos qui eum ſepelirent oborta ſeditio, ut ferè ad manus uentum ſit. Aduenientibus autem patribus illorum atq; primatibus ita ſedata diſcordia, ſepultū eſſe iuxta portam quæ in Iſthmum fert. Erigentes autem ſuper illius tumulum columnam, canem deſuper ex lapide Pario ſculpſerunt. Poſtea & ipſius ciues æreis illum ſtatuis honorarunt, ita inſcribentes:

*τένοντι

Γηράσκει καὶ χαλκὸς ὑπὸ χρόνου. ἀλλὰ σὸν οὔτι
Κῦδος ὁ πᾶς αἰὼν Διόγενες καθελεῖ.
Μοῦνος ἐπεὶ βιοτᾶς αὐτάρκεα δόξαν ἔδειξας
Θνητοῖς, καὶ ζωῆς οἶμον ἐλαφροτάτον. hoc eſt,
Aëra quidem abſumit tempus, ſed tempore nunquam
Interitura tua eſt gloria Diogenes.
Quandoquidem ad uitam miſeris mortalibus æquam
Monſtrata eſt facilis te duce, & ampla uia.

79. Eſt item de eo tale epigramma carmine proceleumatico:

Διόγενες ἄγε, λέγε, τίς ἔλαβέ σε μόρος
Ἐς ἄϊδος, ἔλαβέ με κυνὸς ἄγριον ὀδάξ. hoc est,
Diogenes age loquere, quis exitus ad inferos
Te abstulit, abstulit'ne canis morsus ferox?

Aiunt quidam illum dum moreretur mandasse insepultum proijci cadauer, ut omnes bestiæ participes ipsius essent, siue in foueam superiecto modico puluere inijcerent. Alij autem in Elissum se immitti uoluisse tradunt, ut esset fratribus utilis. Demetrius autem in æquiuocis ait eadem die Alexandrum Babyloniæ, Diogenemq; Corinthi uita functos esse. Erat autē senex Olympiade CXIII. Feruntur eius ista uo- 80
lumina: Dialogi capitū, Ichthyas, graculus, pardus, plebs Atheniensium, Respublica, ars moralis, de diuitijs, Amatorius, Theodorus, Hypsias, Aristarchus, de morte, Epistolæ, Tragœdiæ septem, Helena, Thyestes, Hercules, Achilles, Medea, Chrysippus, Oedipus. Porrò Socrates in primo successionum, & Satyrus in quarto de uitis, nihil eorum esse Diogenis affirmant. Tragœdiolas autem ait Satyrus Philisci Aeginensis esse, Diogenis discipuli. Sotion autem in septimo hæc sola Diogenis esse ait, de uirtute, de bono, amatorium, mendicum, τολμαῖον, pardum, Cassandrum, Cephalionem, Philiscum Aristarchum, Sisyphum, Ganymedem, de usu epistolas. Fuerunt autem quinq; Diogenes. Pri- 81
mus Apolloniates physicus. Eius autem scriptorum istud initium fuit, Quicquid est quod dicere aggredior, operæpretium esse uidetur initium irrefragabile ponere. Secundus Sicyonius qui Peloponēsiaca scripsit. Tertius hic ipse. Quartus Stoicus ex Seleucia, appellatus est autem Babylonius ob uicinitatem. Quintus Tarsensis, qui de quæstionibus poëticis scripsit, quas etiam soluere nititur. Hunc uerò philosophum Athenodorus in quinto deambulationum ait,

quòd

quòd ungi ſolitus eſſet, lucidum ſemper apparuiſſe.

MONIMVS SYRACVSANVS.

82 Monimus Syracuſanus Diogenis quidem diſcipulus, famulus uerò menſarij cuiuſdam Corinthij fuit, ut Socrates tradit. Ad eum Xeniades qui Diogenem emerat, frequens commeabat, uirtutem hominis, atq; in dicendo uim admiratus, Monimum in ſui pellexit amorem. Ille enim continuè ſimulata ueſania abijcere monetam, omnemq́; menſæ pecuniam cepit, donec à domino repudiatus continuò ſe ad Diogenem contulit. Adhæſit autem & *Crati Cynico ſæpius, cæterosq́; id genus ſtudiosè conſectatus. Qua ex re factum eſt, ut eum dominus adhuc magis inſanire putarit.
83 Fuit autem uir eloquens ac doctus, adeò ut Menander comicus ipſius mentionem fecerit in quadam comœdia, quæ Hippocomus inſcribitur, ſic de eo dicens:

*Κράτητι, ſiue Crateti.

Μόνιμος τις ἦν ἄνθρωπος, ὦ φιλόσοφος,
Ἀδοξότερος, μικρῶ δὲ ὁ τὴν πήραν ἔχων.
Πήρας μὲν οὖν τρεῖς. ἀλλὰ καὶ εἰκόνος ῥήματι
Ἐφθέγξατ᾽ οὐδὲν ἐμφερὲς, μὰ τὸν δία
Τῷ γνῶθι σαυτὸν, οὐ ἤ τοῖς βοωμένοις
Τούτοις, ὑπὲρ δὲ ταῦτα ὁ προσαιτῶν καὶ ῥυπῶν
Τὸ γὰρ ὑποληφθὲν τύφων εἶναι πᾶν ἔφη. hoc eſt,
Monimus fuit quidam ſciens uir, ô Philo.
Contemptior quidem, ferens ſed manticam.
Tres ergo peras. uerùm ſimilitudinis
Verbo eſt loquutus, tale per Iouem nihil
Quale illud eſt, Teipſum noſce, aut confinia
His uerba, ſcurra præter hæc & ſordidus.
Nam cuncta faſtum dixit eſſe cætera.

Adeò uerò grauis ac conſtans fuit, ut contenta gloria ſolam ueritatem appeteret. Scripſit autem ludicra ſententijs

*ὁρμῶν. *serijs permixta, de* appetitionibus duo, & exhortatorium.*

ONESICRITVS.

ONesicritum quidam Aeginensem tradunt. Porrò Demetrius Magnesius Astypalensem fuisse ait, et hic ex Diogenis ludo probatißimus. Videtur autem quiddam habere simile cum Xenophonte. Ille enim cum Cyro, hic cum Alexandro militauit. Ille Cyri παιδείαν, hic Alexandri scripsit initia. Ille Cyri, hic Alexandri prosequitur laudes. Est autem & stylus utriusq; simillimus, nisi quòd apographus, & quod transcriptum est dissentit ab archetypo et exemplari. Fuit & Menander Diogenis discipulus cognomento Drymus Homeri admirator, & Hegesæus Sinopeus κλοιὸς cognominatus, & Philiscus Aeginensis, ut prædiximus. 84

CRATES THEBANVS.

CRates Thebanus Ascondi filius, ipse quoq; inter sapientißimos Diogenis discipulos fuit. Cæterùm Hippobotus non Diogenis ipsum fuisse discipulum ait, sed Brysonis Achiui. Huius ista feruntur ludicra: 85

Πήρη τὶς πόλις ἐςὶ μέσῳ ἐνὶ οἴνοπι τύφῳ
Καλὴ καὶ πίειρα, περίῤῥυτος, οὐδὲν ἔχουσα.
Εἰς ἣν οὐκέτι εἰσπλεῖ ἀνὴρ μωρὸς, παράσιτος
Οὔτε λίχνος πόρνης ἐπαγγελλόμενος πυγῆσι,
Ἀλλὰ θύμον καὶ σκόρδα φέρει, καὶ σῦκα καὶ ἄρτους.
Ἐξ ὧν οὐ πολεμοῦσι πρὸς ἀλλήλοις περὶ τούτων
Οὐχ ὅπλα κέκτηνται περὶ κέρματος, οὐ περὶ δόξης. i.

Est quædam medio constructa urbs mantica fastu,
Pulchra quidem & pinguis, circumflua, rebus egena,
Quam nullus parasitus adit, stolidus'ue penetrat,
Deditus aut quisquam damnosis ganeo scortis.
Allia sed, panes, ficus, profertq; lupinos,

Nec

Nec pro gloriola capiunt aut sordibus arma.

Est & Ephemeris illa uulgatißima ita se habens: Ponito coquo minas decem, medico drachmam, assentatori talenta quinq;, consiliario fumum, meretrici talentum, philosopho triobolum. Vocabatur autem & θυρεπανοίκτης, quòd in omnem egrederetur domum & corriperet. Sunt autem & eius hi uersus:

Ταῦτ' ἔχω ὅσ' ἔμαθον καὶ ἐφρόντισα, Καὶ μετὰ μουσῶν
Σεμν' ἐδάην, τὰ δὲ πολλὰ καὶ ὄλβια τῦφος ἔμαρψε.

Hoc est,

Tantum habeo quantum didici, quantumq; labore
Percepi, & studio, rapuit sed cætera fastus.

Et quod illi ex philosophiæ studio accessisset,

Θέρμων τε χοίνιξ, καὶ τὸ μηδενὸς μέλειν. hoc est,
Chœnix lupini, & cura nullius rei.

Fertur eius & illud: Amorem sedat fames, sin minus tempus, eis uerò si uti non uales, laqueus. Floruit circa centesimam & decimam tertiam Olympiadem. Hunc ait Antisthenes in Successionibus, cùm in tragœdia quadam cerneret Telephum sportulam tenentem* aliasq; opulentum ad cynicam philosophiam prorupisse, illumq; patrimonio uendito, erat quippe uir nobilis, cùm congregasset plus quàm ducenta talenta, ciuibus ea diuidisse, adeoq; constanter philosophatum esse ut & Philemon comicus ipsius mentionem fecerit, ait nempe:

*τ' ἄλλα λυπρόν.

Καὶ τοῦ θέρους μὲν εἶχεν ἱμάτιον δασὺ
Ἵν' ἐγκρατὴς ᾖ, τοῦ δὲ χειμῶνος ῥάκος. hoc est,
Aestate crassum ueστiebat pallium,
Sed hyeme pannum, ut temperans euaderet.

Refert autem Diocles persuasisse illi Diogenem ut peculium dimitteret, ac si quid pecuniæ haberet, iactaret in mare,

re. Atq; Cratis quidem domus illi ab Alexandro, Hippar- 88
chiæ uerò à Philippo. Quoſdam ex propinquis ad ſe uenien
tes, atq; auertere ab inſtituto molientes ſæpenumero bacu-
lo perſequebatur, conſtansq; perdurabat. Porrò Demetrius
Magneſius ait depoſuiſſe illum pecuniam apud trapezi-
tam ea conditione, ut ſi quidem filij idiotæ eſſent, eam illis
redderet: ſin autem philoſophi, plebi diſtribueret, nihilo
quippe egere philoſophos. Eratoſthenes autem, cùm ex
Hipparchia, de qua dicemus, natus ſibi eſſet filius Paſicles
nomine, eum iam adultum ad ancillæ adduxiſſe domum ac
dixiſſe, hoc ei paternum eſſe matrimonium. Cæterùm mœ- 89
chorum apud Tragicos exilia & cædes eſſe præmium, eos
uerò qui ſcortis congrederentur apud Comicos ex luxu &
ebrietate in inſaniam uerti. Huius frater Paſicles fuit Eucli
dis diſcipulus. Eius facetum quiddam Phauorinus in ſecun-
do commentariorum refert. Ait enim cùm pro quodam in-
tercederet apud gymnaſij principem, eius coxas tetigit. Il-
lo indignante, quid enim, ait ille, non'ne & iſta tua ſunt ſi-
cut & genua? Dicebatq; poßibile non eſſe inueniri qui la-
pſus non ſit, ſed ueluti in malo punico granum etiam ali-
quod putridum eſſe. Cùm Nicodromum citharœdum iritaſ
ſet, cæſus in faciem eſt. Cartulam itaq; imponens fronti in-
ſcripſit, Nicodromus faciebat. Scorta ex induſtria inſectaba- 90
tur maledictis, unà & ſeipſum exercens ad perferenda con
uitia. Demetrio Phalereo qui panes ac uinum miſerat, con-
uiciabatur dicens, utinam & fontes panes ferrent. Conſtat
igitur aquam bibiſſe. Ab Athenienſibus ciuilis iuris peritis
arguebatur quòd ſindone amiciretur, quibus ille, Theo-
phraſtum, inquit, oſtendam uobis opertum ſindone. non cre
dentibus, induxit illos in tonſtrinam ubi ille tondebatur,
oſtenditq; lino coopertum. Cùm Thebis à principe gymna

ſij flagris cæſus eſſet, ſiue ut alijs placet, Corinthi ab Euthy crate, ac pede traheretur, ridebat, dicens:

Ἕλκε ποδὸς τεταγὼν διὰ βηλοῦ θεσπεσίοιο. hoc eſt,

Protractum pedibus detruſit limine ſacro.

11 Diocletes autem pertractum eum à Menedemo Eretrienſi teſtatur. Nam cùm eſſet decorus & Aſclepiadi Phliaſio uſui eſſe uideretur, tetigit Crates illius coxas dicens, intus Aſclepiades, qua ex re indignatum Menedemum traxiſſe illum, idq́; eum dixiſſe. Zeno uerò Citticus in libris de uſu, pellem ouis quoq; inſuiſſe pallio refert, ut eſſet deformior. Erat autem & facie turpis, et cùm ſe exerceret, ridebatur. Solebat autem ſublatis manibus dicere, confide Crates pro

12 oculis & corpore reliquo. Hos enim uidebis irriſores iamiam & morbo contrahi, & beatum dicere, ſe autẽ ignauiæ arguere. Dicebat autem tandiu philoſophandum eſſe, donec uideantur duces exercitus eſſe *aſinarij. Deſertos dicebat eos qui cum aſſentatoribus eſſent, nõ ſecus ac uituli cùm inter lupos ſunt: neq; enim cum illis qui bene uelint, neq; cum his, ſed inſidiatores. Cùm autem ſentiret ſe morti proximum, inſpiciebat ſeipſum dicens:

*ὀνηλάται

–Στείχεις δὴ φίλε κύρτων,

Βαίνεις ἀΐδαο δόμους κυφὸς ὥρην διὰ γῆρας. hoc eſt,

–Vadis nunc optime curue,

Vadis ad Orci ædes, longa gibboſe ſenecta.

13. Erat quippe ex ſenectute curuatus. Alexandro rogante num uellet reſtitui ac refici patriam ſuam, quid, ait, opus eſt? rurſus enim fortaßis Alexander eam alius diruet. Habere ſe patriam contemptum gloriæ & paupertatem, quæ in poteſtatem fortunæ nunquam ſint ceſſura. Diogenisq́; ciuem eſſe inuidiæ *inſidias non metuentis. Meminit ipſius et Menander in Geminis dicens:

*ἀνεπιβουλεύτου

Συμπ

Συμπεριπατήσεις γὰρ τρίβων' ἔχουσ' ἐμοί,
Ὥσπερ Κράτητι τῷ κυνικῷ ποτ' ἡ γυνή. hoc est,
Mecum ambulabis tecta pallio, uelut
Cratete nuper uxor atro cum cane.

Et filiam tradebat illis, ut ipse ait, probationi triginta inductis diebus discipuli eius.

METROCLES.

Metrocles Hipparchiæ frater, cùm prius audiret 94 Theophrastum Peripateticũ, adeò corruptus erat, ut cùm sæpe inter disserendum crepitum uentris emitteret, (Erasm. Apophth. p.234.) præ dolore animi domi inclusus moraretur. Hoc agnito Crates ingressus est ad eum consolaturus, ac lupinis industria uoratis, persuasit quidem illi primùm uerbis, nihil mali fecisse, fore quippe prodigiosum, si non & secundum naturam flatum emitteret. Tum uerò & ipse in huiusmodi crepitum erumpens illum similitudine rei seruauit, ac uerbis in spem erexit. Hinc ipsius auditor fuit, euasitq; uir in philosophia eminens. Hic libros suos, ut ait Hecaton in 95 primo usuum, combußit dicens:

Τάδ' ἔστ' ὀνείρων νερτέρων φαντάσματα. hoc est,
Hæc somnorum sunt imaginacula:
Ac si diceret, nugas & deliramenta.

Sunt qui Theophrasti commentaria, quæ ex illius ore perceperat, combußiße ferant, ac dixisse:

Ἥφαιστε πρόμολ' ὧδε, Θέτις νύτυ σοῖο χατίζει. hoc est,
Mulciber huc propera, tua eget Thetis arte decora.

Res docebat partim emi pecunia, ut domum, partim tempore & diligentia, ut disciplinas liberales. Diuitias nocere nisi quis dignè utatur. Obijt senex à seipso suffocatus. Porrò discipuli eius fuere Theombrotus, atq; Cleomenes. Theombroti auditor fuit Demetrius Alexandrinus,

Cleom

Cleomenis autem Timarchus Alexandrinus & Echecles Ephesius, qui & ipse Theombroton audiuit, à quo Menedemus, de quo postea dicemus. Fuit autem inter illos insignis & Menippus Sinopeus. Capta est & illorum uerbis Metroclis soror Hipparchia.

HIPPARCHIA.

96 Hipparchia Metroclis soror. Erant autem Maronitæ ambo. Amabat uerò Cratis uitam atq; uerba, neque ulla omnino procorum excellentia potuit auelli, non opibus, non nobilitate, non pulchritudine, sed hæc omnia sibi Crates erat, parentibusq́; minabatur seipsam, nisi huic traderetur, necaturam. Cùm igitur Crates à parentibus puellæ rogaretur, uti ab hoc illam proposito auerteret, postquam egit omnia nec persuasit, exurgens omni sua supellectile ante illius oculos exposita, hic ait sponsus, hæc eius possessio est, ad hæc delibera. Neq; enim esse nostri
97. cōsors poteris, nisi eadē studia attigeris. Elegit continuò puella, sumptoq́; illius habitu unà cum uirò circuibat, & congrediebatur in aperto, atq; ad cœnas proficiscebatur. Quo tēpore & ad Lysimachū ad conuiuiū uenit, ubi & Theodorū impiū coarguit sophisma huiusmodi obijciens, quod faciēs Theodorus iniustè agere nō diceretur, id Hipparchia si faciat, facere iniustè nō dicetur. Theodorus aūt seipsum feriens iniustè non agit, ne Hipparchia quidem Theodorū cædēs iniustè agit. Tum ille ad id quidē minimè respōdit, sed illius palliū traxit. Sed neq; territa, neq;
98 turbata est Hipparchia, ut mulier, uerū dicēte sibi illo:

* Τήνη τὰς παῤ ἱςοῖς ἐκλιπῶσα κερκίδας. hoc est, * aliàs τίνι.
Radios reliquit hæc apud telas suos.

Sum equidem, inquit, Theodore, sed num tibi malè de me ipsa statuisse uideor, si tempus, quod in telis consumptura

eram, disciplinæ potius impēdi? Hæc & alia innumera de philosophante fœmina dicuntur. Fertur & Cratis epistolarum liber, in quibus præclarè philosophatur. Stylus ipse sæpe Platoni similis uidetur. Scripsit et tragœdias altißimo philosophiæ stylo, quale illud est,

Οὐχ εἷς πάτρας μοι πύργος, οὐ μία μοι στέγη,
Πάσης δὲ χέρσου καὶ πόλισμα καὶ δόμος
Ἕτοιμος ἡμῖν ἐνδιαιτᾶσθαι πάρα. hoc est,

Non turris una, nec casa una patriæ
Mihi est, sed uniuersæ arces terræ, & domus
Parata nobis mansio & cœnacula.

Obijt uetulus, atq; in Bœotia sepultus est.

MENIPPVS PHOENIX.

MEnippus & ipse Cynicus, patria quidem Phœnix, conditione seruus fuit, ut ait Achaicus in ethicis. Diocles autē dominum ipsius Ponticū fuisse, Batonēq; uocatum tradit. Cùm uerò præ cupiditate pecuniæ importunius peteret, Thebanus fieri ualuit. Edidit quidē dignum memoria nihil, at ipsius libri multo risu referti sunt, non secus atq; Meleagri, qui tempore eius fuit. Refert Hermippus diuturnum fœneratorem fuisse, uocatumq; ex re ἡμεροδανειστὴν tādē. Nāq; nautica usura fœnerari solere, et pignori accipere, ut pecunias cōplures cogeret. Tādē insidias ꝑpessū omnibus priuatū esse, ac præ mœrore laqueo sibi uitā extorsisse. Nos autem lusimus in eū hoc carmine.

Φοίνικα τὸ γένος, ἀλλὰ Κρητικὸν κύνα ἡμεροδανειστὴν,
Τοῦτο γὰρ ἐπεκλήζετο, οἶσθα Μένιππος ἴσως, Θήβησιν
Οὕτως ὡς διωρύχθη ποτὲ καὶ πάντα ἔβαλλεν.
Εἰ δὲ ἐνόει φύσιν κυνὸς αὑτὸν ἀπεκρέμασεν. hoc est,

Phœnicem genere, sed Creticum canem diuturnum fœneratorem,
Sic enim uocabatur, nosti Menippū forsitā, ut Thebis

Ille perfodiebat olim, & omnia profligabat.
Si autem canis naturam nouisset, se suspendisset.

Quidã eius libros nõ ipsius esse, sed Dionysij & Zopyri Colophoniorũ tradunt, qui iocãdi causa cõscribentes uelut censori idoneo dederũt. Fuerunt autem Menippi sex: Primus qui de Lydis scripsit, Xãthũq; breuiauit. Secũdus hic ipse. Tertius Stratonicus sophista, ex Caria oriundus. Quartus sculptor. Quintus & sextus pictores, utrosque memorat Appollod. Cynici autẽ uolumina XIII. sunt. Neniæ, testamẽta, epistolæ cõpositæ ex deorũ persona, ad physicos & mathematicos, grãmaticosq;, & Epicuri fœtus, & eas quæ ab ipsis religiosè colũtur *imagines, & alia. *εἰκάδας.

MENEDEMVS.

Menedemus Coloti Lampsaceni discipulus fuit. Hic, ut ait Hippobotus, in tantum * prodigiosæ superstitionis uenerat, ut sumpto habitu furiæ circumiret, dicens speculatorem se ex inferno uenisse ijs qui peccarent, ut descendens hæc ibi dæmonibus renũciaret quæ uidisset. Vestis autem talis erat pulla tunica talaris, astricta puniceo balteo, pileus arcadicus capiti impositus habens intexta elementa XII. * cothurni tragici, barba prolixa, uirga in manu fraxinea. Atq; istæ quidem uitæ sunt singuli cuiusque Cynicorũ. Subijcienda nunc & quæ in genere illis uisa sunt. Siquidem & sectam hanc philosophiæ esse iudicamus, non ut quidam uolunt, constantiam uitæ. Placet ergo illis rationalem naturalemq; philosophiam tolli oportere, ab Aristone Chio non discedentibus moraliq; soli intendi, quodq; plerique Socrati, hoc Diocles Diogeni inscribit, hunc asserens dixisse inquirendum,

*τερατείας. *ἐμβάται.

Ὅττι τοι ἐν μεγάροισι κακόν τ' ἀγαθόν τε τέτυκται. .i.
Quid domibus nostris praui rectiq; geratur.

Repudiant & disciplinas liberales. Denique neq; discendas literas dixit Antisthenes, ne frugi effecti peruerterētur alienis. Tollunt & geometriam & musicam, & cætera id genus. Nempe enim & Diogenes cuidam ostendenti sibi ὡροσκοπίον, utile sanè inuentum, ait, ne priuemur cœna. Ad eum uerò qui musicam ostentabat ait,

Γνώμαις γὰρ ἀνδρῶν εὖ μὲν οἰκοῦνται πόλεις
Εὖ δ' οἶκος, οὐ ψαλμοῖς καὶ τερετίσμασιν. hoc est,
Magnæ reguntur urbes nam prudentia:
At una cantu non queat regi domus.

Placet eis & finem esse secundum uirtutem uiuere, ut Antisthenes ait in Hercule, quemadmodum & Stoici. Nam societas quædā est inter has duas sectas, unde & * Cynismum dixere breuem ad uirtutem uiam, atque ita uixit & Zeno Citticus. Placet itē eis simplex & parabilis uictus, quippe qui * sobrijs cibarijs utuntur, & solis pallijs. Diuitias, gloriam nobilitatemq; contemnunt. Pleriq; etiā herbis & aqua tantum frigida utuntur, operimentisq; fortè oblatis & dolijs, sicuti Diogenes, qui dicebat Deorū esse proprium nihil indigere, eorū uerò qui dijs essent similes minimis egere. Virtutem dicunt esse docibilem, ut in Hercule ait Antisthenes, esseq; minimè reijciendum, sed studiosè colendum, ac sine peccato sapiētem, & * simili amicum fortunæ quoque nihil permittendum.

* κυνισμός.
* αὐτάρκεσι.
* φίλον τῷ ὁμοίῳ.

Quæ uerò inter uirtutem & uitia sunt, indifferētia, ut Aristo Chius, appellant. Et isti quidē Cynici fuere.

Veniendum nunc ad Stoicos, quorum princeps fuit Zeno Cratis discipulus.

DIOG

DIOGENIS LAERTII DE PHILOSOPHORUM UITA, Liber Septimus.

ZENO CITTICVS.

1 ENO Mnasij siue Demei filius Citticus ex Cypro, Græca ciuitate Phœnicibus accolis. Collo fuit in alteram partem inclinatiore, ut refert Timotheus Atheniensis in lib. de uitis. Apollonius autem Tyrius, gracili corpore, statu procero, & atra cute fuisse illum autor est. Vnde illum quidam, ut Chrysippus in v. prouerbiorũ ait, Aegyptiũ * palmitem dixit. Crura habuit turgida & imbecilla infirmaq́;. Iccirco & Perseus in cõmentarijs cõuiualibus, ipsum refert cõplures cœnas declinasse. Vescebatur perlibẽter ficubus * recẽtibus atq; ad
2 solẽ paßis. Auditorq́;, ut dictũ est, Cratis fuit. Deinde Stilponem etiã audisse & Xenocratẽ decennio perpetuò non desunt qui affirment, sicut Timocrates in Dione. Polemonis itidem frequentasse auditoriũ. Porrò Hecaton & Appollonius Tyrius in primo de Zenone lib. scribit, cùm oraculum cõsuluisset, quo pacto uiuere optimè posset, respondisse deum, si mortuis concolor esset. Quod ille cùm intellexisset, se ad legendos antiquorũ libros magno contulisse studio. Deniq; Cratis hoc modo familiaritate usus est. Purpuram ex Phœnicia mercatus aduectãs ad Pireũ naufragium fecit. Ea iactura subtristior factus Athenas ascendit
3 annos triginta natus, seditq́; iuxta librariũ. Legente autẽ illo secundũ Xenophontis cõmentariorum, delectatus ille, & iam lætior sciscitatur, ubi nam eiusmodi uiri morarentur. Opportunè tunc prætereunte Crate, digito illum bi-

*κληματίδα.

*χλωροῖς.

bliopola ostendens, hunc, inquit, sequere. Ex eo iam Cratis auditor factus est, aptißimus alioqui ad Philosophiã, uerũ uerecũdior, quàm ut se ad impudentiã cynicã cõferre posset. Id ubi animaduertit Crates, curare etiã in hoc illũ studens, ollam lenticula refertã dedit ut per Ceramicũ ferret. Cùm autẽ uideret pudescere illũ ac se præ uerecundia tegere, baculo ictam perfregit illam. Illo fugiẽte & lenticula per crura defluente, quid, inquit, fugis puniceolum? nihil mali passus es. Aliquãdiu igitur audiuit Cratem. Quo tẽ- 4.
pore cùm scripsisset de Rep. quidã iocãtes aiebant, in cauda canis illũ scripsisse. Præterea scripsit & ista, de uita secundũ naturã: de appetitu, siue de hominis natura: de perturbationibus, uel de uitijs, de officio, de lege, de * Græca peritia, de aspectu, de toto, de signis, Pythagorica, uniuersalia, de dictionibus, Problematum Homericorũ quinq;, de poëtica auditione. Est ipsius item & ars & solutiones & argumenta II. cõmentaria Cratis moralia, atq; isti quidem libri eius sunt. Postremò discesit, & quos prædiximus audiuit ad XX. annos, ubi & illũ dixisse ferũt, Tunc secũdis uentis nauigaui, quando naufragiũ feci. Alij sub Crate hoc dixisse aiunt, Quàm bene fortuna facit, quæ nos ad philosophiã impellit. Alij dũ Athenis diuersaretur, audito nau- 5
fragio dixisse illum ferũt, Rectè sanè egit fortuna, quæ nos ad philosophiã impulit. Quidam deposito Athenis onere, sic demũ ad philosophiã fuisse conuersum. Vertens igitur se ad porticũ uariã, quæ & πεισιανάκτειος appellabatur, & ex uaria & multæ sciẽtiæ pictura Polygnoti ποικίλη, orationẽ formabat, uolẽs et locũ illũ stabilẽ facere, nullisq; seditionibus ultrà uiolabilẽ. Nanq; ad M.CCCCXXX. ciues ibi fuerant necati. Eò igitur ad illũ audiendũ discipuli iam cõfluebãt, atq; ideo Stoici uocati sunt etiã qui ab ipso anteà

*παιδείας.

antea Zenonij appellabãtur, ut Epicurus in epistolis ait. Siquidẽ & ante illũ Stoici qui in illa morabantur, poëtæ dicti erãt, ut ait Eratosthenes in VIII. de antiqua comœdia, à quibus multũ incremẽti ea appellatio accepit. Enimuerò summo in honore apud Athenienses habebatur Zeno, adeo ut urbis ac mœniũ apud illũ claues deponerent, coronaq́; aurea, & ærea imagine honorarent. Hoc autem & ciues ipsius fecisse ferũt, magno sibi ornamẽto fore uiri imaginẽ existimãtes. Amplectebãtur illũ & Sidonij Cittici. Suscipiebat illũ & Antigonus, & si quando Athenas cõtẽdisset, auditor eius erat, multumq́; orabat ut se ad eũ cõferret. Id ille non paruit quidẽ ipse, cæterum Persæum unum ex familiaribus misit Demetrij filium genere Citticum, qui olympiade CXXX. florebat, Zenone iam sene. Est autem hic exemplum epistolæ Antigoni, ut refert Apollonius Tyrius in his quæ de Zenone scripsit.

REX ANTIGONVS ZENONI PHIL. S.

Epist. Lacon. p. 193.

EGO fortuna me quidem & gloria uitam tuam anteire existimo, cæterum disciplinis studijsq́; liberalibus et perfecta felicitate quam tu possides, longè abs te præcelli sentio. Quocirca te orare statui, uti ad me proficiscaris, id mihi persuadens te preces meas minimè irritas fieri passurum. Tu igitur modis omnibus enitere, ut tuo cõtubernio fruamur, certò sciens, nõ mei tãtum, sed omniũ simul Macedonũ eruditorẽ fore. Nã qui Macedoniæ regem erudit, atq; in uirtutem imbuit, eum & subditos quosq; instruere ad fortitudinẽ & probitatem, certũ est. Nã cuiusmodi fuerit dux, tales ut plurimũ subditos fieri necesse est. Vale.

Ad hæc Zeno ita respondit:

ZENO ANTIGONO REGI S.

AMPLECTOR *tuum tam uehemens discēdi studium, quòd ueram, utilem atq; necessariā, non popularem & quæ ad peruertēdos mores tendit, eruditionē apprehēdere instituis. Qui enim philosophiæ amore ac studio tenetur, declinatq; celebrem illā & uulgarem uoluptatem, quæ quorundam adolescentulorum animos effœminat, eū non natura modò nobilitatem tueri, uerùm quidem uirtutis quoq; instituto manifestum est.* Porrò *liberali ac nobili ingenio si adijciatur modica exercitatio, neq; desit præceptoris copia, maturè ad perfectam uirtutis euadit frugem.* Equidē *nisi senectus mihi obsisteret, sum enim octogenarius corpusq́; præterea inualidum, ipse ad te uenirē, ut iubes. Quia uerò id non datur, quosdam ex contubernalibus meis ad te mitto, qui animi bonis me minimè inferiores sunt, & corporis etiam commodis exuperant.* His *si tu studiosè congrediare, nihil quod ad perfectam pertinet beatitudinem desiderabis.* Vale.

Misit *autem* Persæum *quem prædiximus,* Thebanumq́; Philonidam. Vtrius*q; horum* Epicurus *mentionem facit in epistola ad* Aristobulum *fratrem, cōgressosq́;* Antigono *memorat.* Placuit Atheniensium *quoq; de illo decretum, quoniam est memorabile subnectere.* Est *autem eiusmodi decretum: Arrenida principe* Acamantidis *tribus, quinto magistratu* Augusti *decima, magistratus decimatertia præsidentium concio rata decreuit,* Hippio, *Cratistoteles* Xympeteon *& cæteri primarij,* Thraso Thrasonis *filius* Anaæensis *dixit,* Quoniā Zeno Mnasæi *filius,* Citticus, *complures annos in ciuitate philosophè uersatus est, atque in omnibus uir bonus esse perstitit, ac iuuenes qui ad illū disciplinæ caussa cōuenerūt ad uirtutē & fru-*

Πρυτανείας
Πρόεδροι.

gal

galitatem exhortando, ad ea quæ sunt optima intendit, uitam suam uerbis ac doctrinæ suæ consentaneam exemplar omnibus præponens, bona fortuna uisum est plebi laudare Zenonem Mnasæi filium Citticum, & aurea corona ritè ac legitimè ornare propter singularem eius uirtutem & temperantiam. Prætereà'que construxere illi sepulturam in Ceramico publicè. Coronæ autem faciendæ exædificandi'que tumuli plebem iam quinque uiros ex Atheniensibus eligere qui curam habeant. Decretumq; hoc scribam plebis inscribere columnis duabus, licereq; sibi alteram in Academia, alteram in Lycio ponere. Sumptus uerò columnarum distribuere eum qui negotijs præest, ut omnes intelligant Atheniensium plebem bonos uiros & uiuos & defunctos honorare. Ad huiusmodi autem structuram electi sunt Thraso Anacæus, Philocles Piræus, Phædrus Anaphlystius, Melon Acarneus, & Mycythus Sympalleteus. Hoc exemplar decreti fuit. Refert autem Antigonus Caristius ipsum se non negare Citticum. nam cùm unus eorum è numero fuerit, atque in columna descriptus sit, qui ad lauacri structuram contulere Zenonis philosophi, ut etiam Citticus adijceretur orauit. Cùm uerò fecisset aliquando *uasculo cauum operculum, circunferebat pecuniam, ut Crates præceptor promptum haberet ac paratum necessarium uictum. Aiunt illum plus quàm mille talenta habuisse cùm uenit in Græciam, eaq; nautis fœnerari solitum. Edebat modicè panem & mel, & suauis uini paululum bibebat. Pueris semel ferè aut bis usus est, & ancillula quadam, ne sexum odisse uideretur. Eandem quoque domum ipse & Persæus unà habuit. Is cùm aliquando tibicinam mulierem ad eum induxisset, ab se raptam ad Persæum abduxit, eratq; ad illum aditus

* λυκύθῳ.

facilis, neque ipse difficilè quò quisq; uellet circundabatur, adeò ut sæpe apud eum Antigonus cœnaret rex, atq; ad Aristoclem citharœdũ ad cõuiuiũ cum illo unà itabat. Sensim tamen id euitasse traditur, ac declinaße, ne nimis 14 esset popularis, adeò ut in summo gradu consideret deuitans uel alterã perturbationis partẽ. Neq; uerò cũ pluribus quàm duobus uel tribus ambulabat. Quibusdã uerò, ut Cleãtes ait in libro de ære, iubebat æs dare, circũstantes uti ne sibi molesti eßent. Cũ circunstarẽt eũ multi confertiq;, ostẽdens in porticu in summo ligneã aræ circunferẽtiã, Hæc, ait, aliquando in medio erat exposita, quia uerò impedimento erat, seorsum posita est. Vos igitur uosmet ex medio tollẽtes minus molestiarũ nobis exhibebitis. Demochare autẽ Lachetis filio salutante illũ, atq; dicente, si quid opus haberet dicturũ se ac scripturũ Antigono præbituro omnia, indignatus postea illi congressus non est. Fertur autem post Zenonis mortem Antigonum dixisse, 15 quale spectaculum perdidi. Vnde & Atheniensibus per Thrasonem legatum, ut in Ceramico illi sepulturam facerent, petijt. Interrogatus autẽ cur illum adeò admiraretur, quia, inquit, cùm illi à me multa & magna sæpe data sint, nunquam * emollitus est, neque humilis apparuit. Erat autẽ & ad inquirendũ solers, subtilisq; in omnibus ac diligens. Vnde & Timon in Sillis de eo ita scribit:

* ἐχαυνώθη.

Καὶ Φοίνισσαν ἴδον Λιχνόγραιω σκιερῷ ἐνὶ τύφῳ
Πάντων ἱμείρουσαν, ὁ δ' ἔρρει γύργαθος αὐτῆς
Μικρὸς ἰὼν, νοῦν δ' εἶχεν ἐλάσσονα σκινδαψοῖο. hoc est,

Vidi & in umbroso fastu Lichnogram Phœnissam
Omnia quæ cuperet, sed hiabat gyrgathus eius
Distillans, & cui scindapso erat inferior mens.

Diligenter autem & accuratè cum Philone dialectico se 16
exerc

exercebat, atque una uacabat. Vnde non minori admirationi apud iuniorem Zenonem est habitus, quàm Diodorus præceptor eius. Erant autem cum ipso * nudi sordidiq́; homines, ut ait Timon: *γυμνορύπαροι.

Ὄφρα πενεστάων σύναγεν νέφος, οἳ περὶ πάντων
Πτωχότατοί τ' ἦσαν, καὶ κουφότατοι ἀστῶν. hoc est,
Vnam in congeriem donec cumularet egenos,
Qui leuitate, simul superarent sordibus omnes.

Enimuero gestus ipsius subtristis grauisq́; & acer fuit. Vnde & rugabat frontem, & ora contrahebat. Vili præterea ualde apparatu erat, & qui barbaricam tenuitatem redoleret, idq́; sub prætextu frugalitatis faciebat. Si quem obiurgasset, circuncisè id ac breuiter, neq; nimiũ, sed uelut ex longinquo faciebat, ut exẽpli gratia de eo qui se nimio studio cõponeret aliquando ait. Cùm enim ille uehiculum quoddã lente segniterq́; transcenderet, meritò, inquit, suspectum habet lutum, neq; enim se in illo ueluti in speculo intueri potest. Cùm uerò Cynicus quispiam oleum se in uasculo non habere diceret, atq; ab eo postularet, se minimè daturum asseuerauit, abeũtem uerò animaduertere iußit, uter esset impudentior. Cùm esset autẽ in amasiũ Chremonidem affectus, ipso & Cleãthes aßistẽtibus surrexit, cũq; admiraretur Cleãthes, ait, & medicos audio dicẽtes, præclarũ esse ad tumores quoq; remediũ quietem. Duobus in cõuiuio iuxta se recumbentibus, cùm is qui sibi adiacebat, inferiorẽ sociũ * pulsaret pede, ipse hunc pulsauit genu, cõuerso illi, quid ergo, ait, illũ abs te pati arbitraris qui sub te est? Ad eum qui pueros amabat, neq; magistros habere sensum ait, si semper inter pueros uersentur, neq; illos. Dicebat autem * eruditorum sermones & imperfectos Alexandriæ pecuniæ similes esse. Nam gratos quidem oculis, *ἀκολούθως. *σπιμαλίζοντο.

ac pictos monetæ inſtar, nihilo tamen eſſe meliores. Eos
uerò qui ſecus eſſent, tetradrachmis Atticis aßimilabat,
temere quidem ac ruſticè inciſis, ſed qui pictam orationem
ſuperare poßint. Ariſtone autem diſcipulo non ſatis inge-
niosè multa, quædam etiam temere procaciterq; diſſeren-
te, poßibile nõ eſſe, inquit, ita dicere, niſi ebrius te genuiſ-
ſet pater. Vnde ipſum etiam loquacem appellabat. Breuis
*ὀψοφάγῳ. ipſe in loquẽdo & circunciſus. * Edaci cuidam nihil obſo- 19
niorum ſocijs inter conuiuandum relinquenti, appoſitum
ingentem piſcem ſuſtulit, ſolusq; comedere uelle uideba-
tur. Cùm ille in eum intueretur, quid ergo, ait, ſocios quo-
tidie tolerare arbitraris, ſi tu meam edacitatem ferre non
uales? Adoleſcentem inſtantius quàm per ætatem conueni-
ret, quiddam inquirentem, admoto ſpeculo iußit inſpicere:
rogauit deinde num ſibi uideretur ei faciei cõgruere tales
quæſtiones. Dicente quodam Antiſthenis ſibi cõplura mi-
nimè placere, adducto in medium Sophoclis teſtimonio,
rogauit, num illi bene quædam etiam habere uiderentur,
illo ſe neſcire dicente, non puderet, inquit, ſi quid ab Anti-
ſthene malè dictum ſit, hoc indagare & memoriter tenere,
ſi quid uerò boni, negligere neq; meminiſſe? Cuidam bre- 20
*λόγια. uia eſſe philoſophorum * dicta aſſerenti, uera, inquit, lo-
queris, oportet nempe, ſi fieri poßit, breues eſſe illorũ &
ſyllabas. Dicente quodam de Polemone, quòd alia propo-
neret & alia loqueretur, ſubſtomachans, quanti enim,
inquit, faciebat quæ dabantur? Operæpretiũ eſſe dicebat,
eum qui diſputaret, in morem hiſtrionũ uoce uiribusq; ma-
gnum eſſe, os tamen aperire non debere immodicè, quod ij
faciunt qui plurima loquuntur quidem, ſed ea bene dicere
non poſſunt. His qui bene dicerẽt, locũ minimè relinquen-
dum, ueluti præclaris artificibus in ſpectando. Cõtrà uerò
audit

auditorem sic eis quæ dicuntur intentum esse oportere, ut non uacet illi ad notas faciendas. Adolescenti loquaciori, *aures, inquit, tuæ, in linguam cõfluxere.* Formoso cuidam *dicenti, non uideri sibi amaturum sapientem, nihil, ait, uobis formosis esset infelicius.* Dicebat & *philosophorũ plurimos, multis in rebus esse insipiẽtes, in paruis* * *fortuitisq́; imperitos.* Adijciebatq́; Caphesij *illud, qui cùm animaduerteret quendam ex discipulis inflatum atq́; turgidum, percutiens dixit, nõ si magnus fueris, bonus eris, sed si bonus, magnus.* Adolescente *quodam audacius loquente, dicere, inquit, non possum adolescens quæ occurrunt mihi.* Rhodio *cuidam formoso atq́; diuiti, cæterùm ad aliud nihil utili, cùm nollet recipere eum ad philosophiam, primò quidẽ super gradus concisos sedere illum iussit, ut abollam fœdaret, deinde uerò in pauperum locum introduxit, ut inter pannos eorum uersaretur, postremò recessit adolescens.* Nihil *fastu esse indecentius dicebat, id quod tum in cæteris, tum in iuuenibus maximé.* Monebat *non circa uoces & uocabula memoriam, sed circa intelligentiam mentem exercere oportere, ut ne ueluti* * *lixaturam quandam assumamus.* Cõuenire *maximè iuuenibus dicebat in omnibus uti summa honestate, habitu, incessu, amictu.* habebatq́; *semper in ore* Euripidis *de* Capaneo *uersus,*

*τυχηρά.

* Græce ἑψήσει ἢ σκευασίαν.

Βίος μὲν ἦν αὐτῷ, ἥκιστα δ' ὄλβῳ γαῦρος ἦν,
Φρόνημα δ' οὔτι μεῖζον εἶχεν ἢ πένης ἀνήρ. *hoc est,*
Erat quidẽ illi unde uiueret, sed fortuna nõ efferebatur,
Neq́; maiori fastu erat quàm quiuis pauper.

Dicebat *ad perceptionem disciplinarum nihil esse alienius poëtica, nulliusq́; nos rei maiorem inopiam perpeti, quàm temporis.* Interrogatus *quis esset amicus, alter, inquit, ego.* Seruum *in furto, ut aiunt, deprehensum uerbe-*

rabat

rabat, cumq́; ille diceret, fatale mihi erat furari, & cædi, inquit. Pulchritudinem dixit uocis florem esse, alij uerò pulchritudinis uocem. Cùm familiarium cuiusdam iuuenē liuentem aspexisset, uideo, inquit ad illum, tui furoris uestigia. Cuidam unguētis delibuto, quis, ait, mulierem olet? Dionysio cuidam quærenti cur se solum non corrigeret, quia, inquit, tibi minus credo. Inepta, & nihil ad rem loquenti adolescentulo, idcirco, inquit, aures habemus duas, & os unum, uti plura audiamus, loquamur pauca. In cōuiuio tacitus sedebat: percontanti causam, nuncia, inquit, regi adesse quendam, qui tacere sciat. Qui autem interrogabant legati à Ptolemæo aduenerant, & discere cupiebant quid de illo regi nunciarent. Interrogatus quonam esset animo aduersus maledicta, dixit, uelut si legatus absque responso remittatur. Refert Apollonius Tyrius, quòd cùm Crates eum per pallium à Stilpone retraheret, dixerit, ô Crates commodissimè auribus philosophum teneas. Cùm igitur persuaseris, tum illum trahe. Nam si per uim egeris, corpus quidem apud te, sed animus apud Stilponem erit. Versatum illum & cum Diodoro, Hippobotus autor est, apud quem & dialecticæ studuit. Iam uerò proficiens atque prouectus Polemonis frequentabat auditorium * calcandi fastus causa. Denique illum dixisse ferunt, Non latet nos Zeno te per hortiianuas irrepere furariq́; dogmata, eaq́; Phœnicum more induere. Fertur cùm dialecticus sibi septem species dialectices θερίζοντι sermone demonstrasset, interrogasse quidnā sibi mercedis dari uellet, poscentiq́; centum, ducentum dedisse, tanto discendi amore tenebatur. Aiunt illum primū καθῆκον, id est, officium uocasse, librumq́; de illo scripsisse. Hesiodi item uersus mutare solitum in hanc sententiam:

* ἀτυφίας ἕνεκα.

Κεῖνος

Κεῖνος μὲν πανάριστος ὃς εὖ εἰπόντι πίθηται. Hesiod. ἔργ. α. vers. 291.
Ἐσθλὸς δ' αὖ κακεῖνος ὃς αὐτὸς πάντα νοήσῃ. i.
Optimus ille quidem qui paret recta docenti,
Nec malus ille, potest qui per se noscere cuncta.

6 Præstantiorẽ enim eum esse, qui bene quod dicitur audire poßit, atque eo uti, quàm qui per seipsum omnia assequitur, huic enim solum adesse intelligentiã, qui uerò obtemperet, inesse præterea et effectum. Rogatus cur seuerus cũ esset, in cõuiuio tamen hilaresceret, & lupini ait, cùm sint amari, perfusi tamẽ aqua dulcescunt. Porrò Hecaton scribit in secundo chriarum, eiusmodi consortia non illibẽter admittere solitum, ac dicere melius esse pedibus quàm lingua labi, bene paulatim aliquid fieri nõ parum esse. Hoc alij Socratis dicunt. Erat autem patientißimus, & simplicißimi uictus, crudisq; tantũ cibis utebatur, & tenui pallio, ita ut de illo diceretur:

Τὸν δ' οὐκ ἂρ χειμὼν κρυόεις, οὐκ ὄμβρος ἀπείρων
Οὐ φλὸξ ἠελίοιο δαμάζεται, οὐ νόσος αἰνὴ,
Οὐχ ὥς τίς δήμου ἐναρίθμιος, ἀλλ' ὅγ' ἀτειρὴς
Ἀμφὶ διδασκαλίῃ τέταται νύκτας τε καὶ ἦμαρ. hoc est,
7. Hunc non acris hyems domuit, non frigidus imber,
Non solis radij, non uis teterrima morbi,
Non quicquid uulgò pretiosum, inuictus at unus
Instabat grauibus studijs, noctesq; diesq;.

Comici tamen imprudentes hunc dũ uituperant, laudant. Namq; Philemon in comœdia philosophi ait:

Εἰς ἄρτον ὄψον ἰσχὰς, ἐπιπιεῖν ὕδωρ.
Φιλοσοφίαν καινὴν γὰρ οὗτος φιλοσοφεῖ
Πεινῆν διδάσκει καὶ μαθητὰς λαμβάνει. hoc est,
Cùm pane caricas uorat, & aquam bibit,
Exercet ignotum philosophiæ genus,

Docet esurire, dehinc auditores capit.

Alij Posidippũ putant. Iam uerò ferme & in prouerbium
abijt illud, ut diceretur de eo, Continentior Zenone. Sed
& Posidippus ait in translatis, Itaque diebus decem Ze- 21
none continentius. Re enim uera omnes præcedebat for-
mæ excellentia, & honestate, magnaq; per Iouem felici-
tate. Quippe nonagesimo octauo ætatis anno uita excessit
incolumis, atque integer, ac sine morbo. Persæus autem
in scholis moralibus septuaginta duorum annorum mi-
grasse tradit ex uita. Athenas quippe concessisse ætatis an-
no XXII. Quinquaginta uerò & octo annos scholæ
præfuisse Apollonius autor est. Sic autẽ obijt. Cùm abiret
è schola, offendit, digitumq; perfregit. Manu uerò terram
feriens, dixit illud ex Niobe,

Ἔρχομαι τί μ' ἀΰεις; hoc est,
En adsum, quid me oro, uocas?

Continuoq; se strangulans interijt. Athenienses autem il- 29
lum in Ceramico sepelierunt, decretisq; quæ suprà prædi-
ximus, honorauerunt, uirtutis illi testimonium addentes.

In quem Antipater Sidonius sic scripsit:

Τῆνος ὅδε Ζήνων κιτίῳ φίλος, ὅς ποτ' ὄλυμπον
Ἔδραμεν, οὐκ Ὄσσῃ Πήλιον ἀνθέμενος.
Οὐδὲ τάγ' Ἡρακλῆος ἀέθλια, τὴν δὲ ποτ' ἄστρα,
Ἀτραπὸν μοῦνος εὗρε σαοφροσυνας. hoc est,
Hic Zeno ille deus patriæ, qui nuper olympum
Scandit, nec Ossæ Pelion imposuit.
Gesta etenim magni non Herculis ista, sed altam
Virtute inuenit solus ad astra uiam.

Zenodotus Stoicus * Zenonis discipulus aliud scripsit in
hanc sententiam:

* Διογένευς, Diogenis.

Ἔκλιπας, αὐτάρκη ἀναφεὶς, κενεαυχέα πλοῦτον

Ζήνων σὺν πολιῷ σεμνὸς ἐπισκυνίῳ.
Ἄρσενα γὰρ λόγον εὗρες, ἀνεθλήσω δὲ προνοίᾳ
Αἵρεσιν ἀτρέστου ματέρ᾽ ἐλευθερίας.
Εἰ δὲ πάτρα Φοίνισσα, τίς ὁ φθόνος; ἦν καὶ ὁ Κάδμος
Κεῖνος, ἀφ᾽ οὗ γραπτὰν Ἑλλὰς ἔχει σελίδα. hoc est,
Vixisti frugi, spreto prædiuite luxu
Spectandus, cano Zeno supercilio.
Pugnasti ingenio, inuenisti mascula uerba,
Et tibi libertas dulcis amica fuit.
Si patria es Phœnix, quid tum? nam Cadmus & ipse
Phœnix, cui debet Græcia docta libros.

In genere autem de omnibus Stoicis Athenæus epigrammatum scriptor hoc edidit:

Ὦ Στωϊκῶν μύθων εἰδήμονες, ὦ πανάριστα
Δόγματα ταῖς ἱεραῖς ἐνθέμενοι σελίσι.
Τὰν ἀρετὰν ψυχᾶς ἀγαθὸν μόνον, ἅδε γὰρ ἀνδρῶν
Μούνα, καὶ βιοτὰν ῥύσατο καὶ πόλιας.
Σαρκὸς δ᾽ ἡδυπάθημα φίλον τέλος ἀνδράσιν ἄλλοις
Ἡ μία τῶν Μνήμης ἤνυσε θυγατέρων, hoc est,
Ô Stoicæ gnari sectæ, quàm insignia uestra
Dogmata, quæ sacris scribitis in tabulis.
Esse bonum unam animi uirtutem, sola tuetur
Quòd ualidas urbes, quodq; ea sola homines.
Ast alijs uitæ scopus esset spurca uoluptas,
Vna egit pulchræ filia Mnemosynes.

Diximus iam quemadmodum Zeno è uita discesserit, atq; in pammetro nostra sic de eo scripsimus,

Τὸν Κιτιέα Ζήνωνα θανεῖν λόγος, ὡς ὑπὸ γήρως (omit Camer. ad Plut. de V. M. p. 126.)
Πολλὰ καμὼν ἐλύθη, οἱ δὲ μένων ἄσιτος.
Οἱ δ᾽ ὅτι προσκόψας ποτὲ φῆ, χερὶ γαῖαν ἀλοίσας
Ἔρχομαι αὐτόματος δή, τί με, τί με καλεῖς. hoc est.

Cittensem uariè extinctum Zenona loquuntur,
Hi confectum annis, hi perijsse fame.
Ast alij dixisse ferunt lapsu malè læsum,
Ecce tibi ultro adsum, quid me ita quæso uocas?

*Nam nonnulli ita mortuum asserunt, atq; de eius morte hæc dicta sint. Refert Demetrius Magnesius in æquiuocis Mnaseum huius patrem sæpe utpote mercatorẽ Athenas aduentantem complures Socraticos libros Zenoni adhuc puero aduexisse. Iamq́; tunc in patria philosophiæ desiderio flagrantem, Athenas profectum: Crati congressum esse. Videtur autem, inquit, & ipse circa negationes errantium finẽ statuisse. Sed & per capparim, ait ille, iurabat sicut & Socrates per canem. Quidam tamen, ex quibus est Caßius Scepsius, in plurimis Zenonem accusant. Primò quidem quòd disciplinas liberales inutiles denuntiet, in principio suæ reip. Secundò quòd inimicos & hostes & seruos & alienos sibijnuicem dicat omnes qui *probitati studeant, & parentes filiorum, & fratres fratrum, & propinquos propinquorum. Rursusq́; in rep. commendat ciues, & amicos, & propinquos, ac liberos solos esse qui sint studiosi. Stoicis itaq; parentes ac liberi inimici sunt, non enim sunt sapientes. Vxoresq́; communes itidem in rep. statuat, ac secundum ducentos, neq; sacra, neq; iudicia, neq; gymnasia in urbibus construi permittat, atq; ita de moneta scribat. Nummum uerò neq; commutandi gratia, neq; peregrinationis causa parari arbitrandum est, eandemq́; uestem uiros ac mulieres indui præcipiat, nullamq́; corporis nudare partem. Porrò hanc eius esse remp. & Chrysippus in libro de rep. scribit. De amatorijs item disseruit in principio libri, qui inscribitur, ars amatoria. Similia identidem scribit in diatribis. Huiusmodi quædam sunt apud Caßium, itemq́; apud*

*σπουδαίους.

apud Heſidorum rhetorem Pergamenum qui etiam expun-ĉta ac eraſa ait ex libris quæ malè ſentirent, ac dicerent Stoici ab Athenodoro Stoico, cui commiſſa erat ſeruanda bibliotheca Pergamena, deinde reinſerta eſſe deprehenſo ac periclitante Athenodoro. Hactenus de his quæ illi fuerunt obiecta. Fuere autem octo Zenones. Primus Eleates, de quo dicemus. Secundus hic ipſe. Tertius Rhodius, qui locorũ ſcripſit hiſtoriã. Quartus hiſtoricus, qui Pyrrhi in Italia ac Sicilia geſta cõſcripſit, epitomenq́; Romanorum, & Carthaginienſiũ rerum. Quintus Chryſippi diſcipulus qui libros quidem ſcripſit perpaucos, ſed cõplures diſcipulos reliquit. Sextus medicus Herophilius, intelligentiæ acumine potius, quàm ſcriptura clarus. Septimus grammaticus, cuius inter cætera etiam epigrãmata feruntur. Octauus Sidonius genere, philoſophus Epicureus, ſenſu & elocutione clarus atq; apertus. Zenonis uerò diſcipuli fuere complures, hi tamen nobiliores, Perſæus Demetrij filius Citticus. Hunc alij quidem neceſſarium, alij uerò famulum illius tradunt, unumq́; ex his qui ad ſcribendos libros miſſi ſibi ab Antigono fuerant, cuius & filij Alcyonei nutritor fuerit. Eius igitur experimentum cùm aliquando capere Antigonus uellet, falsò ſibi nunciari fecit prædia ſua ab hoſtibus fuiſſe direpta, & cùm triſtior effectus eſſet, uides, inquit, diuitias non eſſe indifferentes. Feruntur eius iſta uolumina: de regno, Laconica reſp. de nuptijs, de impietate, Thyeſtes, de amoribus, Exhortatorij, διατριβῶν, χρειῶν, IIII. cõmentaria, in Platonis leges VII. Ariſto, Miltiades Chius qui ἀδιαφορίαν, hoc eſt, indifferentiã inuexit, Herillus Chalcedonius, qui finem dixit eſſe ſcientiam. Dionyſius qui in uoluptatem tranſtulit. Nam ob uehementem lippitudinem grauabatur iam dolorem dicere indifferentem. Fuit

autem Heracleotes. Sphærus Bosphoranus, Cleanthes Phanij filius Asius, qui illi in schola successit. Hunc ille cereis durioribus tabulis comparare solebat, quæ uix quidem & cum difficultate scribuntur, sed quæ inscripta fuerint, seruant diutius. Porrò Sphærus post Zenonis mortem Cleanthis idem auditor fuit, dicemusq; de illo cùm ad Cleanthem uenerimus. Erant autem & isti discipuli Zenonis ut Hippobotus ait, Athenodorus Solensis, Philonides Thebanus, Calippus Corinthius, Posidonius Alexandrinus, Zeno Sidonius. In genere uerò de dogmatis Stoicis omnibus in Zenonis uita mihi dicendũ putaui, quòd is eius sectæ autor fuerit. Sunt quidem eius & conscripti libri, in quibus ita locutus est ut Stoicorum nemo. Porrò dogmata siue decreta sunt ista in summa. Dicemus autem summatim ut in alijs consueuimus facere. Tripartitam esse dicunt philosophiæ rationem, aliam quippe physicen, ethicen aliam, tertiam logicen dici. Sic autem primus diuisit Zeno Citticus in libro de oratione, Chrysippusq; in primo de oratione, atq; in primo Physicorum. Apollodorus item Ephillus in primo Introductionum ad dogmata. Eudromusq; in morali* institutione. Diogenesq; Babylonius & Posidonius. Has uerò partes Apollodorus quidem locos uocat, Chrysippus uerò atq; Eudromus species, alij genera. Enimuero philosophiam animali similem dicunt, ossibus ac neruis logicen, carnibus ethicen, animæ physicen conferentes. Siue rursus ouo, esse quippe superficiem logicen, sequentia ethicen, intima & penitus abstrusa physicen. Sunt qui agro frugifero, quippe circuniectam sepem logicen, fructum ethicen, humum ac arbores physicen. Nonnulli ciuitati muris optimè septæ ac pulchræ ex dignitate administratæ. Neutram uerò partem præferri alteri, sicut quidã eorũ mixtas

*στοιχειώσει.

arb

arbitrantur, easq; confusè ac permixtè tradunt. Alij uerò logicen primam, secundam physicen, tertiam ethicen statuunt. Ex quibus est Zeno in libro de ratione, & Chrysippus, & Archedemus, & *Eudromus. Ptolemæensis uerò Diogenes ab ethicis incohat. Apollodorus autem ethicen secundo in loco constituit. Porrò Panætius & Posidonius à physicis initia sumunt, ut Phanias inquit, Posidonij necessarius, in primo Posidonij qui de scholis inscribitur. Cæterum Cleanthes sex philosophiæ partes ait, dialecticam, oratoriam, moralem, ciuilem, naturalem, theologicam. Alij has partes non rationis, uerùm philosophiæ ipsius tradunt, ut Zeno Tarsensis. At partem in binas disciplinas diuidi pleriq; autumant, rhetoricam atq; dialecticam. Quidam uerò & indefinitam speciem quæ de regulis est atq; iudicijs. Alij definitam ipsam diuidunt. nam de regulis atq; iudicijs partem assumunt ad inueniendam ueritatem: in ipsa enim fantasiarum differentias dirigunt. Eandem itidem definitiuam ad agnitionem ueritatis, quippe per notiores res accipiunt. Porrò rhetoricen artē bene dicendi circa orationem, ad persuadendū idoneam. Dialecticam uerò rectè disserendi scientiam, circa orationem quæ interrogatione & responsione consistit, uersari dicunt. Quocirca ipsam ita diffiniunt, Scientiam ueri falsiq; & neutrius. Ac rhetoricen quidem ipsam tripartitam esse dicunt. Nam aliam deliberatiuam, aliam iudicialem, tertiam demonstratiuam. Diuidi autem in inuentionem & elocutionem, & dispositionem, & actionem. Orationem autem rhetoricam, in exordium, & narrationem, & confutationem & epilogum. Cæterum dialecticam diuidi in *figuram eorum quæ significantur & uocis locum. Et locum quidem eorum quæ significantur, diuidi in figurā eorum quæ fin-

*εὔδημος, Eudemus.

*τύπων.

s 3 gun

guntur, atq; eis subsistunt, & ijs enunciationibus atq; esse perfectis & prædicamentis & similibus, rectis atq; supinis generibus atq; speciebus. Eadem ratione & ex orationibus, ex modis atq; syllogismis, ex eis item quæ præter uocem & res sunt sophismatis, ut sunt sermones falsi atq; ueri, & negantes, σωρεῖται, & his similes, deficiẽtes & am-
290. *κερατίδες. bigui & cõcludentes & obscuri, *cornuti, & οὔτιδες, hoc est, nihil importantes & metẽtes. Esse autem dialecticæ locum proprium quẽ prædiximus de uoce ipsa, in quo ostenditur literata uox, & quædam orationis partes, ac de solœcismo & barbarismo & poëmatibus & amphibolijs, & de canora uoce, & de Musica, & de terminis secundum quosdam, diuisionibus item & dictionibus. Aiunt autẽ utilißimã esse syllogismorũ intelligentiã ac subtilitatem, quippe demonstratiuũ ostendere, idq; multum ad emendationẽ
*ἐπιστατικὸν, dogmatũ conferre, ordinẽ & memoriã * doctum assumptũ iudicare. Esse autem hanc orationẽ & ad cogendum & ad concludendum idoneã. Porrò syllogismum orationẽ ratiocinantẽ ex his constare. Demonstrationẽ orationẽ esse per ea quæ magis cõprehenduntur, id quod minus comprehen-
Fantasia. ditur: de omnibus colligentem. Fantasiam uerò impressam in animo. Nominis figurã propriè translatam figuris quæ in cera per anulũ fiunt. Verùm fantasiã aliam esse comprehendere, aliam uerò comprehendere non posse. Comprehendere quidem eam quam rerum esse indiciũ dicunt, quæ fiat ab existente secundum ipsum existens insignitam, atq; impressam altius. Non comprehendi uerò eam quæ aut non ab existente, aut ab existente quidem, non autẽ secundum ipsum existens proficiscatur. Ipsam uerò dialecticam esse necessariam, uirtutẽq; in specie uirtutes continentem, ἀπροπτωσίαν, scientiam qua docemur quando consen

tire

tire oporteat, & quando non. Porrò ἀνεικαιότητα, ualidam orationem ad id quod decet, ne impertinenti argumento cedamus. Itidem ἀνελεγξίαν, quã dicũt uim esse orationis, ne ab ipsa in contrariũ abducamur. Quam autem appellat ἀματαιότητα, habitum esse aduersus futile argumentũ, intellectum ad rectam rationem referentem. Ipsamq; scientiam dicunt, aut certam comprehensionem siue habitum in intellectu, susceptione nihil à ratione deuiantem. Cæterum absq; dialecticæ speculatione sapientem in oratione sine lapsu non futurum. Quippe ex illa dignosci uerũ atq; falsum, probabile item & quod ambiguè dicatur intelligi. Ea remota iam non licere rite interrogare atq; respondere, sed pertingere eam, quæ in negationibus est temeritatem, ad ea etiam quæ fiunt, adeò ut in absurditatem ac uanitatem uertantur qui fantasias minimè exercitas habent, neq; aliter acutum & ingeniosum, cautumq; omnino in dicendo & fore & uisum iri sapientem. Eiusdem enim esse rectè & loqui, rectéq; cogitare, eiusdemq; ad ea quæ proponantur disserere, & ad ea quæ interrogantur respondere, quæ sint omnia uiri dialecticæ periti. Hæc igitur in eis quæ ratione colliguntur summatim illis uisa sunt: atq; ut etiam particularia non omittamus, & ista quæ secundũ illos ad institutionis artẽ tendunt adijciamus, quæ ipsa ad uerbum Diocles Magnesius in excursione philosophorum ponit, dicens ita: Placet Stoicis orationem de intellectu ac sensu præponere in ordine uelut iudicium quoddã, quo rerum ueritas noscitur. Secundũ genus fantasia est, & secundum quod oratio de consensione & cõprehensione & intelligentia præcedẽs. Cætera non absq; fantasia constant, ea quippe præcedit. Deinde mens cuius officium sit enuntiare quod à fantasia patitur, exprimit uerbo. Differt autem fan-

Fantasia. Fantasma.

cf. Plut. IV. de plac. Phil. c. 12.

tasia à fantasmate. Fantasma enim uisum animi est: cuiusmodi in somnijs fit. Fantasia uerò est formæ in animo impressio, hoc est, mutatio, sicut Chrysippus in XII. commentat. Neq; enim suscipiendum est formationem huiusmodi esse ueluti sigilli formam. Nam poßibile non est figuras plures eodem in loco simul fieri. Intelligitur autem fantasia ea esse quæ ab existente secundum existens impressa, formata atq; insignita est: qualis profectò non fieret à non existente. Enimuero fantasiarum iuxta illos aliæ sensibiles sunt, aliæ non. Sensibiles quidem quæ per sensus siue sensum accipiuntur. Non sensibiles autem illæ sunt quæ percipiuntur animo, ueluti incorporalium rerum & eorum quæ ratione tantum accipiuntur. Porrò sensibiles ab his quæ existunt cum ceßione & consensione fiunt. Sunt autem fantasiarum etiam euidentiæ quæ ab existentibus rebus quomodolibet fiunt. Præterea fantasiarum aliæ sunt rationales, aliæ irrationales. Rationales quidem rationalium animalium, irrationales irrationalium sunt. Rationales igitur intelligentiæ sunt, irrationales nomen hactenus non habent. Et aliæ quidē artificiales sunt, aliæ autem in artem non cadunt. Aliter quidem ab artifice spectatur imago, aliter ab artis imperito. At uerò sensus secundum Stoicos dicitur spiritus à principali ad sensum pertingens, & quæ per illos fit comprehensio, sensumq; ipsorum opificum, secundum quod plerìq; fiunt dabiles. Actioq; ipsa sensus appellatur. Cæterùm comprehensio secundum illos fit sensu quidem, ut albi & nigri, lenis & asperi: ratione uerò eorum quæ ex demonstratione colliguntur, puta deos esse, eosq; humanis rebus prouidere. Nam quæ intelliguntur partim per incidentiam, partim per similitudinem, alia per rationem, alia per compositionem, quædam per contrarietatem

cf. Plutarch. IV. de plac. c. 11.

Plut. IV. de plac. c. 8.

tatem

tatem intellecta & animaduersa sunt. Per incidentiam quidem sensibilia intellecta sunt, per similitudinem uerò quæ ab adiacente aliqua re, ut Socrates ex imagine. Per rationem autem ex incremento quidem ut Tytius ac Cyclops: ex detrimento autem ut Pygmæus. Sed ad centrum terræ ex proportione intellectum est à minoribus orbibus. Per translationem uerò, ut in pectore oculi. Per compositionem autem, ut Hippocentaurus intelligitur, & per contrarium mors. Nonnulla item per transitionem intelliguntur, ut quæ dicta sunt, & locus. Naturaliter autem iustum quippiam & bonum noscitur, & per priuationem ut mancus. Hæc sunt quæ illi de fantasia & sensu & intelligentia tradunt decreta. Astruunt ueritatis esse iudicium comprehensibilem fantasiam, eam uidelicet quæ ab existente proficiscitur, ut Chrysippus in XII. physicorum tradit, & Antipater, & Apollodorus. Nam Boëthus quidem complura iudicia reliquit, mentem, sensum, appetitionem et scientiam. Sed enim Chrysippus ab illo dissentiens in primo de oratione, iudicium dicit esse sensum & anticipationem. Est autem anticipatio naturalis intelligentia earum rerum quæ uniuersaliter sunt. Alij uerò quidam ex antiquioribus Stoicis rectam rationem iudicium tradunt, ut Posidonius ait in libro de iudicio. Verùm enimuero dialecticæ speculationis ratio, omnium iudicio, uidetur inspicienda à uocis loco. Est autem uox aër ictus: seu ut ait Diogenes Babylonius in arte quam de uoce scripsit, sensus est, qui propriè auditu percipitur. Animalis quidem uox, est aër ex impetu percussus. Hominis uerò mox est articulata uox, & quæ ex mente proficiscitur, ut ait Diogenes, quæ à XIIII. ætatis anno consummatur. Sed & corpus est uox secundum Stoicos, ut ait Archedemus quidam in libro de uoce, & Diogenes & Anti-

pater & Chrysippus in secundo Naturalium. Omne enim quod facit aliquid corpus est, facit autem uox quæ à loquentibus ad auditores pertendit. Dictio autem secundum Stoicos, ut Diogenes ait, uox literata est, ut dies est. Oratio autem uox significatiua, quæ ex mente proficiscitur. *Loquutio est dictio expressa iuxta gentium uarietatem, quemadmodum Attico more dicitur θάλαττα, Ionico uerò ἡμέρη. Dictionis uerò elementa uiginti quatuor literæ sunt. Dicitur autem litera tripliciter, elementum, figura, & nomen, ut α. Porrò septem sunt uocalia elementa, α, ε, η, ι, ο, ω, υ. Mutæ sex, β, γ, δ, κ, π, τ. Differt autem uox à dictione: nam uox quidem et sonus est, fit enim dictio nihil significans, ut Blytyri, non sic autem oratio. Differunt item dicere ac pronuntiare. Nam proferuntur uoces, dicuntur autem res quæ dici possunt. Orationis uerò quinq; sunt partes, ut ait Diogenes in libro de uoce, ac Chrysippus, nomen, appellatio, uerbum, coniunctio, articulus. Antipater medium adiecit in libris de dictione et de his quæ dicuntur. Est autem appellatio secundum Diogenem, pars orationis significans cōmunem qualitatem, ut homo, equus. Nomen uerò, est pars orationis significans propriam qualitatem, ut Diogenes, Socrates. Verbum est pars orationis significans incompositum prædicatum, ut Diogenes, uel sicut quidam uolunt, elementum orationis sine casu significans aliquid constructum, de aliquo, uel aliquibus, ut lego, scribo. Coniunctio autem pars orationis est sine casu, connectens orationis partes. Porrò articulus elementū est orationis casuale, distinguens nominum genera et numeros, ut ὁ, τοῦ, (ῷ). οἱ, αἱ, ἅ. Virtutes orationis quinq; sunt, Græcismus, euidentia, breuitas, decorum, compositio. Est igitur Græcismus recta secundum artem loquutio, non uulgarem consuetudinem. Euidentia est di-

*διάλεκτος.

ctio

ctio mentis interpres, qua id quod intelligimus apertè loquimur. Breuitas est dictio ipsa tantum quæ sunt necessaria continens, ad significationem rei. Decorum dictio est cuiq; rei propriè accommodata. Compositio dictio est qua rusticitas dicendo deuitatur. Porrò ex uitijs Barbarismus dictio est præter consuetudinem felicium Græcorum. Soloecismus autem est oratio incongruè constructa. Poëma item est, ut ait Posidonius in ea introductione quam de dictione scripsit, dictio numerosa certa mensura constans, atq; prosæ orationis speciem excedens: ut maxima tellus & Iouis æther. Poësis autem significatiuum est poëma diuinarũ humanarumq; rerum imitationem complectens. Definitio est, ut ait Antipater in primo de definitionibus, oratio per resolutionem perfectè enuntiata, siue ut Chrysippus ait in libro de definitionibus, assignatio. Descriptio autem est oratio figuratè ad res inducens, siue definitio, definitionis uim simplicius exprimens. Genus est plurium cogitationum quæ auferri non possunt cõceptio, ut cùm dico animal. Hoc enim cuncta per species comprehendit animalia. Cogitatio est imaginatio mentis, neq; aliquid existens, neq; aliquid faciens, sed ueluti aliquid existens, & aliquid faciens, ut cùm cogitatur equus etiam non præsens. Species est quæ sub genere continetur, sicuti sub animalis nomine continetur homo. Est autem maximè generalis, quæ cùm sit genus, genus non habet. Est propria maximè, quæ cùm sit species non habet speciem, sicuti Socrates. Est autem generis diuisio scissio in* continentes species, ut animalium sunt alia rationalia, alia irrationalia. Contraria diuisio est generis in speciem scissio per contrarium, uelut per negationem, ut existentium quædam sunt bona, quædam uerò non bona. Subdiuisio est diuisio sub diuisione, ut illud, existentium alia sunt

*προσεχῆ.

sunt bona, alia non bona. Eorum autem quæ bona non sunt, alia mala sunt, alia indifferentia. Partitio autem est generis in locos ordinatio, ut Crinis ait, quemadmodum bonorum alia quidem circa animum, alia circa corpus sunt. Amphibolia dictio est duas aut plures res significans, per orationem ac propriè, & secundum eandem consuetudinem, ut plura simul in eadem dictione possint colligi, ueluti cùm dicimus αὐλητρίς cecidit: significatur enim eadem uoce aliquid tale, aula ter cecidit: & rursum tale, tibicina cecidit.
277. *cidit. Dialectica est, ut ait Posidonius, uerorum, falsorum, ac neutrorum scientia. Versatur autem ipsa, ut Chrysippus ait circa significantia & significata. Hæc igitur atque huiusmodi de speculatione uocis disserunt. Porrò in loco qui de rebus significatis est, construitur oratio de his quæ dici possunt, & perfectis enuntiatis ac syllogismis, item de deficientibus, & prædicamentis, rectisque ac supinis. Aiunt autem illud dici posse quod secundum rationalem subsistat imaginationem. Eorum uerò alia dicunt esse perfecta Stoici, alia imperfecta. Ac deficientia quidem sunt, quæ imperfectam habent enuntiationem, ut cùm dicimus, scribit: quæritur enim, quis: Perfecta uerò sunt, quæ plenam habent enuntiationem, ueluti cùm dicimus, Socrates scribit. Itaque deficientibus quidem prædicamenta, perfectis uerò enuntiata, syllogismi, interrogationes, responsiones applicantur. Est autem prædicatum quod de aliquo enuntiatur, aut res de aliquo, aliquibus'ue composita, ut Apollodorus ait, siue dicendum deficiens constructum recto casu ad enuntiati generationem. Prædicatorum autem, alia quidem sunt accidentia, ut nauigare per scopulos, atque alia quidem prædicata recta sunt, alia supina, alia neutra. Recta quidem sunt, quæ construuntur cum aliquo ex casibus obliquis,*

quis,

quis, ad prædicati generationem, ut est, audit, uidet, loquitur. Supina uerò sunt, quæ cum particula paßiua construuntur, ut est, audior, uideor. Neutra sunt, quæ neutro se habent modo, ut est sapere, ambulare. Reciproca in agendo & patiendo uerò sunt, quæ in supinis supina non sunt. Sunt autem actiones cuiusmodi est illud, tondetur, se enim qui tondetur cõplectitur. Obliqui uerò casus sunt genitiuus, datiuus, accusatiuus, ablatiuus. Enuntiatum uerò est id quod aut uerum aut falsum est, aut perfecta res negans quantum in seipsa, ut Chrysippus in dialecticis definitionibus scribit. Enuntiatum est, aut negans, aut affirmans quantum in seipso, puta dies est, Dion ambulat. Appellatum est autem Græcè ἀξίωμα quod affirmet uel neget. Nam qui dicit, dies est, uidetur affirmare diem esse. Si enim dies sit, uerum est quod proponitur enuntiatum, si uerò non, falsum. Differt autem enuntiatum, & interrogatio, & percontatio, & imperatiuum, & adiuratiuum, & substantiuum, & appellatiuum, & enuntiato simile. Enuntiatum quippe est, quod dicentes pronuntiamus quippiam aut uerum aut falsum esse. Interrogatio, res est perfecta quidem sicut enuntiatum. sed quæ responsionẽ requirat, ut est, num dies est? Hoc neq; uerum neq; falsum est. Itaq; dum dicimus, dies est, enuntiatum est, dum uerò dicimus, Num dies est? interrogatio. Percontatio uerò res est ad quam signanter respondere non possumus, sicut in interrogatione etiam, sed dicere, in hoc loco habitat. Imperatiuum autem res est, quam dicentes imperamus, ut est illud:

Σὺ μὲν βάδιζε τὰς ἐπ᾽ Ἰνάχου ῥοάς. hoc est,

Tu uerticosi uade ad Inachi uadum.

Adiuratiuum est res quam si deceat quispiam, compellet oportet & obtestetur, ut illud est:

Ατρείδη

Ἀτρείδη μέγιστε ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγάμεμνον. hoc est,

Maximè Rex hominũ multorũ Atrida Agammemnon.

Est autem simile pronuntiato, id quod enuntiati prolationem habens ex quadam parte, abundat, seu uitium extra genus enuntiatorum cadit, ut illud:

Οὐχὶ καλός γ᾽ ὁ παρθενών;
Ὣς Πριαμίδῃσιν ἐμφερὴς ὁ βουκόλος. hoc est,

Formosus an non est hîc uirginum locus?
Quàm similis est hic Priami natis bubsequa.

Est & ambigua res quædam ab enuntiato differens, quam si dicat, quispiam ambigat. Non'ne simile aliquid est dolor atq; uita? Neq; enim ueræ neq; falsæ sunt interrogationes et percontationes, & his similia, cùm pronuntiata aut uera sint, aut falsa. Enuntiatorum alia simplicia sunt, alia non simplicia, ut ait Chrysippus & Archedemus & Athenodorus & Antipater & Crinis. Simplicia quidem sunt quæ constant ex enuntiato non ambiguo, uel ex enuntiatis, ueluti dies est. Non simplicia autem sunt, quæ constant ex enuntiato ambiguo, uel ex enuntiatis. Ex enuntiato quidem ambiguo, ueluti si dies est. Ex enuntiatis uerò, si dies est, lux est. In simplicibus uerò pronuntiatis est enuntiatiuum & negatiuum & priuatiuum & prædicatiuum & indefinitum. In his autem quæ simplicia non sunt, est connexum & solutum & implicitum & disiunctum & causale, & quod explicat id quod maius est, atq; id quod minus est, pronuntiati quidem, ut non dies est. Est autem huius species quæ superenuntiatiua dicitur, ea uerò est enuntiatiui enuntiatiuum, ut non dies est, ponit autem dies est. Negatiuum uerò est quod constat ex negatiua particula & prædicato, ut nullus ambulat. Priuatiuum uerò genus est, ex priuante particula & enuntiato consistit secundum uim, ut

inhumanus est iste. Prædicatiuum autem est quod constat ex recto casu & prædicato, ut Dion ambulat. Indefinitum est quod ex indefinita particula, siue ex indefinitis particulis constat, ut aliquis ambulat, ille mouetur. Porrò non simplicium enuntiatorum coniunctum quidem est, ut Chrysippus in Dialecticis, & Diogenes in arte Dialecticæ tradunt, quod constat per si, coniunctionem coniunctiuam. Vult autem hæc coniunctio ut subsequens statim sequatur, quod præibat, ut si dies est, lux est. Adiunctum uerò est, ut Crinis ait, in arte Dialectica, enuntiatum quod à coniunctione, quoniam, dependet incipiens à pronuntiato & in enuntiatum desinens, ut quoniam dies est, lux est. Spondet autem coniunctio ista, secundum item sequi post primum, primumq; subsistere. Complexum uerò enuntiatum est quod copulatiuis quibusdam coniunctionibus constat, ut & dies est & lux est. Disiunctum autem est quod aut coniunctio disiuncta disiungit, ut, aut dies est, aut nox est. Denuntiat autem ista coniunctio alterum enuntiatum falsum esse. Causale autem est enuntiatum quod per quia connectitur, puta, quia dies est, lux est, perinde ac causa sit secundi, primum. Declarans autem quod potius dicitur enuntiatum, est quod construitur per eam coniunctionem potius, quod declarat, & media enuntiatorum ponitur, ut potius dies est quàm nox est. Declarans uerò minus, pronuntiatũ est superiori contrarium, ut minus nox est quàm dies est. Præterea enuntiata illa secundum ueritatem & mendacium sibi inuicem opposita sunt, quorum alterum negatur ab altero, ut dies est, & dies non est. Coniunctum ergo uerum est, cuius oppositum principali intentioni dicentis repugnat, ut si dies est, lux est. Hoc uerum est, nam non lux, quod dicitur oppositum designanti, repugnat ei quod dicitur,

citur, dies est. Coniunctum aut falsum est cuius oppositum antecedenti non reluctatur, ut si dies est, Dion ambulat. Nam illud, Dion non ambulat, non repugnat ei quod dicitur, dies est. Adiunctum autem uerum est, quod à uero inchoans in consequens desinit, ut quoniam dies est, Sol est supra terram. Falsum autem aut à falso incipit, aut non in consequens desinit, ut quoniam nox est, Dion ambulat, si dicatur id de die. Causale autem uerum est, quod à uero incipiens in consequens desinit, non tamen habet desinenti initium consequens, ut quia dies est, lux est. Ei enim quod dicitur dies est, sequitur necessariè lux est. sed quod dicimus lux est, non sequitur dies est. Causale uerò falsum est, quod aut à falso incipit, aut non in conseqnens desinit, aut habet initium desinenti non respondens, ut quia nox est, Dion ambulat. Probabile pronuntiatum est quod ad consensionem inducit, ut si quid aliqua peperit, eius illa mater est. Est autem id falsum, neq; enim auis oui est mater. Praeterea sunt alia poßibilia, alia impoßiblia. alia item necessaria, alia non necessaria. Poßibile quidem est, quod probat uerum esse externis non aduersantibus, ne uerum sit, ut, uiuit Diocles. Impoßibile est, quod uerum esse probari non potest, ut terra uolat. Necessarium est, quod cùm uerùm sit, falsum esse non potest, aut potest quidem, sed quae extrinsecus sunt falsum esse conuincunt, ut uirtus utilis est. Non necessarium autem est, quod & uerum est, & falsum tamen esse potest, si exteriora non repugnent, ut ambulat Dion. Verisimile pronuntiatum est quod plures, ut uerum sit, occasiones habet, ut uiuemus cras. Sunt item aliae pronuntiatorum differentiae, ipsorumq; ex inuicem in falsa & conuersa incidentiae, de quibus latius dicemus. Oratio est, ut Crinis ait, quae constat ex lemmate uel lemmatis,

matis, & assumptione, & conclusione. Est autem huiusmodi, si dies est, lux est. assumptio uerò, dies autē est. conclusio, lux ergo est. Modus autem est uelut orationis figura, cuiusmodi est illud: si primus est, secundus. atqui primus est, est ergo secundus. Logotropos autē est, quod ex utrisque cōponitur, ut, si uiuit Plato, spirat Plato. Atqui prius ita se habet, igitur & posterius. Inuectum est autem id genus in prolixioribus uerborum structuris, ut non necesse esset assumptionem longam, conclusionemq́; dicere, sed tantummodo inferre. primum autem est, ergo & secundū. Orationum uerò aliæ quidem conclusionem admittunt, aliæ non. Non recipiunt quibus oppositum conclusionis reluctatur lemmatū connexioni, cuiusmodi est hoc, si dies est, lux est. dies autem est, ambulat ergo Dion. Quæ uerò conclusionem admittunt, partim quidem æquiuocæ id genus dicuntur cōclusione, partim syllogisticæ. Syllogisticæ quidē sunt quæ uel absq; demonstratione sunt, siue ad eas quæ sunt eiusmodi adducunt, secundum aliquam uel aliqua positiones. Sunt autē huiusmodi, Si ambulat Dion, mouetur ergo Dion. Conclusiuæ autem sunt specialiter quæ colligūt nō syllogisticè, ut falsum est, dies est & nox est, dies autem est, non ergo nox est. Præter syllogismos autem sunt quæ probabiliter quidem syllogisticis adiacent, non autem concludunt, ut si equus est Dion, animal est Dion, non ergo animal est Dion. Orationum item aliæ ueræ sunt, aliæ falsæ. Veræ quidem sunt, quæ ex ueris colligunt, ut si uirtus prodest, uitiū nocet. Falsæ autem sunt quæ falsum aliquid in assumptionibus habent, uel quæ nō concludunt, ut si dies est, lux est. dies autem est, uiuit ergo Dion. Sunt quoq; poßibiles orationes & impoßibiles, necessariæ & nō necessariæ. Sūt etiā quæ quòd demonstra-

tione non egeant, ἀπόδεικτοι dicuntur. Aliæ quidẽ apud alios. Cæterùm apud Chryſippũ quinq; ex quibus omnis ratio texitur, accipiunturq́; in concludentibus & ſyllogiſmis & tropicis. Prima eſt huiuſmodi, in qua omnis oratio texitur, ex coniuncto & antecedente, à quo inchoat coniunctum quippiam & deſinens, ut ſi primus, ſecundus, atqui primus, ergo ſecundus. Secunda eſt, quæ per coniunctum & oppoſitum conſequentis, oppoſitam habet antecedentis* concluſionem, ut ſi dies eſt, lux eſt, atqui nox eſt, non ergo dies eſt. Fit enim aſſumptio ex oppoſito conſequenti, concluſioq́; ex oppoſito antecedenti. Tertia demonſtratiua eſt, quæ per negantem complexionem et unũ aliquid eorum quæ in complexione ſunt, infert oppoſitum reliqui, ut illud, non eſt mortuus Plato, & uiuit Plato, atqui mortuus eſt Plato, non ergo uiuit Plato. Quarta eſt quæ per diſiunctum, & unum eorum quæ ſunt in diſiuncto oppoſitam habet concluſionem reliqui, ut illud, aut eſt primum aut ſecundum, atqui primum eſt, non eſt ergo ſecundum. Quinta eſt in qua omnis oratio conſtruitur ex diſiuncto & uno oppoſito eorum quæ in diſtincto ſunt, infertq́; reliquum: ut, aut dies eſt, aut nox eſt, non eſt autem nox, dies ergo eſt. Nam in uerò uerum ſequitur ſecundum Stoicos, ut dies eſt, lux eſt: in falsò falſum, ut nox eſt, falsò tenebræ ſunt: & in falsò uerùm, ut uolare terram, eſſe terram. Vero tamen falſum non infertur. Nam dum dicimus eſſe terram, non ſequitur ut uolet terra. Sunt item ambiguæ quædam orationes, obſcuræ ac latentes, & σωρεῖται, & ceratides, & utides. Eſt autem obſcura & inuoluta oratio huiuſmodi, Nõ pauca duo ſunt, non etiam tria, ne iſta quidem, non autẽ & quatuor, atq; ita uſq; decẽ. duo autem pauca ſunt, & decem igitur. οὔτις autem

* συμπέρασμα.

278.

autē est oratio cōiunctiua, ex infinito & finito constans, assumptionē uerò & conclusionē habens, ut, si quis est hic, non est ille Rhodi. Ac huiusmodi sunt in logicis Stoici, ut maximè asserant dialecticum solum esse sapientem. Omnis enim res per eam quæ in uerbis est speculationem cerni, quæq; ad naturam pertinent, & quæ rursum ad mores logicæ egere adminiculo. Quid dicere oporteret de rectitudine nominum, quo pacto statuerunt leges in operibus, nō facilè dixerim. Porrò cùm duæ sint cōsuetudines quæ uirtuti subincidūt, altera quidem quid quodq; sit in rerū natura inspicit, alia uerò quid uocetur. Atq; in hunc modum de rationali philosophiæ parte disserunt. Enimuero moralem philosophiæ partem in subiectos diuidunt locos, uidelicet de appetitione, de bonis & malis, de affectibus, de utrtute, de fine, deq; prima * æstimatione, & de actibus ac de officijs, de adhortationibus & dehortationibus. In hunc autem modum subdistinguunt, Chrysippus, Archedemus, Zeno Tarsensis, Apollodorus, Diogenes, Antipater & Posidonius. Nam Citticus, Zeno & Cleanthes, ut antiquiores simplicius tractarunt. At hi rationalem, naturalemq; philosophiæ partem diuiserunt. Primam autem hanc animantis æppetitionem fuisse dicunt, seipsum tuendi atq; seruandi natura sibi ipsum ab initio ita cōciliante, ut Chrysippus ait in primo de finibus, primum proprium cuiq; animanti dicens ipsius fuisse cōmendationem, huiusq; * notionem. Neque enim fas erat animal ipsum uel ab se alienum fieri, uel omnino id fieri, uel non sibi maximè propinquum fieri. Restat igitur ut dicamus hanc ipsum sibi maxima concordia & charitate deuixisse. Ita enim & noxia propellit, & quæ sibi sunt utilia suscipit. Quod autem dicunt quidam primam appetitionem ani-

* ἀξίας.

* συνείδησιν.

mantibus ad uoluptatem fieri, falsum esse euincunt. Accessionem enim arbitrantur si quid sit uoluptatem esse, cùm ipsam per se natura inquisierit, & quæ cõmendationi suæ sunt accommodata percepit, quemadmodum exhilarescunt animalia, uirescuntq; arbores. Nihil quicquã, aiunt, discreuit natura in arboribus & animalibus, quãdo de illis absq; motu uoluntatis ac sensu disponit, & in nobis quædam ex ratione fiũt. Cùm uerò ex superfluo appetitio animãtibus accreuit, qua utentes peragãt quæ sua sunt, in eis quidem naturali quadam ratione appetitionem illam disponi. Cæterùm cùm rationalibus perfectiore *præcepto data sit ratio, ut ex illius præscripto & cõuenienter naturæ uiuãt, ex natura sibi insitũ esse, ea quippe artifex accedit moderatrixq; appetitionis. Quocirca primus Zeno in lib. de natura hominis, finem ait consentaneè secundum naturã uiuere, id autem est secundum uirtutem uiuere, ad eam quippe natura nos duci. Similiter & Cleanthes in lib. de uoluptate, & Posidonius, & Hecato in lib. de finibus. Rursus secundum uirtutem uiuere, idem est quod secundũ experientiam eorum quæ secundum naturam accidunt uiuere, ut Chrysippus in primo de finibus ait, partes enim naturæ uniuersi sunt naturæ nostræ. Idcirco finis efficitur *consentaneè secundum naturam uiuere, secundum suam atq; uniuersorũ naturam, nihil eorum faciendo quæ à cõmuni lege prohibentur, quæ est recta ratio in omnes perueniens, eademq; in Ioue hoc principe gubernationis omnium quæ sunt. Esse autem hoc ipsum felicis hominis uirtutem & copiã uitæ cum omnia geruntur ex cõcentu qui apud unũquemq; est pro uoluntate gubernationis omniũ. Diogenes igitur finẽ diffinit esse rationi ritè obtẽperare in eis eligendis quæ secundum naturam sunt. Archedemus autem

*προστασίαν.

*ἀκολούθως.

autem nihil officiorũ omittendo uiuere. Naturam autem Chrysippus quidem eam cui consentaneè oporteat uiuere, & cõmunem intelligit, & propriè humanã. At uerò Cleanthes cõmunem tantummodo naturam, suscipit, quam sequi oporteat, non etiã particularem. Virtutemq; affectionem esse cõsentientem, & ipsam propter seipsam esse uirtutem, nõ ob metum aliquem aut spem, aut aliquid eorum quæ sunt externa, sed in sese cuiusq; cõstitutam esse beatã uitã. Nam cùm sit animæ insita ad consensionẽ totius uitæ: peruerti autẽ rationale animal plerunq; exterioribus negocijs inductum, plerunq; rationaliter persuasum, aliquãdo autem ob familiarium * instructionem. Natura enim occasiones dat minimè peruersas. Est autem uirtus alia quidem cõmuniter omnibus perfectio quædam, ueluti statuæ, alia inuisibilis, ueluti sanitas, & alia speculatiua, ut est prudentia. Ait enim Hecato in primo de uirtutibus, scientiam quidem & speculatiuas quæ ex speculationibus constant uirtutes tueri, ut prudentiam atq; iustitiam. Speculatione autem uacantes eas quæ ita fermè per extensionem inspiciãtur, ut illæ quæ ex speculationibus cõstant, ueluti sanitatem & robur. Quippe & insipientiã quæ & in speculationis parte est, sequi contingit, ac proferri sanitatem, non secus ac * fornicis structuræ robur accedere. Appellantur autem ἀθεώρητοι, quia cõsensiones non habent, sed accedunt, & circa ignauos sunt, ut sanitates & uires. Argumentũ uerò quòd substantialis uirtutis sit, ait Posidonius in primo moralis orationis, quòd in profectu fuerint Socrates, Diogenes, & Antisthenes. Esse autẽ & uitium subsistens, quia uirtuti opponatur. Docibilẽ uerò esse uirtutem & Chrysippus in primo de fine dixit, & Cleãthes & Posidonius in exhortationibus, & Hecato. Quòd autẽ

* κατήχησιν.

* ψαλίδος.

docibilis ſit ex eo conſtat, quòd boni ex malis fiant. Panætius quidem duas poſuit uirtutes, cõtemplatiuam & actiuam. Alij tres, rationalem, naturalem, & moralem. Quatuor Poßidonius, plures Cleanthes, Chryſippus, & Antipater. Apollophanes uerò unam dicit uirtutẽ, prudentiã. Porrò uirtutum alias quidem primas, alias uerò eis ſubiectas. primas quidem, ac ueluti principes has eſſe, prudentiam, fortitudinem, iuſtitiam, temperantiam. harum autem in ſpecie, magnanimitatem, conſcientiam, tolerantiam, * ingenium, conſilium. Ac prudentiam quidem ſcientiam, eſſe bonorum ac malorũ, ac mediorum. Iuſtitiam uerò ſcientiã eorum quæ eligenda ſunt, quæq; fugienda, quæq; ſunt media. Cæterùm magnanimitatem, ſcientiam quæ habitum faciat excelſiorem omnibus quæ cõtingere poßint ex æquo bonorum ac malorum. Continentiam uerò affectionem inſuperabilem rectæ rationis, ſiue habitum uoluptatibus inuictum. Porrò tollerantiam, ſcientiam, ſiue habitum earum rerum quibus inſiſtendum ſit, uel non, atque mediarum. Ingenium autem habitum celerem officij inuentorem. Cõſilium uerò, ſcientiam inſpiciendi quænam, & quo pacto gerentes utiliter quippiam operemur. Conſentaneum eſt autem uitiorum quoque alia prima, alia his eſſe ſubiecta, puta imprudentiam, formidinem, iniuſtitiam, intemperantiam, incontinentiã, & hebetudinem, & malum conſilium his eſſe ſubiecta. Eſſe autẽ earũ rerum ignorãtiam initiũ, quarum ſciẽtia uirtus ſit. Bonum uerò cõmuniter quidem id eſſe quod ſit utile, propriè uerò ſiue idem, ſiue ab utilitate non alienũ. Quocirca ipſam quoq; uirtutẽ & particeps ipſius bonũ, ita tripliciter dici, cuiuſmodi ſit, bonum ex quo contingit, ueluti in uirtutis actum. A quo autem ueluti ſtudioſum uirtutis participẽ. Aliter ita propriè definiunt

*ἀγχίνοιαν.

finiunt bonum, quod sit perfectũ secundum naturam rationalis uel quasi rationalis. Huiusmodi uerò esse uirtutẽ, ut participes sui actus ac probos reddat. Accessiones uerò ipsius gaudium esse & lætitiam, & his similia. Eodem modo & in malis, aliud quidem esse imprudentiam, formidinem, iniustitiam, & his similia. quæ autem participent uitiosos esse actus & malos homines. Horum esse accessiones mœrorem & angorem, & cætera in hunc modum. Præterea bona alia esse circa animum, alia extrinsecus, alia neq; circa animum neq; extra. Ea quidem quæ sint circa animũ, uirtutes esse, uirtutisq́; actiones. Quæ uerò extrinsecus sunt, nobilem habere patriã, & amicum charum atque probum, harumq́; rerum comitem felicitatem. Quæ uero neq; extrinsecus neq; in animo sunt, quemq; ipsum sibijpsi esse bonum ac felicem. Rursus autem mala partim esse circa animũ, ipsa uidelicet uitia actusq́; uitiosos, partim extrinsecus, ut stultam habere patriam & stolidum amicum, & quæ ista consequũtur. Infelicitatẽ partim neq; extrinsecus esse, neq; circa animum, ut ipsum sibijpsi esse malum, atq; infelicem. Item bona alia uersari circa fines, alia in effectu consistere, alia utrunq;. Simul esse amicum quidem, & quæ ab ipso nobis proueniunt commoda, effectu esse bona. Porrò confidentiam, & magnitudinem animi, & libertatem, & oblectationem, & lætitiam, & tranquillitatem, omnemq́; uirtutis actum, finis in parte esse, eadem uerò utrunq; simul esse. Nam ex eo quidem quòd perficiũt felicitatem, effectiua sunt bona: ex eo uerò quòd illam ueluti partes ipsius implẽt, ad finẽ pertinẽt. Pari ratione malorũ quoq; alia esse finalia, alia effectiua, alia in utrunq; modum se habentia. Inimicum nempe & quæ ab ipso oriũtur incommoda effectiua esse.

Stupiditatem autem & humilitatem, & seruitutẽ, & molestiam, & mœrorem ac tristitiam, omnem actum malitiæ ad finem pertinere. Ea uerò se utroq; modo habent. Nam & ex eo quòd inferunt infelicitatem, affectiua sunt: & ex eo quòd eam, utpote ipsius partes, implent, ad finem pertinent. Præterea bonorum animi, alia habitus sunt, alia
* διαθέσεις. affectiones, alia neutrũ eorũ.* Affectiones quidẽ uirtutes
* ἐνέργειαι. sunt, habitus autem studia. Porrò* actiones neq; habitus neq; affectiões sunt. Cõmuniter autẽ bonorũ quædã sunt mixta, ut fœcunditas prolis, & quieta senectus. Simplex uerò bonũ est scientia, ac semper quidem præsentia bona uirtutes, non semper autẽ, ut gaudiũ, deambulatio. Bonum autẽ omne conducens, & oportunũ, & cõmodũ, & utile, & honestum, & pulchrũ, & optabile, & iustum esse. Cõducẽs quidẽ quod ea cõferat, quibus emolumentum capimus. Oportunũ quod ea quæ oportet cõtineat. Commodũ, quod ad id accommodatũ sit, ut excedat emolumento extrinsecus cõtra cõtracta cõmercia. Vtile, quod usum præstet utilitatis. Honestũ uerò quod laudabilem cõuenientiã operetur. Pulchrum, quod moderatè sui usum præbeat: ὠφέλιμον, quod tale sit ut iuuare poßit. Optabile, quod eiusmodi est ut optione præposita meritò id eligamus. Iustum uerò, quod iuri ac legi cõcordet, efficiatq; societates. Honestũ autẽ quod sit, perfectũ dicũt bonũ quod omnes à natura habeat quæsitos numeros, sitq; perfectè moderatũ. Eius quatuor species tradũt, iustitiã, fortitudinẽ, tẽperantiã & scientiã. Porrò his honestas actiones consummari. Eadẽ itidẽ ratione turpe quod est, in species quatuor scindunt, in iniustitiã, formidinẽ, intemperantiã, & insipientiam. Dici autem honestum unicè quidem, quod eo qui hoc præditi sunt, meritò omni laude dignos facit. Aliter autem

autem bene & aptè ad opus ſuum natum eſſe. Aliter uerò quod exornet, cùm dicimus ſolum ſapientem bonum, honeſtumq; eſſe. Dicunt autem quod honeſtum ſit, id ſolum eſſe bonum, ut Hecato in primo de bonis ait, ut Chryſippus in libro de honeſto. Id autem eſſe uirtutem & quod ſit uirtutis particeps, cui æquale illud eſt, bonum omne quod ſit, id etiam honeſtũ eſſe. Honeſtũ autē ac bonum tantundē ualere. Id autē huic ſimile eſt. Nam quia bonum eſt, honeſtum eſt: Eſt autem honeſtum, bonum ergo eſt. Putant & omnia bona eſſe paria, bonumq; omne ſummopere eſſe appetendum, idq; nec augmentum ſuſcipere, nec detrimentũ. Eorum autem quæ ſunt, aiunt alia bona, mala alia, alia neutra. Bona quidem uirtutes eſſe, prudentiam, iuſtitiam, fortitudinem, temperantiam, & cætera id genus. Mala uerò his oppoſita uitia, imprudentiam, iniuſtitiam, & cætera. Neutra uerò, quæ neq; proſunt neq; obſunt, ut eſt uita, ſanitas, pulchritudo, uoluptas, uires, opes, gloria, nobilitas, & quæ eis oppoſita ſunt, mors, ægritudo, dolor, turpitudo, infirmitas, inopia, obſcuritas atque ignobilitas, & his ſimilia, ut ait Hecato in ſeptimo de fine, & Apollodorus in Etice, & Chryſippus. Non enim eſſe iſta bona, ſed indifferentia per ſpeciem producta. Sicut enim caloris proprium eſt calefacere, non refrigerare, ita & boni propriũ prodeſſe eſt, & non nocere. Non autē magis proſunt, quàm noceāt opes atq; ſanitas. Quo autē bene & malè uti poſſumus, id bonũ non eſt: diuitijs autem & ſanitate bene & malè uti poſſumus, nō eſt igitur bonũ opulentia & ſanitas. Poſsidonius tamen iſta quoq; bona eſſe dixit. Sed neq; uoluptatē bonũ eſſe dicunt, & Hecato in nono de bonis, & Chryſippus in libris de uoluptate. Eſſe enim & fœdas uoluptates: uerùm nihil quod fœdum

ſit eßе bonum. Prodeſſe autem eſt mouere, aut habere ſecundum uirtutem. Contrà uerò nocere eſt mouere, aut habere ſecundum uitium. Duobus autem modis dici indifferentia. Vno quidem, ea quæ neq; ad felicitatem, neq; ad infelicitatem conferunt, ut ſunt diuitiæ, ſanitas, uires, gloria, & cætera id genus. Nam & ſine his contingit felicem eſſe, cùm earum uſus uel rectus felicitatis, uel prauus infelicitatis autor ſit. Aliter autem dicuntur indifferẽtia, quæ neq; appetitum, neq; occaſionem mouent, ut eſt, uel * pares in capite habere capillos, uel impares, uel extendere, uel cõtrahere digitum. Priora enim quæ diximus indifferentia non ita ſe habent. Illa quippe & appetitũ et occaſionẽ mouent. Icci rco alia quidẽ ex eis eliguntur, cũ cætera æqua ratione uel eligenda ſint, uel fugienda. Porrò indifferẽtium alia quidẽ * producta ſunt, quæ uocant, alia abducta. Producta quidem, quæ habeant exiſtimationem abducta uerò quæ exiſtimatione careant. Exiſtimationem uerò quidem conferre aliquid ad conſentaneã uitam, quæ circa omne bonũ eſt. Aliam uerò mediam quandã uim, aut uſum conferre ad eam uitam quæ ſit ſecundum naturam, cuiuſmodi dicere poßimus opes atq; ſanitatẽ, ſi quid afferant cõmodi ad naturalem uitam. Metuere enim nunquam ſapientẽ, ſed cauere. Cupiditati uoluntatem contrariam dicunt, quæ ſit appetitio rationabilis. Quemadmodum igitur ſub prioribus perturbationibus quædam cadunt, ita & ſub primis affectionibus. Namq; uoluntati adiungi beneuolẽtiam, placiditatem, lenitatem, dilectionem. Cautioni autẽ uerecundiam, caſtitatem, et cætera id genus. Gaudio iocunditatem, lætitiam, æquanimitatem. Aiunt autem & ſemper quietum eſſe, ac perturbationibus uacuum. Eßе item & aliũ ſine affectu malum, quod tantundem ualet, ac ſi

* ἀρτίας.

* προηγμένα.

si dicatur durus & ad uirtutis actiones immobilis. Fastu itidem uacare sapientem, quippe tanti honorem & gloriã existimare, quanti dedecus & ignominiam: esse & malum quemlibet sine fastu. Quippe qui æquè mouetur ad decus & ignominiam. Seueros item aiunt esse sapientes omnes, quòd neq; ipsi loquantur ad uoluptatem, neq; ab alijs ad uoluptatem dicta admittant. Esse autẽ & alios seueros qui ad rationẽ acris uini seueri dicantur, quo ad medicamenta potius quàm ad * propinationem utuntur. Synceros item esse sapientes, obseruareq; & cauere solitè, ne quid de se melius quàm sit commẽdare putemur, fuco seu arte aliqua mala occultante, & bona quæ insunt apparere faciente, ac circuncidere uocis omnem fictionem. Esse itidem speciem à negotijs remotos. Cauere enim ne quid præter officium faciant, ac eos uinum quidem bibere, non autem inebriari. Nunquam item sanitate mentis excidere. Incidere tamen aliquando in imaginationes absurdas, propter atræ bilis redundantiam, siue ob delirationẽ, nõ quidem deuiatione rationis, uerùm ex imbecillitate naturæ. Neque dolore capiendum sapientem, quòd ea ægritudo sit animi, ratione aduersante, contractio, quemadmodum Apollodorus ait, in moralibus. Diuinos quoq; esse, quòd in seipsis quasi habeant deum. Malum uerò, impium & sine deo esse, quòd duplici ratione accipitur, siue quòd deo cõtrarius dicatur, siue quòd aspernetur deum. Id tamen malis omnibus non conuenire. Pios autẽ & religiosos esse sapientes, peritos enim esse diuini iuris omnes. Porrò pietatem scientiã esse diuini cultus: dijs item eos sacrificia facturos, castosq; futuros. Quippe ea quæ in deos admittũtur peccata detestari, dijsq; charos ac gratos fore, quòd sancti iustiq; in rebus diuinis sint. Solos uerò sacerdotes esse sapientes, consulere

* προπόσιν.

lere quippe ac decernere * uerò cum errore fiunt, ut mutilare seipsum, substantiamq́; proijcere : eadem ratione & de his quæ præter officium sunt. Præterea officiorum alia quidem semper efficienda sunt, alia uerò non semper. Et semper sanè, ut est interrogare atq; respondere, & ambulare, & eius generis omnia. Eadẽ & in his quæ sunt præter officium ratio est. Est etiam in medijs officiũ aliquod, ut est pueros obtemperare pædagogis. Aiunt autẽ animã octo in partes esse diuisam. Esse autem has illius partis quinq; sensus, & uocis & cogitationis instrumentum, quæ est ipsa mens, & generandi uim. Enimuero ex falsis accedere mentis peruersionem, ex eáq; complures pullulare perturbationes, atq; inconstantiæ causas. Est autẽ secundũ Zenonem ipsa perturbatio irrationabilis ac præter naturã animi motus, aut immodicus animi impetus. Porrò perturbationum supremarũ, ut ait Hecato in secundo de perturbationibus, ac Zeno in eo quem scripsit itidem de perturbationibus libro, quatuor esse genera, dolorem, metũ, concupiscentiam, uoluptatem. Putant autem perturbationes iudicia esse, ut Chrysippus in libro de perturbationibus ait. Quippe auaritiam opinionẽ esse de pecunia, quòd honesta sit: ebrietatemq́; itidem, & intemperantiã, & cætera similia. At dolorem quidem irrationabilem animi cõtractionem esse. Eius autem species misericordiam, inuidiam, æmulationem, zelotipiam, angorem, conturbationẽ, tristitiam, mœrorem, confusionem. Misericordiã dolorem esse ex alterius prolata iniuria. Inuidiam uerò dolorẽ esse in alienis bonis. Aemulationem dolorem ex eo, quòd alius eo potiatur quod quisq; cupierit. Zelotypiam ægritudinem esse ex eo uenientẽ, quòd adsit alteri quod ipse quisq; habeat. Angorem uerò ægritudinem esse premẽtem, Con-

turb

turbationem ægritudinem esse urgentem, difficultatemq; præstantem. Tristitiam ægritudinem altius insitam animo, itq; crescentem. Mœrorem ægritudinem laboriosam. Cō-fusionem ægritudinem esse irrationabilem, mordentem, & præsentia conspici prohibentem. Timorem autem esse metum impendentis mali. Porrò ad timorem & ista referunt, metum, pigritiam, pudorem, terrorem, tumultum, anxietatem. Esse autem metum timorem trepidationem faciētem. Pudorem metum esse ignominiæ. Pigritiam metum futuri laboris. Terrorem metum ex insuetæ rei imagine proficiscentem. Tumultum metum esse cum adhæsione uocis. Cōcupiscētiam uerò irrationalem esse appetitum, cui & ista tribuantur, indigentia, odium, contentio, ira, amor, iracundia, excandescentia. Est autem indigentia cupiditas quædam cùm eo nō potimur quod cupimus, ac ueluti à re ipsa separata, frustra uerò ad illum nititur. Odium uerò est cupiditas qua malè cuiquam optamus, cum profectu aliquo & incremento. Contentio cupiditas quædam est circa opinionem tuendam. Ira libido puniendi eius est, qui læsisse uideatur iniuria. Amor autē est cōcupiscentia quædam in præstanti ingenio uiros non cadens. Est enim insidiatrix industriæ & studij per apertam ac se ingerentem pulchritudinem. Iracundia est ira inueterata & plena odij, ulciscendi tempus obseruans, quod hisce uerbis ostenditur:

Εἴπερ γὰρ τε χόλον γε καὶ αὐτῆμαρ καταπέψῃ
Ἀλλάγε καὶ μετόπισθεν ἔχει κότον ὄφρα τελέσσῃ. hoc ē,
Nam si quidem ad tempus bilem sibi concoquat atram,
Non tamen ira animo excedet nisi pœna sequatur.

Porrò excandescentia est ira nascens, & mox subsistens. Cæterū uoluptas est irrationabilis eius rei appetitus quæ uideatur expetenda. Eius partes sunt, delectatio, gaudium in ma

in malis, oblectatio, effusio. Est autem delectatio uoluptas suauitate auditus animam deliniens. Insultatio autem uoluptas in malis alienis. Oblectatio quædam est inductio animiq; inclinatio, ad uoluptatem emolliens. Effusio uerò uirtutis dissolutio est, atq; remißio. Sicut autem in corpore sunt ægrotationes quædam, ueluti podagræ, & articulorum dolores, ita & in animo gloriæ, & uoluptatis appetitio immodica, & cætera eiusdem generis. Est ægrotatio morbus cum imbecillitate. Morbus autem opinatio uehemens eius rei quæ uideatur expetenda. Et sicut in corpore casu gignuntur ægritudines, quemadmodum κατάῤῥοι, & διάῤῥοια, ita & in animo sunt quædam procliuitates, ut inuidentiæ, contentiones ac similia. Esse autem & bonas affectiones aiunt tres, gaudium, cautionem, uoluntatẽ. Esse uero gaudium placidum, & constans contrarium dolori, rationabilemq; uoluptatem. Cautionem uerò, malorũ declinationem cum ratione timori contrarium, quæ est declinatio sine ratione.† Nam metuere existimationem probati uicißitudinem, quancunq; statuerit peritus rerum, ut uerbi gratia, commutare cum hordeo triticum. Esse igitur producta, quæ & existimationẽ habent, ut in eis quidem quæ ad animã pertinent, ingenium, artem, profectum, & his similia. In corporalibus autem, uitam, sanitatem, robur, bonam habitudinem, integritatem, pulchritudinem. In eis uerò quæ sunt exterius, diuitias, gloriam, nobilitatem, & in his similia. Contrà autẽ superioribus, in his quidem quæ ad animum pertinẽt, obtusionem, hebetudinem, inertiam, & his similia. Porrò in rebus corporis, mortem, morbum, imbecillitatem, malam habitudinem, debilitatem, turpitudinem, & his similia. In exterioribus autem, paupertatem, obscuritatem, ignobilitatem, & cætera in hunc modum.

[Handwritten margin note beside "clinatio sine ratione": † Hic incipit ab[illegible] [illegible] [illegible] p. 362.]

[Handwritten margin note beside "his similia. In corporalibus": cf. Stob. fol. 14.]

Neq;

Neq; uerò producta sunt, neq; non producta, quæ neutro se habent modo. Præterea productorum alia quidem per seipsa producta sunt, alia uerò propter alia, alia & propter seipsa, & propter alia. Per seipsa quidem, ut ingenium, profectus, & similia. Per alia uerò, ut diuitiæ, nobilitas, & cætera id genus. Ob seipsa uerò & alia, ut ualentia, uiuacitas, sensuum incolumitas. Per seipsa quidem, quia per naturã sunt: per alia uerò, quia non modico usui sunt. Eodem se modo habet abductum contraria ratione. Officium autẽ id eße dicunt, quod cur factum sit probabilis ratio reddi potest: pertingere autem id ad arbores etiã & animantes. Notari nãq; & in his officia. Cæterùm & à Zenone primo τὸ καθῆκον ita appellatum est officiũ, ex eo quòd per quosdam ueniat, appellatione sumpta. Esse autẽ id actionẽ quandã naturalibus rebus propriã. Nam ex his quæ secundũ appetitum geruntur, alia quidem esse officia, alia præter officium. Ea uerò officia intelligenda, quæ ratio faciẽda suaserit, ut parẽtes honorare, fratresq; ac patriam tueri, amicos parare, illisq; adesse. Præter officium sunt quæ ratio fugiẽda suggesserit, ut est parẽtes negligere, fratrum omittere curã, amicis non consentire, patriamq; aspernari, & cætera in hunc modum. Quæ autem ratio fieri, neq; uetat, neq; postulat, ea neq; officium esse, neq; præter officium, ut est festucã tollere, tenere stylum, *urceum & cætera id genus. Atque alia quidem officia *στλεγγίδα. esse absq; errore, alia cum errore. Sine errore quidem, ut ualetudinem suam, sensusq; tueri & similia. Quæ de sacrificijs, templorum instructionibus* inductionibusq; cæteris quæ sunt dijs gratißima. Colendos item parentes ac fratres secundum deos monent. Aiunt autem affectum & indulgentiã in filios ipsis esse naturalẽ, malisq; inesse negant,

gant. Peccata item paria existimant, ut Chrysippus a[it] in IIII. naturalium quæstionum, Persæusq́;, & Zen[o]. Nam si uerum uero maius non est, nec falsum falso mai[us] erit, ita nec fraus fraude, nec peccato peccatum. Nam & qui centū stadijs abest à Canopo, & qui uno, æque in C[a]nopo non sunt, ita & qui minus peccat, & qui amplius, æque in* recto opere non sunt. Heraclides tamē Tarsensi[s] Antipatri Tarsensis necessarius, atq; Athenodorus impa[]ria peccata dicūt. Accessurū item sapientem ad remp. ni[si] quid impediat, ut Chrysippus in I. de uitis ait: namq; & uitia propulsaturum, & ad uirtutem excitaturum ciu[es] suos. Vxorem item ducturum, procreandorum liber[o]rum causa, ut Zeno ait in repu. Sapientem præterea n[on] opinaturum, hoc est, mendacio non accessurum, neq; asse[n]surum cuiquam, cynicam sectam amplexurum: esse eni[m] illam ualidam ac celerem ad uirtutem uiam, ut Apollod[o]rus in moralibus fatetur. Gustaturū insuper humanas ca[r]nes, si ita casu obuenerit. Solumq́; sapientem esse liberu[m], malos autem seruos. Esse enim liberalitatem per se al[i]quid agendi, qua stulti & mali omnino careāt. Esse aute[m] & seruitutem aliam quæ in subiectione consistat, & te[r]tiam quæ in conditione ac subiectione sit, cui opponit[ur] dominatio & ipsa mala. Non modò autem liberos esse s[a]pientes, uerùm & reges. Cùm sit regnum imperium n[e]mini obnoxiū, quod de sapientibus solis aßeritur, ut Chr[y]sippus ait in lib. quòd Zeno propriè sit usus nominib[us]. Statuere enim ait oportere principem de bonis ac mal[is]: hæc autem malorum scire neminem. Similiter ad ma[gi]stratus, & iudicia, & oratoriam solos illos idoneos, ne[mi]nemq́; malorū. Esse itidem & inculpatos, quòd in pecc[a]ta incidere non poßint: esse innocuos, nam neq; alijs noce[re], ne[q;]

* ἐν τῷ κατορθοῦν.

neq; sibi: misericordes autem non esse, neq; ueniam alicui habere. Neq; enim prætermissuros constitutos à lege cruciatus. Nã cædere misericordiaq; & mãsuetudo ipsa nulli inest animæ, aduersus cruciatus simulatione benignitatis, neq; illos arbitrari duriores. Sapientem nihil eorum admirari, quæ uideantur inopinata, & insperata, ut Charonia, fluxusq; maris ac refluxus, & fontes calentium aquarum, atq; ignium euaporationes. Enimuero neq; solitarius, inquiunt, sapiens uiuet. Est enim familiaris natura atque actione gaudet, exercitationemq; suscipiet firmandi ac roborandi corporis causa. Orabitq; inquiunt sapiens, ac uota faciet, bona à dijs postulans, ut Posidonius in primo de officijs, & Hecato in tertio de paradoxis aiunt. Dicunt item amicitiam solos inter bonos quos sibi inuicem studiorum similitudo conciliet, posse consistere. Porro amicitiam ipsam societatem quandam esse dicant omnium, quæ sunt ad uitam necessaria, cùm amicis ut nobisipsis utamur: atq; ob id amicum eligendum pronuntiant, amicorumq; multitudinẽ inter expetenda ponunt: inter malos non posse constare amicitiam. Cum nemine stultorum esse litigandum, omnesq; stultos insanire. Neq; enim prudentes, esse uerùm per insaniæ æqualem stultitiam omnia gerere. Sapientem omnibus benefacere, sicuti & Ismeniam dicimus tibijs omnibus bene cecinisse. Sapientum quoq; esse omnia. Quippe perfectam illis potestatem à lege præstitam. Cæterùm malorum ac stultorum quidem esse quemadmodum & iniquorum, aliter quidem ciuitatis, aliter utentium dicimus. Virtutes sibi inuicem ita esse connexas, ut qui unam habuerit, omnes habeat: esse enim illarum communes speculationes, ut Chrysippus in primo de uirtutibus, & Apollodorus in physice secundum * antiquum morem, & He- *τὴν ἀρχαίαν.

u cato

cato in III. de uirtibus aiunt. Qui enim probus sit, ea dispicere, & agere quæ sint agenda, quæ uerò facienda sint, ea & eligenda esse & sustinenda & distribuenda & perseueranter tenēda. Sequuntur autē prudentiā consiliorum maturitas, & intelligentia, temperantiā uerò ordinis dexteritas, & ornatus. Iustitiam autem æquitas & gratitudo, fortitudinemq; cōstantia atq; ualentia. Placet autem eis nullum inter uirtutem & uitium esse mediū. Peripateticis contrà inter uirtutem & uitium profectum facientibus. Quemadmodū enim lignum aut distortum aut rectū oportere esse aiunt, ita iustum uel iniustum: neq; uerò iustius neque iniustius, atq; in cæteris similiter. At uirtutem Chrysippus quidem amitti posse, Cleanthes uerò non posse ait. Ille posse amitti per ebrietatem & atram bilem, ille non posse ob firmas ac stabiles comprehensiones, ipsam uerò esse eligendam. Erubescimus deniq; in his quæ malè agimus, adeò ut quod sit honestum, id solum scimus esse bonum, ipsamq; sibi sufficere ad bene beateq; uiuendum, ut ait Zeno & Chrysippus in libro de uirtutibus, & Hecato in secundo de bonis. Si enim, inquit, magnitudo animi sola sufficit, qua omnes fastigio mentis transcendamus, ipsaq; pars uirtutis est, profectò & uirtus sola sufficit ad beatam uitam, ea quoq; cōtemnens quæ molesta uidentur. Panætius tamen & Posidonius uirtutem minimè sufficere dicunt, uerùm opus est bona ualetudine, & affluentia rerū & robore. Placet itē eis uirtute semper uti, sicuti Cleanthes ait. Amitti enim non potest, semperq; perfecto animo utetur sapiens. Natura quoq; ius non positione constare, sicuti & legē & rectā rationē, ut Chrysippus in libro de honesto ait. Videtur autē eis ne dissonantiā quidē à philosophia discedere. Hac enim ratione prius defecturā omnē uitam

uitam quàm defuturam philoſophiam, ut Poſsidonius in exhortationibus ait. Liberales quoq; diſciplinas eſſe magno uſui ſapienti, Chryſippus autor eſt. Placet item illis nullum nobis ad animantes cæteras ius eſſe, ob naturæ diſſimilitudinem, ut Chryſippus in primo de iuſtitia, & Poſsidonius in primo de officijs tradunt. Amaturum quoq; ſapientem eos iuuenes qui præ ſe ferant indolem generoſam, ingeniumq́; ad uirtutem propenſum, ut Zeno in libro de repub. & Chryſippus in libro de uitis primo, & Apollodorus in libro de moralibus aiunt. Amorem uerò adminiculum beneficentiæ propter apparentem uenuſtatem, neq; congreſſus eſt uerum amicitiæ. Nam Thraſonidem & quidem cùm haberet in poteſtate amatam, abſtinuiſſe ab ea, ne in odium ueniret. Eſſe igitur amorẽ amicitiæ nodum, ut Chryſippus in libro de amore ait, neq; eſſe eum in uitio. Pulchritudinem item uirtutis eſſe florem, & cùm triplex uitæ genus ſit ſpeculantiuum, actiuum, & rationale, tertium illud eligendum dicunt. Quippe de induſtria factũ à natura rationale animal ad ſpeculationem, & actionem. Rationabiliterq́; aiunt ſapientem ſeipſum educturũ ex uita, & patriæ & amicorum cauſa, ſiue inter nimium acerbos doloris aculeos, ſiue membrorum mutilationes, aut incurabiles morbos illi occumbendum ſit. Placet item illis uxores quoq; communes eſſe oportere apud ſapientes, ut quilibet illi congrediatur quæ ſibi prior occurrit, ut ait Zeno in rep. & Chryſippus in li. itẽ de rep. Diogene itidẽ Cynico ac Platone huius rei autoribus. Omnes enim patrum inſtar æqua charitate diligemus, tolleturq́; adulterij ſuſpicio & zelotypia. Eam uerò remp. eſſe optimã quæ ſit mixta ex regno, & populari dominatu, optimorũq; potentia, atque in moralibus quidem decretis huiuſmodi ſunt,

pluraq́; huiuſmodi tradunt, non improbabili ratione ſubnixi. Verùm iſta ſummatim, ac ueluti per capita & elementa tetigiſſe ſufficiat. Cæterùm phyſicam rationem diuidunt in locum, de corporibus, & principijs, & elementis, & dijs, & finibus, & loco, & inani. Et iſta quidem per ſpecies diuidunt, generaliter autem in locos tres, de mundo, de elementis, tertium de cauſis. De mundo locum in duas diſtinguunt partes. Vna enim conſideratione in ipſius aſci ſci ſocietatem, & mathematicos, per quam defixis uagisq́; ſyderibus diſputant, quemadmodum ſi ſol tantus ſit, quantus uidetur, & lunæ itidem quanta ſit magnitudo, & de ortu, occaſuq́; ſyderum, atq; cæteris huiuſmodi quæſtionibus. Alteram eius conſiderationem eſſe, quæ ſolis congruat Phyſicis, qua quæ ſit illius ſubſtantia quæritur, ac de ſole utrum genitus, an ingenitus ſit, & utrum animatus ſit, an inanimis, corruptibilis'ne an incorruptus, & prouidentia agatur nec'ne, atque in hunc modum de reliquis. Cauſalem quoque rationem & ipſam eſſe bipartitam. Eius alteram ſpeculationem medicis eſſe communem quæſtionem, qua inquirunt de principali animæ, & de his quæ fiunt in animo, & de ſeminibus, atq; eius generis cæteris. Reliquum uerò mathematicos quoq; ſibi uſurpare, quo modo uidelicet uidemus, & quæ ſit cauſa perſpicacis imaginationis, qua ratione conſtent nubes, tonitruaq́;, & irides, & *areæ & cometæ, & his ſimilia. Videtur autem illis duo eſſe rerum omnium principia, faciens uidelicet ac patiens. Quod igitur patitur ſine qualitate eſſe ſuſtantiam materiam. Quod autem faciat, uerbum deum eſſe quod in ipſa ſit. Hunc enim quippe ſempiternum per ipſam omnem ſingula creare. Ponit autem hoc decretum Zeno Citticus in libro de eſſentia. Cleanthes quoq; in libro de

*ἅλως.

atomis

atomis, & Chrysippus in primo physicorum in fine. Archedemus quoq; in libro de elementis, & Poßidonius in secundo naturalis rationis. Differre autem aiunt principia, & elementa. Nam illa quidem ingenita esse, & corrumpi non posse elementa uerò per igneam euaporationem corrumpi. sed & corporea esse principia, & ipsa informia, hæc uerò formata. Corpus autem appellat Apollodorus in physica, quod secetur in tria, in longitudinem, latudinem, & altitudinem. Id autem solidum corpus appellatur. Porrò superficies est corporis finis, seu corpus longitudinem solam habens, ac latitudinem, sed carens altitudine. Hanc autem Poßidonius in quinto de sublimibus & secundum intelligentiam, & secundum substantiam reliquit. Linea superficiei finis est siue longitudo absq; latitudine, siue corpus solam habens longitudinem. Punctus autem est lineæ finis, notaq; minima. Vnum quoq; deum esse, ipsumq; & mentem, & fatum, & Iouem, multisq; alijs appellari nominibus. Principiò igitur illum cùm esset apud se, substantiam omnem per aërem in aquam conuertisse. Et quemadmodum in fœtu semen continetur, ita & hanc serendi rationem in humore talem resedisse materia ad operandum aptißimè parata, ex qua cætera post hæc gignerentur. Tum genuisse primum elementa quatuor, ignem, aquam, aërem, terram. Disserit ista Zeno in libro de uniuerso, Chrysippusq; in primo physicorum, & Archedemus in quodam de elementis. Est autem elemeutum ex quo primò prodeũt quæ fiunt, & in quod extremũ soluuntur. Esse autẽ quatuor elementa simul, infectã, incompositamq; substantiam materiam. Esse autem ignem calidum, aquam liquidam, aërem frigidũ, terramq; aridam. Quinetiã adhuc in aëre inesse eandem partem. Summo enim in loco ignem

esse quem æthera appellent. In quo primũ immobiliũ astrorum orbẽ esse natum, deinde errantium, post hunc aëra, tũ aquam, extremum autem omniũ terram, quæ media omniũ sit. Mundum uerò tripliciter dicunt ipsumq; deum, quem ex omni substantia dicunt propriam qualitatem, qui & incorruptibilis, & ingenitus sit opifex tanti operis ac ornamenti, ut quotannis orbes suos peragat sol, in seipsum omnium sustantiam consumens, ac eam rursus ex seipso gignens, ipsumq; ornatum astrorum mundum esse dicunt. Tertium qui sit ex utrisque compositus. Est autem mundus propriè qualitas uniuersæ substantiæ, siue ut ait Possidonius in meteoricis præceptis, qui constat ex cœlo & terra, atque ex illorum naturis siue qui constat ex dijs & hominibus, eisq; rebus quæ horum gratia conditæ sunt. Cœlum autem est extrema circunferentia in qua *diuinum omne fixum ac locatum est. Mundum quoq; regi ac administrari secundũ mentem ac prouidentiam, ut Chrysippus ait in v. de prouidentia & Possidonius in XIII. de dijs, mente per omnes illius partes pertingẽte, sicut et in nostra anima contigit, sed per has magis, per alias minus. Per quasdam enim ueluti habitus recessit, ut per ossa, ac neruos: per alias ueluti mens, ut per principale. Sic igitur & mundum totũ, qui animal est, & animatus, ac rationalis, habere principale suum æthera, ut ait Antipater Tyrius in octauo de mundo. Chrysippus autem in primo de prouidentia, & Possidonius in libro de dijs, cœlum aiunt principale esse mundi, Cleanthes uerò solem. Chrysippus autem rursus à se dissidens in eodem, purissimum dixit ac liquidissimum æthera, quem etiam primum asserunt esse deum sensibiliter, ueluti infusum esse per ea quæ sunt in aëre, per cunctas animantes & arbores, per terram autem ipsam secundum habi

*θεῖον.

habitum. Vnum esse mundum & hunc finitum, globosaq; figura. Nanque ad motum esse huiusmodi orbem aptissimum, ut ait Posidonius in quinto de ratione physica, & Antipater in libris de mundo. Extra ipsum autem circunfusum esse uacuum immẽsum, quod sit incorporeum. Incorporeum autem id esse, quod à corporibus contineri queat, non autem contineatur. Porrò nihil in mundo esse uacuũ, sed inter se mirabili esse unitate deuinctum. Id enim cogere cœlestium ad terrena concordiam & congruentiam. De uacuo autem disserit Chrysippus in lib. de inani, & in primo naturalium artium, & Apollophanes in physica, Apollodorus item & Posidonius in secundo rationis naturalis. Esse autem incorporea hæc similia. Tempus præterea esse incorporeum, quod interuallum sit mundani motus. Huic præteritum quidem esse infinitum ac futurum, præsens autem finitum. Placet autem eis corruptibilẽ esse mundum, quippe genitum eorum ratione quæ per sensus intelliguntur. Cuius & partes sunt corruptibiles, & totum, partes autem mundi corruptibiles sunt: In se enim inuicẽ mutantur. Est igitur corruptibilis mundus. Ac quicquid mutari in deterius potest, corruptibile est: mũdus autẽ huic mutationi & corruptioni obnoxius est, Namq; et siccatur & in humorem soluitur. Mundum uerò fieri, cum ex igne substantia per aërem uersa in humorem fuerit, deinde crassior ipsius pars effecta fuerit terra, porrò subtilior in aërem cesserit, eademq; magis ac magis extenuata in ignem euaserit. Tũ ex his permixtis exortas esse animãtes, & arbores, & alia eiusmodi. De generatione igitur & corruptione mundi, & Zenon in lib. qui de toto inscribitur disputat, & Chrysippus in primo physicorũ, & Posidonius in 1. de mũdo, Cleanthes itẽ, & Antipater in x. de mundo.

Incorporeum

Porrò Panætius corruptibilem asserit mundum. Quòd autem sit animal mundus, & rationale, & animatum, & intelligibile, & Chrysippus in primo de prouidentia disserit, & Apollodorus in Physica, & Poßidonius. Sit autem animal quod sit substantia animata sensibilis. Animal enim eo quod non sit animal præstantius est. Nihil autem mundo præstantius est. Est ergo animal mundus. Porrò animatum esse inde manifestum est, quòd anima nostra inde ueluti auulsa sit. Boëtus autem ait non esse animal mundum: Vnum autem esse, & Zeno in libro de toto, & Chrysippus, & Apollodorus in naturalibus, & Poßidonius in primo naturalis rationis tradunt. Vniuersum autem dicitur, ait Apollodorus, mundus, & secundum alterum modum id quod ex mundo, & exteriore uacuo constat. Mundus igitur finitus est, sed inane illud infinitum. Cæterùm sydera illa quæ fixa sunt cum cœlo toto unà circunferri, errantia uerò suis motibus agi. Porrò solē obliquum iter peragere per signiferum orbē. Lunam similiter nunc plenam esse, nunc cornibus fulgere. Esse autem solem purißimum ignem, ut ait Poßidonius in decimo septimo de cœlestibus, ac terræ molē sua magnitudine uincere, ut idem ait in decimo sexto naturalis rationis. Esse autē orbicularē ad mundi rationē, idē ipse autor est. Ignē idcirco esse, quòd omnia ignis peragat munera, maiorem autem terræ globo, quòd tota ab illo illustretur, neq; ipsa modò, sed etiam cœlum. Id quòd & terra coni instar umbrā faciat, maiorē esse significat. Omnibus autem ex partibus cerni propter magnitudinem. Lunam uerò plus habere de terra, quippe quæ illi propior est. Nutriri autē & hæc ignea, & astra cætera. Solē quidem ex mari magno, quòd sit intellectualis uapor. Lunam uerò ex potabilibus undis, quòd sit permixta aër,

:c uicina terræ, ut Poßidonius in ſexto de ratione naturæ
it, ex terra cætera. Putant & ſydera globoſa eſſe, & im-
nobilem terram. Lunam proprio quidem carere lumine,
ed id à ſole mutuare. Deficere autem ſolem cùm ante illum
x ea parte qua terras reſpicit, ſe oppoſuerit luna, ut in li-
ro de uniuerſo ſcribit Zeno. Apparet enim quando ex con
urſione mutua illum occulit, rurſumq́; reſtituit. Notatur
d maximè per uas æreum patens in quo ſit aqua. Lunam
erò cùm in terræ inciderit umbram, quocirca tunc ſolùm
oc defectu laborare, cùm plena fuerit, & quidem cùm per
iametrum ſoli menſibus ſingulis obiecta ſit. Nam cùm ob-
quo motu contra ſolem moueatur, latitudine differt, cùm
el ad auſtralem, uel ad ſeptentrionalem uergit plagam.
Cùm tamen illius latitudo ad ſolis, & eam quæ media
ıteriacet, latitudinem uenerit, deinde fuerit emenſa ſolem,
ınc deficit. Mouetur autem eius latitudo per ea quæ me-
ia ſunt in chelis & ſcorpio & ariete & tauro, ut ait Poſ-
donius. Deum uerò eſſe animal immortale, rationale, per-
ectum ac beatum, à malo omni remotiſſimum, prouidentia
ua mundum, & quæ ſunt in mundo adminiſtrans omnia.
Non tamen ineſſe illi humanæ formæ liniamenta. Cæterùm 377.
ſſe opificem immenſi huius operis, ſicut & patrem omniū.
Communiter autem et ipſius partem, quæ per omnia pene-
ret, eamq́; multis appellari nominibus iuxta proprietates
uas. Nanq; Græcis Δία appellari, quòd per ipſum ſint
omnia. Eundem ζῆνα uocari, quòd uitæ omnium ſit autor.
ἀθηνᾶν autem, quòd in æthere diſtentum ſit imperium eius.
ἥραν uerò, quòd in aëre. ἥφαιστον, quòd in artificiali igne. 316. Φ.p.94.
ποσειδῶνα, quòd in humore. δήμητραν, quòd in terra. Iti-
dem & appellationes alias probabili quadam ratione in-
diderunt. De diuina ſubſtantia, Zeno ait mundum totum

atq; cœlum. Chrysippus quoq; in primo de Dijs, & Posidonius in primo de Dijs, & Antipater in septimo de mundo, aërem ipsius substantiã tradunt. Boëtius autem in libro de natura, Dei substantiam fixorum syderum globum dixit. Naturam uerò aliquando quidem exponunt, quæ contineat mundum, aliquando uerò quæ germinare humum facit, nasciq; super terram omnia. Est autem natura habitus ex seipso motum accipiens, iuxta seminalem rationem, efficiensq; & continens quæ ex ipsa constant, statutis diffinitisq; temporibus, eaq; faciens à quibus discreta per naturam est. Hanc autem & uoluptati præferre commodum, quòd ex hominis constat opificio. Fato autem fieri omnia Chrysippus in libris de fato, & Posidonius in secundo de fato, & Zeno, Boëtius quoq; in primo de fato tradunt. Est autem fatum connexa rerum series, siue ratio per quam mundus administratur. Diuinationem autem omnem aiunt subsistere, aut etiam esse prouidentiam. Ipsamq; per ascensus quosdam artem diffiniunt, ut ait Zeno, & Chrysippus in secundo de diuinatione, Athenodorusq;, & Posidonius in duodecimo de ratione naturæ, & in quinto de diuinatione. Panætius autem hanc non subsistere dixit. Enimuero rerum omnium substantiam, primam materiam dicunt, ut & Chrysippus in primo rerum naturalium, & Zeno. Est autem materia ex qua quiduis constat. Appellaturq; dupliciter, materia scilicet atq; substantia, siue illa omnium, siue rerum singularum, ac ueluti particularium causa. At omnium quidem materia neq; maior neq; minor efficitur. Est autem alia eorum quæ in parte sunt. Corpus autem esse substantiam definiunt, idq; finitum, ut Antipater ait secundo de substantia, & Apollodorus in Physica, paßibilisq; est, ut idem ait. Nam si esset immutabilis, nulla ratio-

e quæ fiunt ex ea fieri possent. Hinc & illius sectio in
ıfinitum tenditur, quam infinitam Chrysippus ait. Nihil
nim infinitum est in quod sectio cadit. Verùm finita est.
oncretiones item fieri per totum, ut Chrysippus in tertio
aturalium ait, & non per circumscriptionem, & appo-
tionem. Nam pusillum uini pelago iniectum, aliquandiu
bluctabitur, postea defluet, atq; unà corrumpetur. Quos-
am item esse dæmones dicunt, quibus insit hominum mise-
atio, inspectores humanarum rerum. Heroas quoq; solu-
s corporibus sapientum animas. Porrò ex his quæ ma-
ant ab aëre, hyemem quidem esse aiunt, aërem super ter-
am, congelatum ob solis longiorem discessum. Ver autem
mperiem aëris, quando suo ad nos cursu sol agitur. Aesta-
em uerò eminentem terræ aërem confotum & calefactum
olis ad septentrionem cursu. Autumnum quoq; fieri re-
ursu solis à nobis, ad ea loca à quibus fluunt. Cæterùm
uscemodi tempestatum autorem esse solem nubes euapo-
antem. Irim uerò reflexos esse ab humidis nubibus radios,
ue, ut ait Poßidonius in Meteorologica, declaratio scis-
ræ solis, seu lunæ in nube rosida concaua atq; continua,
d imaginationem ueluti in speculo imaginata magni or-
is circunferentiam. Cometas autem & pogonias & facu-
s ignes esse subsistentes, quando craßior aër ad ætherea
oca peruehitur. Iubar autem repentini ignis incendium,
uòd citò per aërem fertur, ac longitudinis imaginem de-
iniat. Pluuiã uerò cõuersionem ex nubibus in aquam, cùm
iue ex terra, siue ex mari ui solis sursum elatus humor effe
tu caruerit. Id uerò cõgelatam pruinam dici. Grandinem
erò concretam nubem à uento comminutam. Niuem au-
em humorem ex concreta nube, ut ait Poßidonius in octa-
o de ratione naturæ. Coruscationem accẽsionem nubium,

quæ

quæ à uento illi dantur, atq; rūpantur, ut Zeno in libro de uniuerso. Tonitruum uerò fragorem esse qui ex nubium collisione gignitur. Fulmen autem incensionem ualidam, uehemnti cum impetu terris irruentem, cùm inter se ui uentorum colliduntur nubes, atq; perrumpuntur. Alij conuersionem ignei ac flammantis aëris uiolenter delapsam. Typhonem uerò fulmen uiolentum, magna ui spiritus demissum, siue fumantem spiritum rupta nube dilapsum. Præsterem nubem igni circumfusam cum flatu in terræ concaua, seu concluso, & coartato spiritu in terra, ut ait in septimo Poßidonius. Esse autem illius plura genera, terræ motus, hiatus, illuuies, ebullitiones. Placet autem eis & ordinem ita se habere. Terra mediam centri rationē obtinere, post quam globosam aquam, & ipsam idem habere centrum cum terra. Ita ut in aqua terra sit, post aquam aërem sphæræ instar. Esse autem in cœlo circulos quinq;. Ex his primum septentrionalem qui semper appareat. Secundum tropicum æstiuum. Tertium æquinoctialem. Quartum hyemalem tropicum. Quintum antarcticum qui non appareat. Dicuntur autem παράλληλοι, quia non se inuicem conueniunt. Describitur tamen circa eundem polum. Porrò Zodiacus circulus obliquus est, equidistans. Quinq; autem sunt zonæ super terram. Prima septentrionalis super arcticum circulum rigore frigoris inhabitabilis. Secunda temperata. Tertia nimia ui æstus inhabitabilis, quæ torrida dicitur. Quarta temperata. Quinta australis itidem frigore inhabitabilis. Opinantur item naturam ignem esse
313. artificialem suo itinere ad generationem tendere. Id autem esse spiritum ignis speciem artisq; præ se ferentem. Animam uerò sensibilem, eamq; esse nobis insitum & ingenitum spiritum, ideo & corpus esse, ac durare post mortem,

Elmenh. ad Gennad. p.133.

tem,

tem, esse tamen obnoxium corruptioni. Cæterùm uniuersi animam esse incorruptibilem, cuius partes sunt animantium animæ. Zeno autem Citticus, & Antipater in libris de anima, & Poßidonius animam spiritum calidum dicunt. Hoc enim spirare nos atq; ab ipso moueri. Cleanthes quidem omnes perdurare, donec calore destituantur. Chrysippus uerò solas sapientium. Partes autem animæ octo esse dicunt, quinq; sensus, & quæ nobis insunt seminales rationes uocem præterea, & sermonem. Videre autem cùm id quod inter uisum subiectumq; lumen est, in coni intenditur speciem, ut Chrysippus in secundo Naturalium ait. Apollodorus aëris illam partem, quæ coni speciem habet prope uisum: Basin uerò prope id quod cernitur fieri: quemadmodum per uirgam uerberato aëre, quod uidetur ibi manifestum esse. Porrò audire cùm is medius inter loquentem, & audientem est, aër uerberatur orbiculariter, deinde agitatus auribus influit, quemadmodum & cisternæ aqua, per orbes iniecto agitatur lapide. Somnum uerò fieri, cùm is sensus circa principale soluitur. Causas uerò perturbationum reddunt eas, quæ circa spiritum fiunt conuersiones. Semen autẽ esse dicũt, quod eiusmodi gignere potest, à quibus quoq; ipsum discretum sit. Porrò hominis semen quod emittit homo, unà cum humido animæ commisceri partibus, pro commixtione rationis parentum. Id autem Chrysippus in secundo Naturalium ait spiritum esse secundum substantiam, idq; ex iactis in humum seminibus constare, quæ cùm antiqua fuerint, non iam nascuntur, quòd scilicet expirauerit illorum uirtus. Atq; ex omnibus corporis partibus defluere id ait Sphærus. Omnes ergo gignere corporis partes. Porrò fœminæ semen infœcundum

esse

esse aiunt, imbecillumq; & modicum, & aqueum ut Sphærus ait. Principale uerò potissimam ac propriè esse animæ partem, in qua imaginationes appetitusq; gignantur, atq; unde sermo reddatur. Id autem in corde esse. Sed enim ista secundum illos de rebus naturalibus, quantum sufficere ad præsentis operis compendium arbitrati sumus hactenus sunt dicta. Quænam uerò sint in quibus illorum sententiæ differant, breuiter adnotandum. Aristo Chius Phalantusq; cognomento Siren, finem esse dixit ad aliquid inter uirtutes ac uitia indifferenter uiuere, nullam quamlibet modicam uarietatem relinquendo, sed se æqualiter in omnibus habendo. Esse autem sapientem præclaro histrioni similem, qui siue Thersitæ, siue Agamemnonis personam sumat, utrunq; decentissimo gestu imitatur. Naturalem item
259. ac rationalem locum sustulit, dicens alterum quidem esse supra nos, alium uerò nihil ad nos. Solam autem quæ mores instituat partem ad nos pertinere. Similes autem esse orationes dialecticas dicebat aranearum telis, quæ & si quid artificiosum indicare uideantur, inutiles sunt. Virtutes quoq; neq; multas inuexit, ut Zeno, neq; unam quæ multis appellatur nominibus, ut Megarici, sed & id quoq; quod ad aliquid habere dicitur. In hunc autem modum philosophans, atq; in Cynosarge disserens obtinuit, ut sectæ propriæ inuentor diceretur. Milciades deniq; & Diphilus Aristonij appellabantur. Erat autẽ illi magna persuadendi uis, plebiq; se maximè accommodabat. Vnde & de illo Timon ait:

Καί τις Ἀρίστωνος γέννης ἀπὸ αἱμύλου ἕλκων. hoc est,
Quidam & Aristonis natus de stirpe diserti.

Congressus autem Polemoni, ut Diocles ait Magnesius, cùm Zeno longum incurrisset morbum, sententia decessit.

Max

Maximè autem Stoico dogmati ille intendit animum, quo dicunt ſapientem eſſe* opinabilem. Cui Perſæus reluctatos geminos fratres induxit, ut alter ex his illi depoſitum daret, alter deinde reciperet, atq; ita hærentem coarguit. Exercebat autem aduerſus Arceſilaum inimicitias. Vnde cùm uidiſſet taurum monſtruoſum matricem habentem: Me miſerum, inquit, datum eſt Arceſilao epicherema aduerſus euidentiam. Academico cuidam quicquam ſe comprehendere neganti: Ergó ne, inquit, hunc diuitem iuxta te ſedentem uides? negante illo:

*δοξαστόν.

Τίς σ᾽ ἐτύφλωσεν, ἔφη, τίς ἀνείλετο λαμπάδος αὐγάς;

Hoc eſt,

Quid cæcutis, ait, oculis quis lumen ademit?

Feruntur eius iſta uolumina. Exhortationum libri duo, de Zenonis dogmatibus dialogi, de ſcholis ſex, de ſapientia exercitationum ſeptem, Amatoriæ exercitationes, cõmentaria de inani gloria, cõmentaria x v. cõmentarij tres, de uſu undecim, aduerſus oratores, aduerſus Alexinum reſcripta, aduerſus dialecticos tres, ad Cleanthẽ epiſtolarũ libri quatuor. Panætius autẽ & Soſicrates ſolas epiſtolas ipſius eſſe dicũt, cætera Peripatetici Ariſtonis. Hunc fama eſt, cùm caluus eſſet, æſtũ ſolis excepiſſe capite, atq; ita uita functũ eſſe. Luſimus autẽ et in ipſum hoc modo. Choliambico carmine:

Τί δὴ γέρων ὢν καὶ φίλαυτος Ἀρίστων
Τὸ βρέγμα δῶκας ἡλίῳ κατοπτῆσαι;
Τὸ γοῦν τὸ θερμὸν πλεῖον ἢ δέον ζητῶν
Τὸν ψυχρὸν ὄντως εὗρες οὐ θέλων ᾅδην. hoc eſt,

Quid iam ſenex, & exoſus ſenem Ariſto
Soli coquendum ſynciput dabas caluum?
Atqui calorem cùm ultrà quàm eſt ſatis quæris,
In frigidum incidiſti uel nolens Orcum.

Fuit

Vos. HS. p. 129. Iulietes Vossio
Fuit autem & alius Aristo Ilietes Peripateticus, alius item musicus Atheniensis. Quartus tragicus Poëta. Quintus Alæensis qui artes Oratorias scripsit. Sextus Alexandrinus Peripateticus. Herillus Carthaginiensis finem sientiam dixit, quod est semper uiuere, cuncta referendo ad uiuendum cum scientia, ne igorantia deijciamur. Esse autẽ scientiam habitum ex fantasiarum acceptione, non uerbis explicabilem. Aliquando dicebat nullum esse finem, sed secundũ casus uarios & res immutari, ut si idem æs & Alexandri fiat statua, et Socratis. Differre autem finem & eam quam dicit fini subiectam. Hanc enim et eos qui sapiẽtes non sunt conspicari, illum neminẽ nisi solum sapientem. Quæ autem inter uirtutem, & uitium sint indifferentia esse. Sunt eius libri breues quidem, sed succi ac sensus pleni, continentq́; contradictiones aduersus Zenonem. Fertur eum puerum complures adamasse, quos Zeno cùm uellet auertere, tondere coëgit Herillum, illosq́; ab eo auertit. Sunt autem eius libri de exercitatione, de perturbationibus, de opinatione, legumlator, obstetritius, Antipheron, præceptor, parans, dirigens, Mercurius, Medea, dialogi quæstionum moralium. Dionysius uerò qui Metathemenus appellatus est, finem dixit uoluptatem. Nam cùm in oculorum dolorem incidisset, eo cruciatus acriter, dolorem dicere noluit indifferentem. Erat autem Theophanto patre natus, & ciuitate Heraclia, atq; ut ait Diocles, primò quidem audiuit Heraclidem ciuem suum, deinde Alexinum ac Menedemum, postremò Zenonem. Principio quidem studiosus admodum omnigenis se poëmatis addixerat. Aratum tamen carius amplectebatur, quem & imitari satagebat. Demum cùm discessisset à Zenone, sese ad Cyrenaicos contulit, ac palàm lustra ingrediebatur, cæteraq́; sub omnium gerebat oculis

lis quæ ad uoluptatem pertineret. Cumq; ad octogesimum uitæ annum peruenißet, inedia consumptus interijt. Circunferuntur autem eius libri, de sedatione perturbationũ duo, de exercitatione duo, de uoluptate quatuor, de diuitijs & gratia & cruciatu, de hominum usu, de felicitate, de antiquis regibus, de his quæ laudantur, de barbaricis consuetudinibus. Et isti quidem qui à Stoicis decretis deuiauerunt. Succeßit autem Zenoni Cleanthes, de quo dicendum nunc est.

CLEANTHES.

H. Steph. Poes. Philos. p. 212.

Cleanthes Phanij filius, Aßius, ut Antisthenes ait in succeßionibus, primum quidem pugil fuit: profectus autẽ Athenas drachmis quatuor instructus, ut quidã aiũt, congreßusq; Zenoni studiosißimè Philosophatus est, inq; eiusdẽ decretis perstitit. Memoriæ proditũ est ipsum laboriosißimum fuisse, adeò ut inopia cogente mercenariam faceret, ac noctu quidem in hortis hauriret aquas interdiu autẽ operam studijs liberalibus daret, unde et φρεάντλης, hoc est, exhauriẽs puteos appellaretur. Aiunt illũ cũ pertractus esset ad iudicium redditurus rationem, quòd adeò robustus, ac tã boni habitus uiueret, hortulano apud quẽ id muneris implebat, ac muliere apud quam farinas pinsebat, testibus uictus sui absolutum esse, Areopagitasq; admiratos, decem illi minas dari censuisse: Zenonem autem accipere illum uetuiße. Aiunt autem & Antigonum ter mille dediße. Item cùm ad spectaculum quoddam puberes duceret uenti flatu enudatum esse ac sine tunica apparuiße. Qua ex re plausu exceptum atq; ab Atheniensibus fuiße ueste donatum, ut ait Demetrius Magnesius in æquiuocis. Admirationi igitur ob eam quoque rem habitus est. Aiunt Antigonum auditorem illius, cùm rogaret

quam ob rem hauriret, audiſſe, num ſolum haurio? nunquid non fodio & rigo, & omnia facio philoſophiæ cauſa? Zeno enim illum ad id exercebat, iubebatq; obolum ſibi ex labore afferre. Coactam aliquando ſtipem in medium familiarium intulit dicens, Cleanthes quidem Cleanthem alium poſſet nutrire, ſi uellet. Qui uerò unde nutriantur affatim habent, ab alijs quærunt quæ ſunt ad uſum uitæ neceſſaria, & quidem remiſſius philoſophantes. Ea igitur ex cauſa alter Hercules Cleãthes dicebatur. Erat illi quidem eximium ſtudium, cæterum ingenium obtuſum atq; tardiſſimum. Eam tamen tarditatem ingenij labore, ſtudio, ac diligentia uincebat. Vnde & de ipſo ſic Timon ait,

Τίς δ᾽ οὗτος κτίλος ὡς ἐπιπωλεῖται ςίχας ἀνδρῶν
Μωλύτης, ἐπέων φίλος, ἄσιος, ὅλμος ἄτολμος; i.
Aſſius iſte aries quis nam eſt, qui circuit omnem
Turbam, uerboſusq; ſenex, piſtillus, hebesq;?

Cumq; à diſcipulis dicterijs inceſſeretur, tolerabat: & cũ audiret, aſinus, nõ abnuebat, dicens ſolũ ſe ferre poſſe Zenonis ſarcinã. Cũ aliquando probro illi daretur, quòd eſſet timidus, At ideo, inquit, parum pecco. Suam uerò inopiam diuitum opibus præferens, dicebat, dum illi pila ludunt, ego durã ac infrugiferam humum exerceo. Sæpe cùm foderet ſeipſum increpabat. Quem audiens Ariſto, quem, inquit, obiurgas? Et ille ridẽs, ſenẽ, inquit, canũ quidẽ, ſed excordẽ & amentẽ. Cũ diceret quidã Arceſilaũ uitæ officia negligere, quieſce, inquit, neq; uituperes. Ille enim etſi uerbis officium tollit, operibus tamen cõmendat. Ad quem Arceſilaus, nõ, inquit, adulationes admitto: & Cleanthes, At equidẽ, ait, adulor, qui dixi alia te facere, alia dicere. Rogãte quodam quidnam filio crebro ingerere deberet, illud ait Electræ,

Σίγα

Σίγα σίγα λεπτὸν ἴχνος. hoc est,

Tace tace tenue uestigium.

Lacone quodam dicente, laborem esse bonum, gestiẽs ait,

Αἵματος εἰς ἀγαθοῖο φίλον τέκος. hoc est,

Sanguine mi fili es generoso.

Dicit autem Hecato in usibus, cùm ad eum formosus quidã adolescens dixisset, si pulsans uentrem uentrizat, num & pulsans coxas coxizet, dixisse, habe tu adolescẽs * coccizationes, uoces proportionales, proportionales res omnino non significant. Adulescenti cuidam disserens, an sentiret rogauit, annuente illo, cur, inquit, ego te sentire non sentio? Sositheo poëta in theatro coram se dicente: * μηροσμούς

Οὓς ὁ Κλεάνθης μωρία βοηλατεῖ. hoc est,

Quos Cleanthis insania exagitat.

Eodem uultu & habitu perstitit. Qua ex re permoti auditores huic applaudentes Sositheum abiecerunt. Agente illo pœnitentiã, quòd illũ hoc maledicto incessisset, respondit dicens, indecens esse Liberum patrem atq; Herculem à poëtis illudi, nec irasci, se autem leui maledicto indignari. Dicebat Peripateticis idẽ accidere quod literis, quæ cùm bene sonant, seipsas tamen nõ audiunt. Fertur cùm diceret secundũ Zenonẽ ex specie cõprehendi posse mores, adulescentes quosdã scurras adduxisse ad illũ libidinosum rusticũ callis duratũ, & illũ, ut de more eius sententiã ferret rogasse, illũ cùm aliquã diu hæsisset, iussisse abire hominẽ. Vt uerò abibat cœpit sternutare: ad hæc, habeo illum, inquit, Cleanthes, mollis est. Cuidam soli secum loquenti, homini, inquit, loqueris, non malo. Exprobrante quodã senectutem, & ego, inquit, abire uolo. Cùm uerò me sanũ omni ex parte considero, scribẽtemq; ac legentẽ, rursus maneo. Aiunt illũ quæ à Zenone audierat testæ boũq; ossibus in-

ſcribere ſolitũ, cùm pecunijs careret quibus chartas emere poſſet. Hoc uitæ inſtituto clarus obtinuit unus ex multis, ut Zenoni ſuccederet. Et quidem cùm plures eſſent illius memorabiles diſcipuli Zenonis. Reliquit autem pulcherrimos libros, qui ſunt ferè de tempore, de phyſiologia Zenonis II. Heracliti expoſitionum libri quatuor, de ſenſu, de arte, aduerſus Democritum, aduerſus Ariſtarchum, aduerſus Herillum, de * appetitione duo, antiquitatum, de dijs, de Gigantibus, de Hymenæo, de poëta, de officio tres, de cõſilio, de gratia, exhortatorius, de uirtutibus, ars amatoria, de honore, de gloria, de ingenio, de Gorgippo, de inuidentia, de amore, de libertate, politicus, de conſilio, de legibus, de iudicando, de inſtituto, de oratione tres, de fine, de honeſtis, de actis, de ſcientia, de regno, de amicitia, de ſympoſiis, quòd eadem ſit uirtus uiri & fœminæ, quòd ſapientis philoſophari, de uſu duo, de uoluptate, de proprijs, de ambiguis, de dialectica, de modis, de prædicamentis. Hæc ab illo ſcripta ſunt. Moritur autem hoc modo. Tumuit illi ac putruit gingiua, medicis autem intercedentibus, biduum totum cibo abſtinuit, atque intantum conualuit, ut medici illi omnes conſueta permitterent. Ea illum licentia minimè uſum fuiſſe, ſed & contrà ſine cibo perſtitiſſe dicentem iter iam ſibi confectum eſſe, atque ita inedia conſumptum exhalaſſe animam, cùm ut quidam uolunt, Zenonis æquaſſet annos audiſſetq́; illum annos XVIII. Luſimus & nos in eum hoc modo:

* ὁρμῆς.

Αἰνῶ Κλεάνθην, ἀλλὰ μᾶλλον Ἀΐδην.
Ἰδὼν γὰρ αὐτὸν πρέσβυν οὐκ ἠνέσχετο
Μὴ οὐ τὸ λοιπὸν ἄνεσιν ἐν φθιτοῖς ἔχειν
Τοσοῦτον ἀνθλήσαντα τοῦ βίου χρόνον. hoc eſt,

Miror Cleanthem, laudo ſed ditem magis,

Nam

Nam ut uidit illum iam senem, ultrà non tulit
Tandem quietem quin uel mortuo daret,
Qui tantum aquarum exhauserat dum uiueret.

Hunc, ut prædiximus, post Zenonem audiuit & Sphærus Bosporanus, qui cùm in liberalibus studijs profecisset, Alexandriam ad Ptolemæum Philopatera se contulit. Orto autē sermone aliquando de opinatione sapiētis, Sphæroq; illum negante opinari, uolens illum rex arguere, mala punica cerea iussit apponi. Sphæro autē decepto, exclamauit rex, fallaci illum dicēs consensisse fantasiæ. Ad quē Sphærus promptè ac paratè sic respondens, ait, consensisse non esse ea mala punica, sed probabile esse mala punica esse. Differre autē cōprehensibilem fantasiam à probabili. Mnesistrato se accusanti quòd Ptolemæum nō dixit regē esse, At, inquit, eiusmodi cùm sit, regē quoq; esse Ptolemæū dico. Scripsit autē ista uolumina: de mundo duo, de elementis seminis, de fortuna, de minimis, aduersus atomos & simulacra, de sensibus, de Heracliti quinq; diatribis, de morali instituto, de officio, de appetitione, de perturbationibus duo, de regno, de Rep. Laconica, de Lycurgo & Socrate tres, de lege, de diuinatione, dialogos amatorios, de Eretriacis philosophis, de similibus, de diffinitionibus, de habitu, de his quibus contradicitur tres, de oratione, de diuitijs, de gloria, de morte, artis dialecticæ duo, de prædicamentis, de amphibolijs, epistolas. SPHÆRVS. auiculas Camerar. in errat. p. 20.

CHRYSIPPVS.

Chrysippus Apollonij filius Solensis seu Tarsensis, ut Alexander in successionibus ait, discipulus Cleāthis fuit. Hic primum lancea exercebatur, posteà uerò Zenonis siue Cleanthis, ut Diocles & plurimi tradunt, auditor fuit: à quo adhuc uiuente recessit. Nec in philosophia me-

diocris fuit, uir ingeniosus ac acutißimus in omni genere orationis, adeò ut in plerisque dissentiret à Zenone atque à Cleanthe ipso, cui sæpenumero dicebat, solius se dogmatum doctrina indigere. Nam probationes se reperturum. Quoties uerò aduersus illum disserendo egisset, pœnitentia tanta ducebatur, ut crebro diceret,

Scal. lib. 1. de plant. p. 60.

Ἐγὼ δὲ τ᾽ ἄλλα μακάριος πέφυκ᾽ ἀνὴρ
Πλὴν εἰς Κλεάνθην, τοῦτο δ᾽ οὐκ εὐδαιμονῶ. hoc est,

Equidem aliàs uir sum fortunatus, præterquàm in Cleanthem, in hoc felix non sum. Adeò autem in dialectica insignis fuit, tantæq; apud omnes æstimationis, ut pleriq; dicerent, si apud deos usus esset dialecticæ, nō futuram aliam, quàm Chrysippeã. Cæterũ cùm esset rerũ fœcundißimus, non usq; adeò dictione clarus fuit, laborisq; patiẽtißimus ultra omnes fuit, quod ex eius uoluminibus constat, quæ sunt numero septingenta quinque. Ea uerò tam multa conscripsit, ut de eadẽ re sæpe scribere aggrederetur, omneq; quod incideret mandaret literis, ac sæpe emendaret, magnaq; testimoniorũ * nube uteretur. Adeò uerò id in consuetudine habuit, ut cùm in quibusdã opusculis Euripidis Medeam totam inseruisset, & quidam habens librũ in manibus interrogaretur, quid nam inesset, Chrysippi, inquit, Medea est. Apollodorus quoq; Atheniensis in collectione dogmatum, cùm uellet asserere quæ Epicurus uiribus suis fretus cõscripsisset, absq; cuiuspiã adminiculo, essent incõparabiliter plura quàm Chrysippi opera, sic ad uerbũ dixit. Nam si quis tollat de Chrysippi libris quæ aliena sunt, uacua illa charta relinquetur. Ita Apollodorus. Cæterùm anus quædã quæ illi aßidebat, autore Diocle, dicebat quingentos illum uersus quotidie scribere solitum. Hecato autẽ uenisse eum ad philosophiã dixit, cùm illius patrimonium

* παραθέσει.

nium in regium usum insumptum esset. Erat autem imbecillo, tenuiq; corpusculo, ut ex eius imagine, quæ in Ceramico est, uidere licet, quæ ferme à uicino equite occulitur. Quocirca illũ Carneades κρύπσιππον uocabat. Et cũ, p- bro daretur q apud Aristonẽ cũ plurimis nõ se exerceret, Eqdẽ, inqt, si iter plurimos intẽderẽ, nunq̃ philosopharer. Ad dialecticũ Cleãthi imminentẽ, eiq; calidas cõclusiũculas tendentẽ, Desine, inqt, grandẽ natu à grauibus rebus abducere. Nobis autẽ iunioribus ista propone. Rursus ubi quis quippiã rogaret illũ, seorsum modestè illũ alloquebatur. Vbi uerò cõspexit accedentẽ turbã, cõtendere cœpit: Ac. 1. de N. D. pro. Zeno — Chrysippũ nunq̃ nisi Chrysippũ uocabat.

Οἴμοι, inquit, κασίγνητ᾽ ὄμμα σὸν ταράσσεται
Ταχὺς δὲ μέλεθου λύσσαν, ἀρτίως φρονῶν. hoc est,
Aspectus hei me frater turbatur tuus.
At tu furorem pone, rectè ut sentias.

In potationibus autem quiescebat, crura tamen agitans, ita ut ancilla diceret, Chrysippi sola crura ebria esse. Adeò autem alta de se sentiebat, ut cùm rogaretur à quodam cui commendaret filium, dixerit, mihi. Nam si quempiam mẽ excellere putarem, ipse apud eum philosophiæ darẽ operam, unde de ipso dictum aiunt:

Οἶος πέπνυται, λοιποὶ δὲ σκιαὶ ἀΐσσουσι.
Εἰ μὴ γὰρ ἦν Χρύσιππος οὐκ ἂν ἦν στοά. hoc est, edit Camer. ad Phil. et V. M. p. 127.
Hic solus sapit. ast alij uelut umbra feruntur.
Et, nisi Chrysippus fuisset, porticus non esset.

Tandẽ uerò Arcesilao & Lacyde, ut Sotion in VIII. ait, in Academiam aduenientibus se ad philosophandum coniunxit. Quam ob causam & contra consuetudinem & pro ipsa disseruit, & de magnitudinibus ac multitudinibus, Academicorum argumentis utens. Hũc cũ in cantu exerceretur, Hermippus ait, à discipulis ad sacrificium uocatum

fuiſſe, ibiq; cùm oblatum dulce merum hauſiſſet, anguſtijs ſpiritus fatigari cœpiſſe, atq; ita demum quinta die defunctum eſſe, cùm ſeptuaginta & tres uixiſſet annos, olympiade, ut ait Apollodorus in chronicis, CXLIII. Et in hūc eſt noſtrum epigramma:

Vertit Camer. ad Plut. V. M. p. 128.

Ἰλιγγίασε βάκχον ἐκπιὼν χανδὸν
Χρύσιππος, οὐδ᾽ ἐφείσατ᾽. οὐ ἢ τῆς στοᾶς,
Οὐδ᾽ ἧς πάτρης, οὐ τῆς ψυχῆς ἀλλ᾽ ἦλθε δῶμα
Ἐς Ἀΐδεω. hoc eſt,

Vertigo cepit, cùm bibiſſet affatim,
Chryſippum, & haudquaquam, ſuam uel porticum
Curauit, aut ſe, aut patriam, ſed inferos
Rectà ſubiuit.

Sunt qui dicāt riſu effuſum expiraſſe. Nam cùm aſinus manducaret ficus, aniculæ dixiſſe uinum aſino ſorbendum daret, nimioq; riſu occupatum, exhalaſſe animam. Videtur autem aſpernator immodicè fuiſſe, quòd cùm tam multa ſcripſerit, nulli unquā regi quicquam adſcripſerit. Sola autem anicula contētus erat, ut etiam Demetrius in homonymis ait. Deniq; cùm Ptolemæus Cleanthem literis oraſſet, ut uel ipſe ad eum pergeret, uel quempiam ex ſuis mitteret, Sphærus quidē profectus eſt, Chryſippus autem renuit. Accerſitis autem ſororis filijs Ariſtocreonte & Philocrate coactis diſcipulis primus auſus eſt ſub diuo ſcholā in Lycio habere, ut prædictus Demetrius ſcripſit. Fuit autē & alius Chryſippus Gnidius medicus, à quo Eraſiſtratus teſtatur multa didiciſſe. Alterq; huius filius Ptolemæi medicus, qui calūniā paſſus, flagris cæſus, ac ſupplicio affectus eſt. Alius item Eraſiſtrati diſcipulus. Quartus Georgicorū ſcriptor. Porrò hic ipſe philoſophus quibuſdam in hunc modum interrogatiunculis uti ſolebat: Qui myſteria prophanis dicit, impius eſt. Dicit autē my-

steria prophanis Hierophãta. Est ergo impius Hierophãta. Item, est quoddam caput, id autem nõ habes. Est autem caput aliquod, nõ ergo habes caput. Item, quod est in urbe, id & in domo est. Non est autem puteus in urbe, nec in domo igitur. Aliud, qui Megaris est, Athenis nõ est. Est autẽ homo Megaris, non igitur est homo Athenis. Aliud, quod loqueris, id per os tuum transit, currum autem loqueris, currus ergo per os tuum transit. Rursum, si quid non amisisti, hoc habes, cornua autem nõ amisisti, habes ergo cornua. Alij Eubulidis hoc esse aiunt. Nõ desunt, qui & Chrysippum lacerent, dicentes illum complura turpiter obscœneq; scripsisse. Nam in eo opere, quod de antiquis physiologicis scripsit, fœda de Iunone fingit ac Ioue, ea dicens sexcentis ferè uersibus quæ nemo nisi illoto ore dixißet. Turpißimam enim, aiunt, hanc fingit historiam, & si, ut naturalẽ laudat, lustris tamen magis cõuenientem quàm dijs. Præterea & quæ apud eos qui de tabulis scripserunt separata: neq; enim apud Polemonem, neq; apud Hypsicratem esse, sed ne apud Antigonũ quidem, uerum ab illo ficta eße. In libro autem de repub. matribus congredi & filiabus & filijs. Eadem in lib. de his quæ per seipsa non sunt appetenda statim in principio. In tertio autẽ de iure ad mille uersus defunctos etiã uocare iubet. In secundo autem de substantia & copia prouidere, dicens quo pacto sapienti quæstus sectandus sit, & cuius rei gratia sectandus. Nam si quidẽ ut uiuat, uiuere indifferẽs est. Quòd si ut fruatur uoluptate, & ipsa indifferens est. Si autẽ uirtutis causa, sufficit ipsa ad beatam uitam. Sũt autẽ perridiculi & quæstus huiuscemodi. Quippe si à rege suppeditẽtur cedendum illi erit neceßariò. Si autẽ ab amicitia proficiscãtur, uenalis & quæstuosa erit

x 5 amic

cf. Ram. q. dial. f. 321. & 104.

Logicos Chrysippi libros in Classes partit Ramus l. schol. dial. 5. fol. 323. 324.

amicitia. Sin uerò à sapientia, mercenaria erit sapientia. Atq; ista quidem sunt quæ insectantur. Quoniã uerò clarißimi sunt illius libri, uisum est in hoc loco eos generatim distinguere. Sunt autẽ isti logici loci, quæstiones, logica, philosophi, considerationũ terminorũ dialecticorum ad Metrodorũ sex, de his quæ sunt in dialectica nominibus, aduersus Zenonẽ ars dialectica, ad Aristagorã unum, coniunctorum probabilium ad Dioscoridẽ quatuor. Logici modi eius qui circa res est, ordo primus, de proloquijs unum, de non simplicibus proloquijs unum, de connexo ad Athenadem duo, de his quæ negantur ad Aristagoram tres, de prædicabilibus ad Athenodorum unũ, de his quæ dicuntur per priuationem, ad theatrum unum, de optimis proloquijs ad Dionem tres, de differentia indefinitorum quatuor, de his quæ secundũ tẽpora dicuntur duo, de perfectis proloquijs II. Ordo secundus, de uerò disiuncto ad Gorgippidem unũ, de uero cõiuncto ad Gorgippidẽ quatuor, diuisio ad Gorgippidem unum, ad id quod de consequentibus est unum, de eo quod est propter tria, ad Gorgippidem unum, de poßibilibus ad Clitum quatuor, ad id quod est de significationibus Philonis unum, quæ nam sint falsa unum. Cõpositio tertia, de præceptis duo, de interrogatione duo, de responsione quatuor, Epitomé de interrogationibus, & epitomé de responsionibus unum, quæstionus duo, de responsione quatuor. Quarta compositio, de prædicamentis ad Metrodorum decem, de rectis & obliquis ad Philarchum unum, de coniunctionibus ad Apollinidẽ, ad Pasylum de prædicamẽtis quatuor. Quinta constructio, de quinq; casibus unum, de enunciatis secundum subiectum diffinitis unum, de appellatiuis duo, de subinsinuatione ad Stesagoram duo, Logicum locum

circa

circa dictiones, & quæ ex his constat orationem. Compositio prima de gentilibus enunciationibus sex, de dictionibus ad Sosiginem, & Alexandrum quinq;, de inæqualitate dictionum ad Dionem quatuor, de soritis quæstiunculis ad uoces tres, de solœcismis unum, de solœcisantibus orationibus ad Dionysium unum, orationes præter consuetudines, dictiones ad Dionysium unum. Constructio secūda de elementis orationis quinq;, de constructione eorum quæ dicuntur quatuor, de constructione & elementis eorum quæ dicuntur ad Philippum tres, de elementis ad Niciam unum, de eo quod ad alia dicitur unum. Compositio tertia aduersus eos qui non diuidunt, duo, de ambiguis ad Appollam quatuor, de tropicis ambiguis unum, de connexis tropicæ amphiboliæ duo, ad id quod scripsit Panthodus de ambiguis duo, de introductione ad ambigua quinq;. Epitome ambiguorum ad Epicratem unum, cōiuncta ad introductionem ambiguorum duo. Logici loci ad orationes ac tropos. Compositio prima ars orationum & modorū ad Dioscoridē quinq;, de sermonibus tres, de modorum constantia ad Stesagoram duo. Comparatio tropicorum proloquiorū unum, de reciprocis orationibus atq; coniunctis unum, ad Agathonem siue de sequentibus problematibus unum, de conclusionibus ad Aristagoram unū, quòd eadem oratio pluribus modis ordinetur unum, ad ea quibus cōtradicitur quòd eadem oratio & collecto & nō collecto construatur modo duo, ad ea quæ obijciuntur syllogismorum solutionibus tres, aduersus id quod scripsit Philo de tropis ad Timostratum unum. Logica coniuncta ad Timocratem & Philomatem duo, de orationibus & tropicis unum. Compositio secunda de cōcludentibus orationbus ad Zenorem unum, de primis & demonstratione carent

carentibus ſyllogiſmis ad Zenonem unũ, de ſolutione ſyllogiſmorum unum, de fallacibus orationibus ad Paſylum unum, de ſpeculationibus ſyllogiſmorum, id eſt, de introductorijs ſyllogiſmis aduerſus Zenonẽ III. de ſyllogiſmis ſecundum falſas figuras quinque, orationes ſyllogiſticæ per reſolutionem in his quæ demõſtratione carent, id eſt, tropicæ quæſtiones ad Zenonem & Philomathem unum. Hic falsò uidetur inſcriptus. Compoſitio tertia de incidẽtibus orationibus ad Athenadem unum, falsò inſcriptæ, orationes incidentes ad meſoteta tres, falsò inſcriptæ, aduerſus diſiunctiones Amenij unum. Quarta compoſitio de ciuilibus quæſtionibus ad Meleagrum tres, ſermones hypothetici in leges ad Meleagrum unum, orationes hypotheticæ ad introductionem duo, orationes hypotheticæ ſpeculationum duo, ſolutio hypotheticorũ Alexandri falsò inſcripta, de expoſitionibus ad Laodamantem duo. Quinta compoſitio de introductione ad falſum ad Ariſtocreontem unum, falſæ orationes ad introductionem unum, de fallaci ad Ariſtocreontem ſex. Sexta compoſitio aduerſus eos qui putant & falſa & uera eſſe, unũ, aduerſus eos quippe qui per ſectionem ſoluunt fallacem orationem ad Ariſtocreontem duo. Demonſtrationes quòd infinita ſcindi non oporteat, unum, ad ea quæ obijciuntur his, quæ contra ſectionem infinitorũ ſcripſit ad Paſylum, tres. Solutio ſecundum antiquos ad Dioſcoridem unum, de falſæ orationis ſolutione ad Ariſtocreontem, tres. Solutio Hedylli hypotheticorum ad Ariſtocreontem & Apollan, unum. Septima compoſitio ad eos, qui dicunt lemmata falſa, habere fallacem orationem, unum, de negatione ad Ariſtocreontem, duo, orationes negantes ad exercitationem, unum, de * paruula oratione ad Steſagorum, duo, de orationib

*παρὰ μικρὸν.

tionibus aduerſus propinationes, & de quieſcentibus ad Onetorem,duo,de operto ad Ariſtobulum duo,de latente ad Athenadem duo.Octaua compoſitio de utide ad Menecratem octo , de orationibus quæ ex infinito & definito conſtant ad Paſylum,duo,de utide oratione ad Epicratem unum.Nona conſtructio de ſophiſmatibus ad Heraclidem & Pollidem duo, de ambiguis dialecticis orationibus ad Dioſcoridem quinque,aduerſus Arceſilai artem ad Sphærum unum.Decima conſtructio contrà conſuetudinem, ad Metrodorum quinque,de conſuetudine ad Gorgippidem, ſeptem.Logici qui extra prædictas quatuor differentias ſunt,quæſtionesq; logicas ſparſim cõtinent nõ cõnexas & in corpus redactas , de numeratis quæſtionibus XXXIX. Sunt omnia ſimul logicæ partis uolumina CCCX.Ethicæ rationis quæ ad emendationem moralium notionum,ordo primus . Deſcriptio orationis ad Theoſporum unum, morales quæſtiones unum , probabiles maximè ad dogmata, ad Philomathem tres . Diffinitionum Rubani ad Metrodorum duo . Definitionum ruſtici ad Metrodorum duo. Definitionum mediarum ad Metrodorum duo.Definitionum ad Metrodorum per genera ſeptem.Diffinitionum ſecundum alias artes ad Metrodorum duo.Ordo ſecundus de ſimilibus ad Ariſtoclem tres.De diffinitionibus ad Metrodorum VII.Ordo tertius de his quæ non rectè diffinitionibus obijciuntur,ad Laodamantem ſeptem.Probabilia ad diffinitiones ad Dioſcoridem duo , de ſpeciebus & generibus ad Gorgippidem duo,de diuiſionibus unum, de cõtrarijs ad Dionyſium duo.Probabilia ad diuiſiones & genera & ſpecies & de contrarijs unum . Ordo quartus de etymologicis ad Dioclem ſeptẽ.Etymologicon ad Dioclem IIII.Ordo quintus de prouerbijs:ad Zenodotũ duo,

de

de poëmatis ad Philomatem unũ, quo modo oporteat audire poëmata duo, aduersus Criticos ad Diodorum unum. Moralis loci circa communem orationem, & eas quæ ex ipso constant artes & uirtutes. Primus ordo aduersus rescriptiones ad Timonactem unum, quo modo singula dicimus & cogitamus unum, de cogitationibus, ad Laodamãtem duo, de opinatione ad Pitonactem tres. Probatio contra id quod dicitur non opinaturum esse sapientem unum, de comprehensione & scientia & ignorantia quatuor, de oratione duo, de sermonis usu ad Leptinam. Ordo secundus quòd rectè antiqui dialecticam iudicent cum probationibus ad Zenonem duo. Dialectica ad Aristocreontem quatuor, de his quæ dialecticis obijciuntur tres, de rhetorica ad Dioscoridem IIII. Ordo tertius de habitudine ad Cleontem tres, de arte & inertia ad Aristocreontem IIII. de differentia uirtutum ad Diodorum IIII. quòd uirtutes æquales sint unum, de uirtutibus ad Polidem duo. Morales loci de bonis & malis. Ordo primus de honesto & uoluptate ad Aristocreõtem decem. Probatio quòd non sit uoluptas finis quatuor. Probatio quòd uoluptas bonum non sit quatuor. de ijs quæ dicuntur.

DIOG

DIOGENIS LA-
ERTII DE PHILOSO-
phorum uita, Liber Octauus.

PYTHAGORAS.

ACTENVS de Ionica philosophia quæ à Thalete Milesio initiũ accepit, ac de uiris qui in ea memorabiles fuere. Age uerò iã & de ea quæ Italica cognominata est loqui pgamus. Eius uerò princeps fuit Pythagoras Mnesarchi annulorum sculptoris filius, ut Hermippus ait, siue ut Aristoxenus tradit, Tyrrhenus ex una insularũ quas eiectis Tyrrhenis Athenienses possederũt. Sunt qui Marmacũ illius patrẽ, auũ Hippasum & Eutyphronẽ atauũ, Cleoniumq́; abauũ, qui Phliunte profugerit, dicãt, habitasse Marmacum in Samo, atq; ideo Pythagorã Samium dici, inde migrasse Lesbum. ibiq; à Zoilo patruo Pherecydi Syre cõmendatum, tres subinde argenteos calices fuisse fabricatum, eosq́; singulis in Aegypto sacerdotibus dono dedisse. Habuit & fratres, maiorẽ quidem natu Eunomum, medium Tyrrhenum, seruumq́; Zamolxim, cui Getæ sacrificant, Saturnum, ut Herodotus ait, existimantes. Hic, ut prædiximus, principio quidem Pherecidem audiuit Syrum. Post eius uerò obitum profectus in Samum Hermodamanti iam seni Creophili nepoti se in disciplinam dedit. Cùm autem esset iuuenis addiscendi studiosissimus, patriam linquens cunctis ferè Barbaris Græcisq́; mysterijs initiatus est. Deniq; Aegyptum petijt, quo tempore Polycrates Amasidi per epistolam illum commendauit, illorum linguam, ut Antipho tradit in eo libro quẽ de his qui in uirtute principes fuere scripsit,

edid

edidicit, atq; apud Chaldæos cõuersatus est magis. Deinde in Cretam unà cum Epimenide descendit in Idæum antrum. In Aegypto quoq; adyta ingressus est, deinde redijt Samũ, offendensq; patriam à tyranno Polycrate incubari, Crotonem in Italiã petijt, ibiq; leges Italis dedit, atq; cum discipulis clarus habitus est, qui ferme trecenti rempu. præclarè administrabant, ita prudenter, ut meritò ἀριστοκρατία, hoc est, resp. optimorũ uideretur. Refert Heraclides Ponticus hunc de se dicere solitum, quòd fuisset aliquando Aethalides, ac Mercurij filius putatus esset, Mercuriumq; monuisse illum ut peteret præter immortalitatem quod uellet: petijsse igitur ut uiuens, & uita functus omnium quæ contingerent memoriam haberet. Itaque in uita meminisse omnium. Eandemq; memoriã & post mortem reseruasse, atq; aliquãto pòst in Euphorbum uenisse, atq; à Menelao fuisse uulneratũ. Euphorbus autem dixit se aliquando Aethalidem fuisse, atq; à Mercurio pro munere accepisse. ut anima illius perpetuo errore uagaretur, & in quas uellet arbores, uel animãtes commigraret, & quæ apud inferos anima omnia perpessa esset, ac cæteræ animæ quæ nã patiantur. Postea uerò quàm Euphorbus diem obijt, ingressam in Hermotimum ipsius animam, qui & ipse cum fidem uellet facere, Branchidas petijt, ingressus Apollinis phanũ ostendit clypeum, quem illic Menelaus affixerat. Ait enim illũ cũ ex Troia remeasset, Apollini sacrasse scutum iam putrefactum, solamq; perdurare eburneam faciem. Vbi autem & Hermotimus uita functus est, rursus in Pyrrhum Delium piscatorem migrasse, illũq; omnia memorasse, ut primũ Aethalides fuerit, postea Euphorbus, deinde Hermotimus, ac postremò Pyrrhus effectus sit, ac deinde post Pyrrhum factum esse Pythagoram,

Pythagoræ μετεμψύχωσις.

gorам,omniumq́; meminiſſe quæ prædiximus. Pleriq; Pythagoram nihil ſcripſiſſe tradunt, ſed id ſtolidè putant. Nam Heraclitus Phyſicus apertiſsimè de illo loquitur: Pythagoras Mneſarchi filius ſe hiſtoria rerum exercuit ſupra omnes homines, ſeligensq́; hæc ſcripta ſuæ ſapientiæ, multæq́; peritiæ, & artis documentum dedit. Sic autem locutus eſt, quòd cũ de Natura Pythagoras ſcribere adorſus eſſet, ita in principio dixerit, Non per aërem quem ſpiro, non per aquam, quam bibo, non admittam huius ſermonis uituperationem. Scripſit autem Pythagoras tria uolumina de inſtitutione, de ciuilitate, de natura. Quod autem nomine Pythagoræ legitur, Lyſidis Tarentini Pythagorici eſt, qui cùm Thebas profugiſſet, Epaminondæ præceptor fuit. Refert Heraclides Serapionis filius in Sotionis epitome ſcripſiſſe & illum uerſibus de toto, ſecundum item ſacrum ſermonem, cuius eſt initium,

Ὦ νέοι ἀλλὰ σέβεσθε μεθ' ἡσυχίας τάδε πάντα. *hoc eſt,*
O iuuenes tacita colite hæc pia ſacra quiete.

Tertium de anima, quartum de pietate, quintum Elothalem Epicharmi comici patrem, ſextum Crotonem & alios. Porrò myſticum ſermonem aiunt Hippaſi fuiſſe, qui in iniuriam Pythagoræ ſcripſerit, plura item ab Aſtone Crotoniate ſcripta Pythagoræ inſcripta eſſe. Ait autem Ariſtoxenus complura mortalium dogmatum accepiſſe Pythagoram à Themiſtoclea ſorore. Ion autem Chius in triagmis ait ipſum cùm poëma quoddam ſcripſiſſet, Orphei titulum adnotauiſſe. Scopiadas itidem ipſius eſſe aiunt, cuius operis initium eſt, Nullius rex egens eſto. Soſicrates autem in ſucceſsionibus ait, ipſum rogatum à Leonte Phliaſiorum tyranno quiſnam eſſet dixiſſe Philoſophus. Præſentemq́; uitam dicebat celebritati ſimilimam. Quem-* *πανηγύρει.

admodum enim ad hanc alij certaturi, alij negotiaturi, alij optimi futuri spectatores ueniunt, ita & in uitam alios quidem gloriæ mancipia nasci, & cupiditatis aucupes, alios uerò ueritatis studiosos, & ista quidem sic se habent. Verū in tribus illis Pythagoræ opusculis quæ diximus, feruntur ista in uniuersum. Non permittit quenquam pro se orare, quòd ignoret, quid sibi expediat. Ebrietatem seorsum perniciem uocat, omneq́; nimium reprobat dicens, non debere quempiam neq; laborum, neq; ciborum transgredi modum. Ac de Venereis sic ait: Venerea hyeme, non æstate facienda, in autumno ac uere leuius. Omni autem tempore esse grauia & ad sanitatem minimè idonea. Rogatus quando esset concumbendum, tunc, inquit, cum teipso infirmior fieri uis. Humanam ætatē ita distinguit, puer uiginti annos implet, adolescens uiginti, iuuenis uiginti, senexq́; uiginti. Sunt autem ætates istæ & anni temporibus accommodatæ, ueri puer, æstati adolescens, autumno iuuenis, & hyemi senex. Adolescentē intelligit* puberem, iuuenē uirum. Primus autem Timæo autore, amicorum omnia communia dixit, amicitiamq; æqualitatem. Ipsius quoq; discipuli facultates omnes in unum deponebant, communesq́; faciebant, quinquennium item totum silebant, solùm quæ dicerentur audientes, ac donec probarentur nunquam Pythagoram uidentes. Hinc iam ad domum ipsius, aspectumq; admittebantur. Abstinebant autem à sepulcro cypreßino, quòd inde sceptrum Iouis factum esset, ut Hermippus ait in secundo de Pythagora. Quin & uenustißimæ formæ fuisse traditur, adeò ut illum discipuli opinarentur Apollinem qui ex Hyperboreis uenisset. Nudatum aliquando eius femur aureum apparuisse fama est, Nessumq; amnem cùm transiret ab eo fuisse appellatum non defuere qui dicerent.

*μειράκιον.

Tim

Timæus quoq; in decimo historiarum ait, dixisse illum, quæ cum uiris habitarent, eas deorum nomine censeri κόρας & nymphas, & deinceps matres appellari. Hunc & geometriam perfecisse, cùm antea Mœris initia elementorum eius inuenisset, Anticlides autor est in secundo de Alexandro, maximeq; uacasse Pythagoram circa speciẽ ipsius arithmeticam, ac regulam quæ ex una chorda est, reperisse. ne medicinam quidem neglexit. Refert autem Apollodorus supputator hecatombẽ illum immolasse, cùm inuenisset trianguli quod ὀρθογώνιον appellant, subiectum latus tantundem ualere, quantum quæ illum continerent. Et est epigramma sic se habens:

Ἤνικε Πυθαγόρης τὸ περικλεὲς εὕρατο γράμμα

Κεῖν' ἐφ' ὅτῳ κλεινὴν ἤγαγε βουθυσίην. hoc est,

Pythagoras quondam dijs fecit nobile sacrum,

Iuuenta est illi littera quòd celebris.

Fertur & primus athletas aluisse carnibus, antea, ut in tertio comment. ait Phauorinus, caricis siccis & mollibus & tritico solitos corpora nutrire, ut ait idem Phauorinus in octauo Omnimodæ historiæ. Alij uerò Pythagoram alium quendam aliptem athletas ita solitum enutrire dicunt, non hunc. Quo enim pacto cùm hic & necare uetuerit, sustineat gustare animalia quæ commune nobiscum ius habeant animæ. & istud quidem fabulosum. Nam reuera animatis abstinere iussit, exercens atque assuefaciens mortales ad faciliorem uictum, ut cibos semper parabiles haberent, quibus igne ad coquendum opus non esset, quiq; aquam simplicem biberent. Hinc & sanitatem corpori, & ingenij acumen prouenire. Deniq; aram Delij tantum Apollinis genitoris, quæ post Ceratinum est, adorare, quòd frumenta & hordeum & placentas illi absq; usu ignis imponere

Apollo γενέτωρ.

ponere ex more ſoleant, cæterum nulla iecinora, ut Ariſtoteles in Deliorum rep. teſtatur: primumq́; hunc ſenſiſſe aiunt animam circulum neceßitatis immutantem alijs alias obligari animantibus, primumq́; Græcis pondera & menſuras inuexiſſe, ut Ariſtoxenus muſicus ait: Primum item ueſperum atq; luciferum idem ſydus dixiſſe autore Parmenide. Adeo uerò admirationi omnibus fuit, ut dicerent familiares eius, dei omnigenas uoces. Ipſe quoq; ſcribens ait, poſt ducentos & ſex annos ex inferis ſe ad homines uenire. Itaq; cum illo perdurabant, atq; adibant illum diſciplinæ ſtudiorumq́; cauſa & Lucani, & Picentes, Meſapij, & Romani. Erat autem ignotum Pythagoricum dogma uſq; ad Philolai tempora. Hic enim tres libros illos præclaros euulgauit, quos Plato centum minis ſibi emi per literas orauit. Neq; uerò pauciores ſexcentis erant qui noctu ad illũ audiendũ confluebant. Ac ſi qui præſentia illius frui meruiſſent, ſcribebant ſuis tanquam magnum quiddam ac præclarum ſe adeptos. Metapontini nempe illius domũ Cereris delubrum uocabant, uicumq́; ſacratum Muſis, ut Phauorinus in omnimodis hiſtorijs tradit: dicebantq́; Pythagorici alij, non eſſe omnibus pandenda omnia, ut Ariſto ait, in x. inſtituentium legum. Vbi & Xenophilum Pythagoricum interrogatum, quo pacto optimè filium erudiret, dixiſſe ait, ſi ex bene inſtituta ciuitate natus eſſet. Quin & paßim per Italiam nõ paucos reddidit bonos & doctos uiros. Zeleucum inter cæteros & Charondam legumlatores. Erat præterea conciliandæ amicitiæ in primis ſtudioſus, maximamq́; in ea habebat uim. Ac ſi quem didiciſſet ſymbolis ſuis cõmunicaſſe, eum continuò ſocium, amicumq́; conſciſcebat. Erant autem iſta illius ſymbola: Ignem gladio non fodiendum, ſtateram non tranſiliendam,

ſuper

ſuper chœnice non ſedendum, cor non edendum, onus unà tollendum, neq; unà deponendum, ſtramenta ſemper habenda colligata, dei imaginem in anulo minimè circunferendam, ollæ ueſtigium in cinere confundendum, oleo ſedem non tergendam, conuerſo ad ſolem uultu non mingendum, extra publicã uiam non eundũ, non facilè dextrã inijciendam, ſub eodem tecto hirundines non habendas, quæ ſunt unguibus recuruis aues non nutriendas, unguium capillorumq; partibus ſuperfluis reſectis non immingendum neq; inſiſtendum, gladium acutum deuitandum. In finibus peregrinanti non redeundũ. Erant autẽ hic eius ſententiæ. Ignem gladio non fodiendum, potentium iram tumentemq; indignationẽ non cõmouendam. In chœnice non ſedendum, ex æquo futuri habendam curã. Chœnix enim diurna eſca eſt. Stateram non tranſiliendam, hoc eſt, æquum & iuſtum non tranſgrediendũ. Cor non edendum, id eſt, animã angoribus doloribusq; non excruciandũ. Per id autẽ quod peregre proficiſcenti minimè redeundũ, admonebat, ne qui uita exceßiſſent, eos uitæ cupiditate teneri non oportere, neq; uoluptatibus uitæ præſentis manus dare. Ad hæc & alia iam exponenda ſunt, ne quid præteriſſe uideamur. Super omnia erythino & ſepia ueſci prohibebat, corde itidẽ ac fabis. Addit Ariſtoteles & uuluam & triglam. Solo melle ſiue fauo ac pane contentum uixiſſe quidam autumant, uinumq; interdiu non guſtare ſolitum. Obſonium illi erat ut plurimum cruda uel elixa olera, marinis raro utebatur. Stola illi candida ſemper ac munda, ſtramentaq; item candida ex lana. Lineorum quippe uſus necdum ad illa loca penetrarat. Nunquàm uerò deprehenſus eſt ſaturari, uel Venereis rebus ſeu ebrietati operam dare. Riſu abſtinebat & facetijs & iocis, odioſisq; narrationibus. Iratus nunquam

uel seruum uel liberum cædebat, Diuinatione ea sola utebatur quæ fit per auguria & uaticinia, minimũ uerò ea quæ fit per ignem, ture tantum excepto. sacrificijs utebatur inanimis. Sunt qui dicant solis gallis gallinaceis & hœdis etiã lactcolis, quos teneros dicunt: agnis autẽ minimè. Cæterùm Aristoxenus cuncta illũ animata in cibum permisisse ait, boue aratore, & ariete exceptis. Dogmataq́; *ab ea quæ in [sorore] Delphis est) Themistoclea accepisse refert idem autor. Hieronymus uerò descendisse ad inferos, atq; Hesiodi quidem animã columnæ æreæ uinculis adstrictam, stridentemq́; uidisse, Homeri autem ex arbore pendentem serpentesq́; illã circundantes, propter ea quæ in dijs finxerat. Eos item cruciari qui suis uxoribus congredi nollent, eiusq́; rei gratia à Crotoniatis honoratum. Aristippus autem Cyrenæus in libro de physiologia, dit illum Pythagoram icciro appellatum, quòd ueritatem perinde atq; Pythius ipse loqueretur. Fertur discipulos admonere solitus, ut ista quotidie cùm domum ingrederentur dicerent:

337. * παρὰ τῆς ἀδελφῆς θεμιστοκλείας.

Πῆ παρέβην; τί δ᾽ ἔρεξα, τί μοι δέον οὐκ ἐτελέσθη; i.

Quò es prætergressus? quid gestũ in tẽpore? quid non? Cruentas hostias dijs offerri prohibebat, solamq́; aram quæ esset sine sanguine adorandã: deierare itidem per deos uetabat. Quemq; enim id studiosè curare oportere, ut ex uitæ merito sibi fides haberetur. Seniores honorandos, quod tẽpore præcederet honorabilius existimãtes, quẽadmodũ, in mundo, occasu ortũ, in seculo principium fine, in uita autem generationem corruptione. Deos quidẽ semideis in honore præferendos, hominibus autem heroas, parentes uerò hominibus cæteris. Inuicẽ ea ratione conuersandum, uti ne ex amicis inimicos, uerùm ex inimicis amicos faciamus. Proprium nihil arbitrandum, legibus opem ferendam, iniquitatem

*tatem debellandam: mitem arborem non uiolandam nec læ-
dendam. Animal itidem quod hominibus non noceat. Vere-
cundiam & pietatē esse colendam. Risui æquè ac tristitiæ
non indulgendum. Fugiendam carnis superfluam pingue
dinem. Itinerationibus remißè intentéq; utendum. Exer-
cendam memoriā. In ira nihil aut dicendū aut faciendum.
Diuinationem omnem honorandam. Cantibus ad lyram
utendum, laudéq; deorum uirorumq; præstantium haben-
do rationabilem gratiam. Porrò fabarum interdicebat
usum, quòd uento essent plenæ atq; animato maximè con-
uenirent. Ad hæc nisi sumantur leuiores ac modestiores
fieri uentres, atq; adeò quæ in somnis contingunt, imagi-
nes leues ac perturbatione uacuas reddi. Refert autem Ale
xander in successionibus philosophorum, & ista se in Py-
thagoricis commentarijs notasse, principium quidem o-
mnium esse unitatem. Porrò ex unitate indefinitam dualita-
tem, ueluti materiam autori unitate subiecisse. Ex mona-
de uerò ac inde terminata dualitate numeros gigni, ex nu-
meris puncta, ex punctis lineas, ex quibus planæ figuræ
constent. Ex planis autem solidas figuras, ex quibus item
solida consistere corpora, quorum & quatuor elementa
esse, ignem, aquam, terram, aërem, quæ per omnia se mu-
tant ac uertant, ex quibus fieri mundum animatum, intel-
ligibile, rotundum, mediam terram continentem, quam
& ipsam rotundam esse & globosam, ac circum habita-
ri. Esse autem antipodas, nobisq; obuersa uestigia pre-
mere. * Aequis etiam partibus mundo inesse lucem ac te-* *ἰσόμοιρα.
*nebras, calidumq; & frigidum, siccum & humidum. Ex
eis dum calor obtinet, æstatem, dum frigus, hyemem fieri.
Ea dum æquis partibus sunt, optima anni tempora con-
fici. Nam ea quæ uiret, est ueris grata salubrisq; tēperies.*

Quæ uerò declinat, autumni est insalubris illa pars anni. Quod autem ad diem attinet, oriri quidem auroram ac uesperam occidere. Quocirca insalubriorem esse eum qui terra complectitur aëra, immotum ac morbidum, & quæ in illo sunt omnia esse mortalia. Summum uerò semper moueri, & esse liquidißimum ac saluberrimum, & quæ in eo sunt immortalia omnia atq; iccirco diuina. Solem item & lunam & reliqua sydera deos esse, quippe in illis superare calorem, qui sit uitæ autor. Lunã quoq; à sole illustrari, hominibusq; esse cum dijs cognationem, quòd & homo caloris particeps sit. Vnde & deum nostri prouidentiã gere re. Fatum quoq; omnium & eorũ quæ sunt per partes administrandorum causam esse. Penetrare item à sole radium per æthera frigidũ & corpulentum. Vocat autẽ aërem frigidũ æthera. Hunc uerò radiũ etiam profunda penetrare, atq; ideo uiuificare omnia. Viuere item animo quæ calori participent, atq; ideo & plantas esse animãtes, animã tamen non habere omnes. Animã uerò auulsionẽ ætheris esse, & calidi & frigidi, eò quòd sit particeps frigidi ætheris. Differre autẽ à uita animam, esseq; illã immortalẽ, quando quidem & id à quo auulsa est, immortale sit. Porrò animalia ex se inuicẽ nasci seminali ratione, quæ uerò è terra fiãt generationem non posse subsistere. Semen autẽ esse cerebri stillam, quæ in se calidum contineat uaporẽ. Hæc uerò dum infunditur uuluæ, ex cerebro saniem & humorem sanguinemq; profluere. Ex quibus caro, nerui, ossa, pili, totumq; consistat corpus: ex eo autem uapore sensum atq; animam constare. Formari autẽ primò quidem concretũ, & compactum intra dies quadraginta, iuxta uerò rationem harmoniæ, intra septem aut nouẽ, aut decem ut plurimum menses consummatum atque perfectum infantem gigni. Habere au

re autem in se omnis uitæ rationes, quibus sua serie connexis contineri iuxta congruentiæ rationem, cùm singula statutis temporibus accedunt. Sensum quoq; communiter omnem, ac per speciem temperamentum, uaporem esse quendam nimis calidum, atq; ideo aërem aquamq́; penetrare: affligi enim calidum à frigido. Nam si esset frigidus in oculis uapor, distaret profectò aduersus aërem similem. Nunc uerò in plerisq;, oculos solis ianuas appellat. Eadem & de auditu decreuit ac sensibus reliquis. Porrò humanam animam trifariam diuidit, in sensum, & mentem, & iram. Sensus igitur & iræ cæteras quoq; animantes esse participes, mentem uerò ad solum pertinere hominem. Esse autem principium animæ à corde usq; ad cerebrum, & eam quidem quæ sit in corde ipsius partem concupiscentiam esse. Mentem uerò atq; animam in cerebro constare. Guttas autem nosse ab his manare sensus. Ac partem quidem prudentiæ capacem esse immortalem, cætera uerò mortalia, nutririq; ex sanguine animam, eiusq; rationes uentos esse. Ipsam uerò unam cum suis rationibus esse inuisibilem, quòd æther quoq; sit inuisibilis. Cæterùm animæ uincula uenas esse & arterias & neruos. Vbi uerò inualuerit & secum fuerit, quiescere, uinculaq́; ipsius fieri rationes atq; opera. Eiectam eam in terram in aëre uagari corpori similem. Porrò Mercurium animarum quæstorem esse, atq; ideo ductorem dici, ianitorem ac terrenum, quòd is ex corporibus, & ex terra, & mari animas immittat, & puras quidem atq; purgatas in excelsum ducat. Impuras uerò illis ne appropinquare quidem neq; inuicem sibijpsis, cæterùm uinciri à furijs infractis nexibus. Quin totum aëra plena esse animis, eosq́; & dæmones & heroas existimari, atq; ab his hominibus immitti somnia & signa atq; morbos, neq; solum ho-

νοῦς. φρήν. θυμός.

Ϸ. p. 424.

θυμὸν

minibus, uerùm & pecudibus ac iumentis reliquis, atq; ad hos referri lustrationes & *expiationes, diuinationem omnem & uaticinia, & cætera id genus. Maximum uerò eorum quæ in hominibus fingi possunt dixit animam esse, siue ad bonum induceret siue ad malum. Felicesq; ac beatos esse homines, quibus bona anima aduenerit. Eam uerò nunquam quiescere, neq; eundem fluxum obtinere. Iustum item uim habere iurisiurandi, adq; ideo & Iouem *iuratorem dici. Virtutem harmoniam esse, sanitatem præterea & bonum omne, atq; Deum, ideoq; per harmoniam constare omnia. Amicitiam itidem esse æquabilem congruentiam. Honores Dijs exhibendos, heroas tamen haud æquo honore ducendos. Cæterùm Dijs semper quidem cum laudibus amictuq; candido, & casto corpore honores adhibendos, heroibus uerò ex dimidio diei. Eam uerò munditiem expiationibus lauacrisq; atq; aspergerginibus fieri, uacando à funere & cubili & inquinamento omni, morticinisq; & pollutis carnibus abstinendo, triglisq; ac sepijs, ouisq; & quæ ex ouis nascuntur animalibus, fabis quoq; & cæteris quæ prohibent, qui in templis mysteria ritusq; faciunt. Ait autem Aristoteles in libro de fabis, ideo admonuisse illum fabis abstinendum, siue quòd pudendis similes sint, siue quòd inferni ianuis. Sunt enim infœcundæ solæ, siue quòd corrumpant, siue quòd naturæ uniuersi similes sint, siue quòd paucorum dominatu gaudent: nam his in suffragijs utebantur. Quæ uerò ceciderint non tollenda, ut assuescatur non nisi moderatè edere. Porrò Aristophanes heroum ait ea esse quæ cadunt, dicens in heroicis: Ne gustato quidem ea quæ intra mensam deciderint. Gallo plumis albis abstinendum, quòd Mensi sacer sit, ac supplex. Nam et horas significat. Pisces item non gustandos eos qui sacri sunt.

Neq;

Neq; enim fas esse eadem Dijs & hominibus apponi, sicuti nec seruis & liberis. Candidum quidem quod est, ad boni pertinere naturam, atrum uerò ad mali. Panem non frangendum. Nam in unum ueteres amici coibant, quemadmodum nunc etiam Barbari, neq; diuidendum quòd illos in unum cogat. Alij ad iudicium referunt quod apud inferos fit. Alij quod in bello formidinem faciat. Alij quòd ab hoc incipiat uniuersum, insolidarumq; figurarum omnium sphæra, planarum uerò circulus sit. Senectutem & omne detrimento obnoxium pari ratione teneri. Iuuentutem itidem & quicquid incrementa suscipit, idem esse. Sanitatem speciei esse consistentiam, morbum contrà esse huius uiolationem: de sale quod apponi conueniat idcirco statuit, quòd iustitiæ admoneat. Hoc enim quicquid occupauerit seruat, & ex liquidißimis rebus aqua & mari fit. Hæc Alexander in Pythagoricis reperisse se in commentarijs tradit. Eadem fermè Aristoteles. Enimuero Pythagoræ ipsius grauitatem ac modestiam & Timon in Sillis, cùm illum carpere instituisset, non reliquit intactam in hanc sententiam loquens, Pythagoram quoq; magiæ insignem, opinione gloriæ grauitatisq; celebrem. Quòd autem alius idem aliàs fuerit, Xenophanes in elegia testatur, cuius est initium: Nunc alia dicere aggrediar. Quod uerò de illo dixit sic se habet:

Καί ποτέ μιν ϛυφελιζομένου σκύλακος παριόντα.
  Φασὶν ἐποικτεῖραι καὶ τόδε φάσθαι ἔπος,
Παῦσαι μηδὲ ῥάπιζ᾽ ἐπεὶ ἦ φίλου ἀνέρος ἐϛὶ
  Ψυχὴ, τὴν ἔγνω φθεγξαμένης ἀΐων. hoc est,

Qui catulum duro miseratus uerbere cæsum
  Cùm, ut fama est, olim prætérijsset, ait,
Desine, ne miserum cædas, nam charus amici
  Est animus, quod uox indicat ipsa mihi.

Atq;

Atq; ita Xenophantes ſugillat illum. Cratinus in Pythago
ricis atq; in Tarentinis in hunc modum hæc inquit: Eis con
*ἰδιώτην. ſuetudo eſt, ſi quem *ſimplicem undecunq; nacti fuerint in-
greſſum experimentum facturum quantum illi dicendi uiri-
bus præſtant, perturbare illum, obiectionibusq; uerſare, con
cluſionibus, inæqualitatibus, fallacijs, magnitudinibus, non
inde emergere. Mneſimachus Dalmoni, Pythagoreo more
*λοξίᾳ. *ſoli immolamus inanimatum nihil, omnia comedentes, Ari
ſtophon in Pythagoreo inſtituto ait, quòd cùm deſcendiſ-
ſet in diætam eorum, qui apud inferos ſunt, uidiſſe ſingulos,
Pythagoricos uerò multum omnino à mortuis differre.
His quippe ſolis conueſci Plutonem ob pietatem dixit. Fa-
cilem ais Deum, ſi ſordidis cibis adeſſe gaudet. Item in eo-
dem: Comedunt olera & aquam in potu ſumunt, pedicu-
los & pallium atq; ſqualorem nemo ex alijs perferre poſ-
ſet. Moritur autem Pythagoras hoc modo: Conſederat in
domo Milonis cum ſocijs: eam uerò domum quiſpiam ex
his quos ille admittere noluerat, per inuidiam incendit.
Sunt qui Crotoniatas ipſos tyrannidis ſuſpicione ac metu
hoc perpetraſſe dicant. Pythagoram igitur incendij incom
moda uitantem, cùm egrederetur comprehenſum eſſe, &
agro cuidam fabis pleno intrantem ibi conſtitiſſe ac dixiſ-
ſe, capi præſtat quàm has dare peſſum, cædiq; ſatius eſt
quàm quicquam loqui, atq; ita iugulum perſecutoribus nu-
daſſe, compluresq; ex diſcipulis, nam circiter quadraginta
ſequuti fuerant, fuiſſe interemptos, paucosq; effugiſſe, ex
337. quibus Archytas Tarentinus fuerit, & Lyſis ille quem ſu-
prà memorauimus. Porrò Dicæarchus Pythagoram in de-
lubrum muſarum, quod Metaponti eſt, confugiſſe, ibiq; cùm
quadraginta dies abſq; cibo perſtitiſſet, defeciſſe ait. He-
raclides uerò in epitome uitarum Satyri, illum poſtquam
in

in Delo Pherecydi iusta persoluerat, redisse in Italiam, & , cùm in domo Milonis Crotoniatæ celebritatem offendisset, Metapontum peruenisse, ibiq; cùm uiuere diutius nollet inedia uitam finisse. Hermippus autem ait bello inter Agrigentinos atq; Syracusanos exorto, Pythagoram exisse cum socijs Agrigentinis opem laturum. Versis autem in fugam illum fabarum campum circuisse, ibiq; à Syracusanis fuisse interfectum. Reliquos uerò ad triginta quinq; Tarenti fuisse crematos, còm primarijs ciuitatis contrà ire uellent, atq; ab eis in Reipublicæ administratione dissentirent. Aliud item quiddam huiusmodi de Pythagora Hermippus refert. Ait enim illum cùm in Italiam uenisset, subterraneam fecisse domum, matriq; mandasse quæ contingerent, tabulis inscriberet, tempusq; adnotaret, deinde illum descendisse, ac dum rediret id matrem fecisse. Anno autem exacto ascendisse Pythagoram ex effossa domo squalidum ac macie confectum, aduocataq; concione dixisse ex inferis se ascendere, atq; ut sibi fidem faceret, recitasse quicquid euenisset. Eos uerò ijs quæ dicebantur affectos in lacrymas eiulatusq; prorupisse, Pythagoramq; iam diuini quippiam habere existimantes, uxores suas illi in disciplinam certatim dedisse, ut quidpiam ex illo addiscerent, easq; Pythagoricas uocatas esse. Hæc Hermippus. Erat autem Pythagoræ & uxor Theano nomine, Brontini Crotoniæ filia. Hanc alij Brontini uxorem Pythagoræq; discipulam tradunt. Erat illi & filia Damo, ut Lysis in epistola ad Hipparchum ait, de Pythagora in hunc modum loquens: Aiunt autem plurimi publicè te, id quod Pythagoras semper inhibuerat, Philosophari, qui cùm Damoni filiæ cōmentaria sua cōmendaret, iußit ne cui extra domum ea traderet. Ea uerò cum ingenti pecunia posset illa detrahere, omnino noluit, inopiā quippe

De filia Pytha. quid Hier. tom. III. f. 22.

pe patrisq; monita auro pretiosiora censuit: idq; cùm esset mulier. Fuit illi & filius Telauges, qui etiam patri successit, ac iuxta quosdam Empedoclis præceptor fuit. Hippobotus autem Empedoclē dixisse ait de Telauge: Clara Theanus proles Pythagoræq;. Telauges autem ille nihil scripsisse fertur, at ipsius mater nonnulla. Rogata quando mulier à uiro munda sit, dixisse ferunt, à suo quidem continuo, ab alieno uerò nunquam. Ei uerò quæ ad uirum ingrederetur, monebat uti cum ueste & uerecundiam poneret, exurgensq; denuo cum ipsis illam unà resumeret. Rogata quænam, hæc, inquit, per quæ mulier uocor. Igitur Pythagoras iuxta Heraclidem Serapionis filium octogesimo ætatis anno moritur, secundum propriam ætatum descriptionem, iuxta plurimos autem nonagesimo. Extant autem & quæ in hunc lusimus, sic se habentia:

Vertit Camerar. in Plut. V. M. p. 138.

Οὐ μόνος ἐμψύχων ἀπέχες χέρας, ἀλλὰ καὶ ἡμεῖς.
Τίς γὰρ ὃς ἐμψύχων ἥψατο Πυθαγόρα;
Ἀλλ᾽ ὅταν ἑψηθῇ τι, καὶ ὀπτηθῇ, καὶ ἁλισθῇ,
Δὴ τότε καὶ ψυχὴν οὐκ ἔχον ἐσθίομεν. hoc est,

Haudquaquam solus tu animatis abstinuisti.
Quisnam animata uorat, dic mihi Pythagora.
Verùm ubi quid tostum est, elixum, uel sale sparsum,
Tunc edimus, quoniam spiritus omnis abest.

Item aliud in eundem:

Camer. d. l.

Ἀλλ᾽ ἦν Πυθαγόρας τοῖος σοφός, ὥστε μὲν αὐτὸς
Μὴ ψαύειν κρεῶν, καὶ λέγειν ὡς ἄδικον.
Σιτίζειν δ᾽ ἄλλους ἄγαμαι σοφόν, αὐτὸς μὲν γὰρ
Οὐκ ἀδικεῖν ἄλλους αὐτὸς ἔτ᾽ εἶχ᾽ ἀδικεῖν. hoc est,

Talis erat sapiens, ut nollet tangere carnes
Pythagoras, magnum & diceret esse scelus.
Carnibus admiror socios quòd pauit, & ipse

Carn

Carnibus abstinuit, flagitium esse ratus.

Item aliud:

Τὰς φρένας ἢν ἐθέλῃς τὰς Πυθαγόραο νοῆσαι Camer. d. l. p. 139.
Ἀσπίδος Εὐφόρβου βλέψον ἐς ὀμφαλόον.
Φησὶ γὰρ, οὗτος ἐγὼν ἤμην πρώην βροτός, ὅσδε
Ὅτ᾽ οὐκ ἦν φάσκων ὅστις ἔην ὅτ᾽ ἔην. *hoc est,*

Respice in Euphorbi radiantia scuta renati,
Pythagoræ mentem noscere quisquis aues.
Olim ego, dicit, eram mortalis, nec finit unquam,
Siue erat, haud uel erat, dicere semper, eram.

In eundem:

Αἶ, αἶ, Πυθαγόρης τί τόσον κυάμους ἐσεβάσθη; Camer. d. l. p. 139.
Καὶ θάνε δῆτα φυτοῖς ἄμμιγα τοῖς ἰδίοις.
Χωρίον ἦν κυάμων. ἵνα μὴ τούτους δὲ πατήσῃ
Ἐξ Ἀγραγαντίνων κάτθαν᾽ ἐνὶ τριόδῳ. *hoc est,*

Heu, heu Pythagoras quid uile legumen adorat?
Quem in proprijs fama est occubuisse fabis.
Nam ne fortè fabas fugiens calcaret in agro,
Tandem Agragantino cæsus ab hoste perit.

Floruit autem olympiade sexagesima, pisiusq; schola durauit usq; ad nonam & decimam generationem. Postremi enim Pythagoreorum fuere quos Aristoxenus uidit, Zenophilus Chalcidiensis ex Thuria, & Planto Philiasius, & Echecrates, & Diocles, & Polimnastus, Phliasij & ipsi. Erant autem auditores Philolai & Euryti Tarentinorum. Fuerunt autem Pythagoræ quatuor eodem ferè tempere, nec multum ab se inuicem distantes. Vnus quidem Crotoniata homo tyrannicus. Alter Phliasius corporum exercitator aliptes, ut quidam aiunt. Tertius Zacynthius, cuius aiunt illud esse philosophiæ arcanum, ac eius rei præceptor, à quo item illud prouerbiale: Ipse dixit, in publicum

manauit. Sunt qui & alium sculptorem Rheginum fuisse dicant Pythagoram, qui primus uisus sit numerorum ac modorum repertor fuisse. Alium item sculptorem Samium, & alium oratorem non bonum, & alium medicum qui de hernia scripserit, ac de Homero quædam composuerit. Alium item qui Doricè scripserit, autore Dionysio. Porrò hunc Eratosthenes, quem & Phauorinus in omnimoda historia sequitur in libro octauo, primum fuisse tradit, qui XLVIII. Olympiade peritus ac exercitatus pugil euaserit, quem comatum atq; purpuratum, eiectumq; ex puerorum ludo atq; irrisum continuò uiros petisse ac uicisse. Simplex est huic epigramma quod fecit Theætetus:

Πυθαγόρην τινὰ ὦ ξεῖνε κομήτην ἀδόμενον
Πύκτην εἰ κατέχεις Σάμιον, Πυθαγόρης ἐγώ εἰμι
Τὰ δ' ἔργα μόν εἴτιν' εἴροιο Ἠλείων, φήσεις
Αὐτὸν ἄπιστα λέγειν. hoc est,

Pythagoram quendam comatum hospes nobilem
Pugilem Samium, si contines, Pythagoras ego sum.
Quæ gesserim uerò si quempiam Eleum rogabis,
Dices illum incredibilia narrare.

Hunc Phauorinus ait definitionibus ob mathematicã usum materiã, ampliasse uerò illam Socratẽ, et qui ab eo fluxere. Postea autem Aristotelem & Stoicos, primoq; cœlum appellasse mundum, terramq; rotundam. Id autem Theophrastus Parmenidi, Zeno Hesiodo aßignant. Huic autem restitisse Cydonem, sicut Antidicum Socrati. De Pythagora autem athleta circumfertur hoc epigramma:

Οὗτος πυκτεύων ἐς Ὀλύμπια, παισὶν ἄνηβος
Ἤλυθε Πυθαγόρας ὁ Κράτεω Σάμιος. hoc est,

Hic puer & pugil à pueris ad Olympia uenit
Pythagoras Samius, patre satus Crateo.

At

At uerò philosophi epistola legitur in hunc modum.

PYTHAGORAS ANAXIMENI. Epist. Laert. p. 195.

AT TV uirorum optimè si nihil Pythagora & genere & gloria præstantior esses, profectò ad nos iam ex Mileto migrasses, nunc uerò te continuit paterna & auita gloria, quæ & me continuisset si essem Anaximeni similis. Cæterùm uos si augurio urbes deseretis, eis quidē ornatus adimetur, Mediq; illis infestius instabunt. Neque uerò semper cōuenit astrorū ac cœli uestigare rationes. Præstat interdum ad patriā curas cogitationesq; conuertere. Quanquam ego nō semper meis uaco fabulis, uerùm & bellis interdum, quibus inter se inuicem Itali dissident.

Quoniam uerò de Pythagora diximus, dicendum iam de Pythagoricis illustribus uiris, post quos dicendum erit de his qui sparsim à plerisq; referuntur, tum deinceps adnectemus successionis seriem memorabilium uirorū usq; ad Epicurum, sicuti suprà promisimus. De Theano autem & Thelauge iam diximus, dicendum modò de Empedocle primū. Nā, ut quibusdā placet, Pythagoræ auditor fuit.

EMPEDOCLES. H. Steph. Poës. Philos. p. 203.

EMpedocli, ut ait Hippobotus, Meto pater, auus Empedocles Agrigentinus fuit. Idem & Timæus refert in decimoquinto historiarum libro, insignem fuisse uirum Empedoclem poëtæ auum. Hermippus eadem ferme ait. Heraclides itidem de insulis, clara ex familia fuisse auum, equosq; nutrisse tradit. Dicit & Eratosthenes in Olympionicis, LXXI. Olympiadē uicisse Metonis patrem, Aristotelis utens testimonio. Apollodorus autem grāmaticus in Chronicis, Metonis quidem filium fuisse ait, cæterū ad Thurios nuper omnino cōditos uenisse Glaucus ait: deinde post pauca, Qui uerò, inquit, domum profugum uenisse

Syracusas, & cum illis aduersus Athenienses bellasse aiunt, prorsus id mihi ignorare uidentur. Aut enim iam defecerat, aut omnino ualde senex erat, id quod minimè uerisimile est. Namq; & Aristoteles ipsum & Heraclitum LX. ætatis anno uita excessisse ait, qui uerò LXX. & primam Olympiadem uicerat eques, eodem censebatur nomine. Ita & tempus ab Apollodoro significatur. Satyrus autem in uitis Empedoclem ait filium fuisse Exanæti. Reliquisse autem & illum filium Exanætum, eademq; olympiade ipsum quidem equestri certamine uicisse, filium uerò illius lucta, siue ut ait Heraclides in epitome, cursu. Veruenimuerò in Phauorini cōmentarijs reperi, Empedoclem et bouem mactasse spectatoribus ex melle & farina, fratremq́; habuisse Callicratidē. Telauges autem Pythagoræ filius in epistola ad Philolaum, Empedoclem ait Archinomi fuisse filium. Quòd autem Agrigentinus ex Sicilia fuerit, ipse in primo lustrationum refert:

Ὦ φίλοι οἳ μέγα ἄστυ κατὰ ξανθοῦ Ἀκράγαντος
Ναίετ' ἀν' ἄκρα πόληος. hoc est,
Ò socij ingentem flauas Acragantis ad undas
Vrbem qui colitis positam sub mœnibus altis.

Hactenus de genere ipsius. Audisse autē Pythagoram Timæus autor est in nono historiarum, decem, deprehensum quòd orationē furatus esset, sicuti & Plato, atq; ideo ad consortiū sermonum admitti prohibitum, ipsumq́; meminisse Pythagoræ:

Ἦν δέ τις ἐν κείνοισιν ἀνὴρ περιώσια εἰδώς
Ὃς δὴ μήκιστον πραπίδων ἐκτήσατο πλοῦτον. i.
Quidam & in his uir summus erat, rerumq́; peritus
Diuitijs qui animi cordatis uinceret omnes.

Sunt qui ista de Parmenide dixisse putāt. Refert Neāthes

Pyt

Pythagoricos usque ad Philolaum & Empedoclem ad sermonum communionem admitti solitos. Vbi uerò ipse poëmata illa uulgare cœpit, latam esse legem uti uersificator omnis inde arceretur. Idem & Platonem pertulisse aiunt, quippe & hunc fuisse prohibitum, quem tamen illorum audiuerit Empedocles, non dixit. Eam enim quæ Telaugis fertur epistolam, quòd Hippasum ac Brontinum audierit, non usquequaque probari. Enimuero Theophrastus Parmenidem illum imitatum dixit, ipsiusq; æmulum & in poëmatibus fuisse, quippe & illum in uersu physicæ rationis sequi exprimereq;. Hermippus autem non Parmenidis, uerùm Xenophanis fuisse imitatorem tradidit, qui cùm diu uersatus eius'que carmen imitatus sit, postmodum Pythagoricis congressum esse. Alcidamas uerò in Physico refert eodem tempore Zenonem & Empedoclem unà audiuisse Parmenidem, demum ab se discessisse, ac Zenonem quidem seorsum philosophatum esse, hunc uerò Anaxagoram & Pythagoram audisse, atque alterius constantiã & grauitatem uitæ atque habitus, alterius de natura rationes fuisse imitatum. Aristoteles uerò in sophista, primũ Empedoclem oratoriæ inuentorem ait, Zenonemq; dialecticæ. In lib. autem de poëtis asserit Homericum Empedoclem, acutumq; * in dicendo fuisse, translationibus item ac cæteris poëticis figuris usum. Atq; ideo cùm & alia poëmata scripsisset, & Xerxis transitum, & in Apollinem procemiũ, ea posteà ignibus tradidit soror quædam ipsius siue filia, ut Hieronymus meminit, procemium quidem imprudens, Persica autem prudens ac sciens, quòd ea imperfecta essent. Tragœdias illũ præterea scripsisse refert, ac politica. Verùm Heraclides Serapionis filius, tragœdias alterius fuisse memorat. Hieronymus uerò quadraginta

*τὴν φράσιν.

15.380.

tria illius opuscula se legisse asserit. Neanthes autem ad hunc iuuenem scripsisse, & ipsum tragœdias in quas se postea incidisse. Porrò Satyrus in uitis refert & medicum illum fuisse, oratoremq; optimum, Gorgiamq; Leontinum ipsius fuisse discipulum, uirum in oratoria insignem, qui & artem rhetoricam scripserit, quem tradit Apollodorus in chronicis cētum & nouem ætatis implesse annos. Hunc ait Satyrus dicere solitum affuisse se Empedocli magiam exercenti, ipsumq; in poëmatibus id profiteri, & complura alia inter quæ profitetur,

Φάρμακα δ' ὅσσα γεγᾶσι κακῶν, καὶ γήραος ἄλκαρ
Πεύσῃ, ἐπεὶ μούνῳ σοὶ ἐγὼ κρανέω τάδε πάντα
Παύσεις δ' ἀκαμάτων ἀνέμων μένος, οἵτ' ἐπὶ γαῖαν
Ὀρνύμενοι πνοιαῖσι καταφθινύθουσιν ἀρούρας.
Καὶ πάλιν ἢν κ' ἐθέλησθα παλίντιτα πνεύματ' ἐπάξεις.
Θήσεις δ' ἐξ ὄμβροιο κελαινοῦ, καίριον αὐχμὸν,
Ἀνθρώποις, θήσεις δὲ καὶ ἐξ αὐχμοῖο θερείου
Ῥεύματα δενδρεόθρεπτα, τὰ δ' ἐν θέρει ἀήσαντα.
Ἄξεις δ' ἐξ ἀΐδαο καταφθιμένου μένος ἀνδρός. hoc est,
Pharmaca quis pellas morbos, leuesq; senectam
Percipies, quæ cuncta tibi communico soli.
Compescesq; truces uentorum rite procellas,
Exorti insanis qui uastant flatibus agros.
Sursum, si libeat, mox flamina pigra ciebis,
Et media induces è tempestate serenum,
Induces media pluuias æstate salubres,
Et flatus sicca qui perflent omnia messe.
Extinctumq; hominem nigro reuocabis ab Orco.

Multis item modis eum uirum admirationi habitum Timæus in decimo octauo historiarum autor est. Namq; Etesiis aliquando uehementer flantibus, adeò ut fruges corrū-

perent

perent, excoriari asinos iussit, factisque utribus eos collibus & montium uerticibus admoueri ad compellendos flatus, cessantibusque uentis ab euentu rei κωλυσανέμαν uocatum esse. Heraclides quoque in libro de morbis, ait ipsum Pausaniae * dictasse quae de Apno ille scripsit. Erat autē Pausanias, ut Satyrus & Aristippus ait, amator eius, cui & de natura libros compositos ita declarauit:

*ὑφηγήσασθαι τὸν ἄπνουν.

Παυσανία σὺ δὲ κλῦθι δαΐφρονος Ἀγχίτου υἱέ. hoc est,
Pausania Anchiti sapientis percipe fili.

Sed & epigramma in eum scripsit in hanc sententiam:

Παυσανίην ἰητρὸν ἐπώνυμον Ἀγχίτεω υἱὸν
Φῶτ' Ἀσκληπιάδην πατρὶς ἔθρεψε Γελα,
ὃς πολλοὺς μογεροῖσι μαραινομένους καμάτοισι
Φῶτας ἀπέστρεψεν Περσεφόνης * ἀδύτων. hoc est, *al. θαλάμων.

Pausaniam Anchiti natum, Phoebique nepotem,
Clarum aluit medicum patria clara Gela.
Qui multos diris homines languoribus aegros
Eripuit furuis Persephones thalamis.

Απνουν igitur Heraclitus tale quiddā esse ait, quod triginta dies corpus absque strepitu integrum, incorruptumque seruaret. Vnde illum & medicum & uatem dixit, ut ex eius uersibus patet, quibus incolas ampli Agrigenti saluere iubet, à quibus & deum se credi uult, diuinosque sibi petit honores. Versus autem sic se ferè habent:

Ὦ φίλοι οἱ μέγα ἄστυ κατὰ ξανθοῦ Ἀκράγαντος
Ναίετ' ἄκρα πόλεως ἀγαθῶν μελεδήμονες ἔργων
Χαίρετ', ἐγὼ δ' ὑμῖν θεὸς ἄμβροτος, οὐκ ἔτι θνητὸς
Πωλεῦμαι μετὰ πᾶσι τετιμημένος, ὥσπερ ἔοικε,
Ταινίαις τε περίστεπτος στέρεσί τε θαλέαις
Τοῖσιν ἅμ' εὖτ' ἂν ἵκωμαι ἐς ἄστεα τηλεθόωντα
Ἀνδράσιν ἠδὲ γυναιξὶ σεβίζομαι, οἱ δ' ἅμ' ἕπονται

Μύριοι, ἐξερέοντε ὅπῃ πρὸς κέρδος ἀταρπὸς
Ἡ μὲν παντοσυνέων κε χρημένοι, οἱ δ᾽ ἔτι νούσων
Παντοίων ἐπύθοντο κλύειν εὐσικέα βάξιν. hoc est,

Vrbem qui flaui ad ripas Acragantis amici
Incolitis magnam, res & curatis honestas,
Salucte, immortalis ego conuersor apud uos,
Vt par est, deus, & tali me dignor honore
Formosis uinctus uitis roseisq; corollis.
Quis quando egregias ueniam comitatus ad urbes,
Mulieribus maribusq; colar, comitesq; sequentur
Innumeri, ad lucrum quos ardens semita ducit,
Quiq; prophetiam exercent, qui discere morbi
Omnigeni curam cupiunt artesq; salubres.

Amplum uerò Agrigentũ dixisse ferũt, quòd in illa octingenta hominũ millia inhabitarent. Vnde & Empedoclem illis delitijs uacantibus dixisse, Agrigentini delitijs quidẽ ita quotidie se dedunt, ac si postridie morituri: domos uerò ita ædificant, quasi perpetuò uicturi. Eas uerò ipsas expiationes in unum corpus coëgisse fertur Cleomenes coaceruator, quemadmodum & Phauorinus in commemorationibus ait. Fuisse uerò eum in primis liberum atque ab omni imperandi fastu remotißimum Aristoteles tradit, siquidem & regnum cùm sibi offerretur constanter renuit, sicuti Zanthus in illius laudibus meminit, simplicitatem uitæ quàm regũ delitias charius amplectens, eadem & Timæus refert causam simul adijciens cur ita popularis fuerit. Inuitatus enim fuerat à quodã ex principibus, ac procedente conuiuio cœna nõ inferebatur. Tacẽtibus alijs indignè ille ferens inferri iußit. Qui uerò illũ inuitarat præstolari se curiæ ministrum dixit. Vbi uerò ille aduenit, cõuiuij princeps constitutus est, id nimirũ agente eo qui illũ

uocauerat, tum ille tyrannidis initia haud obſcura præ ſe ferẽs, iubebat aut bibere, aut in caput effundi merũ. Tunc igitur Empedocles tacuit. Poſtridie uerò coacto iudicio damnauit utrunq;, ac peremit inuitatorẽ & conuiuij principẽ. Iſtud enim eius reipublicæ tractandæ initiũ fuit. Rurſus Acrone medico locum ſibi ad conſtruendum paternum monumentum à ſenatu poſtulante, quòd inter medicos arte præcipuè excelleret, in medium ſurrexit Empedocles, ac fieri prohibuit, atq; inter cætera quæ de æqualitate diſſeruit, ita illum rogare cœpit, cuiuſmodi monumento incidemus elegium? Num hoc?

Ἄκρον ἰητρὸν ἄκρων Ἀκραγαντῖνον πατρὸς ἀκρῶν
Ἀκρότατης κρύπτει κρημνὸς ἄκρος πατρίδος. hoc eſt,
Acronem ſummum medicum ex Agragante profectum,
Qui ſummo in patriæ culmine habet tumulum.

Quidam autem ſecundum uerſum ita pronunciant:

Ἀκροτάτης κορυφῆς τύμβος ἄκρος κατέχει. hoc eſt,
Verticis excelſi celſa ſepulcra tenent.

Hoc quidam Simonidis eſſe tradiderunt. Poſtea uerò Empedocles & mille hominum cœtum antiquauit, conſtituto triennij magiſtratu, ut non ſolùm eſſet diuitum, uerùm & mediocrium ac ciuilium rerum non expertium. Deniq; & Timæus in primo & ſecũdo libro, ipſius enim ſæpe mentionem facit, cõtrariam reipublicæ tradit putatum eũ habuiſſe ſententiam, quandoquidem iactantia & amore ſui ferebatur immodicè, quippe qui in carmine ſe deum dixerit. Quãdo item ad Olympia peregrinaretur, in ſe cunctorum uertebat ora, ut nullius inter loquendum tanta quanta Empedoclis fieret mentio. Poſtremò cùm Agrigentũ conderetur, obſtiterunt illius inſtituto inimicorum nepotes, unde in Peloponneſum ſeceſſit, ibiq; obijt diem. Timæus

* κηλητῆς.

* τὰ περὶ τῆς ἄπνου.

autem ne hunc quidem prætermiſit, ſed ipſum mordet cùm ait, Et Empedocles forenſiũ* formator uerborũ quantum ualuit, tantũ cepit imperans, qui diſpoſuit magiſtratus indigẽtes alijs. De illius uerò obitu uaria fertur opinio. Heraclides enim cũ enarraſſet* de Apno, ut Empedocles maximã ex eo gloriã conſecutus eſſet, quòd mulierẽ defunctam uiuam miſiſſet, ait illũ ſacrificiũ ad Piſianactis agrũ feciſſe, cõuocatis plerisq; ex amicis, inter quos & Pauſanias erat. Vbi uerò conuiuio peracto alij quidẽ loco paululũ digreſſi, alij ſub arboribus uillæ ſe ad quieſcendũ cõpoſuerũt, alij quocunq; uiſum eſt in loco quieuerunt, ipſe ubi accubuerat permanſit. Mane autem facto è ſomno excitis cæteris, ſolus ipſe repertus non eſt. Facta autem diligenti inquiſitione è ſeruis qui rogabãtur, unus aſtitit qui diceret ſe nocte media ingẽtem audiſſe uocẽ Empedoclem uocantem. Tum uerò ubi ſurrexiſſet, cœleſtem uidiſſe lucem & ſplendorẽ tedarũ, nihil aliud. Illis uerò in eo quod contigerat ſtupẽtibus, deſcendit Pauſanias ut mitteret qui quærerẽt. Poſtea uerò prohibitus eſt curioſius quærere, dicẽs rẽ nõ indignã accidiſſe precibus ac diuino cultu, ibiq; ueluti deo hoſtias offerri oportere. Hermippus autẽ illum cũ Pantheam quandam Agrigentinã deſperatã à medicis curaſſet, hoſtias ob id mactaſſe. Qui uerò inuitati erãt ad LXXX. ferme fuiſſe. Hippobotus uerò illum ait ubi exurrexerat Aetnam petiſſe, quò cùm perueniſſet, in ignis crateres ſe inieciſſe, ibiq; dum fidẽ cupit facere famamq; adſtruere quòd deus effectus ſit, ignibus conſumptum eſſe, poſtea ut ſeſe res haberet agnitum eſſe, una ex illius crepidis ui flammæ ex intimis ad exteriora reiecta, quippe calciari ſolebat ære. Huic famæ Pauſanias reluctabatur. Cæterum Diodorus Epheſius de Anaximandro ſcribens

ait

ait illum huius æmulum fuisse, imitando tragicã grandiloquentiam uestisq́; grauitatem. Enimuero dum Selinuntios ex adiacentis fluuij fœtore pestis inuasisset, adeò ut & ipse, et uxores partu periclitarẽtur, excogitasse Empedoclem duos quosdã ex uicinis amnibus proprio sumptu in flumen illud immittere, ut ex cõmixtione aquæ dulcescerent, ac sedata peste epulantibus Selinuntijs, Empedoclem apparuisse, illi eo cõspecto surrexerũt, eiq́; uelut deo diuinos honores detulerũt. Eã de se opinionẽ firmare uolentẽ se in ignes cõiecisse. Verũ hisce Timæus refragatur, apertè asserẽs illũ ubi in Peloponnesum se recepit, nũquã omnino redisse, atq́; ideo illius incertũ esse obitum. Heraclidi uerò nominatim contradicit Pisianacta Syracusanũ dicẽs, neq́; uillã Agrigenti habuisse, uerùm à Pausania factum amico monumentum. Is enim huiusmodi uulgata fama, breuẽ statuam illi, nam diues erat, siue aram, ut deo condidit. Quonam ergo pacto, inquit, se in crateras iniecit, quorum nullam unquam fecit mentionẽ, & quidem cũ propè essent? Mortuus enim est in Peloponneso. Quòd si illius sepultura nõ cernitur, nihil est cur admiremur. Nãq́; & aliorum multorũ sepulcra ignorantur. Ista & huiusmodi Timæus refert. Verùm semper Heraclidi consuetudo est miracula ista confingere, qui & ex luna cecidisse hominẽ dicit. Porrò Hippobotus ait statuam Empedoclis opertam Agrigenti primum stetisse, postea uerò ante Romanorũ curiam cõstitutam fuisse, Romanis eã illuc transferentibus apertam. Pictæ quidẽ & nunc eiusmodi quædã inueniũtur. Neanthes uerò Cyzicenus, qui & de Pythagoricis scripsit, refert Meone uita functo tyrannidis pullulare exordia cœpisse. Tum uerò Empedoclem Agrigẽtinos induxisse, uti seditionibus omissis æqualitatẽ ciuilem

 ample

amplecterentur: multas itidem ciuium quæ ſine dote erant ex relictis ſibi opibus adiecta dote uiris tradidiſſe, atque ideo & purpuram ſe induiße, & ſtrophium aureum circundediſſe. Phauorinus in cōmentarijs autor eſt, crepidas item æreas & Delphicam ſumpſiſſe coronam. Coma item illi prolixa fuit, & pueri ſe deducētes, & ipſe grauis ſemper atq; in uno ſeueritatis habitu perſtitit. Eiuſmodi igitur progrediebatur, ut ciuibus ſibi occurrentibus, ac pro magno id munere habentibus, ſpecimen quoddam & inſigne regium præ ſe ferre uideretur. Poſtremò uerò dum celebritatis cuiuſdā cauſa, Meßanā curru inuectus proficiſceretur, cecidiße, coxamq; fregiſſe. Quo etiam ex morbo defunctum eße ætatis anno LXXVII. eße item ſepulcrum eius Megaris. De ætate uerò ab Ariſtotele diſſentit. Ille enim LXV. annorum defeciſſe ait. alij centū & nouem uixiſſe annos cōtendunt. Floruit autē circa LXXX. & IIII. Olympiadem. Democritus autem Trœzenius in libro contra ſophiſtas, refert illum iuxta Homerum,

Ἁψάμενον βρόχον αἰπὺν ἀφ᾽ ὑψηλοῖο κρανείης
Αὐχέν᾽ ἀποκρεμάσαι, ψυχὴν δ᾽ ἄϊδόσδε κατελθεῖν. i.
Connexo ex alta laqueo ſua guttura cornu
Inſeruiße, anima ut tetrum penetraret ad Orcum.

In ea uerò quam prædiximus Telaugis epiſtola, fertur illum ex ſenio in mare prolapſum, extinctumq; eſſe. Hæc de ipſius morte. Fertur & noſtrum in eum ex Pammetro noſtra carmen in hunc modum:

Καὶ σύ ποτ᾽ Ἐμπεδόκλεις διερῇ φλογὶ σῶμα καθήρας
Πῦρ ἀπὸ κρατήρων ἔκπιες ἀθανάτων.
Οὐκ ἐρέω δ᾽ ὅτι σαυτὸν ἔβαλλες ἐς ῥόον Αἴτνης
Ἀλλὰ λαθεῖν ἐθέλων ἔμπεσες οὐκ ἐθέλων. hoc eſt,
Empedocles rapida purgaſti corpora flamma,

Aeter

Aeternos ignes fortiter ore trahens.
Non dicam quòd te in feruentem miseris Aetnam,
Lapsus es at nolens, delituisse uolens.

Et aliud,

Ναὶ μὴν Ἐμπεδοκλέα θανεῖν λόγος, ὅσ᾽ ποθ᾽ ἁμάξης
Ἔκπεσε, καὶ μηρὸν κλάσσατο δεξιτερόν.
Εἰ δὲ πυρὸς κρατῆρας ἐσήλατο, καὶ πίε, τί ζῆν
Πῶς ἂν ἔτ᾽ ἐν Μεγάροις δείκνυτο τοῦδε τάφος. hoc est,
Cruribus Empedocles collisis, dicitur esse
Mortuus, è curru cùm cecidisset humi.
Si se flagrantem malè sanus iecit in Aethnam,
Quomodo adhuc Megaris structa sepulcra iacent?

Timon uerò ne ab eo quidem lacessendo abstinuit dicens, Empedoclesq; forensium opifex carminũ, & cætera. Hæc autẽ illi uisa sunt ac placita, Elementa esse quatuor: ignẽ, aquam, aërem, terram, amicitiamq; qua copulentur, & discordiam qua dissideant. Ait autem sic:

Ζεὺς ἀργὴς ἥρη τε φερέσβιος, ἠδ᾽ ἀϊδωνεὺς
Νῆστις θ᾽ ἣ δακρύοις ἐπικροῖ ὄμμα βρότειον. hoc est, l. Lamp. p. 495.
Iuppiter albus, & alma soror Iuno, atq; potens Dis,
Et Nestis lacrymis hominum quæ lumina complet.

Iouem ignem, Iunonem terram, Aidoneum aërem, Nestin aquam dicens, & hæc ait assiduas uersare uices, desinere nusquam. Estq; æternus iuxta illum hic rerum ordo. Denique infert:

Ἄλλοτε μὲν φιλότητι συνερχόμεν᾽ εἰς ἓν ἅπαντα
Ἄλλοτε δ᾽ αὖ δίχ᾽ ἕκαστα φορεύμενα νείκεος ἔχθει. i.
Nonnunquam connectit amor simul omnia, rursus
Nonnunquam seiuncta iubet contentio ferri.

Solem ait ignis ingentem * massam, lunamq; maiorem, lunamq; disci habere similitudinem. Cœlum ipsum crystalli * ἄθροισμα.

obtinere

obtinere ſpeciem, & animam, & omnigenum animalium atque arborum ſpecies indui, ait nempe,

Ἤδη γάρ ποτ᾽ ἐγὼ γενόμην κοῦρος τε κόρη τε
Θάμνος τ᾽ οἰωνός τε, καὶ ἐξ ἁλὸς ἔμπυρος ἰχθύς. hoc eſt,
Nam, memini, fueram quondam puer atque puella,
Plantaq́; & ignitus piſcis, pernixq́; uolucris.

Quæ igitur ille de natura deq́; expiationibus ſcripſit, ad quinq; millia uerſuum pertingunt: quæ uerò de medicina, ad ſexcentos. De tragœdijs ſuprà iam diximus.

H. Steph. Poës. Philos. p. 213.

EPICHARMVS COVS.

Epicharmus Elothalis filius, Cous, & ipſe Pythagoræ auditor fuit. Trimeſtris uerò cùm eſſet è Sicilia profectus, peruenit Megara, inde contendit Syracuſas, ut & ipſe in ſuis teſtatur libris. Eius ſtatuæ eiuſmodi carmen inſcriptum eſt:

Εἴ τι παραλλάσσει φαέθων μέγας ἅλιος ἄστρων
Καὶ πόντος ποταμῶν μείζον᾽ ἔχει δύναμιν.
Φημὶ τοσοῦτον ἐγὼ σοφίᾳ προέχειν Ἐπίχαρμον
Ὃν πατρὶς ἐστεφάνωσ᾽ ἅδε Συρακοσίων; hoc eſt,
Quantum ſol uincit ſublimis ſydera cœli,
Quanto uis pelago maior ineſt fluuijs.
Tantum ego profiteor ſophia præſtare Epicharmum,
Cui Syracuſa comis patria ſerta dedit.

Commentaria reliquit in quibus de natura rerum, de ſententijs, de medicina diſſeruit. Notasq́; breues commentariorum locis appoſuit, quibus apertè indicat ab ſe elaborata opuſcula. Obijt anno ætatis nonageſimo.

ARCHYTAS TARENTINVS.

Archytas Mneſagoræ, ſiue ut Ariſtoxenus ait Heſtiei filius Tarētinus Pythagoricus nobiliſſimus fuit. Hic Platonem cùm à Dionyſio necandus eſſet, per epiſtolam

lam eripuit. Admirationi summæ apud plurimos habitus est in omni uirtutis genere. Nam septies ciuibus præfectus est, cùm cæteri plus quàm annum imperare lege prohiberentur. Ad hunc Plato scribit epistolas binas, quòd is ad eum prior scripsisset, in hunc modum:

ARCHITAS PLATONI S. Epist. Lac. p. 195.

FACIS tu quidem rectè quòd nobis te conualuisse ex ægritudine significaris: de Damisco item certiores feceris. De commentarijs autem curauimus, uenimusq; ad Lucanos, ibiq; conuenimus Occelli nepotes. Quæ igitur de regno, legibus, iustitia, omniumq; generatione, & ipsi habemus, & ex his quædam misimus. Reliqua modò reperiri non possunt, cùm inuenta fuerint, ad te deferentur.

In hunc modum Archytas. Plato autem ita rescripsit:

PLATO ARCHYTAE S. Epist. Lacon. p. 196.

QVAE abs te nobis allata sunt commentaria, dici nō potest quàm libenter accepimus, quiq; illa scripsit, in primis admirati sumus. Ostendit enim profectò uir ille dignū se maioribus illis suis antiquissimis atque optimis uiris. Feruntur autem isti uiri Myræi fuisse. Hi autē ex illis fuere Troianis, qui cum Laomedonte migrarunt, uiri boni, ut de illis tradita significant. Quæ apud me sunt cōmentaria, de quibus scripsisti, nondum satis elucubrata sunt, neque unquam satis erunt, ea tamen misi. De custodia uerò ambo consentimus. Nihil itaq; adhortatione opus est. Vale.

In hunc modum illi ad se inuicem scripserunt. Porrò Archytæ quatuor fuere: Primus hic ipse, Secūdus, Mitylenæus musicus, Tertius, qui de agricultura scripsit, Quartus, poëta epigrammatum, Quintum, plerique addunt architectum, cuius proferunt librum de machina, cuius istud initium est, Hæc de Teucro Carthaginiēsi audiui. De musico

sico autẽ dicitur, quòd cùm probro sibi daretur, quòd non exaudiretur, dixerit, organum uerò pro me pugnans loquitur. Pythagoricum uerò Aristoxenus refert cum exercitui præesset, nunquam fuisse superatum. Semel autẽ dum inuidiæ cæderet, sese imperio abdicasse, moxq; exercitum in ius hostium concessisse. Primus hic mechanica mechanicis principijs usus exposuit, primusq; motum organicum descriptioni geometricæ admouit, ex dimidij cylindri sectione duas medias secundum proportionem sumere quærens, ad cubi publicationem: hic in geometria cubum primus, ut Plato in Republica testatur, inuenit.

ALCMAEON CROTONIATA.

ALcmæon Crotoniates, & Pythagoræ auditor fuit, ut plurimum uerò in medicina uersatur: plerunq; item de natura disputat, dicens, multas humanarum rerum causas. Videtur autem primus de naturæ ratione scripsisse, ut Phauorinus in omnimoda tradit historia, lunamq; hanc sempiternam habere naturam dixit. Fuit autem Pirithi filius, sicut et ipse in principio sui operis testatur. Alcmæon Crotoniates hæc ait Pirithi filius Brotino & Leoni, & Bathyllo. De inuisibilibus, de immortalibus rebus, manifestam quidem scientiam habent dij, quantum uerò conijcere hominibus licet, & cætera. Animã uerò immortalem dixit, mouerìq; perpetuò instar solis.

HIPPASVS METAPONTINVS.

HIppasus Metapõtinus & ipse Pythagoricus fuit. Ait autem definitũ esse, tempus esse mundi mutationis, finitumq; hoc uniuersum esse ac semper moueri. Demetrius autẽ in æquiuocis refert illũ nullũ opus reliquisse. Fuerunt autem Hippasi duo, hic, & qui Lacedæmoniorum Remp. quinque libris comprehendit. Erat autem & ipse Lacon.

Philol

PHILOLAVS.

PHilolaus Crotoniata Pythagoricus & ipse fuit. Ab hoc Pythagoricos libros emendos ut curaret, Dioni scribit Plato. Moritur autē suspectus quòd tyrānidem inuadere moliretur. Nostrum est in ipsum epigramma hoc,

> Τὴν ὑπόνοιαν πᾶσι μάλιστα λέγω θεραπεύειν
> Εἰ γὰρ καὶ μὴ δρᾷς, ἀλλὰ δοκεῖς ἀτυχεῖς.
> Οὕτω καὶ Φιλόλαον ἀνεῖλε Χρότων ποτὲ πάτρη
> ὥσμιν ἔδοξε θέλειν δῶμα τύραννον ἔχειν. hoc est,
> Suspicio haud res est minimi, mihi crede, pericli,
> Non pecces quicquam, si uideare facis.
> Sic Philolaē Craton te patria perdidit olim,
> Te arbitrata trucem uelle tyrannum agere.

Opinatur autē omnia harmonia ac necessitate fieri, terrā iuxta primum circulum moueri, dicit. Alij Hicetam Syracusanum id sensisse affirmāt. Scripsit autē librum in quo illum Hermippus quēpiam scriptorē dixisse refert Platonem philosophum cum in Siciliam ad Dionysium profectus esset, emisse à Philolai consanguineis argenti nūmas Alexandrinas quadraginta, atq; inde transcripsisse Timæum. Alij Platonem dicunt hæc à Dionysio accepisse, reluctantē licet abductum ex carcere adolescentē ex Philolai discipulis refert. Demetrius in homonymis Pythagorica de natura rerum hunc primum edidiße testatur, quorum est initium, In mundo natura coacta est ex infinitis ac finitis, mundusq; totus, & quæ sunt in ipso omnia.

EVDOXVS.

EVdoxus Aeschini filius, Cnidius, astrologus, geometra, medicus, ac legumlator fuit. Geometriam quidem ab Archita didicit. In medicina uerò Philistione Siculo præceptore usus est, ut Callimachus in tabulis. Porrò

Sotion

Sotion in ſucceßionibus, Platonis quoq; auditorem fuiße ſcribit. Nam cùm annum uigeſimum tertium ætatis ageret, ſummoq́; inter paupertatis anguſtias diſcendi ſtudio flagraret, Socraticorum gloria percitum Athenas cōtendiſſe cum Theomedonte medico, à quo & nutriri ſolitū, nec defuerunt qui dicerent ipſius dilitias fuiſſe. Deuectus autē in Pireum Athenas quotidie aſcendebat, ibiq́; cùm Sophiſtas audißet, ad portum regrediebatur. Duos autem ibi menſes moratus domum reuertitur. Vnde rurſus amicorum largitate ſuffultus in Aegyptum cum Chryſippo medico profectus eſt, commendatitias ab Ageſilao literas ad Nectanabin ferens, à quo & ſacerdotibus commendatus eſt. Ibi annum unum & menſes quatuor moratus mento attonſo atque ſupercilio, octo annorum hiſtoriam, ſecundum quoſdam, conſcripſit. Inde iam Cyzici atque in Propontide Phantus Mauſolum itidem uiſere uoluit. Tum uerò Athenas redijt, habens ſecum diſcipulos plurimos, contriſtandi, ut quidā uolunt, Platonis gratia, quòd is ab initio illum ab ſe dimiſerat. Sunt qui dicāt conuiuium Platoni celebranti ipſum adſtantibus plurimis, hemicyclium in accubitum introduxiße. Enimuerò Nicomachus Ariſtotelis filius illum ait uoluptatem bonum dicere. Exceptus autem in patria magno cum honore eſt, cuius rei indicio eſt honorificū de illo factum decretū. Apud Græcos quoq; clarißimus fuit, ciuibusq́; ſuis leges conſcripſit, ut Hermippus in IIII. de ſeptem ſapientibus libro refert. Scripſit autē de aſtrologia & de geometria, & de alijs quibuſdam inſignia opuſcula. Tres autem habuit filias, Actidem, Philtidem, Delphidem. Refert Eratoſthenes in libris ad Hecatonē, ipſum & Cyniaorum dialogos cōpoſuiße, alij Aegyptios lingua ſua illos conſcri-

pſiſſe

Giſen. ad Nicom. p. 774.

psisse. Hunc uerò traductos Græcis edidisse tradunt. Eius Chrysippus Erinei filius Cnidius auditor fuit, in his quæ de dijs, de mundo, de cœlestibus docentur. In medicina uerò Philistione Siculo præceptore usus est. Reliquit autem & commentaria pulcherrima & eruditionis plena. Huius filius Aristagoras fuit, cuius Chrysippus Aethlij discipulus fuit, cuius feruntur modi illi ad uidendas speculationes naturales quæ in mentem eius uenerant acommodati. Fuerunt autem Eudoxi tres: Primus hic ipse: Secundus Rhodus historiarum scriptor: Tertius Siculus Agathoclis filus, poëta comicus, qui ter urbana uicit certamina, quinquiesq; Lenaica, ut Apollodorus in chronicis ait. Inuenimus & alium medicum Cnidium, quem ait Eudoxus in terræ ambitu, semper admonere solitum articulos continua agitatione exercendos, sensusq; similiter. Idem uerò refert Eudoxum Cnidium circa centesimam & tertiam olympiadem claruisse, atq; lineas curuas reperisse. Moritur autem tertium & quinquagesimum agens annum. Cùm uerò adhuc in Aegypto moraretur cùm Iconuphy Heliopolitano Apis illius pallium lingere uisus est. Celebrem ergo illum fore nec longæuum ex eo ostento sacerdotes dixere, ut Phauorinus in commentarijs refert. Sic autem se habet carmen quod in eum scripsimus:

Ἐν Μέμφει λόγος ἐστὶ προμαθεῖν τὴν ἰδίην εὔδοξον ποτὲ μοῖραν, παρὰ τοῦ καλλικόρω ταύρου. κοὐδὲν ἔλεξε, βοῒ γὰρ πόθεν λόγος; φύσις οὐκ ἔδωκεν μόσχῳ λάλον ἄπιδι στόμα. παρὰ δὲ αὐτὸν λέχριος στὰς ἐλιχμήσατο στολήν, προφανῶς τοῦτο διδάσκων ἀποδύσῃ βιοτὴν, ὅσον οὔπω. διὸ καὶ οἱ ταχέως ἦλθε μόρος, δεκάκις πέντε ἐπὶ τρεῖς εἰσιδόντι πλειάδας. i.

Fama est Eudoxum quondam in Memphi fatum suum sciscitatum, à pulchrè cornuto boue. Neq; illi respondit

quicquam. Nam unde ſermo boui contigiſſet? Siquidem Apidi uitulo os loquax non dedit natura, uerùm obliquus cùm ſtaret, ueſtem lambebat, hoc apertè innuens, illum propediem uita exceſſurum: quare & breui poſtea mors hominem inuaſit, cùm nimirum decies quinq; ſuper tres uixiſſet annos. Hunc pro Eudoxo ἔνδοξον ob famæ claritatem gloriamq́; appellabant. Quoniam ergo de nobilibus Pythagoricis diximus, nunc iam ſparſim, ut aiunt, de claris quibuſdam philoſophis loquamur, ac primùm de Heraclito dicendum.

DIOGENIS LAERTII DE PHILOSOPHORUM uita, Liber Nonus.

HERACLITVS EPHESIVS.

Eraclitus Blyſonis, ſiue ut quidam uolũt, Herationtis filius Epheſius, circa LXIX. olympiadem clarus eſt habitus. Fuit autem ultra cæteros alto animo & contemnente omnes, ut ex ipſo eius opere oſtenditur, ubi ait, Multa peritia mentem non docet. Heſiodum ſiquidem docuit & Pythagoram, rurſusq; Xenophontem atq; Hecatæum. Nam licere ſcire ſapientem ſententiam qua gubernantur omnia per omnia. Homerumq; dicebat dignum qui ex certaminibus eijceretur, colaphisq; cæderetur, Archilochumq́; ſimiliter. Dicebat autem & iniuriam extinguere oportere magis quàm incendium, plebemq́; pro lege non ſecus ac pro muro pugnare. Acriter autem Epheſios carpit, quòd amicum ſuum Hermodorum eiecerant, dicens: Merentur Epheſij omnes adulti mori, impuberibusq;

beribusq; urbem derelinquere, quoniam Hermodorum sui præstantißimum expluerunt dicentes, nostrum nemo inæqualis sit, quoniam si quis erit talis, alibiq; & cum alijs. Cum autem rogaretur à ciuibus ut leges eis poneret, contempsit, quòd iam ciuitas peßima consuetudine imbuta esset. Secedens uerò ad phanum Dianæ cum filijs ludebat. Circunstantibus autem Ephesijs, quid, inquit, miramini ô perditi, non'ne præstat isthuc facere, quàm uobiscum remp. administrare? tandem hominum odio seceßit, uitamq; in montibus ducebat, olera ac herbas comedens. Atqui ob eam causam morbo aquæ intercutis arreptus ad urbem descendit, medicosq; per ænigmata sciscitabatur, an possent ex imbre siccitatem facere. Illis non intelligentibus, seipsum boum stabulo includens, & fimo bubulo obruens, eo calore arbitrabatur noxium ac exundantem humorem exhaurire posse. Vbi uerò ne sic quidem aliquid proficere conspexerat, moritur L X. ætatis agens annum: estq; in ipsum nostrum sic habens epigramma,

Πολλάκις Ἡράκλειτον ἐθαύμασα, πῶς ποτὲ τὸ ζῆν
 ὧ δε διαντλήσας δύσμορος, εἶτ' ἔθανεν.
Σῶμα δὲ ἀρδεύσασα κακὴ νόσος ὕδατι φέγγος
 Ἔσβεσεν ἐκ βλεφάρων, καὶ σκότον ἠγάγετο. hoc est,
Mecum ego Heraclitum mirabar sæpe, quòd olim
 Sic uitam infelix hausit, & inde obijt.
Nam malus ossa rigans, & aquosius corpora languor
 Extincto inuexit lumine mox tenebras.

Hermippus autem refert illum medicis dixisse, Num possit quispiam preßis intestinis humorem exhaurire, negantibus autem seipsum solis obiecisse radijs, ac iußisse pueris boum fimo se oblinere, eo calore meceratum postridie obijsse diem, sepultumq; in foro fuisse. Neanthes uerò Cy-

zicenus ait, illum fimo bubulo cùm se eximere non posset, ita perstitisse, atq; ob eam mutationem ignotum à canibus discerptum esse. Fuit autem à puero non paruæ admirationi, & cùm esset iuuenis, nihil se dicebat scire. Vbi uerò ad uirilitatis annos euaserat, nihil ignorare. Neminem quidem audiuit, uerùm semet inuestigandæ ueritati dedisse, omniaq; ex semetipso didicisse ait. Sotion autem quosdam dixisse refert Xenophanis illum fuisse auditorem, Aristonemq; in libro de Heraclito dicere, aquæ intercutis illum curatum ægritudine, morbo alio uitam finisse. Ei opinioni & Hippobotus accedit. Eius uerò qui legitur liber, generaliter quidem de natura est, cæterũ treis in partes scinditur. Namq; & de uniuerso, & de repub. & de theologia disserit. Illum uerò in templo Dianæ deposuit, ut quidam putant de industria obscurius scriptum, ut soli eruditi illum legerent, ne si à uulgo paßim legeretur, cõtemptibilis esset. Hunc uerò & Timon descripsit, appellans maledicum & turbæ infestum. Theophrastus illum atra bile laborantem, alia semiperfecta, alia aliter scripsisse refert. Eius alti animi signum Antisthenes in succeßionibus id asserit, quòd fratri concesserit regnum. Tantum uerò gloriæ promeruit ipsius liber, ut sectatores habuerit qui appellarentur Heraclitij. Sunt autem ista quæ illi summatim uisa sunt: Ex igne cuncta constare in eumq; resolui omnia. Fato omnia fieri, & ex conuersione contraria quæ sint, omnia congruere & cooptari. Animarũ item & dæmonũ plena esse omnia. Dixit & de his quæ in mundo contingunt uarijs mutationibus ista: Solis eam esse magnitudinem quæ cernitur oculis. Dicitur & id de animæ sensisse natura, nunquam illã reperiri posse, quantalibet quis uiæ conficiat spatia, adeò profundã eius esse rationem. Opinionem siue æstimatio

matio

mationem sacrum morbum appellabat, aspectumq; mētiri. Lucidè quidem interdum & apertè in suo opere loquitur, & ut tardißimo cuiq; facilis ad intelligendum sit. Breuitas quoq; & interpretationis grauitas incomparabilis est. Iam uerò per partes digesta sic se habent eius decreta. Ignem elementum esse dicit, ignisq; uicißitudinē tum raritate, tum densitate constare, quæ fiunt omnia. Apertè uerò nihil explicat, fieriq; omnia per contrarietatē, & fluminis in morē uniuersa decurrere, finitumq; esse hoc uniuersum, & unum esse mundum, eumq; ex igne nasci, & rursus per quosdam ambitus per uices hoc omne seculum ignescere. Id autē fato fieri. Ex his uerò quæ contraria sunt, id quidē quod ad generationē adducat uocari bellū & contentionē: quod autē ad incensionem, concordiam & pacem. Mutationem quoq; uiam esse supra infraq; ducentē, secundum quam fieri mundum arbitratur. Densatum quippe ignem liquescere, constantemq; aquā fieri, concretā uerò aquam in humum uerti, idq; inter inferiora adesse. Humum ipsam denuo effundi, atq; ex ea fieri humorem. Ex eo autem reliqua ferme omnia, ad euaporationem eam referens quæ ex mari fit, ipsamq; ad superiora uiā esse. Porrò euaporationes ex terra fieri & mari, alias quidem perspicuas & liquidas, alias uerò tenebrosas. A' liquidioribus ignem, à reliquis humorem incrementa capere. Aërem uerò cuiusmodi sit non significat, esse tamen scaphas per concauum ad nos cōuersas, in quibus conuenientes euaporationes liquidas reddere flāmas quæ sint sydera dicit. Esse autem lucidißimam calidißimamq; solis flammam, namq; astra cætera remotiora esse, neque adeò terræ uicina, atq; ideo minus lucere minusq; calefacere. Lunam quæ terræ uicinor sit, non per liquidum locum deferri. Solē in suo splendore, nulli admixtioni

obnoxium durare, certis à nobis ſpatijs menſuriſq; diſtantem. Ex eo igitur magis caleſcere, atq; illuſtrare. Deficere item ſolem ac lunam cùm ſcaphæ ad ſuperiora uertuntur, menſtruaſq; figuras lunæ fieri, dum in illam ſenſim uertitur ſcapha. Diem item ac noctem & menſes & annos anniq; ſtatuta tempora, pluuias & uentos & his ſimilia ſecundum euaporationes uarias fieri. Nam liquidam euaporationē in ſolis circulo inflammatā diem facere, contrariā uerò ubi obtinuerit efficere noctem, atq; ex lumine calorē augeri, æſtatemq; perficere, ex tenebris humorem abundare, unde hyems oriatur. In hunc modum & de cauſis cæteris diſputat. Enimuero de terra cuiuſmodi ſit, penitus tacet, ac de ſcaphis. Itidem iſta eius dogmata fuere. Porrò quod ad Socratem attinet, quæ nam eius de illo ſententia fuerit, cùm eius legiſſet librum ab Euripide ſibi delatum, ut Ariſton ait, diximus cùm de Socrate loqueremur. Seleucus tamen grammaticus ait Crotoniatem quendam in eo, quem Catacolymbitem inſcripſit libro, tradere Cratem quendam hunc librum primo Græcis inuexiſſe, ac dixiſſe, librum ipſum Delio aliquo indigere natatore, qui in illo non ſuffocaretur. Inſcribunt illum pleriq; muſas, alij, de natura. Diodorus uerò, gubernaculum exploratum certumq; ad libram uitæ, quidam ſententiam morum, unius omnium inſtituti ornamentum. Aiunt illum cùm rogaretur, cur taceret, dixiſſe ut uos loquamini. Eius frui cōtubernio et Darius optauit, ſcripſitq; ad illum ita:

Epiſt. Lacon. p. 196.

REX DARIVS HISTASPIS FIlius Heraclitum Epheſium ſapientem uirum ſalutat.

LIBRVM de natura ſcripſiſti obſcurū, difficilemq; in pleriſq;, qui ſi ad uerbum exponatur, uim quandā ſpecu-

lationis

lationis cõtinere uidetur, mundi totius, & quæ in eo fiunt omnium, quæ quidem sunt in diuino motu constituta, in quibus plurimi hæserunt, adeò ut & qui complura legerunt ambigant, cùm recta abs te narratio conscripta uideatur. Rex igitur Darius Histaspis filius auditor esse tuus cupit, particepsq; Græcæ eruditionis fieri. Venias itaq; quàm primùm ad conspectum meum ac regiam domum. Græci enim ut plurimum sapientibus uiris obseruandis minus dediti, aspernantur ea quæ ab his rectè fuerint elucubrata, tametsi eiusmodi sint ut eruditione & grauitate non careãt. Apud me autem aderit tibi omnis honor, primatusq́; omnis quotidieq́; solicita obseruatio, & grata collocutio, uitaq́; tuis moribus probabilis. Vale. His ille ita respondit:

HERACLITVS EPHESIVS REGI Dario Histaspis filio S. Epist. Lacon. p.197.

QVOTQVOT mortales in terris uiuunt à ueritate ac iustitia abstinẽt, auaritiæ autẽ & inani gloriæ inexplebiliter intẽdũt, perditæ demẽtiæ causa. Ego autẽ omnis immemor nequitiæ, fastidiumq́; deuitans omnis inuidiæ domesticæ, quæ splendorẽ comitari solet, nunquã in Persarũ solum aduenirẽ paucis cõtentus, quæ sunt secundũ meã sententiam. Huiusmodi ille & aduersus regem fuit. Demetrius autẽ in æquiuocis ipsum & Athenienses aspernatum ait, apud quos magna de illo erat opinio, & cũ Ephesijs esset contẽptui, nusquã alibi maluisse conuersari. Meminit illius Demetrius quoq; Phalereus in Socratis defensione, plurimiq; fuere qui illius exponerẽt librũ, quippe et Antisthenes & Heraclides Põtic. & Sphærus Stoic. Pausanias præterea q̃ ἡρακλειτιστὴς appellatus est. Nicomedes quoq; ac Dionysius, & ex grãmaticis Diodorus, qui opus illud nõ de natura, sed de rep. dixit differere. Nã quæ de natura differit, in

exempli ſpeciem inſerta illic eſſe. Hieronymus autem Scythinum quendam iamborum poëtam in illius librum metro iocari, illumq́; euertere, dixit. Multa autem epigrammata in ipſum feruntur, cuiuſmodi ſunt hæc:

Ἡράκλειτος ἐγώ, τί μ᾽ ὦ κάτω ἕλκετ᾽ ἄμουσοι;
Οὐχ ὑμῖν ἐπόνουν, τοῖς δ᾽ ἔμ᾽ ἐπισταμένοις.
Εἷς ἐμοὶ ἄνθρωπος τρισμύριοι, οἱ δ᾽ ἀνάριθμοι
Οὐδείς ταῦτ᾽ αὐδῶ καὶ παρὰ Περσεφόνῃ. hoc eſt,
Sum Heraclitus ego, quid me uexatis inepti?
Non uos, ſed doctos tam graue quærit opus.
Vnus homo eſt nobis id quod ter mille, ſed unus
Vix ſunt innumeri, & manibus hæc recito.

Item aliud in hanc ſententiam,

Μὴ ταχὺς Ἡρακλείτου ἐπ᾽ ὀμφαλὸν εἴλεο βίβλον
Τοῦ Ἐφεσίου μάλα τοι δύσβατος ἀτραπιτός,
Ὄρφνη καὶ σκότος ἐστὶν ἀλάμπετον, ἢν δέ σε μύστης
Εἰσαγάγῃ, φανεροῦ λαμπρότερ᾽ ἠελίου. hoc eſt,
Noli Heraclitum rabido percurrere curſu,
Eſt uia difficilis, luce papyrus eget.
In ſua ſi doctus te duxerit atria uates,
Cuncta uidebuntur lucidiora die.

Quinq́; autẽ Heracliti fuere. Primus hic ipſe. Secundus poẽta lyricus, cuius eſt illa duodecim deorum laus. Tertius elegiæ poëta Halicarnaſſeus, in quẽ Callimachus ſic ſcripſit,

Εἶπέ τις Ἡράκλειτε τεὸν μόρον, ἐς δέ με δάκρυ
Ἤγαγεν, ἐμνήσθην δ᾽ ὁσσάκις ἀμφότεροι,
Ἥλιον ἐν λέσχῃ κατεδύσαμεν, ἀλλὰ σὺ μέν που
Ξεῖν᾽ Ἁλικαρνασσεῦ τετράπαλαι σποδιή.
Αἱ δὲ τεαὶ ζώουσιν ἀηδόνες, ᾗσιν ὁ πάντων
Ἁρπακτὴς Ἀΐδης οὐκ ἐπὶ χεῖρα βαλεῖ. hoc eſt,
Heraclite mihi quidam tua funera dixit,

Et

Et ſubitò lacrymis immaduere genæ.
Cùm nemini longos quoties conſumpſimus ambo
Soles, miſcentes ſeria multa iocis.
Puluis at es tenuis nunc hoſpes, ſed tua muſa
Viuit, Plutonis nec timet illa manus.

Quartus Leſbius qui Macedonũ ſcripſit hiſtoriam. Quintus ex induſtria *ridiculus, qui ex cytharæ pulſu tranſiuit ad ſpeciem. *σπουδογελαῖος.

XENOPHANES. H. Steph. Poës. Philos. p. 209.

Xenophanes Dexij, ſiue ut Apollodorus ait, Orthomenis filius Colophonius, à Timone laudatur, ubi ait:

Ξεινοφάνην ὑπάτυφον, ὁμηροπάτην, ἐπικόπτην. hoc eſt,
Xenophonem ſubacerbum, & Homeri nobile flagrum.

Pulſus autem patria in Zancla Siciliæ moratus eſt, atq; Catanæ. Sunt qui neminem audiſſe dicant, neq; deſunt qui Botonis Athenienſis auditorem fuiſſe aſſeuerent. Alij Archelaum audiſſe, atq; ut Sotion ait, Anaximandri ætate uixit. Scripſit autem uerſus, elegias & iambos contra Heſiodum atq; Homerum, ſubſannans ea quæ de Dijs dixere, ipſe quoq; ſua *reſarciebat poëmata. Thaletis ac Pythagoræ *ἐῤῥαψῴδει. opinionibus contraria ſenſiſſe fertur, Epimenidemq; ſugillaſſe. Fuit autem & longæuus maximè, ſicuti & ipſe quodam in loco teſtatur, dicens ſeptuaginta ſeptem annos ſe à patria peregrinatum eſſe, cùm tum uigintiquinq; eſſet annorum. Ait autem quatuor eſſe omnium rerum elementa, infinitosq; mundos, neq; uariabiles, nubes conſiſtere cùm ſolis uapor ſurſum fertur, easq; in aërem cogi. Dei ſubſtantiam rotundam eſſe, & globoſam, nihilq; cum hominibus habere commune, totum cernere, totumq; audire, non tamen reſpirare, ſimulq; eſſe omnia, mentem, prudentiam, 313.

æternitatem. Primusq; definiuit omne quod fiat corruptioni obnoxium esse. Animamq; esse spiritum ait, & plurima deteriora mente esse. Tyrannis congrediendum aut minimè aut suauißimè. Empedocle autem dicente, difficile inueniri iuuenem posse sapientem, rectè inquit. Nam sapiens sit necesse est, qui norit explorare sapientem. Omnia incomprehensibilia esse primum hunc dixisse, Sotion autor est, sed fallitur. Scripsit autem de Colophonis conditione, & de Italica in Eleam colonia uersus ad duo millia. Claruit circa sexagesimã olympiadem. Refert Demetrius Phalereus in libro de senectute, Panætiusq; Stoicus in libro de tranquillitate filios illum suos proprijs sepelisse manibus, sicuti & Anaxagoram. Videtur autem à Pythagoricis Parmenisco & Orestade, ut Phauorinus in primo commentariorum ait, defecisse. Fuit autem & alius Xenophanes poëta Iambicus ex Lesbo. Atq; hi quidem quos commemorauimus sparsim.

H. Steph. Poes. Philos. p. 210.

PARMENIDES.

Parmenides Pyretis filius, Eleates, Xenophanis auditor fuit, tametsi eum Theophrastus in epitome Anaximandrum audisse tradat. Licet autem Xenophanis auditor fuerit, secutus tamen illum non est, adiunctus est et Ameniæ & Diochætæ Pythagorico, ut Sotion ait, pauperi illi quidem, sed honesto sanè uiro ac bono, quem etiam ob hoc potius secutus est, ac uita functo sacellum ædificauit. Cùm & genere & opibus illustris esset, tamen ab Amenia non à Xenophane ad quietam uitam inductus est. Primus hic terram globosam dixit, ac rotundam, et in medio sitam. Duoq; esse elementa, ignem & terram, illum opificis, hanc materiæ tenere ordinem. Generationem item hominum ex sole primũ esse ortam. Solem ipsum calidum esse atq; frigidum, ex quibus

bus constant omnia. Animam ac mentem idem esse, sicuti & Theophrastus in physicis meminit, cùm ferè omnium opiniones exponeret. Vnde quodam in loco ait:

-Κρέω δέ σε πάντα πυθέσθαι
Ἠ μὲν ἀληθείης εὐπειθέος ἀτρεκὲς ἦτορ
Ἠ δὲ βροτῶν δόξας, τῶν οὐκ ἔτι πίστις ἀληθής. hoc est,
-Velim simul omnia noscas
Aut uerum simplex, & pectore semper aperto.
Aut malè constantis laudem, & suffragia uulgi.

Philosophiam & ipse carmine expreßit, quemadmodum Hesiodus, & Xenophanes, atq;, Empedocles. Iudicium rationis esse dixit, sensusq́; minus esse exactos & idoneos ad iudicandum, ait enim:

Μή σε θεὸς πολύπειρον ὁδὸν κατὰ τήνδε βιάσθω,
Νωμᾶν ἄσκοπον ὄμμα, καὶ ἠχήεσσαν ἀκουὴν,
Καὶ γλῶσσαν, κρῖναι δὲ λόγῳ πολύδηριν ἔλεγχον. id est,
Nec tibi communis sensus persuadeat unquam
Quicquam ut fallaces oculi, aut ut iudicet auris,
Aut lingua, at ratio dirimat discrimina rerum.

Quamobrem & Timon de eo ait:

Παρμενίδου τε βίην μεγαλόφρονα, τὴν πολύδοξον,
Οἵς ῥ' ἐπὶ φαντασίας ἀπάτης ἀνενίκατο ὤσεις. hoc est,
Parmenidæ ingentes animos, uiresq́; potentes
Qui sensus uanis simulacris fallier inquit.

Floruit autem olympiade XCIX. primusq́; animaduertisse uidetur eundem esse uesperum atq; luciferum, ut Phauorinus in quinto commentariorum ait, alij Pythagoram dicunt. Negat Callimachus ipsius poëma esse. Fertur ciuibus suis tulisse leges, ut Speusippus in libro de philosophis ait. Huius nomine Plato dialogum inscripsit, uocauitq́; Parmenidem, siue de ideis. Primus item sermone interrogasse

Achillem, ut Phauorinus ait in omnimoda historia. Fuit autem & alius Parmenides orator, qui artem scripsit oratoriam.

MELISSVS.

MElissus Ithegenis filius Samius, Parmenidis auditor fuit, & cum Heraclito item uenit in colloquium, quo tempore illum etiam ignorantibus commendauit Ephesijs, sicuti Democritum Hippocrates Abderitis. Fuit autem & ciuilis in primis uir ciuibusq; maximè acceptus atq; charus. Vnde & præfectus classis magna uirtutis documenta dedit. Placuit autem ei uniuersum infinitum esse & immutabile, atq; immobile, & unum, sibijpsi simile ac plenum, motumq; non esse, uerum uideri esse. De dijs nihil definiēdum dicebat, neq; enim illorum certam esse cognitionem. Floruisse circa LXXXIIII. olympiadem Apollodorus refert.

ZENO.

ZEno Eleates Pyreti, ut Apollodorus ait in chronicis, filius. Parmenidem uerò natura quidem Teleutagoræ, adoptione uerò Parmenidis filium dixit. De hoc atq; Melisso Timon hæc ait:

Ἀμφοτερογλώσσου τε μέγα σθένος, οὐκ ἀλαπαδνὸν
Ζήνωνος Πλάτων, ἐπιλήπτορος ἠδὲ Μελίσσου
Πολλῶν φαντασμῶν ἐπάνω, παύρων δὲ μὲν εἴσω. i.
Expreßitq; Plato uires utriusq; periti
Linguæ Zenonis, iurgatorisq; Melißi,
Phantasias qui aluit paucas, multasq; subegit.

Enimuero Zeno Parmenidis auditor ac pædica fuit. Fuit autem proceræ staturæ, quemadmodum Plato in Parmenide indicat, idemq; in Sophista ipsum Eleaticum Parmenidem uocat. Inuentorem Dialecticæ, sicuti & Empedoclem Rhetoricæ, fuisse, Aristoteles autor est. Fuit & in Philosophia,

phia, & in Repub. uir sanè nobilißimus. Feruntur nempe ipsius uolumina sapientiæ plenißima. Is cùm Nearchũ tyrannum, seu ut alij uolunt, Diomedontem deijcere ac profligare uoluisset, comprehensus est, ut in Satyri epitome ait Heraclides. Quo tempore cùm de conscijs et armis quæ in Lipara habuit inquireretur, uolens ipsum desertum destitutumq́; ostendere, omnes illius amicos coniurationis esse conscios dixit, deinde cùm de quibusdam dixisset, quiddam sibi ad aurem loqui uelle, eam mordicus apprehensam non antè dimisit quàm dentibus perforaret, idem agens quod Aristogiton tyrannicida. Demetrius uerò in æquiuocis nasum ei præscidisse ait. Porrò Antisthenes in successionibus, illum cùm amicos indicasset, rogatum à tyranno, esset'ne alius quispiam, dixisse, tu ciuitatis pernicies, atq; adstantibus ita loquutum esse, admiror equidem uestram ignauiam, si horum gratia quæ nunc ego tolero, tyranno seruire sustinetis. Demum præcisam linguam in ora tyranni conspuisse, ciuesq́; continuo facto impetu lapidibus tyrannum obruisse. Hæc omnes ferme ita tradiderunt. Cæterum Hermippus illum in cauum* lapidem iniectum contusumq́; fuisse ait. In hunc autem nos sic diximus: *ὅλμον.

Ἤθελες ὦ Ζήνων καλὸν, ἤθελες ἄνδρα τύραννον
  Κτείνας, ἐλκύσαι δουλοσήνας Ἐλέαν.
Ἀλλ' ἐδάμης, δὴ γὰρ σε λαβὼν ὁ τύραννος ἐν ὅλμῳ
  Κόψε, τὶ τοῦτο λέγω; σῶμα γὰρ οὐχὶ δέσε. hoc est,

Fortiter extincto uoluisti Zeno tyranno
  Tristi Eleam patriam seruitio excutere.
Victus es infelix sæui tamen arte tyranni,
  Arreptum qui te contulit ære cauo.

Præclarus & in cæteris fuit Zeno, maiorumq́; non secus atq; Heraclitus quadam animi altitudine contemptor. Nam

&

& ipse prius quidem Hylen, postea uerò Eleam Phocensium coloniam, suamq́; patriam ciuitatem humilem, bonos tantum uiros nutrire solitam, dilexit magis quàm Atheniensium magnificentiam, ad quos rarò proficiscebatur, domi aßiduè commorans. Hic & Achillem primus oratione compellauit, quamuis Phauorinus Parmenidem & alios complures profert. Placet autem illi mundos esse plures, uacuumq́; non esse naturam omnium rerum ex calido & frigido aridoq́; & humido fuisse profectam, cùm ista in alterutrum commutentur. Generationem hominum è terra esse, animamq́; ita ex his omnibus commixtam quæ prædiximus, ut à nullo eorum plus quàm à cæteris obtineatur. Hunc aiunt cùm maledictis ageretur, indignari solitum, causantibusq́; quibusdam dixisse, si maledicta æquo animo admittam, ne laudes quidem sentiam. Octo uerò fuisse Zenones, cùm de Cittico loqueremur, diximus. Floruit autem olympiadem circiter sexagißmam.

LEVCIPPVS.

Leucippus Eleates, siue ut alijs placet, Abderites, aut iuxta alios Milesius, Zenonis auditor fuit. Placebat illi infinita esse omnia, & in seipsa commutari, atq; uniuersum istud inane esse plenūq́; corporibus, mundosq́; fieri corporibus in hoc inane incidentibus, & in se inuicem implicatis, atq; ex motu secundum illorum incrementa naturam syderum fieri. Solem in circo maiori secundum lunam ferri, terram uehi, ac circa medium uerti, figuramq́; illius tympano similem. Primus hic atomos principia subiecit. Summatim ista illi uisa sunt, sed sunt explicanda per partes. Vniuersum quidem, ut diximus, infinitum ait. Huius partem plenam esse, partem inanem, & elementa ait, mundosq́; ex eis infinitos esse, & in illa dilabi atq; dissolui. Sicut autem fieri

mundos ex infinito per abſciſionem, multa corpora figuris omnigena in magnum uacuum ferri, eáq; in unum coacta, unam uertiginẽ efficere, ſecundum quam offendere, ac circumuolui modis omnibus, atq; ita diſcerni, ut ſeorſum ſimilia quæ ſunt ſui ſimilia petant. Cæterùm æquilibra cùm ob multitudinem minimè iam circumferri poßint, exilia quidẽ ad exterius uacuũ contendere ſic ordinante natura, cætera ſubſidere & innexa atq; in ſe implicata inuicem concurrere, atq; ea concurſione prius quandam concretionẽ efficere rotundam.* Hanc autem *ueluti membranam ſubſiſtere, continentem in ſe omnigena corpora, quæ dum ſecundum medij reluctationem circumuoluuntur tenuem per gyrum membranulã fieri iuxta uertiginis tractũ corporibus perpetuis ſemper confluentibus, atq; ita fieri terram, manentibus quæ ſemel in medium iniecta erant, ipſumq; rurſus continentem membranæ inſtar augeri iuxta externorum influentiam corporum, et cum uertigine fertur, quæcunq; attigerit ea acquirere.* Ex *his quædam complicata concretionem facere, primò quidem humidã ac luteã, exiccata et circumacta cum totius uertigine: deinde incenſa et ignita ſyderũ efficere naturam, eſſeq; ſolis circulum extimum.* Lunæ *uerò terræ proximum, cæteris in medio horum poſitis, ac ſydera quidem omnia ob celeritatem motus igneſcere, ſolem uerò inflammari à ſyderibus, lunam paululum ex igne ſibi uſurpare, ſolem lunamq; deficere, quòd terra ad meridiem uergat, quæ ad ſeptentrionem ſunt, niuibus conſpergantur, & pruinis algeant, in glaciemq; concreſcant. Solem quidem rarò deficere, lunam uerò perpetuò, quòd ſint impares eorum circuli.* Enimuero *ut generatio, ita et incrementa mundi eſſe, & diminutiones, & corruptiones ex quadam neceſſitate, quæ cuiuſmodi ſit, ipſe exponit ac diſſerit.*

*σύστημα.

Democ

DEMOCRITVS.

Democritus Hegistrati, siue secundum alios, Athenocriti, uel certè Damasippi filius, siue ut alij putant, Milesius fuit. Magos autem quosdam & Chaldæos audiuit Xerxe Rege, patri illius præceptores, quando apud illum hospitatus est relinquente, ut etiam refert Herodotus, à quibus & Theologiam & Astrologiam didicit cùm adhuc puer esset. Postea uerò Leucippum conuenit, & secundum quosdam Anaxagoram, cùm annis XL. iunior quàm ille esset. Refert Phauorinus in omnimoda historia, Democritum de Anaxagora dixisse, nõ illius esse quas scripserit de sole, ac luna opiniones, uerũ illo antiquiores, ipsumq; sibi eas furatũ esse, derogasse item ijs quæ de mundi compositione & mente dixisset, infesto aduersus illum animo. Cùm ergo illum improbarit, quo pacto ille eius auditor fuit? Demetrius autem in æquiuocis, & Antisthenes in successionibus tradunt, illum in Aegyptum contendisse ad sacerdotes geometriam percepturum, & in Persidem ad Chaldæos atq; ad rubrum mare. Non defuere qui dicerent & Gymnosophistis in India congressum esse atq; in Aethiopiam uenisse. Cumq; tertius esset frater, diuisisse substantiam, minoremq; portionem, quæ erat in pecunia sibi elegisse, qua illi in peregrinatione opus erat, hoc illis dolo factum arbitrantibus. Demetrius ipsius partem centum talenta excessisse autor est, eumq; illa breui consumpsisse. Adeò uerò studiosum fuisse, ut ex uicino hortulo sibi cellulam seligeret, ibiq; seipsum includeret, et cùm aliquando ipsius pater bouem ad immolandum adduxisset, ibiq; alligasset, tandiu hoc ab illo non fuisse cognitum, quo ad hunc ille sacrificij causa excitauit ac bouis admonuit. Constat, inquit, illum Athenas uenisse, atq; ob despectum gloriæ agnoce

agnosci noluiße: & cũ agnouißet Socratem ipsum à Socrate fuiße ignoratum. Veni enim Athenas, inquit, & me nemo cognouit. Siquidem Platonis illic riuales sunt, ait Trasyllus: hic profectò obscurus ac sine nomine uenißet, qui de Oenopidis familia, & Anaxagoras alter colloquio cum Socrate habito de philosophia, hic, inquit, philosophus similis est quinq; certaminum uictori. Et erat re uera in philosophia πένταθλος, hoc est, quinq; certaminũ. Nãq; naturalia, moralia, mathematica, liberalium disciplinarum rationes, artiumq; omnem peritiam callebat. Huius illud est, Sermo operis umbra. Porrò Demetrius Phalereus in Socratis defensione, ne uenisse quidem illum Athenas dixit. Id autem profectò maius est, si quidem tantam contempsit ciuitatẽ. Non enim ex loco gloriam aucupari contendebat, uerùm loco gloriam imponere. Constat autem ex scriptis eius cuiusmodi fuerit. Videtur autẽ, ut ait Trasyllus, & Pythagoreorum fuisse imitator. Ipsius enim Pythagoræ meminit, illũ singulari admiratione prosequutus in æquiuoco opere. Adeò autem uidetur ab illo accepisse omnia, ut nisi temporum ratio obstaret, illum & audiße putaretur. Pythagoreorum tamen quempiam audisse Glaucus Rheginus, qui eius seculo uixit, omnino affirmat. Refert autem & Apollodorus Cyzicenus Philolao illum in amicitiam uenißе, illoq; familiariter usum fuiße. Nitebatur autem, ut ait Antisthenes, etiam uarie probare imaginationes, sæpe solitarius uiuens, atq; etiam sepulcra incolens, regreßum ex peregrinatione humilimè uixiße ait, quippe qui omnem substantiam consumpserat atq; à Damaso fratre propter summam inopiam nutritũ fuisse. Vbi uerò futura quædã prædixerat, sequensq; rerum euentus fidem fecerat, diuinis iã honoribus dignus

à plerisq; iudicatus est. Cùm uerò lege cautū esset, ut qui patrimonium consumpserat, sepulcro patrio non dignaretur, eo cognito, ut ait Antisthenes, ne inuidorum & detrahentium pateret calumniæ, legiße illis constat magnum Diacosmū, quod cunctis illius operibus facilè excellit. Et præterea quingentis talentis honoratum esse, neq; id solum, uerū & æreis imaginibus, uitaq; functus publicè sepultus est, cùm uixißet ultra centum annos. Cæterùm Demetrius propinquos eius magnum illud opus recitasse refert, solumq; centum talentis fuiße honoratos. Hæc & Hippobotus ait. Porrò Aristoxenus in historicis commentarijs, Platonem Democriti commentaria, quæ colligere potuit, uoluisse comburere, uerùm ab Amycla & Clinia Pythagoricis fuisse prohibitum, nihil id adferre utilitatis dicentibus. Iam enim eos libros apud plerosq; seruari. Quod item ex eo colligitur, quòd cùm antiquos ferme omnes memorauerit sapientes Plato, Democriti nusquam mentionē ullam fecerit, ne in eis quidem locis ubi quidpiā contradicendum erat, sciens & prudens ut intelligi datur, ne contra optimum philosophorum certamen inißes uideretur, quem & Timon laudat, cùm ait:

Οἷον Δημόκριτόν τε περίφρονα ποιμένα μυθῶν
Ἀμφίνοον λέσχην ἐν πρώτοισιν ἀνέγνων. hoc est,
Qualis erat prudens Democritus, autor amœni
Sermonis, lepidiq; ioci, in primisq; facetus.

Erat autē ut ipse in paruo Diacosmo refert, iuuenis eo tēpore quo iam senior uiuebat Anaxagoras, illo minor natu annis XL. Paruum uerò illum Diacosmum à se compositum refert anno post Troiæ excidium quingētesimo trigesimo. Vixit, ut ait Apollodorus in chronicis, olympiade LXXX. ut autē Thrasyllus in eo libro, qui inscribitur de legēdis Democriti libris, memorat, LXXVII. anno ma-

aliter hæc narrat Athenæus Dypnos. IV. 20.

ior natu quàm Socrates, ætate nimirum Archelai Anaxagoræ discipuli atque Oenopidæ. Nanque & huius mentionem facit. Meminit item & opinionis Parmenidis ac Zenonis. De uno ut maximè sua ætate claro, & Abderite Protagora, qui omnium cõsensu Socratis æqualis fuit. Refert autem Athenodorus in VIII. deambulationum lib. cùm ad illum Hippocrates uenisset, iußisse afferri lac, inspectoq; lacte dixisse, & capellæ primi partus & nigræ est. Vnde maximum diligentiæ suæ miraculum Hippocrati fecisse. Sed & puellam Hippocratis comitem primo die ita salutasse, Salue uirgo, postridie uerò, salue mulier. Fuerat enim puella nocte illa uitiata. Moritur autem Democritus iuxta Hermippum in hunc modum: Cùm iam ex senio deficeret, & propinquus uideretur morti, mœrentem sororē, quòd ille in celebritate Cereris moriturus ipsa deæ uota exoluere nequiret, bono animo esse iußit, panesq; calidos sibi quotidie afferre, eos igitur naribus cùm admouisset uiuum se dum ea celebritas transiret seruauit. Vbi uerò dies illi transierunt, tres autem erant, quietißimè ac minimo dolore conclusit uitam, ut Hipparchus ait, CIX. ætatis anno. Nos sic de eo lusimus in pammetro,

Καὶ τίς ἔφυ σοφὸς ὧδε, τίς ἔργον ἔρεξε τοσοῦτον
Ὅσαν ὁ παντοδαὴς μήνυσε Δημόκριτος;
ὃς θάνατον παρεόντα τρί' ἤματα δώμασιν ἔσχεν
Καὶ θερμοῖς ἄρτων ἄσθμασιν ἐξένισεν. hoc est,

Quis nam tam sapiens uisus qui tale patrarit
Vnquam, quale sciens omnia Democritus?
Qui per tres tenuit præsentia fata dies, &
Illa recens cocti panis odore aluit.

Hominis igitur uita ad eum habet modum. Sunt autem quæ ille opinatus est ista: Principia omnium esse atomos

atq; inane, cætera omnia legitimum esse opinari. Infinitos esse mundos, generationi & corruptioni obnoxios. Nihil ex eo quod non sit, fieri, neq; in id quod haud quaquam sit corrumpi. Atomos præterea & magnitudine & numero esse infinitos, ferriq; in toto ac rotari, atq; ita concretiones omnes gignere, ignem, aquam, aërem, terram. Quippe & hæc ex atomis quibusdam constare, esseq; paßioni & immutationi ob firmitatem ac soliditatem minimè obnoxia. Solem item & lunam ex huiusmodi uertiginibus tumorumq; circumferentijs esse compositam, animáque itidem, quam idem esse quod mentem dicit. Intueri nos, incidentibus in nos rerum imaginibus, cunctaq; secundum neceßitatem fieri, cùm sit uertigo causa generationis omnium, quam neceßitatem dicit. Finem uerò esse rectũ quietumq; animi statum, quam εὐθυμίαν uocat, quæ, ut quidam oblique interpretantur, non idem sit quod uoluptas, uerùm secundum quam animus magna tranquillitate constantiaq; beatus est, dũ nullo metu, nulla superstitione, aut alia qualis perturbatione agitatur. Eandem uerò & εὐεστὼ appellat, à bonitate cõstantiæ, multisq; nominibus alijs, quæ uerò fiant esse legitima, natura uerò indiuidua atq; inania. Ita ille opinatus est. Cæterùm ipsius libros & Thrasyllus notauit, atq; in ordinem digeßit secundum Platonis quadripartitũ ordinem. Sunt autẽ isti morales, Pythagoras, de affectu sapientis, de his quæ sunt apud inferos. Tritogenia, hoc est, quòd ex ea tria fiant quæ humana cuncta contineãt, de probitate, seu de uirtute, de Copiæ cornu, de sedatione animi, cõmentariorum uel domorũ. Nam is quem appellauit Euestó non inuenitur: atq; isti quidem morales. Porrò naturales hi, magnus diascomus, quem Theophrastus Leucippi esse ait, paruus diascomus. Cosmographia,

de

de syderibus uagis, de natura unus, de natura hominis, siue de carne duo, de mente, de sensibus. Hos quidam illis adscribunt, de anima, de liquoribus, de coloribus, de differentibus fragoribus, περὶ ἀμειψιρρυσμῶν, κρατυντήρια, hoc est iudiciũ ferentia de supradictis, de imagine, siue de prouidentia, de pestibus, normæ, tres ambiguorũ. Et isti quidẽ naturales: Porrò incõpositi sunt isti, cœlestes causæ, aëriæ causæ, planæ causæ, de igne & his quæ sunt in igne causæ, causæ de uocibus, causæ de seminibus, arboribus, fructibus, causæ de animalibus tres, promiscuæ causæ, de lapide, & hi quidem incompositi. Mathematici uerò hi sunt, de sententiæ differentijs, siue de contactu circuli & sphæræ, de geometria, geometricorũ numeri, de * mutis ac solidis *ἀλόγων.
lineis duo, explicationes, magnus annus siue astronomia, παράπηγμα, certamen clepsydræ, cœli descriptio, terræ descriptio, poli descriptio, radiorum descriptio. Hactenus de mathematica. De musica hi sunt, de cõcentu & harmonia, de poësi, de carminis uenustate, de consonis & dissonis rebus, de Homero, siue uersuum rectitudine & linguis, de carmine, de uerbis & nominibus. Hæc ille de musica. De medicina, & de his quæ sub artẽ cadunt ista scripsit. Prænotio de ratione uictus, siue medicinæ sententia, causæ de intempestiuis, de tempestiuis, de agricultura siue geometricus, de pictura, de re militari & armis, de his hactenus. Sunt qui seorsum & cõmentarijs ista cõstituant, de sacris in Babylone literis, de his quæ sunt in Meroë, Oceani nauigatio, de historia Chaldaica & Phrygia, de febre, & de his quæ ex morbo tussi agitãtur, legales causæ, chernica, siue problemata. Cætera quæ ad illum quidã referunt, partim ex eius opusculis decerpta, partim omnino aliena consensu omniũ sunt. Hæc de illius uoluminibus. Sex autẽ

fuere Democriti. Primus hic ipse. Secūdus Chius musicus, coætanei ambo. Tertius sculptor, cuius Antigonus meminit. Quartus qui de templo Dianæ Ephesiæ scripsit & ciuitate Samothraca. Quintus epigrammatum poëta clarus & floridus. Sextus Pergamenus orator clarus.

PROTAGORAS.

PRotagoras Artemonis, siue ut Apollodorus & Dion in Persicis ait, Mæandri filius Abderites fuit, ut Heraclides Ponticus in libris de legibus tradidit, qui illū & Thurijs leges dedisse ait. Vt autem Eupolis in tragœdia quæ inscribitur Colaces refert, Teius fuit. Ait enim ille,

Ἔνδοθι μὲν ἐστὶ Πρωταγόρας ὁ Τήϊος, hoc est,
Est intus ille Protagoras iam Teius.

Hic & Prodicus Cæus libros prælegentes sibi quæstum faciebant. Plato denique in Protagora graui uoce fuisse Prodicum ait. Audiuit autem Protagoras Democritum, uocabaturq; sapientia, ut Phauorinus in omnimoda historia refert. Primus dixit duas omnium rerum esse rationes inuicem contrarias, quibus etiam interrogando utebatur, atq; in hunc fermè cœpit modum: Omnium rerū modus & mensura homo est: earū quidem quæ sunt ut sunt, quæ uerò non sunt tanquam non sint, dicebatq; nihil esse animā præter sensus, sicut & Plato refert in Theæteto, omniaq; esse uera. Alio autem in loco in hunc cœpit modum: De dijs quidem statuere nequeo, neq; an sint, nec'ne. Sunt enim plurima quæ id scire prohibeant, quippe & summa rei incertitudo & breuis hominis uita. Ob hoc autē principiū operis pulsus ab Atheniensibus est, libriq; illius in foro cremati sunt sub præconis uoce à singulis, qui illos habebant inuestigati. Hic primus pro mercede minas centū exegit, primusq; tēporis uires exposuit, orationumq; certamina spe-

ctauit

ctauit, & ſophiſma his qui contentionis ſtudio delectantur, induxit: & omiſſa mēte de nomine diſſeruit, ac ſuperficiale & illud leue contentionis genus. Vnde & ipſum Timon mixtum contentioſumq; appellauit, cùm de eo ſic ſcribit.

Πρωταγόρης τ᾽ ἐπίμικτος ἐριζέμεναι εὖ εἰδώς. i.

Protagoras mixtus, ſimul & contendere doctus.

Hic & Socraticum dicendi genus primus mouit, Antiſthenisq; rationē, qua demonſtrare nititur cōtradici nō poſſe, ut Plato in Euthydemo loquitur, primus iſte uerſauit, primusq;, ut ait Artemidorus dialecticus in libro aduerſus Chryſippum, argumēta ad quæſtiones docuit. Ac primus quam nuncupauit τύλην in quā onera portant, inuenit, ut Ariſtoteles in libro de diſciplina ait. Erat enim uafer, ut memorat ſanè Epicurus, atq; aduerſus Democritum hunc in modū elatus eſt, cū ligna dediſſe uiſus eſſet. Diuiſit autē orationē primus in quatuor, precationē, interrogationem, reſponſionē, præceptum. Alij ſeptem in partes diſtinxiſſe aiunt, narrationē, interrogationem, reſponſionem, præceptum, promiſsionem, precationem, uocationem, quas etiam fundamenta orationis dixit. Porrò Alcidamas orationis quatuor partes dixit, dictionem, pronunciationem, interrogationem, appellationem. Primum uerò librorum ſuorum de dijs recitauit eum, cuius initium ſuprà poſuimus. Recitauit autem Athenis in Euripidis, ſiue ut quidam uolunt, in Megaclidis domo, ut alij in Lyceo, Archagora Theodoti filio diſcipulo recitante. Accuſauit autem Pythodorus Polyſeli filius unus ex quadringentis. Ariſtoteles Euathlum accuſaſſe ait. Sunt autem qui ſeruantur eius libri hi, Ars contentionis, de lucta, de diſciplinis, de repub. de libertate, de uirtutibus, de * priſco * ἀναρχοῦ

ſtatu, de his quæ ſunt apud inferos, de his quæ non rectè ab hominibus geruntur, de præcepto, cauſa de mercede, contradictionum duo. Et ij quidem eius libri. Scripſit autem & Plato dialogum in eum. Refert Philochorus eo nauigante in Siciliã, nauim qua ferebatur ſubmerſam fuiße, idq́; Euripidem in Ixione innuere ait. Quidã illum in uia defeciße iter agentem, cũ ad nonageſimũ ætatis perueniſſet annum, ſiue ut ait Apollodorus LXX. Porrò in ſtudijs philoſophiæ uerſatum annis quadraginta, circa ſeptuageſimam quartam olympiadẽ claruiße. Eſt in hunc noſtrum ita ſe habens epigramma:

Χαί σου Πρωταγόρη φάτιν ἔκλυον, ὡς ἄρ Ἀθηνῶν
Ἔκποτ' ἰὼν, καθ' ὁδὸν πρέσβυς ἐὼν ἔθανες.
Εἵλετο γάρ σε φυγεῖν κέκροπος πόλις, ἀλλὰ σὺ μὲν που
Παλλάδος ἄστυ φύγες, πλούτεα δ' οὐκ ἔφυγες. hoc eſt,

Te quoq; Protagoram redeuntem fertur Athenis
Iam uetulum media mortem obijſſe uia.
Cecropis urbs potuit, potuiſti Palladis urbem
Linquere, non potuit ſtyx uiolentſa fugi.

Fertur cùm mercedem aliquando exigeret, Euathlusq́; illius diſcipulus diceret, ſed nondum quicquam uici, dixiße, at equidem ſi uicero quodcunq; uicero accipiam neceſſe eſt, ſin uerò tu uiceris id in tuum ius neceßariò concedet. Fuit autem & alius Protagoras aſtrologus, in quẽ et Euphorion epicedium ſcripſit. Tertius Stoicus philoſophus.

DIOGENES APOLLONIATES.

DIogenes Apollothemidis filius, Apolloniates fuit, uir Phyſicus & eloquentia & ſapientia in primis clarus. Anaximenis auditorẽ fuiſſe Antiſthenes tradit: fuit autem Anaxagoræ temporibus. Hunc ait Phalereus De-

me-

metrius in Socratis defensione Athenis præ nimia inuidia periclitatum de uita. Quæ autem opinatus est, sunt ista, Elementum esse aërem, mundos infinitos, & inane infinitum, densumq; aërem ac rarescentē, mundos gignere, nihil ex eo quod non sit fieri, neque in id quod non sit corrumpi. Terram eße rotundam, atque in medio sitam, eamq; cepisse *constantiam secundum illam quæ ex calido est circunferentiam, ex frigido concretionem ac soliditatē accepisse. Est autem initium operis hoc, Qui docere aliquid instituit, ei mea quidem sententia, operæpretium est certum & indubitatum præstare principium, orationeq; simplici atq; pudica uti.

* σύστασιν.

ANAXARCHVS.

Anaxarchus Abderites Diomenis Smyrnæi auditor fuit, alij Metrodori Chij auditorē tradunt. Hic se ne id quidē scire dicebat, quod nihil sciret. Porrò Metrodorū alij Nesum Chium, alij Democritum audisse tradūt. Anaxarchus igitur Alexandro etiam congreßus est, floruitq; circa c. & x. olympiadem. Inimicum autem habuit Nicocreontē Cypri tyrannū. Et cū illū Alexāder aliquando in cōuiuio rogasset, quid nā de cœna illa sentiret, dixisse feruint, cuncta magnifice ô rex, uerùm oportebat iam caput satrapæ cuiusdam apponi, Nicocreontē intuens. Hoc ille ægre ferens, memor iniuriæ, post mortem regis, cùm naui ferretur Anaxarchus, inuitusq; applicuisset Cyprum, cōprehensum eum in *saxum cōcauum iniecit, iußitq; ferreis malleis cædi: illum pœnæ suæ negligentem, celebre id dictum ingeminasse aiunt, Tunde tunde Anaxarchi uasculum, nam Anaxarchum nihil teris. Iubente uerò illo ipsius præcidi linguam, fāma est præcisam mordicus in eius faciē conspuiße. Est nostrum in ipsum tale carmen:

cf. Plut. in Alex. f. 596.

* ὅλμον.

Πτύσσετε μᾶλλον ἔτι καὶ μᾶλλον, θύλακός ἐστι
Πτύσσετ', Ἀνάξαρχος ἐν Διὸς ἐστὶ πάλαι
Καὶ σὲ διαστέλλαι ὀλίγον διασυρῇ τάδε λέξει
Ῥήματα * περσεφόνη ἔρεο. hoc est,
Contrahite in rugas tritũ hunc magis ac magis utrem,
Tutus Anaxarchus iam Iouis arce latet.
Et te hæc mox melius distinguere uerba iubebit
Percußor, stygijs & recitare deis.

Hic ob animi cõstantiam & facilem uictũ fortunatus appellabatur, habebatq; ad * emendandũ maximam autoritatem. Alexandrum enim deum se esse arbitrantẽ auertit, cũ ex ictu quodam sanguinẽ illi fluere uidisset, digito ostendens, ita illi ait, Hoc quidem sanguis est, non autem

Ἰχὼρ οἷος πέρ τε ῥέει μακάρεσσι θεοῖσι. hoc est,
Ille cruor, diuis qualis solet esse beatis.

Plutarchus Alexandrum ipsum amicis hoc dixiße refert. aliâs item Anaxarchum illi cũ præbibißet, ostendiße calicem, & dixisse:

Βεβλήσεταί τις θεῶν βροτησίᾳ χερί. hoc est,
Ferietur aliquis mox deûm humana manu.

* σωφρονίζειν.

cf. Plut. in Alexan. f. 596.

gr. 476.

PYRRHO HELIENSIS.

PYrrho Heliensis Plistarchum habuit patrem, quòd etiam Diocles tradit. Is, ut Apollodorus ait in chronicis, pictor fuit primũ, atq; ut Alexander in succeßionibus scribit, Drysonẽ Stilponis filium audiuit, deinde Anaxarchum illi ubique adhærens, ita ut Gymnosophistas in Indiam adierit, Magisq; congressus sit. Vnde & nobilissimè philosophiam tractaße uidetur, cõmentus modũ, quo de omnibus nihil decerneret, neq; quicquam comprehendi poße diceret, ut Ascanius Abderites autor est, negabat enim quicquã turpe esse aut honestũ, iustum uel iniustũ,

f. Bryssonem, è Suid.

cadem

eadem ratione & in omnibus nihil uerè esse, cæterũ lege atq; consuetudine cuncta homines facere. Neq; enim esse quicquam istud potius quàm illud, consentanea ad hæc illi & uita erat. Nihil declinans nihilq; deuitans, sustinebat omnia: currus si fortè occurrissent, & prærupta, & canes, & talia, nihil omnino sensibus permittens. Seruatũ autẽ, ut Caristius Antigonus refert, à sequẽtibus se necessarijs. Porrò Aenesidemus ipsum de assensu quidẽ retinẽdo philosophatum esse tradit, nõ tamen imprudenter gessisse singula. Vixit autem ad annos fermè xc. Cæterùm Antigonus Caristius in libro quem de Pyrrhone scripsit, hæc de illo memorat, ipsum principio quidem obscurum & pauperem, pictoremq; fuisse, seruariq; in Helide in gymnasio λαμπαδιστὰς nõ infeliciter ab eo elaboratos. Quin egredi solitũ & solitarium uiuere, raroq; apparere domesticis. Hoc autem idcirco facere, quòd audisset Indum quendam Anaxarcho exprobrantẽ, quòd nullum doceret uirum bonum fieri, cùm ipse regias aulas frequens tereret & regibus obsequeretur, semperq; eodẽ perseuerasse uultu atq; habitu, & si quispiam illum inter dicendum desereret, ipse tamen quod cœperat perageret, & quidem cùm in adolescentia mobilis fuerit. Sæpe, inquit, peregre proficiscebatur, nemini quò pergeret prædicens, & quibus uolebat congrediebatur. Et cùm aliquando Anaxarchus in scrobem incidisset, ille pertransit nihil ei opem ferens. Idq; cùm plerique culparent, Anaxarchus ipse laudabat, ut indifferenter & sine affectu se habentem. Cùm secum loqui aliquando deprehensus esset, rogatus cur id faceret, meditor, inquit, bonus ut sim. In quæstionibus à nemine contemnebatur, quòd obiter solumq; ue ad interrogata diceret, qua ex re factum est, ut Nausiphanes adhuc adole-

scens

ſcentulus ab eo captus & allectus. Aiebat enim oportere affectus quidem eſſe Pyrrhonis, ſuiipſius autē uerborū. Dicebatq; ſæpenumero Epicurū conuerſationē inſtitutumq; Pyrrhonis admiratū, ipſum de ſe percontari aßiduè ſolitum. Tanto autē in honore à patria ſua habebatur, ut eum Pontificem conſtituerit, atq; illius gratia philoſophos publico decreto omnes immunitate donauerit. Cōplures item habuit inſtituti ſui, hoc eſt, rerum negligentia & contemptu æmulos. Vnde & illum complectitur mirificè Timon in Pythone, & in illis, quòd liber euaſerit omnibus perturbationibus, ſuperſtitioneq́; & uanitate, & captione ſophiſtica, ac dei inſtar inter homines regnarit.

Ὦ γέρον ὦ Πύῤῥων, πῶς ἢ πόθεν ἔκλυσιν εὗρες
Λατρείης δοξῶν τε κενοφροσύνης τε σοφιστῶν,
Καὶ πάσης ἀπάτης πειθοῦς ἀπελύσαο δεσμὰ
Οὐδὲ μέλει σοι ταῦτα μεταλλήσειν τινὸς αὔρας
Ἑλλάδ' ἔχουσι, πόθεν τ', καὶ εἰς ὅτι κυρεῖ ἕκαστα. hoc eſt,
Miror quî tandem potuiſti euadere Pyrrho
Turgentes fruſtra, ſtupidos uanosq; Sophiſtas,
Atq; impoſturæ fallacis ſoluere uincla,
Nec fuerit curæ ſcrutari, Græcia quali
Aëre cingatur, neq; ubi aut unde omnia conſtent.

Et iterum in Indalmis,

Τοῦτό μοι ὦ Πύῤῥων ἱμείρεται ἦτορ ἀκοῦσαι
Πῶς ποτ' ἀνὴρ ἔτ' ἄγεις ῥᾶστα μετ' ἡσυχίας
Μοῦνος ἐν ἀνθρώποισι θεοῦ τρόπον ἡγεμονεύων. hoc eſt,
Abs te illud miſere optarim cognoſcere Pyrrho,
Quî fuerit facilis, lætaq́; uita tibi,
Solus ut in uiuis gereres te numinis inſtar.

Hunc autē Athenienſes etiam ciuitate honorauerūt, ut refert Diocles, quòd Cotyn Thraciū interemiſſet. Piè uerò &

& cum sorore sua obstetrice uixit, ut Erastothenes in libro de diuitijs & paupertate refert, quo tempore ipse publicé auiculas porcellosq́; uenundabat, domiq; indifferenti munditia erat. Fertur ob eiusmodi indifferentiã, & scrofam lauare solitus, & cũ sorori quãdoq; succensuisset, Philista autẽ uocabatur, argueretq́; illum quispiam ut immemorem instituti sui, nõ, inquit, muliercula documentũ erit nostræ indifferẽtiæ. Rursum cùm se inuadentem canem repulisset, causantiq; cuidã, graué, inquit, est, & perdifficile hominẽ penitus exuere. Certandum uerò pro uiribus, primum quidem operibus, alioqui uel ratione aduersum res. Aiunt illum & medicamẽta putria, & sectiones, & ustiones sibi ulceri cuipiam adhibitas tanta tulisse cõstantia, ut supercilia ne cõtraxerit quidem. Eius animi magnitudinẽ & Timon in his quæ scripsit ad Pythonem prosequitur. Philo quoq; Atheniensis ipsius necessarius, illũ Democriti meminisse, tum etiam Homeri dixit, miratũ illum eius uersiculum, aßiduéq́; pronunciare solitum,

Οἵηπερ τε φύλλων γενεὴ τοίδε καὶ ἀνδρῶν. hoc est,
Tale quidem genus est hominum, quale est foliorum.

Amplecti'que quod homines muscis & auibus comparet. Illos item perlibenter & sæpe proferre,

Ἀλλὰ φίλος θάνε, καὶ σὺ τίη ὀλοφύρεαι αὔτως
Κάτθανε καὶ Πάτροκλος ὅσπερ σέο πολλὸν ἀμείνων. i.
Quin tu igitur morere, & plora mihi, amice, uicißim.
Nam & perijt Patroclus qui se superabat abunde.

Sicut & cætera illius quibus infirmitas & inania studia atq; pueriles hominũ motus indicantur. Poßidonius autẽ de illo tale quiddam retulit. Naui aliquando ferebatur, & cùm socij tempestate acti deiectiore essent, ipse tranquillo animo procellum in naui edentem ostendebat, dicens oportere

tere sapientem hanc illius imitari securitatem. Solus hunc Numenius dogma etiam edidisse ait. Huius præterea memorabiles isti fuere discipuli, Eurylochus, cuius id notatur uitiū. Aiunt illū aliquādo ita furore instigatū, ut sumpto ueru cum carnibus cocū in forū usq; persequeretur, & in Helide quæstionibus eruditorū fatigatū abiecto pallio, Alphæum tranasse fluuium. Erat autē Sophistis infestissimus, sicuti & Timonem ferunt. Philo autē in disputationibus erat frequentior. Vnde & Timon de illo ait,

Οὐ τὸν ἄπ᾽ ἀνθρώπων ἀπόσχολον, αὐτολαλητὴν
Οὐκ ἐμπαζόμενον δόξης ἐρίδων τε Φίλωνα. hoc est,
Aut secum meditantem, & strepitu turbaq; remotum,
Litibus aut stolidæ addictum, famæq; Philonem.

Hecatæus præterea Abderites, & Timō Phliasius poëta, Sillorum scriptor, de quo dicemus, Nausiphanes quoque Teius, cuius pleriq; Epicurū auditorē fuisse tradunt, eius discipuli fuerūt. Hi omnes à magistro quidem Pyrrhonij, cæterùm à dogmate aporetici & sceptici, prætereaq; & ephectici, & zetetici appellabātur. Est enim Zetetica philosophia sic dicta, quòd semper in ueritatis inquisitione uersetur. Porrò sceptica, quòd semper quærat & nunquā inueniat. Ephectica autē dicitur ab euētu, quòd post inquisitionē ambigatur itidem: Aporetica uerò quòd eius sectatores semper addubitent. Atq; à Pyrrhone Pyrrhonij, ut diximus, denominati sunt. Enimuero Theodosius in scepticis capitulis scepticā Pyrrhoniā minimè appellari oportere ait. Nā si quidē motus & agitatio mētis alterius cōprehendi à nobis nō potest, profectò Pyrrhonis affectū ignorabimus. At si illū ignoremus, Pyrrhonij haudquaquā dicemur, præterquā quòd neq; Pyrrho primus sceptices inuentor fuerit, neque ea dogma aliquod habeat. Rectius autem

autẽ diceretur Pyrrhonis moribus similis. Eius sectæ principem Homerũ fuiße pleriq; autumãt, quòd is in suis scriptis de rebus eisdem præter cæteros aliàs aliter loquitur, neq; certò quicquã in rebus pronunciat ac fert sententiã. Deniq; & septem sapientes in hoc genere fuiße uersatos, quorũ illa sint, Nihil nimis, & sponsioni adiacet damnum, quo significetur qui fideiußor existat, illũ è uestigio certa cõpertaq; incõmoda subsequi. Archilochũ item & Euripidem id genus exercuisse, ubi Archilochus quidem ait:

Τοῖς ἀνθρώποισι νοῦς Γλαῦκε Λεπτίνε ὦ παῖ
Γίνεται θνητοῖς ὁκοίην ζεὺς ἐφ' ἡμέρην ἄγει. hoc est,
Ea mens est hominibus, Glauce Leptine fili,
Qualem mortalibus in dies Iuppiter mittit.

Item Euripides,

Τί δῆτα τούτους τοὺς ταλαιπώρους φρονεῖν
Βροτοὺς λέγουσι; τοῦ γὰρ ἐξηρτήμεθα,
Δρῶμεν τοιαῦτ' ἂν οὖν γε τυγχάνῃ θέλων. hoc est,
Sentire uerò quippiam quid hos ferunt
Homunciones: nam ne scimus id quidem
An rectè agamus, an secus quod quis uelit.

Sed & Xenophanes, et Zeno Eleates, ac Democritus secundũ eos sceptici sunt, ex quibus Xenophanes quidẽ ait:

Καὶ τὸ μὲν οὖν σαφὲς οὔτις ἀνὴρ ἴδεν, οὐδέ τις ἔσται,
Εἰδώς. hoc est,
Nemo aliquid certò nouit, uel nouerit unquam.

Zeno autem motum tollit dicens, omne quod mouetur, neq; in quo est mouetur loco, neque in quo non est. Porrò Democritus exclusis qualitatibus, aut ait lege calidum, aut lege frigidum. Est autem causa atomi & uacuum. Ac rursus: Causa quidẽ nihil nouimus, nam ueritas in profundo est. Plato item id quidem quod uerùm sit dijs, deorumq; filijs concedit, cæterùm rationem probabilem perquirit.

Euripides quoq; dubitat an uiuere sit emori, moriq́; uiuere mortales putent, ait enim:

Τίς δ' οἶδεν εἰ τὸ ζῆν μέν ἐστι κατθανεῖν,
Τὸ κατθανεῖν δὲ ζῆν νομίζεται βροτοῖς; hoc est,
Quis nouit autem an uiuere hoc sit emori,
An emori hoc sit quod uocamus uiuere?

Empedocles item quædam uix dici posse, alia neq; auditu percipi, neq; mente comprehendi ait, idq́; solum probari quod quisq; putarit. Heraclitus itidem de rebus maximis coniectandum adstruendumq́; esse quippiam temere negat. Hippocrates item ambiguo atq; humano more loquitur, atq; longe ante Homerus,

Στρεπτὴ δὲ γλῶσσ' ἐστὶ βροτῶν πολέες δ' ἔνι μῦθοι. i.
Lingua uolubilis est hominum uerbisq; referta. &
Ἐπέων δὲ πολὺς νόμος ἔνθα καὶ ἔνθα. hoc est,
Verborũ hinc atq; hinc ingens est copia cuiuis. &
Ὁπποῖόν κ' εἴπησθα ἔπος, τοῖόν κ' ἐπακούσαις. hoc est,
Quale prior dixti, reddetur tale uicißim.

Aequas uerborum uires obiectionesq; significans. Itaque huiusmodi sceptici sectarum omnium dogmata euertere perstabant, nihil ipsi dogmatis afferentes, atq; cæterorum tantũ enuncianda dogmata atq; enarranda proponentes nihil definiendo, neq; hoc ipsum quidem etiam, & ipsum quoq; nihil definire tollebant, dicentes illud, nihil definimus. Nam profectò definirent. cæterùm sententias aliorum proferimus nostræ infirmitatis indicium, perinde ac si annuentes hoc indicare poßibile eßet. At uoce definiemus nihil. Ex eo igitur quod dicunt nihil definimus, morbus qui ἀῤῥεψία dicitur, quòd neutram in partem sententiam propensius inclinet insinuatur. Ac per id similiter quod proferunt, nihil magis, atque id, omni rationi ratio

obiecta reperitur, & similia. Dicitur autem nihil magis etiam positiuè de quibusdam quasi similia sint, ut nihil magis pirata malus est quàm mendax. Verùm ab huiusmodi scepticis non positiuè, sed negando dicitur, sicuti ab improbante cùm dicitur, non magis Scylla fuit quàm chimera. Ipsum uerò magis aliquando per comparationem pronuntiatur, ut cùm dicimus, magis dulce mel, quàm uuam esse, aliquādo item positiuè, aut per negationem, ut cùm dicimus magis prodest uirtus quàm obest. Significamus enim uirtutem prodesse non obesse. Verùm & ipsam uocem nihil magis sceptici tollunt. Sicuti enim non magis est prouidentia quàm non est, ita & ipsum nihil magis, nihil magis est quàm non est. Significat igitur & ea uox, sicut & Timon in Pythone ait, nihil definire, uerùm hærere ambiguum. Porrò quæ uerbis omnibus inest uox, ea quoq; cogit * assensus detentionem. Nam si quidem dissidentibus rebus, uerba tantundem ualeant, ueritatis ignoratio sequitur, ne huic quidem rationi deest ratio quæ aduersetur. Quæ & ipsa cum sustulerit reliquas à semetipsa sublata peribit, non secus, atq; medicamenta, quæ ubi epota prius materiam exhauserint, & ipsa egeruntur ac pereunt. Aiunt autem dogmatici se non modò non tollere, uerùm & asserere & confirmare rationem. Solùm itaq; ministris utebantur rationibus. Neq; enim fas erat rationem à ratione non tolli, quemadmodum dicere consueuimus, locum non esse, & locum omnino dicere oportet, & si non dogmatis at demonstrationis ratione. Nihilq; secundum necessitatem fieri, & tamē necessitatē dicere oportet. Tali quodam interpretationis modo utebantur, res non eiusmodi per naturā esse, quales uiderentur, sed uideri tantum, atq; ea inquirere dicebāt, non quæ intelligerent, quod

* ἐποχήν.

enim intelligitur liquet, sed quæ sensibus perciperentur ac communicarent. Est igitur Pyrrhonis ratio memoria quædam earum rerum quæ uidentur, siue quomodolibet intelliguntur, secundum quam omnia omnibus conferuntur. eáq; comparata utilißima, plenáq; perturbationis esse cernuntur, sicut ait Aenesidemus in introductione in Pyrrhonia. Porrò ad ea quæ in speculationibus sunt oppositiones, cùm prius ostenderint quibus modis res persuadeant, eisdem autoribus illarum fidem tollunt. Nam persuadere quidem ea quæ secundum sensus concorditer se habent, & quæ nunquam uel certè rarò incidunt. Cõsueta item, & quæ legibus uisa sunt distincta atque admirationi habita. Demonstrabant itaq; ex his quæ contraria sunt persuasiones æquales esse persuadentibus. Porrò ambigua secundum concordiam earum rerum quæ uel aspectu uel intelligentia percipiuntur, decem modis tradebant, quibus subiecta differre uidebantur. Ex his primus est qui constat ex animalium indifferentijs ad uoluptatem & dolorem, commoda & incommoda. Ex eo autem colligitur non easdem ac eisdem imaginationes incidere, quodq; eam pugnam necessariò sequitur ambigere, quippe animalium alia absq; coitu gigni, ut sunt quæ in igni uiuunt, quæ πυῤῥίβια uocãtur: phœnixq; Arabicus atq; teredines, alia itẽ ex congressu, ut sunt homines & cætera, atq; alia sic, alia sic comparata sunt. Quocirca etiam sensibus differunt, nam aquilæ acutißimè uident, canis sagacißimè olfacit. Est igitur consentaneum quæ differenter oculis incidunt, eorum itidem differre phantasmata. Nam capræ quidem uirgulta alimento esse, homini autem amara atq; insuauia. Cicutam quoq; coturnici nutrimentum, homini inferre perniciem. Suem item *simum edere, quem minimè equus attingat. Secundus ex

*ἀπόπατον.

homi

hominum ingenijs per gentes comparationesq; colligitur. Demophon enim mensis præfectus Alexandri ad umbram calefiebat, soleq; rigebat. Andron item Argiuus, ut ait Aristoteles, per arida Libyæ loca absque potu iter agebat. Alius item medicinæ, agriculturæ alius, alius mercaturæ studiosus est. Atque ista quidem alijs prosunt, alijs obsunt, qua ex re continendus assensus est. Tertius ex differentibus sensuum poris accipitur. Nanq; malum aspectui quidem* pallidum, gustui dulce, tactui leue, olfactuiq; fragrantia odoris gratissimum incidit. Eademq; forma pro speculorum uarietate non eadem cernitur. Consequens igitur est, quod apparet non magis id esse quàm aliud. Quartus, circa affectus communiter uicissitudinesq; uersatur, puta sanitatem, morbum, somnum, euigilationem, gaudium, tristitiam, iuuentam, senectam, audaciam, metum, indigentiam, copiam, amicitiam, odium, calorem, frigus, quòd uidelicet respiretur ac uicissim spiritus meatus intercludantur. Diuersa ita uidentur quæ incidunt præter dispositiones quaslibet. Neq; enim qui uesani sunt præter naturam se habent. Quid enim illi magis quàm nos? nanq; & nos solem ueluti stantem intuemur. Theon autem Tithoreus Stoicus dormiens in somnis ambulabat, Periclisq; seruus in summo tecto. Quintus circa leges atque instituta, fabulosasq; probationes, atque artificialia fœdera, dogmaticasq; opiniones uertitur. In eo continentur quæ de honestis ac turpibus, uerisq; & falsis, deq; summo bono, de dijs, & generationibus, & corruptione omnium quæ apparent, disputantur. Denique quòd apud alios iustum, apud alios iniustum est, idemq; alijs bonum alijs malum putatur. Nam Persis quidem filiabus misceri legitimum est. Id uerò Græcis nefarium existimatur. Atque

*ὠχρόν.

Massagetæ, ut Eudoxus quidem in ptimo periodi refert, uxores habent communes, Græci eam communionem detestantur. Cilices item latrocinijs gaudent, Græci non. Sic de dijs quoq; alij aliter sentiunt. Quippe illorum prouidentiam alij confitentur, alij negant. Aegyptij quoq; condientes sepeliunt corpora, Romani uerò incendentes, Pæones'q; in stagna proijciunt. Vnde circa ueri professionem continetur assentio. Sextus in congreßionibus, societatibus'q; consistet, secundum quem liquidè nihil per se & integrè apparet, sed cum aëre ac lumine, liquido ac solido, calore, frigore, motu, euaporatione, ac uiribus alijs. Constat enim purpuram colorem suum uarium præ se ferre ad solem ac lunam & lucernam. Color item noster diuersus sub meridiem apparet. Et sol itidem qui à duobus in aërem tollitur, lapis in aqua facilè transfertur. At enim grauis existens ab humore leuigatur, siue leuis ab aëre grauatur. Ignoramus igitur quid seorsum sit, ueluti in unguento oleum. Septimus circa substantias & positiones quasdam, & loca, & ea quæ in locis sunt uersatur, per eum quæ uidentur magna esse, modica apparent, ut si quadrata, rotunda, plana, tumere, recta, obliqua, pallida coloris alterius. Sol deniq; longius quàm sit abesse uidetur, montes'q; procul in morē nebulæ, & plani leues'q;, propè asperi esse cernuntur ac prærupti. Sol itidem oriens quidē alius uidetur, alius cùm medio cœlo se fuderit. Atq; idem corpus in nemore aliud, aliud in aperta terra apparet, effigies'q; præter propriā positionē, ut columbæ collum in conuersione uidetur. Quoniā igitur extra loca & positiones ista considerari nequeunt, illorum quoq; natura ignoratur. Octauus qui præter suas quantitates siue calore uel frigore, uelocitate uel tarditate, siue pallore, siue calore quouis alio consistit.

ſtit. Nanq; uinum modicè ſumptum firmat ac roborat: immodicè, ſtatum mentis euertit: idem de cibo & ſimilibus. Nonus eſt qui præter ſolennem naturæ morem, uel nouum, uel rarum contingit. Nam terræ motus apud quos crebro contingunt admirationi non ſunt. Sol itidem quia quotidie cernitur. Decimus ex alterna collatione conſtat, puta graue ad leue, forte ad imbecillum, maius ad minus, ſuperius ad inferius. Dextrum autem non per naturam dextrum eſt, uerùm ex ſiniſtri collatione intelligitur: nam ſi tollatur ſiniſtrū, dextrum nō erit. Eadem ratione & pater, & frater, uelut ad aliquid dicuntur, & dies ueluti ad ſolē, atque omnia ueluti ad mentem. Quæ igitur ad aliquid dicuntur, per ſeipſa incognita ſunt. Atq; hi quidem decem modi ſunt quos prædiximus. Cæterùm Agrippa his quinq; alios inuexit, eum uidelicet qui ex diſſonantia colligitur, & qui in infinitum progreditur, & eum qui ad aliquid dicitur, quiq; ex ſubiectione, & qui ex mutua ſucceſsione conſtat. Qui igitur ex diſſonantia eſt, quæſtio quæcunq; fuerit apud philoſophos propoſita quæ ex conſuetudine, ingentis pugnæ & perturbationis plena oſtenditur. Qui uerò in infinitum procedit, quod quæſitum fuerit affirmari minimè permittit, quòd aliud ab alio fidem capiat, atque ita in infinitum res procedat. Qui autem ad aliquid, nihil percipi per omnia dicit, ſed cum altero: quocirca & ignota eſt. Porrò tanquam ex probato conſtat modus, cùm putant quidam ex ſeipſis principia rerum oportere admittere, ut certa ac indubitata, neq; ultrà debere inquiri quod ſtultum atque inane eſt. Contrarium enim quiſpiam ſubijciet. Per inuicē autem modus cōſiſtit, cū quod quæſitā rem firmare debere debuit, ipſum opus habet ab eo quod quæritur fidem capere, puta ſi poros quiſpiam iccirco eſſe aſſeue

ret quòd uapores fiant, ipsum ad affirmationem sumit, quod minimè debuit. Tollunt autē isti omnē demonstrationem, omneq; iudicium, & signum, & causam, & motum, atq;* discentiam, & generationē, & quod natura quippiā aut bonum aut malum sit. Omnis enim, aiunt, demonstratio, aut ex demonstratis rebus constat, aut ex nō demonstratis. Si igitur ex demonstratis, & illa demonstratione aliqua egebūt, atq; ita in infinitū pergetur. Sin uerò ex nō demonstratis, si omnia, si quædam, si unum etiā solum dissideat, totum demonstratione carere. Quòd si uidentur, inquiunt, quædā esse quæ demōstratione non egeāt, mira illorū sciētia est, & mens, si non intelligūt hoc ipsum in primis quod fidem habeat ex eis probatione indigere. Neq; enim quatuor esse elementa, inde astruendum est, quòd quatuor sint elementa. Præterea si negentur particulares demōstrationes, generalem quoq; demonstrationem tolli necesse est. Vt autem sciamus demonstrationē, iudicium erit necessarium. Itidem, ut iudicium esse nouerimus, demonstratione opus erit. Vnde si utraq; cùm adinuicem referantur, incomprehensibilia sunt, quonam modo percipiantur quæ manifesta sunt, si ignoretur demonstratio? Quæritur autem num talia appareant: uerū si per substantiam ita se habeant, stultos dogmaticos dicebant. quod enim ex tanquam probato concluditur, non contemplationis, uerùm positionis rationem habet. Porrò eadem ratione etiam de impossibilibus argumentari liceret. Cæterùm qui arbitrentur minimè oportere ex his quæ secundum circunstantiam sunt uerum iudicare, neq; ex his quæ secundum naturā sunt leges ferre eos dicebant modos rerum omniū sibi diffinire, nequaquam intuentes quod manifestum est, omne id secundum reluctationem affectumq; apparere. Aut igitur uera omnia esse, aut falsa omn

*μάθησιν.

omnia dicendum eſt. Sin autē quædam uera ſunt, quonā ea
diſcernemus modo? Neq; enim ſenſu quæ ſecundum ſenſum
ſunt, cū omnia illi uideantur æqualia, neq; intelligentia ob
eandem cauſam. His autem exploſis, nulla iudicandi uis reli
qua cernitur. Qui igitur, inquiunt illi, de aliqua ſiue ſen-
ſibili ſiue intelligibili re aſtruit, prius quæ de ea re ſunt
opiniones conſtituere debet: alij enim iſta, alij iſta abſtule-
runt. Neceſſe eſt autem uel ſenſu uel intelligentia iudicari.
Cæterùm de utriſq; contentio eſt. Non igitur poßibile eſt,
opiniones de rebus ſenſibilibus intelligibilibusq́; iudicare.
Atqui ſi propter eam quæ eſt in intelligentijs pugnam o-
mnibus renuntiandum eſt, tolletur mēſura ad quam cuncta
diligenter exacta uidentur. Omnia igitur æqualia arbitra-
buntur. Ad hæc, aiunt, qui nobiſcum diſputat quod apparet
probabile ſit nec'ne, ſi quidem probabile eſt, nihil aduerſus
illum dicere potuerit, cui contrà uidetur. Sicut enim ipſe
probabilis eſt qui perſpicuum eſſe affirmat, ita & aduerſa-
rius. Sin autē non probabilis, neq; ipſi credetur qui clarum
eſſe ac manifeſtum dicit: quod autem perſuadet, uerum eſſe
arbitrandum non eſt. Neq; enim idem omnibus perſuadet,
neq; eiſdem ſemper. Fit autē perſuaſio etiā præter id quod
extrinſecus eſt, ſiue præter dicentis opinionem, ſiue præter
curam, ſiue præter ſuauitatem, ſiue præter conſuetudinem,
ſiue præter id quod gratum eſt. Tollebat autem & iudici-
um iſta ratione. Aut iudicatum eſt iudicium aut iniudicatū
eſt: at ſi quidem iniudicatum eſt, improbatum conſiſtit ex-
ciditq́; à ueri falſiq́; iudicio. Sin uerò iudicatum, unum erit
eorum quæ per partes iudicantur. Itaq; ſi idem eſt, & iu-
dicare & iudicari, id quoq; quod iudicium iudicauit ab al-
tero iudicabitur, illudq́; rurſus ab alio atque in infinitum
procedet, præterquam quòd de iudicio ſententia con-

cors non est, alijs hominem iudicium esse dicentibus alijs sensum, alijs rationem, quibusdam item perceptibilem imaginationem. Atqui homo quidem & secum & cum alijs dissidet, quod ex legum consuetudinumq; differentijs constat. Porrò sensus falluntur mentiunturq;, ratio autē discordat, perceptibilisq; fantasia ab animo iudicatur, animusq; ipse uarijs motibus circumagitur. Hac ergo ratione ignotum est iudicium, ac per id ueritas quoq; ignoratur. Signū item esse negant. Nam si quidem signum est, inquiunt, aut sensibile esse necesse est, aut intelligibile. At sensibile non est: nam sensibile commune signum uerò proprium est, ac sensibile secundum quidem differentiam, signum uerò eorum, quæ ad aliquid dicuntur, est. Intelligibile itidem non est. Nam intelligibile non est, siue quod appareat ex eo quod uidetur, siue quod non appareat ex eo quod non uidetur, siue quod non uidetur ex eo quod apparet, siue quod uidetur ex eo quod non apparet: nihil autem horum est, non igitur signum. Ex eo autem sequitur nihil incertum comprehendi posse. Nam per signa dicuntur obscura ac incerta comprehendi posse. Causam itidem hac ratiocinatione tollunt: Causa eorum quæ ad aliquid dicuntur, est, quippe ad causale. Quæ uerò ad aliquid dicuntur, solùm intelliguntur, non autem existunt, causa igitur tantùm intelligitur. Nam si quidem causa est, id deesse non debet cuius dicitur causa, alioqui causa non erit. At quemadmodum pater, nisi adsit is ad quem pater dicitur, nequaquam pater est, ita & causa. Non autem adest ad quod causa intelligitur, neque enim generatione neque corruptione, neque aliud quippiam, non ergo causa est. Atqui si quidem causa est, aut corpus, aut incorporea est causa, aut certè incorporale incorporalis. Nullum est autem horum, non igitur est causa. Nam utraq; eandem habent naturam: & si alte-

rum dicitur causa, quantum attinet ad corpus, & reliquum corpus cùm sit, efficietur causa. At si communiter ambo causæ erunt, nihil erit incommodi. Porrò incorporeum incorporei nequaquam causa erit, ob eandem rationem: incorporeum item corporis causa non erit, quia nihil incorporeum corpus facit. Corpus itidem incorporei causa non est, quia quod fit ex patiente subiecta materia esse debet. Nihil autem patiens ex eo quod incorporeum sit, nec ab aliquo quidem fit. Non est igitur causa. atq; ita colligitur minimè subsistere principia rerum. Aliquid enim fit necesse est quod facit atq; operatur. Enimuero neq; motus est: nam quod mouetur uel in loco ubi est, uel in eo ubi non est mouetur, non in loco ubi est, in quo autem non est, neq; mouetur, non est igitur motus. Disciplinas item hoc modo auferebant. Si quid, aiebāt, docetur siue quod est eo ipso quod est, siue quod non est, eo ipso quod non est, docetur. Neq; uerò quod est, eo ipso quod est docetur. Nanq; natura omnium quæ sunt, omnibus patet, atq; cognoscitur id quod non est, eo quod non est. Ei quod non est, nihil contingit, ita ne doctrina quidem, neq; generatio quidem ipsa, inquiunt, est. Neq; enim fit quod est, cùm iam sit: neq; quod non est, neq; enim subsistit. Quod autem non subsistit, neq; est, neq; fieri quidem meruit. Natura quoq; bonum aliquod aut malum esse, ita negant. Si quid, aiunt, natura bonum aut malum est, omnibus bonum aut malum esse debuit, quemadmodum & nix omnibus æquè frigida est: nullum est autem bonum aut malum quod sit commune omnium, non igitur est natura bonum aut malum. Aut enim omne quod à quopiam existimatur bonum dicendum est, aut contrà. At omne dicendum non est: nanq; idem ab aliquo putatur bonum, sicut uoluptas ab Epicuro, ab aliquo è conuersò malum, ni-

mirum ab Antisthene. Contingit igitur id quod fieri non potest, idem & bonum esse & malum. Quòd si non omne quod ab aliquo putatur, bonum dixerimus, necesse erit nos discernere opiniones, quòd per parem rationum uim poßibile non est. Ignoratur itaq; quòd sit natura bonum. Licet autem totum conclusionis illorum modum ex his quæ relinquere monumentis animaduertere. Quanquàm Pyrrho quidem ipse nullum reliquit opus, uerùm discipuli & necessarij eius, Timon & Aenesidemus, Numenius ac Nausiphanes, atq; alij huiusmodi, quibus obstrepentes dogmatici aiunt illos comprehēdere et decernere. Nam in eo quod arguere, & cæteros euertere conantur profectò comprehendunt, atq; in eo ipso & asserunt et dogmata astruunt. Nam cùm se nihil diffinire aiunt, omniq; rationi contrariā obiectam esse rationem, ea ipsa & definiunt & proferunt. Aduersus quos illi respondent. Atqui ea quæ patimur, ut homines fatemur: nam & quòd dies sit, quòd sit generatio, quodq; uiuamus, & cætera in hunc modum, quæ in uita nostra manifesta sunt scimus: cæterùm in his quæ dogmatici asserunt, ea se ratione comprendere dicentes, ueluti de incertis neutiquam consentimus, solas uerò paßiones agnoscimus. Nam & nos uidere confitemur, nosq; intelligere scimus: uerùm quo pacto uideamus, aut intelligamus, ignoramus. Quin quòd hoc album uideatur narrādo dicimus, non asserendo an reuera ita sit. Porrò de ea uoce qua nihil nos diffinire dicimus, atq; similibus quæ dicuntur dogmatibus, neq; enim similia sunt his quæ illi asserunt, puta quòd globosus sphæræ instar sit mundus. Nam id quidem incertum est. Hæ uerò certæ consensiones sunt. In eo itaq; quod nihil diffinire dicimus, neq; hoc ipsum diffinimus. Rursus illos dogmatici uitam etiam tollere asserunt, dum omnia ex quibus

bus uita constat euertunt. at contrà eos illi mentiri asseuerant, non enim uisum se auferre, sed quomodo se habeat uis uidendi ignorare se dicunt. Atq; quod apparet ponimus, non quòd tale, quale cernitur, sit. Nam quod urit ignis sentimus, uerùm an habeat incendendi naturam, non pronuntiamus, quodq; moueatur quispiam, & quòd pereat uidemus, uerùm ista quo pacto fiant ignoramus. Eis igitur, aiunt, solùm reluctamur, quæ in conspicuis rebus proximè assistunt incerta. Namq; dum statuam eminentias habere dicimus, quod uidetur exponimus: cùm uerò non habere eminentias asserimus, non iam quod cernitur, sed aliud dicimus. Vnde & Timon in Pythone ait, non excessisse consuetudinem: at in Indalmis ita dicit:

Ἀλλὰ τὸ φαινόμενον παντὶ σθένει οὗπερ ἂν ἔλθῃ.

Hoc est,

Quod uerò apparet tota ui ut cunq; profectum.

Atq; rursus in libro de sensibus: Quòd, inquit, istud dulce sit non pronuntio, quòd autem uideatur assentior. Aenesidemus quoq; in primo de Pyrrhonis rationibus, nihil ait per modum dogmatis diffinire Pyrrhonem, propter contradictionem, uerùm quæ sunt conspicua sequi. Eadem fermè ait in libro contra philosophiam, et in libro de quæstione. Zeuxis itidem Aenesidemi necessarius in libro de duplicibus rationibus. Antiochus item Laodicenus & Apelles in Agrippa ea solùm ponunt quæ uidentur. Est igitur iudicium secundum Scepticos quod uidetur, sicuti & Aenesidemus ait: ea in sententia & Epicurus fuit. Porrò Democritus nihil se nosse ait eorum quæ uidentur. Quædam uerò ex his ne esse quidem. Aduersus huiusmodi iudicium, eorum nimirum quæ uidentur, dogmatici aiunt ab eis ipsis uarias fantasias incidere, quemadmodum à turre uel

rotund

rotunda, uel quadrata. Scepticus si neutrum præfert sine effectu erit: sin uerò alteram sequitur, non iam, inquiunt æquas uires his quæ uidentur reddet. Ad quos aiunt Sceptici, quòd quando uariæ incident imaginationes utrasq; uideri dicemus, atq; ideo uisibilia ponere quia uidentur. Postremò autem Sceptici finem aiunt, nihil quicquam definire neq; pronuntiare, quam rem sequatur umbræ in morem animi tranquillitas atq; constantia, ut ait & Timon & Aenesidemus. Neq; enim ista aut fugeremus aut eligeremus, quæ in nobis sunt, quæ uerò in nobis non sunt, sed per necessitatem uitare non possumus, ut est esurire, & sitire, & dolere. Neq; enim ista ratione auferri possunt. Dicentibus uerò dogmaticis, posse uiuere Scepticos non detrectando, si iubeatur etiam patrem necare, respondent illi de dogmaticis, quo modo uiuere poterit & abstinere quæstionibus, non de rebus uitæ communis & obseruandis. Itaq; & eligimus aliquid ex consuetudine, & fugimus, & legibus utimur. Sunt qui dicant Scepticos finem dixisse *tranquillum animi statum, sunt qui mansuetudinem.

*ἀπάθειαν.

TIMON (NICAEVS.) Phliasiy

Timon Apolloniates Nicæus, de quo in primo commentariorum in Sillos libro diximus, quod opus suum ille Tiberio Cæsari dedicauit, Timonem asserit patre Timarcho, genere Phliasium fuisse, iuuenemq; saltationi operam dedisse, choreasq; duxisse, postea uerò mutata sentẽtia Megara se ad Stilponem contulisse, qui cùm diutius commoratum, rursus in patriam redisse, uxoremq; duxisse. Tum in Elidem uenisse cum uxore ad Pyrrhonem, ibiq; moratum esse, quoad illi filij nati essent, quorum qui maior natu erat, Xanthum uocasse, medicinamq; docuisse, uitæ etiamnum & instituti sui successorem reliquisse. Erat autem, ut

H. Steph. Poes. Philos. p. 214. Sic verlandum: Apollonides Nicæus, non multo ante nos fuit, in primo de Sillis commentario, quem misit ad Tib. Cæsarem, Timonem ait etc. Voss. II. Inst. Poet. p. 105.

&

& Sotion in decimo testatur, eloquentia & sapientia insignis, qui cùm egeret alimentis, ut Hellespontum Propontidemq; concessit, atq; in Chalcedone philosophiam, & oratoriam exercens, multum admirationis emeruit. Hinc iam locupletior factus, Athenas profectus est, atq; illic ad obitum usq; perseuerauit, cùm breue tempus Thebis egisset. Quin & Antigono Regi & Ptolemæo Philadelpho cognitus & charus fuit, sicuti ipse in Iambis attestatur. Erat autem, inquit Antigonus, & potationis studiosus, atq; Philosophis interdum uacabat. Nam & poëmata conscripsit, & uersus, tragœdias, et satyras, et comœdias triginta, tragœdias uerò sexaginta, Sillos item & cinædos. Feruntur eius & libri uarij ad uiginti uersuum millia producti, quorum et Antigonus Carystius meminit, qui uitam ipsius conscripsit. Sillorum uerò libri tres sunt, in quibus utpote scepticus in dogmaticos omnes maledicta atq; conuitia ingerit, ex his primus planam atq; perspicuam habet interpretationem, enarrationis in modum. Porrò secundus & tertius dialogi speciem tenent. Videtur autem Zenophanem Colophonium de singulis percontari, atq; ille sibi respondere. Atq; in secundo quidem de antiquioribus, in tertio autem de posterioribus agit. Vnde illum quidem epilogum inscripsere. Primus autem eadem continet, præterquam quòd poësis illa ex persona sua est. Hoc autem illius fuit initium:

Ἔσπετε νῦν μοι ὅσοι πολυπράγμονες ἐστὲ σοφισταί. i.

Nunc mihi adeste omnes gens importuna sophistæ.

Hunc ego luscum didici. Nam & ipse Cyclopem se appellabat. Fuit & alter Timon hominum osor. Fuit autem hic philosophus Timon hortorum studiosus maximè, ac solitudinis amans, quemadmodum & Antigonus refert. Fertur

Hier

Hieronymus Peripateticus de illo dixisse, Sicut apud Scy-
thas et qui fugiunt, & qui persequuntur sagittas torquent,
ita & apud philosophos, alij persequendo discipulos ca-
piunt, alij fugiendo, quemadmodum et Timon. Erat autem
acri ingenio ad percipiendum, atq; ad irridendum prom-
ptus & uehemens, literatorq́; illustris, & ut poëtis fabulas
scriberet, ac tragœdias conderet in primis ualebat. Alexan
drum enim & Homerum tragœdiarum socios accersere
gaudebat. Et facillimè ferebat cùm uel ab ancillis uel à cani
bus perturbaretur, nihil æquè studens, atq; tranquillam ui-
tam apprehendere. Aiunt Aratum ab illo quæsisse, quo pa-
cto quispiam Homeri poëma sine menda consequi posset,
illumq́; dixisse, antiqua si incidat in exemplaria, non ea
quæ nuper emendata sunt. Neglecta quoq; apud illum poë-
mata iacebant aliquando & corrosa, adeò ut cùm & Zo-
pyro oratori quiddam recitaret, euolueretq́; uolumen, &
quod occurreret legeret, in medio ferme operis principium
notarit auulsum, lego catenus ignorãs. Adeò uerò frugi ac
facilis in uictu erat, ut nullum prandij tempus obseruaret.
Aiunt autem ipsum cùm uidisset Arcesilaum assentatorem
incendentem medium dixisse, quid huc tu uenisti ubi nos li-
beri sumus? Assiduè dicere solitus erat in eos qui sensus cum
animi attestatione dijudicant. Conuenit Attagasq́; & Nu-
menius: consueuerat & ista ludere. Ad eum enim qui cun-
cta mirabatur ait, quid autem non miraris, quia tres cùm
simus, quatuor habemus oculos? Erat autem ipse unoculus,
& Dioscorides discipulus eius. Rogatus autem aliquando
ab Arcesilao cur ex Thebis adesset, ait, ut uos in aperto
intuens rideam. Arcesilaum tamen cùm in Sillis carperet,
laudauit illum in eo libro qui inscribitur, Arcesilai de cœ-
nis. Huius successor, ut Menedotus refert, nemo fuit, sed eius

defic

deficit institutum donec illud Ptolemæus Cyrenæus instaurauit. Porrò Hippobotus & Sotion, ipsius auditores fuisse tradunt Dioscoridem Cypriũ, et Niolochum Rhodium Euphranoremq; Seleucium, & Praylum à Troade, qui adeò constanti animo fuit, ut tradit Philarchus historicus, ut pateretur se iniustè, ut proditorem affici supplicio, ciues ne uerbo quidem supplicatus. Euphranorem autem Eubulus Alexandrinus audiuit. Eubuli uerò Ptolemæus auditor fuit. Eũ uerò Sarpedo et Heraclides audiuere. Porrò Heraclidem Aenesidemus Gnosius audiuit, qui Pyrrhoniarũ rationum octo conscripsit libros. Aenesidemum Zeutippus Polites, Zeutippum uerò Zeuxis qui γωνιώπους dicebatur. Hunc Antiochus Laodicenus ex Lyco, quem rursus Menodotus Nicomedensis medicus empiricus, & Theodas Laodicenus audiere. Menodotũ autem Herodotus Ariei filius Tarsensis, Herodotũ uerò Sextus empiricus audiuit, cuius sunt decem illa uolumina, aliaq; pulcherrima. Porrò Sextum Saturrius audiuit cognomẽto Cythenas & ipse empiricus.

*

DIOGENIS LAERTII DE PHILOSOPHORUM uita, Liber decimus.

EPICVRVS.

PICVRVS Neoclis & Chærestratæ filius, patria quidem Atheniensis, pago uerò Chagettius ex Philaidarum familia, ut Metrodorus in lib. de ingenuitate refert, fuit. Sunt qui illum dicant, & in primis Heraclitus in Sotionis breuiatione, cùm Athenienses Samum sortiti essent, illic nutritum esse, ac demum octauum & decimum agentem ætatis annum, rursus Athenas concessisse, quo tempore & Xenocrates in Academia, Aristoteles Chalcide scholam habebant. Defuncto autem Alexandro Macedone Rege, & Atheniensium sub Perdica afflictis rebus, Colophonem se ad patrem contulisse. Vbi cùm aliquandiu cõmoratus esset, cõgregassetq; discipulos, Athenas iterum redisse sub Anaxicrate, ibiq; aliquousq; cum cæteris in cõmune philosophatũ esse, deinde seorsum sectam à se uocatam constituisse. Decimoquarto uerò ætatis anno philosophiæ dare operam cœpisse ipse testis est. Apollodorus autẽ Epicureus in primo de uita Epicuri, refert illũ ad plilosophiã se cõtulisse grãmaticos insectantẽ ac sophistas, quòd percontanti quidnã esset apud Hesiodũ chaos, exponere nõ potuissent. Grãmaticam uerò illũ docuisse primum, ac demũ lectis Democriti libris philosophiæ dedisse operã Hermippus autor est, atq; ob id Timonem de illo dixisse:

Ὕςατος οὖν φυσικὸς, καὶ ὕςατος ἐκ Σάμου ἐλθών,
Γραμμοδιδασκαλίδης ἀναγαγότατος ζωόντων. hoc est,
Vltimus ex physicis Samiaq; hic ultimus ora

Præceptor iuuenum & morum formator amœnus.

Adiecti ſunt autem illi ad philoſophandum, ipſo hortante tres, ipſius fratres Neocles, Chæredemus, & Ariſtobulus, *ut ait* Philodemus Epicureus *in* x. *de philoſophorũ cõpoſitione. Seruus itẽ illius Mus nomine, ut* Myronianus *refert in legibus hiſtoricis capitulis.* Enimuerò Diotimus Stoicus *infeſto aduerſus illum animo, accerrimè inſectatus eſt, quinquaginta circũferens impudicas & laſciuas ueluti ab* Epicuro *ſcriptas epiſtolas, eaſq́; quæ* Chryſippi *feruntur ueluti ſub eius nomine cõponens.* Poßidonius *item* Stoicus & Nicolaus & Sotion *in* XII. *eorum quæ inſcribuntur* Dioclis *argumẽta. Sunt autẽ fere* XXIIII. *et* Dionyſius Halicarnaſſeus, *unà cum matre ædiculas circuiſſe* **purgamẽta legentẽ, literaſq́; cũ patre docuiſſe mercedis exiguæ ſtipe tradunt. Vnus quoq; è fratribus lenocinatum eſſe, ipſumq́;* Leontiæ *meretrici cõgredi ſolitũ.* Democriti *quoq; de atomis,* Ariſtippiq́; *de uoluptate libros ut ſuos aſſeruiſſe, neq; fuiſſe legitimũ ciuẽ, ut* Timocrates *ait, &* Herodotus *in libro de pubertate* Epicuri, Mithræq́; Lyſimachi *diſpẽſatori per epiſtolas fœde adulatũ eſſe* Pæanẽ *illũ ac regẽ appellando.* Idomeneum *itidẽ &* Herodotum *atq;* Timocratem *qui ſe adhuc obſcurum ſuaq́; dogmata illuſtrarent, per epiſtolas laudare, eiſq́; ob hoc ipſum aßentari. Scribens ad* Leontiam *in epiſtola id agit, inquiens in hunc modum,* παιὰν ἄναξ. *ò mea* Leontiola, *cuiuſmodi me impleuit plauſus tuam epiſtolulam cùm legerem. Ad* Themiſtam *item* Leontis *uxorem, Quotus enim, inquit, ego ſum niſi uos ad me proficiſcamini? promptus ipſe quocunq; uos ac* Themiſta *me accerſatis irrumpere. Ad* Pythoclem *uerò formoſum adoleſcentem, Conſumor, inquit, atq; deficio, amabilem tuum atq; diuinum ad te in-*

* καθαρμοὺς.

greſſum operiens. Rurſumq́; ad Themiſtam ſcribens, monere ipſum arbitratur, ut Theodotus in quarto aduerſus Epicurum libro ait. Alijs item compluribus meretricibus ſcribit, & Leontiæ in primis, quam & Metrodorus amarit. In libro quoq; de finibus ſic loquitur, Nam equidem nihil habeo quod bonum intelligam, ſi ſaporum uoluptates, & quæ ex Venereis conſtant, & quæ auribus percipiũtur, quæq́; ex formæ uenuſtate blandiũtur oculis, auferam. Scribit item in epiſtola ad Pythoclem, Omnem autẽ diſciplinam ô fortunati fugite. Epictetus quoq; ut laſciuius loquentẽ ſugillat, maximiſq́; probris inceſsit. Timocrates item in his quæ inſcribuntur de lætitia, Metrodori frater ipſiusq́; diſcipulus, eius relicta ſchola bis illum diebus ſingulis uomere ſolitũ è nimijs delitijs ſolutum refert, ſeq́; ipſum narrat uix effugere potuiſſe nocturnam illam philoſophiam, arcanamq́; illam conuentiunculam. Epicurum quoq; multa in oratione peccare, atq; in uita longè plura, corporeq́; adeò miſerabiliter affectum, ut multos annos conſurgere è ſella nequiuerit, minam interim quotidie in cibos cõſumere, ut ipſe in epiſtola ad Leontiã ſcribit, atq; in eis quas ad Mitylenẽſes philoſophos ſcripſit. Congrediq́; illi unà cum Metrodoro & ſcorta alia. Marmarium, & Hediam, Erotium, & Nicidium, in eis quoq; uoluminibus quæ de natura ſcripſit triginta quinq; numero, cõplura huiuſmodi inſerere, contrariaq́; in ipſis alijs quidẽ multis, Nauſiphani uerò in primis ſcribere, ita ferè ad uerbum dicens, Sed habet, habuit enim ille uelut parturiẽs ab ore iactantiam ſophiſticam, quemadmodum & alij complures ex mancipiorum numero. Ipſumq́; Epicurum in epiſtolis iſta de Nauſiphane dicere. Adduxit illum in eiuſmodi animi exceſſum, ut ne maledictis impeteretur,

mag

magistrumq; inuocaret, πλεύμονα quoque ipsum ac deceptorem, & sortum ac sine literis uocabant. Platonis item sectatores, Dionysij assentatores, Platonem quoque ipsum aureum, Aristotelem prodigum, qui paterna substantia consumpta militasset, & * uenena uendidisset. Appellabat baiulum Protagoram, & librarium ac scribam Democritum, qui in comessationibus uixisset literas'que docuisset. Heraclitum quoque κυκηθῆρ merobibum. Democritum Lemocritum, & Antidorum σαινίδωρον. Cyzicenos inimicos Græciæ, & dialecticos nimium inuidos. Pyrrhonem quoque indoctum & imperitum appellabat. Sed hi profectò insaniunt. Namq; uiri huius aduersus quosuis incredibilem gratitudinem permulti testantur, patria item quæ statuis æreis illum honorauit: amici quoque tam multi, ut eos ne urbes quidem integræ capere poßint, familiares præterea omnes ac discipuli quos illius dogmaticæ Syrenes occuparunt, præter unum Metrodorum Stratonicensem, qui ab illo se ad Carneadem contulit, cui fortè grauis erat uiri incomparabilis & immēsa bonitas, illiusq; scholæ perpetua succeßio, quæ cæteris ferme omnibus deficientibus sola persistit, perpetuis uicibus discipulis sibi inuicem succedentibus. Summa præterea in parentes pietas, atque præcipua in fratres beneficentia, mansuetudoq; in seruos, quemadmodum & ex eius testamentis liquet, & quòd secum illi unà philosophati sunt, ex quibus tamen clarißimus fuit is, quem prædiximus, Mus, eximia'que, ut in summa complectar, eius in omnes humanitas fuit. Nam quid de cultu in deos, & de amicitia aduersus patriam dicam, quam constantißimè usque ad finem tenuit? quippe qui per summam modestiam ad Rempublic. accedere noluit. Et cùm difficilima tempora tunc Græ-

* φαρμακοπωλῶν.

ciam premerent, semper ibi perseuerauit, bis aut ter solum ad Ioniæ loca profectus, ad amicos, qui ad illũ undiq; numerosissimi cõueniebant, ac unà cum illo in horto uiuebãt, ut ait etiam Apollodorus, quem & octoginta minis cõparauit. Porrò Diocles in tertio * incursionis libro illos ait uilissimis & simplicissimis cibis uixisse. Parcissimo enim, inquit, uini poculo cõtenti erãt, omnisq; aqua illis ad potum cedebat. Nolebat autem Epicurus sectatores suos in cõmune opes deponere ueluti Pythagoras, qui cõmunia omnia amicorũ dicebat. Nam id, inquit, eorũ qui diffiderẽt potius fuit quàm amicorũ. Ipse quoq; in epistolis aqua tãtum & cibario pane se contentũ esse testatur, & mitte, inquit, mihi casei cythridi paululũ, ut cũ epulari preciosius uoluero, possim. Huiusmodi illius uita fuit qui uoluptatem finem asserit, quẽ Athenæus ita suo laudauit epigrãmate:

* ἐπιδρομῆς.

Ἄνθρωποι μοχθεῖτε τὰ χείρονα, καὶ διὰ κέρδος
Ἄπληστον νεικέων ἄρχετε καὶ πολέμων;
Τῆς φύσιος δ' ὁ πλοῦτος ὅρον τινὰ βαιὸν ἐπίσχει
Αἱ δὲ κεναὶ κρίσιες τὰν ἀπέραντον ὁδόν.
Τοῦτο νεοκλῆος πυνιτὸν τέκος, ἢ παρὰ μουσῶν
Ἔκλυεν, ἢ πειθοῦς ἐξ ἱερῶν τριπόδων. hoc est,

Quis furor, ô ciues, ut uos ob uile lucellum
Rixas, & bellum sollicitetis atrox?
Nam natura opibus facilè est contenta pusillis,
Contenta nullis ambitio est opibus.
Hoc Epicurus ait, dulces quem nempe camœnæ
Aut Suadæ tripodes edocuere sacri.

Sciemus id manifestius in sequentibus, ex dogmatibus & ex uerbis eius. Maximè uerò, autore Diocle, ex antiquis amplectebatur Anaxagoram, etsi in quibusdam illi contradixerit. Archelaum quoq; Socratis magistrum. Exercebat

cebat

cebat, inquit, discipulos ut etiā memoriter tenerent ipsius scripta. Hunc Apollodorus in chronicis Nausiphanem & Praxiphanem audisse tradunt. Verùm hoc ille de se non dixit in ea quæ extat eius ad Euridotum epistola. Sed neq; Leucippum aliquem philosophum fuisse ait, neq; ipse neq; Hermachus, quem Democriti fuisse præceptorem, cum alij tradunt, tum etiam Apollodorus Epicureus. Cæterū Demetrius Magnesius Xenocratis eum quoq; auditorem fuisse asserit. Vtitur autē in rebus uocabulis proprijs, quæ quoniam simplicißima sunt, ea Aristophanes grāmaticus taxat. Adeò autem apertus dictione fuit, ut in lib. de oratoria, nihil aliud quàm perspicuitatem orationis inquirendum ac persequendum moneret. Atq; in epistolis ubi cæteri scribebant χαίρειν ipse εὐπράττειν. & honestè uiuere præclarū est. Alij tradunt in uita Epicuri normam illum scripsisse, de Nausiphanis tripode, cuius fuisse auditorem tradūt, & Pāphili Platonici in Samo, cœpisse duodecimū agentem ætatis annum philosophiæ operam dare, circiter trigesimum quintū scholæ præesse. Nascitur autem, inquit Apollodorus in chronicis, cētesimæ nonæ olympiadis anno tertio sub Sosigene principe, mense gamelione septimo mensis septem annis post Platonis obitum. Cùm uerò triginta duorum esset annorum, primum Mitylenæ & Lampsaci scholam instituit annis quinq;, demum Athenas migrauit, ubi diem obijt anno centesimæ septimæ olympiadis sub Pytharato, cùm septuaginta & duos uitæ implesset annos. Succeßit illi in administratione scholæ Hermachus Agemarchi filius Mitylenæus. Obijsse calculo urinæ exitum impediente Hermachus in epistolis ait, morbo quatuordecim diebus fatigatum. Quo etiam tempore tradit Hermippus descendisse illum in peluim æream aquis

calentibus plenam, petisseq; merum sibi ad sorbendum dari, atq; monentem amicos ut ipsius decretorum memores essent, inter uerba defecisse. Est autem in eum quod scripsimus epigramma in hunc modum:

Χαίρετε, καὶ μέμνησθε τὰ δόγματα, τοῦτ' Ἐπίκουρος
Ὕστατον εἶπε φίλοις οἷσιν ἀποφθίμενος.
Θερμὴν ὃς πύελον γὰρ ἐσήλυθε, καὶ τὸν ἄκρατον
Ἔσπασεν, εἶτ' ἀΐδην ψυχρὸν ἐπεσπάσατο. hoc est,

Hoc moriens charis Epicurus dixit amicis,
Dogmatis ô memores usq; ualete mei.
Qui calidam ingressus peluim, sitientius hausit
Suaue merum, hinc stygias ebrius hausit aquas.

Cic. l. de finib. p. 85. 86. Hæc uiri uita, hic finis fuit. Testamentum quoq; ipsius legimus. Mea omnia Amynomacho Philocratis filio Batithæ do, Timocratiq; Demetrij filio Potamio secundum eam, quæ in metro scripta est utrique factam donationem, ea conditione, ut horum quidem, & quæ in illo sunt Hermacho Agemarchi filio Mitylenæo aßignēt, eisq; qui cum illo unà philosophantur & alijs philosophiæ successoribus illum reliquerit Hermachus, ut in eo philosophiæ dare operam poßint. Vtq; semper hi qui à nostro nomine philosophi appellantur, perdurent, Amynomacho & Timocrati eam quæ in horto est scholam, depositi iure commendo, ipsorumq; posteris. Cauebunt autem ipsi mandabuntq; hæredibus hortū illum seruent, quemadmodum & ipsi, tradantq; philosophantibus ex nostro nomine. Porrò domum quæ est in Melite, dabunt Amynomachus & Timocrates Hermacho inhabitandam, unaq; his qui secum philosophantur quamdiu Hermachus uixerit. Ex earum autem rerum reditibus quæ à nobis legatæ sunt Amynomacho & Timocrati, quantum fieri poßit cum Hermacho

cho diuidant, curent ut natalis dies parentibus & fratribus ac nobis quotannis solenniter agatur, intra diem decimarum Gamelionis, ut etiã in conuentu solenni, eorũ qui nobiscum philosophantur, cuiusq; mensis uigesima die in nostram & Metrodori ordino. Curẽt quoq; diem fratrum, Posidæonis. Insuper curent diem Polyæni Metagitnione, sicut & nos fecimus. Curæ autem sit Amynomacho & Timocrati, Metrodori filiũ Epicurũ, filiumq; Polyæni educare, dum philosophantur & cùm Hermacho degunt. Similiter & Metrodori filiæ curam habeant, & cũ ad ætatẽ peruenerit, tradant eam uiro quẽ elegerit Hermachus ex his qui secũ philosophantur, sitq; illa obtẽperans, & pareat Hermacho. Dent autẽ Amynomachus & Timocrates ex reditibus nostris in cibum his singulo quoq; anno, ut ipsis quàm cõmodißimè fieri posse uidebitur, id cùm Hermacho deliberantes, faciant item secum redituum dominum Hermachum, ut ex eius consilio qui nobiscum consenuit in philosophia, princepsq; relictus est scholæ nostræ, fiant singula. Dotem uerò puellæ cũ ad annos nubiles uenerit, dare curabunt, Amynomachus, & Timocrates quantũ eis satis esse uidebitur ex bonis auferentes, cõmunicato prius cũ Hermacho consilio. Curã itẽ habeant Nicanoris queadmodũ & nos ipsi, ut quotquot nobiscum philosophati sunt, atq; res suas in communem usum contulerunt, omnemq; alacritatem ostendentes, nobiscum in philosophiæ studijs consenuerunt, pro modulo facultatum nostrarum nulla re quæ ad uictum necessaria est, egeant. Libros autem omnes nostros Hermacho tradant. Quòd si quid humanũ Hermacho contigerit prius quàm Metrodori liberi ad ætatẽ perueniãt, curæ sit Amynomacho & Timocrati, ut liberaliter illi educentur, ac-

cipiantq; ex facultatibus nostris quæcunq; illis erunt necessaria, curamq; cæterarum rerum, ut à nobis institutum est agant, ut singula quantum fieri potest fiant. Ex seruis autem liberos dimitto Murem, Niciam, & Lyconem, Phædrion item dimitto liberam. Iam uerò moriens scribit ad Idomeneum epistolam huiusmodi,

CVM ageremus uitæ beatum, & eundem supremum diẽ, scribebamus hæc. Tanta autẽ uis morbi urgebat uesicæ & uiscerũ, ut nihil ad eorũ magnitudinẽ posset accedere. Cõpensabatur tamen cum his omnibus animi lætitia, quam capiebam memoria rationũ inuentorumq; nostrorum. Sed tu, ut dignum est, tua erga me & erga philosophiam uoluntate ab adolescentulo suscepta, fac ut Metrodori tueare liberos. Hoc illius extremũ testamentum fuit. Fuerunt autem illi discipuli plurimi egregij & sapientissimi, Metrodorus Atheniensis, Timocrates, & Sandes Lampsacenus, qui & ex quo agnouit uirum, ab eo nunquam discessit, nisi tantũ sex menses quibus domum profectus denuo ad illũ reuersus est. Fuit autem uir per omnia bonus, quemadmodum & Epicurus in* præcipuis scribit. Attestatur autem in tertio & Timocrates. Huiusmodi autem cũ esset, sororem etiã Batidem Idomeneo tradit uxorem. Leontiamq; Atticam meretricem assumptam pro cõcubina usus est. Erat autem intrepidus aduersus turbationes omnes atq; mortẽ, sicut Epicurus in primo Metrodoro tradit. Aiũt illum septem annis ante Epicurum obijsse diem, quinquagesimum & tertium agentem ætatis annum. Ipse autem Epicurus, in ijs quæ recitauimus testamentis ipsius, ut uita functi filiorum curam haberi mandat. Habuit autem & prædictum familiarem quendam Metrodori fratrem Timocratem. Porrò Metrodorus hos

* προηγουμένοις.

scrip

scripsit libros, ad medicos tres, ad Timocratem de sensibus, de magnificentia, de morbo Epicuri, aduersus dialecticos, aduersus sophistas nouem, de itinere ad sapientiã, de mutatione, de diuitijs, aduersus Democritum, de nobilitate. Fuit & Polyænus quidam Athenodori filius Lampsacenus modestus & amabilis, ut Philodemus ait. Successor itẽ eius Hermachus Agemachi filius, Mitylenæus uir insignis, patre quidem paupere, at principio oratoriæ deditus. Feruntur & huius pulcherrima ista monumenta, de Empedocle epistolæ uiginti duæ, de disciplinis aduersus Platonem, aduersus Aristotelem. Moritur autẽ apud Lysiam uir sanè, ut diximus, illustris. Leonteus itidem Lampsacenus, eiusq; coniunx Themista, ad quam etiam scribit Epicurus. Colotes quoq; & Idomeneus & ipsi Lampsaceni. Atq; isti quidẽ nobiliores ex Epicuri ludo fuere, adiecto & Polystrato successore Hermachi, cui successit Dionysius, cui Basilides. Apollodorus quoq; κηπωτύραννος dictus est, clarus fuit, qui ultra quadringẽta uolumina cõscripsit. Duo quoq; Alexãdrini Ptolemæi Melas, atq; Leucus. Zeno quoq; Sidonius Apollodori auditor, qui infinita scripsit. Demetrius etiã cognomẽto Lacon, ac Diogenes Tarsensis qui selectas conscripsit scholas. Orion itẽ & alij quos hi qui germani Epicuri sunt, sophistas appellãt. Erant autẽ & alij Epicurei tres, Teleontei filius, & Themistæ, alter Magnesius, quartus Oplomachus. Scripsit autẽ Epicurus infinita uolumina, adeò ut illorũ multitudine cunctos superarit. Namq; Cylindri ad trecentos sunt, in quibus nullum extrinsecus quæsitum testimonium est solisq; referti sunt Epicuri sententijs. Aemulatus est illum Chrysippus in scribẽdo multa, sicut Carneades etiam refert parasitum illum librorum dicens. Nam si quid Epi-

curus scriberet, tandem scribere & Chrysippus contendebat. Atq; ideo sæpius eadē scripsit. Vnde & tumultuariè scribere, ac parū emendatè illi ex festinatione cōtingebat, totq; testimonia inserit, ut ex his solis libri pleni esse uideantur, quemadmodum & apud Zenonem, & apud Aristotelem inuenire in promptu est. Tam multa, & tam præclara sunt Epicuri uolumina. Ex quibus ista uel optima sunt. de natura triginta & septem, de atomis & uacuo, de amore. Epitome eorū quæ aduersus physicos scripta sunt, aduersus Megarenses dubitationes, *raræ opiniones, de sectis, de plantis, de fine, de iudicio siue regula. Chæredemus de dijs, de sanctitate, Hegesionax, de uitis quatuor, de *iusto opere, Neocles. Ad Themistam, Symposium. Eurylochus, ad Metrodorū, de uisu, de angulo atomi, de tactu, de fato, de perturbationibus opiniones ad Timocratem, Pronosticon, Exhortatorius, de imaginibus, de fantasia, Aristobulus de musica, de iustitia & uirtutibus alijs, de donis & gratia, Polymedes, Timocrates tres, Metrodorus quinq;, Antidorus duo, de austris opiniones, ad Mithrem, Callistolas, de regno, Anaximenes, Epistolæ. Vnam autem ipsarum, ut uisum est, ipsis conabor ponere, tribus eius propositis epistolis, in quibus omnem philosophiam suam breuiter collegit. Ponemus autem peculiares ipsius opiniones, & si quid uisum est eloqui, electione dignum, ut omni ex parte cuiusmodi uir fuerit addiscas, si tamen ad hæc iudicanda idoneus sum. Primam igitur epistolam scribit ad Herodotum, summam rerum omnium naturalium. Secundam uerò ad Pythoclem, quæ de cœlestibus corporibus est. Tertiam ad Menœceum: continet autē ipsa de uitis. Ordiendum autē uidetur à prima, cū prius pauca dixerimus de diuisione philosoph

* κύριαι.

* Δικαιοπραγίας.

losophiæ iuxta ipsum. Tres igitur in partes & ipse philosophiam diuisit, Canonicam, Physicam, Ethicam. Canonica igitur illa accessum cõtinet ad opus. Agitur de illa in libro qui inscribitur Canon. Porrò Physica naturæ totam speculationẽ cõtinet, de qua in libris naturalium triginta octo, atq; in epistolis per elementa disseritur. Ethica uerò de electione & fuga disserit, quæ in uoluminibus de uitis, & epistolis, ac libro de fine tractatur. Consueuerunt autẽ canonicam naturali cõiungere, appellantq; illam de iudicio & principio sine introductione. Naturalẽ uerò de generatione & corruptione & de natura. Cæterùm moralẽ de his quæ eligi uel uitari debent, & de uitis, & de fine. Enimuero dialecticam ut transuersum agentem repudiãt. Posse enim physicos abundè simplicibus, & proprijs rerum uocabulis agere. Ait igitur Epicurus in canone quodam sensus, iudicia esse ueritatis, & anticipationes & affectus. Epicurei præterea fantasticos intuitus mentis adijciunt. Dicit autem & in ea, quam ad Herodotum scripsit epitome, atque in certis illis opinionibus. Omnis enim, inquit, sensus irrationalis est, nulliusq; memoriæ capax. Neq; enim à seipso mouetur, neque ab altero motus potest aliquid adijcere siue auferre, nec est quod ipsos poßit arguere. Nam neque similis sensus similem potest, quod par sit utriusq; uis, neq; dißimilis dißimilem, quippe qui non earundem rerum iudices sint, ac ne ratio quidem ipsa. Nanq; omnis ratio à sensibus ducta est, neq; alter alterum: omnibus enim intendimus, eoq; asseritur sensuũ ueritas, quòd quæ sensu uigent, ea subsistant. Porrò & uidere nos & audire nõ secus ac dolere subsistit. Quocirca & de incertis oportet ab his quæ appareant signis colligere. Nanque & cogitationes omnes à sensibus manant, secundum in-

cidentiam, & proportionem, & similitudinem, & compositionem, cooperante aliquid etiam ratione ipsa. Insanorũ imaginationes ac uisa etiã in somnis uera sæpe sunt. Mouent enim, non autem mouet quod non est. Cæterum anticipationem dicunt ueluti comprehensionem, seu opinionem ratam, siue cogitationem, siue uniuersalem intelligentiam insitam, hoc est, memoriam eius rei, quæ sæpe extrinsecus apparuit, ut exempli gratia, tale quiddam homo est. Simul enim atq; homo nominatur, continuò per anticipationem forma etiã illius intelligitur, præcedentibus ac ducibus sensibus. Prorsus igitur quod prius omnibus nominibus ordinatum est manifestũ est. Neq; enim profectò quæreremus, quod inquirimus, nisi prius illud nouißemus. Verbi gratia, quod procul abest, equus'ne an bos est. Oportet enim antea per anticipationẽ agnouisse bouis & equi formam. Neq; enim aliquid nominaremus nisi prius per anticipationẽ illius forma per oculos animo impressa esset. Euidentes sunt igitur anticipationes, quod opinabile est à priore certo aliquo pendet, ad quod illud referimus, qđ opinamur, ut unde nouimus an sit istud homo nec'ne, hanc enim opinionem appellant siue opinationem, & uerã esse & falsam dicunt. Nã si quidẽ pro testimonio sumatur, pro illa, siue contra illam agendum sit, falsa est. Vnde etiã introductum est προσμένειν, id est, perseuerare, ut prope turrim accedere & contemplari qualis propè uideatur. Perturbationes autem esse duas dicunt, uoluptatẽ & dolorẽ, quæ in omne animal cadant. Ex his alteram propriã, alteram alienã esse: perq; eas iudicare electiones & euitationes. Quæstionũ quoq; alias esse de rebus, alias circa simplicem uersari uocem. Atq; ista de diuisione ac iudicio summatim dicta sunt. Redeundũ iam ad epistolã quã diximus.

Epicurus

EPICVRVS HERODOTO S.

IIS qui nequeunt, ò Herodote, singula quæ à nobis de natura scripta sunt ad unguē intelligere, neq; maiores de his rebus editos libros perscrutari, compendium totius operis feci, quantum satis esse putaui, ut integerrimarum opinionum memoriam facilè tenerent, ut quouis tempore in his quæ sunt rata, illis opem ferre poßint, in quātum arripuerint naturæ speculationem. Quin eos etiam, qui iam contemplatione omniū, formam & ueluti fundamenta totius operis iecerunt, huiusce compendio adiutum iri spero ad facilè reminiscendū. Nā fundamentis rei crebro indigemus, membris non ita. Eundum igitur ad illa est, faciēdusq; ex iugi memoriæ exercitatione habitus, ex quo & ratus maximè, ualidusq; ad res intuitus nobis obueniet, omnisq; particulariū rerum diligens cognitio reperietur, cùm formæ plenißimè animo uersantur memoriaq; tenentur. Nam ea summa totius diligentiæ, isq; effectus est, huiusce intuitu uti celeriter posse, ad simplicia elementa, atq; ad conclusionum uoces. Neq; enim fas est condensationem perpetuæ rerum circuitionis esse, nisi poßit paucis uocibus totum in seipso complecti illud, quod etiam per partes diligēter explicatum fuerit. Vnde cùm omnibus perutilis sit, qui sint illi famliarius dediti naturæ rationi, huiusmodi uitæ cōtinuationem fieri moneo in phisiologia, eam quæ maximè tranquillitatem afferat uitæ, & eius compēdium, ac ueluti summam opinionum omnium tenere memoriter. Primum igitur mi Herodote, quæ subiecta sunt uocibus oportet comprehendere, ut ea quæ opinamur, siue quærimus, siue de quibus ambigimus, ad ea referētes diiudicare poßimus. At ne indiscreta sint omnia nobis in infinitum demonstrantibus, siue inanes uoces habeamus, ne-

cesse

cesse quidem est primam notionem per unamquanq; dispi-
ci uocem, nihilq́; probatione indigere. Siquidem habebi-
mus quæsitum uel dubitatum, uel opinatum ad quod refe-
ramus: siue secundum sensus obseruare omnia oportet, ac
simpliciter præsentes intuitus, siue mentis, siue quorum-
uis iudiciorum. Eadem ratione etiam perturbationes quæ
adsunt, ut perseuerans illud incertum habemus, quibus no-
tare poßimus. Hæc autem ubi perceperimus, de incertis
iam conspicari opus est. Primum quidem quod nihil sit eo
quod non est. Omnia enim ex omnibus fierent, seminibus
nihil indigentia. Sed & si quod occidit, interiret in id
quod non est, omnia iamdudum interijssent, cùm ea non
essent in quæ dissoluerentur. Atqui & omne huiusmodi
semper fuit quale nunc est, semper'que tale erit, nihil'que
est in quod mutari poßit. Nam præter ipsum uniuersum
nihil est, quod in id ingressum mutationem operetur.
Enimuero istud quoque etiam in maiore compendio sta-
tim à principio dixit. In primo item de natura ipsum o-
mne est. Corpora nanque ista ut sese habeant, sensus ipse
testatur in omnibus, secundum quem necesse est incertitu-
dinem cogitationum conijcere, quemadmodum antea dixi.
Nisi enim esset quod inane & locum, & quæ tangi non
potest naturam nominamus, nequaquam haberēt ubi nam
essent corpora, neque per quod mouerentur, quæ profectò
moueri perspicuum est. At præter ista nihil neque cogi-
tatione comprehendi potest, neque per modum compre-
hensionis, neque secundum comprehensibilium proportio-
nem. Quippe quæ per omnes naturas accipiuntur, neque
ueluti horum euentus accidentia'ue dicuntur. Eadem fer-
me in primo de natura, & in decimo quarto & quinto,
atque in maiore compendio. Corpora alia quidem sunt
con

concretiones, alia uerò ex quibus cõcretiones factæ sunt. At ista indiuidua sunt & immutabilia, nisi omnia in id quod non est, interitura sunt. Cæterùm in dissolutione cõcretionum plena per naturam sustinere ualent, cùm non habeant quorsum, aut quo pacto solui possint. Itaq; principia necesse est indiuiduas esse corporum naturas. Præterea & omne istud infinitum est. Nam quod finitum est, extremum habet. Extremum autem præter illud quippiam inspicitur. Itaq; quod extremum non habet, nec finem quidem. Quod autem finem non habet, infinitum sit necesse est, non finitum. Atqui & multitudine corporum, & uacui magnitudine omne istud infinitum est. Si enim esset infinitum uacuum & corpora finita, nusquam manerent corpora, sed ferrentur per infinitum inane dispersa, cùm non haberent quo se figerent atq; cohiberent. Quòd si uacuum finitum esset, non haberent infinita corpora ubinam subsisterẽt. Ad hæc uerò indiuidua corpora ac plena, ex quibus & concretiones fiunt, & in quæ dissoluuntur, incomprehensibilia sunt figurarum differentijs. Neq; enim possibile est ex eisdem figuris comprehensis, tot factas esse differentias, ac per unamquanq; figurationem simpliciter infinitæ sunt * similes. Porrò differentijs nõ simpliciter infinitæ, sed tantum incomprehensibiles sunt. Neq; enim, ait, interius in infinitũ sectionẽ esse. Dicit autem quandoquidẽ qualitates immutantur, si quis eas non etiã magnitudinibus simpliciter in immensum emissurus sit, mouẽtur aßiduo atomi. Ait enim interius & æqua celeritate motus illas agitari, cum uacuo similem motum exhibẽte perpetuè grauißimè atq; leuißimè. Atq; illæ quidẽ longè à se inuicẽ distantes. Aliæ uerò agitationẽ ipsam continent, cùm fuerint complexione inclinatæ, siue ipsis com

* aliàs ἄτομοι.

complexionibus sustentatæ fuerint. Nã uacui natura quæ illos singulos dirimit, hoc efficit: quãdoquidem firmitatem siue affixionem facere ipsa non potest. Solidum uerò quòd illis inest per collisionem, agitationem facit quantum complexio illa ex collisione restitutionem ac instaurationem dat. Horum autem initium non esse, cùm atomi & inane causæ sint. Ait autem, intrinsecus neq; ullã circa atomos inesse qualitatem, præter figuram & magnitudinem & grauitatem: immutari autem colorẽ circa positionem atomorum in duodecim institutionibus ait, omnemq; magnitudinem circa illos nõ esse, nunquã enim atomus sensu uisa est. Hæc autem uox cùm ista omnia memorantur, figuram idoneam submittit cogitationibus naturæ rerũ. Mundi item infiniti sunt, siue huic similes, siue qui dißimiles sunt. Atomi nãq; cũ infinitæ sint, ut modo demonstratum est, etiã longißimè ferũtur. Neq; enim cõsumuntur eiusce atomi, ex quibus fiat mundus, siue à quibus effectus sit, neq; in unũ, neq; in infinitos, neq; in similibus, neq; in differentibus. Nihil igitur est quod huiusmodi mundorũ infinitatẽ impediat. Imò & formæ similium figurarum cum solidis sunt tenuitatibus longè & apparentibus distantes. Neq; enim eius receßiones in aëre fieri non possunt, neq; aptitudines per efficientiam concauorũ atq; tenuium, neq; uapores consequentem positionem atq; incessum obseruantes, eam quam in solidioribus habeant. Eas autem formas imagines uocamus. Atqui motus qui per uacuum fit, nullo contrà incidentium occursu fit, omnem longitudinem comprehensibilem in incomprehensibili consumat tempore. Quippe tarditatis ac celeritatis incisio aduersa, nec aduersa similitudinem accipit, neque tamen simul secundum tempora quæ per rationem speculamur, iuxta id quod

quod agitur corpus ad loca plura penetrat. Nam cogitari non potest. Et hoc sensibili in tempore simul ac conuenerit, & ex quouis infinito non ex quo complectamur motum, locus recedens erit. Simile enim contrariæ illi incisioni erit, etiam si tandiu celeritatem motus non intersecandā relinquamus. Perutile est autē & hoc tenere elementū, uel si nihil aliud quàm quòd simulachra tenuitatibus summis utuntur. Vnde ijs quæ apparent palàm reluctatur, uel quòd celeritatem habeant incomparabilem, quæ quemuis meatum moderatum habeat in hoc, ne quid illorum infinitatem uel minimum intersecet, plurimas autem & infinitas continuò aliquid refringat. Ad hæc uerò quoniam imaginum generatio simul atq; cogitatur contingit. Nam fluxus à corporibus eius qui sit in multa angustia, notationi perspicuus non est hoc contrariam repletionem seruans diutius solidi positionē, ordinemq; atomorum: & si aliquando confunditur, celeresq; in aëre* conuentus sunt, quod minimè oporteat altius repletionem fieri. Sunt autem alij modi à quibus naturæ huiusmodi gignantur. Nihil enim horum contra sensus attestatur, si respiciat aliquis modum aliquē effectus, ut ab exterioribus ad nos conuenientiam referant, etiamsi existimandum est cùm aliquid extrinsecus subrepit, formas nos intueri atq; cogitare. Neq; enim profectò resignarent quæ exteriora sunt, naturam suam, coloris scilicet atq; formæ, per aërem qui inter nos & illam medius est, neq; per radios aut qualescunq; fluxus qui à nobis ad illa manarint. Ita ueluti formis quibusdam à rebus ipsis ad nos penetrantibus, quæ à coloribus formæq; similitudine non differant iuxta modum congruæ magnitudinis, in* aciē aut mentē celeri utentibus motu, deinde hac ex causa quòd unum & perpetuum est fantasiam, & consensionem red-

*συστάσεις.

*ὄψιν.

dens, à seruante subiecto, secundum eam quæ inde proficiscitur æqualem in altioribus affectionem in solido fictionis atomorum & quam animo uel sensibus fantasiam irruentem acceperimus, seu formæ, seu accidentium, forma hæc est solidi, quæ fit iuxta subsequentem densitatem, seu ex imaginum comprehensione. Porrò eò quòd opinamur mendacium semper ac falsum asseri, siue non refelli potest. Sin uerò minus asseratur per immobilem nobis ipsis connexum imaginalem intuitum, perceptione præditum, per quam mendacium fit. Nam similitudo uisorum quæ ueluti in imagine accipiuntur, siue illa in somnis fiant, siue per alios *intuitus mentis, aut iudiciorum reliquorum, nequaquam in his essent quæ sunt, & uera appellantur, nisi essent aliqua, & hæc ad quæ iaculamur intuitum: falsum uerò non esset, nisi accepissemus & alium aliquem motum in nobis ipsis, cõiunctum quidem, cæterùm perceptione præditum. Secundum hunc autem coniunctum fantastico iactui, perceptionemq; habentem, si quidem non asseratur siue refellatur, fieri ut mendacium sit: si autem asseratur, aut non refellatur, uerum. Et hæc igitur operæpretium est ut opinio fortiter teneat, ut neq; iudicia tollantur actionum, neq; falsum dum æqualiter confirmatur cuncta perturbet. Atqui & auditus fit, dum flatus aliquis fertur, siue à uocante siue à sonante, siue à strepente, aut quoduis audiendi instrumentum inferente. Porrò fluxus hic in æqualium partium tumores diffunditur, quandam adinuicẽ seruantes consensionem, atq; unitatem propriam, ad id quod emisit atque ad sensum pertingentem, qui in illo ut plurimum facit. Sin uerò minus, uel quod extrinsecus est tantum manifestat. Nam absq; consensione aliqua inde adueniente nunquam profectò fieret huiusmodi* sensus. Non igitur existimandum

*ἐπιβολάς.

*ἐπαίσθησις.

*est aërem ipsum à procedente uoce formari, uel ab his quæ similis generis sunt. Multum enim ei deesset, si hoc ab illa pateretur, sed eum ictum qui fit in nobis, simul ac uocem miserimus, huiusmodi facere ex quibusdam tumoribus, qui uentosum efficiant fluxum, deinde nobis paßionem audiendi insinuent. Quin & hoc ipsum de odoratu sentiendum quod de auditu diximus. Nunquam enim ullam effici paßionem posse nisi sint tumores quidam, qui à re ipsa ad hunc mouendum sensum debita mensura ferrentur, dum partim quidam perturbati atq; alienati sunt, partim uerò quieti & conuenientes. Atqui atomos existimandum est, nullam qualitatem eorum quæ uidentur admittere, præter figurã & grauitatem & magnitudinem, & quæ necessariò figuram contingunt: qualitas enim omnis immutatur, atomi uerò nihil mutantur. Oportet enim semper in dissolutionibus concretionum aliquid solidum atq; insolubile subsistere, quod mutationes in id quod non est non faciat, neq; ex eo quod non est, sed secundum transmutationes ex plurimis, quorundam uerò accessus etiam ac*recessus. Quocirca necesse est, ut ea quæ non transmutantur incorruptibilia sint, & ab eius quæ mutat natura prorsus aliena, uerùm tumores habere ac formationes suas. Hoc enim subsistere necessarium est. Nam in his quæ apud nos transformantur, secundum * ablationem figura accipitur subsistens. Enimuerò qualitates cùm in eo quod mutatur insitæ non sint, non secus atq; illæ relinquuntur ex corpore toto pereuntes. Abundè igitur possunt ista quæ relinquuntur efficere concretionum differentias. Quandoquidem aliqua necesse est relinquantur, atq; in id quod non est defluant. Sed ne semper omnem quidem in atomis magnitudinem esse putandum est, ne ea quæ apparent reluctentur. Cæterùm mu-*

* ἐφόδους.

[* προαίρεσιν.]

tationes quasdam esse magnitudinum existimandum. præstat id quippe. Hoc autem si adsit, & quæ secundum paßiones, & quæ secundum sensus fiunt, reddentur. Omnis autem subsistens magnitudo neq; utilis est ad qualitatum differentias. Nam & ad nos ueniunt haud dubiè uisibiles atomi. Quòd cùm sit, minimè cernitur, neq; quo pacto fiat uisibilis atomus, agnoscere possumus. Ad hæc putandum non est in corpore finito tumores infinitos esse, neq; qualescunq;. Itaq; non eam modo sectionem quæ infinitum pateat ad id quod minus est tollere oportet, ne omnia infirma faciamus, cogamurq́; complexionibus * repentinorum ea quæ sunt, in id quod non est, terendo consumere: uerùm ne transmutationem quidem in his quæ finita sunt in infinitum, neq; in minus fieri existimandum. Neq; enim ubi semel quispiam dixerit tumores in plerisq; infinitos esse, quales etiam sint intelligere potest. quinam uerò istud, quo modo finita sit ista magnitudo? Quales enim quidem sunt constat. Nam tumores illi infiniti sunt, & hi ex quibus qualescunq; hi fuerint, infinita profectò esset etiam magnitudo extremitatemq́; finitam habentes perceptibilem, nisi & per seipsum inspiciendum est, ne & quod deinceps sequitur, huiusmodi intelligamus, atq; ita per consequens in anteriora tendendo in infinitum contingat cogitatione procedere. Minimum autem illud quòd in sensu est considerandum est, ut neq; sit huiusmodi cuiusmodi id quod habet transmutationes, neq; tamen omnino dißimile, sed habeat commune cum transmutationibus aliquid. Cæterùm perceptione partium careat, sed cùm propter communis illias similitudinem aliquid ipsius non percepisse arbitramur, partim ad hæc, partim ad illa, æqualitatem nobis oportet occurrere, ex qua ista conspicimus à primo inchoantes,

*ἀθρόων.

*tes, non in eodem, neq; in partibus partium, sed in pro-
prietate sua metiendo magnitudines, quæ maiores sunt
magis, & quæ minores minus hac proportione arbitran-
dum, quod in atomo minimum est uti. Constat enim differ-
re illud paruitate ab eo quod secundum sensus aspicitur,
eadem uerò proportione uti. Namq; & quam magnitudi-
nem habet atomus, secundum hanc proportionẽ prædicaui
mus, paululum solam excludendo longitudinẽ præter ea mi
nimos atq; non mixtos fines esse putandũ est, longitudinum
dimensionem, & ex ipsis primis maioribus ac minoribus
parando rationis speculatione, in his quæ sunt inuisibilia.
Nam commune illud quod eis inest ad immutabilia sufficit,
quod hactenus est perficere. Collationem autem ex his quæ
motum habent fieri possibile non est. Nam & infiniti quod
supremũ aut infimum sit prædicandũ non est supra uel in-
fra esse. Nam quod supra caput sit undecunq; stemus, du-
cere in infinitũ, nunquã nobis isthuc apparere. Ita & quod
infra id quod intellectum est, æqua ratione euadere in infi-
nitum, supra esse atq; infra iuxta idem. Hæc enim intelli-
gi possibile non est. Itaq; licet unam accipere superiorẽ in-
telligibilẽ loci mutationẽ in infinitum, unamq; inferiorẽ &
similes ad superiorum pedes, id quòd à nobis fertur ad ea
quæ supra caput nostrum sunt loca pertingat, aut ad infe-
riorum caput quod à nobis fertur inferius. Namq; motus
uniuersus nihilominus utriq; oppositus in infinitũ intelligi
tur. Verùm enimuero & æqua celeritate atomos esse neces
se est, cùm per inane inuehuntur nullo reluctante. Neque
enim grauia paruis, ac leuibus celerius ferrentur, quando-
quidem nihil occurrit eis, neq; itidẽ parua magnis, cùm mo-
tum omnia habeant commensum, ubi ne illis quidẽ aliquid
obluctatur, neq; supernus neque obliquus per collusiones*

motus,neq; inferior per propria pōdera. In quantum enim utraq; continent,in tantum una cum intellectu habebit motum,quod aut extrinsecus,aut ex pondere proprio reluctetur aduersus ferientis uim. Sed enim & per concretiones altera celerius quàm altera dicetur, quādo atomorū æqua celeritas sit atq; in unū ferātur locū atomi quæ in* conuētibus sunt, & cōtra minima perpetuò,nisi in unū secundum tēpora quæ ratione cernuntur,sed frequenter obluctentur donec sub sensu motus aßiduitas fiat. Quod enim de inuisibili opinamur,quòd nimirum tēpora quæ ratione cernuntur perpetuū motum habitura sint,in huiusmodi uerū non est. Nam omne, quod cernitur, aut animo per intuitum percipitur,uerum est. Post hæc dispiciendū est,ad sensus paßiones q; referendo. Ita enim erit firmißima probatio, quod animis sit corpus tenuibus partibus per totam* cōgregationem serminatū. Cæterū spiritui simulimū calori quoddā temperamentū habenti,atq; huic alicubi simile alicubi illi. Est autem pars quæ multā accepit immutationē exilitate partiū atq; horum ipsorum. Consentit autē huic magis ex reliquo cœtui. At istud omne constat,uires esse animi, & perturbationes, agilitatesq; motus & cogitationes, & cætera quibus priuati morimur. Enimuero & id oportet tenere quòd habeat anima sensus plurimam causam. Non tamen istam accepisset,nisi à conuentu reliquo roboraretur. Porrò reliquus cōuentus cū hanc parauerit causam,& ipse huiusmodi casus ab illa particeps fit,non tamen omniū quæ illa poßidet,idcirco discedēte anima sensu caret. Neq; enim ipsum in seipso poßidebat hanc uim,sed alteri quòd unà cū eo factum fuerat:parabat per consummatam circa se uirtutem,secundum uertiginē, sibijpsi continuò sensibilē incidentiā perficiēs,& illi per communē fluxū, atq; cōsensum, ut dixi,reddebat. Idcirco igitur & insita anima nunquā alia

*ἀθροίσμασι.

*ἄθροισμα,qđ mox cœtui uertit.

aliqua parte discedēte, priuato sensuum fieret, sed cùm illa una pari periret soluto eo quod sustinebat, siue toto siue etiam parte aliqua. siquidē sensus animæ in uigore persiste ret. Porrò conuentus reliquus permanens, & totus, & per partes, non habet sensum illo abscedēte, quātalibet sit quæ se intēdat atomorū multitudo in animæ naturā, uerū enim & soluto conuentu toto dispergitur anima, neque iam easdem uires habet neq; mouetur. Itaq; ne sensum quidem habet. Neq; enim intelligi potest hoc ipsum quod sentitur, nisi in cōuentu isto his motibus utatur quando ea quæ roborāt, & quæ continent huiusmodi non sint in quibus nunc existens tales motus habet. Atqui & hoc in alijs dicit, & ex leuißimis atomis atq; rotundißimā illam esse compositā, multum ab illis differentibus quæ igneæ sunt, pars tamen eius quæ ratione caret corpori quoq; reliquo connexa est. Rationalē autem partē in pectore sedē habere, ut ex metu & gaudio manifestum est. Somnū fieri cùm partes animæ quæ per omnē concretionē disseminatæ sunt, aut cōtinentur, aut euacuantur, deinde poris incidunt. Semē præterea ex omnibus corporis partibus ferri intelligendū est. Dicit enim per plurimā nominis familiaritatē in eo quod per se intelligitur. Incorporeū autem per se intelligere non possumus præter uacuum. Porrò uacuū neq; facere aliquid neq; pati potest, sed motū tantum per se corporibus præbet. Itaq; qui incorporeā dicunt esse animam, desipiunt. Nihil enim aut facere posset aut pati, si esset huiusmodi. At nunc euidēter hæc utraq; in anima esse casus manifestant. Has igitur de anima ratiocinationes, si quis ad perturbationes sensusq; referēs, memoria teneat quæ principio diximus, satis intelligit ea quæ locis cōprehensa sunt in id quod particulare est ex his firmiter ac diligenter exposita. Verū enimuero & figuræ

& colores & magnitudines & pondera, & alia quæ de corpore prædicãtur, ut quæ p ſcipſa tendãt, ſiue ad omnia, ſeu ad uiſibilia, & ea quæ per ſenſum cognita, neq; per ſeipſas naturas eſſe opinandũ. Non enim poßibile eſt id ſcire, neq; omnino ut non ſunt, ut neq; alia quæ inſunt huic incorporea, neq; ut huius particulæ, ſed ut corpus totum, quod uniuerſaliter quidẽ horum omniũ quæ ſua ſunt naturam ſempiternam habeat, poßibile non eſt eſſe ſi ſimul feratur. Sicuti cũ ex ipſis tumoribus maior cõſtiterit cõuentus, ſiue primorum, ſiue uniuerſi magnitudinũ, aliquo autem minorũ, ſed, ut dixi, ex his omnibus perpetuã habens ſuã naturã. Atq; intuitus quidẽ priores habẽt hæc omnia & perceptiones. Cæterũ conſequente multitudine ſubita, & nuſquã ſcißionẽ admittẽte, ſed iuxta ſubitã *agnitionem corporis prædicamentũ percipiẽte. Quin & corporibus cõtigit ſæpe ut ea ſequatur, & quod ſempiternum non eſt, neq; in inuiſibilibus neq; in corporeis. Vnde ſecundum motũ plurimũ hoc nomine utente, manifeſtè colligimus caſus neq; uniuerſi habere naturã, quã aſſumentes ſecundum repentinũ corpus appellamus, neq; item cõſequentium ſempiternorũ, ſine quibus corpus cogitare non poteſt, per intuitus autem quoſdam, ſubſequente repẽtino ſingula appellarentur. Cæterum quandocunq; contigentia ſingula inſpiciuntur, non ſempiternis caſibus ſubſequentibus, neq; hæc actio expellenda ex eo quod eſt quia naturam non habet uniuerſi cui contingit, quod profectò etiã corpus appellamus, neq; item ſempiternorum ſubſequentiũ, neq; rurſus per ſe exiſtimandum. Neq; enim hoc, uel in his uel in ſempiternis contingentibus intelligendum, ſed id quod etiam apparet caſus omnes corpora exiſtimãdum, etiam ſi non ſempiternè ſubſequantur, neque per ſe rurſus naturæ ordinem habeant.

*ἐννοιῶν.

Cæt

Cæterùm quẽadmodum ſenſus ipſe proprietatem facit, conſpiciuntur. Sed enim & hoc uehementer conſiderare opus eſt. Nanq; tempus minimè quærendum eſt, ſicut & reliqua quæ in ſubiecto quærimus, referentes ad eas quæ ad nos ipſos inſpiciuntur anticipationes, ſed ipſam euidentiam per quam tempus aut multum aut puſillum uocamus, hoc* fami *συγγενικῶς.
liari quadam propinquitate circumferentes reputandum, ἀδιαλέκτους.
neq;* locutiones uelut meliores perſequendum, ſed his quæ ſunt ad manus in ea re utendum. Neq; aliud aliquid per ſeipſum prædicandum, quaſi eadem quã proprietas hæc ſubſtantiam habeat. Quod quidem faciunt quidam, ſed ſolùm quo proprietatem cennectimus, hoc etiam ſubmetimur animaduertendum. Nam hoc demonſtratione non indiget, ſed animaduerſione. Nam diebus ac noctibus horumq; partibus connectimus. Similiter & perturbationibus ac tranquillitate & motibus & ſtatibus proprium aliquem præterea caſum. Rurſus hoc ipſum cogitantes ſecundum quod tempus nominamus. Ait autem & in ſecundo de natura libro & in magna epitome, atq; in his quæ prædiximus, Mundos & omnem finitam concretionem ſimilem his quæ inſpiciuntur ſpeciem frequenter habentem exiſtimandum ex infinito horum omnium prodiſſe, ex conuerſionibus proprijs, diſcretis, maioribus, atq; minoribus. rurſumq; diſſolui omnia, celerius alia, alia tardius, cùm alia hoc ab ipſis patiantur. Conſtat igitur & mundos illum dixiſſe interire, quum partes mutantur, & in alijs quòd terra aëri ſuperuehatur, præterea & mundos neq; ex neceßitate arbitrari oportet unã habere figuram, imò & differentes eos in duodecimo de mundo eſſe ait. Alios nanq; ſphæræ, alios oui præferre ſpeciem, aliosq; aliam itidem formam, non tamen quamuis formam admittere neq; animantes eſſe ab infinito diſcretas.

Neq; enim probaret quispiam, quòd in eo qui sit huiusmodi comprehensa non sint efficientia semina, ex quibus & animalia & arbores & cætera quæ conspiciuntur, constant. In huiusmodi uerò non potuisset. Eadem autem ratione etiam innutriri eum terra existimandum. Sed & naturam quoq; opinandum est plurima et uaria ex rebus eisdem edo ctam fuisse, atq; coactam. Porrò rationem quæ ab ea* credita fuissent, ea postea diligentius explicuisse atq; adinuenisse. Præterea in quibusdam celerius, in alijs tardius, & quibusdam euolutionibus atq; temporibus ab his quæ ex infinito, in quibusdam uerò secundum minores. Quocirca & nomina ab initio non positione facta, sed ipsa hominum ingenia per singulas nationes proprijs affectas perturbationibus, ac propria percipientes uisa, propriè aërem emittere immissum à perturbationibus singulis ac uisis, ut esset unaquæq; etiam gentium per loca differentia. Tandem uerò communiter per gētes singulas fuisse imposita propria, ut significationes minus ambiguæ fierent ad inuicem, breui usq; significarent, quasdam insuper res etiam quæ non conspiciantur inferendo, ut eos qui essent conscij monerent in sonos quosdam erumpere coactos, illos uerò ratione duce plurimis ex causis ita interpretatos esse. Enimuero in meteoris motum & conuersionem ac defectum, ortumq; & occasum & his similia, neq; ministerio cuiusquam facta existimandum est. Verùm illius ordinatione & imperio qui omnem simul beatitudinē & immortalitatem habeat. Neq; enim beatitati conueniunt negotia, & curæ, & iræ aut gratiæ, sed infirmitate ac timore & indigentia proximorum ista fiunt. Neq; rursus cùm ignis simul sit conuersus in se quæ beatitudinem poßident, secundum uoluntatem hos motus accipere, uerùm omnem seruare* decentiam per omnia

*παρεγγυηθέντα.

*παρεγγυῆσαι.

*σέμνωμα.

nomina

nomina quæ in huiusmodi feruntur notionibus, si neq; contrariæ honesto ex his opiniones fiant. Alioquin maximam in animalibus perturbationem huiusmodi contrarietas faciet. Quocirca & eas quæ ab initio sunt huiusmodi conuersionum perceptiones in mundi generatione oportet opinari, necessitatemq; hanc & ambitum perfici. Atqui enim causam eorum quæ sunt maximè propria diligenter exponere, Phisiologiæ opus esse putandum est, beatitudinemq; in scientia de cœlestibus rebus huc cecidisse, & in eo quod naturæ quædam sunt quæ inspectæ secundũ huiusmodi meteora et quæ his affinia sunt, ad huius rei exactam diligentiã conferũt, præterea non in huiusmodi ipsum multipliciter esse, ac ipsum se circa illa pro uiribus et secus quomodolibet habere, sed simpliciter nõ esse in incorruptibili, ac beata natura eorum quæ discretionem suggerunt, aut perturbationem ullam, hoc autem mente comprehendere simpliciter est esse. Porrò quòd in* notitiam cadit de occasu & ortu, & de conuersione ac defectu, et quæ his similia sunt, nihil amplius ad beatitudinẽ sciẽtiæ conferre, sed similiter habere metus eos qui ista considerant, quænam uerò naturæ sint, nesciunt, et quænam cassæ uel maximè ratæ, et nisi ista difficilia nouissent fortasse plurimi, cùm timor ex consideratione horum solutionem capere nequeat, ac dispositionem eorum quæ sunt maximè propria. Idcirco et plures inuenimus causas conuersionum, & occasus, & ortus, defectus, et huiusmodi, sicut & in his quæ particulatim fiunt. Aut existimandum non est horum usum diligentiam non accepisse, quanta possit ad tranquillitatẽ nostram beatitudinemq; conferre. Itaq; quasi per transitum intuentes quoties apud nos similitudo fit, de ratione cœlestium omnisq; incerti disserendum est, eos aspernando, qui id quidem sciunt, quod uno modo

*ἱστορίας.

modo se habet aut fit, neq; quod multis contingat modis, imaginationemq; ex *recessibus reddunt, ignorant præterea quænam sunt quæ perturbationem non ingerant. Si tamen arbitramur eo modo susceptum id fieri posse, & in quibus similiter perturbatione uacamus, ipsum quod multis fiat modis non ignorantes, quemadmodum si quod ita se habeat nouerimus, perturbatione carebimus. Ad hæc omnia illud omnino oportet intelligere, quòd *perturbatio humanis animis propriè omnino fit in eo quod hæc & beata opinarentur, & incorruptibilia, & contrarias his uoluntates simul habeant, & actiones, & causas, & in futura uita dirum quippiam secundum fabulas & expectent, et suspicentur, siue hanc priuationem sensus quæ in morte est metuant, quasi post mortem aliquid sit, & ipsi in eo quod non opinionibus ista patiantur, uerùm *ratione & commendatione quadam. Vnde cùm non diffiniant malum æquam siue etiam maiorem perturbationem capere, quasi hæc opinarentur tantùm. Porrò huiusmodi perturbationis uacatio, est his omnibus euadere liberum & absolutum, perpetuamq; omnium, & eorum quæ sunt planè propria seruare memoriam. Quocirca omnibus utendum est præsentibus. in commune quidem ut communibus, priuatim uerò ut priuatis, ac præsenti omni per singula iudicia euidentia. Si enim hisce intenderimus, id unde perturbatio metusq; fiebat excludemus, habita recta ratione, atq; soluemus deq; cœlestibus ac reliquis quæ semper incidunt, quæq; summè terrent reliquos causas afferemus. Ista tibi Herodote de natura omnium summatim perstrinximus. Quæ tu si diligenter pro uiribus tenere studueris, arbitror te etsi non ad omnia semper per partes diligenter explicata sufficient, incomparabilem tamen ex eis firmitatem atq; constantiam aduersus homines

*ἀποστημάτων.

*τάραχος.

*ἀλόγῳ παραστάσει.

cæter

cæteros percepturum. Nam te ex teipso promouebis plurimùm ad ea etiam quæ in toto de natura opere sunt dicta per partes exponenda. Atq; hæc ipsa mandata memoriæ perpetuo emolumento erunt. Sunt enim huiusmodi, ut hi etiam qui iam particularia satis, aut etiam perfectè digesserunt, ad huiusce tamen intuitus plurimos haberent, plurimum iuuari ex his poßint in his quæ de tota natura disseruntur. Quæ autẽ non penitus cadunt in ea quæ conficiuntur, ex his sunt aut secundũ cum morẽ qui* caret inuidia, simul atq; intelligitur ambitus eorũ quæ sunt in primis rata ad tranquillitatẽ animi faciunt. Et ista quidem de naturalibus eius epistola. Sequitur de meteoris in hæc uerba:

EPICVRVS PYTHOCLI S. An genuina sit hæc epistola, dubitat Barth. ad Claud. p. 118.

REDDIDIT mihi Cleon abs te epistolam, in qua nos fouere atq; diligere persistis, dignè pro nostro in te studio neq; ignauiter earum ratiocinationũ meminisse niteris quæ ad beatam uitam contẽdunt. Precaris ut tibi de meteoris breuẽ mittã facileq; tractatũ, quo facilius admonearis. Ea enim quæ in alijs scripsimus difficillimè teneri memoria quamuis ea, ut ais, quis cõtinuè circumferat. Nos autem perlibẽter preces admisimus tuas, magnaq; de te et iucũda spe fruimur. Cùm igitur cætera iam absoluerimus omnia, agimus quæ postulasti, plurimis & alijs emolumento futura inuenta hæc, & his maximè qui rudes adhuc germanam summamq; nuper naturæ rationẽ degustarunt, his item qui aliquibus disciplinarum liberalium sunt grauioribus curis impliciti. Ea igitur ritè percipe, mandataq; memoriæ tecum acriter acuteq; uolue, cum cæteris quæ in breui epitome ad Herodotum misimus. Primùm igitur nullum alium aliquem finem ex cœlestium corporum scientia siue per connexionem, siue absolutè dicantur putandum est quàm perturba-

tionis

tionis uacationẽ, ac probationẽ certam, ſicuti et in reliquis, neq; quod ſit impoßibile ui aggredi, neq; ſpeculationem habere ſimilem, aut his libris quos de uitis ſcripſimus, aut de his quos de alijs naturalium quæſtionũ purgationibus, puta quòd omne corpus*impalpabile natura ſit, quòd indiuiſibilia elementa, et omnia huiuſmodi, aut quæ unicam his quæ uidentur concordiam habent, quòd in meteoris non procedit. Verùm iſta quidem multiplicem habent generis cauſam & ſubſtantiæ prædicamentum ſenſibus conſentiẽtem. Neq; enim ſecundum proloquiorum*uanitatem legiſq; ſanctionem de natura diſſerendum, ſed ſicut ea quæ uidentur hortantur. Non enim iam uita noſtra aut ſtultitia, aut gloriæ uanitate opus habet, ſed ſolùm tranquilla ac ſecura uita. Omnia quidem immobili ac ſtabili ratione fiunt per omnia, ex his duntaxat, quæ multiplici modo his quæ apparent concorditer incidunt, cùm quis quod probabiliter de his dicitur congruenter omiſerit. Cùm uerò quiſpiam hoc quidẽ omittit, hoc autem eijcit, quod æquè ei quod uidetur conſonum eſt, eum profectò conſtat omni naturæ excidiſſe ratione, atq; ad fabulas eſſe deuolutum. Signa uerò quædam eorum quæ in ſupernis conſumantur, ferre quædam ex his quæ nobis apparent, & quæ inſpiciuntur aut ſunt, non ea quæ in ſupernis apparent. Hæc enim multis modis fieri poſſunt, unumquodq; tamen uiſum obſeruandum eſt, atq; in ea quæ illi coniunguntur diuidendum, quandoquidem illis non reclamatur, quin ſæpenumero abſoluantur ab ijs rebus quæ apud nos ſunt plurimis modis perfici, ut ea quæ ſunt apud nos. Mundus eſt cœli quædam continentia, ſtellas & terram & quæ uidentur omnia continens, abſciſionemq; ex infinito habens, atq; in finem deſinens, ſiue rarum ſiue denſum, quo ſoluto quæ in illo ſunt omnia confuſionem accipient,

*ἀναφὴς.

*alias, nouitatẽ

pient, & desinens aut in eo quod circumagitur, aut quod instantiam habet, et rotundam aut triangularem aut quancunq; circumscriptionem, omnibus enim modis fieri potest, quando eorum quæ uidentur nihil obsistit mundo huic, in quo finem comprehendere nequimus. Quòd autem & huiusmodi mundi sint infiniti multitudine, colligi potest, & quoniam talis fieri mundus potest in mundo & * intermun *μετακοσμίῳ.
do quod interuallum dicimus inter mundos, in loco uacui pleno, & non in magno puro & uacuo, quemadmodum aiunt, quædam idoneorum quorundam seminum, quæ ab uno mundo siue intermundo fluxerunt, siue etiam à pluribus sensim, quæ auctiones & compositiones faciunt in locum alium si sic contigerit, & irrorationes ex his quæ oportunè eas suggerunt, quoad consumantur accipiantq́; constantiam, quantum subiecta fundamenta* subiectionis *προσοχὴν.
efficere poßint. Non enim coaceruationem fieri oportet solùm, neq; uertiginem in eo uacuo in quo fieri est poßibile mundum secundum quod ex necessitate putatur, augeriq́; tandiu quoad alterum offendat, ut ait quispiam ex his qui Physici uocantur. Hoc enim his quæ uidentur repugnans est. Sol item & luna & sydera cætera* seorsum facta, po- *καθ' αὑτά.
stea à mundo comprehensa sunt, & quæ præterea seruantur, continuò efficta sunt, atq; incrementum ceperunt. Pari ratione & terra & mare per comparationes & uertiges quarundam tenuitate partium, constantium naturarum siue spiritualium siue ignis præferentium speciem, siue utrunq; simul. Hæc enim ita suggerit sensus. Porrò solis cæterorumq́; syderum magnitudo, quantum ipsi iudicamus, ea est quæ uidetur. Hæc autem in undecimo de natura. Nam si, inquit, magnitudinem interualli ratione amisisset, longè profectò magis colorem. Alia nanq; huic rationabilior di-

stant

stantia nulla. Cæterùm secundum id quod per ipsum est, siue maior sit quàm uideatur, siue paulò minor, siue tantus simul. Ita enim & apud nos lumina quæ ex interuallo cernuntur, per sensum conspiciuntur. omnis autem in hanc partem instantia soluetur facilè, si quis rebus certis intendat, quod in libris de natura monstrauimus, ortus & occubitus solis ac lunæ syderumq; cæterorum, & per incensionem et extinctionem fieri posse, cùm talis sit circunstantia etiam per alia loca, ut ea quæ prædiximus perficiantur. Nihil enim eorum quæ uidentur obluctatur per euidentiam quoque super terra, & rursum per adiectionem quod prædiximus confici posse. Neq; enim refragatur aliquid eorum quæ cernuntur. Ipsorum quoq; motus non quidem fieri impoßibile secundum uertiginem totius cœli, siue secundum ipsius quidem statum, horum uertiginem iuxta eam quæ ab initio in generatione mundi genita est in ortu neceßitatem, deinde calore per quandam ignis distributionem semper ad interiora loca tendentis, conuersiones solis ac lunæ fieri quidem poßibile per obliquum cœli, ita temporum neceßitate coacti. Similiter & secundum aëris* obsistentiam, siue etiam materiæ aptæ quæ semper adiaceat atq; inflammetur. Partim uerò deserentis, siue etiam ab initio uertigo huiusmodi istis sit distributa syderibus ut in gyrum moueantur. Cuncta enim huiusmodi atq; his similia in nullo euidentiæ ratione dissentiunt, si quis semper in huiusmodi partibus poßibili adhærens horum singula ad eorum quæ uidentur consonantiam poßit adducere, nihil metuens seruiles Astrologorum* artes, euacuationesq; lunæ, ac rursus impletiones, euersionemq; huius corporis. Fieri enim profectò poßent itidem & figurationes aëris. Atq; et quæ secundum appositiones et omnes alios modos, per quos & ea

*ἐνδέξωσιν.

*τεχνείας.

ea quæ apud nos apparent reuocantur ad huiusmodi speciē reddendā, nisi fortè quis unico illo modo contētus, reliquos nequicquam repudiet. Neq; speculatiuè poßibilè est aliquid homini aspicere, & aliquid impoßibilè, atq; ideo impoßibilia inspicere cupiens. Præterea poßibile est lunā ex seipsa habere lumen, poßibile item & à sole mutuari. Etenim apud nos pleraq; cernuntur, quæ plura ex seipsis habeāt, plura itē ab alijs, nihilq́; impedit eorū quæ in cœlestibus uidentur, si quis multiplicis modi semper memoriā habeat, cōsequētesq́; ipsis unà suppositionem, & causas simul accipiat, neq; aspiciens in ea quæ nō cōsequuntur, hoc ipsum defluere alias aliter in illū unicum modum. Porrò faciei * manifestatio fieri quidem in ipsis potest & per immutationes partiū, et per cumulatā adiectionē, modisq́; omnibus meteoris huiusmodi uestigare nequaquam adnitendū est. Si enim aliquibus repugnare euidētijs contingat nunquā uera tranquillitate poterimus frui. Solis ac lunæ defectus potest etiānū fieri & per extinctionē, quēadmodum & apud nos pleraq; fieri uidemus. Iamq́; per interpositionē quorundam aliorū, aut terræ, aut cœli, aut cuiuslibet alterius eiusmodi, sicq́; proprios adinuicem modos cōspiciendū, & quòd coniunctas fieri cōcretiones impoßibilè non est. Porrò in XII. de natura libro dicit, obumbrāte luna solē deficere, lunā uerò, terræ umbra se opponēte, uerū secundū receßum. Hoc et Epicureus Diogenes in primo electarū opinionum tradit. Præterea circuitionis ordo sic accipiatur, sicuti & quædā apud nos fiūt, diuinaq; ad hæc natura nusquam admoueatur, immunis à ministerio in omni sua beatitate seruetur. Sin minus autē hoc fiat, omnis de cœlestibus inanis erit cōtradictio, sicuti iam quibusdā fuit, qui non modū attigere poßibilem, uerū

* ἔμφασις.

in unitatē deciderūt, dū uno tantū modo arbitrantur hæc fieri, aliosq; omnes poßibiles excludunt, quiq; & ad id quod intelligi nequeat, & ad ea quæ appareant ferantur. Quæ uerò signa suscipere oportet, cùm nō poßimus pronunciare, ualere sinamus, quæ noctium ac dierum prolixitates immutant, præter id quod solis motus celeres fiunt, rursumq; tardiores super terram pro locorum longitudine immutant, & loca quædā celerius peragūt, & tardius, sicuti & apud nos quædā conspiciuntur, quibus consona de meteoris dicendum. Qui autē unū assumentes his quæ apparent reluctantur eo etiam exciderunt, quod inspicere homini poßibile est. Nanq; significationes fieri possunt etiam per collationes temporum, sicuti & in his quæ apud nos uidētur animantibus, & in alijs, sicut aëris & mutationis. Hæc enim utraq; his quæ uidentur non repugnant. Qualitatibus præterea, si ab hoc aut ab illo fit causa. Neq; conijcere licet quî fieri atq; cōstare possunt concretiones aëris, impreßiones uentorū, atq; implicationes * se inuicē tenētium atomorū, & eorū quæ ad hoc agēdū idonea sunt fluxūq; ex terra aquisq; collectionem, atq; modis alijs plurimis huiusmodi cōstātias fieri impoßibile nō est. Iam uerò in his partim se collidētibus, partim uerò mutātibus, aquas perfici, & uentos itē per relationem ex locis idoneis, dum per aërē mouētur. Vbi inundatio uehemētior ex quibusdam ad huiusmodi immißiones idoneis conuenientibus facta fuerit, tonitrus fieri poße, ac per spiritus in cōcauis nubium euolutionē sicut in uasis contingit. Atq; ex igne inspirato sonitū in ipsis fieri, et fractiones nubiū atq; dißidentias ac confricationes, atq; ordines que concretionē glaciei instar acceperint. Et in totū ad hanc partem, ut multis modis fieri dicere possumus quæ uidētur inducunt.

* ἀλληλούχων.

Cor

Coruſcationes itē cadē ratione modis plurimis fieri. Nam per confricationē colliſionēq; nubiū, figurā illā ignis effectricem clabentē, coruſcationē gignere ſtatumq; ex nubibus taliū corporū quæ hūc ſplendorē efficiāt, & per preſſurā aut colliſionē nubiū ſit, ſiue ab ſe inuicē, ſiue à uentis, & per cōplexionem ea quæ à ſyderibus manat ſe inſerēte luce, ſiue à motu nubiū uentorumq; cōpulſa, & per nubes decidente, ſiue per collationē tenuiſsimi nubiū luminis, aut ex igne coactas nubes efficere tonitrus, & per huius motum, & per ignis * euaporationē quæ fiat per conſtantiā motus, uolubilitatiſq; uehemētiā. Fractiones quoq; nubiū à uentis caſum eſſe efficientiū ignis atomorū, coruſcationiſq; ſpeciē peragentiū. Alijs itē modis pluribus facilè erit inſpicere ei qui & quæ apparēt teneat, hiſq; ſimilia queat conſpicari. Præcedit autē coruſcatio tonitrū in huiuſmodi circūſtantiā nubiū, & quod ſimul atq; flatus irruerit, emittatur figura coruſcationis efficiēs. Poſtmodū uerò ſpiritus inuolutus huiuſmodi reddat ſonitū, & per utrorūq; incidentiā coruſcatio maiore ad nos celeritate utatur. Poſtremò autē uenire tonitrū, ſicuti in quibuſdam quæ ex interuallo inſpiciuntur ictuſq; quoſdam efficiunt. Fulmina fieri poſſunt per multos uentorum cōuentus, & cōuolutiones, ualidāq; euaporationē, & frationē partis, eiuſq; uehemētiorem ad inferiora loca lapſum, fragore illo contingente quòd cōſequentia loca denſiora ſunt, ob implicitas nubes, per hunc item ignis inuoluti lapſum ſicuti fieri poſsibile eſt. Tonitrū quoq; cùm ignis amplior fuerit inſpiratus qui uehementius prorumpit nubem, quòd in anteriora cædere nequeat, iccirco quòd huiuſmodi cōcretio fiat, plurimū quidem ad excelſum aliquē mōtem ubi maximè fulmina cadūt adinuicē ſemper. & alijs itē modis plurimis fulmina fieri

* ἐκπύρωσιν.

possunt, modo lõgè absit fabula. Aberit autẽ si quis rite ea quæ apparent sequens, de his quæ sunt occultiora ad eam normam iudicarit. Presteres quoq; & per positionẽ nubis ad inferiora loca, aliena specie, à repentino flatu impulsæ fieri consentaneũ est, & per flatũ qui unà & feratur uehemẽs, & nubem ad proxima impellat loca exterior flatus. Præterea & per circunstantiã spiritus, cùm in circulũ aër quidã superne cõpellitur, uehemensq; uentorũ collisio fit, neq; ualet in transuersa diffluere, propter eam quæ circũfunditur aëris densitatẽ, atq; ad terrã quidẽ usq;, prestere descendente strobili fiunt, ut generatio secundũ motũ spiritus fiat. Porrò usq; ad mare uertigines fiunt. Terræ motus autẽ & cùm se in terrã recipit uẽtus, fieri possunt, & cũ hæc paruis rumoribus, perpetuoq; motu se obijcit, quãdo * agitationẽ terræ parat spiritus ille, aut exteriore ex parte cõplectitur, dum in fundamenta ruit, aut in abstrusa speluncæ in morem terræ loca densatus à uentis aër. Propter hanc autẽ distributionẽ motus ex lapsibus fundamẽtorũ plurimorũ, itemq; reditionẽ ubi cõdensationibus uehemẽtioribus terræ obuiarit, terræmotus perfici poßibile est. Et alijs itẽ modis pluribus has terræ agitationes fieri. Porrò uentos in tempore fieri contingit, cùm semper fiat, sensuumq; subrepat alienatio quædam, & per collectionẽ aquæ copiosæ. Venti autem reliqui fiunt, ut cùm pauci in cõcaua irruerint multi, horũ dum diuisio fit. Grando perficitur & per concretionẽ uehementiorem. Vndiq; autem uentosorũ circunstantiã quorundam, ac partitionẽ & moderationem, quorundam pariter aquæ præferentium speciem, eruptionem simul atq; cõpulsionem ipsorũ facientẽ, ac disruptionem ad id constare quod secundum partes cõcretas fit, & secundum * soliditatem. Verùm etiam circunferenti

* κραδασμὸν.

* ἀθρότητα.

ferenti

ferentiam fieri impoßibile non eſt, extremis undiq; conuenientibus, & inconſtantia omni ex parte ut dictũ eſt partes, & planè, ſiue aquoſis quibuſdam ſeu uentoſis circunſtantibus. Niuem autem perfici credibile eſt, & cùm aqua tenuis ex nubibus funditur uarijs cõmenſionis, & preſſuræ ex nubibus idoneis & ex ſeminis monumento. Deinde dum fertur hoc concretionẽ accipiente, propter uehementiorem quandam in locis inferioribus nubium cõgelationis circunſtantiã, & per concretionẽ huiuſmodi * lenem habens in nubibus raritatem, emiſsio hæc nubibus fit, dum ſe inuicem collidunt quæ aquæ ſpeciẽ præferunt, & quæ his unà adiacent, quæ dum ueluti cõpulſionem faciunt, grandinem reddunt exprimuntq; quod maximè in aëre fit, & per huiuſmodi colliſionem nubium, quæ coagmentũ acceperunt, fit ut deſiliat niuis iſta cõgeries: & alijs item modis nix confici poteſt. Ros autẽ efficitur & per conuentũ adinuicẽ ex aëre talium quæ ſint huiuſce humoris cauſæ ac effectus. Sed enim & per loci mutationẽ, aut ex humentibus locis, aut aquas habentibus maximè perficitur ros. Deinde cùm hæc inter ſe conuenere, humiditatemq; peregerũt, motum rurſus ad inferiora loca, quẽadmodum fieri & apud nos pleraq; huiuſmodi cernimus, ubi humores ſi roſidi concretionẽ quandam ſuæ qualitatis acceperunt, ob circunſtantẽ frigidũ aërem efficitur glacies, & per detritionem quidem globoſæ formæ ac rotundæ ex aqua, cõpulſionemq; ſcalenorum, & acutorũ angulorum, qui in aqua ſunt, & per eam quæ extrinſecus fit talium colliſionẽ, quæ cõpulſa ut aqua in concretionem tranſiret effecerunt, detritis rotundorum quantitatibus. Iris fit dum ſol aquoſum aëra ſua luce perſtringit, ſiue per aëris propriam naturã, quæ lucis & aëris propria eſt, ex qua colorum huius pro-

* ὁμαλήν.

prietates fiunt, siue omnes, siue unico modo. Ex qua iterũ effulgente propinquiora, quæq; aëris eum percipiẽt colorem quo partes has circunferentiæ fulgere cõspicimus. Fit autẽ huiusmodi uisum quod æquale omni ex parte interuallum luminis pateat, siue quòd cùm talem compulsionem recipiãt sectiones quæ uel in aëre uel in nubibus sunt, & ex eodem aëre se ingerẽte dum ad lunam referuntur atomi, circunferentia quædam in hanc concretionem demittatur. Area circa lunam fit, dum ex omni parte aër ad lunã refertur, deinde qui ex ipsa manant fluxus leniter eatenus coërcentur quoad in gyro circa ipsam nubes consistat, & non omnino diuidat, siue eum qui in circuitu est aërem ipsa undiq; cogente æquabiliter ad circunferentiam suã, craßioremq; constituẽt, quod fit per partes quasdam, siue extrinsecus fluxu aliquo impulso, siue calore idoneos poros ad id efficiendum nanciscente. Cometæ stellæ fiunt, siue igne plerisque in locis temporibus suis in sublimi coalescente, cùm efficit casus circunstantiam, siue quòd proprium quendam motũ in tẽpore cœlum supra nos habeat, ut huiusmodi appareant stellæ, siue ipsæ temporibus quibusdam per quendam moueãtur casum: atq; ad loca nostra declinent, & manifestæ omnibus fiant. Harum item defectus fieri propter his oppositas causas, quod contingit nõ modò quòd pars mundi huius stet circum quam uersentur reliqua, ut quidam aiunt, sed quòd aëris uertigo circularis ipsam circunstet quæ impedimẽto sit uti ne circumeãt, sicut & stellæ reliquæ, siue etiam quòd deinceps materia illis congrua non sit. Porrò hoc in loco ubi constitutæ cernuntur etiã alijs pluribus modis hoc fieri potest, si quis colligere studeat ex eorum quæ cernuntur congruentia, ut uaga quædam sydera ferri contingat si motibus suis

utuntur, quædam uerò immota durare. Poßibile est quidem
esse ab his quoq; quæ in circuitu mouentur, ita ab initio
moueri coacta esse, ut alia quidē secundū eandem ferantur
uertiginem, quæ lenis sit, alia uerò secundum eam quæ si-
mul inæqualitatibus quibusdam utatur. Fieri autem potest
ut quibus feruntur locis non intētiones aëris esse planio-
res, quæ in sese ordine compellant, leniterq; & planè in-
tendant, neq; ita inæqualiter ut & quæ uidentur immu-
tationes fiant. Enimuerò unā istarū rerū causam aßigna-
re, cū multiplicē ea quæ in conspectu sunt præbeant, insa-
nè & minimè congruè ab his fit qui uanam astrologiam
profitentur, frustraq; quorundam causas reddūt, quādo-
quidem diuinam naturā nunquā huiusce absoluunt mini-
sterijs. Sydera quædam alijs minora cōspici contingit, tar-
dioreq; motu circūferri, cùm eundem orbem circumeant,
contrarioq; ferantur motu, ab eadem abducta uertigine,
& ab eo quo circūferātur, alia maiore loco, minore alia,
cū eandem uertiginē ambiūt. Porrò simpliciter de his dif-
finire illis conuenit, qui prodigia cōfingere apud plerosq;
uolunt. Quæ autem cadere dicuntur stellæ, & ex parte
& ex collisione sua fieri poßunt, & quod illic excidant
quocunque expiratio fuerit. Sicuti & de coruscationi-
bus diximus, ex concursu quoq; atomorum ignis efficien-
tium * consensu incidente ut hoc fiat, ac secundum mo- * συμβουλίας.
tum quocunq; impetus à principio secundum concursum
fuerit. Ex collectione item ueluti in condensationibus
quibusdam nebulæ præferentibus speciem, secundum eua-
porationem horum per inuolutionem siue eruptionem
* continentium, & in quemcunque locum impetus fuerit, * ἐπισωμασίαν.
motu quoque in eum subsequente. Sunt & alij modi qui-
bus hoc fiat innumerabiles. Porrò significationes quæ in

plerisq; animalibus fiunt. Non enim animalia necessitatem aliqua inuehunt ut hyems fiat, neq; sedet aliqua natura diuina, quæ horũ animaliũ obseruet exitus, deinde huiusmodi efficiat signa. Neque enim in animal ac quodlibet, modo id sit gratiosius paulò, eiusmodi stultitia cadet, nedũ in id quod plenissimam obtinet felicitatem. Hæc igitur omnia Pythocles memoriter tene: longè enim lateq; euades fabulã, & quæ his propinqua & similia discernere poteris. Maximè autẽ teipsum dede ad speculanda principia, & infinitatẽ, et his quæ similia sunt. Iudicia præterea & perturbationes & id cuius gratia ista colligimus. Hæc enim in primis considerata causas quoq; particularium rerũ cognitu faciles facient. Qui uerò istis uel maximè contenti non fuere, ne ista quidem ipsa rite conspexerũt, neq; cuius rei gratia illa cõspicienda erant, cõsecuti sunt. Hæc

*μετεώρων. ille de*cœlestibus corporibus opinatus est. Cæterũ de his quæ ad uitæ moderationẽ pertinent, quonã modo eligenda alia, alia repudiãda, sic scribit. Primũ autẽ quid de sapiente opinetur exponamus. Detrimenta quæ ex hominibus, siue odij, siue inuidiæ, siue contẽptus gratia fiunt, sapientem autumat ratione superare. Eum uerò qui semel fuerit sapiens, in contrarium habitum transire non posse, neq; perturbationibus cedẽdo errare: quin potius cõtinendum ne quid ad sapientiã impedimẽtum patiatur. Non tamen ex omni quidem corporis habitu, neq; in omni gente fieri sapientem. Nam siue crucietur excarnificeturq; sapiens, futurũ nihilominus felicẽ: gratiamq; amicis, præsentibus æquè ac absentibus habiturũ sapientẽ solum atq; itẽ in itinere. Cũ tamen cruciatur & ingemiscet & eiulabit. Mulieri itẽ non cõgressurũ sapiẽtem, quia leges interdicant, ut Diogenes in epitome Epicuri dogmatũ moraliũ

dit,

ait, neq; cruciatu affecturum seruos, uerùm misertturum, ueniamq; daturum: probos quoq; amaturũ sapientem negat, neq; sepulturæ curam habiturum, neq; à deo amorem immitti Diogenes refert. Neq; item oratoriæ daturũ operam, dicens illam nihil quidem unquam profuisse, plurimum uerò etiam obfuisse, uxorem tamen ducturum ac liberos procreaturum sapientem, ut Epicurus in ambiguis & in libris de natura. Cæterùm pro uitæ interdum conditione ducturum uxorem, auersurumq; aliquos, neque obseruaturum in ebrietate, ut Epicurus in symposio, neq; accessurum ad remp. ut in primo de uitis, neq; tyrannidem quæsiturũ, neq; κυνιεῖν, ut in secundo de uitis, neq; unquã mendicum futurum: cæterùm & si illi eruantur oculi, uitæ participem futurum, ut in eodem ait. Mœrore itẽ non conficiendum sapientem, ut ait Diogenes in xv. electorum, non * litigaturum: libros atq; monumenta relicturum, non autem celebritatibus daturum operam: acquirendi curam ac futuri prouidentiam non habiturum: fortunæ reluctaturum, amicum neminem quæsiturum, gloriæ curam habiturum, quo ad contemptui non habeatur: plus autem alijs lætitia in speculationibus afficiendum. Peccata esse inæqualia. Sanitatem quibusdam conducere, plerisq; indifferentem esse: fortitudinem per naturam non contingere, sed ratione commodiq; notatione. Amicitiam usus gratia necessitatisq; ineundam, à nobis tamen inchoandam: nam & terram serimus. Constare illm uoluptatem consortio ac societate. Felicitatem bifariã intelligi, supremam illam quæ in deo est, quæ incrementum nõ admittat, adiectionemq; & ablationẽ uoluptatum. Imagines quoq; positurum, si habeat, indifferẽter fortè teneas, solumq; sapientem rectè de musica & poëtica uerba facturum. Pan-

*Δικάσεσθαι.

F 5 genda

genda non fingenda poëmata dixit. Non mouetur si alter altero dicatur fuisse sapientior, sed ex sapientia sola si affluat, rite appellandum sapientem putat. Principem in tempore obsequio colituru̅, gratulaturumq; cuilibet resipiscenti: scholam item habituru̅, non sanè ut turba̅ faciat, recitaturumq; in multitudine, sed non sponte. Dogmata quoq; illaturum & non dubitaturum. In somnis quoq; sibi similem futurum, ac pro amico quandoq; moriturum. Ista quide̅ illi opinantur, ueru̅ transeundu̅ iam ad epistolam.

EPICVRVS MENICOEO S.

NEQVE iuuenis quispiam dum est, philosophari negligat, neq; senex cu̅ sit, philosophando fatigetur. Neq; enim intempestiuus ullus est, neq; qui ad animæ sanitatem te̅pus no̅ habet idoneu̅. Qui aute̅ dicit aut nondu̅ philosophandi te̅pus esse, aut te̅pus præterisse, ei similis est qui dicit ad beata̅ uita̅ aut no̅ adesse te̅pus, aut no̅ amplius esse. Philosophandu̅ igitur & iuueni & seni, illi quidem ut senescens in uirtutibus uigeat præteritorum gratia, huic ut iuuenis unà & uetulus sit, quòd futurorum careat metu. Meditandum ergo quæ faciant beatam uitam. Siquidem si adsit illa, omnia suppetunt, sin uerò absit, agimus omnia, ut illam habeamus. Quæ autem aßiduè te admonebam, ea & age, & meditare, bene uiuendi elementa hæc esse arbitrans. Primum quidem deum esse animal immortale ac beatum, puta sicut communis de deo dictat intelligentia, nihil illi aut ab immortalitate alienum, aut à beatitudine applicans. Cæterùm omne quod illius cum immortalitate beatitudinem seruare poßit, de eo opinare. Dij nempe sunt, ut certa est illorum cognitio, non autem tales sunt, cuiusmodi eos pleriq; arbitrantur: neq; enim eos quales putant obseruant. Impius aute̅ est no̅ qui tollit multitudi-

nis

nis deos, sed qui dijs opiniones multitudinis applicat. Non enim sunt anticipationes, sed opinationes falsæ quæ plurimi de dijs sentiunt. Hinc detrimẽta maxima pessimis quibusq; à dijs inferuntur, & cõmoda item probis. Nam uirtutibus per omnia delectati similes amplectũtur, ac omne quod huiusmodi nõ est alienũ existimantes. Consuesce autem arbitreris nihil ad nos pertinere mortẽ. Bonum enim omne ac malum in sensu est, sensus autẽ priuatio mors est. Vnde recta cognitio, quòd nihil ad nos sit mors, id efficit ut mortale quod est, fruatur uita, non ambiguum adijciens tempus, sed immortalitatis desideriũ afferens. Nihil enim in uita mali est, ei qui uerè cõprehẽdit nihil esse in uitæ priuatione mali. Vanus ergo est, qui mortem se timere dicit, non quia præsens mœrore cõficiatur, sed expectata & futura contristet. Nam quòd præsens nihil perturbat, expectatum nequicquã conficit. Itaq; quod acerbissimũ malorũ est & horrendũ maximè mors nihil ad nos, quoniam cùm nos sumus, mors non adest, cùm uerò mors adest, nos iam non sumus. Neq; igitur ad uiuentes, neq; ad mortuos pertinet. Nam his qui sunt illa nõ est, quibus uerò adest, iam illi non sunt. Atqui plurimi mortẽ aliquando ut malorum maximũ, aliquãdo uerò ut requiem eorũ quæ in uita sunt tristium, cupiunt. Neq; igitur ne non uiuat metuit, nec enim illi uiuendi amor imperat, neq; opinatur mali aliquid esse non uiuere. Quemadmodum uerò cibus, non qui plurimus, sed qui suauissimus est, eligitur, ita & tempus non longissimum, sed suauissimum carpitur. Porrò qui iuuenẽ bene uiuere, senem bene ex uita discedere admonet, fatuus est, non modò ob amorem uitæ, ac studium, uerùm quòd eadem sit meditatio bene uiuẽdi, ac bene moriendi. Longè autem deterius qui dicit, bonum quidem non natum esse:

φῦναι

Theognidis. Φῦντα δ' ὅπως ὤκιςα πύλας ἀίδαο περῆσαι. hoc est,

Aut ubi natus eris mox Orci limen adire.

Nam si quòd ita crederet hoc dixit, quomodo non discedebat ex uita? Id quippe illi in promptu erat, siquidē hæc illi fuisset rata sententia. Sin * autem inuehens dum in his quæ ratione carent uersatur. Memoria uerò tenendū quod futurum est, neq; nostrū sit, neq; omnino non nostrum, ut ne tanquam futurū prorsus expectemus, neq; item quasi non futurū desperemus. Reputandum præterea cōcupiscentias partim esse naturales, partim naturales naturalium, alias quidem necessarias, alias uerò tantū esse naturales. Necessariæ uerò quæ sunt, partim ad felicitatem, partim ad corporis tranquillitatē, partim ad uitā ipsam esse necessarias. Horum quippe sine errore speculatio est, ut nouerim quid eligendum, quid'ue fugiendum sit ad bonā corporis tuendam ualetudinē, corporisq; quietem. Hic enim finis est bene beateq; uiuendi. Huius enim gratia omnia agimus, ut neq; doleamus, neq; perturbemur. Vbi uerò semel id penitus cōsequuti erimus, soluitur omnis tempestas animi, cùm nō poßit animal tendere quasi ad minus aliquid, & aliud quærere quo animi corporisq; cōsumetur bonū. Tunc uoluptate nobis opus est, cùm illā nō adesse dolemus, nō etiā uoluptate indigemus. Quocirca uoluptatē finem dicimus, ac principium beatæ uitæ. Hanc enim primum bonum atq; ingenitū nouimus, atq; ab hac electionē omnem ac deuitationem inchoamus atque huic occurrimus, perturbatione tanquàm norma bonū quoduis discernentes. Quoniā uerò primum istud insitum bonum est, iccirco non omnem uoluptatē eligimus, uerùm sæpe plerasq; transgredimur, quādo ex his maior molestia sequitur, doloresq; nonnullos uoluptatibus præstare arbitramur, ex diutina toleratione

* μωκώμενος.

dolorum

dolorum maior nos uoluptas sequitur. Omnis itaque uoluptas eò quòd naturam propriam habet, bonum est, non tamen eligenda omnis: sicut & dolor malum est, non tamen semper quiuis repudiãdus est dolor. Commensione itaq; & utilium inutiliumq; respectu hæc omnia iudicare cõuenit. Vtimur enim bono interdum ut malo, contrà & malo tanquàm bono. Frugalitatem præterea magnum existimamus bonũ, non ut semper utamur modicis, uerùm ut nisi multa habeamus utamur paucis, credentes uerissimè illos magnificentia frui suauissimè qui illa minimum indigent, quodq; naturale sit, id omne esse parabile, noua uerò difficilè parari posse, dapes item simplices æquam magnifico luxui adferre uoluptatem, quando omne quod dolet per inediam sublatum sit. Panis ergo cibarius, & aqua summam uoluptatem afferunt, cùm egens quis illa in cibum sumit. Itaque simplicibus & non magnificè paratis cibis assuescere, & salubritatis est, & hominem ad uitæ usus necessarios impigrum reddit, ac splendidis si per interualla sumantur, nos commodius aptat, atque aduersus fortunam interritos facit. Cùm itaque dicamus uoluptatem finem esse, non luxuriosorum & nepotum uoluptates, easq; quæ in gustu & ingluuie sunt positæ, ut quidam ignorantes, aut à nostra sententia dissentientes, aut malè accipientes arbitrantur, sed non dolere corpore, animoq; tranquillum esse, & perturbatione uacare dicimus. Non enim conuiuia & comessationes, non puerorum mulierumq; congressus, non piscium usus, & cæterorũ quæ affert pretiosior mensa suauem gignit uitam, uerùm ratio sobria causasq; perscrutãs, cur quæq; uel eligenda, uel fugienda sunt, opinionesq; expellens, per quas animos ut plurimum occupat tumultus. Horum omniũ initium maximumq; bonum prudentia est.

Quoc

Quocirca philosophiam quoque prudentia antecellit, ex qua reliquæ uirtutes omnes oriuntur, docentes quòd non
164. iucundè uiuere poßit quisquam, nisi prudenter, honestè, iustéq; uiuatur: uirtutes enim suaui & iucundæ uitæ cõiunctæ sunt, iucundáq; uita separari à uirtutibus nequit. Nam quẽ eo arbitraris præstantiorẽ esse, qui & piè de dijs opinatur, mortemq; interritus sustinet, finemq; naturæ rectæ æstimat, finemq; bonorum ut facilis ad implendum parabilisq; sit cõprehendit. Malorum uerò finem, ut aut tempus aut dolorẽ habeat, dominamq; non diu molestam futurã, ut à plerisq; inducitur, nunciat, partim à fortuna, partim à nobis, quòd neceßitas obnoxia nulli sit, instabilisq; fortuna. Quod à nobis est dominatu caret, quòd querimonia & contrarietas solet e uestigio subsequi. Præstat enim fabulam quæ de dijs traditur sequi, quàm naturalium seruire fato. Illa enim speciem excusationis obtendit honorem deorum, hæc ineuitabilem neceßitatem habet. Fortunã uerò neq; deam, ut uulgò suspicantur, putat. Nihil enim deus agit temere, neq; instabile, causam nempe arbitratur bonũ siue malũ ex hac ad beatè uiuẽdum hominibus dari, principia tamen magnorum bonorum aut malorum ab ista suppeditari, præstat enim rationabiliter esse infelicem, quàm absque ratione felicem. Melius est enim in actibus quod bene iudicatum est per eam digeri. Hæc igitur atque his similia, tecum si die noctúq; meditere aliquis, fiet ut tenunquam seu uigiles, seu dormias, perturbatione ulla tenearis, uerùm ut deus inter homines uiues. Nihil enim habet cõmune cum mortali animãti, animal homo, immortalibus bonis exercitatus. Diuinationem autẽ omnem ab alijs tollit, sicuti & in parua epitome, dicẽs eam nõ subsistere: & si, inquit, substãtialis sit, nihil ad nos existimes pertinere

re quæ fiunt. Hæc & eiusmodi de his quæ uitam informãt: pluraq; his alijs etiam in locis disserit. Dissentit autem à Cyrenaicis de uoluptate. Illi enim non eam quæ in statu est, sed eam solùm quæ in motu sit admittunt. Hic autem utranque animi uidelicet corporisq; complectitur, ut in libro de electionibus & fuga ait, & in libro de fine, & in primo de uitis, & in epistola ad Mitylenenses amicos, similiter & Diogenes in decimosexto electorum, & Metrodorus in Timocrate, ita asserunt intelligi uoluptatem, & quæ in motu sit, & in statu. Et Epicurus in libro de hæresibus ita dicit: Nanque perturbationis dolorisq; uacatio constantes sunt uoluptates. Gaudium uerò ac lætitia actio secundum motum uidentur. Item aduersus Cyrenaicos. Illi enim corporis dolores deteriores arbitrantur doloribus animi. Corpore enim peccantes cruciari. hic autem animi dolores. Carnem enim præsenti tantummodo dolore affici, animũ uerò & præterito, et præsenti & futuro. Ea ergo ratione maiores quoq; animi, quàm corporis esse uoluptates. Demõstratione uerò utitur, quòd sit uoluptas finis, quòd animalia simulatq; nata sunt, ista quidem deliniri, offendi contrà dolore naturaliter absq; rationis adminiculo cernimus. Nostra ergo sponte dolorẽ fugimus, sicuti & Hercules quidem ipse, qui dum amißa sibi tunica consumeretur, clamat mordens atq; eiulans:

> Ἀμφὶ δ᾽ ἔστενον πέτραι,
> Λοκρῶν τ᾽ ὄρειοι πρῶνες, Εὐβοίας τ᾽ ἄκρα. hoc est,
> At circumgemunt petræ,
> Locrorum, & alta Eubœæ promontoria.

Voluptatis uerò causa uirtutes quoq; eligi, non propter se, sicuti & medicinam propter sanitatem, ut ait & Diogenes in uigesimo electorũ. At uerò Epicurus inseparabilem

bilem quoq; dixit esse à uoluptate, uirtutem solam, cætera uerò separari, nempe ut mortalia. Agedum igitur nunc Colophonẽ addamus, ut ita dixerim, & scriptorũ omniũ & uitæ philosophi, ratas ipsius opiniones adijcientes, hisq; omne hoc opus nostrũ concludẽtes, fine illo utẽtes, qui felicitatis ac beatitudinis initium sit. Quod beatũ atq; immortale est, neq; ipsum negotia habet, neq; alij præbet, quo fit, ut neq; ira, neq; gratia tangatur. Nam huiusmodi omnia infirmitatis sunt. In alijs uerò ait, deos ratione cõspici, alios quidẽ numero subsistentes, alios uerò secundũ speciei similitudinẽ, ex perpetuo similium imaginũ fluxu quæ in sese perfectè sint humana specie. Mors nihil ad nos. Quod enim dissoluitur, sensu priuatur: quod autẽ sensu caret, nihil ad nos. Terminus magnitudinis uoluptatũ, rei quæ cuiq; doleat sublatio est. Vbicunq; uerò fuerit id quod delectat, quãdiu ibi est, nihil est quod doleat, aut afficiat mœrore, aut utrunq; simul. Non moratur diutius in carne quod dolet, sed summus dolor minimũ durat. Quod autẽ nimiũ solum delectat secundũ carnẽ, non multos dies durare cõtingit. At diuturni morbi plus habent in carne quòd oblectẽt, quàm quòd doleãt. Nõ potest iucũdè uiui,
462. nisi prudenter, ac honestè, ac iustè uiuatur, neq; prudenter, honestè ac iustè, nisi iucundè: cui autẽ hoc nõ cõtigit, is non uiuit prudenter atq; honestè, & cui iustè non euenit, non potest hic iucundè uiuere, eò quòd confidat hominibus, aut secundum naturam principatus & regni bonũ ex quibuscunq; potuerit hoc parari. Gloriosi atq; conspicui quidã esse cupierũt, ita se ut ab hominibus tuti sint adepturos existimantes. Itaq; si quidem tuta sit talium uita, naturæ bonum receperunt, sin minus, nihil habent cuius gratia principio contra naturæ proprietatem appetierunt

tierunt

*tierunt. Nulla per sese uoluptas malum est, sed causæ quarundam uoluptatũ multiplices ingerunt uoluptatũ perturbationes. Si cumularetur uoluptas omnis, & tempore & ambitu, congregatio fieret, aut maximè principales naturæ partes. Nequaquam à seinuicem differrent uoluptates, si efficiẽtia uoluptatũ luxuriosorum metus animi soluerẽt, metus inquam & de cœlestibus, & de morte, & de doloribus: præterea si uoluptatum doceret finem, nihil haberemus quo eos culpare possemus, undiq; uoluptatibus haurien dis instantes, nullaq́; ex parte neq; quod doleret, neq; quod urgeret habentes. Quod profectò malum foret si nihil nos cœlestium suspiciones perturbarent, neq; mortis opinio si nihil nos moueret, aut aliud quippiam. Quod si adhuc non dubitem scrutari dolorum ac uoluptatum fines, non indigeremus physiologia, nec liceret de his quæ maximè rata sunt metuentem soluere, nisi planè nouisset quæ sit totius natura, sed fabulosũ aliquid suspicaretur. Non itaq; liceret absq; physiologia accipere synceras uoluptates, neq; prodesse ali quid humanam sibi parare securitatem, cùm & superna & quæ sub terra sunt suspecta essent, ac simpliciter quæ sunt in infinito, cùm humana securitas fuerit usq; ad aliquid, uirtusq́; innixa, & purißima fœcunditas sit, quæ ex quiete & multis cedendo securitas prouenit. Naturæ opes diffinitæ, & parabiles sunt. Porrò inanium opinionum diuitiæ in infinitum excidunt. Breuis sapienti fortuna subinci dit. Quæ uerò sunt maxima & in primis rata disposuit ratio, & perpetuo uitæ tempore disponit atq; disponet. Iustus à perturbatione remotißimus, iniustus uerò perturbatione plenus est. Non crescit in carne uoluptas, cùm semel quod per indigentiam dolebat, ablatum est, sed solùm uariatur. Porrò *mentis finis, finem qui secundum uoluptatem est ge-* *διανοίας.

nuit, horumq; ipsorum, & eorum quæ his affinia sunt electio maximos quosq; metus animo parat, infinitum tempus, ac finitum æquam habet uoluptatē, si quis uoluptatis ipsius fines ratione metiatur. Nam caro uoluptatis fines accepit infinitos, infinitumq; ipsam efficit tempus. Porrò mens carnis finem ac terminum ratione pertractans, æternisq; exuta timoribus, uitam omni ex parte consummatam fecit. Nihilq; iam infinito tempore opus habuimus, sed neq; uoluptatem quidem effugit, ne tum quidem, cùm exitum ex uita molestiæ atq; anxietates compellunt, quasi aliquid beatæ uitæ desiderat in qua uitæ terminos noscens, non ignorat quàm sit parabile id quod indigentiæ dolorē tollat, omnēq; uitam constituat. Itaq; nihil negotijs opus est quæ certamina habent, subsistentem uerò finem uersare animo oportet, omnemq; euidentiam ad quam ea quæ opinamur referamus. Alioquin omnia rationem iudicij desiderabunt, tumultuq; plena erunt, si sensibus omnibus repugnabis, non habebis, neq; quosuis ex ijs quos mentiri dixeris, quo pacto iudices, aut ad quid te referas, si quem simpliciter eijcias sensum, neq; diuidas in id quod opinaris, iuxta id quod accessit, quod iam per sensum præsens est. Affectus insuper & omnem imaginalem mentis intuitum confundens, ac sensus reliquos opinione inani, ut qui iudicium eijcias omne. Porrò si & quod expectatur omne inopinabilibus notionibus firmes, idq; quod attestationem non admittit, ut quod falsum si non dimiseris, eris quasi omne certamen obseruans, omneq; iudicium rectum siue non rectum, nisi per omne tempus quæ geruntur singula ad naturæ referas finem. Verum antea euertes siue fugam siue insectationem in aliud aliquid faciens non erunt uerbis consentaneæ tibi actiones uoluptatum, quæcunque ad dolorem non inducunt,

cunt, nisi impletæ non sunt necessariæ: sed appetitum habẽt minus lætum, quoties paratu difficiles autoresq; detrimẽti esse constiterit, quas in totius uitæ beatitudinẽ sapiẽtia parat. Longè maxima res est amicitiæ acquisitio, eadẽ sententia confidentiam parit, quòd nihil sit æternũ neq; diurnũ, ac ne grauius quidem quicquam ac molestius, & ea quam in ipsis definitis est amicitiæ seruitus consummata maximè confert. *Voluptatum aliæ naturales aliæ necessariæ sunt, aliæ naturales & non necessariæ, aliæ uerò neq; naturales neq; necessariæ sunt, sed circa inanem opinionem uersantur. Naturales & necessarias existimat Epicurus eas quæ dolores sedant, ut est in siti potus. Naturales uerò non necessarias, quæ uoluptates solum uariant, non autem dolorem tollunt, ut sunt pretiosi cibi. Neq; naturales autem neque necessarias putat eas, quemadmodum coronæ & statuarum ornamenta. Naturalium uoluptatum quæ dolorẽ non inferant nisi consummatæ fuerint, fit uehemens studium circa naturam, nouam non diffundit, sed circa inanem opinionem, neq; circa suam opinionem hominis naturæ utilitatis est signum, ut neq; inuicem lædant neq; lædantur. Quæ animantes eo fœdere iungi non possunt, ut neq; lædãt mutuò neq; lædantur, in his ius nullum aut iniuria est. Eadem est in gentibus ratio, quæ aut nolunt aut nequeunt, ita fœderari, ut neq; lædant mutuo neq; lædantur. Iustitia enim nihil per se esset uerũ in cõtractibus mutuis quibuslibet locis id fœdus nititur ut non lædamus neq; lædamur. Iniuria per se malum non est, uerùm in suspicionis metu id malum situm est, si me lateat quod huiusmodi sunt iniustitiæ uindices. Non credat is qui clàm aliquid facit contra id quod inter se constituerũt homines ne lædantur, aut laudant se latere posse, & si milies etiam tum lateat, ad finem uitæ ta-

men incertũ est an latere poßit. Cõmuniter quidem omnibus ius idem est. Vtilitatis enim aliquid confert in mutua societate, priuatim uerò agri & quarumcunq; rerum non omnibus idem consequitur ius esse. Aliud quidem omnium testimonio firmatum, quod expediat in usu mutuæ societatis eorum quæ iuxta putantur esse, ius dicitur, siue idem sit omnibus siue non idem. Porrò si ponat tantum quispiam, non autem proueniat commoditas mutuæ societatis, non iam hoc iuris naturam habet etiam si intercidat commodũ iuris, nonnunquam autem ad anticipationẽ congruit. Nihilominus id temporis iustum erat, his qui inanibus uocibus semet confundunt, sed res plurimas cernunt: ubi cùm uariæ fuerint circunstantes res non congruentes, ad anticipationem uisa sunt quæ putabantur iusta in ipsis rebus, ea iusta non erant. Vbi uerò uanescentibus circunstantibus rebus uisa sunt non congruere, ad anticipationem quæ existimata sunt iusta. Vbi uerò uanescentibus rebus iam nõ utilia erãt ea clàm posita iura. Hic autem iusta quidem fuere, quando erant utilia societati mutuò simul conuersantium, postea uerò non ita fuerunt iusta, quando neq; utilia erãt. Quibus rebus externis minimè confidere præclarè constituit. Hic ea quidem quæ sunt poßibilia & * familiaria efficit, quæ uerò huiusmodi non sunt, non aliena sanè neq; eiusdem cognationis, atq; ubi in illis non poterat se studuit non immiscere, exclusitq; omnia quæ agere non conducebat. Atqui omnes qui eo profecerant ut se ex eis maximè confidendũ pararent quæ sunt propinqua & finitima, hi etiam inter se uixere suauißimã uitam, firmißimam habentes fidẽ ac probationem, certißimamq; propinquitatem adsumentes, lamentis prosequuti non sunt defuncti celeriorem obitum.

*ὁμόφυλα.

FINIS.

RERVM AC NOMINVM PROPRIORVM, QVAE IN HOC OPERE CONTINENTVR INDEX.

Chœr

Epict

Leont

Nest

Thyrr

FINIS.

Epistolas ex Laertio suppositiças notat Gassend. VI. f. 129.

NSTITVTIO

Alioqui re uera mutua seruis
nc illud Homericum prouer
nsulendum, & consilijs paren
agapetus ... inquit, ipsi
leges impone necessitat...
habeas in terris, qui te possi
ic enim tum legum præ te fe
n ipse, ante alios eas reueren-
ubditis constabit, legum præ
orem periculi non esse immu-

non uoluptates, sed sapientiam: ne
...nus sapientiam, sed eam, qua
...gnum sibi creditum cum laud
...ministra... Ego, inquit, sum puer
uulus, ignorans egressum & intro
meū, ... tuus in medio popul
niti. Dabis ergo seruo tuo cor do
populū tuum iudicare possit, et disc
re inter bonum & malū. Aethnicus
Rex Philippus Alexandrū filium ad-

Omnes ecclesie spon
late tiente · Moriar
qui glorificauit ecclesi
In p° n° a° Principe
regnante dyocleciano
ecclesie puer tirannu
Ps et vs de viis uiue a
capo inuentis ab ecclesi
...ns ...tionis tytul
...ua dea uidet illud
...atur regem ...
... illum ...
... quibus ...
In authiochia ci
facta est persecutio
tium a dyocletiano
patrie ut siquis
...s fuisset non sac
d...is nullus h...
traret Audiens h
...aluius hereticus
...ius septem ubi t
...racula fecit in
...

